

3 1761 07992613 5

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of Toronto

(84)

283 R

PA
6568

A2.

1884

T.1

T. Macchi Plauti

1213R

T. MACCI PLAVTI

C O M O E D I A E

RECENSUIT

INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPITIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS I

TRINVMVVS

LIPSIÆ

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIV

T. MACCI PLAVTI

T R I N V M M V S

RECENSUIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO TERTIA A FRIDERICO SCHOELL RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS I

184681

18.10.23.

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCLXXXIV

GODOFREDO · HERMANNO

AD · EMENDANDVM · PLAVTVM

POST · MAGNVM · BENTLEIVM

DVCI · VNICO

FRIDERICVS · RITSCHELIVS

D · D · L · M

VENERABVNDVS

ANNO · CIOICCCXLVIII

ἀκίνδυνοι δ' ἀρεταί
οὔτε παρ' ἀνδράσιν οὔτ' ἐν ναυσὶ κοίλαις
τίμια· χρηστοὶ δὲ μέμνανται, καλὸν εἴ τι ποναθῆ.

FRIDERICI SCHOELLII

PRAEMONITA.

Et aliis multis et mihi ipsi gratius fecissem, si novae potius editioni absolvendae operam navassem quam repetendae fabulae omnium tritissimae. At cum bibliopola honestissimus nuntiaret Trinummi Ritscheliana exempla exhausta esse ad unum omnia, non modo divis divini praeceptoris manibus, verum etiam studiis Plautinis hoc deberi existimavimus, ut ne diutius desideraretur. Nam cum evenit, quod praevidit Ritschelius, hanc fabulam crebrius quam alias in scholis academicis tractari, tum nemo omnino, qui rationibus criticis grammaticis metricis prosodiacis emendationis Plautinae imbui velit, hanc sospitatoris Plauti operam impune negligit neglegetque.

Iam cum retractationem necessariam Loewius noster post Ritscheliū Bergkiumque optime de hac fabula meritis nec vellet suscipere nec, si voluisset, per fati tristissimi necessitatem exsequi potuisset, ego detrectare non potui, qui iam Prolegomenon novam editionem curaveram.

Atque ipse iam Ritschelius extremo vitae tempore Trinumnum tertio emittere in usum scholarum suarum destinaverat paucis in verborum contextu mutatis adiunctisque librorum scripturae potioribus hominum doctorum commentis, quae post alteram recensionem innotuerant. Sed per pauca quae huc pertineant scripta reliquit, non nulla per colloquium familiare mecum olim communicavit.

Itaque diu multumque incertus haesi, quamnam rationem in hac tertia editione adornanda inirem. Namque tribus fere lustris peractis non dubium est quin satis multa aliter atque olim conformaturus fuerit, qui senescere se multa in dies addiscentem praedicare solebat. Initio igitur in eis saltem contextum qualem ille constituit mutare institueram atque incohaveram¹⁾, quibus librorum scriptura aut recte vindicari aut certiore ratione corrigi posse videretur. At mox intellexi certos novandi fines sic inveniri non posse: ac verendum esse, ne Ritschelii manus nimis obscuraretur. Quapropter in paucis illis me continui, quae non divinarem, sed scirem ipsum mutare voluisse Ritschelium ceteroqui retinens vel ea, quae recte defendi nequeant quaeve ne ipse quidem hodie defensurus fuerit. Quod non tam pietatis ergo feci quam ob rem rationemque: atque exemplum habui illam praeceptoris nostri editionem, qua Septem contra Thebas Aeschyliae recensionem Hermannianam haud absimili consilio iteravit.

Minus etiam dubitare poteram, quin adnotationes Ritschelii in hac potissimum fabula copiosae locupletesque fideliter conservandae essent. Sed earum moles cum iam in altera editione fere obrueret codicum memoriam, cavendum erat, ne additis novis sive aliorum sive meis quibusdam meletematis prorsus modum excederet. Quare satius duxi contextui nihil subscribi nisi codicum testimoniorumque discrepantiam una cum receptarum emendationum auctoritate. Reliqua omnia in appendicem criticam relegavi, ad quam hoc signo (*) animos lectorum provocavi.²⁾ Illic autem Ritschelii verba sic distinguere '.....' quam additamenta cancellis designare malui. At praefationi quae addenda erant pauciora numero uncis saepsi inclinatisque insuper litteris imprimenda curavi.

1) Inde relictum est quod v. 32 sq. cum Buechelero inverti: neque enim compertum habeo utrum hoc commentum Ritschelii adsensum tulerit necne: sed cum casu quodam ex priore contextu meo remanserit, nolui delendo quod utique verum sit operas exercere.

2) Quamquam interdum, in canticis maxime, complures versus sic comprehendendi erant aut leviora aliis adnecti commodius videbantur.

Denique in describenda librorum scriptura quod non solum *f* pro *s* adhibui, sed etiam *ç* pro *ç*, *τ* pro *t*, *ι* pro *i* induxi, diserto Ritschelii praecepto obtemperavi: quo duce cur non modo *BCD*, sed etiam *FZ* librorum lectionem sic dederim, causa in propatulo est.¹⁾

His praemonitis etsi non deessent quae adiungerem, si paulo liberius hac praefandi occasione uti vellem, tamen hoc unum adiciam: nihil me antiquius habere, quam ut haec quoque editio aliquid conferat ad instaurandam memoriam virorum desideratissimorum RITSCHELII LOEWIQUVE.

1) Cum iam et ipsa fabula impressa esset et Appendix typis describeretur, Goetzius meus animadvertit Loewium et nonnullas partes *B* codicis recognovisse et quaedam praeterea exemplari suo adscripsisse. Vnde pauca in appendicem adhibui uncis inclusa — pleraque enim aut ipse publicaverat aut fortasse noluit publicari —: hoc loco commemoro in inscriptione fabulae non TRINVMMS esse in *B*, sed V ante S ligatura iungi M litterae, idem v. 7 *auerittif* habet, v. 13 *re*, v. 23 ME ex SE, ut videtur (= Senex?), et punctum manu rec., non sec., additum, v. 60 *obrepserif p* m. 1 in ras. ex *f*, v. 61 *Habeas* ex *Nabeas* (cf. quae monui in appendice p. 127 de caussa traiectionis), v. 77 *ιtec*, v. 263 *sibi* m. 1 ex *fubi*. Praeterea ex apographo cantici corrigas v. 247 *Ibi illa* (non *Ibilla*) et v. 288 *çetera* (non *cetera*) C quoque habere cum *BD*.

Scripsi Heidelbergae m. Iun. a. CIOIOCCCLXXXIV.

FRIDERICI RITSCHELII
PRAEFATIO

vii Prolegomena ad Plautum universum spectantia, sed ea et nova et olim editis pressiora, quoniam ultimum demum fasciculum voluminis primi comitabuntur, interim ex illis ea hoc loco anticipanda esse video, quibus quam brevissime ratio reddatur praesidiorum criticorum huius ipsius voluminis fabulis recensendis adhibitorum.

Posthabito igitur proletariorum codicum grege saeculo XV scriptorum consentaneum fuit operam nostram omnem niti fabularum Plautinarum fontibus quattuor, de quibus cum Opusculorum vol. II dissertatione prima et altera tum Prolegomenon priorum primis capitibus expositum est uberius. Nam quinti cuiusdam eiusque perboni, quem saeculo XVI inter Francogallos exstitisse certum est — membranas Turnebianas dico ¹⁾ — hodie nec vola nec vestigium superest. Sunt autem quattuor illi hi quos infra scripsi.

A membranae palimpsestae olim Bobienses, nunc Ambrosianae, fabulis superstitis unam et vicesimam sociantes Vidulariam, saeculi ut probabile est quinti, octavo autem recipiendis veteris testamenti libris 'Regum' nequiter elutae rasaeque, receptis raro exemplo oblatae, exesae, perforatae, situ et madore corruptae conglutinataeque, denique magna ex parte miserum in modum devastatae: Mediolani post An-

1) [De his cf. quae accurate enuclearunt Loewius Goetziusque in praefatione Poenuli p. VII—XIV.]

gelum Maium, Schwarzmannum¹⁾, memet ipsum, Geppertum VIII omnium nuper et patientissime et felicissime a Guilelmo Studemundo tractatae retractataeque. Cuius de impeditissima saepe mutilae evanidaeve scripturae lectione testimoniis (exstant autem ad Trinumnum pertinentia in Musei Rhenani vol. XXI p. 574 sqq.) cum par esset ut plurimum fidem haud cunctanter haberi, tamen, ipsam fidem ne destituerem, siquando aliquid dubitationis vel posse vel adeo debere oriri intellegerem, meam illiusque lectionem *Ar* et *As* notis discretas esse volui.²⁾ Quae litterae legi omnino non potuere, totidem punctis intermediis³⁾ significatae sunt: quarum ambigua species et facile fallax lectio, infra positus. Quod contra aliquotiens supra posita ipsius codicis sunt, quibus quidem sive ipsius librarii sive emendatoris manus primae scripturae litteras deleri corrigive iussit. A quibus tamen rursus ea puncta discernenda sunt, quae Q et (quamquam rarius) B litteris superne in dextra parte [*vel potius in medio*] adiecta librarius voluit QUE et BUS syllabarum notas esse (velut ATQ., PLURIB.).

B Palatinae olim bybliothecae Heidelbergensis, inde ab anno CIOIOCCXII praedationis iure Vaticanus, membraneus formae oblongae, numero nunc 1615 inscriptus, scriptus saeculo XI in Germania, fabulas XX omnes complectens praemissa Querolo: tralaticio nomine 'Vetus Camerarii' appellatus a possessore. Satis probabili, sed pro illius aetatis rationibus, industria a Philippo Pareo excerptum, religiosius a memet Romae conlatum, nunc tamquam cum pulvisculo exhaustum habui Hugonis Hinekii Holsati diligentia.

C Palatinus membraneus formae quadratae, numero 1613 signatus, Parisiis, quo Roma raptus erat iterato scelere, Heidelbergam relatus huius saeculi anno xv, item in

1) Huius testimonia mecum communicata habui Fleckeiseni, in cuius manus transierunt, amicitia.

2) [*Accessit iam 'Al' i.e. scrupulosa Loewii recognitio, quam publici iuris fecit Anal. Plant. (ed. a. 1877) p. 140 sqq. Rarissime Geppertum 'Ag' commemoravi.*]

3) [*Stellulas potius adhiberi non sine ratione postea iussit Ritschelius.*]

Germania (ubi aliquando inter copias bibliothecae S. Corbix
niani Frisingensis¹⁾ fuit) scriptus saeculo XII²⁾, fabulas XII
posteriores a Bacchidibus ad Truculentum continens, sed eas
sublata plerumque versuum distinctione in prosae orationis
speciem perscriptas: 'codex alter Camerarii', item 'Decur-
tatus' dici solitus, ut cuius pars prior ab Amphitruone ad
Epidicum pertinens perierit.³⁾ Denuo cum cura ipse excussi,

1) [*Vide sis Opusc. phil. III p. 53 sq. adn.*]

2) [*Immo XI adeo saeculo tres istos librarios floruisse, quorum
manus in codice discernimus, Zangemeisterus noster me edocuit.*]

3) Constitit is codex, ut scrupuliosius nuper scrutanti apparuit [*cf.
Opusc. phil. II p. 13*], dum integer est quaternionibus quadraginta sex,
quorum tamen extremus in folio quinto desinit. Ex his sedecim primi
completebantur octo fabulas priores, quando superstitionibus nunc qua-
ternionibus primitus subscripti erant in fine numeri XVII ad XLV (non
plenus enim ultimus subscriptione caret). Hi tamen numeri postmo-
dum dedita opera deleti tamque fortiter erasi sunt, ut plerumque vix
umbram sui reliquerint, substitutique in eorum locum manu vix minus
antiqua ei qui hodie oculis apparent I ad XXVIII. Ceterum statim ab
initio duobus voluminibus fabulas Plautinas XX dispertitas fuisse
quamquam continuatis quaternionum numeris, non post demum aliquo
casu discissas, inde intellegitur quod hodierni codicis folium primum
praeter nomina duodecim fabularum, in antica sui pagina perscripta
ipsius codicis manu, omnino vacat scriptura. Parique ratione etiam in
B seorsum scriptis octo prioribus fabulis post demum accessisse poste-
riores duodecim monstravi Proleg. p. XXIX. — Resuscitatis autem pri-
stinis numeris illis magis etiam inter C et D intercedens affinitas
summa patuit. Quippe in D primae fabulae tres cum dimidia quarta
octo quaterniones complent numeris I ad VIII signatos una cum inse-
quentis noni sex foliis primis (ubi leviculum numerandi errorem quen-
dam, ut alia secundaria, nunc sciens omitto); posteriores fabulas duo-
decim, item ut in C, undetriginta quaterniones cum quinque foliis ad-
diticiis capiunt, quorum tribus et viginti prioribus litterae A ad Z, in-
sequentibus numeri I ad VI subscripti sunt. Tantaque est utriusque
codicis congruentia, ut et eosdem versus (ut plurimum vicenos senos)
singulae paginae teneant, nec singuli quaterniones ipso ambitu, sed eo
tantum discrepent, quod per totos codices constanti binarum paginarum
intervallo quaternionum initia inter se distant. — Ceterum communis
olim archetypi singulas paginas videri horum duorum librorum binis
paginis, contra item singulis in priore saltem parte 'Veteris' B re-
spondisse (quando in huius posterioribus summa librarii vel ut verius
dicam librorum inconstantia scribendique enormitas dominatur), pro-
babiliter videor Proleg. p. XXXII sq. ratiocinatus esse.

comiter intercedente Ch. F. Baehrio Lipsiam mihi transmissum supremi magistratus Badensis liberalitate.¹⁾

D Vaticanus numerum 3870 gerens, saeculi XV initio x ad Iordanum Vrsinum cardinalem perlatus e Germania a Nicolao Trevero, eiusdem et aetatis et patriae et formae et materiae et scripturae cum *C*, cui omnino tam est similis (quamquam paullo tamen minorem librarii diligentiam expertus), ut ex eodem utrumque archetypo manasse appareat, sed XII fabulis posterioribus praemittens Amphitruonem Asinariam Aululariam et Captivorum dimidiam partem usque ad III, 2, 4. Olim partim a me partim ab Henrico Keilio et Henrico Brunnio conlatum nunc potioribus quibusdam in locis mea caussa denuo inspexerunt Hinckius et prius Augustus Wilmanns.

Horum trium librorum primam et secundam manum additis *a* et *b* litteris distinxi. Et in *C* quidem cum correctiones omnes non sint aliae nisi quae eiusdem librarii manu inter scribendum fierent, contra 'Vetus' *B* (si a manu recentissima, Camerarii puto, discesseris quam silentio praeterire soleo) per primas fabulas XII, h. e. ab Amphitruone usque ad mediam fere Militem (praeter ceteras autem et longe quidem insigniorem in modum in hac ipsa fabula), antiqui correctoris curas passus est dedita opera nec infructuose in eo negotio versantis. Inde a Mercatore ad Truculentum talis consilii nulla vestigia apparent. Vaticanum autem *D*, praeter similes atque in *C* easque haud paullo frequentiores ipsius librarii correctiones, etiam recentior manus emendatrix saeculi XV (fortasse ipsius Poggii) tractavit, cuius scripturae non raro in ceteros illius aetatis codices Italos transierunt.

Ceterum ad recte aestimandam fidem et auctoritatem Ambrosiani codicis cum Palatinorum memoria comparati quod attinet, cum iam priorum Prolegomenon capite sexto cavendum esse ostendissem ne illius recensionis nimium tri-

1) [*Iterum recognoscere codicem editorem Heidelbergensem non minus consentaneum erat quam pauca eaque plerumque leviora post Ritshelium addenda aut corrigenda fuisse.*]

bueretur, tum Palatinorum in multis vel rebus vel singulis locis prae illa praestantiam et alibi per varias occasiones
 XI identidem vindicavi et vindicandam esse etiam certius nuper professus sum in Fleckeiseni Annalibus philol. vol. xcvii (anni 1868) p. 342 [*Opusc. phil. III p. 791*]. Quod quidem genus omne futura Prolegomena persequentur accuratius.

Praeterea autem ne lateret, per quas vicissitudines ab illis fontibus ad editionum rivulos perventum esset, e quibus per trium et quod excedit saeculorum spatium Plauti lectio pependit, duorum librorum recentiorum mentionem fieri volui si non perpetuam, at prope perpetuam: qui quidem ex uno Vaticano *D* ducti sunt cum similibus omnibus. Eorum alter est

F codex Lipsiensis bybliothecae senatoriae, saeculo XV in membranis formae oblongae nitide scriptus ab Italo librario, verba poetae exhibens ab Italis illius aetatis hominibus, Francisco Poggio potissimum nisi fallit opinio, ut aliquo modo intellegi possent, partim vere vel utiliter correctae, partim etiam magis corruptae atque licenter interpolatae. Eum mihi librum Senati Lipsiensis gratia per totam operam meam utendum permisit officiosissime. Eandem recensionem Italianam, quamquam non sine aliqua discrepantia eandem, servat

Z editio princeps a Georgio Merula Alexandrino in lucem emissa Venetiis anno c1888, quae posterioribus editoribus omnibus cum pro fundamento tum haud raro fraudi fuit: non Pyladi tantum Brixiano Plauti interpolatori audacissimo (qui tamen ipsam Trinumnum cum Truculento non attigit), sed haud exigua ex parte etiam Ioachimo Camerario eiusdem sospitatori bene meritissimo. De quibus rebus omnibus, ut de editoribus ceteris, cum item singillatim disputatum sit l. s. s., duo tantum nunc habeo quae addam: primum, emendationes aliquam multas Bernardi Saraceni et Io. Baptistae Pii occupatas esse in Georgii Vallae commentario ab Ioanne Petro filio evulgato, Vallae igitur haud dubie et deberi et retribuendas esse; alterum, quae plerumque scripturae Aldinae editionis propriae habentur, in hanc tantum
 XII non omnes ex Iuntina prima transisse et ad Nicolai Angelii curas redire.

Nullius libri, sed mei nominis notam modestiorem volui hanc \mathcal{R} esse.¹⁾

Emendationes manu scriptas Scaligeri, Salmasii, Doussae²⁾ sumpsit ex aliquot exemplaribus bybliothecae Leidensis, ex parte etiam Parisinae, quae enumerata habes Prolegomenon p. LIV inque praefationibus Bacchidum p. VIII, Persae p. XIII sq. Reizianas non paucas numero praebuit editionis Ernestianae exemplum quondam Hermannianum, cuius mihi usum Mauricii Hauptii beneficio concessum esse narravi in eadem Persae praefatione p. XI sq. Ceterum Reizio etsi saepe cum Francisco Guyeto convenit, tamen cum valde dubitem num huius ille curas cognitas habuerit (id quod etiam de Godofredo Hermanno dictum volo), in talibus plerumque utriusque nomen iuxta posui.

Praeterea vel emendationes vel admonitiones quasdam gratissimas et nunc debeo et olim me debiturum spero pro pensae cum in me tum in Plautum voluntati amicorum Alfredi Fleckeiseni Dresdensis, Ottonis Ribbeckii Kiloniensis, Hermanni Adolphi Kochii Portensis.

Tertium decimum inter fabulas Plautinas locum obtinens Trinummus in Ambrosiano codice, dum integer est, folia sex et triginta occupabat, vel ut etiam rectius dicam, complicatorum foliorum duo de viginti paria³⁾, quaterniones ea quattuor et dimidium complementia, quorum tribus in fine subscripti sunt numeri *LV*, *LVI*, *LVIII*. Ex hac multitudine hodie supersunt duo de viginti folia, quorum qui olim ordo fuerit, infra posita tabula planum feci: ubi paginarum

1) [*Ad cuius similitudinem facta* \mathcal{S} 'subeditoris' nota.]

2) [*His iam accedunt Bentley emendationes manu scriptae quas P. Schroederus Lond. a. 1880 edidit itemque cum in Captivorum editione eiusdem anni tum in Anecd. Oxon. t. I fasc. 3 (ed. a. 1883) Eduardus Sonnenschein.*]

3) Casu tantum factum est ut duorum parium compage soluta nunc quattuor folia singularia exstent, quae sunt quaternionis LVI tertium et sextum itemque tertium et sextum quaternionis LVII.

numeri ad novum codicem spectant e Plautinis membranis promiscue compositum, adscripti illi Angeli Mai manu, litterae autem ad folia nunc deperdita.

	paginae	fabulae partes	
}	35. 36 = v. 1—19 et 20—22		LV
	19. 20 = 23—38 et 39—57		
	37. 38 = 58—76 et 77—95		
	A. a		
	B. b		
	43. 44 = 172—190 et 191—209		
}	29. 30 = 210—226 et 227—244		LVI
	45. 46 = 244—264 et 264—282		
	253. 54 = 283—298 et 298—315		
	39. 40 = 316—332 et 333—351		
	7. 8 = 351—366 et 367—384		
	255. 56 = 385—399 et 400—416		
}	265. 66 = 417—434 et 435—453		LVII
	9. 10 = 454—472 et 473—491		
	41. 42 = 492—510 et 511—529		
	267. 68 = 530—548 et 549—567		
	C. c		
	D. d		
}	1. 2 = 637—654 et 655—671		LVIII
	E. e		
	F. f		
	15. 16 = 736—754 et 755—773		
	G. g		
	H. h		
}	17. 18 = 835—848 et 848—863		LXIII
	I. i		
	K. k		
	L. l		
	M. m		
	N. n		
}	O. o		LXVIII
	31. 32 = 1045—1060 et 1061—1078		

paginae	fabulae partes	
P. p		} LVIII
Q. q		
R. r		
S. s		
T. t		
U. u		
X. x		
Z. z	[= Truculenti init. ad I, 2, 14]	

Ex his triginta sex paginis optime legi potuerunt 37. xv 44. 253. 254. 40. 256. 41. 267. 15. 16. 17. 32: non incommode lectio processit in paginis 35. 38. 29. 46. 39. 265. 9. 10. 42. 268. 1: mediocris condicio est paginarum 36. 20. 43. 30: male habitae sunt paginae 19. 45. 7. 255. 2. 31, ex parte etiam 8: omnium pessime 266 et 18.

Inscriptioni vel didascaliae vel argumento destinatae singularem paginam Trinummi in Ambrosiano non habuit, sed nomen tantum fabulae in ultima pagina quaternionis LVIII: cuius quidem paginae initio undecim versus extremos Menaechmorum¹⁾ scriptos esse, his autem subscriptum T. M(*acci plauti*) MENAECMI (*explicit incipit*) TRINUMMU(s) FELICITER narravi Parergon p. 267 et in praefatione Menaechmorum p. VII.

Quodsi cum deperditorum Ambrosiani foliorum intervallis eas fabulae partes, quae inter servata mediae sunt, contuleris, facile intelleges quibusdam in locis aliquanto plura Ambrosianum codicem continuisse quam quae ibi hodie leguntur: intelleges autem hoc argumento, quod in universam indolem externam eius libri eadem aequabilitas et tamquam 'amussitata' concinnitas cadit, quae propria esse tam antiquorum codicum solet. Quo in genere ut subducendorum calculorum error caveatur, tria potissimum tenenda sunt,

1) Quo enim ordine, diverso ab eo qui Palatinorum auctoritate tralaticius est, fabulas XXI Varronianas Ambrosianus perscriptas habuerit, tabula docet in Opusc. phil. vol. II p. 238 proposita.

quae iam Parergon p. 441 designabam: primum, constanter undevicenorum versuum (h. e. 'linearum' quas hodie dicimus) singulas paginas esse Plautini codicis (nam superiectae sacrae xvi scripturae modo XIX sunt modo XX versus): alterum, binorum versuum spatio personarum nominibus destinatorum singulas inter se scaenas discerni solitas esse: tertium, cum codicis versibus poetae versus metricos exaequari in iambicis scaenis¹⁾, contra septenarios non paucos propter nimiam pro membranarum angustiis longitudinem in binos a librario versus dispesci: nam in octonariis hoc consentaneum est tam saepe fieri, ut in id genus non magis quam in cantica ulla ratiocinatio cadat e versuum computatione ducta. Septenarii autem trochaici si quaesieris quotiens fere per binos versus continentur, per totam fabulam scito hanc rationem pertinere (cui non repugnat aliarum fabularum condicio), ut in singulis illud paginis plerumque bis usu veniat, non numquam semel tantum, aliquotiens ter: ut vix falli videamur, si generatim numerando nonum quemque vel decimum tetrametrum bipertitum dixerimus.

Has igitur rationes ubi comparandis inter se codicis membranarum fabulaeque partibus adhibueris, si forte in primis duobus quaternionibus quaedam non satis congruere vide-

1) Huius enim normae veritatem et vim argumentandi, qui sapit, non infringi eo perspicit, quod bis terve in tot milibus versuum etiam ad senarios talis divisio pertinuit. Non magis nos fugit scaenarum inscriptionem aliquando unius tantum versus ambitu contineri, ut ipsius Trinummi initio: verum nec omnino ab eis quae praeter morem fiunt, sed ab eis quae de more, iusta ratiocinatio proficiscitur, nec in hac quae agitur causa aliam illud ipsum, si cupidius tantilla re uteremur, vim haberet, nisi ut non debilitaret, sed confirmaret argumentationem nostram: nam quo minus spatii inscriptionibus conceditur, tanto plus versuum requiritur ad complendam membranarum mensuram. Commemoranda autem haec putavimus, quia talia esse quae nobis obiecta sint hisque etiam ineptiora meminimus: qualia si uberius explicemus, verendum sit ne edocere velle pueros videamur. An quis serio postulabit, ut undevicenorum versuum constantiam demonstramus non violari eo, quod aut consulto librarius quorundam versuum spatia vacua reliquit, aut inconsulto omnia poetae verba postmodum sive in marginibus addidit sive in ipsam XIX versuum continuitatem minusculis litteris infersit? quamquam id factum est exemplis longe paucissimis.

buntur, has quidem offensiunculas reapse nullas esse ex eis ^{XVII} quae subieci certissime cognoscitur. Nam ut a principio ordiatur, paginae 35 primus versus scriptura vacat, prologi v. 8 et 9 in unum contracti sunt librarii errore. — In pagina 36 praeter prologi tres versus extremos nihil scriptum: paginam 19 post vacuum spatium unius versus scaena prima occupat et secundae inscriptio, quam rursus vacuum versus unus sequitur. — Paginae 37 iusta ratio abiecto panno constat qui in Palatinis integrum versum (*Sin immutare vis...*) peperit post 72: nam item additicii v. 73. 74 (*Aut si demutant... et Neque eos antiquos...*) ne ab Ambrosiano quidem absunt. — In paginas *Aa*, *Bb* apprime conveniunt qui inter v. 95 et 172 leguntur sex et septuaginta senarii: quando nec versu 126 (*Minas quadraginta...*) brevior, nec post v. 147 uno auctiore fuisse Ambrosianum vel probabile est vel certe ullam necessitatem habet. — Cum aliam atque vulgatur versuum descriptionem tum multas octonariorum divisiones paginae 29. 30. 45. 46. 253. 254 habent, quibus cantica continentur initio actus II posita. Quorum tres versiculos extremos qui excipiunt in pagina 254 quindecim septenarii, eorum unus tantum 312 per duos versus continuatur. — Item bipertitos pagina 39 habet duos 324. 330; pagina 40 unum 351¹⁾; pagina 7 duos 361. 369 (in proxima enim demum pagina locus est insiticio v. 368 *Sapientiae aetas...*, in ipsa autem p. 7 versui nunc 369 *Agidum eloquere...*); pagina 8 duos 381. 382; pagina 255 inter septem septenarios item duos 385. 388. — In pagina 256 undevicenarium numerum complet antea ineditus v. 409 (*Non hercle minus...*): item, hoc ut e proximo quaternione anticipem, in paginis 15 et 16 versus 746 (*Lubido: atque...*) et 769 (*Mendacilocum aliquem...*). — In eodem tertio quaternione ut pergam ad hoc ipsum genus exhauriendum, paginis *Cc* et *Dd* cum contineantur triginta tres senarii, quattuor vacui, septenarii autem ^{XVIII} triginta quinque, necesse est horum septenariorum tres tantum divisos fuisse, vel adeo duos, si forte exstitit etiamtum in Ambrosiano, quem post v. 596 intercidissee conieci. — In

1) Vide ad eum v. adnotata.

pagina 1 divisus est unus 649, duo 669 et 670 in p. 2. — Pagina *G* pertinebat a v. 774 ad 792 (siquidem ab Ambrosiano afuisse miserum additamentum illud credibile est, quod vulgo habetur inter v. 788 et 789 *Sed quom obsignatas...*); pagina *g* a v. 793 ad 811. Ab hoc versu ad finem scaenae III actus III cum octo senarii supersint (quorum tamen uno 816 fortasse caruit Ambrosianus), quarti autem quaternionis pagina 17 a v. 835 incipiat, consequitur ut in paginis *Hh* eius cantici, a quo actus IV orditur, primi octonarii sedecim scripti fuerint per octo et viginti versus: quem ad modum, qui in pagina 17 subsequuntur cum exitu versus 835¹⁾ sex octonarii extremi eius scaenae, undecim versuum spatia implent, quippe bipertitis v. 837 et 838, ultimis autem duobus eam speciem referentibus quam adn. p. 112 [= 81] ante oculos posui. Hos autem qui in eadem pagina 17 sex septenarii excipiunt, eorum ultimus CAUSAUT vocibus terminatur, proximis KASCEPISTULAS in paginam 18 traiectis, in qua praeterea tres septenarii per binos versus pertinent. — Item ter divisum est in septenariis paginae 31: v. 1046. 1049. 1055; bis tantum in p. 32: v. 1070 et 1078, de quo conferenda adnotatio nostra. — Vides in his quidem omnibus ad plenam mensuram nihil usquam vel deesse vel superesse.

Transactis igitur, in quibus nihil discrepantiae offendamus, ad contrarium genus transeundum est. Et primum quidem in tertii quaternionis LVII eas membranas, quas *Ee*, *Ff* litteris signavimus, non quadrat illius partis ambitus quae inter fabulae versus 671 et 736 nunc est media. XIX Requiritur enim quattuor paginarum versus sex et septuaginta: habentur hodie septem senarii, duorum versuum spatia inter actus tertii scaenas II et III, et trochaici septenarii quinquaginta septem²⁾: nam non fuisse in Ambrosiano illos

1) de quo vide adnotationem.

2) Vel fortasse sex et quinquaginta tantum, si versu 672 (*Ille qui aspellit...*) Ambrosianus carebat: id quod cum sciri nequit tum nullius ad rei summam momenti est. Contra de v. 707. 708 dubitare noli quin et antiquissimi sint, quamquam non Plautini, et ab Ambrosiano minime alicui.

scriptos, quos propriis sibi turbis post v. 704 et v. 705 soli Palatini novem septenarios (692—694 et 686—691) iterant prorsus praeter rationem, satis existimari ex eis poterit quae iam Parergon p. 529 sqq. disputavimus. Superstitum igitur versuum numerus cum sit sexaginta sex, e LVII autem trochaicis secundum eam, quam in hoc genere obtinere normam vidimus, credibile sit quinque vel sex fuisse binis versibus dispestos, deesse versus circiter quattuor consequitur. Quodsi demonstrari sane nequit fieri non potuisse ut aut praeter normam deciens in LVII septenariis divideretur, aut aliquot versus per errorem bis scriberentur: tamen fatendum est non eodem modo iure quattuor in Ambrosiano libro versus existisse credi qui in recentioribus libris exciderint, verum tanto etiam maiore iure, quanto propius ad probabilitatem accedere, qui ex usitatis et legitimis, quam qui e raris et singularibus argumentatur, merito existimatur: praesertim cum aliis locis eiusdem fabulae ex Ambrosianis membranarum reapse integri versus prodierint in ceteris codicibus omnibus elapsi, 409. 746. 769. Ad summam autem veri similitudinem probabilitas adducitur, si in illa ipsa parte fabulae aliquid desiderari ad sententiam apparuerit. Eius modi quiddam ibi indagasse sibi visus erat Eduardus Meierus noster, post v. 724 unum et alterum versum, quo transitus ad 725 muniretur intercidis significans, non explicans Opusc. acad. II p. 329. De quo nobis cum illo non convenit, qui in istis quidem versibus nihil desideremus. Verum alius est locus isque vicinus illi, qui cum alios torserit tum eidem Meiero p. 323 sqq. mutationem extorsit, quam vereor ut nunc ipse, si viveret vir honestissimus meritaque nobis pietate prosequendus, tuiturus esset. Hiant profecto non mediocriter Calliclis et Megaronidis hi sermones v. 731 sqq.:

- CA. Namque hercle honeste fieri ferme non potest,
 Vt eam perpetiar ire in matrimonium
 Sine dote, quom eius rem penes me habeam domi.
- ME. Parata dos domist: nisi expectare uis,
 Vt eam sine dote frater nuptum conlocet:
 Post adeas tute Philtonem et dotem dare
 Te ei dicas *e. q. s.*

Sentiens grave incommodum Bothius *Paranda dos domist* edidit: quod saltem *paranda dos est* dicendum erat sine *domi*, atque adeo rectius *sine mora paranda dos est*, ut haberet quo referretur quod consequitur *nisi exspectare uis*. Consentaneum est autem morandi exspectandique consilium ipsi Callicli in mentem venisse, eoque Megaronidem respicere v. 744 sqq.:

Nunc si opperiri uis aduentum Charmidi,
Perlongumst: huic ducendi interea apscesserit
Lubido: atque ea condicio uel primariast.

Nulla littera mutata opus est, si uelut tales sese versus excepisse statueris:

Sine dote, quom eius rem penes me habeam domi.
Sed illud sum animi incertus, nuncine ilico
Parari has a me nuptias aequom siet,
An exspectandum, dum eius huc redierit pater.

ME. *Mora quid opus est quaeso? quando equidem tibi*

Parata dos domist: nisi exspectare uis —:

plana cum constructione sententia. Etenim hoc sentit Megaronides: 'de differendo (h. e. de differendis nuptiis) noli cogitare' (causam gravissimam in fine orationis subicit): 'nisi quod licet sane dotis dationem paulisper differre, si tibi incommodum est nunc statim de thesauro sumere; sed hoc
levius: sive enim nunc statim dabis sive paulo post nuptias, illud metuo ne non effugias civium maledicta.' Vides haec ita comparata esse, ut de lacuna cogitandum esset etiam sine ullo Ambrosiani codicis indicio.

Cum certior demonstratio, tum incertior instauratio est in quarto quaternione LVIII: cuius sex membranae mediae ea complectebantur quae inter v. 863 et 1045 interiecta sunt. Leguntur nunc in ea parte primum CXXXIV septenarii, deinde X senarii, postremo rursus septenarii XXXVII: quibus quoniam propter scaenae mutationem bis factam accedunt quattuor versuum spatia (largimur enim novam scaenam a v. 998 cum ceteris bonis libris Ambrosianum exorsum esse, quamquam id fieri praeter rationem censemus [cf. p. LIX]), habes versus CLXXXV. Atqui ad duodecim paginas explendas cum CCXXVIII versibus opus sit, videndum est de XLIII qui defuunt.

In CLXXI trochaicis consentaneum est circiter XVIII fuisse longiores quam pro unius versus modulo: fuisse XLIII, credi nullo pacto potest. Ergo superstites hodie partes cum summam efficiant CCHH versuum, consequens est ut circiter XXV (vel saltem XXII) interciderint. Et ut liberalius agam, fac aliquanto saepius huius ipsius quaternionis tetrametros librarium dispescuisse: fac id quinquiens praeter normam factum esse, fac deciens, fac quindeciens, quamquam hoc prorsus esse nimium existimo, praesertim cum tanta sit in Ambrosiano libro aequabilitas scripturae: at aliquot tamen versuum numerus relinquitur, quos deesse ad explenda membranarum spatia concedendum sit. Nec difficile est, ubi aliquid desit, ipsa sententia duce investigare: quo facto intellegetur non unam esse continuorum versuum lacunam, sed compluribus per scaenam II actus IV locis vel singulos vel pauculos versus eius librarii oscitantia praetermissos esse, e cuius exemplo ceteri libri nostri ducti sunt.

Ac primum non possunt recte procedere credi Charmidis et Sycophantae hi sermones, quales a v. 871 vulgo leguntur: xxii

CH. Quid, adolescens, quaeris? quid uis? quid istas pultas?

Sy. heus, senex,

Census quom sum, iuratori recte rationem dedi.

Lesbonicum hinc adolescentem quaero in his regionibus

Vbi habitet, et item alterum ad istanc capitis albitudinem,

Callicem quem aibat uocari, qui has mihi dedit epistulas.

Nec enim sycophanta potest a summa adversandi contumacia ad promptissimam respondendi facilitatem sine ullo vinculo transire. Ergo excidit aliquid post *rationem dedi*. Quamquam non hic excidisse credo, sed eo in loco, in quo hunc ipsum versum a poeta conlocatum esse arbitror. Nam cum paucis post versibus (878) sycophantam Charmides sic adloquatur:

Quid eos quaeris? aut quis es? aut unde es? aut unde aduenis?

facile perspicitur his quidem verbis multo aptius illud esse responsum sycophantae *Census quom sum* e. q. s.: talia enim

re vera sciscitabatur censor, cuius hic administros *iuratores* dici Mommsenus monuit de trib. Rom. p. 21: contra quaerentem et fores pultantem quod senex, quid quaereret et pultaret, interrogabat, non potuit ullo modo insolens sycophantae videri. Verba nostra ut compendi faciamus, nihil vel in continuatis v. 871. 872 (*Quid, adulescens . . . et Lesbonicum hinc . . .*) desiderabis, vel in tali exemplo redintegratorum versuum 877 sqq.:

Sy. Fac me, si scis, certiozem, hisce homines ubi habitent, pater.

Ch. Quid eos quaeris? aut quis es? aut unde es? aut unde aduenis?

Sy. Census quom sum, iuratori recte rationem dedi.

xxiii Ch. *Tamne saeuiter, adulescens? tu si tibi me postulas Dare operam, aequomst respondere mihi te, quod ego te rogo.*

Sy. Multa simul rogas: nescio quid expediam potissimum.

Ac fortasse e tali supplemento illa *saeuiter* glossa repetenda est, de qua ad v. 1060 significavi: quantumvis incertam eam esse coniecturam concedendum sit.

Non multo post inter v. 896 et 897 aliquid desiderari, quo a Charmidis verbis secum murmurantis transitus ad sycophantae responsum paretur, rectissime sensisse Kochium puto. Ibi igitur prorsus probabile est olim tali fere Charmidis interrogationi locum fuisse longe simplicissimae:

Quid ais? istae quid ad hos homines attinent epistulae?

Non tam necessitate demonstrandi quam ratiocinandi probabilitate utimur, cum etiam post v. 901 quaedam deesse suspicamur. Conuicturus sycophantam fallaciae alia ex eo Charmides quaerit, ad quae ille prorsus praeter veritatem respondet: unum, ad quod verissime, cum Seleuciae fuisse Lesbionici patrem dicit: cf. v. 112. 771. Illa quem ad modum cavillatur Charmides, ita hoc eum demirari consentaneum est, non autem alto silentio praeterire. Itaque nescio an non incommode in hanc sententiam loquentem senem animo nostro informemus:

CH. Vbi ipse erat? SY. bene rem gerebat. CH. ergo ubi?
SY. in Seleucia.

CH. *Mira sunt, qui hic scire potis est me fuisse in Seleucia,
Vnde redeo huc. utut est, pergam porro percontarier.
Ab ipson' istas accepisti?*

Porro iustam lacunae suspicionem versus 923 praebet atque iam Meiero p. 324 praebuit. Nam ibi quod Charmides dixi ego ait iam dudum tibi: bene te potius dicere aequomst homini amico quam male, id nec erat dictum antea nec potuit dici, cum male dicendi nulla dum sycophantae caussa fuerit. Nullo negotio mancam orationem velut hoc supple-^{XXIV}mento instauraveris:

dixi ego iam dudum tibi:

Non placet, qua te erga amicum uideo amicitia utier.

Bene te potius dicere aequomst homini amico quam male.

Nam amicitiam carpserat sane v. 909: *non placet, qui amicos intra dentis conclusos habet.*

Denique tribus interiectis versibus cum Charmides *sed ipse ubi est* quaerit, non aliud quaerit quam quod iam v. 901 quaesierat, cum interrogabat ubi fuisset Lesbionici pater epistulas sycophantae tradens. Redit nunc eo senex per ioci illius occasionem: *quid ergo ille ignauissimus mi latitabat?* Reliquisse se illum in Cecropia[?] insula sycophanta respondet: unde consequitur ut in hac insula acceperit, quas v. 901 Seleuciae acceptas epistulas narraverat: absurdum est enim prius traditas cogitari quam a Charmide discederet. Huncine igitur lapsum doli mali indicem ut ne animadverteret quidem Charmides? Non ita profecto, sed in talem potius speciem eius supplenda oratio:

CH. Sed ipse ubist? SY. pol illum reliqui ad Rhadamam in Cecropia insula [*vel Rhadamantem in Cercopia*].

CH. *Heracle memorem nugatorem: modo qui fui in Seleucia,
Vt ille memorabat, ni mirum nunc sum in Cecropia insula [cf. Append. crit. ad v. 928].*

Quis homost me insipientior, qui ipse, egomet ubi
sim, quaeritem?

Sed nil disconducit huic rei.

Quinque quas commonstravimus lacunas etsi octo tantum versibus explevimus, tamen hoc non aliam vim habet, nisi ut horum paucitatem sufficere ad resarcienda sententiarum detrimenta intellegatur: Plautinum enim ingenium quis tam angustis finibus circumscribere audeat, ut non potuisse poetam aliquanto longius exspatiari facile largiatur? Quam-
xxv quam multo sane plures fuisse veri simile non putamus. De pluribus autem lacunis nec affirmari quicquam nec negari potest: tam enim inter se nexos aptosque et Charmidis cum sycophanta per reliquam scaenam II, et Stasimi cum Charmide in prima parte scaenae III sermones habemus, nihil ut ad integritatem desideretur, ac ne commodus quidem alicui incremento locus inveniatur, nisi forte post v. 944. Ibi enim licuit sane sycophantae iactantiam suam paullo longius persequi: verum longe deflectere de via ne hic quidem potuit, quia ad sycophantae in caelum ascensionem referuntur quae statim Charmidis verba sequuntur v. 947. Praeterea etsi unus sane est locus, in quo parum recte procedere, quales nunc leguntur, versus appareat, tamen ibi non de lacuna potius quam de transpositione cogitandum est. Hanc dicimus Stasimi orationem v. 1017 sqq.:

Quid, homo nihili, non pudet te? tribusne te poteris
Memoriae esse oblitum? an uero, quia cum frugi ho-
monibus

Ibi bibisti, qui ab alieno facile cohiberent manus?
Chiruchus fuit, Cerconicus, Crinus, Cricolabus, Collabus,
Collicrepidae, cruricrepidae, ferriteri, mastigiae.

Inter eosne homines condalium te redipisci postulas,
Quorum hercle unus surrupiat currenti cursori solum?

Vbi quid sibi vult *an uero* illud? 'an vero memoriae es oblitus'? an 'an vero pudet te' vel 'non pudet te'? Nihili esse vides, quicquid comminiscare: non dubium igitur, quin desit aliquid cum verbo finito. Id si quaeris quale esse debeat, nihil in promptu est nisi 'an vero, quia cum honestis

nimirum hominibus bibisti, tuum te condalium recuperaturum putas? Ita autem quid prodit aliud, quam quod in eandem prorsus sententiam paullo post sequitur: *inter cosne homines condalium te redipisci postulas?* qualis interrogatio paucissimorum versuum intervallo iterata quivis sentit quam inficete laugeat. Qua cum ad constructionem opus sit priore loco nihil opus sit in posteriore, unius versiculi transpositione sic xxvi omnia expediisse videmur:

an uero, quia cum frugi hominibus

Ibi bibisti, qui ab alieno facile cohiberent manus,

Inter cosne homines condalium te redipisci postulas?

Chiruchus fuit, Cerconicus, Crinus, Cricolabus, Collabus,

Collicrepidae, cruricrepidae, ferriteri, mastigiae:

Quorum hercle unus surrupiat currenti cursori solum.

Nullam in hac de quarto quaternione disputatione rationem habuimus versuum 936 sq. 980. 1005, quos a Plauto abiudicandos esse intelleximus. Quibus si liberum fuisse Ambrosianum putaveris, consecuturum sit ut etiam plus in Palatinis interciderit quam intercidissee supra ostendimus. Verum id tamen eo minus necessitatis habet, quo certius est aliis quoque non paucis interpretamentis additamentisque iam Ambrosianum interpolatum esse. Nec eum illis versibus caruisse, quos versui 1042 subiectos Plautina aetate posteriores diximus, hinc manifestum est quod ab ipso v. 1045 superstes pagina 31 codicis palimpsesti incipit.

Reliquum est ut de quinto quaternione LVIII dicatur. Cuius etsi nihil hodie superest, tamen nequaquam id impedit quominus alicui ille usui sit. Ac primum sciendum est ordiri quaternionem LX a Truculenti versu I, 2, 15. Necessesse est igitur eum qui praecedit quaternionem a Trinummi v. 1079 ad Truculenti I, 2, 14 pertinuisse. Complectitur id fabulae initium primum prologi versus XXI, sed mutili prologi, quem per duas paginas pertinuisse solum fidem facit Trinummi exemplum, ubi eius paginae, in qua desinit prologus, reliquam partem vacuum relictam esse supra adnotavimus. Sequuntur primae scaenae senarii LXXVII, alterius item

breviculi versus XIV: accedunt IV e scaenarum interstitiis: summam habes LXXXV versuum, hoc est quinque paginas undevicenorum versuum, ut nec defiat quicquam nec super-
 XXVII fiat. Iam, ne agere cupidius in rem nostram videamur, unam praeterea paginam inscriptioni fabulae et didascaliae dabimus, quae etsi in Trinummo nulla fuit, tamen in aliis fabulis reperta est: in qua pagina potuit etiam argumentum recentiore manu additum esse, ut in Pseudulo factum. Hinc efficitur per quattuor codicis membranas integras eam Truculenti partem pertinuisse quae est ante versum I, 2, 15: totidem igitur membranas, hoc est dimidium quaternionem LVIII, finem Trinummi inde a v. 1079 complevisse. Iam fac eam fabulam in pagina s media desiisse: nam si in summa pagina desineret, in eadem continuari inscriptionem Truculenti consentaneum erat, ut factum est in fine Menaechmorum. Opus est igitur minimum CXLII versibus. At tot versus pars extrema Trinummi, qualis nunc legitur, nullo modo praestat. Reliqui sunt in scaena III actus IV septenarii XIV: scaena IV senariis constat XXII: actus V prima scaena, cuius initio quinque fuisse dimetros scriptos largimur, X versibus: ultima LXV septenariis. Quibus ubi addideris media inter scaenas spatia non VI tantum, sed adeo VIII (quando potuit in Ambrosiano nova scaena, ubi debuit, ordiri a v. 1176): summa efficitur CXIX versuum. In eis cum trochaici septenarii habeantur LXXXIV, quorum circiter novem credibile est per binos versus continuatos fuisse, vix licet ultra CXXVIII computando progredi, ut minimum XVI versuum numero a plena mensura absimus. Tot igitur sive per negligentiam sive per aliquam calamitatem praetermissos esse in Palatinis certo ratiocinamur: quamquam fieri potest, ut XXVI exciderint, si non mediam partem ultimae paginae, sed eam paginam integram exitus Trinummi explebat in Ambrosiano codice.

Haec igitur cum ita sint, iam vide mihi quam apte in expositam rerum condicionem illud conveniat, quod membranarum mensuram minime curans e solis sententiarum argumentique rationibus de duabus lacunis iam olim conclusi Parergon p. 559 sqq. et 577 sqq. Nam primum inter v. 1166
 XXVIII et 1167 dubitari nequit quin tale quiddam olim lectum sit,

quo Lysiteles, cum sua culpa corruptum esse Lesbianicum negasset, qua id alia caussa factum esset significaret:

LY. Si id mea uoluntate factumst, est quod mihi suscen-
seas.

*Verum incendium ubi, quod comedit, sibi paratum in-
uenerit,*

Ipsus scis quam sit difficile offusa aqua restinguere.

Sed sine me hoc aps te inpetrare quod uolo.

Longe autem graviore hiatu apertum est post v. 1097 ea hausta esse quibus fidem suam Charmidi Callicles purgaret. Ea ut qualia fere fuissent quam brevissime ante oculos ponerem, hos quos infra scripsi versiculos ludebam exempli caussa:

CA. Et salue et saluom te aduenisse gaudeo.

CU. *Quid salue! pol istanc ego salutem nil moror.*

Illud uolo scire, tu qui seruaris fidem,

Qui me insciente, quae tibi commendaueram

Tuaeque peregre hinc abiens credideram fide,

Bona liberosque pessum dederis omnia?

CA. *Pol ucterem amicum re non conperta malis*

Verbis obiurgare haud esse aequom censeo.

Nam et erras et mihi summam facis iniuriam.

CU. *Hascine tute emisti aedis, unde exis modo,*

Meumque exturbasti hinc Lesbianicum filium?

Estne hoc quod dico an non est? responde mihi.

CA. *Emi egomet aedis, emi ut seruarem tibi.*

Apsque eo esset, alii uendidisset filius:

Et has tu et una thesaurum illum perderes,

Quem illic apstrusum fidei mandaras meae.

Em saluas trado: tibi illas emi, non mihi.

CU. *Quid ais tu quaeso? pro deum atque hominum fidem,*

Subito malefacti facis me dispuleat mei,

Amico pro benefactis qui male dixerim.

CA. *Quid igitur? iamne fidum credis me ac probum?*

CU. Credo, omnia istaec si ita sunt ut praedicas.

Et de argumento quidem universo huius supplementi cum non dubitem quin satis recte coniecerim, tamen nunc

vereor ne in singulis sermonibus componendis iusto liberalius egerim. Quos cur nunc in aliquanto breviorum ambitum coartandos fuisse sentiam, caussa haec est, quod illo ex tempore duarum praeterea lacunarum sedes investigatae sunt, quae sua sibi supplementa poscunt. Earum alteramprehendimus v. 1182 sq.: ubi quid esse dicamus quod Lesbonicum Charmides his verbis adloquitur: *si tu modo frugi esse uis, haec tibi pactast Callicletis filia* —? Quasi vero tale matrimonium pro praemio virtutis a Charmide habeatur vel pro beneficio ab ipso Lesbónico! qui quid de illo sentiant iuxta cum Callicle, satis ex eis qui subsequuntur sermonibus patet, quibus et hanc et si quam aliam pater iusserit se ducturum Lesbonicus profitetur, unam autem *miseriam* uni homini satis esse Charmides ait, negat Callicles. Ergo et poenam exigi peccatorum pater voluit et caelibis adolescentis intemperantiam in posterum caveri. Peccatorum autem illorum cum ne per se quidem consentaneum sit a patre nunc ipsum redeunte filiumque primum oculis conspiciente nullo verbo mentionem fieri, vix falli videbimur si in talem fere sententiam locutum esse Charmidem coniecimus:

si tu modo frugi esse uis,
Ignoscentur, per stultitiam quae deliquisti antidhac.
Verum posthac ne in desideriam, qua adsueuisti, reccidas,
 Haec tibi pactast Callicletis filia.

Duobus in hoc loco versiculis defungi licuit: haud paullo plus spatii eis Charmidis atque Calliclis sermonibus concedendum erit, quos post v. 1136 intercisisse Bergkianus perspexit. Quos quidem ad illas ipsas Lesbonicum cum Calliclis filia nuptias potissimum spectasse significavi in adnotatione.

XXX Tot igitur tamque ex parte gravibus lacunis eam fabulam laborare intellectum est, quam talem qualis vulgabatur plerique non incommodè lectitavimus. Quodsi nimis incertam dixeris quam e membranarum Ambrosianarum intervallis argumentationem duximus, sic habeto. Cogitari sane potest (quid enim non potest?) velut integras paginas per errorem bis scriptas esse a librario vel dimidiam paginam aliquam

aliquo casu arbitrio esse vacuum relictam vel quae sunt similia paene innumerabilia. Tale quiddam qui amplectatur, etsi naturae vitio carere sensu probabilitatis simplicitatisque videbitur, certa tamen demonstrandi necessitate redargui nequit. Esto igitur: largiamur ei quod non concedimus. Ergo missam faciat Ambrosiani codicis condicionem omnem in solaque subsistat ea parte ratiocinationis nostrae, quae a pensitata vi sententiarum dispectoque nexu argumenti profiscitur: vel sic, ut confidimus, earum quas certa via ac ratione commonstravimus lacunarum probabilitatem non poterit sibi non persuadere.

Ceterum lacunas quod non soleo verbis tantum significare, sed simul supplendi experimentum facere, id non vereor nequis ita interpretetur, ut vel ambitiosius vel iusto confidentius factum videatur: qui non ullo pacto versiculis velim exempli caussa propositis, sed ipsi de aliqua lacuna coniecturae fidem facere, idque ut certae viae demonstratione fiat credam ipsius artis rationibus atque adeo praeceptis flagitari. De quo siquis secus sentiat: quid quaeso ad rem ipsam interest, utrum prosa oratione an numeris adstricto sermone meam de eo, quod per se probabile sit, sententiam explicem? — Huc igitur praeter exempla supra prolata etiam illud pertinet, quod apertissimi ante v. 597 et sententiae et structurae hiatus tollendi hanc viam commendavi procul habitis verborum ambagibus:

Gestandust peregre clupeus, galea, sarcina.

Nam ut mei eri ingenium novi truculentum admodum,

Effugiet ex urbe, ubi erunt factae nuptiae.

XXXI

Item hoc, quod post v. 147 sermonum integritati breviter significavi tali inserto versiculo satisfieri:

CA. Circumspicedum te, nequis adsit arbiter.

ME. Non est. CA. sed quaeso identidem circumspice.

ME. *Noli uereri: tuta sunt hic omnia.*

Ausculto siquid dicas.

Cum lacunis autem quoniam propinquae societatis vinculo is locus continetur qui est de interpolationibus, quam fere eo in genere normam secutus sim, paucis esse aperien-

dum video. Atque eas quidem interpolationes, quae e meris glossematis molestave interpretandi industria natae misere consutis pannis vix ac ne vix quidem rectis pedibus incedunt aut violatis linguae stilive legibus integritatem sermonis concinnitatemve sententiarum manifesto tollunt, a Plautinorum continuitate prorsus exclusas in adnotationem reieci, siquidem de earum futilitate iam liceret omnium vel plurimorum consensu niti: ut factum est v. 48 et 49. 72 sqq. 92 sq. 368, item circum v. 427, post v. 788. Quod sicubi futuro demum consensu tali confidi posse videretur, in praesens cancellis [—] usus sum, ut v. 200. 209. 249. 263. 672. 816. 936 sq. 1005. Contra per se non inepta additamenta vel saltem tolerabilia, sed Plautina tamen aetate, ut visum est, posteriora, sive ea per novarum fabulae actionum occasiones accesserunt sive ingenio geniove indulgentis litterati hominis studio debentur, vel, ut una notione complectar, geminarum recensio-
 num speciem prae se ferentia semicirculis (—) inclusi: cuius modi habes e satis antiqua aetate repetendos prologi versus 6 sq. et 18—21, item v. 707 sq., variae autem originis versus 126. 206 sqq. 225 sq. 231 sq. 311 sq. 322 sq. 470 sq. 702. 1043 sqq. 1052 sq. Quamquam fatendum est non tam certis finibus haec genera inter se discreta esse, quin aliquotiens potuerim vel fortasse debuerim alii dispertiendi notandique rationi locum dare. Velut nunc me facti paenitet, quod non prorsus exterminavi v. 209. 249. 263, vel quod non cancellis saepsi v. 470 sq. Verum de his omnibus quoniam non potest breviter dici, singillatim et explicate alibi agitur: id quod etiam de transpositionibus dictum volo.¹⁾

1) [*Sequebatur*: Vnum tamen quiddam e futura disputatione hic occupabo. Vt enim dies diem docet, ita in hoc quoque genere iam intellexisse videor etiam longius progrediendum fuisse. Nisi enim omnia fallunt...grammatica vel metrica offensio est sive fluctuans in libris collocatio (cf. *Append. crit. ad v. 85*): cuius rei plurima eaque ex parte evidentissima documenta (v. c. v. 208) facile poterit qui volet ex exemplorum supra positorum varietate conquirere.]

Versuum inter se distinctionem, quam praeter pau-^{xxxiii}culas scaenas senariis scriptas nullam 'Decurtatus' cum Vaticano habent, cum non Ambrosianum tantum, sed plerumque¹⁾ etiam 'Vetus' codex servet, huius ipsius beneficio factum est ut, quae inde a Merula tamquam indiscreta congeries verborum Plautinorum haberetur, Pyladis ea curis aliqua tantum ex parte imparique successu digeri atque in ordinem redigi coepta, Camerarii demum opera iustae dimensionis singillatim discriptorum versuum cederet. Verum haec tamen laus ad eas tantum fabularum partes pertinet quae sermonibus continentur: quando in canticis satis habuit Camerarius vulgatam ante se versuum continuitatem propagare, qualis e Vaticano codice manaverat. Et tamen hic quoque ille plurimum potuit e Veteris memoria proficere: qui si in hoc genere non credetur ipsam poetae manum ubique referre, at ad eam redipiscendam utilissimis ducere indicibus solet nec raro ab illa propius quam ipse Ambrosianus abest. Quamquam in ipsius Trinummi canticis illis, a quibus actus II orditur, intercedentis inter utrumque librum discrepantiae causa ratioque potissima haec est quod, quos versus Vetus singillatim scriptos, eos Ambrosianus binorum in unum contractione continuatos exhibet. Id autem omne quoniam non potuit ullo modo per adnotationis angustias satis vel plene vel plane quale esset aperiri, integra codicum exempla subicienda putavi quanta potuit fide expressa: primum Ambrosiani, alterum Veteris, illud Studemundi, hoc Hinckii [*utrumque Loewii*] merito nunc aliquanto quam olim accuratiora: tertio loco Decurtati. Quorum exemplorum inter se conlatione simul, per quos tamquam gradus saeculorum decursu depravatio serpsit, utiliter esse ante oculos positum existimo.

1) Rara sunt enim, si a levioribus quibusdam erroribus, quales etiam in Trinummo offendimus (ut v. 3. 1120—1124), discesseris, talium turbarum exempla latius patentium, quales in Pseudulo potissimum designavi praefationis p. XII sq.

I

LYSITELES

p. 29 15

MULTASRESSIMITUINCORDEMEUORSO
MULTAINCOGITANDODOLOREMINDISPICOR
EGOMETMECOQUOETMACEROETDEFETIGO
MAGISTERMIKIEXCITORANIMUSNUNCEST

p. 30

SEDKOCNONLIQUETNEQ·SATISCOGITATUMEST
 UTRAMPOTIUSKARUMMIKIARTEMEXPETESSAM
 UTRAMAETA TIAGENDAEARBITRERFIRMIOREM

230

AMORINMEANREIOBSEQUIPOTIUSPARSTUTURAINPARTE
 5 PLUSSITUOLUPTATISUITAEADAETA TEMA GUNDAM
 DEKACREMIKISATISKAULIQUETNISIKOCSCIFACIAMOPINOR
 UTUTRAMQ·REMSIMULEXPUTEMIUDEXSIMREUSQ·ADEAMRE~

235

ITAFACIAMITAPLACETOMNIUMPRIMUM

AMORISART**SELOQUARQUEMADMODUMSEEXPEDIANT

10 NUMQUAMAMORQUEMQUAMNISICUPIDUMKOMINEM

POSTULATSEINPLAGASCONICERE

EOSPETITEOSSECTATURSUBDOLEBLANDITURABRECONSULIT
 BLANDILOQUENTULUSKARPAGOMENDAXCUPPESAUARUS

240

ELEGANSDESPOLATOR

15 LATEBRICOLARUMKOMINUMCORRUMPTORBLANDUSINOPs

CELATUMINDAGATOR

NAMQUIAMATQUODAMATQUAMEXTEMPLOSAUIISPER

CULSUSEST

ILICORESFORASLABITURLIQUITURDAMIKIKOCMELMEUM·

- SIMEAUDESSIAM *S
 ABILLECUCULUSOCELLEMIFIAFETISTUCETSIAMPLIUSUIDARIDABITUR 245
 IBILLAMPENDENTEMFERITIAMAMPLIUSORATNONSATIS
 *DESTMALINIETIAMAMPLIUS
 5 QUODEB *BITQUODCOMESTQUODFACTISUMPTUINOXDATUR 250
 DUCTURFAMILIATOTA
 UESTISPICAUNCTORAURICUSTOSFLABELLIFERAESANDAL **GERULAE
 CANTRICESCISTELLATRICESNUNTIRENUNTIRAPTORES
 NISETPENI
 10 FITIPSEDUMILLISCOMISESTINOPSAMATORKAECEGO 255
 QUUMCUMANIMOMEOREPUTOUBIQUEGET
 QUAMPRETHISITPARUIAPAGETEAMORNONPLACES
 NIKILTEUTORQUAMQUAMILLUDESTDULCESESSEETBIBERE
 AMORAMARADATTAMENSATISQUODAEGRESIT
 15 FUGITFORUMFUG *T *UOSCOGNATOSFUGATIPSUS *EMABSUO 260
 CONTUTU
 NEQ · EUMSIBIAMICUMVOLUNTIDICIMILLEMODISAMORIGNORA[~]DUST
 PROCULADKIBENDUSATQ · ABSTANDUSTNAMQUIINAMO 265
 REM *RAECIPITAUUIT

p. 46

PEIUSPERITQUAMSI SAXOSALIATA TAFATE MORTUAS RES
TIBIKABETO

AMORAMICUSMIKINEFUASSUNT TAMEN QUOS MISEROS

MALEQ·KABEAS

5 QUOSTIBIOBNOXIOSFECISTICERTAE STRESADFRUGEMAPPLI

270

CAREANINIUM

QUAMQUAMIBILABOSGRANDISCAPITURBONISIBIKAECEX

PETUNTREMFIDEMKONOREM

GLORIAMETEGRATIAMKOCPROBISPRETIUMESTEOMIKIMAGISLUBET

10 CUMPROBIS POTIUSQUAMCUMINPROBISUIUEREUANIDICIS

275

FILTA LYSITELES

QUOILLICKOMOFORASSEPAENETRAUITEXAEDIBUS PATER

ADSUMIMPERAQUIDUIS

15 NEQ·TIBIEROINMORANEQ·LATEBROSEMEABSTUOCONSPECTU

OCCULTABO

FECERISPARTUISCETERISFACTISPATRENTUMSIPERCOLESERPPIETATE~

280

NOLOEGOCUMINPROBISTEUIRISGNATEMI

NEQ·INUIANEQ·INFORONEQ·ULLUMSERMONEMEXSEQUI

p. 253

NOUIEGOKCSAECLUMMORIBUSQUIBUSET
 MALUSBONUMMALUMESSEUULTUTSITSUISIMILIS
 TURBAN'TMISCENTMORESMALIRAPAXAUARUSINUIDUS
 SACRUMPROFANUMPUBLICUMPRIUATUMKABENTKIUTCAGENS
 5 KAECEGODOLEOKAECISUNTQUAEMEEXCRUCIANTKAECIDIES
 NOCTESCANTOTIBIUTCAUEAS

285

QUODMANUNONQUAEUNT'TANGERETANTUMFASKABENT
 QUOMANUSABSTINEANT

CETERARAPETRAKEFUGELATELACRUMASKAECMIKIQUOM
 UIDEOELICIUNT

290

10

QUIAEGOADKOCGENUSKOMINUMDURAUQUINPRIUSME
 ADPLURESPENETRAUI

NAMKIMORESMAIORUMLAUDANTEOSDEMLATITANTQUOS
 CONLAUDANT

KISEGOTEARTIBUSGRATIAMFACIONEUCOLASNEUEINBUAS
 INGENIUM

MEOMODOETMORIBUSUIUITOANTIQUISQUAEEGOTIBIPRAECI
 PIOEAFACITO

295

NIKILEGOISTOSMORFA *CEOSMORESTURBIDOSQUIBUS

BONISDEDECORANTSE
 KAECTIBISIMEAIPERIACAPESESULTABONAINPECTORE
 CONSIDENT

* * *

II

f. 192 r.

20 Ocelluſiorēq̄ habeant ſtultī loq̄ntī ā lyſireleſ

Multa reſ ſimī tu in meo corde uorſo

Multū incogitando dolorē indipulcor

Ego m& me coquo quo & macero & defecigo

Magiſter mihi exercitor annuſ hunc eſt

25 Sed hoc non liquet neq̄ ſatiſ cogitatū ſi

Vtram potius harū mihi artē ſi peteſſiam

Vtra maerati agundae arbitret firmiorem

Amor inme an rei opſequi potuiſ pariſ&

Vtra uparte pluſ uoluptati ſit uirē adetatē agundam

30 Dehaere mihi ſatiſ hau liqu& miſi hoc ſi faciā opinor

Vtrāq̄ re ſimul ex putē iudex ſim rē uſq̄ adeā rem

235

Ira faciã ita plac& omnium primũ
 Amoris artis eloquar quẽ admodũ ex pediant
 Numquã amor quẽquã

35

Nisi cupidũ. hominem
 Postulat se in plagas concere
 Eos cupit eos consecratur

Sub dole blanditur obre consult
 Blandi loquentulus harpago mendax

40

Cuppes auarus elegant despoliator
 Latebri colarum hominũ corruptor
 Blandus inopscelarũ indagator

240

Nã quã ad quod damat quã extemplo
 Saus sagittaris per euf su st
 Illico res foras labitur hiquitur

45

Da mihi hoc mel meũ si meamassi audef
 Ibi ille cuculus ocellæ mi fiat

245

Et istuc & si amplius uif dari dabitur
 Ibi illa pendentem ferit iam amplius orat

50

Non fat id est mali in amplius & iam
 Quo debebit qd com est qd facit sũpti
 Nox datur ducitur familia tota

250

	Vestriplice unctor auri custos flabelli fere Scandaligerulę cantri ces cistellatricef	
	Nunciu renunciu raptoref panis & peni Fit ipse dū illis comis est inops amator	255
5	Hęc ego cū ago cū meo animo & rectilo Vbi qui eget quā pretiu sit parui Agage te amor non pagales nihil te utor Quā quā illud ē dulce eē & bibere	
10	Amor amara dar tibi satis quod egre sit Fugit forū fugat uos cognatos Fugat ipse se a suo contutu Neque eum sibi amicū uolunt dici Mille modis amor ignorandum est Procul adhibendus est atq; aptinendus	260
15	Nā qui in amore precipitauit Peius perit quā si saxo sahat Apace si famor tuaf res tibi habe Amor mihi amicus nescias unquā Sunt tamen quos miserof male quę habeas Quos tibi obnoxios fecisti	265
20	Certum stat frugē adplicarē annuum	270

275

Quā quā ibi ammo labos grandis capitur
 Bonus sibi hęc ex petunt rem fidem honorē
 Gloriā & grām hoc p̄bis p̄ceum sit
 Eo mihi magis lubet cū p̄bis potius
 Quā cū imp̄bis uere uandicis lx filtro lysiteles

25

SENEX ADVLESC C.

à Quo illic homo foras sepenetrauit ex aedibus
 à Pater adsum imp̄ra quod uis

30 Neq̄ tibi ero inuora neq̄ latebro se
 Meap̄tuo conspectus occultabo

30

à Feceris partus ceteris factis

Patrē tuū si p̄coles p̄ pietatem

Nolo ego cum imp̄bis te uis gnare mi

Neq̄ in uia neq̄ in foro ullū sermonē extequi

Nou ego hoc seculū moribꝫ quibus sit

Malus bonū malū esse uolt ut sit sui similib

Turbant miscent mores mali rapax auarus inuidus

Sacrum p̄fanū publicū priuatū habent hiulcagenf

Hęc ego doleo hęc sunt quę excruciant

Hęc dies noctesqꝫ canto tibi ut caueas

Quod manu nonqꝫ unt tangere tantū fas habent quo manus aprimeant

40

280

285

Cetera rape trahere fuge late lacrumas	290
Hęc mihi quon uideo eliciunt	
45 Quia ego ad hoc genus hominũ duram quon pruf	
Meas plurif penetram ¶ quof conlaudant	
Nã hi moref maiorũ laudant eof dẽ latitant	
Hif ce ego te artibus gram̃ facio neu colas neucumbuas ingenũ	295
Meo modo & moribꝫ uirto antiquif	
50 Quę ego tibi præcipito & facito	
Nihil ego iftos moros faceof moref & turbidos quibꝫ boni dedecorant fe	
Hęc tibi fi mea imperia capeffes multabo inpectore cõfident.	300

* * *

III

LYSITEL

ADULESCENTES

f. 203 v.

Multaf ref fimilef in meo corde uorfo multum incogitando.	
5 Dolorem indupif cor ego m& meo quoquo et macero & defectigo	225

- Magister mihi ex ercitor ammus hunc est sed hoc non liquet
 Neque satis cogitatum si vtram potius harum mihi artem expetam
 Vtram aetati agundę arbitrer firmiorem amor inuenirei 230
- Obsequi potius parsiſſet vtram in parte plus uoluptatis vitę
 Adſtatem agundam de hac re mihi ſatis haud liquet niſi hoc
 Si ſciam opinor vtramque rem ſimul expitem iudex ſim re
 Uſque ad eam rem ita ſciam ita placet omnium primum 235
- Amoris artiſt eloquar quem admodum expeditur nunquam
 Amor quemquę niſi cupidum hominē poſtulat ſe implagas
 Conicere eoſ cupit eoſ conſectatur ſubdole blanditur abre
 Conſultit blandiloquentuluſ harpago mendax cuppellauaruſ
 Eleganſ deſpoliator latebricolarum hominum corruptor 240
- Blanduſ in opſ celatum indagator namque ad quod clamat
 Quam exemplo ſauſ ſagittatiſ percuffuſ eſt ilico reſ foras
 Labitur liquitur damiſ hoc mel meum ſine amaſſi audeſ
 Ibille cuculuſ occelleſſiſ eſt tuc et ſi ampluſ uidiſ 245
- Dabitur ibi illa pendenteſt ferit iam ampluſ orat non ſiat
 Id eſt mali in ampluſ ſi quodebebit quod comeſt
 Quod facit ſumptuſ nox datur ducitur ſanctiſ tota
 Veſtigiſ uincto auri cuſtoſ ſi bella fere ſcandaluſ gerule
 Cantriceſ ciſtellariſ nunciuſ renunciuſ raptoruſ panuſ peni 250

- f. 204 r. 255
- Fit ipse dum illis comis est mopſ amator hęc ego cum ago cum
 Meo animo etrecolo ubi queget quam precuſit parui apagete
 Amor nonpalageſ nihilte vtor quā quā illud eſt dulce eſſe & bibere
 Amor amara dat tibiſariſ quodegreſit fugit forum fugat uoſ 260
- 5 Cognatoſ fugat ipſeſe aſuo contutu
 Neq; enim eum ſibi animum uolunt dicit mille modiſ amor ignoranduſt
 Procul adhibenduſ eſt adq; abtinentuſ nam qui inamore 265
 Precipita ut penuſ perit quam ſifaxoſaliat apace ſiſ amor
 Tuas reſ tibi habe amor mihi amicuſ neſuaſ umquam ſunt tamen
 10 Quoſ miſeroſ male que habeat quoſtibi obnoxioſ feciſt
 Cer tun ſt adfrugem adplicare animum quamquam ibianimo 270
 Laboſ grandis capitur boniſ ſibi hęc expōunt remfidem honorem
 Gloriam & gratiam hoc probiſ præciumſt eomhi magiſ lub&
 Cum probiſ potuiſ quam cum improbiſ uiuere uani dicit 275
- 15 PHILTO SENEX LYSITEſ. ADULESCNS
- Quo illic homo foras ſepenetrant exaediſ pater adſum
 Impera quoduſ neq; tibi ero inuora neq; latebroſe me abſtuo
 Conſpectuſ ocultrabo feceriſ partiuſ cæriſ factiſ parrem 280
 Tuum ſipercoſeſ perpi&atam nolo ego cum improbiſ te uiriſ
 Gnate mi neq; inua neq; inforo ullumfermonem exequi
 20 Noui ego hoc ſeculum moribuſ quib; ſit maluſ bonum maluſ

285

Esse uult ut sit similit turbant miscent moref mahrapax
 Auarus mundus lacrum profanum pubheum pruarum habent
 hulca genf haec ego doleo haec sunt quem exeruciant
 Haec dies noctesq; tibi canto ut caueaf quod manu nonqueunt
 Tangere tantum fas habent quomanus abstineat^u

25

290

Cetera rape trabe fuge late lacrumal hec mihi cum uideo
 Elicunt quia ego ad hoc genuf hominum duram quinprius
 Mead plurs pen&raui namhimoref maiorum laudant
 Eofdem latitant hifce ego teartibus gram facio neucolas
 Neu inbual ingenum meomodo etmoribus uiuro antiquif
 Que egoribi precipito &facito nihil egoifros moror faceof
 Moref & turbidos quib; boni dedecorant fe haecribi fimea
 Imperia cap effef multabona inpectore confident

295

5

300

LYSITELES ADULESCNS PHILIO · SENEX

* * *

Valde inaequalem Decurtati scripturam operae in quantum potuerunt imitati sunt. Omninoque ex propositis exemplis cum illud discitur, Palatinorum librarii quibus fere scribendi compendiis quam vel saepe vel raro uti consueverint, tum hoc evidens fit, quam vel diligenter vel indiligenter in dirimendis singulis vocabulis sociandisque vel dissociandis syllabis versentur, in quo genere multifariam, utrum tandem loco quoque voluerint, nulla oculorum acie satis dispicias. Igitur cum hoc tum illud discrepantiae genus etsi in apparatu critico saepe, ac fortasse saepius quam opus erat, commemoravi, tamen omnino exhaurire nec volui nec potui. — Ceterum *FZ* cum ipsa vocabula recte disiungant, tamen in describendis versibus, etiam praeter cantica, liberius vagantur nec vel cum *CD* vel inter se satis consentiunt.

Horum igitur exemplorum cum congruentia tum discre- XLVIII
pantia cur ita, uti factum est in editione, ad constituenda metra horum canticorum usus sim, aliqua ex parte iam olim significavi Prolegomenon capite XVIII p. CCXCIV sqq., ubi positas vindicatasque artis leges ne nunc quidem ullo modo destituo, uberiore autem rationum enarratione in 'Vindiciis Plautinis' declarabo quas p. 34 [= 137.150] pollicitus sum.

De personarum notis singulos conloquentium sermones distinguentibus quamquam singillatim dixi ad versus 39. 45. 49. 79. 196. 276. 333. 402. 729. 1069, tamen id genus universum video hoc loco quam paucissimis summatim complectendum esse. Et in Ambrosiano quidem sciendum est tales notas omnino nullas esse, sed pro eis spatia tantum singularum vel aliquotiens binarum litterarum suis in locis vacua relicta, miniatis ea litteris olim explenda, sed numquam expleta. Dispar ratio est nec sibi ipsa constans ceterorum librorum antiquorum *BCD*. Nam *B* quidem personarum notas in Trinunmo habet primum a v. 276 ad 333, iterum a v. 402 ad finem fabulae, nullas in ceteris partibus. Contra in *D* illae comparent a v. 49 ad 78, rursus incipiunt a v. 1069 rarescentibusque a v. 1125 exemplis ad finem fabulae pertinent, ab-

sunt a ceteris partibus. Omnibus autem per totam fabulam omnino caret *C*. Verum his quoque tribus codicibus illud est cum *A* commune, quod, quibus in partibus personarum notis carent, ibi vacua spatia habent earum vicaria: quas partes ex eis quae supra dixi intellegis in *B* esse v. 39—222 et 333—391, in *D* v. 39—48. 79—222. 276—391. 402—815. 843—1068, quando in scaenis I, 1. II, 1. 3. IV, 1, quae non constant diverbiis, nulli omnino personarum distinctioni locus est. Iam vero illuc animus est advertendus, quod, ubi non XLIX in medio versu, sed ab eius initio sermonem nova persona excipit, huius nota numquam in ipsius versus ambitum intrat, sed ei constantissime in margine praemittitur. Ergo quae partes fabulae personarum notis omnino carent, eae etsi in mediis quidem versibus personarum mutationem vacuis spatiis satis aperte indicant, tamen, quotiens talis mutatio in principium versus incidit, quoniam in margine spatii significatio fieri nulla potuit, prorsus in dubio relinquunt ntrum ibi personae nota locum necne habuerit. Hinc igitur est quod in illis quas dixi partibus (in *C* igitur per totam fabulam) 'omitti' personae notam quamque in mediis tantum versibus adnotare potui, non potui in primis, de quibus ut nihil sciri potest, ita in adnotatione prorsus tacendum fuit. Quam rationem omnem diligenter recordari debet, qui recte interpretari nostra in hoc genere testimonia volet.

Haec autem si ita sunt, apparet de singulis recte existimari non posse, nisi, quae tandem sint in codicibus versusum principia, cognitum habueris. Et in *B* quidem, si a canticis discesseris, nihil fere hoc habet difficultatis vel dubitationis, ut qui paucis exceptis erroribus ipsam veram versusum mensuram tueatur communemque cum *A* distinctionem servet. Sed in *C* et *D* quoniam versusum metricorum ordo omnis sublatus est, quae nova prodierint graphicorum principia, dedita opera enarrandum video. Indiculum igitur subieci, quo haec principia, qualia in *C* sunt, per totam fabulam transcripta habes.

Prol. *equere — Fore què — Nunc nequis — Dare — Nuc que abut*
— Nomen — 9 Voluit — Edate — Inhisee — || fol. 200^v
Quomam me — Quicū — Senef — Est thenfuuro — 20 Nomen
— Hanc nomen

I, 1 *camecū — Inme ne est — Nam ego — Inuituf — Mores —*
30 Scddū — Succreuerunt — Nifi moref — Nimioq^r — Quam
ul quā — Quē in rebuf — Rei

I, 2 *arē — 40 Nobis — Teq^r vt — Hic ille — Infe culpam —*
Cua uox — || fol. 201^r. Sin aliū — Aequalif — 50 Valen —
Tua uxor — Est illū — Gaudere — Cupio — Vuit — Vitē —
Sit sp. fane — 60 Et tu meam — Namq^r enī — Faxq^r —
Nota — Agam — Vuitur fed — Nū ego — Malif te — Num-
quis — 70 Quid igitur — Dicturam — Sin immutare — In-
gennum — Omnib^r — Audireq^r — Tibi ifta ee — || f. 201^v.
Adeurare — 80 Non poteft — Culpam — Sitamam nunc —
Ecapitolio — Id tamen — Nefufpicer — Tuamicum — 90
Edepol — Sunt quorum — Partem — Certiffimus — Nonaccu-
faf — Adte adueni — Primūdū — 100 Turpiducrī cupidū —
Vulturum — Haec cū — Mhi inmanū — Id est fuit — Vr-
credaf — Filuf — 110 Filiam — Qm̄ hunc — Gnatā fuam —
Hic fi inimicuf — || f. 202^r. Quē effe — Quin eum — 119
Aliquanto — Tute accederef — Malo — Hemifin — Emi adq^r
— Inmanum — Edepol — Gladum — 130 Te inmanuf —
Quex edificarē — Illiargentum — Neq^r emeref — Inconclia-
fin — Exurbafin — Crede — 140 Metuf — Simtatiturnitati
— Neufacerem — Mhi quod — Quif adfit — Aufculto — Pro-
fectuf — 150 Inhif ee — Nemoeft — || f. 202^v. Idfoluf — Suo
ne — Poffē — Suum fibi — Sihabeo — 159 Conlocem — Alum
— Porro — Et meam — Pene ille — Quiarure — Inconfultu
— Adefuruit — 170 Obferuauit — Vouit totum — Canef —
Officium — Me erhenf aurum — Meopfecrauffē — Fieri —
Emiegomē — 180 Caufa — Mhi nec — Haec funt — Confti-
teor — Auaritiā — || f. 203^r. Fumaf — Linguam — Vr me
opera — 190 Prountiam — Numquiduf — Quiduf — Hoc
recepit — I fanē — Itaeft — Quā abeo — 199 Neq^r ftoliduf
— Neq^r confidenti loquuf — Cuiuf — Vna ibidem — Qui om-
nia — Quodquifq^r — Scunt id — Iuno — 209 Tamen illi —
Nonfloccifaciunt — Mortalif — Efficē uiuere — Ego de — Pro-
filu — Vfq^r abfterpe — Nifi id — || f. 203^v. 220 Hoc itaf
— Nefcunt

II, 1. II, 2 vide supra repraesentatas

301 *Semp ego — Tu feruui — Pro ingenio — Meum animum*
— Quihomo — Vtrum — Anra — Siammus — Si ipfe —
 310 *Tufianmū — Nimiofatuf — Qui animum — Clucntif —*
Mace — Nenocru — Neutibi — Sarta — || f. 205^r. Quid ex

- probraſ* — *Mihi quidem* — *Iſprobus* — 320 *Bene facta* —
Qui ipſus — *Obeam* — *Egome* — *Adulſcenti* — *Mnuſ* — *Bene*
uolo — *Demeo* — *Quid iſ* — 330 *Qui eam* — *Negotuſ* — *Ni-*
hil — *Pater* — *Edepol* — *Quidē* — *Nihil* — *Quia* — *Demen-*
dico — 340 *Nam &* — *Non ego* — *Sed ego* — *Vt itate* — *De-*
ſerere — || f. 205^v. *Pol pudere* — *Deum uirtutē* — *Bene parſa*
— Vt potuiſ — *Demaf* — 350 *Innumſicoſ ſeiſ* — *Et illud* —
Nectibi — *Iſtuc* — *Nihil eſt* — *Habemuſ* — *Simuſ* — *Que-*
quā — *Audacter* — 360 *Qui illic* — *Ne obpbra* — *Age dū* —
Sapientia — *Mentire* — *Namſapient* — *Eone multa* — *Multaſ*
opera — *Vitę eſſe* — *Non adatē* — 370 *Tumodo* — *Egeſta-*
tem — || f. 206^r. *Ego pater* — *Lic&* — *Soror* — *Vxorē* —
Hoc pacto — *Vllo pacto* — *Vxorem* — *Addideriſ* — 380 *Docta*
— Adq̄ antiquam — *Te & amerciam* — *Eſt aduerſatuſ* —
Dite — *Quid id eſt* — *Tute concubę* — *Tranſigeſ* — *Tuum*
uū — *Inbenignitate* — 390 *Lepduſ* — *Agere cura*
- II, 3 *Non optima* — *Sunt quāq̄* — *Adq̄ animuſ* — *Conſult* —
Factuſ — || f. 206^v. *Cum illa* — 400 *Sed aperuntur* — *Cum*
ſeruo
- II, 4 *Mnuſ* — *Accepiſti* — *Memneſſe* — *Expozum* — *Lanu* —
 410 *Quā ſitu* — *Inſtiſ* — *Ibidem* — *Hem iſta* — *Siſumaſ* —
Sero — *Comedit* — *Ratio compar &* — 419 *Argentum* — *Et*
ille — *Pol opinor* — *Venuſ* — *TrapeZete* (sic) — *Debuſti* —
Quaſidepndit — *Pro illo* — *Vt quidem* — || f. 207^r. 430 *Nam*
nuic — *Miſer & te* — *Tempuſ* — *Iſ hercleſt* — *Fieri* — *Philito*
— Tibi philito — *Bene uult* — *Nequā* — 440 *Ego* — *Fruqi* —
Miſti — *Tuam* — *Sententia* — *Bouſ* — *Homo tueſ* — *Neq̄*
dignum — 450 *Vt tuam* — *Menouiſſe* — *Aequa* — *Sat mruſ*
— Hanc — *Inuentum* — *Ire* — *Reſpondit* — 460 *Experior*
— || f. 207^v. Vtrumq̄ — *Ite dicit* — *Herele* — *Ita* — *Fac-*
tionęſ — *Adequā* — 470 *Appoſitaſti* — *Smt* — *Aediſne* —
Niſi — *Maluſ* — *Neq̄ illi* — *Apud* — 480 *Rem* — *Deua* —
Nonhercle — *Sue* — *Idoptumum* — *Optimuſ ſiſ* — *Et quam*
— 490 Dnateſ — *Sabillū* — *Adq̄ ille* — *Annuū* — *Itaſiſ* —
Nonęſſe — || f. 208^r. 499 *Sororē* — *Prodi mm.* — *Dibene* —
Diebat — *Cum adſinitate* — *Filio magnam* — *Sed& ſi* —
Suburbe — 511 *Proſecto* — *Noſtram* — *Anobiſ* — *Tibi ego* —
Communſcor — *concede* — *Dico* — 519 *Audacter* — *Illuſ* —
Erei — *Ommum* — *Morumtur* — *Agro* — *Conſua d&* —
Noneſt — 530 *Tribuſ* — *Oport&* — *Neq̄ umquam* — || f. 208^v.
Quimpę ſume — *Abierunt* — *Cuiuſ eſt* — *Magiſ* — 539 *Ita*
ſunt alterne — *Oueſ* — *Tum auē* — *Homniū* — *Ita cuncti* —
Iſtuc — *Iam antidi* — *Audui* — 549 *Sicut* — *Aetatem* —
Detrumib — *Hoſpiciuſ* — *Malam rem* — *Etalibi* — *Areano-*
ſatiſ — *Abalie nauer* — *Meuſ quidem* — 560 *Lepide* — *Nam-*

qui — Redeo — Locutus — Vult — || f. 209^r. Et ego — Si-
ueller — Desistoc — Dedote — 570 Agito — Que res — Istuc
— Edesol — Spondeo — Ita uolo — 580 Die hoc — Et gra-
tulator — Mecum — Tu istuc — Conueniat — Quidpossit
facto — Dote addere — Damno — Neglegentiam — Quinquod
— Idopsit — 589 Imodo imodo imodo — Vstram — Siquidem
— Inambiguofc — Sed ul si — || f. 209^v. Peregre — Factc —
Latrocinatum — 600 Imperatum scit — Post quam

III, 1 Quomodo — Lesbomcum — Homum — Sine dote ille — Di-
ces — Credidero — Istuc — Inquit — 610 Sabua — Isuf
ultra — Hercle — Istam rem — Adq abeo — Fcstmd —
Quando — Hic — Vt mimicos — Gratiam — 620 Clud —
Sed generum — || f. 210^r. Nescio — Eunt uterq — Haud —
Est libido

III, 2 Sta ilico — Vt me ire — Lesbomce — 630 Facillimum —
Neq meust — Quidfaceres — Quibene — Egone — Idcumfacis
— Esinelior — Sui meam — Beneficium — Esse duco — Sen-
tio — 640 Nectus — Nam rdmeri — Itane — Vt urtute —
Atq honori — Tibi patq — Adquendum — || f. 210^v. Culpa
— Amorem — Credis — 650 Virtutem — Amicis — Agrum
— Corrigere — Quos tu — Vel exsignauero — Foedar inimicum
— Quibam — Incubi — 660 At operam — Perpc — Et
postremo — Tute pone — Inoculto — Equidem — Scioie —
Pectus — Ita est — Adq his — 670 Minus — Cum inopiast
— Ille quas pellit — Insanumst — || f. 211^r. Sedte — Si-
istuc — Tam igitur — Adque erit — Nesciunt — Facile est —
680 Sedtu — Meamuis — Mequ — Esse agrumq — Num-
quam — Sicut — Soris causa — Quante — Tam prospicere —
Infamis — 690 Germanam — Dedisse — Perhibeatur — Etsi-
sinedote — Quod obiecent — Abste — Isest — Te animatus —
Inter — 700 Nequequam — || f. 211^v. Inanis — Factis —
Idne — Impior — Conlutulent & sine — Mibi aut quod —
705 Engc euge — Exsequi — Nolo — Inop — Meam sororem
— Quā inmatrimonium — 706 Hic agit — Tuam teturif —
Aut unconcilium — 710 Abcessero — Fabulabimur — Est elo-
quar — Sine dote — Sinalit — Numquam — Ille quidem —
Abut — Constringam — 720 Iubeam — Me futurum — ||
f. 212^r. Meruisse se — Acrem — Meo ero — Mibi & phare-
tram — Placide — Talentum — Feram

III, 3 Vtmihrem — 730 Quin dos — Nonpoteft — Cum eius —
Nisexpectare — Post adeas — Idem — Te incremen — 740
Tebengnem — Ex ea — Etde traxi — Perlongumst — Omnia
istce — Agis adq — 749 Vtres se — Indomito — Hercle —
Comederit — Neupsam rem — || f. 212^v. Quo pacto — Dum
occafio — Roges — 760 Gerra ene tu — Quidem hercle — Vt

uerum — Syplac& — Consilium — Iam quantum — Facere
 postea — Modum ignota — 770 Quid dum postea — Veniat —
 Et ualere — Epistolas — Alteram illi — Porro — Dicat —
 780 Prope modo — Adulescenti — Scite — Ab adulescente —
 Tibi tu — Quam quam — Epistolas — At tulerit — || f. 213^r.
 790 Paterni — Rem — Alium — Potest — Inhuius modi —
 Quamuis — Iam confectum — 799 Quid est — Nam pol —
 Quidmunc stas — Depme — Operito — Exturba — Longo —
 Opus nihil — Illa causa — 810 Inspectas — Natura — Pro-
 bare — P&ere huc se — Iam conduco — Eumq; huc — Eo ego
 — Actum

IV, 1. 820 Salsi potenti — || f. 213^v. Lectus — Qm̄ penes — Qm̄
 suis — Adq; ego — Nam te — Spurcificū — Expertus — Sum
 in alio — Nobiles — Damnare — 820 Tractare — Fidus —
 Distraxissent — Bonaq; — Quasi — Imbres — Reuere an-
 temnas — Apage — Quib; — 840 Qui mplateam — Pol quū-
 quam

IV, 2 Huc ego — Trib; — Macedonia — Vmquam — || f. 214^r.
 Misere — Epistolas — Neq; noui — Fungino — Hominis —
 Abduxit — Prus — Amplius — Vt ille — Ipse — Egoipotero
 — 860 Vt me esse — Specto

Ni illic — Contemplat — Edepol — Observare — Mihi ille —
 Sycophantiæ — Habeat — Agitandum — 870 His forib; —
 Quid istas — Rationem — Regionib; — || f. 214^v. Calliden —
 Meum gnatum — Cui ego — Sis certior — Aut quis es — 880
 Rogitas — Singillatim — Meafactu — Age dum — Facimus —
 Si ante — Sit noctis — Factost et — Mmusculum — 892 So-
 lude — E. loquere — Pater — Mihi est amicus — Epistolas —
 Occipi — Hancme — Et item — 900 Mihi quoq; — Vbi ipse
 erat — Inseleuita — Dedit mihi ipse — || f. 215^r. Ses quipede
 — Ruidcule — Est emomen — Audire — Negoti — Plac& —
 910 Modo — Huc hodie — Remcommentatus es — Hominum
 — Tamquam — Adq; oculis — Est principum — Nonest spat.
 callidemides — Non est spat. calimarchus — Floccifacio —
 Lesbomei — 920 Possim — Coniecturas ire perre — Ancha-
 res — Istic erit — Tepotus — Satm — Ne male — Mihilarit-
 abat — Sed ipse — || f. 215^v. Insula — Vbisim — 930 Hoc
 quodte — Mirabiles — Dicere — Terram — Illa — Nmmum
 — Qui egomet — Nesciat — 889 Quid est — Hoc cotidianus
 — Siquid — 939 Quomde — Annis — Itadico — Incelum —
 Vsq; aqua — Iouem — Mandē porro — spat. o hercle — spat.
 ere oport& — spat. mit aut te — Hof ergo — 950 Quid ais —
 Illum — || f. 216^r. Noueris nchomnem — Quid quidem — An
 ille — Philippicum — Atq; adamcū — Mihi concreder& —
 Ennuero — Silime — 960 Quod sibi — Neq; oculis — Cur-

ſcapitiſ — *Adgreduanduſt* — *Vcltrecentiſ* — *Atq̄ etiam* —
Mille — *Mirum* — *Aduleſcentiſ* — *Dem tibi* — *Italoquor* —
 970 *Tibidedi* — *Sumquam* — *Poſtulaſ* — *Nam nihil* — *Poſt-*
quam — *Pruſ* — *Teitidem* — || f. 216^v. *Quiſ ego* — *Id adme*
 — *Cauſa* — 980 *Tumnoneraſ* — *Aurum* — *Dediſſe* — *Annon*
 — *Dormitator* — *Quam obrem* — *Charmudeſ* — spat. *ef spat.*
if enim — *Ipfuſ inquam* — *Ipfuſ ſumſ* — 990 *Vapulaſ* — *At*
&iam — *Adueniſ* — *Ego obhanc* — *Sed erum* — *Ibi idillum* —
Vt ſciat — *Quo dite*

Poſtquam — *Tempuſ* — 1000 *Pectuſ* — *Ante* — || f. 217^r.
Incorde — *Nam quem* — *Niſi qui* — *Eſt quihuc* — *Lub&*

IV, 3 *ſtaſime* — *Ne ſubito* — 1010 *Adprop̄era* — *Cauſiſ* — *Si-*
abierſ — *Hominem* — *Eſ oblituſ* — *Et recurre* — *Exercitoruſ*
Nihili — *Anuero* — *Facile* — *Crinuſ* — *Ferriteri* — 1020
Redipiſci — *Curſori* — *Quidego* — *Num apponã* — *Peruſſe*
 — *Fugituuſt* — || f. 217^v. *Vtiam* — *Maiori* — 1030 *Ba-*
ſilica — *Erit u&era* — *Nam mine* — *Ampreio* — *Fugereq̄* —
Proſtagitio — *More ſit* — *Inpotēſtatem* — *Liberi ea* — 1040
Vbimaloſ — *Lub&* — *Sedm&uo* — *Neq̄ iſti* — *Moreſ autem*
 — *Herde iſtiſ* — *Publice* — *Vniuerſiſ* — *Male ſudem* — *Me-*
ritu — *Hoc qui inmentem* — 1050 *Siquid* — *Q̄m̄repetatſ* — *Si-*
mage — *Vcl illud* — || f. 218^r. *Meuſeſt* — *Quodderam* — *Sed-*
ego — *Idquod* — *Heuſ tuu ſta* — 1060 *Quidſi ego m&* — *Et*
mere m&uſt — *Dedi* — *Bene monēſ* — *Si bonuſ eſ* — *Id adme*
 — *Bonimaluſq̄* — *Per mitto* — *Sicriſ* — *Hemquiſ* — 1070
Ipſe homo — *Satin ego* — *Certe iſ eſt* — *Salue ſtaſime* —
Aliohoc mihi — *Filium* — *Dime* — *Que uolo* — *Domum* —
 1080 *Iam ſp. quid iam* — *Ego* — || f. 218^v. *Argentū* — *Oc-*
cidi — *Iſhabitatum* — *Vbimune* — *Credidi* — *Periculūſ* —
Per predoneſ — *Diſperu* — 1090 *Exercituſ* — *Viſne* — *Tum*
eſſe

IV, 4 *Quid hoc* — *Ocallielſ* — *Bonu* — *Et ſaluante* — *Vt predi-*
caſ — 1100 *Theſaurũ* — *Sed intuſ* — *Hem ſp. ſtrenue* —
Face — *Que impera uerim* — *Solutuſt* — *Actutum* — 1110
Hac intro — *Neq̄ demutuauit* — || f. 219^r. *Sedhic unuſ* — *Ob-*
rem laboremeum

V, 1 *Hic homo eſt* — *Ante ponēſ* — *Adſequitur* — 1120 *Modo* —
Suum erum — *Nunc mihi* — *Filio* — *Suo mihi*

V, 2 *Neq̄ fut* — *Arbitror* — *Nam ex edificauit ſc&* — *Siquid* —
Nonuideor — 1130 *Nam bene ſicium* — *Quod datum* — *Eſt*
ita — *Eum ſororem* — *Lyſiteli* — *Familiam* — *Conloqui* —
Orditur — *Dudum* — || f. 219^v. *Nimūſ* — 1140 *Meo datutibi*
 — *Nequ eſſ&* — *Sedquid* — *Ferrent* — *Quando* — *Neu quiſ*
 — *Me eſſe* — *Scite* — *Bene uolēſ* — *Quidego* — 1150 *So-*
luſ — *Quiſ hieſt* — *Lyſteuſ* — *Nonegoſum* — *Hunc prior em*

— *Deos* — *Desponsatum* — *Immohauitnolo* — *Mhi* sp. *spondeo* — *Nihil moror* — *Est quam* — 1160 *Illud* — *Te aduocato* — *Sponden* — *Spondeo idem hoc* — || f. 220^r. *Adq̄ edepol* — *Quid ego* — *Si ul mea* — *Scdfine* — *Crēs siquid* — *Caput* — 1170 *Cum ille* — *Me oraf* — *Fueiam* — *Miferumft* — *Hoc aperite* — *Subitof* — *Tantumultuof* — *Tuuf atq̄* — *Patrem* — *Tunuidfti* — 1180 *Salue multum* — *Euenit* — *Hęc tibi* — *Siquam aliam* — *Miseria* — *Nam fipropceca- tif* — *At . . . iam poft hac* — *Nunc q̄dcaufa eft* — *Licē* — *Plaudite*

* * *

LV Tanta igitur, quantam supra descripsi, cum sit librariorum in signandis personis neglegentia atque inconstantia, si, unde tandem probabilis qualis longo ex tempore fertur diuverbiorum distinctio manaverit, quaeris, sciendum est eam laudem maxima ex parte Italii correctoribus deberi, quorum recensionem *F* et *Z* repraesentant. Qui si eo in genere non omnes errores caverunt, sed quaedam posteræ ætatis editoribus emendanda reliquerunt, tamen id sunt consecuti ut omnino intellegi nec incommode legi Plautinarum personarum sermones possent.

Praeter ea, de quibus expositum est, duo singularia *B* habet sibi que propria. Primum hoc, quod personarum notatio non fit ipsorum nominum binis ternisue litteris initialibus ut in ceteris codicibus usu venit (per alias fabulas etiam in *C*), sed singularibus graecis. Eius instituti cum modo plura modo pauciora vestigia seruarint Poenulus Pseudulus Truculentus Bacchides, tum per ipsam Trinumnum graecarum litterarum usus constans est: idque ita, ut et Megaronidis et Philtonis (in II, 2) nota à sit, Calliclis *B*, Lesbionici *E*, Lysitelis *Z*, Charmidis *Θ*, Stasimi *K*, Sycophantæ *X*. Vbi si mirabere duas personas una esse à nota signatas¹⁾,

1) [*Earum alteram ex Δ potius derivandam esse Teuffelius sensit Annal. phil. t. CV (a. 1872) p. 485 sq. Cf. Anal. Plaut. p. 12 adn. Ceterum cf. quae de tota hac quaestione post Ritschelium disputarunt Fr. Schmidtus 'Ueber die Zahl der Schauspieler bei Plautus und Terenz und die Vertheilung der Rollen unter dieselben', ed. Erlang. a. 1870; C. Steffenius in Act. soc. phil. Lips. II p. 105—178; Hilmarus Bosse 'Quaest. Terent.' ed. Lips. 1874 p. 18 sqq.; G. H. Schmittius*

id qua ratione regatur quamque vim habeat, paucis nunc significare tantum liceat, accuratiore illud quaestione olim vel, si otium fuerit, propediem probandum. Nisi enim omnia fallunt graecae litterae illae non distinguendis tantum aliquo scribendi compendio personis inserviunt, sed ad actarum agendarumque fabularum consilium atque apparatus spectant: ita quidem, ut quae partes quot et quorum histrionum fuerint, totidem litterarum notis declaretur. Eamque rationem etiam in Bembinum codicem Terentii cadere, in quo personarum notatio graecis litteris facta per omnes fabulas pertinet constantissime, iam tum mihi visus sum intellegere, cum eum librum ante hos XXXIII annos curiose tractavi in bybliothecca Vaticana. Itaque nisi mea me ratiocinatio fallit, ^{LVI} Trinummus aliqua aetate acta est ab histrionibus septem, idque ita ut Calliclis Lysitelis Lesbonici Charmidis Stasimi Sycophantae partes singuli actores sustinerent, unius autem eiusdemque actoris et Megaronidis et Philtonis partes essent: id quod per argumenti et continuitatem et vicissitudines actuumque ac scaenarum et interstitia et nexus commodissime fieri facile unus quisque pro se experiri poterit. — Cum hoc autem graecarum litterarum usu illud est coniunctissimum, quod in fine fabulae CANTORIS nomen item graeca ω littera notatur: quod quidem adscita Persae subscriptione quae est *pantio* (h. e. *cantio*) satis firmasse videor Proleg. p. xxx.

Alterum, quod esse proprium Veteris codicis *B* significavi, ad integras scaenarum inscriptiones pertinet, in quibus plena perscribi conloquentium personarum nomina solent, addita plerumque singularum condicione ut SENEX, ADVLESCENS et quae sunt similia. His autem praescriptionibus mirum est in *B* saepe nullo intervallo subici C vel C· notam, ad quam nemo dum animum advertit. Vides enim hoc factum in capite scaenarum II, 2. III, 1. 2. IV, 1. 3. 4. V, 1. 2: quo accedit eadem nota in uno Decurtato servata sc. IV, 2. Quae

‘*Festschrift zur XXXVI. Vers. d. Phil.*’ ed. Carolir. a. 1882 p. 24 sqq. *Add. Annal. phil. t. CXIX* (a. 1879) p. 43 sqq. et fastidiosius iudicantem Fr. Leonem de *Sen. trag. obs.* (ed. Berol. a. 1878) p. 85 sq.: cf. *Mus. Rhen. t. XXXVIII* (a. 1883) p. 334.]

nota, vel ut cum graecis grammaticis loquar παρεπιγραφή, quid sibi velit etsi nequaquam in propatulo est, tamen fors fuat an coniectura reperire possimus. Quodsi de unis scaenis II, 2. IV, 1. V, 1 ageretur, in promptu esset C. illud interpretari CANTICVM: sunt enim ista reapse cantica. Verum eam interpretationem non recipiunt cetera exempla. In quibus unum est, sc. III, 1, hac re singulare, quod ibi actionis certa aliqua pausa fit, quam cantu tibicinis expletam esse fidem facit Pseuduli versus 573: 'tibicen nos interea hic delectauerit.' Quamquam fatendum est, huc si referatur C. nota, exspectari eam in fine potius superioris quam in principio novae scaenae positam. Sed hoc ut largiamur, at in reliquis

LVII exemplis omnibus tam evidens est artissimo actionis vinculo nexarum scaenarum perpetuitas, ut alicui intercapedini musicae nullus locus sit. Sunt autem eae scaenae, si ab una IV, 4 discesseris, iuxta atque III, 1 illa trochaicis septenariis compositae omnes. Quales cum certissimum sit secundum veterum partitionem non ei generi adnumerari quod 'canticis' continetur, sed ei quod 'diverbiis' (prorsus enim diversa octonariorum ratio est), non poteris sane illis praescriptam C. notam interpretari CANTICVM, sed fortasse poteris CANTOR¹). Hoc sentio: inter diverbia sola actorum voce recitata nec quicquam musicae artis adsciscentia, qualia sunt senariis iambicis scriptarum scaenarum, atque altera ex parte tibiarrum modos perpetuantia cantica liberioribus numeris condita, potuisse medium quoddam genus tertium intercedere talium scaenarum iambicis paullo concitatorum, quarum recitationem quadam tenuis tibiae modulatio aliqua comitaretur, rarior illa quidem multoque quam in canticis modestior, sed modulatio tamen, quam sermonibus cantor adderet.²) Qua in causa

1) (Nunc haud scio an paullo rectius hoc sic definire liceat, ut notam illam potius CANTIO interpretemur et per se simplicius et in Persae subscriptionem convenientius.)

2) [Cf. quae de cantico et diverbio et accuratiora et rectiora mox enucleavit Ritschelius *Mus. Rhen.* XXVI (a. 1871) p. 599 sqq., XXVII (a. 1872) p. 186 sqq. = *Opusc. phil.* III p. 1 sqq., quaeque simul similiter disputavit Bergkius *Philol.* XXXI (a. 1872) p. 229 sqq. = *Opusc. phil.* I p. 192 sqq. De vero 'diverbi' nomine cf. post *Dziatzkonem Ribbeckius de trag. Rom.* (ed. Lips. a. 1875) p. 633.]

illud non est neglegendum, non aliquot tantum, sed septenariis scriptas scaenas Trinummi omnes illam C. notam praecedere. Accedit quod, quem ea locum post praescriptas scaenae cuiusque personas habet, idem in veris canticis alii notationi item ad cantum spectanti tribuitur a Donato in praefatione Adelphon his verbis: 'modulata est autem tibiis dextris , saepe tamen mutatis per scaenam modis cantata¹⁾, quod significat titulus scaenae, habens subiectas personis litteras M·M·C.' (hoc est interprete G. Hermanno Opusculorum I p. 295 'mutantur modi cantici': nisi forte 'mutatis modis cantatur' praeferes, vel 'modos mutat cantor'). Rem conficerent extraque dubitationem ponerent Ciceronis verba quae sunt in Tusculanarum disputationum I, 44, 107: LVIII 'non intellego quid metuat, cum tam bonos septenarios fundat ad tibiam', si modo sana essent; nam cum ei qui praecedunt versus octonarii potius iambici habendi sint quamvis dissentiente Bentleio, vix dubitandum videtur quin vere *octonarios* Lambinus restituerit pro eo quod est *septenarios*.

Novum est sane quod proposui nec aperto testimonio ullo firmatum, sed id in tali tamen genere, in quo omnino pauca prodita sint memoriae, plurima hodie ignorentur. Nec gravate propositam coniecturam missam faciam, simul atque probabiliorem in medium prolatam videro. Nam unum quiddam, quod adversatur sane, in tanta ceterorum exemplorum congruentia non nimis moror: hoc dico, quod etiam ex iambicis scaenis una est cui C. praescriptum sit, quae est senariis constans actus IV quarta. Atque habet ea sane aliquid concitati in ipso principio nec eam quam ceterae iambicae tranquillitatem servat: ut facile suspicere rarioribus quibusdam exemplis tenuem tibiae accentum illum etiam ad talia diverbia pertinuisse. Nisi quis forte putaverit per errorem librario, quam notam identidem in superiore parte fabulae scripsisset, eandem hoc quoque loco imprudenti excidisse.

Versui 275 quod in *B* subscripta haec sunt in fine LXV

1) Sic enim proditum est in antiquissimo codice Parisino a G. Meyuckio et E. Patzigio mea gratia conlato, non quod vulgatur *cantica mutavit*.

scaenae II, 1: *lx filto lyfitelef*¹⁾), in eis quaeri potest numquid forte reconditus lateat, quod non immerito potuerit illis sociari ut tertium, quae et singularia esse et Veteris codicis propria supra disputavi. Quippe non inepte quispiam coniciat non litteras esse *lx* illas, sed numerorum notas, relictas eas e computatione stichometrica ipsius antiquitatis. Nam etsi reapse non sexaginta, sed tantum octo et quinquaginta versibus scaena II, 1 nunc est in *B* perscripta, tamen facile fieri potuit ut per saeculorum decursum aut aliquid versiculorum periret, aut bini alicubi contraherentur in singulos velut illi qui in Veteris folio 192 r. nunc sunt versus 30 sqq. Quamquam fatendum est, hoc qui amplectatur, ei simul duo alia credenda esse suapte natura non sane valde adposita ad persuadendum: primum, iam illa e qua tale artificium stichometricum repetendum sit aetate, qua etiamtum aliquo in flore essent studia grammatica, tam minutatim dissectis commatis locum fuisse qualia ibidem habes v. 34 sqq.; alterum, eadem aetate iam inrepsisse apertissima glossemata illa, quibus v. 38 sqq. onerati sunt. Nisi quod idem tamen nec immemor sum Sophoclii illius οὐδέν ἐστ' ἀνώμοτον, et de hoc potissimum genere sic sentio, ut plurimas easque longe gravissimas veterum scriptorum interpolationes multo antiquioris quam plerumque creditur originis esse existimem. Verum ut in re ancipiti ἐπέχω in praesenti aliisque, quid tandem istae *lx* notae sibi velint, divinandum relinquo.²⁾

LVIII

Ceterum quod ad ipsam scaenarum inter se distinguendarum descriptionem³⁾ attinet, ea res etsi non tam necessitate quam aliqua rationis probabilitate regitur, tamen

1) [Adnotaverat Ritschelius: *lx* puto pro EX h. e. ut videtur SENEX, certe non EXIT.]

2) [Wagnerus per duos versus quibus ad insequentia transierit Lyfiteles numerum LX olim expletum fuisse conicit. Falsa rettulit Spengelius, ut Loewius convicit Cens. p. 526 sq. Similem e Truculento memoriam cum recte adhibuissem, sed parum credibilia commentum esse praef. Trucul. p. XXXV sq., apte Ritschelii sententiam defendit atque fulcivit Dziatzko Annal. phil. t. CXXVII (a. 1883) p. 61 sqq.]

3) [De hac re vide nunc accuratius disputantem Spengelium in Actis acad. Bavar. a. 1883 (ed. a. 1884) p. 257 sqq.]

una certa via insistendum esse intellegitur nec vagandum inconstantius. Itaque eas ego rationes secutus, quas Opusculorum vol. II p. 365 sqq. explicavi, cum novam scaenam contra libros ms. a v. 1176 exorsus sum, quippe ubi nova persona in proscenium prodeat, tum duobus aliis locis, ubi nova non prodit, sed ex eis quae pridem aderant una restans secum sola loquitur, eandem scaenam continuavi. Eorum locorum altero, qui est v. 998, etsi senarii sunt quos solus in proscenio restans Charmides trochaicis sermonibus subicit, tamen recte iam Italum correctorem interstitium scaenarum sustulisse inde perspicitur quod altero loco, v. 392, ubi inter Philtonis orationem et praegressa diverbia prorsus eadem ratio intercedit, eandem scaenam *B*, quamvis ipso adeo *A* dissentiente, reapse continuat.¹⁾ Cuius libri quanta in hoc genere fides sit, rursus hinc conligi potest, quod earum barbarum, quae et v. 301 et 862 codicum *CD* communes sunt, una cum *A* immunis mansit. Omninoque e metri mutatione non est mutandae scaenae causa repetenda: ut, si a v. 392 et 998 novas scaenas ordiare, eodem iure etiam Megaronidis v. 199 oratio simili intervallo ab eis quae praecedunt segregetur. Ceterum idem ille Italus corrector, si a v. 392 discesseris, in *CD* peccata rectissimo iudicio correxit omnia: singulari tamen errore novas turbas v. 1115. 1120 invexit. Quem in omnibus princeps editio secuta est, e qua recentiora exemplaria pendent.

Quodsi quis tamen regulae constantiae nescio quo consilio licentiam varietatis praetulerit (videor enim meminisse eius modi aliquid alicubi me legere), vel tam peculiari sensui eo satisfactum esse videbitur, quod singulis in locis aliquid intervalli vacuum reliqui, ubi ille novarum quas probet scaenarum numeros inscribere ipse poterit prorsus arbitrato suo. Id igitur factum vides non tantum ubi mutantur metra ut v. 301. 392. 998, sed etiam ubi continuantur ut v. 199. 591. 717. 1110.

1) [*Vide Spengelium l. s. s. p. 276 sq.*]

De via ac ratione emendandi Plauti universa quibus verbis sensum meum ante hos XXII annos aperui Prolegomenon p. LVI sq., ea cum ad ipsam Trinumnum etiam propius quam ad ceteras fabulas pertineant, ne nunc quidem supprimenda putavi. Sunt autem haec quae infra scripsi.

LX 'GODOFREDO HERMANNNO, quem in primordio libri professus sum secundum BENTLEI divinum ingenium unicum ad instaurandum Plautum ducem esse, quantum et ego debeam et deberi in hoc genere universo ab omnibus sentiam, cum alibi dixi cum admirabundi animi significatione tum enucleatius in epistula illa Mediolanensi declaravi tum singulis paginis Trinummi nostri testatum feci. Qui quod in sua Trinummi editione, quam abhinc dimidium ferme saeculum emisit, multis locum concessit quae nec ab ipso nunc defensum iri videantur nec probari a nobis potuerunt: id ut ita esse intellegeremus, partim ipsius doctrina ac disciplina effecit, partim instrumentorum ad criticam factitandam necessariorum et plenior cognitio et verior existimatio. Hermanniani autem Benteleiani que exempli, quo tam diu uti nesciit ineriorum tarditas, vim et virtutem nunc tandem laetamur ita enitescere et in dies magis invalescere, ut iam sperandum sit fore ut multorum coniuncta industria sui similior Plautus evadat: quando nec unius aetatis fuit nec hominis est unius emendare Plautum, qui persanari quidem vereor ut unquam possit. Ex illis me esse unum volo, et eum quidem qui ceteris emendandi instrumenta parem et tamquam fundamenta iaciam, quibus maiora aut limatiora superstruere futura aetas possit. Quodsi a talibus perfici incolatum opus videro, quales in critico genere acerrimi Alfredus Fleckeisenus et Io. Bernardus Lomanus Batavus nuper exstiterunt: quibus cum laude nunc, postquam viam olim probatam dereliquit, C. F. Kampmannus addendus: artis autem Plautinae felicissimus interpretes Theodorus Ladewigius: bene actum erit de Plauto. Ceteros non moror: ea est enim huius potissimum generis, quod veterum poetarum latinorum tractatione continetur, ratio et condicio, ut, qui sapere aut nolit aut naturae vitio nequeat, ignorandus sit, procul abhendus, abstinendus.'

Illo autem ex tempore in quam uberem proventum no-

stratum hominum studia Plautina creverint, iam omnium in LXI conspectu est. Qui cum magna ex parte olim tantum inco-hata felicissimo successu perfecerint nostramque operam per-utiliter vel suppleverint vel emendaverint, tamen etiam alia pars exstitit eorum qui spreta artis ac disciplinae severitate in pristinam ignaviam relaberentur 'licentiariorumque', ut Bentlei appellatione utar, nimirum laudem (nec enim desunt plausores) cupidius mehercule quam consultius affectarent at-que adeo caeco quodam impetu sectarentur. Contra quos cum generatim dixi in praefatione alterius voluminis Opusculorum, tum speciatim non paucis exemplis per id totum volumen, item in 'Novis excursibus', promiscue disputavi, explicatius autem in 'Vindiciis Plautinis', quarum ad v. [239 sqq. et] 385 mentio facta, ita argumentabor ut prosodiacas potissimum atque rhythmicas rationes, de quibus omnium maxime falli multorum opiniones video, dedita opera persequar: quibus quidem meletematis volam nova quae promisi Prolegomena superstructa esse. In utroque autem numero doleo eum mihi nominandum esse, qui nostra memoria cum eruditione tum sagacitate inter Plautinos homines facile primas tenet ipsique potissimum Trinummo plus quam alius quisquam salutis attulit, Theodorum Bergkium. In quo viro mirum est quam singulari temperamento ingenii et usus et abusus emineat: tam ille praeclare inventis subtiliterque disputatis inconsideratissima commenta et artificia prorsus incredibilia leviter miscere solet, velut, ut uno exemplo defungar quod nego eo in genere superari posse, cum huius fabulae versu 819 Plautum potuisse *nugae accent nisi* scribere hariolatur. Eius 'Censuram' quotiens simpliciter commemoro in adno-tatione, intellegi volo proecodosis nostrae censuram Diariis antiquitatis studiorum anni 1848 insertam a pagina 1124 ad 1149.¹⁾ Item Fleckeiseni 'Censuram' eam dico quae ex-stat in Annalium philol. et paedag. voluminibus LX (a. 1850)

1) [*Repetita est in Opusculis philologicis Bergkianis editis a Ru-dolfo Peppmueller (Hal. Sax. a. 1884) Vol. I p. 3—29 cum censura re-cognitionis Fleckeiseni p. 89—106 et 'commentatione de Plauti Tri-nummo' p. 53—70 ineditisque ad eandem fabulam adversariis p. 615—644.*]

p. 234—263 et LXI (a. 1851) p. 17—66; eiusdem autem LXII 'Epistulam', quam ad me datam praemisit Plauti sui tomo primo in publicum emisso anno 1850.¹⁾

Praeterea quid sim consilii in singulis secutus ad adornandam huius fabulae editionem, cum maxima ex parte per se pateat, tum breviter professus sum in schedis Teubnerianis ('Mittheilungen') huius anni p. 23 sq. In commemorandis igitur eis, quae a prioribus editoribus, interpretibus, criticis ad expoliendam Trinummi in medium adlata essent, ut paullo liberalius agerem, etiam illud me movit quod praevidi hanc ipsam fabulam crebrius quam alias in scholis academicis tractatum iri, ad fingendas autem excolendasque adulescentium mentes imprimis fructuosa esse dissensionum iudicatio errorumque refutatio solet, unde vel veritas vel ad eam adpropinquans probabilitas emergat. Hac tamen in parte tota adnotationis nostrae ne quid levitati aut inconstantiae tribuatur quod necessitatis fuit, hoc mihi ipse debeo ut de temporibus operae meae paucis significem. Sciendum est enim eam ita absolutam, ut posset si vellem typhotetis tradi, iam autumno superioris anni fuisse, sed per insequentem hiemem, quae propter muneris professorii officia tota fuit longe diversis studiis impendenda, in scriniis tamquam pernoctasse. Vnde eam vere hornotino repetitam cum aliquantulum recognoscerem, non debere ea neglegi intellexi, quae per interiectorum mensium intervallum aliorum studiis nova in lucem prodissent ad emendationem Trinummi spectantia. Talia igitur pridem scriptis tum curiose adieci, sed uncinis [—] inclusa omnia. Quo praeter alia pertinet Bergkii libellus ut bonae frugis consuetique acuminis, ita rarae malignitatis erubescendaeque petulantiae plenus, inscriptus 'Beiträge zur lateinischen Grammatik', quo ille honori famae fidei suae nuper consulendum putavit notabili sane, quamquam non novo morum specimine: idque ne lacesitus quidem, sed ultro. Nec minus diligenter tam honeste quam

1) [Item Loewii 'Censuram' simpliciter nominavi, qua ille Spengelii editionem castigavit *Annal. phil. t. CXI (a. 1875) p. 525—539. Interdum etiam censuram editionis Ritschelianaе alterius adhibui, quam nescio quis inseruit *Leutschii Ind. phil. t. III (a. 1871) p. 310 sqq.*]*

ample compositum volumen C. F. W. Muelleri excerpti, quo LXIII prosodiam Plautinam omnem est complexus: quamquam non possum non fateri (libere enim dicendum est quod expertus sentio) pauca me in eo repperisse non improbabilia, ut v. 673, omnino probabile unum quiddam v. 1108, sed id Gepperti perspicacitate occupatum. — Rursus autem, dum sub operarum manibus tardatur opus per bellicorum tumultuum atque triumphorum interpellationes militariumque officiorum necessitates, alia non pauca, ut fervent hodie haec studia, 'quasi herba inrigua succerevere uberrime'.¹⁾

Praeterea audio inter alios Plautinos etiam Trinummi LXIX aliquot versus tractatos esse in Fuhrmanni dissertatione quadam Gryphiswaldensi quae est 'de particularum comparativarum usu Plautino': quae tamen scriptio in manus meas numquam venit.

Scripti Lipsiae m. Oct. a. CIOIOCCCLXX.

1) [*Sequebantur adnotationis supplementa p. LXIII—LXIX ad versus 111. 149. 169. 209. 227. 265. [275: cf. p. LVII sq.]. 292. 335. 339 sq. 375. 378. 494. 495. 525. 538. 540. 559. 692. 780. 800. 806. 807. 832. 840 sqq. 848. 874. 928. 1166: quae suis locis adhibuimus.*]

CONSPECTVS METRORVM

a versu 223 ad 300

Praefatione tota iam typis exscripta cum nuntiaret typographus numerum foliorum, qui commodus esset bybliopego, nondum plenum esse, peteretque ut se ne destituerem sed aliquid supplementi mitterem, non abs re esse putavi canticorum illorum, quae sunt ab initio actus II Trinummi, metra proponere singillatim discripta, quamvis ea harum rerum peritis etiam sine tabula non obscura ut opinor. In quibus quae incertiora ceteris visa sunt, feliciore si fieri potest studio olim retractanda praefixo asterisco notavi.

II, 1

223—231	bacchiaci tetrametri acatalecti
232	bacchiacus dimetrus acatalectus
233. 234	iambici septenarii
235	bacchiacus dimetrus catalecticus

*236	trochaicus octonarius (an septenarius?)
237. 238	trochaici septenarii
239. 240	bacchiaci tetrametri acatalecti
241	bacchiacus dimetrus acatalectus
242	trochaicus septenarius
243—251	cretici tetrametri catalectici
252	trochaicus octonarius
253	trochaicus septenarius
254. 255	iambici dimetri acatalecti
256	iambica tripodia catalectica
*257	trochaicus aut tetrametrus aut dimetrus acatalectus
*257 ^b	bacchiacus trimetrus acatalectus
258	creticus tetrametrus catalecticus
259—262	bacchiaci trimetri acatalecti
264. 265	trochaici octonarii
266—271	{ cretici tetrametri catalectici } alterni
	{ „ trimetri acatalecti }
272—274	{ „ tetrametri catalectici }
275	creticus trimetrus catalecticus

II, 2

276	creticus tetrametrus acatalectus
*277	{ bacchiaci tetrametri acatalecti }
278	
*279. 280	cretici tetrametri catalectici
281	creticus tetrametrus acatalectus
282	iambicus octonarius
*283. 284	cretici tetrametri catalectici
285. 286	trochaici septenarii
287. 288	„ octonarii
289	trochaicus dimetrus catalecticus
290	trochaicus octonarius
291	trochaicus dimetrus acatalectus
292	trochaicus octonarius
293—300	{ cretici tetrametri catalectici } alterni
	{ „ trimetri catalectici }

T · MACCI · PLAVTI
T R I N V M M V S

(GRAECA · THENSAVRVS · PHILEMONIS
ACTA · LVDIS · MEGALENSIBVS*)

*) *Vide Parerga Plaut. et Terent. p. 339 sq., Prolegomena Plautina p. CCCXX sqq.*

ARGUMENTVM

Thensaurum clam apstrusum ábiens peregre Chármides
Remque ómnem amico Cállici mandát suo.
Istóc apsente mále rem perdit fílius.
Nam et aedis uendit: hás mercatur Cállicies.
Virgo índotata sóror istius póscitur. 5
Minus quó cum inuidia eí det dotem Cállicies,
Mandát qui dicat aúrum ferre se á patre.
Vt uénit ad aedis, húnec deludit Chármides
Senéx, ut rediit: quóius nubunt líberi.

PLAVTI TRINVMMS (*sic*) INCIPIT ARGUMENTVM · B. INCIPIT
TRINVMMS PLAVTI CD (*) 1. Thenfaurum B, sed n littera cradi
coepta. Tenfaurum D. enfaurum C. Thefaurum FZ clam ad-
didit R. om. libri apstrusum] p pro b perpetuavimus ante s et ante
t: quamquam libri (praeter B), nisi ubi contrarium testatur, servare
b solent abe enf (abe ensperegre) B. abienf ceteri (*) 2. callid
F: et sic v. 4. 6 3. absentē alerem B. absente malerem C
4. mercator callidef B 6. quo cum] coeū B dotum D. dotum
C (*) 7. dicat] dat F se Camerarius. fefe libri (*) 9. quo
nuf B. cuuf ceteri (*) nubunt liberi Valla, Saracenus. nubunt
eri BD. nubunturire C. nubuntur heri FZ

P E R S O N A E

LVXVRIA cum INOPIA PROLOGVS

MEGARONIDES SENEX

CALLICLES SENEX

LYSITELES*) ADVLESCENS

PHILTO SENEX

LESBONICVS ADVLESCENS

STASIMVS SERVOS

CHARMIDES SENEX

SYCOPHANTA

CANTOR

*) *De LYSITELIS forma a Spengelio probata cf. Bergkii Opusc. phil. t. I p. 635.*

PROLOGVS

LVXVRIA. INOPIA

LVXVRIA

Sequere hác me, gnata, ut múnus fungarís tuom.

INOPIA

Sequór: sed finem fóre quem dicam néscio.

LVXVRIA

Adést: em illaec sunt aédes: i intro núnciam.

Nunc né quis erret uóstrum, paucis ín uiam

Dedúcam, si quidem óperam dare promíttitis.

5

(Nunc ígitur primum quae ego sim, et quae illaéc siet

1. *Nonius p. 497, 9*: accusatiuus pro ablatiuo Plautus Idem Trinummo: 'sequere . . . tuum'

PROLOGVS *om. libri* LVXVRIA INOPIA *DFZ. om. A (in quo primus paginae versus scriptura vacat) BC* 1. LVXVRIA *om. libri* equere *CD* KACME *A*: atque ita *Bothius*. ac me *Nonius*. me mea *ceteri libri Plautini* Ceterum me me agnat aut *B*, meme agnata ut *C* fungaf *Nonius* tuum libri cum *A*: et sic (*in utroque pronomine*) *constanter, ubicumque non testamur contrarium (*)*

2. INOPIA *FZ. om. BCD cum A* sed libri cum *A*: et sic *constanter, nisi ubi contrarium notabitur. Idem valere de* apud illud haud et similibus volumus fidē forē *B (*)* 3. LVXVRIA *FZ. om. BCD cum A* ad efr (*sic*) superiori versui continuat *B* EM *A*. hem *ceteri* illaec *Fleckeisenus Censurae p. 245*. illae *DFZ cum A*. ille *BC* 1 intro *FZ cum A*. hntro *BCD* nunciam *BD*. nuntiam *C*. nunc iam *FZ (*)* Versus 6. 7 non videri *Plautinae originis esse probabiliter sensit C. Dziatzko 'de prologis Plaut. et Terent.'* (ed. *Bonnae a. 1863*) p. 25 (*) 6. igitur primum *B cum A*: atque ita *Guyetus*. primum igitur *ceteri* que ego *C* ILLAEC *A*. illa hec *B*. illa haec (*vel hęc*) *ceteri* fiet *F cum A*, *Pius*. sciet *ceteri (*)*

Huc quæ ábiit intro, dícam si animum aduórtitis.)

Prímúm mihi Plautus nómen Luxuriæ índidit:

Tum illáne mihi esse gnátam uoluit Ínopiam.

Sed éa quid huc intro íerit ímpulsú meo,

10

Accípite et date uocíuas auris dum éloquor.

Aduléscens quídamst, quí in hísee habitat aédibus:

Is rém paternam me ádiutrice pérdidit.

Quoniam eí, qui me aleret, níl uideo esse rélicui,

Dedi eí meam gnatam, quícum una aetatem éxigat.

15

Sed de árgumento ne éxspectetis fábulæ:

Senés, qui huc uenient, í rem uobis áperient.

(Huic gráce nomen ést Thensauro fábulæ:

7. Nunc que abiit introducam C aduórtitis Z cum A. aduertitis F. auertitis BCD Versus 8—10 sic turbatos exhibet A:

SEDEAKUQUIDINTROIERITINPULSUMEO
PRIMUMMIKIGNATAMESSEUOLUITINOPIAM

omissis mediis omnibus 8. mihi B cum A. mi ceteri, raro id in codicibus exemplo 9. illanc mihi esse gnatam R. hanc mihi gnatam esse B. mihi hanc gnatam gnatam esse CD, item om. altero gnatam FZ (*) 10. ea B cum A. om. ceteri quid huc Bothius. huc quid libri cum A intro ierit vel introierit libri (et vacuo quidem spatiolo ante quid intro C) impulsum (vel impulsu) eo BCD (*) 11. et

date] Edate C UOCIASURES A. uacuas auris BCDZ. uacuas aures F (*) 12. adulescent libri cum A prope constanter, practer F in quo adulescent esse solet quidam est libri cum A, nisi quod quid nam est Da AEDIB. A 13. meadi utrice B. meadiutricem C ante rasuram 14. QUONIAMEQUI A: Qm ei qui B. Quoniam C: Qm D. qui FZ AL*ERET A, ubi tertiam litteram et Studemundus et Loenius putat aut I aut T fuisse. alaret B nihil pro nil libri cum A constanter, nisi ubi aliud testamur uideo esse]

UIDE***** A: ubi scriptam fuisse UIDEOSSESSE Studemundus suspicatur RELIQUI A. reliqui ceteri: quod etsi sat constat quadrisyllabum esse seruata scribendi norma Acciana, tamen perspicuitatis causa usitatiorem e litteram substituere solemus Bentley exemplo (*)

15. DEHEIMEAM A: atque ita Pareus. Dedi e meá B. dedi meam ceteri, vacuo spatio praemisso C. Cf. Parerg. p. 526 una aetatem cum Vollbehrio R. aetatem libri cum A (*) 16. expectetis libri practer A

17. uenient, i rem R Proleg. p. xcviij: UENIENTIREM A. uenient i rem B. uenient hi rem ceteri, nisi quod rē supra versus D UOUOBIS A Versus 18—21 Plauti non esse sentiebat R Parerg. p. 233 sq. Post poetæ aetatem additos esse Liebigius 'de prologis Ter. et Plaut.' (Gorlicii a. 1859 edito programme) p. 39 et Dziatzko l. s. s. p. 25 ratiocinati sunt: quo adde eiusdem commentationem vernacule scriptam 'über die Plaut. Prologe' (Lucernae ed.

Philémo scripsit: Plaútus uortit bárbare:

Nomén Trinummo fécit. nunc hoc uós rogat 20

Vt líceat possidére hanc nomen fábulam.)

Tantúmst. ualete: adéste cum siléntio.

19. *Donatus in Ter. Eun. prol. 7*: qui bene uertendo] bene pro ualde. et uertendo in linguam latinam transferendo. Plautus 'uertit barbare'. *Quibus quae subiunguntur*: aut uertendo corumpendo, *ipsius Donati non esse apparet*

a. 1866) p. 2 sqq. (*) 18. GRAECENOMEN A: *atque ita Guyetus.* nomen grece ceteri, nisi quod nom B, non C, graece Z thenfauro cum BCD etiam A. thefauro FZ fabule CD (*) 19. uertit libri cum A et Donato babare C 20. hoc uof BCD FZ. uoskoc A (*) 21. hanc] hoc F, 'libri veteres' Lambini 22. tantum est libri cum A ad est ecū B. ADESSECUM A (*)

ACTVS I

MEGARONIDES

Amicum castigare ob meritam noxiam
 Inmoenest facinus, uerum in aetate utile
 Et conducibile. nam ego amicum hodie meum 25

23—26. *Cornificius Rhet. ad Herenn. II, 23, 35*: uitiosa ratio est, quae ad expositionem non est accommodata uel propter infirmitatem uel propter uanitatem. infirma ratio est, quae non necessario ostendit ita esse, quem ad modum expositum est. uelut apud Plautum: 'amicum castigare . . . et conducibile'. haec expositio est: uideamus quae ratio afferatur: 'nam ego amicum . . . noxia' e. q. s. — *Cicero de invent. I, 50, 95*: si non ad id quod instituitur accommodabitur aliqua pars argumentationis, horum aliquo in uitio reperietur: si . . . ; aut si ratio alicuius rei reddetur falsa . . . ; aut si infirma, ut Plautus: 'amicum . . . noxia' 24. *Festi epitome p. 109, 23*: immunis, uacans munere. aliquotiens pro improbo ponitur, ut apud Plautum 'immune est facinus'. — *Placidi glossae p. 59, 2 D.*: inmoene: improbum, culpandum, uel interdum munere liberatum

Act. I Sc. 1. MEGARONIDES SENEX B. MECARONIDES D. om. A (cum vacuo spatio unius versus) et C 23. AMICUM A cum *Cornificio et Cicerone.* e amicum C. Me amicum (ortum ex ME[GARONIDES.] Amicum) BF, sed ut punctum post Me manus sec. addiderit in B. Nae amicum DZ MERITAMNOXIAM A cum *Cornificio et Cicerone.* meritā n̄ mala noxiā B. merita non mala (cum vacuo spatio) noxia C, sine spatio D. merita mala noxia FZ (*) 24. Immoene est *Bothius, quam formam testatur Placidus: cf. Proleg. p. xcvi sq.* Immoene est BCD. IMMUNEEST A cum *Cicerone, Festo, Cornificii cod. Paris. m. pr.* Immoene est FZ cum *Cornificii Par. m. sec. librisque ceteris* in&are C 25. HODIEAMICUMMEUM A. amicum meum hodie *Cornificii libri plerique* (*)

Concástigabo pró conmerita nóxia:
 Inuítus, ni id me inuítet ut faciám fides. 5
 Nam hic nímium morbus móres inuasít bonos:
 Ita plérique omnis iám sunt intermórtui.
 Sed dum ílli aegrotant, ínterim morés mali 30
 Quasi hérba irigua súccreure ubérrume: 9
 Eorúm licet iam métere messem máxumam 11
 Neque quícquam hic uile núnc est nisi morés mali. 10
 Nimióque hic pluris paúciorem grátiam
 Faciúnt pars hominum quam íd quod prosint plúribus. 35
 Ita uíncunt illud cónducibile grátiae,
 Quae in rébus multis ópstant odiossaéque sunt 15
 Remorámque faciunt reí priuatae et públicae.

37. 38. *Festus p. 277, 2: de remeligines et remorae vocabulis agens his versibus utitur, quorum tamen in lacera membrana nihil hodie praeter aequae suae et publicae syllabus superest*

26. congastigabo CF. non castigabo Cornificii libri plerique, castigabo cod. Tur. m. pr. conmerita] comm- (item inm-) perpetuavimus pro comm- (imm-), etiam ubi in libris aut comm- est (ut hic in A quoque) aut (quod singillatim adnotare putidum sit) cōm-. Hoc loco commissa Cornificii codd. NOXIAE vel fortasse NOXIAM As, aut illud aut NOXIA Al 27. NIIDME A, Hermannus. ni me id libri ceteri (*) FACIAT A 29. PRERIQ. Asl (PLERIQ. Ar). plerique 'libri veteres' Lambini, Scaliger, Dousa. plerumque (vel plerūque) ceteri omni BCD. omni FZ. KOMINES A (*) 30. egrotant BCD. AEGROTANTI A (*) 31. erba B irrigua FZ (non A) SUCCREUERE A: atque ita Scaliger, Dousa sil., Reizius. succreuerunt libri ceteri (nisi quod suber. F) uberreme B. uberrime CF cum A. uberrime DZ (*) 32 sq. Hos versus Buechelerus invertit Mus. Rhen. XXVII (a. 1872) p. 477 (*) 32. quorum F METEREMESSEM (vel MESSIM) A. metere melle B. mellēm metere ceteri MAXUMAM As, F. maximam ceteri cum Al (*) 33. NUNC-ESTUILE A, non profecto plausibilis 34. pauciorum] paucique F (*) 35. QU AM ex pergamenae defectu dirimit A: cf. v. 52 quod profint BCD cum A. quod profint FZ PLURIB. A (*) 36. conductibile BCD (non A) 37. OPSTANT pro obstant solus A ODIOSSAEQ. A: de qua scriptura cf. Opusc. phil. II p. 715. odiosaeque FZ. odiosae BCD 38. priuate BD publice BCD

CALLICLES. MEGARONIDES

CALLICLES

Larém corona nóstrum decorarí uolo:
 Vxór, uenerare, ut nóbis haec habitátio 40
 Bona faústa felix fórtunataque éuenat —
 Teque út, quam primum póssit, uideam emórtuam.

MEGARONIDES

Hic illést, senecta aetáte qui factúst puer, 5
 Qui admísit in se cúlpan castigábilem.
 Adgrédiar hominem.

CALLICLES

Quóia híc uox prope mé sonat? 45

MEGARONIDES

Tui béneuolentis, sí ita's ut ego té uolo:
 Sin áliter es, inimíci atque iratí tibi.

L

Act. I Sc. 2. CALLICLES MEGARONIDES *A. om. C. gallicief megaromdef extremae scaenae superiori adglutinata B, ut solet. MEGARONIDES CALLIDES SENES II D et (nisi quod MEG. et sine II) F. Calhelef Megaromdef fenef duo Z 39. CALLICLES] Cal. Z. om. ceteri de constanti fere in scaenarum exordiis more, secundum quem prima loquitur quae in praemissis personarum nominibus primum locum tenet. Nullas autem personarum notas per hanc totam scaenam (itaque usque ad v. 276) B, per totam fabulam C, praeter v. 49—78 item per totam fabulam usque ad v. 1069 D habent, sed ut in mediis quidem versibus (c. ad v. 45) vacua spatia cum in B tum in CD relicta sint: quode accuratius expositum est in praefatione* •arem C decorah B 40. UOBIS A habet atio B 41. frauſtra C

fortunaq^{ta} C ead. m. euenat Pareus. euenat libri cum A
 42. quam] cum Lambinus possit Lambinus, Dousa ms. possim libri cum A (*) 43. ille est libri cum A ME. personae notam om. F¹ FACTUST A. factus est ceteri 44. cupam B ead. m.

45. CA. personae notam vacuo spatio relicto om. B. Eius modi spatia et hic et alibi etiam in CD apparerent, nisi propter neglectam in his libris versuum distinctionem proximae post personarum notas voces saepe (ut hoc ipso loco) ipsos versus exordirentur, initiis autem versuum personarum notae constanter in marginibus praemitterentur, ubi spatii significatio fieri nulla potuit. Vide praefationem quóia hic R. QUIAHIC A. eua ceteri (*) 46. si om. A ita est libri cum A TE A, Bentleius, Hermannus. om. ceteri 47. est BFZ. EST A ut videtur. ref CD adq¹ C, quam scripturam huius ipsius codicis propriam esse dixit R Proleg. p. XCLX

CALLICLES

O amíce, salue.

MEGARONIDES

Et tu édepol salue, Cállices. 10

Valén? ualuistiú?

CALLICLES

Váleo, et ualui réctius. 50

MEGARONIDES

Quid túa agit uxor? út ualet?

CALLICLES

Plus quam égo uolo.

MEGARONIDES

Bene hérclest illam tíbi ualere et úuere.

CALLICLES

Credo hércle te gaudére, si quid míhi malist. 15

MEGARONIDES

Omníbus amicis, quód mihist, cupio ésse item.

CALLICLES

Eho tú, tua uxor quíd agit?

MEGARONIDES

Inmortális est: 55

Viúnt uicturaque ést.

CALLICLES

Bene hercle nuntias,

48. *Duos pro hoc uno versus libri cum A exhibent:*

O amice salue atque aequalif. ut ualet

Megaronides? ME. et tu edepol salue, Callicles:

ubi adq' C — equalif B, aequalif Da — callides CDF. Quorum media verba e glossemate esse vidit Lomanus Spec. crit. p. 70 sq., Misc. phil. p. 195 sqq. () Ceterum a v. demum 49 personarum notae in D incipiunt, nec tamen ultra v. 78 pertinent Versus 50 et 51 inter se transponit A* 50. Valeut B. UALESNE A UALUISTINE unius litterae (T vel I uel E teste Loewio) spatio ante eam vocem interiecto A (*) 51. TUAAGIT A. agit tua ceteri, nisi quod agat tua C (*)

52. ercle est B. hercle Est ceteri cum A I LLAM A (cf. v. 35) UALERE A, Bothius, Bentleyus. bene ualeret B. bene ualere ceteri (*) 53. Crede B τε gaudere te si D MI Ar: ME As. Cf. Proleg. p. CCXCVII mali est libri cum A, nisi quod male est F

54. mihi st B. mihist C. mist D. mihi est FZ cum A item Bothius. FIDEM A. idem ceteri (*) 55. EHOTUTUA A. eho tua BCF. ..eho tua cum 2 litterarum ras. D. eo tua Z (*) imm. libri cum A

56. nuntial C cum A. nuncial B. nuntial D. denuntial F. de-

Deosque óro ut uitae tuae superstes súppetat.

MEGARONIDES

Dum quídem hercle tecum núpta sit, sané uelim. 20

CALLICLES

Vin cónmutemus? túam ego ducam et tú meam?

MEGARONIDES

Nempe énim tu, credo, me ínprudenter obrépseris. 60 23

Habeás ut nactu's: nóta mala res óptumast. 25

Nam ego núnc si ignotam cápíam, quid agam nésciam. 26

CALLICLES

Ne tu hércle faxo haud néscias quam rem égeris: 24

Faxo haúd tantillum déderis uerborúm mihi. 22

MEGARONIDES

Edepól proinde ut diu uíuitur, bene uíuitur. 65

Sed hoc ánimum aduerte atque aufer ridiculária:

Nam ego dédita opera huc ad te uenio.

nunciaf Z 57. tue C 58. ME. *addidit Camerarius. om. libri*
 sit cum spatio BC. sit. ME. D. sit. CA. FZ. *personae notam*
sustulit Camerarius ()* 59. CA.] ME. FZ *commutemus libri*
 cum A Versus 60—64 sic transposuit R (*), *quorum hunc ordinem*
libri cum A tenent:

1	Faxo haud tantillum	64
2	Namque enim tu credo	60
3	Nè tu hercle faxo	63
4	Habeat ut nactus	61
5	Nam ego nunc si ignotam	62

Vbi v. 1 KAUT pro haud solus A TANTILLUM Asl. tantillum Z (Ar)
 2. ME. Acidalius. om. libri Nempe R. Namque libri (NAMQ. A)
 tu] TE A crebro F me imprudentem R Proleg. p. LXXXII sq.
 M*INPRUDENTEM (ubi ME et MI eadem probabilitate legi posse Loewius
 adnotavit) A. mihi imprudenti ceteri 3. CA. Acidalius. om. libri
 nae solus F hecle C haud nescias R, erutum ex KAUT**
 SCIAS Ar: pro quo ipsum illud KAUTNESCIAS Asl (nisi quod NI legi
 posse Loewius dixit) haud sciaf ceteri 4. CA. FZ. ME. ceteri
 NACTUS A. nactus B. nactus ceteri: pro quo nactus Hermannus
 optuma sit BC et aut sic aut optumast DZ. OPTUMAST
 A, F 5. NESCIAT A (*) 65. ME. FZ, Lomanus. CA. D, Her-
 mannus proinde] PROME A diu uiuitur, bene Acidalius. bene
 uiuitur diu libri cum A (*) 66. ME. Hermannus. om. libri ad-
 que C 67. UENIO A. aduenio ceteri (*) CA. FZ. ME. D:
 eaque personarum permutatio in D pertinet usque ad v. 79

CALLICLES

Quíd uenis?

MEGARONIDES

Malís te ut uerbis múltis multum obiúrigem. 30

CALLICLES

Men?

MEGARONIDES

Númquis est hic álius praeter me átque te?

CALLICLES

Nemóst.

MEGARONIDES

Quid tu igitur rógitas, tene obiúrigem? 70

Nisi tú me mihimet cénses dicturúm male.

Nam si ín te aegrotant ártes antiquaé tuae, 34

Omníbus amicis mórbum tu incutiés grauem, 75

Vt té uidere audíreque aegrotí sient.

CALLICLES

Qui in méntem uenit tíbi istaec dicta dícere? 40

MEGARONIDES

Quia omnis bonos bonásque adcurare áddecet,

Suspítionem et cúlpani ut apse ségregent.

68. obiurgem *R.* OBIURGITEM *A.* *Camerarius.* obiurgem *ceteri* (*nisi quod in C potius obuurgem est*) (*) 69. MENE *A.* praeter *BC* me atque te] me adte *C.* te atque me *Z.* 70. NEMOST *A.* nemo est *ceteri* *ME. om. FZ* QUIDTU *A.* quid *ceteri* igitur? *ME. rogital FZ: correxit Acidalius* obiurgem *R.* (*cf. ad v. 68*) coniciendo *erutum ex OBIUR**EM Ar: pro quo nunc ipsum OBIURGITEM Asl prae-*

buit. (tene)o bi urgentē *B.* obiurgitem *ceteri,* nisi quod obiurgitē *D*

71. TUMEMIKIMET *A.* tute (*vel tu te*) mihi me *ceteri* 72. egrotant *BCD* ARTESANTIQUAETUAE *A:* atque ita *Camerarius.* artef ann que tuę *B.* artef anniq' tuę *C.* artefanij q' tuae *D.* artef anniq' tui *F,* et ita 'aliubi legi' dicit *Pius.* artef animi tui *Z.* *Sequantur in libris tres versus hie:*

Sin immutare uif ingenium moribus, 72^b

Aut si demutant moref ingenium tuum, 73

Neque eof antiquof seruaf, afr captaf nouof 74

Vbi v. 74 SERUOS *A.* *Eorum versuum primum om. A, tertium R damnauit Parerg. p. 513 sqq., medium in edit. II in interpolationis societatem adscivit* (*) 75. TUINCULTIES *A.* tu in cu cief *B.*

76. audiręq' *D* egroti *BCD* 77. qui libri praeter *Z,* in quo quid est ista ec *CD* (*) 78. omnis (*non omnes*) libri ADCURARE (*fort. ACC.*) *Al* (*) 79. Hinc desinere in *D* not. pers. cf. ad v. 49

CALLICLES

Non pótis utrumque fieri.

MEGARONIDES

Quaproptér?

CALLICLES

Rogas? 80

Ne admíttam culpam, ego meó sum promus péctori:

Suspítios in péctore alienó sita. 45

Nam núnc ego si te súrrupuisse súspicer

Iouí coronam dé capite ex Capitólio,

Qui in cólumine astat súmmo: si id nou féceris, 85

Atque íd tamen mihi lúbeat suspiciárier:

Qui tu íd prohibere mé potes ne súspicer? 50

Sed istúc negoti cúpío scire quíd siet.

MEGARONIDES

Habén tu amicum aut fámiliarem quémpiam,

Quoi péctus sapiat?

CALLICLES

Édepol haud dicám dolo. 90

Sunt quós scío esse amícos, sunt quos súspicor: 54

Sed tú ex amicis cértis mi es certíssimus. 57

suspicionè C. suspicionem ceteri (*) apse B abf se Z. ab le
ceteri cum A 80. potis *Bothius*. potest *libri cum A* CA.] spatium
BCD, nullum A (*) 82. suspicio est *libri (etiam C) cum A* 83. SUR-
 RUPUISSE A, *Pareus*. surripuisse ceteri, nisi quod subr. F' 84. EX
 A. e ceteri 85. Qui *Scaliger*, *Beckerus de com. Rom. fab. (ed.*
Lips. 1833) p. 40. Quod libri cum A COLUMINE A. culmine
ceteri (cul minea stat B). Cf. *Proleg. p. LXF* astat (non adstat)
omnes cum A fecerit B (*) 86. adque C iubeat C 87. qui]
 quid Z cum Al 88. istud DZ NEGOTI A. negotii CD. ne-
 gocii BFZ CUPIOSCIRE A. scire cupio ceteri QUIDSIET A.
 quidquid è B ead. m. quicquid est ceteri (*) 89. aut] UT A 90. Quo

1 (sic) B. cui ceteri cum A 91. AMICOSESSE solus A suspicor

B. suspicor^r D. suspicer F' *Sequuntur in libris, etiam A, hi versus:*

Sunt quorum ingenia atque animos non possum noscere, 92

Ad amici partem an ad inimici perueniant. 93

Quorum priore atq. A. adque C — non possum Z: nequeo Acida-
lius, Bentleius in Ter. Ad. III, 1, 10: atque q. o. i. e. QUEO (sine ne-
gatione) reapse prodiit ex A —: posteriore perueniant Pareus. per-
uenat B. perueniat CD. Vtrumque versum recte damnabat R Parerg.
p. 521 ()* 94. tua ante rasuram B MIKIESCERTIS pro certis

Siquid scis me fecisse inscite aut improbe, 95
 Si id non me accusas, tute obiurgandus.

MEGARONIDES

Scio,

Et si alia huc causa ad te adueni, aequom postulas. 60

CALLICLES

Exspecto siquid dicas.

MEGARONIDES

Primumdum omnium

Male dicitatur tibi uolgo in sermonibus.

Turpilucricupidum te uocant ciues tui; 100

Tum autem sunt alii, qui te uolturium uocant:

Hostisne an ciuis comedis, parui pendere. 65

Haec quom audio in te dici, disrucior miser.

CALLICLES

Est atque non est mi in manu, Megaronides:

Quin dicant, non est: merito ut ne dicant, id est. 105

MEGARONIDES

Fuitne hic tibi amicus Charmides?

CALLICLES

Est et fuit.

Id ita esse ut credas, rem tibi auctorem dabo. 70

105. *Donatus in Ter. Hec. IV, 2, 4*: merito ut caperet odium illam mei] bene dixit merito: nam ut nos immerito quis oderit, non est in nostra manu. haec est exceptio. *Plautus in Trinummus*: 'quin dicant . . . id est'

mihī ef *A pessime* certissimuf *libri cum A* 95. Siquit *A*
 SCEIS *A ut visum est: ubi eiusdem probabilitatis* SCIES esse *Loe-*
wius dixit. om. Z IMPROBE (*non IMPR.*) *A* (*) 96. non me *cum*
Reizio Hermannus. me non libri tute obiurgandus *Bothius. tute*
ipfe obiurganduf ef libri es. MEG. scio *Acidalius. ef scio libri* (*)
 . 97. ME. et *FZ* alia huc *Camerarius. huc alia libri* equum
B. aequum ceteri (*) 98. expecto *libri* ME. *om. Z* 99. uolgo
B. uulgo ceteri 100. Turpi lucricupidū *B. Turpilucricupidum*
CDZ 101. tum *FZ. tu ceteri uolturium libri* (*) 102. come-
 def *B* 103. Hec *B* cum *libri* dici, disrucior *R ante pluri-*
mos annos, item Kampmannus de AB praepos. (ed. Vratisl. a. 1842)
p. 19, Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 13. dicif ex crucior B. dicif ex-
crucior CD. dici exrucior FZ (*) 104. mihī *libri* 105. *va-*
cuum spatium ante quin C(D?) 106. ME. *FZ. om. ceteri sine*
spatio 107. (*)

Nam póstquam hic eius rém confregit fílius
 Vidétque ipse ad paupériem prostratum ésse se
 Suámque filiam ésse adultam uírginem, 110
 Simul éius matrem, suámpte uxorem, mórtuam:
 Quoniam hínc iturust ípsus in Seleúciam, 75
 Mihi cómmendauit uírginem gnatám suám
 Et rém suam omnem et illúm corruptum fílium.
 Haec, sí mi inimicus éssset, credo hand créderet. 115

MEGARONIDES

Quid tu ádulescentem, quem ésse corruptúm uides,
 Qui tuaé mandatus ést fide et fidúciae, 80
 Quin eúm restituis? quín ad frugem cónrigis?
 Ei rei óperam dare te fúerat aliquanto aéquius,
 Siquí probiorem fácere posses, nó n uti 120
 In eándem tute accéderes infámiam
 Malúmque ut eius cúm tuo miscerés malo. 85

CALLICLES

Quid féci?

MEGARONIDES

Quod homo néquam.

CALLICLES

Non istúc meumst.

MEGARONIDES

Emístin de adulescén te hasce aedes? quíd taces?

109. pauperiem *R.* paupertatem *libri* prostratum *Bergkii*.
 protractum *B.* protractum *ceteri* (*) et sese *B* 111. suam-
 pte *R.* suamque *libri* (*) 112. Quím *BCD* iturust ipse *Her-*
mannus. iturú *fr* ipse *B.* iturum *fr* ipse *CD.* iturust ipse *Z.* ituruf
 est ipse *F* in Seleuciam *Camerarius*. in se leutiám *B.* in se leuti-
 cam *vel* in seleuciam *ceteri* 114. suá *supra versum D* cor-
 ruptum *R* *Proleg. p. VII.* corrútu *B.* corruptum *ceteri* 115.
 Hęc si mihi *B.* Hic si *ceteri* hauc *B:* quod potest sane, ut ante *c,*
 ad hanc scripturam spectare 116. *ME. om. CD* tua pro tu *B*
 adulescentem *hoc loco C* corruptum *R* ut *v. 114.* corrútu
BCD. corruptum *FZ* (*) 117. Quid ante rasuram *B* fide
B. fidei *ceteri* 118. restuif *D* conrigif *BC.* cõrigif *D.* cor-
 rigif *FZ* 119. aequif *C.* equif *Z* (*) 120. posses cum *Reizio*
Hermannus. possif *libri* 123. meum est *libri* 124. Hemifriu
CD adulescente *libri omnes* hasce *Fleckeisenus* ut *v. 3.* haf
libri aedaf *Ca,* unde eadem *m.* effecit aedaf (*sic*). aedaf, non
 aedif, *ceteri* (*)

Vbi nunc tute habitas.

CALLICLES

Émi atque argentum dedi 125
(Minas quadraginta, adulescenti ipsi in manum).

MEGARONIDES

Dedisti argentum?

CALLICLES

Factum, neque facti piget. 90

MEGARONIDES

Edepól fide adulescentem mandatúm malae.

Dedistine hoc facto ei gládium, qui se occideret?

Quid sectiust [aut quid interest] dare te in manus 130

Argentum amanti homini adulescenti, animi ámpoti,

Qui exaedificaret suam inchoatam ignauiam? 95

CALLICLES

Non ego illi argentum redderem?

MEGARONIDES

Non redderes,

Neque de illo quicquam neque emeris neque uenderes,

Nec qui deterior esset, faceres copiam. 135

Incónciliastin' eum, qui mandatúst tibi?

Ille qui mandauit, exturbasti ex aedibus? 100

136. *Festi epitome p. 107, 10: inconciliasti: comparasti, commendasti, uel ut antiqui, per dolum decepisti. Quae sane ad hunc ipsum versum spectare videntur*

125. adq' C ^r agentū ddi D 126. quaraginta B adul.
pro adol. soli BC (*) 127. Dedisti *Camerarius*. Dedistin libri, huc in-
latum e v. 129 (*) 128. fide *Schneiderus Gramm. lat. I, 1 p. 138.*
fidei libri, nisi quod fidei F adul. pro adol. soli BC male
CD 129. hoc facto BCD: cf. *Lachmannum in Lucr. p. 63 sq.*
hoc pacto FZ (*) 130. spatium praecedit in D sectiust R.
secutus est BCD. secus est FZ (*) 131. aut hominis aut hominū C
ante rasuram adulescenti C. ad ulescentia B. adulescenti ceteri
ampoti *Loewius Act. soc. phil. Lips. t. V p. 306 sq. (cf. II p. 469).*
ā poti ī impoti B ead. m. iam poti C. iā poti D. iam perditū F.
impoti Z 132. inchoatam libri. Cf. *Fleckeisenium Epist. p. x,*
Brambachium Orthogr. lat. p. 291 sqq. ignauiam FZ. ignauium
BC. ignituum D 133. reddere CD 136. Inconciastū F (*)
mandatus est F 137. ille CD. Illi B. illum FZ extur-
basti ex R praef. *Stichi p. XXVI.* eum exturbasti ex libri (*)
edibus D

Edepól mandatam púlere et curatúm probe.
 Crede huíc tutelam: suám rem melius gésserit.

CALLICLES

Subigís maledictis mé tuis, Megarónides, 140
 Nouó modo adeo ut, quód meae concredítumst
 Tacitúrñitati clám, fide et fidúciae, 105
 Ne enúntiarem quoíquam neu facerém palam,
 Vt míhi necesse sít iam id tibi concredere.

MEGARONIDES

Mihi quód credideris, súmes ubi posúeris. 145

CALLICLES

Circúmspicedum te, néquis adsit árbitet.

MEGARONIDES

Non ést.

CALLICLES

Sed quaeso idéntidem circúmspice. 110

MEGARONIDES

* * * * *
 Auscúlto siquid dícas.

CALLICLES

Si taceás, loquar.

Quoniam hínc ést profectúrus peregre Chármides,

138. *vacuum spatium ab initio C pulchere B. pulchre ceteri*
 139. *tutelam Scaliger, Gulielmius Quaest. Plaut. in Trin. c. 3, post hunc etiam Bergkiius Diar. antiq. stud. a. 1834 p. 1006. tute iam vel tu te iam libri, prorsus ut v. 1058 tuam F et 'prisca exemplaria' Pi rem melius Hermannus. melius rem libri gesserat ante corr. C (*)* 141. *quod meae FZ. quomeq B. cū aeq C. cū aec D concreditum est Camerarius. concreditum sim B. concreditus sim CD. concreditum lit FZ (*)* 142. *τατιρνιτατι C fidei libri* 143. *nee nunciare B. ne enuntiare F quo i quā B. cuiquam ceteri, nisi quod tibi cuiquam D facere D*
 145. *post Mihi erasum est aut in B posuerit B. posuerit ceteri* 146. *arbitrer F (*)* 147. *ME. Non est. CA. set quaeso R. Nobis et quaeso Callieli continuata et cum superiore v. constructa libri identidem F. identidem B. identidem CDb. identidem Da. idem idem Z Lacunae notas R post v. 147 posuit, quae velut talem versum absorbuerit:*

Noli vereri: tuta sunt hic omnia

(*) 149. *Quoniam hinc est profecturus Scaliger. Quoniam (Qñi B) hinc est profectus libri (*) peregere Z charmedes C*

Thesaurum demonstráuit mihi in hisce aédibus, 150
Hic ín conclaui quódam. sed circúmspice.

MEGARONIDES

Nemo híc est.

CALLICLES

Nummum Phílippeum ad tria mília. 115

Id sólus solum pér amicitiam et pér fidem
Flens me ópsecrauit suó ne gnato créderem,
Neu quoíquam unde ad eum id pósset permanáscere. 155

Nunc si ílle huc saluos réuenit, reddam suóm sibi;
Si quíd eo fuerit, cérte illius fíliae, 120

Quae míhi mandatast hábeo dotem cúnde dem,
Vt eam ín se dignam cóndicionem cónlocem.

MEGARONIDES

Pro di ínmortales, uérbis paucis quám cito 160

Aliúm fecisti me: álius ad te uéneram.

Sed ut ócepisti, pérge porro próloqui. 125

CALLICLES

Quid tíbi ego dicam, qui íllius sapiéntiam
Et meám fidelitátem et celata ómnia
Paene ílle ignauos fúnditus pessúm dedit? 165

MEGARONIDES

Quidúm?

CALLICLES

Quia, ruri dúm ego sum unos séx dies,

166. *Nonius p. 525, 20*: quotiens per accusatiuum casum annos uel dies loquimur, iuges annos uel dies significamus: quo-

150. thesaurum *FZ* demonstráuit mihi in hisce *B*. mihi demonstráuit in hisce *ceteri* (*) edibus *D* 151. conclaui *C* circum íspice *B* 152. Nemo hic est. *CA*. nummum *R*. Nemo est:: nummorum *libri*, nisi quod *Nemofr B* attria *B* millia *solus B* (*) 153. solum] sum *F* amicitiam *BCF* per *om. F* 155. neu *Hermannus*. neu *libri* quo íquam *B*. cuiquam *ceteri* unde *C* permanáscere *Z*. permanáscere *ceteri* (*) 156. nam si *F* reuenit] redierit *F* (*) 157. qui deo *B* certe *Bothius* (*cf. Langenus Symb. p. 26*). certo *libri* 158. mandata est *Camerarius*. mandata si *libri* cunde *R*. unde *libri* (*) 159. condicionem *pro* condit. *unus B* 160. dú *BF* 161. ad te *FZ*. ate *ceteri* (*) 162. occipítu *B* 165. poene *B*. pene *CDZ* ignauus *libri*. *De quo genere idem valet quod de tuos suom dictum est ad versum 1* ípessũ *B* 166. ruri *Nonius*. rure *libri Plautini*

Me apsente atque insciēte, inconsultū meo, 130
Aedis uenalis hāce inscribit lītteris.

MEGARONIDES

Adesuriuit ét inhiauit ácrius.
Lupus ópseruauit, dúm dormitarét canes: 170
Gregem úniuorsum uóluit totum auórtere.

CALLICLES

Fecísset edepol, ni haéc praesensissét canes. 135
Sed núnc rogare hoc égo uicissim té uolo:
Quid fúit officium meúm me facere, fác sciam.
Vtrum índicare me eí thensaurum aequóm fuit, 175
Aduórsum quam eius me ópsecrauissét pater?
An ego álium dominum páterer fieri hisce aédibus? 140
Qui emísset, eius éssetne ea pecúnia?
Emi égomet potius aedis: argentúm dedi

tiens per datiuum, per interuallum interiectis aliquibus annis uel diebus. itaque qui optantes multis añhis dicunt, multos annos melius dixerint. . . . Plautus Trinummus: 'quia ruri . . . inscripsit literis'

(et sic quidem ru redū B) dum ego sum Kochius. dum ego B.
dum sum ego ceteri cum Nonio (*) unof BCa FZ. uno Cb D
167. apfente pro abf. B atq (sic) C. at Da inconsulto me Nonius
168. ante aedel personae spatium CD aedis uenalis Nonius.
aedel uenalis B. aedel uenales ceteri, nisi quod edel Z inscripsit
Nonii codd. confcribit F literis F (*) 169. ME. om. FZ
Adesuriuit et R. Adesuriuit magis et libri inebriauit Ca. in
ebriauit Cb Da. ^{in hi} inebriauit Db (*) 170. ante lupus vacuum spa-
tium C adferuauit F dormitaret Lambinus, Dousa ms. dormi-
tarent libri 171. uniuersum libri Vouit C totum libri prae-
ter tecum Z (*) auortere B. auertere ceteri 172. CA. om. FZ
p̄sensissét C. praesensissēt FZ canel cum ceteris etiam A
173. rogare] orare C hoc ego Hermannus. ego libri cum A (*)
174. FAC A, Hermannus. face ceteri 175. Virum B. idi-
care C thesaurum DFZ (non A) AEQUM A. aequum ceteri.
In hoc quoque genus idem cadit de quo ad v. 1 et 165 significauimus
176. Aduersum libri cum A quam BCD cum A. quod
FZ (*) opsecrauffet pro obf. BC. OBSECRAUISSEPATER (littera
a correctore add.) A 177. hisce aedibus DFZ, Fleckeisenus ut
v. 3. 124. hiscedibus B. his cedibus C. KISAEDIBUS Ar: aut sic aut
KICAEDEIBUS Asl 178. eiusneffetue D (*) 179. Emi e corr. C,

Thensauri causa, ut saluom amico tráderem.	180
Neque ádeo hasce emi míhi nec ussuráe meae:	
Illí redemi rússum, a me argentúm dedi.	145
Haec súnť: si recte seú peruorse fácta sunt,	
Ego mé fecisse cónfiteor, Megarónides.	
Em méa malfacta, em meám iam auaritiám tibi:	185
Hascíne propter res máledicas famás ferunt?	

MEGARONIDES

Παῦσαι: uicisti cástigátorém tuom.	150
Occlústi linguam: níhil est quod respóndeam.	

CALLICLES

Nunc égo te quaeso ut me ópera et consilió iuues,	
Commúnicesque hanc mécum meam prouínciam.	190

MEGARONIDES

Pollíceor operam.

CALLICLES

Ergo úbi eris paulo pósť?

cum librarius coepisset Eo scribere AEDES unus A 180. thesauri FZ (non A) saluom B. saluum ceteri cum A 181. KASCEMI A nec, non neque, libri cum A hoc loco (non ante adeo) USSURAE Ar, sed USSURAE Asl (puncto a correctore supra scripto): illud Fleckeisenus Epist. p. X adn. usurae ceteri 182. ruffum BCD (et D quidem sic redemir' sum): de qua forma vide, praeter Proleg. p. CIV, Opusc. phil. II p. 544 sqq. 715. rursum FZ cum A 183 sq. interpunxit Bergkiius Cens. p. 1136 (15) Hacc C ut videtur si A, seu ceteri (*) recte CD PERUORSAE Ar, sed PERUORSAE Asl (puncto a correctore add.) 184. EGOME A, Lambinus, Dousa ms. egomet ceteri, nisi quod emet D 185. Em B cum A. hem ceteri. Nec aliter paullo post malfacta R Opusc. phil. II p. 721. malfacta libri, nisi quod malfacta C meam iam auaritiam R. MEAM-AUARIMEAM A. meam auaritiam ceteri (et hac quidem per totum versus syllabarum distinctione Em me amale facta em me amauari τῆ τῆ τῆ B) (*) 186. personae spatium praecedit in CD Hascine propter res post Pareum Hermannus. KASCEMIKIPROPTERRERES A. Hascine me propter res ceteri, nisi quod Hascine BaF maledicas famas ferunt Salmasius, Hermannus. maledicta famas ferunt B C D F Z, item Leidensis Gronovii. MALASFAMASFERUNT A, aut errore aut e-correctione metrica (*) 187. Παῦσαι Studemundus Hermae I p. 305: ΠΑΥC* A. Pauca ceteri infisti Z .:gatore B, sed .:casti B mrg. 188. occlufi BC cum A. occidufi, sed superscr. occlufi, D. occlufi FZ QUOD A. qui ceteri 189. te superscriptum D quefo D mea F unef F 190. COMMUNICESQ. A prouinciam C (*) 191. polliceor F CA. addidit Camerarius: et spatium habet A (de quo v. ad v. 196). om. ceteri libri paulo post? ME.

MEGARONIDES

Domi.

CALLICLES

Numquid uis?

MEGARONIDES

Cures tuam fidem.

CALLICLES

Fit sedulo.

155

MEGARONIDES

Sed quid ais?

CALLICLES

Quid uis?

MEGARONIDES

Ubi nunc adulescens habet?

CALLICLES

Posticulum hoc recepit, quom aedis uendidit.

MEGARONIDES

Istuc uolebam scire. i sane nunciam.

195

Sed quid ais, quid nunc uirgo? nempe apud test?

CALLICLES

Itast,

194. *Gellius XVII, 6, 7*: ... sicuti nunc quoque in uenditionibus recipi dicuntur, quae excipiuntur neque ueneunt. quo uerbo Plautus quoque in *Trinummo* usus est in hoc uersu: 'posticulum ... uendidit', id est, cum aedis uendidit, particulam quandam quae post eas aedis erat non uendidit, sed retinuit. — *Nonius p. 54, 10*: recepticium ...: sed uera haec est eius nominis interpretatio, quem in data dote aut donatione quis exceperit, quod est proprie receperit. Plautus *Trinummo*: 'posticulum ... uendidit'. — *Idem p. 384, 11*: recipere, exceptum facere. Plautus *Trinummo*: 'ubi nunc adulescens habet? posticulum ... uenderet?'

domi *idem Camerarius*: et hic quoque personae spatium est in A. paulo post domi ceteri (*) 192. curet Z cum A. cur e B. cur est C in ras. curet D. cura F FIET A, item F 193. ME. om. CD qui daf B 194. RECIPIT A quam B. cum ceteri cum A aedis (non aedes) libri cum A, Gellio, Nonio UENDIDIT (?) A. uenderet Nonius posteriore loco (*) 195. uolebat B. uolebat C sanq C nunciam, non nunc iam, BD. nuntiam C 196. quid nunc uirgo? nempe *Megaronidi* continent A (in quo etsi personarum notae nullae perscriptae sunt, tamen in mediis versibus singularum vel binarum litterarum spatia relicta sunt) BCD (in quo nepe superscr.), *Bothius*. CA. quid? ME. nunc uirgo nempe FZ APUT unus A te est libri cum A ITAST A. ita est BC. ita est D. ita est FZ (*)

Iuxtáque eam curo cúm mea.

MEGARONIDES

Recté facis.

160

CALICLES

Numquíd, priusquam abeo, mé rogaturí's?

MEGARONIDES

Vale.

Nihil ést profecto stúltius neque stólidius,

[Neque méndaciloquom néque adeo argutúm magis,] 200

Neque cónfidentilóquius neque peiúrius,

Quam urbáni adsidui cíues quos scurrás uocant. 165

Atque égomet me adeo cum íllis una ibidém traho:

Qui illórum uerbis fálsis acceptór fui,

Qui omnia se simulant scíre neque quicquám sciunt. 205

(Quod quisque in animod hábet aut habiturúst, sciunt:

Sciúnt, quid in aurem réx reginae díxerit: 170

Sciúnt, quod Iuno fábulatast cúm Ioue:)

[Quae néque futura néque sunt, tamen illí sciunt.]

197. *Nonius* p. 322, 3: iuxta est rursum similiter
Plautus Trinummo: 'iuxtaque mea'

197. mea] ea *F* 198. CA. om. *C* NUMQUIT *A*: Numquid
Camerarius. num ceteri prius || Quám *C* rogaturus libri cum *A*,
 praeter rogaturus *Z* (*)

199. stultius] stulticius *B* STOLIDUS *A* 200. *Versum se-*
clusit R mendaciloquum *Bergkii* 'Comment. de Trinummo'
 (*Ind. lect. hib. Marburg. a. 1849*) p. IX eodemque anno *Fritzschi*
l. s. s. p. 5. mendaciloquus libri cum *A* ADEO *A. om. ceteri* (*)

201. PEIURIUS *A*, vindicatum a *Studemundo* p. 588 duce
Vsenero Annal. philol. t. 91 (a. 1865) p. 226 sq. periurus ceteri

202. urbani *B cad. m.* adsidui pro ass. *AB* QUOSCURRAS *A*

203. adq' *C* ego me^{mer} *D.* ego me me *F* (*) 205. NEQ. QUIC-
 QUAM *A*: neque quicquam *F.* nequicquã *B.* nequicquam *CD*

206. animod *R.* animo libri cum *A* HABITURUST *A, B m. rec.*
 (habiturus est *Camerarius*), *Bentleius Sched. de metr. Ter. p. XVI cd.*
Cant. habiturus *Ba.* habitatum *CD.* habituri *FZ* sunt *Z. om.*
F (*) 207. Sciunt quid cum *Reizio Hermannus*. Sciunt id quod
 libri cum *A*, nisi quod sciunt garrere id quod *F* regine *C*

208. Sciunt quod] ITEMSCIUNTIDQUOD solus *A* fabulata si *BCD.*
 fabulata sit *Z.* fabulata est *F* cum *A* (*) 209. *Versum seclusit R*
 FUTURANEQ. SUNTTAMEN *A, Bentleius.* futura neque facta sunt tamen

Falsón' an uero laudent, culpent quem uelint,	210
Non flocci faciunt, dum illud quod lubeat sciant.	
Omnis mortalis hunc aiebant Calliclem	175
Indignum ciuitate ac sese uiuere,	
Bonis qui hunc adulescentem euortisset suis.	
Ego de eorum uerbis famigeratorum insciens	215
Prosilui amicum castigatum innoxium.	
Quod si exquiratur usque apstirpe auctoritas,	180
Vnde quidque auditum dicant: nisi id adpareat,	
Famigeratori res sit cum damno et malo:	
Hoc ita si fiat, publico fiat bono;	220
Pauci sint faxim qui sciant quod nesciunt,	
Oclusioremque habeant stultiloquentiam.	185

ceteri (*) 210. falsón an *B* cum *A*. falso an *F*. falso nam *ceteri*
 211. LUBEANT *Al*, aut hoc aut LUBEANT *As* (*) 212. Omnis
 mortalis *BCDZ*, ut v. 29. omnis mortales *F*. OMNESMORTALES *A*
 callidem *F* 213. ac sese *Gulielmius Verisim. I, 24.* hac esset
BCD. hac esse *FZ*. KAEŒESCİET *A* (sic *Loewius*, ubi etiam de *SC*
 et *ET* litteris dubitarunt *Ars*) (*) 214. QUI etiam *As*: (QUE *Ar*)
 adul. pro adul. *AB* EUORTISS** (*h. e.* EUORTISSET) *As*: (EUORTISSE
Ar). euertisset *ceteri* suis] OMNIBUS *A* (*) 215. de eorum uer-
 bis *B*. DEORUMUERBIS *A*. de uerbis eorum *CDZ*. de uerbis illo-
 rum *F* famigeratorum *C* INSCIENS *A*. inscius *ceteri*. Cf.
Proleg. p. LXIV sq. 217. EXEQUIRATUR *A* apstirpe *B*. ab stirpe
ceteri 218. quidque *Acidalius*. QUIDQUID *A*. quicquid *ceteri*
 appareat libri cum *A* (*) 219. Famigeratori res *Gulielmius Quaest. in*
Trin. c. 1, Scaliger: atque ita *A*. famigerator ire *BD*. famigenera-
 tor ire *C*. famigerator ne *FZ* dampno *C* 220. bono] bo *C* (*)
 221. Pauci sint faxim *Camerarius*: atque ita *A*. paucis im faxim
BCD. paucissimi faxim *FZ* 222. stultiloquentiam *lyfiteles BCD*

ACTVS II

LYSITELES

Multás res simítu in meó corde uórso,
 Multum ín cogitándo dolórem indípíscor.
 (Egomét me coquo ét macero ét defetígo: 225
 Magíster mihi éxercitór animus núnc est.)
 Sed hóc non liquét nec satis cogitátumst,
 Vtrám potius hárum mihi ártem expetéssam,
 Vtram aétati agúndae arbitrér firmiórem: 5
 Amórin me an réi opsequí potius pár sit: 230
 (Vtra ín parte plús sit uolúptatis úitae
 Ad aétatem agúndam.)

De hac ré mihi satis haú liquet: nisi hóc sic faciam, opínor,

Act. II Sc. 1. LYSITELES A. LISITELES ADOL. D. LYSITEL ADVLESCENTES C. Lyfitelef adolefcenf F. Lyfitelef' adul' Z. om. B sine spatio hanc scaenam superiori continuans Versuum huius cantici quae sit in codicibus discriptio, ante oculos positum est in praefatione () 223. Multa B fimitu B cum A: de qua forma praeter Proleg. p. CXLIII vide Opusc. phil. II p. 258 sq. fimilef CD. simul FZ CORDEMEMO A uerfo F' 224. MULTA A INDISPICOR A. indispicor Da 225. EGOMETMECOQUO A, Bentlious. egomet me coquo quo BCD. egomet me concoquo FZ (*) defecigo B. defectigo CD 226. NUNC A. hunc BCD. hinc Z. hic F' 227. NEQ. A. neque BCD COGITATUMEST A, Camerarius. cogitarum si ceteri (*) 228. ueram FZ 229. VTRAETAETATI B agunde D. AGENDAE A arbitref B 230. Amorin (vel amor in) me an rei BCD cum A. amori ne an rei FZ opsequi pro obf. B parf D sit cum Reizio Hermannus: atque ita A. fier ceteri (*) 231. utram in C sit uoluptatis Hermannus: atque ita A. uoluptati fir ceteri (uoluptatis sit Angelius) 232. adetate agunda B Hunc versum e glossemate esse olim indicabat R Proleg. p. LXIX seclisitque eum una cum antecedente post Fleckeisenium (*) 233. KAU AB. haud ceteri sic Pius: atque ita A. si ceteri (*)*

Vt utrámque rem simul éxputem, iudéx sim reusque ad
eám rem.

Ita fáciam: ita placét. 235

Ómnium primum amóris arteis quem ád modum expediant
éloquar. 10

Númquam amor quemquam nisi cupidum póstulat se homi-
nem ín plagas

Cónicere: eos petit, eós sectatur, súbdole ab re cónsulit:

Blandíloquentulúst, harpagó, mendax, cúppes,

Despóliator, látebricolarum hóminum corrúptor, 240

Celátum indagátor. 15

Nám qui amat, quod amát quom extemplo eius sáuiis per-
cúlsus est,

239^b. *De glossa cuppes: fastidiosus, superbus, cupidus cf. Loewius Cens. p. 533*

234. UTUTRAMQUE A. utramque BCD. utranque F' (ut)utram-
que rem om. Z (*) fim re V[que] CDF. fim reuf Que Z RE A

235. faciam ita] faciam ut F' (*) 236. ART**S (hoc est haud
dubie ARTEIS: nam de ARTUS cogitari nequit) A. artíf ceteri praeter
artef F' quemadmodum expediant eloquar Lindemannus. eloquar
quemadmodum expediant libri, nisi quod SE ante EXPEDIANT add.

A (*) 237. quenquam BF' postulat se hominem R. hominem
póstulat se libri cum A (*) 238. conicere solus F' PETITEOS-
SECTATUR A. cupit eol confectatur ceteri subdole R Proleg.
p. LXIX. subdole blanditur libri cum A e glossemate ab] ob B
239 sqq. sic scriptos B habet:

Blandi loquentulus harpago mendax

Cuppes auarus eligans despohator

Latebri colarum hominū corruptor

Blandus inopscelatū indagator

A quo exemplo in singulis (praeter distinctionem syllabarum) non discre-
pant ceteri, nisi quod elegans omnes, DESPOLATOR (cf. Nonius p. 480,
12) et CORRUMPTOR A (vide ad v. 114. 116), celatū CD, celatū FZ
(CELATUM etiam A). Glossemata esse auarus, elegans, blandus, inop[er]
vidit Hermannus praef. p. XI (*) 242. NAMQUAMATQUODAMAT A.

Nā quā ad quod clamat B. namq' adquod clamat C. nā quā ad
quod clamat DZ. nec quenquam Adclamat F' quom Bothius.
quam libri cum A (quā B) eius praeter libros addidit R SAUIIS-
PERCULSUSEST A. sanis sagittis percussus est CD et, nisi quod per-
cussus est B. suis sagittis percussus est F'. seuis sagittis p. e. Z (*)

Ílico rés foras lábitur, líquitur.

‘Dá mihi hoc, méi meum, sí me amas, si aúdes.’

Átque ibi ille cucúlus: ‘o ocelle mi, fiat: 245

Ét istuc et si ámplius úis dari, dábitur.’

Íbi pendentém ferit: iam ámplius órat:

[Nón satis id ést mali, ni ámpliust étiam,] 20

Quód bibit, quód comest, quód facit súmpti. 250

Nóx datur: dúcitur fámilia tóta:

Véstiplica, unctor, aúri custos, flábelliferae, sándaligerulae,

Cántrices, cistéllatrices, núntii renúntii,

Raptóres panis ét peni.

Fit ípse, dum illis cómis est, 255

Inóps amator. 24

Haéc ego quom cum meo ánimo reputo [et récolo _ _ _ _ _],

243. *Festi epitome p. 116, 21*: Liquitur: labitur, fluit (*cf. post Fleckeisenum Annal. phil. CXI [a. 1875] p. 539 Loewius ibid. p. 656*) 250. *Nonius p. 81, 19*: comest pro comedit Plautus *Idem Trinummo*: ‘quod et bibit.... sumpti.’ *Idem p. 484, 26*: sumpti pro sumptus. Plautus *Trinummo*: ‘quod ebibit sumpti’ 252. *Nonius p. 12, 13*: uestispici appellabantur uestium custodes serui, quod frequenti diligentia uestes inspiciant. Plautus *Trinummo*: ‘nox.... custos’ *De glossa uestiplica*: femina quae uestes plicat *cf. Loewius Cens. p. 534*

243. Illico unus B (uon A) Labitur] dabitur D loquitur F (*) 244. SINEAUDESSIAM+S A audif FZ, *Herumannus* 245. Atque ibi ille R. ABILLE A. Ibi ille ceteri o ocelle *Lindemannus*. ocelle BCD. OCELLE A, item FZ (*) 247. Ibi *Herumannus*. Ibi illa BDZ. ibilla C. IBILLAM A. ad illam F (*) 249. SATIS A. sat ceteri IDESTMALI cum ceteris etiam A ETIAM-AMPLIUS A. ampliuf etiam ceteri, et C quidem cum vacuo spatio post etiam *Totum versiculum interpreti Buechelerus tribuit* 250. quod bibit FZ. QUODEB*BIT A. quo debet BCD. quod et bibit *Nonius priore loco* (ebibit *Mercerius*), quod ebibit altero (*) SUMPTUI unus A (*cf. Opusc. phil. IV p. 169*) 252. Vestiplica R *Proleg. p. LXIII*, quod ex glossis firmavit *Loewius*. UESTISPICA A. uestiplice BCD: nec per se uestiplicae minus quam uestiplica placet. uestispici *Nonius ex eoque F*. uestispici Z (*) uncto C flabellifere BCZ. fabellifere Da scandali gerule C. SANDALIOGERULAE Al (i prorsus obtecta, pro o etiam c vel g legi potest) 253. nunti renunti F cum A. nunch renuntij D. nunch renunch BCZ 254. Raptorif C 257. KAECEGO || QUUMCUMANIMOMEOREPUTO A. Haec ego cum ago

Vbí qui eget, pretí quam sit páruí: 257^b
 Ápage amor, nón places, níl ego ted útor.
 Quamquam íllud dulcést, esse et bíbere,
 Amór amari dát satis quod aégrest: 260
 Fugít forum, fugát suos cognátos,
 Fugát se ipsus áp suo contútu
 [Neque eum sibi amicum uolunt dici].

Mílle modis amor ígnorandust, prócul abduendus átque ap-
 standust. 30

Nám qui in amorem praécipitauit, péius perit quasi sáxo
 saliat. 265

Ápage te síis, amor: tuás res tibi hábeo.

Ámor, amicús mihi né fuas:

Súnt tamen, quós miseros mísera maleque hábeas,

258. *Donatus in Ter. Eun. IV, 6, 18: apage sis] Plautus in Trinummus: 'apage amor'. Cf. v. 266*

cum meo ammo et recole ceteri, nisi quod rectilo B, et om. Z
 257^b. preti quam R quam pretii BD: QUAMPRET** As, ubi PRETII
 Arl. quam precii ceteri SIT Ar (evanuit in As, praeter i partem
 inferiorem Al) 258. Apage R conl. Donato. apage te libri cum A
 placef Db FZ eum A. palagef C Da. pagalef B nihil libri
 eum A 259. quamquam ... bibere, quae superioribus iungebantur,
 construxit R eum eis quae subsequuntur dulce est Hermannus. est
 dulce libri eum A 260. amari R. amara libri cum A dat satis
 R. DATTAMENSATIS A: dat tibi fatil ceteri: utrumque ex interpola-
 tione aegrest Bergkii. aegre sit libri eum A, nisi quod egre
 BCDF 261. FUGAT an FUGIT in A sit, ambiguum. fugat ceteri
 suos] aut sic aut fortasse TUOS A (tuos Camerarius). uof ceteri
 262. se ipsus ap suo R (sese ipse praeuente Hermannus). IPSUSSEMABSUO
 (vel fortasse DEM pro SEM) A, sed lectione per dubia (ISIPSUM Gepper-
 tus legit 'Stud. Plaut.' II p. 10). ipse se a suo ceteri contutu Z
 (non A) 263. eum B cum A. enim eum ceteri 264. ignoran-
 dum est B. (IGNORADUST in fine versus As p. 592, sed IGNORADUST
 p. 589) abduendus atque abstandust R. ADHIBENDUSATQ-ABSTAN-
 DUST A. adhibendus est atque aptinendus B: item ceteri, nisi
 quod adhibendum Ca, adq' abtinendus C, abtinend D, absti-
 nendum Z, abstinendus est F (*) 265. amorem Z cum A. amore
 ceteri precipitauit CD perit F (non A) quasi Lindemannus.
 quam si libri eum A (*) 266. Apage te sis R. ΑΠΑΓΕΤΕ graece A:
 cf. Hermetis t. I p. 305 (ubi tamen TE omissum). Apage sit BC Da.
 apage sit Db FZ KABETO A. habe ceteri (*) 267. AMICUSMIKI A.
 mihi amicus ceteri FUAS A. fuaf umquam ceteri 268. miserof
 maleque libri cum A, nisi quod maleque B: ubi misere add. R post

Quós tibi fécisti obnoxios.

Cérta res ést ad frugem ádplicare ánimum: 270

Quámquam ibi grándis capitúr labos. 35

Bóni sibi haec éxpetunt, rém, fidem, honórem,
Glóriam et grátiam: hóc probis prétiumst.

Eó mihi mágis lubet cúm probis pótius

Quam ínprobis úuere uanídicis. 275

PHILTO. LYSITELES

PHILTO

Quo íllic homo fóras se penetráuit ex aédibus?

LYSITELES

Pater ádsum: inperá quiduis, néque ero in morá tibi,
Nec látebrose me áps tuo conspectu occultábo

276. *Nonius p. 374, 25*: penetrare, exire [*immo excire*],
proripere. *Plautus Trinummo*: 'quo illic aedibus'

habeat *vacuum spatium C* 269. obnoxios fecisti *libri cum A*: tra-
iecit cum *Acidalió Hermannus* 270. Certa res est *R*. CERTAEST-
RES *A*. certum est *F*: certumst *ceteri* adplicare *C*. adplicarē
B. APPLICARE *Al cum DFZ* animus *Z* 271. quamquam,
non quamquam, *C cum A* tibi *F* grandis capitur labos *R*.
LABOSGRANDISCAPITUR *A*. animo labos grandis capitur *ceteri*, nisi
quod anime *F* 272. Bonis *BCD* 273. pretiumst *D*. preciumst
BC. preciumst *Z*. PRETIUMEST *A*. precium ē *F* 274. MIKI *ex*
MAKI *factum As, ut visum est expuncta A et I supra posita* 275.

Quam *R*. Quam cum *libri cum A* unçere *D* uandicis *lx filto*
lysiteles *B*: cf. *praef.*

Inter hanc scaenam et proximae initium quaedam intercisisse non
improbabiliter ratiocinatur Ladewigius Philologi t. XVII (a. 1861)
p. 249 sq.

Act. II. Sc. 2. FILTA LYSITELES A. PHILTO SENEX LY-
SITELE ADVLESCNS C. FILTO SEÑ. LISITELES ADOLESCENS
D. Philto senex. Lyfiteles adolescenf FZ. SENEX ADVLESC C. B
Personarum notis per priorem partem huius scaenae B utitur à
pro Philtonis, Z pro Lysitelis nomine: inde a medio versu 333 usque
ad 402 nulla fit nominum significatio, sed spatia tantum in mediis qui-
dem versibus relicta sunt 276. à Quo *B* foras se *BC cum A*.
se *DFZ*. fortasse *Nonius* 276^b. PAENETRAUIT *A* ex *om. Non-*
nius ()* 277. *Lx.] à B errore iterum* adsum, non affum, *libri*
cum A QUIDUIS *A*. quod uis *ceteri* tibi ero in mora *libri cum*
A: tibi *traiecit R* 278. nec] népe *Da*. neque *ceteri* apf *pro*

PHILTO

Féceris pár tuis céteris fáctis,
 Sí patrem pércoles. tuám per pietátẽm, 280
 Nólo ego cum ínprobis té uiris, gnáte mi, 5
 Neque ín uia neque ín foro necúllum sermonem éxsequi.
 Nóui ego hoc saéculum, móribus quíbus sit:
 Málus bonum málum esse uolt, út sit sui símilis;
 Túrbant, miscent móres mali, rapáx, auarus, ínuidus: 285
 Sácrum profanum, púplicum priuátum habent, hiúlca gens.
 Haéc ego doleo, haec súnť quae exruciant, haec dies no-
 ctes cánto ut caueas. 10
 Quód manu nequeunt tángere, tantum fás habent quo má-
 nus apstineant:
 Cétera rape, trahe, fúge, late.
 Lácrumas mi haec quom uídeo eliciunt, quía ego ad hoc ge-
 nus dúraui hominum. 290
 Quín prius me ad plurís penetraui?
 Nam hí mores maiórum laudant, eósdem lutitant quós con-
 laudant. 15
 Hís ego de ártibus grátiam fácio,
 Ne ínbuas eís tuom ingénium.

abf B conspectus occultabo BCD, nisi quod occultabo C. conspectu occultabo FZ cum A 279. par tuis] partius CD ceteris D 280. Si patrem percoles. tuam R. patrem tuum si percoles libri cum A pietatem D (*) 281. improbi pro imp. D cum A (*) 282. necullum] nec ullum Bergkiius Diar. antiq. stud. a. 1852 p. 396 (Opusc. phil. I p. 103): atque NEQ-ULLUM A. ullum ceteri (*) 283. saeculum Z. SAECLUM A. seculum ceteri QUIBUSET Asi (in quo latere quibus est suspicatur Studemundus. QUIBUSIT Ar). quibus sit ceteri (*) 284. bonul D uolt BFZ. uolt CD cum A 286. puplicum pro publ. unus D: vide ad v. 1044 priuatum D KIUTCA A 287. sunt] f superscr. D quae Z. quae me F cum A. quem vel que BCD NOCTES A. noctesque ceteri: cf. ad v. 302 canto ut R deleto glossemate cum Bergkio. canto tibi ut B cum A. tibi canto ut ceteri 288. nequeunt Bothius. NONQUAEUNT A. non queunt ceteri tangere D aptineant B. abstineat Ca. abstineant ceteri cum A 289. cetera BDZ 290. mi haec R. haec mihi libri cum A QUOM A. quon B. cum ceteri durai hominum R. hominum durai libri cum A 291. PLURES A. pluris ceteri (*) 292. lutitant R Parerg. l. s. s., Proleg. p. LXXIV. latitant libri cum A quos conlaudant B cum A. om. ceteri. Omissionis causam aperit ex B expressum exemplum in praefatione (*) 293. HIS A. Hisce ceteri de Bothius te libri cum A (*) 294. Ne

Meó modo móribus uíuito antíquis: 295 •
 Quae égo tibi praécipio, ea fácito.
 Níhil ego istós moror faéceos móres,
 Quíbus boni sése dedécorant.
 Haéc tibi sí mea capésses inpería,
 Múlta bona in péctore consídent. 300

LYSITELES

Sémper ego usque ad hánc aetatem ab íneunte adulescéntia 20
 Tuís seruiuí séruitutem inperíis, praeceptís, pater.
 Pro íngenio ego me líberum esse rátus sum, pro inperió tuo
 Méum animum tibi séruitutem séruire aequom cénsui.

PHILTO

Quí homo cum animo inde áb ineunte aetáte depugnát suo, 305
 Vtrum itane esse máuelit, ut eum ánimus aequom cénseat, 25
 An ita potius, út parentis éum esse et cognatí uelint:
 Si ánimus hominem pépult, actumst, ánimó seruit, nón sibi;

inbuas eis tuom ingenium *R* (*praeunte Hermanno Né colas neú tuum ingenium iis ímbuas*). Neu colaf neu inbual ingenium *libri, nisi quod* NEUEINBUAS *A*, neucinbual *B* 295. moribus *Geppertus*. et moribuf *libri cum A* 296. praecipio ea *Pius: atque ita A*. praecipito et *ceteri, nisi quod* hec pro et *F* 297. faeceos post *Ge. Reuterum Bergkiius: atque ita (vel potius FA*CEOS ut videtur) A*. faeof vel fac eof *BCD*. fatuof *FZ* 298. Quibus *R cum Bergkio*. TURBIDOSQUIBUS *A: et turbidof quibus ceteri: aperta faeceos vocis interpretatione BONIS A* sese *R*. se *libri post* dedecorant cum *A (vacuo spatio post se relicto D)* 299. imperia capeffel *libri cum A: transposuit R* 300. bona] bo *B*

301. *Novam scaenam ordiuntur CD, continent ABFZ: quode cf. Proleg. p. cccxvi* LYSITELES ADVLESCENS PHILIO SENEX *C*. LYSITELES ADOL. FILTO SEÑ *D* Z Semper *B (ut dictum supra ad v. 276)* adolescentia *FZ (non A)* 302. TUIS *A, et sic iam Angelius*. Tu *ceteri* imperiis praeceptis *Bothius*. imperni et praeceptis *libri cum A, nisi quod* prec. *BC*, imperni ante corr. *C (*)* 303. Pro ingenio *BC cum A*. Pro ingeo *D*. Proin *FZ* raptus *C post sum spatium D (*)* 304. equom *B*. aequum *ceteri cum A* 305. PH. om. *B* ineunti *B*. ineunte *ceteri cum A (*)* 306. ITANE *A*. id itane *ceteri (*)* equom *B*. AEQUM *A*. aequum *ceteri* 307. parentis *BCDZ, ut v. 29*. parentes *F cum A* 308. hominum *BD* pepulit cum *Reizio Hermannus: atque ita A*. pepulit *ceteri* actum si *BCD*. actum est *F cum A*. actum est. si *Z* seruit cum *Reizio Hermannus: atque ita A*. seruauit *BCD*. seruauit *Z*. seruabit *F* NŌSIBI *A*. non sibi animus *F*

30. Sín ipse animum pépulit, uiuit, uíctor uictorúm cluet.
Tú si animum uicísti potius quam ánimus te, est quod 310
gaúdeas.

(Nímio satiust, út opust ita ted ésse, quam ut animó lubet. 30
Qui ánimum uincunt, quám quos ánimus, sémper probiorés
cluent.)

Lysiteles

Ístaec ego mi sémper habui aetáti integumentúm meae,
Né penetrarem me úsquam, ubi esset dámni conciliábolum,
Neú noctu irem obámbulatum, neú suom adimerem áleri. 315
Né tibi aegritúdinem, pater, párerem, parsi sédulo: 35
Sárta tecta túa praecepta usque hábui mea modéstia.

Philo

Éxprobras, bene quód fecisti? tíbi fecisti, non mihi.
Míhi quidem aetas áctast ferme, túa istuc refert máxume.
Bénéfacta benefáctis aliis pértegitó, ne pérpluant: 320

319. (*Cicero*) *epist. ad Brutum I, 2, 5*: de me possum idem, quod Plautinus pater in *Trinummio*: 'mihi . . . maxime'. — *Cicero* *epist. ad Att. XII, 38, 2*: ferrem grauter, si nouae aegri- moniae locus esset. sed tamen ecquid impurius? o hominem ca- uendum! quamquam 'mihi quidem' —! sed tenendus dolor est.

309. Siu ipse *Hermannus*. Si ipse libri cum A pepulit BC cum A. perpulit DFZ uiuit *Hermannus*. dum uiuit libri cum A, nisi quod uiuit C uictorum] UIRTUTUM A (*) 311. SATIUST- UTOPUST A (satius est ut opust *Camerarius*). satiust (vel fa tiust) tu opulit BCDZ. satiust opul est F ita ted R *Parerg. p. 524, Proleg. p. CXCIII sqq. conl. CCLXI, Nov. exc. I p. 47.* te ita libri cum A: quod saltem ted ita scribendum erat (*) lubet FZ. iubet ceteri cum A

312. QUAMQUANIMOS A cluent *Saracenus: atque ita As.* CIUENT Al. cluentis ceteri 313. istec CD. Istec B ego mi R *Proleg. p. CCXCH.* ego mihi libri cum A (mihi ego *Hermannus*) INTEGUMEN- TUM A. tegumentum ceteri. Cf. *Proleg. p. LXV* meae] Mae C 314. ITABULU A (*) 315. NEUOCTU As. Neuoctu ante rasuram 1 litterae B. ne noctu ceteri 316. Ne *Bothius*. Neu libri cum A

egritudinem BCZ parere CD (*) 317. precepta C 318. Ph. om. B Exprobras cum *Scaligero R Proleg. p. CXXXVII conl. CV.* Quid exprobras libri cum A, nisi quod exprobras F (*) 319. ACTA- ESTFERMETUA A, *Camerarius*. acta si fert metua BCD. acta ferme est tua *Epist. ad Brutum*. acta est tua FZ maxime F. maxime CDZ cum A. maxime B 320. *Hunc, qui in libris legitur post v. 323, huc transposuit Bothius* (*)

Ís probust, quem paénitet, quam próbus sit et frugí bonae.
 (Qui ípsus sibi satis placet, nec próbus est nec frugí bonae: 40
 Qui ípsus se contémnit, in eost índoles indústriae.)

Lysiteles

Ób eam rem haec, pater, aítumani, quía res quaedamst,
 quám uolo

Égo me aps te exoráre.

Philo

Quid id est? uéniam dare iam géstio. 325

Lysiteles

Ádulescenti hinc género summo, amíco atque aequalí meo, 45
 Mínus qui caute et cógítate suám rem tractáuít, pater,
 Béne uolo ego illi fácere, si tu nó n euís.

Philo

Nempe dé tuo?

Lysiteles

Dé meo: nam quód tuomst, meúmst, omne meum autém
 tuomst.

328. *Glossae Plautinae* (*Opusc. phil. II p. 235, 12*): In Trinnummo 'neuis'

321. à Is B probust R Proleg. p. CCLVIII. probust est libri cum A, nisi quod improbus è Da paenitet Bentleyus (quem cf. in Ter. Haut. I, 1, 20), Gronovius: atque ita A. non penitet (poenitet Z) ceteri bone BCD 322. Versum haud dubie additiciu raro exemplo recte omittunt CDFZ, soli tenent A et (unde primus eum protulit Scioppius Susp. lect. II, 13) B. Proximum autem, ut qui prorsus aequet versus 321 sententiam, Plauti non esse Bergkii perspexit Cens. p. 1138(17) ipsius B cum duarum litterarum (se) rasura post eam vocem bone B 323. contempnit BCD eost BCD (et B quidem meo fr). east Z. eo est F cum A 324. autumau C quaedamst Z. quédant vel quédant BC. que dant D. quaedam est F cum A 325. apste B. ATE A. abste ceteri PH.] spatium B ueniam dare iam B. DAREIAMUENIAM A. ueniam iam dare ceteri (*) 326. adolescenti F. ADULESCENTE ut visum est Asl hinc Vollbehrius. huic libri cum A (*) aquali B 328. ego om. solus A si tu non neuís B C D F Z et, ut consentaneum est credere, glossographus. NISITUNONUIS A PH.] spatium C nepe BCD (*) 329. tuumst meumst Z. tuúst meúst B. tuum summeum si CD. tuum est meum est F cum A omne meum autem tuumst Hermannus. omne meum est autem tuum FZ cum A (in quo est TUU). omne meum autem tuum B. omnē meū si autem tuum CD (*)

Quíd is? egetne?

PHILTO

LYSITELES

Egét.

PHILTO

Habuitne rem?

LYSITELES

Hábit.

PHILTO

Qui eam pérdidit? *330

Públicisne adfínis fuit an máritumis negótiis? 50

Mércaturan', án uenalis hábit, ubi rem pérdidit?

LYSITELES

Níhil istorum.

PHILTO

Quíd igitur?

LYSITELES

Per cómitatem edepól, pater.

Praéterea aliquantum ánimi causa in déliciis dispérdidit.

PHILTO

Édepol hominem praémandatum férme [et] familiáriter, 335

Quí quidem nusquam pér uirtutem rém confregit, átque eget. 55

Níl moror eum tíbi esse amicum cum éius modi uirtútibus.

LYSITELES

Quía sine omni máliast, toleráre ei egestatém uolo.

332. *Nonius p. 212, 28*: mercatus generis habetur masculini . . . , mercatura feminini. Plautus Trinummo: 'mercaturam . . . perdidit'

330. Ly. habuit] C habuit (sic) B PH. Z B 331. *spatium ante publici ne C affinis F (non A) maritū is BCD (*)*
 332. Mercaturane an F, quode cf. *Proleg. p. CCCXXII: atque MERCATURANAN prodiit ex As. mercaturam eam Nonius. mercaturamne an libri ceteri uenalis Nonius et, ut quidem visum est, As. uenales ceteri* 333. Z Nihil istorum B *Hinc desinere in B personarum notationem omnem usque ad v. 402, spatii tantum in mediis versibus relictis, vide ad v. 276* LY. om. Z 335. *PRÆMANDATUM A. praedicatum (pred. CD) ceteri FERMEET Asl (FIRMEET Ar). ferme sine et ceteri (*)* 336. *Quid quid ē B. quid Quidem CD nunquam BC cum A. numquam DFZ adq' C (*)* 337. *Nihil libri cum A UIRTUTIB. A* 338. *Quin F OMNE A malitia est tolerare Camerarius: atque MALITIAESTOLERARE A. malitia sitolerare*

PHILTO

Dé mendico mále meretur, qui eí dat quod edit aut bibat:
Nam ét illud quod dat pérdit et illi pródit uitam ad míse-
riam. 340

Nón eo haec dico, quín quae tu uis égo uelim et faciám
lubens: 60

Séd ego hoc uerbum quom illi quoidam díco, praemostró tibi,
Vt ita te aliorúm miserescat, né tis alios mísereat.

LYSITELES

Désérere illum et déiuuare in rébus aduorsís pudet.

PHILTO

Pól pudere quám pigere praéstat totidem lítteris. 345

339. 340. *Lactantius Instit. VI, 11, 8*: hinc est illa Plauti detestanda sententia: 'male meretur, qui mendico dat quod edat: nam et illud miseriam'. — *Servius in Verg. Aen. IV, 231*: prodere sane significat et occulta detegere, et decipere vel perdere, ut Plautus Trinummo: 'nam illud miseriam', cum de paupere loqueretur 345. *Nonius p. 423, 28*: pudet et piget hoc distat: pudet enim uerecundiae est, pigere paenitentiae. Plautus Idem Trinummo: 'pol litteris'

CDZ, nisi quod malicia C. malitia sit olerare B. malicia tolerare F' ei egestatem R *Parerg. p. 526 sq., Proleg. p. LXXXIII (conl. p. CCLXXIII. CCLXXVI)*. eius egestatem DF'Z cum A. egestatem eius BC (*) 339. quo dedit BD. quodedit C. quod dedit *Lactantii Par. 1663*. quod aedar eiusd. Bonon. aut bibit *Reizius: atque ita A.* aut quod bibit *ceteri. om. Lactantius 340. et om. Servius* illur unus B cum *Lactantii Bononiensi* perit et (et in *Bon. add. m. rec.) Lactantius* PRODIT A, *Servius.* producit *ceteri, Lactantius* MISERIA A. miserrã C ante corr. 341. EOKAEC A, eo hec B. eo hoc DF'Z. ego hoc C quin, quae *Saracenus: atque QUINQUAE A.* quinque B. quãqueq; DZ. quamque CF' (*) 342. quom et quoidam B (sic *quidem seiunctis syllabis*: quomillu quo i dã). cum et euidam *ceteri cum A* praemolstro B: *de qua scriptura cf. Fleck-eisenum Cens. p. 261.* praemolstro *ceteri cum A, nisi quod prem. C* 343. MISERESCATNETISALIOS A. miserescat ne tui alios (alios cum *Pio Camerarius in ed. alt.* miseret cane tui alius B. miseret (cum *spatio*) caue tui alius D et, nisi quod alius, C. miser et caue tui alius F. misereat cane tui alius Z (*) 344. deiuuare (vel de iu-uare) libri cum A mrebb' C aduorsif B cum A. aduersif *ceteri* (*) 345. Pob B prestat BCD

Lysiteles

Édepol deum uirtúte dicam, páter, et maiorum ét tua 65
 Múlta bona bene pártá habemus: béne si amico féceris,
 Né pigeat fecísse: ut potius púdeat, si non féceris.

Philo

Dé magnis diuítis si quid démas, plus fit án minus?

Lysiteles

Mínus, pater. sed cíui innuni scín quid cantarí solet? 350
 'Quód habes ne habeás, et illuc quod nóu habes habeás:
 malum, 70

Quándo equidem nec tíbi bene esse póte pati neque álteri.'

Philo

Scío equidem istuè íta solere fíeri: uerum, gnáte mi,
 Ís est innunis, quóí nihil est qui múnus fungatúr suom.

Lysiteles

Deúm uirtute habémus, et qui nósmet utamúr, pater, 355
 Ét aliis qui cómitati símus beneuoléntibus. 75

Philo

Nón edepol tibi pérnegare póssum quidquam quód uelis.
 Quóii egestatém tolerare uís? loquere audactér patri.

Lysiteles

Lésbonico hinc ádulescenti, Chármidai fílio,

346. UIRTUTE A: et sic iam Angelius. uirtutem ceteri 347.
 parta FZ cum A. paria BC. patria D habemus FZ cum A.
 habeamus BC. habemus D ead. m. amicos D (*) 348. pudeat]
 pigeat F 349. PH. om. C (D?) De] dem Z diuicius B
 QUIT A sit C an minus FZ cum A. animus BD. animus
 C (*) 350. IMMUNI A: atque ita Gruterus, Bentleyus. immuni in-
 munificos BD. inimici Immunificos C. immunifico FZ (*) SCIN
 A. scilicet ceteri QUID A. quidem F 351. ETILLUCQUODNON A.
 et illud quod nunc non ceteri habent malum BDFZ. habent malo
 C. KABEAS || UELIMMALUM (in duarum paginarum 40 et 7 confiniis)
 A (*) 352. QUANDO (cf. v. 35. 52) EQUIDEM A. quando quidem
 ceteri TIBI Al: aut hoc aut SIBI As POTE A. potes ceteri
 NEQ. A. nec ceteri (*) 353. quidem F 354. vacuum spatium
 ante il C IMMUNIS A cum ceteris. immunus Z cui libri cum A
 manus FZ. minus BCD SUU A 357. QUIDQUAM A. quic-
 quam ceteri quod om. A 358. Quoi R (cui praeunte Mureto
 Var. lect. XV, 13). Cuius libri cum A egestate D UISELO-
 QUERE Asl PATRIAUDACTER A (*) 359. hinc R. huic libri cum
 A Charmidai Scaliger, Gruterus, Bentleyus, R Proleg. p. LXXXVI,

Qui illic habitat.

PHILTO

Quín comedit quód fuit, quod nón fuit? 360

LYSITELES

Ne éxprobra, pater: múlta eueniunt hóm̄ini, quae uolt quae
neuolt. 80

PHILTO

Méntire edepol, gnáte, atque id nunc fácis haud consuetú̄dine.
Nám sapiens quidém pol ipsus fíngit fortunám sibi:
Eó non multa quae neuolt euéniant, nisi fictór malust. 85

LYSITELES

Múlta illi opera opúst ficturae, quí se fictorém probum 365
Vítae agundae esse éxpetit: sed hic ádm̄odum adulescéntulust.

361 aut 364. *Glossac Plautinae p. 235, 12: In Trinummo: ... 'neuolt'. Cf. Opusc. phil. II p. 249* 363. *Huc rettulit Manutius Ciceronis verba Paradox. V, 2, 35: sicut sapiens poeta dixit: 'suis ea (fortuna) cuique fingitur moribus'. Vix recte, quamvis adsentiente Wyttēbachio Bibl. crit. III p. 19. Vide Ribbeckii Comic. reliq. p. 125 (Pall. inc. inc. v. 75)*

Lachmannus in Lucr. p. 159. CKARMIDI an CKARMIDE in A sit, ambiguum. charmidae Z. charamide BCD (charami defihō B). charmidif F ()* 360. QUI*ILLIC (*h. e. QUIA aut fortasse QUID*) As
QUIN A. qui ceteri (*) non fuit FZ cum A. non fui BCD 361.
EXPROBRA A. opprobra B. obprobra ceteri multa eueniunt homini F et, nisi quod ueniunt, Z: *Camerarius. multe ueniunt homini B. multe ueniunt homini CD. MALAMULTAEUENIUNTKOMINI A immisso glossemate quae FZ cum A. qui BCD UOLT A (ab hac voce versu bipartito). uolt ceteri quae FZ cum A. ḡ C. que D. qui B NONUOLT A. neuolt ceteri (*)* *Sequitur in A versus 369 (Agedum), in ceteris idem cum 368 (Sapientiae). Recte transposuit Acidalius* 362. adq' C IT A AUT A. haud ceteri 363.

IPSUS A. ipse ceteri figit C ead. m. 364. EONONMULTA A. Eone multa vel Eo ne multa ceteri (*) neuolt pro neuolt unus F

ante eueniunt mediocre spatium C SISI A malust Acidalius: atque ita A. maluf fiet BCDZ. maluf est F 365. Multa illi opera opust ficturae *Studemundus p. 599. MULTAILLIOPERAMULTUSTFICTURAE Asl, sed ILLI (LI maxime) incerto plenoque dubitationis. Multaf opera opuf ficturae BCD. multa opera opuf ficturae F et, nisi quod fictuare, Z (*)* PROBŪ A. 366. AGUNDAEESSE A. agendaē esse B. esse agendaē ceteri, nisi quod agende C expetit FZ cum A. expetit BC. expedit D ADULESCENTULUST A, et sic iam Murctus.

PHILTO

Nón aetate, uerum ingenio apíscitur sapiéntia.
Ágidum eloquere, quíd dare illi núnc uis?

LYSITELES

Nil quicquám, pater. 81
Tú modo ne me próhibeas accíperere, si quid déet mihi. 370

PHILTO

Án eo egestatem eí tolerabis, sí quid ab illo accéperis? 90

LYSITELES

Eó, pater.

PHILTO

Pol ego ístam uolo me rátionem edoceás.

LYSITELES

Licet.

Scím tu illum quo genere gnatus sí?

PHILTO

Scio, adprimé probo.

LYSITELES

Sóror illist adúlta uirgo grándis: eam cupió, pater,
Dícere uxorém sine dote.

adulescentuluf *ceteri*, nisi quod *adol. F*, adulescentuluf *B*. Cf. *Proleg. p. cx* 367. a&atê *C*. etatê *BD* apiscitur cum *Reizio Hermannus post Muretum Var. lect. XV, 13: atque ita A*. adipiscitur *ceteri*
Sequitur hoc loco in A hic versus

82 Sapiéntia aetas condimentum, sapiens aetati cibust 368
Quem inter v. 369 (Agedum) et 362 (Mentire) ceteri habent, ubi SAPIENTIAETAS A. Sapiéntia etaf (aetas *CD*) *BCD*. Sapiéntiae aetaf *FZ*
CONDIMENTUM *A*. condimentũ si *BCD*. condimentumst *Z*. cond. est *F* CIBUST *A*. cibuf est *Z*. cibũst vel cibumst *BCD* (et cibũ st *quidem B*). cibum est *F* 369. Ágidum *B cum Al (?)*. Agedum *ceteri* QUOD *A, F* nunc ul *BFZ cum A*. nuntius *CD (*)*

LY. nihil quicquam Camerarius: et sic (sine LY.) A. spatio praemisso nihil quicquam BCD (nihiliquã C). *LY. nihil cuique Z. nihil. LY. cuique (cum proximo sapientiae constructum) F* 370. QUIT *A ut visum est* 371. An eo *om. F* egestatem ei (eius *Camerarius*) cum *Bothio R Parerg. p. 527, Proleg. p. LXXXIII. EGESTATEME Asl (EGESTATEMI Ar dubitanter)*. egestatem et *BCDF*. egestatem tu *Z* tolerabil *B*. tolerabil *cum ceteris omnibus etiam A, correctum id quidem iam in proximis post Z exemplaribus* QUIT *A* 372. Eo] Ego *C* edoceaf licet sine spatio *B (*)* 373. gnatus *Z*. natuf *ceteri cum A* APRIMEOPROBO *A*. adprime probo *ceteri* 374. illi est *libri cum A* ADUITA *A* 375. Sic haec personis distribuit *A*. Ducere uxorem. *PH. sine dote? LY. sine dote. PH. ux-*

PHILTO

Sine dote uxoremne?

LYSITELES

Ita, 375

Tuá re salua: hoc pácto ab illo súmmam inibis grátiam, 95
Néque commodius úllo pacto ei póteris auxiliárier.

PHILTO

Égone indotatám te uxorem ut pátiar?

LYSITELES

Patiundúmst, pater:

Ét eo pacto addíderis nostrae lépidam famam fámliae.

PHILTO

Múlta ego possum dócta dicta [et] quámuis facundé loqui: 380
Hístoriám ueterem átque antiquam haec méa senectus sú-
tinet. 100

Vérum ego quando te ét amicitiam et grátiam in nostrám
domum

Vídeo adlicere, etsi áduorsatus tibi fui, istac iúdicó:

Tíbi permitto, pósce, duce.

LYSITELES

Dí te seruassínt mihi.

Séd ad istam adde grátiam unum.

PHILTO

Quíd id est autem unum?

rem? inde a Z vulgabatur. Ducere uxorem sine dote. PH. uxorem? F.
Nec personarum notae nec spatia in BCD uxoremne Reizius apud
Hermannum praef. p. IX. uxorem libri cum A (*) 376. ab illo
superscr. D cad. m. ab illo usque ad addideris (v. 379) om. F,
'libri veteres' Lambini SUMMAMINIBIS A. imibis summam ceteri
(imbissu ma B) GRATIA A 377. AUXILIARER A 378. EGONE
A, Lambiniana. Ego ceteri te om. A (*) PATIUNDUMST vel for-
tasse PATIUNDUNST A. patiundu si BD. patiundem si C. patiun-
dum est FZ 379. nostra C. nostra B. nostra D 380. PH. om.
CD docta dicta Fritzschius l. s. s. docta dicta et BCD FZ.
DOCTEDICTAET A, sed valde dubia lectione quintae litterae (*) 381.
Adq' C 382. spatium ante uerum CD amicitiam C 383. ad-
licere cum ceteris A aduersatus FZ cum A. aduersatus si BCD
istac iudicio B cum A. istac iudicio CD. istec iudicio FZ (*)
384. pmitto F. PERMITTO Asl cum ceteris, ut v. 1067. (PERMITTAM
Arg, errore ut videtur) posse Z seruassint C 385. ad istam
adde Reizius. adde (adte C) ad istam libri cum A (*) QUIDEST A

Lysiteles

Éloquar. 385

Túte ad eum adeas út concilies, túte poscas.

PHILTO

Éccere. 105

Lysiteles

Nímio citius tránsiges: firmum ómne erit, quod tu égeris.
Gráuius tuom erit únun uerbum ad eám rem quam centúm
mea.

PHILTO

Écce autem in benígnitate répperi negótium.
Dábitur opera.

Lysiteles

Lépidus uiuis. haéc sunt aedes, híc habet: 390
Lésbonicost nómen. age rem cúra: ego te opperiár domi. 110

Philo

Non óptuma haec sunt, néque ut ego aecum cénseo:
Verúm meliora súnnt quam quae detérruma.
Sed hoc únun consolátur me atque animúm meum,
Quia quí nil aliud, nísi quod sibi solí placet, 395
Consúlít aduorsum fílium, nugás agit: 5
Miser éx animo fit, fáctius nihiló facit.

386—388. om. F 386. Tute ad eum adeas, ut Bergkius 'de Trin.' p. x (63). Tute (Tu te B) ad eum adeas tute libri cum A (*)
PH. om. Z ecceref Z 387. LY. om. Z ciciuf CD
firmū superser. D ead. m. omnē B. omnem C. omēm D 388.
tuum erit cum Reizio Hermannus: atque ita A. erit tuum ceteri. Cf.
Proleg. p. cxxxviii. cclxi CE || TUM A 389. PH. om. CD be-
nignitate Scaliger cum eoque Fritschius p. 7. benignitate hoc libri
cum A (*) 390. hae Z haec sunt aedes om. F 391. Lefbonico
est libri cum A age rem FZ. agerē B. agere CD CURAM A
te om. Hermannus operiar B D. OPPERIAM A domi] domi-
philo B

Act. II Sc. 3. 392. Superioribus continuat B: novam scaenam
PHILTO SENEX inscriptam ordiuntur CDFZ: duorum versuum inter-
callum est in A, sed in priore FILTO scriptum. Vide Proleg. p. cccxvi
OPTUMA A. optima ceteri ut ego B cum A. ego ut ceteri.
Cf. v. 46 AECUM A. ecum B. aequum ceteri 393. quāque vel
quāq' BCD deterrima F cum A 394. unum consolatur me FZ.
unum consulaturu me B. unum consolaturum me CD. MEUNUMCON-
SOLATUR A (*) Adq' C 395. nihil libri cum A ALIUT A
396. consolt F ADUERSUM A 397. factiuf CD cum A. faetiuf B.

Suaé senectuti ácriorem hiemém parat,
 Quom illam ínportunam tēpestatem cónciet.
 Sed áperiuntur aédes, quo ibam: cómodum 400
 Ipse éxit Lesbonícus cum seruó foras. 10

LESBONICVS. STASIMVS. PHILTO

LESBONICVS

Minus quíndecim diés sunt, quom pro hisce aédibus
 Minás quadraginta ácepisti a Cállicle.
 Estne hóc quod dico, Stásime?

STASIMVS

Quom consídero,
 Memínisse uideor fieri.

LESBONICVS

Quid factúmst eo? 405

STASIMVS

Exéssum, expotum, exúñctum, elutum in bálíneis. 5

factus Z. sanctus F (*) 398. SENECTUTI As: ut coniecerat R
 Parerg. p. 528. senectuti is ceteri, nisi quod his D (*) acriorem
 B hyeme Z 399. Quom B. cum ceteri cum A inportunam
 BC cum A. oportuna DZ. opportuna F contiet B (*)
 400. COMMODUM A. commode ceteri 401. foras lebonicus (sic) fra-
 ctus B

Act. II Sc. 4. LESBONICUS STASIMUS FILTO A. ADVLE-
 SCENS SERVVS SENEX DV. B. Lebonicus Adulescentis Stasimus Ser-
 vus Philto Senex ceteri, nisi quod adol. DFZ, Stasimus Z. SEN^{us} D.
 Cf. Proleg. p. CCCXVI Harum personarum notatio graecis litteris
 E K à fit in B, in quo hic mos pertinet hinc per totam fabulam

402. QUAM A. quā (quod valere quoniam solet) C. quā D ead. m.
 quod Z. cum BF (*) pro hisce aedibus Camerarius: atque ita A.
 pice bibus B. pro his aedibus ceteri 403. mina C^{uo} accallide C.
 a callide DF 404. St. om. B (sine spatio) quom B. QUM A.
 cum ceteri 405. Memineffe BCD uideor superscr. D ead. m.
 fieri om. F factumst D. factust Z. factust BC (sed B ita
 ut, cum nunc factum stuo appareat, ante rasuram ù fuerit). FACTUM
 EST A. factum F 406. Exessum R ex glossis. Comellum (vel comel-
 lum) BCD cum A. comellum FZ exunctum Gulielmius in Trin.
 c. 1. EXUSSUM A. exutum ceteri ELUTUM A. elutum ceteri
 balneis F (non A) (*)

Piscátor, pistór ápstulit, lanií, coqui,
 Holitóres, myropolae, aúcupes: confít cito.
 Non hérele minus diuórse distrahitúr cito,
 Quam sí tu obicias fórmicis papáuerem.

410

LESBONICVS

Minus hérele in istis rébus sumptumst séx minis.

STASIMVS

Quid, quód dedisti scórtis?

LESBONICVS

Ibidem uná traho.

10

STASIMVS

Quid, quód ego frudaui?

LESBONICVS

Ém istaec ratio máxumast.

STASIMVS

Non tibi illud adparére, si sumás, potest,
 Nisi tu ínmortale rére esse argentúm tibi.

415

PHILTO

Sero átque stulte, príus quod cautum opórtuit,

408. *Placidus p. 51, 7 D.*: holitores: holerum distractores. *Ex libro glossarum pendet Osbernus (Class. Auct. VIII) p. 276 M.*

410. *Charisius p. 64 P. 83, 27 K.*: papauer neutri generis est; sed masculino genere Plautus dixit: 'quam si . . . papauerem'. — *Nonius p. 220, 11*: papauer neutri: Virgilius . . . ; masculini: Varro . . . ; Plautus: 'an si . . . papauerem'

407. apstulit *B.* abst. *ceteri cum A* 408. olitoref *F* (*non A*)
 miropole *BF.* miropole *CD* 409. NONKERCLEMINUSPIUORSEDISTRAT-
 KITURCITO *A,* ex quo hic versus accessit (*) 410. an si *Nonius*

tu obicial formicif *BCZ cum A et Charisio.* tu obicial formicif *D ead.*
 m. obneial formicif *F.* formicis obicias *Nonius* 411. Minif *F*

istif *BCF cum A.* histif *D.* hifce *Z* SUMPTUMESTSEXMINIS
A: atque ita *Camerarius.* sumptum si sex minif *B.* sumptunif ex-
 minif (*sic*) *C.* sumptunif eximif *D.* sumptuf est eximif *FZ* 412.

scortif ante ras. *B* UNAM *A* 413. frudaui *R Parerg. p. 540 sq.*
 defraudam *B Da.* defraudauif *ceteri cum A* (*) EMISTAEC *A.* em

ista *B.* Hem ista *ceteri* maxumast *B.* maxima est *Da cum A.*
 maxuma est *ceteri* 414. apparere libri *cum A* sumif, sed *ead.*

m. correctum, B (*) 415. immortaler ere *B.* Immortale recte *F*
 416. Praemisso à hunc versum cum proximo *Philtoni* tribuit *B,* qui

Postquám comedit rém, post rationém putat. 15

LESBONICVS

Nequáquam argenti rátio comparét tamen.

STASIMVS

Ratió quidem hercle adpáret: argentum οἴχεται. 420
Minás quadraginta ácepesti a Cállice,
Et ille aédís mancupio áps te accepit.

LESBONICVS

Ádmodum.

PHILTO

Pol opíno adfinis nóster aedis uéndidit. 20
Patér quom peregre uéniet, in portást locus:
Nisi fórte in uentrem fílio conrépserit.

STASIMVS

Millé drachumarum tárpezitae Olympico, 425

419. *Cicero in Pisonem 25, 61*: ita enim sunt perscriptae (rationes) scite et litterate, ut scriba, ad aerarium qui eas rettulit, perscriptis rationibus secum ipse, caput sinistra manu perfricans, commurmuratus sit 'ratio οἴχεται'. *Vbi quibus modis codices discrepent, Halmii adnóstatio docet. Ad eundem versum alludit Cicero ad Att. VI, 1, 1*: non οἴχεται tua industria, quod ueris, sed praeclare ponitur

uulgo secundum FZ continentur Stasimo: quod quamquam disceptari in utramque partem potest, tamen sat commode illud probasse Ladewigius Philologi XVII p. 251 videtur adq̄ C 418. compar & C

419. quidam Z ercle apparet B. APPARETERCLE A OIXETAI A. oechete B. oe che te C. oechete ceteri, item Ciceronis codices quidam (*) 420. ACCEPISTINE unus A callide F (*) 421. aedif (non aedif) libri cum A: item versu proximo MANCPIOABSTE-ACCEPIT A. abf te mancupio accepit ceteri, nisi quod apfte B Ceterum supra m aliquid crasum in B, quod fuisse E (personae nota) videtur 422. opino Acidalius. opinor libri cum A (Polo pinor B) affimf F (non A) 423. QUUM A. cum ceteri porta si BCD. porta est F cum A 424. in uentrem filio Camerarius: atque ita A\$. inuenirem filio B: aut hoc aut illud Al. inuenirem filium ceteri. inuenire filium 'prisca exemplaria'. Pii conrepserit B (cum litura supra ep). CORREPSERIT A. cum repserit vel curepserit ceteri. contempserit eadem exemplaria Pii 425. Mille drachumarum tarpezitae R *Opusc. phil. II p. 529 conl. 470 sq.* Trapezitae mille drachumarum hoc ordine libri: ubi Trapezite mille B, Trapezete mille C, Trapezitem ille DF, TRAPAEZITE (vel fortasse TRAPAIZITE) MILL* A — drachumarum B, drachumarū CD, drachumarum Z cum A, dragma-

Quas dé ratione déhibuisti, rédditae.

LESBONICVS

Nempe quas spondi.

STASIMVS

Immó 'quas despondi' ínquito, 25

Pro illo ádulescente, quem tu esse aibas díuitem. 27

LESBONICVS

Factum.

STASIMVS

Vt quidem illud périerit.

LESBONICVS

Factum íd quoquest.

Nam núnc eum uidi míserum et me eiús míseritumst. 430

STASIMVS

Miserét te aliorum, tuí nec miseret néc pudet. 30

PHILTO

Tempúst adeundi.

LESBONICVS

Éstne hic Philto qui áduenit?

Is hérclest ipsus.

rum *F* olympico *G. Valla.* olympicum *FZ cum A.* ohmpicum
CD. olympi^cum *B m. ant. (*)* 426. de hibuiti *B cum A.* de-
 buiti *ceteri* reddere *BCD.* reddere *F (*)* 427. quaspondi
CD. qua spondi (*sic*) *B.* quaspondit ante ras. *C* despondi *C.*
G. Muellerus Philologi IX p. 742 (dependi *Camerarius*). **PENDI *A*
 (*prima littera aut P aut D, altera aut E aut I*). dependit *ceteri*
 inquito *Camerarius: atque ita A.* inquit *B.* inquit *ceteri* Ante
 hunc versum in *A,* post eum in *ceteris libris hic accedit:*

26 Qua sponfione pronuper tu exactus es:

ubi TUTE pro tu *A.* Interpretamentum esse *R Parerg. p. 528 sq.* de-
 monstravit (*) 428. esse aibas *Guyetus.* ESSEAIIEBAS *As* (*ut v. 201.*
430. 642), AIIEEBAS (*E a m. 1 expuncta*) *Al.* aiebal esse *ceteri* 429.
LE. om. FZ *St. om. BFZ* perierit. *LE.]* perierit. *K B* quod
 est *F.* quoque est *ceteri cum A (*)* 430. miserum] miserium *BC.*
 emiserium *D.* miserimum 'aliubi exemplarium' *Pius* EIUS *A:*
v. ad v. 428. eius *ceteri* miseritumst *Camerarius: atque ita A.*
 miseru unli *BCD.* misertumst *FZ* 431. inter te et aliorum ra-
 suram habet *B,* ubi *E* scriptum fuit *TUINEC A,* *Bentleius in Ter.*
Hec. I, 1, 7, Guyetus. cui te nec *ceteri* (tui te nec *Pius*) 432.
 Tempust adeundi *R Proleg. p. CLXXXVII* (*cf. p. CCXXXI*). TEMPUSEST-
 ADEUNDI *A.* Tempufi adeundi *B.* Tempuf adeundi *ceteri (*)* FILTO
A (*non item v. 435*) *LE.] K B, sed in rasura* 433. If *D*

STASIMVS

Édepol ne ego istúm uelim

Meum fieri seruom cúm suo pecúlio.

PHILTO

Erum átque seruom plúrumum Philtó iubet

435

Saluére, Lesbonícum et Stasimum.

LESBONICVS

Dí duint

35

Tibi, Philto, quaequomque óptes. quid agit fílius?

PHILTO

Bene uólt tibi.

LESBONICVS

Edepol mútuom mecúm facit.

STASIMVS

Nequam íllud uerbumst 'béne uolt', nisi qui béne facit.

Ego quóque uolo esse líber: nequidquám uolo.

440

Hic póstulet frugi ésse: nugas póstulet.

40

PHILTO

Meus gnátus me ad te mísit, inter te átque nos

Adfínitatem ut cónciliarem et grátiam.

Tuam uólt sororem dúcere uxorem: ét mihi

Senténtia eademst ét uolo.

herclest *BC* (et sic quidem hercle scriptus *B*). herclest *D*. hercle est *FZ* cum *A* ST.] ð, sed in litura, *B*. om. sine spatio *A* NE *A*. in *BCD*. nae *FZ* 434. seruom libri cum *A* 435. PH. om. *B*. perexiguum spatium est in *C* Herum *FZ*. Erum ceteri cum *A*, et sic constantissime atq' hoc loco *C* seruom *B*. seruom ceteri cum *A* PLURUMUM *A*. plurimum ceteri 436. didunt *CD*. didunt *B*. di dunt *Z*. di dunt *F* 437. phylto *B* quequomque *B*. quequomque *Z*. que quomamq' *CD*. QUaecumque *A*. quaecumque *F* ante optes spatium paruum *C* 438. uolt *F*. uolt ceteri cum *A* LE.] spatium *B* MECUMMUTUUM *A*. mutuom mecum ceteri, nisi quod meum *B* 439. ST. om *B* NECQUAM *A*. nequicquam *FZ* uerbumst *Z*. uerbum si *BCD*. uerbum est *F* cum *A* uul *C*. uult ceteri cum *A* 440. *K* praemittit *B* ESSEUOLO *A*. Cf. Proleg. p. CLXX. CCXXXI ne quid quam *B*. NEQUIQUAM *A*. nequicquam ceteri uolō *B* (*) 441. nugas postulet *B*. nugas postulat ceteri 442. TEATQ·NOS *A*: merito probatum Fleckeiseno Epist. p. XXXIX. se atque uol *Z*. se atque uol ceteri, nisi quod adq' *C* 443. affinitatem *FZ* (non *A*) consolarem *C* 444. UULT *A*. uol *B*. uolt ceteri post sororem, item post uxorem spatia, quamquam solito minora, *C*

LESBONICVS

Hau noseó tuom: 445
Bonís tuis rebus meás res inridés malas. 45

PHILTO

Homo égo sum, tu homo's: ita me amabit Iúppiter,
Neque té derisum aduénio neque dignúm puto.
Verum hóc quod dixi, méus me orauit fílius
Vt tuám sororem póserem uxorem sibi. 450

LESBONICVS

Mearúm me rerum nóuisse aequomst órđinem. 50
Cum uóstra nostra nón est aequa fáctio:
Adfínitatem uóbis aliam quaérite.

STASIMVS

Satín tu sanu's méntis aut animí tui,
Qui cóndicionem hanc répudies? nam illúm tibi 455

455. *Varro de l. lat. VII, 57 p. 340 sq. Sp.*: In Trinummo: 'nam illum tibi * * *'. ferentarium a ferendo, id est inane ac sine fructu; aut quod ferentarii equites hi dicti, qui ea modo habebant arma quae ferrentur, ut iaculum. *Intercidisse versum 456 vidit L. Spengelius*: a ferendo auxilio, id est inanem emendat *Bergkius 'Beitr. z. l. Gramm.' I p. 157 sq.*

445. eademŕ Z. eadem ſi B. eadem ſim CD. eadem eſt F. EADEST *visum est in As extare, sed lectione valde dubia* LE.] € B *in litura* KAU A. haud ceteri nosco tuum BCD cum A, *Bentleius in Ter. Eun. V, 8, 36. nescio tu FZ (*)* 446. TUISINREBUS A MEAS (*quod verisimillimum Al habuit*) vocis litterae mediae in As tam incertae sunt, ut propemodum videatur MUIS (vel fortasse MUAS) scriptum fuisse 447. tú homo's R *Proleg. p. CCLXI. KOMOESTU A: sed ut post U aut breui spatium aut (sic Loewio visum) alicui litterulae (ut A) locus sit. homo tu eſ ceteri iuppiter C cum A. iupiter ceteri* 448. ADUENIO A. ueni ceteri (*) 449. QUOD A. ut ceteri DIXIT (*vix DIXEI*) A meus] u litterae altera pars paene evanida in B 450. póscere B :sibi :uxorem D: unde sibi uxorem FZ 451. me rerum *Hermannus: atque ita A. rerum me ceteri (*)* mouisse B. nouisse ceteri cum A AEQUUMEST A. aequum ſi B. aequum ſi C et, nisi quod equum, D. aequum eſt F. equumſt Z 452. *vacuum spatium ante cum C post Cum rasura unius litterae in B* UESTRA A. ueſtris vel úris ceteri noſtrá D facio Z 453. affinitatem F (non A) querite BCD 454. Satín tu sanus FZ cum A (*ubi sanus Hermannus*). Sat intus sanus BC, fatius intus sanus D (*) 455. ante qui personae spatium C condicionem BC cum A. conditionem DFZ

Ferentárium esse amícum inuentum intéllego. 55

LESBONICVS

Abin hínc dierecte?

STASIMVS

Si hércle ire occipiám, uotes.

LESBONICVS

Nisi me áliud quid uis, Phílto, respondi tibi.

PHILTO

Benígniore, Lésbonice, té mihi,
Quam núnc experior ésse, confidó fore. 460

Nam et stúlte facere et stúlte fabulárier, 60
Vtrúmque, Lesboníce, in aetate haú bonumst.

STASIMVS

Verum hércle hic dicit.

LESBONICVS

Óculum ego ecfodiám tibi,

Si uérbum addideris.

STASIMVS

Hércle quin dicám tamen:

Nam sí sic non licébit, luscus díxero. 465

PHILTO

Ita tú nunc dicis, nón esse aequiperábilis 65
Vostrás cum nostris fáctiones átque opes?

467. *Nonius p. 304, 24*: factio iterum significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem . . . Plautus . . . Idem Trinummo: 'uostras . . . opes'

456. FERENTARIUM *A*: et hoc legisse Varronem patet, unde transit in *Z*. ferent aneum vel ferent an eum ceteri (ferentaneum *Bothius*) (*)
AMICUMESSE *A* intellego, non intellgo, libri cum *A*: et sic constantissime 457. dierecte *FZ* cum *A*. derecte vel de recte ceteri
UOTES *A*. uotis ceteri (uetes *Camerarius*) (*) 458. me aliud quid *Hermannus*. quid me aliud libri cum *A* (*) respondi tibi *B* cum *A*. tibi Respondit *CD*. tibi respondi *FZ* 462. HAU *A*. haud ceteri BONUST *A*. bonum est *F*. (bonum est *B*) 463. DICO *A* oculus *D* ego om. *DFZ* ECFODIAMTIBI *A*. effodiam tibi *B*, *Acidalius*. tibi effodiam ceteri 464. QUIN *A*, *Pius*. quid ceteri, nisi quod quidem *F* (*) tamen om. *C* 466. PH. om. *B* NUNCTU *A*. tu nunc ceteri esse] ESSEE *A* aequiperabilis *Ca*. aequiperabilis *Cb* cum *A* et ceteris, nisi quod equ. *Z* (*) 467. nostras *Nonius*. uestras libri cum *A* cum nostri *Nonius* adq' *C* OPUS *A*

LESBONICVS

Dicó.

PHILTO

Quid? nunc si in aédem ad cenam uéneris,
 Atque íbi opulentus tíbi par forte obuénerit:
 (Adpósita cena síť, popularem quám uocant: 470
 Si illí congestae sínt epulae a cluéntibus,) 70
 Si quíd tibi placeat, quód illi congestúm siet,
 Edísne an incenátus cum opulento áccubes?

LESBONICVS

Edím, nisi si ille uótet.

STASIMVS

At pol ego, etsí uotet,
 Edim átque ambabus mális expletís uorem, 475
 Et quód illi placeat, praerípiam potíssimum: 75
 Neque illí concedam quícquam de uitá mea.
 Verécundari néminem apud mensám decet:
 Nam ibi dé diuinis átque humanis cérnitur.

PHILTO

Rem fábulare.

STASIMVS

Nón tibi dicám dolo: 480
 Decédam ego illi dé uia, de sémita, 80

468. quid tunc Z (*) cenam BF cum A. cenā C. coenam DF 469. adq' C opulentius F par om. F obuenerit Pistoris: atque ita A. ut uenerit ceteri, nisi quod ut uenerit F 470 sq. secluserit R, priorem cum Fleckeiseno (*) 470. ADPOSITA A. apposita ceteri cena sit cum Reizio Hermannus: atque ita A. sit cena F. sit cenā B. sit cena C. sit coena DZ 471. illic F congeste BCD aepule C. aepule B CLUENTIBUS A. clientibus ceteri 472. tibi FZ cum A. illi BCD illic F 473. Edisne F cum A. Edisne BCD. Edes ne Z incenatus AB. incenatus C. incoenatus DFZ accubet B cum A. accumbet ceteri 474. Edim Camerarius: atque ita A. edit BCD. edam FZ nisi si libri cum A uotet R. UOLET A. uetet ceteri St.] à B ego superser. D etsi Hermannus: atque ita A. etiam si vel et iam si ceteri UOTET A. uetet ceteri 475. edam FZ adq' C MAGIS A 476. ante & personae spatium C placet F pre eripiam BD. praeripiā C potissimum libri cum A 477. QUICQUAM etiam A 479. adq' C cernim Da 480. PH.] € B FABULARIS A St.] à B. om. A sine spatio, item F (*) 481. ab initio personae spatium C

De honóre populi: uérum quod ad uentrem áttinet,
Non hércle hoc longe, nísi me pugnis uícerit.
Cena hác annonast síne sacris heréditas.

PHILTO

Sempér tu hoc facito, Lésbonice, cógites, 485
Id óptimum esse, túte uti sis óptimus: 85
Si id néqueas, saltem ut óptumis sis próxumus.
Nunc cóndicionem hanc, quam égo fero et quam aps té peto,
Dare átque accipere, Lésbonice, té uolo.
Dei díuites sunt, deós decent opuléntiae 490
Et fáctiones: uérum nos homúnculi 90
Vatíllum animai: quám quom extemplo emísimus,
Aequó mendicus átque ille opulentíssumus
Censétur censu ad Áccheruntem mórtuos.

STASIMVS

Mirúm quin tu illo técum diuitiás feras: 495
Vbi mórtuos sis, íta sis ut nomén cluet. 95

482. St. uerum *F* ATTENET *A.* adin& *Ca.* adtinet *Cb F*
484. ante cena personae spatium *C* coena *DZ* (non *A*) hac
annona est libri cum *A*, nisi quod hac nona est *m. ant. B* (*) 485.
PH. om. *BCD* FACITOLESBONICEKOC *A.* hoc facito lesbonice ce-
teri, nisi quod personae spatium sequitur in *C*. Vide ad v. 20 486.
optimum *F* (non *A*) uti *Camerarius*: atque ita *A.* ut ceteri
optimus *F* (non *A*). optimum *C* 487. nequeas saltem *Camerarius*:
atque ita *A.* neque ad salutem *BCD*. neque uis at saltem *F*. ne-
que uis saltem *Z* (*) optimum *CD*. optimo *F* PROXIMUS *A.*
proximus ceteri 488. condicionem *C* cum *A.* condit. ceteri abf
te *FZ* cum *A.* apte *BCD* 489. adq' *C* ASPICERE *A* 490.
DI *A.* dei ceteri DECENTOPULENTIAE *A.* decet opulencie *B.* de-
cet opulencia ceteri (*) 492. Vatillum *Loewius Act. soc. phil. Lips.*
II p. 464 sqq. SATILLUM *A.* Sahillum vel Sal illū *BCDZ.* tantillum
F, 'quidam libri mss.' *Lambini* animai cum *Reizio Hermannus.*
anime *B F.* animae vel anime ceteri quam cum post *Pium Acida-*
dalius, Reizius. QUIQUUM *A.* que cum *Z.* qui cum ceteri exemplo
C emifimus *F* cum *A.* amifimus ceteri (*) 493. Aequo *Acida-*
lius: atque ita *A.* eque *D.* aeque ceteri Adq' *C* opulentissi-
mus libri cum *A* 494. censu *CD.* om. *FZ.* ACHERUNTEM *A.*
acharunte *B.* acheronte *CD.* acherontem *FZ* mortuus libri cum
A: item v. 496 (*) 495. St. Mirum quin tu *R.* ANMIRUMQUINTU
A. An mirum imto *B.* An mirū imtu *CD.* St. Mirum ni tu *FZ*
ILLO *A.* illū vel illum *BCD.* illuc *FZ* (*)

PHILTO

Nunc út scias hic fáctiones átque opes

Non ésse neque nos tuám neglegere grátiam: .

Sine dóte posco tuám sororem fílio.

Quae rés bene uortat. hábeon pactam? quíd taces? 500

STASIMVS

Pro di ímmortales, cóndicionem quóius modi! 100

PHILTO

Quin fábulare 'dí bene uortant: spóndeo'?

STASIMVS

Eheú, ubi dicto níl erat usus, spóndeo

Dicébat: nunc hoc, quom ópus est, non quit dícere.

LESBONICVS

Quom adfínitate uóstra me arbitrámini 505

Dignum, hábeo uobis, Phílto, magnam grátiam. 105

Sed si haéc res grauiter cécidit stultitiá mea,

Philto, ést ager sub úrbe nobis: eúm dabo

Dotém sorori: nam ís de diuitiís meis

Solús superfit praéter uitam rélicuos. 510

PHILTO

Proféceto dotem níl moror.

LESBONICVS

Certúmst dare. 110

497. PH. *om.* BCD fractiones B adq' C 498. neglegere CD. negligere B. negligere FZ 500. ante quae personae spatium C Quae res] Querens B 501. du F' condicionem BC cum A. condit. ceteri cum modi F' cum A (*) 502. PH.] € B qui in C di bene uortat BCDZ. du bene uortant F. UINBENEUORTAT *Asl* (ubi QUIN ab initio Ar): h. e. uin? bene uortat *interprete Studemundo* (*) 503. ST.] à B heu Z dicto nil erat usus *post Lindemannum R.* uful nihil erat dicto libri cum A (*) 504. DICEBANT A hoc R. hic libri cum A quom B. CUM A. quoniam ceteri quit BFZ. quid CD cum A (*) 505. Quom B. Cum ceteri cum A affinitate F (non A). adfinitatē B uestra FZ cum A. urā (sic) BCD mea BCD 506. KABEOOBIS A filio BCD *Cf. ad v. 510* 507. SEDSIKAEARES A. Sed etiā hercle ref F. Sed et si hercle ceteri (ubi haec res Valla, Saracenus) (*) frulticia CFZ 508. URBE A. urbe hic ceteri (*) 509. de diuitiis meis *Bergkiius 'de Trin.' p. x (64).* DESTULTITIISMEIS A. de frulticia mea ceteri, nisi quod frulticia FZ (*) 510. hoc loco habent AFZ, ante v. 507 BCD preter B RELICUUS *Asl.* reliquus ceteri ut constanter 511. certumst Z. certum si

STASIMVS

Nostrámne, ere, uis nutricem, quae nos éducat,
Abálienare a nóbis? caue sis féceris.
Quid edémus nosmet póstea?

LEBONICVS

Etiam tú taces?

Tibi egón rationem réddam?

STASIMVS

Plane périimus,

515

Nisi quíd ego conminíscor. Philto, té uolo.

115

PHILTO

Siquíd uis, Stasime.

STASIMVS

Huc cóncede aliquantúm.

PHILTO

Licet.

STASIMVS

Arcáno tibi ego hoc díco, ne ille ex té sciat
Neue álius quisquam.

PHILTO

Créde audacter quídlubet.

STASIMVS

Per deós atque homines díco, ne tu illúnc agrum

520

Tuom síris umquam fferi neque gnatí tui.

120

Ei rei árgumenta dícam.

BCD. certum est *F cum A* 512. Nostramne, ere, uis nutricem *Lindemannus*. NOSTRAMNEEREUISEDUCATNUTRICEM *A*, seruans *is* EDUCAT etiam in fine versus. Nostram neeleuif nutrice ere *BCD*, nisi quod ne l leuif *Ca*, spatium autem post nutrice *C*. Nostram ne nutricem here *Z*. Nostramne ducif nutrice here *F* (*) que *B*. QUEM *A* 514. Qui dedemus *BD* 515. Tibi egon *R Parerg.* p. 523, *Proleg. p. CCXCIII.* TIBINEGON *A*. Tibi ego ceteri. periimus *Camerarius*. perimus libri cum *A* 516. philo *BCDa*. filio *Db* (*) 518. St. om. *B* archano *DbF* 519. ante neue, ante quifquam, ante quídlubet spatia *C* QUISQUISQUAM *A*. quifque *F* quid iubet *BCa* (non *A*) 520. St. om. *B* adq' *C* illunc *B cum A*. Illum ceteri 521. síris *Camerarius*: atque ita *A*. scirif *BCD*. final *FZ* (*) unquam, non umq., *B* UMFIERINEQ.GNATITUL-

QUAM *A* 522. argumenta *R Proleg. p. LXIII: atque* ARGUMENTI^A *Asl* (ubi *A* supra posuit corrector). argumentum ceteri (*) PH. om. *C*

PHILTO

Audire edepól lubet.

STASIMVS

Primum ómnium olim térra quom proscínditur,
In quínto quoque súlco moriuntúr boues.

PHILTO

Apage.

STASIMVS

Áccheruntis óstium in nostróst agro.

525

Tum uínun, priusquam cóctumst, pendet pútidum.

125

LESBONICVS

Consuádet homini, crédo. etsi sceléstus est,
At mi ínfidelis nóñ est.

STASIMVS

Audi cétera.

Postíd frumenti quom álibi messis máxumast,
Tribus tántis illi mínus redit quam opséueris.

530

PHILTO

Em istíc oportet ópseri morés malos,
Si in ópserendo póssint interféri.

130

526. *Porphyrio in Hor. Carm. I, 20, 10*: pro uino uam posuit. μετωνομία τρόπος. huic contrarium Plautus in Trinummo fecit, uinum pro uua dicens: '[is]tum uinum putidum'

iubet *BC* (non *A*) 523. quom *om. A. cum ceteri* 524.
 QUINCTO *A. quinto ceteri* (*) 525. accheruntis *B*: cf. ad v. 494.
 acheruntis *CDF cum A. acheruntis Z* hostium *FZ cum A*
 nostróst *vel nróst CDFZ. nostro si B. NOSTROEST A* (*) 526. tuum
C. istum cod. M (istud vel illud alii codd.) Porphyrius coctumst
Valla, Seruilius. COCTUMEST A, item Porphyrio. co actusi B. co-
actum est ceteri post pendet spatium *C* (*) 527. LE. *om. B*
 etsi] & *C* 528. ante at spatium *C* mihi *C. mihi ceteri cum*
A ST. *om. B* cætera *C. cetera DZ* 529. p' id *D* (*) quom
Camerarius. CUM A. quo BCDF. quando Z melis *B* maxi-
 maste *Z. maxima est F cum A. maxima sim BD. maxim sim C*
 530. illic *F. ILLIS A* manus *B ead. m. minis C* redit *Lam-*
binus. reddit libri cum A obseuerit *Da. obserueris F. obseueris*
ceteri cum A 531. Em *B cum A (et sic quidem Emisti eo porret*
B). hem ceteri (*) opseri *B. obseri ceteri (etiam C) cum A*
 532. si in opserendo *BC. si inopserendo D. si in obserendo FZ,*
cum A ut visum est interfieri *F. interficiet Z*

STASIMVS

Neque úmquam quisquamst, quóius ille agér fuit,
 Quin péssume ei res uórterit. quoiúm fuit,
 Alii éxolatam abierunt, alii emórtui, 535
 Alií se suspendére. em nunc hic quóius est, 135
 Vt ad íncitas redáctust.

PHILTO

Apage a me ístum agrum.

STASIMVS

Magis ápage dicas, si ómnia ex me audíueris.
 Nam fúlguritae súnť alternas árbores:
 Sués moriuntur ánginad acérrume: 540
 Oués scabrae sunt, tám glabrae, em, quam haec ést manus. 140
 Tum autém Surorum, génus quod patientíssimumst

537. *Nonius p. 123, 16*: incitas dicitur egestas. Plautus Trinummo: 'alii exsolati.... redactus est'. *Ad eundem versum, non ad Poenuli v. 907, prorsus probabile est Placidi p. 10, 4 D. glossam spectare*: ad incitas: ad summam rerum perturbationem desperationemque: *quicum cf. p. 7, 2*: ad incitam: ad extremam fortunam. *Vide Opusc. phil. III p. 63*

533. *St. om. B* unquam, *non umq., B* quisquam est *Camerarius*. quisquam si *BCDZ*. quisquam *F* cum *A* quo ius *B*. quo ius vel quous *CD*. cuius *FZ* cum *A* (*) 534. pessime *F* cum *A* uorterat *B*. UERTERIT *A* quoiuum *B*. cuium *F* cum *A*. cuiu *C*. cuium *Z*. cuiu *D* 535. EXOLATUMABIERE *A*. exolatam abierunt *ceteri*. exsolati abierunt *Nonius* alii *superscr. ead. m. D* (*) 536. alii se suspendere *om. Nonius* em *B* cum *A*. hem *ceteri cum Nonio*. quo ius est *B*. cuius est *ceteri cum A*. cuius *τ(uta) Nonius* 537. ad incitas redactus *R*. (τατ) a incital redactus est *Nonius*. ADINCITAS*REDACTUS *A*. ad incital redactus *BCDZ*. ad mendicitatem redactus *F* a me istum *Camerarius*: *atque ita A*. a me istum *ceteri* (*) 538. omnia ex me *Kampmannus de AB praepos. p. 29*. OMNIAAME *A*, *Camerarius*. omnia a me *B*. omnia mea *CD*. *om. FZ* audieris *F* (*) 539. fulguritae sunt *Pius*: *atque ita A*. fulgur ite sunt *B*. fulgur ita sunt *CD*. fulguritassunt *FZ* alternas *R* *Nov. exc. I p. 118*. alternas *libri cum A* (*) 540. anginad *R*. angina *libri cum A*, nisi quod angina *F* acerrumę *Z*. ACERRUME vel fortasse ACERRUMI *A* (*) 541. scabre *BD* glabre *B*. galabre *CD* em *B*. KAEC (*sed fortasse KĀĒĀ*) *As*. hem *ceteri* KAECST *A* (*via e in C inscripta*). haec sine est *B* 542. fyrorum *libri*. *Cf. Proleg. p. xcvi* PATIENTISSIMUMEST *A*. patientis sū munc sū *B*. patientis sum mun *CD*. patientissimum *Z*

Hominúm, nemo exstat qui íbi sex menses uíxerit:
Ita cúncti solstitiáli morbo décidunt.

PHILTO

Credo égo istuc, Stasime, ita ésse: sed Campáns genus 545
Multó Surorum iam ántidit patiéntiam. 145

Sed is ést ager profécto, ut te audiuí loqui,

Malós in quem omnes públice mittí decet:

Sicút fortunatórum memorant ínsulas,

Quo cúncti, qui aetatem égerint casté suam, 550

Conuéniant: contra istóc detruði máleficos 150

Aequóm uidetur, quí quidem istius sít modi.

STASIMVS

Hospítiumst calamitátis. quid uerbís opust?

Quamuís malam rem quaéras, illic réperias.

PHILTO

At tu hércle et illi et álibi.

545. *Nonius p. 486, 24*: Campans pro Campanum. Plautus Trinummo: 'credo ... patientia.' — *Diomedes p. 394 P. 313, 16 K.*: anteo quoque illum accusatio casu Terentius ... Plautus in Trinummo: 'genus ... patientia'

et, nisi quod 1 pro u, F 543. EXSTAT A. exstat ceteri mensel
libri cum A 544. solstitiali CDFZ 545. istasime sine ita esse
Nonius SET A campani *Nonius*: inde F et 'libri veteres' Lam-
bini. campal BCDZ. CAMPANES rel CAMPANIS As, ut visum est (*)
546. molto C furorum *Diomedes, Nonius*. furorum libri *Plau-*
tini iam om. *Diomedes* antidit B (in quo est ia manri dir) C
cum A, *Nonius*. antodit D. anteit FZ, *Diom.* patientiam R
Parerg. p. 340. patientia FZ, cum A, *Diom.*, *Non.* patientia BCD
547. Sta. praem. Z is est *Bothius*. istest B cum A. iste est ceteri (*)
ut te] uite Da 548. molof C omnes libri cum A dic& C
549. memorat C ead. m. 550. egerint *Hermannus*: atque ita A.
egerunt ceteri, nisi quod egerunt Da caste suam *Camerarius*:
atque ita A. castrum BCD. castrum FZ 551. ISTUC SOLUS A
detruði B. Detruðm C 552. aequom B. AEQUUM A: v. ad v. 14.
aequom ceteri uidetur qui idem si istius modi sit F . sit *Came-*
rarius: atque ita A. om. Da. sint ceteri (*) 553. ST. om. FZ
Hospitium est FZ cum A. Hospitium est BCD ST. quid F
et ante et post opust paruum spatium C opust CD. opust B. opust
est FZ 554. querens B. quaeras ceteri cum A (*) 555. PH.]
LE. FZ et illi B. ETILLIC A, numeris quidem non repugnantibus.
illi CDZ. illic F (*)

STASIMVS

Caue sis díxeris

555

Me tibi dixisse hoc.

PHILTO

Díxti tu arcanó satis.

155

STASIMVS

Quin híc quidem cupit illum ápse abalienárier,
Siquém reperire póssit, quóii os súblinat.

PHILTO

Meus quídem hercle numquam fíet.

STASIMVS

Si sapiés quidem.

Lepide hércle de agro ego hunc senem detérrui: 560

Nam quí uiuamus níhil est, si illum amiserit. 160

PHILTO

Redeo ad te, Lesboníce.

LESBONICVS

Dic sodés mihi,

Quid hic ést locutus técum?

PHILTO

Quid censés? homost:

Vult fieri liber, uérum quod det nóh habet.

LESBONICVS

Et ego ésse locuples, uérum nequicquám uolo. 565

556. ante me *spatium C* dixti tu *R* Proleg. p. LXIV conl. v. 655.
DIXTI A. dixifti *ceteri* archano *DF* ARCANOSSATES A (*)
557. ab se cum *Reizio Hermannus: atque ita A.* apfefe *B.* ab-
fefe *ceteri* 558. Si quem *Acidalius: atque ita A.* si quidem *ceteri*
repperire *DZ cum A* possit *Hermannus: atque ita A.* poffet
ceteri quon os *R,* ut v. 358: *id quod iam Buechelerus de decl. p. 59*
perspexit. CUIOS A. cuiuf of *FZ.* cuiuf *ceteri* (*) 559. PH. om. *Z*
quidem hercle *libri cum A* NUSQUAM A (*) 560. herche
B de agro ego hunc *BCDFZ.* AGROEGOKOCKUNC A sine de (*)
561. QUIUAMUS A post illum *spatium C* 562. PH. om.
B ad te] ate *D* 563. ESTLOCUTUS A. locutus *ceteri* (*)
censet homost *FZ.* CENSESKOMOEST A. censul homost *CD* censul
homo si *B* 564. Vult *libri* quod det non habet] nequicquam
uolo *B,* quae e proximo versu huc inrepsere post det *parvulum*
spatium C 565. LE.] *K B* ego superscr. *D* NEQUITQUAM A.
nec quicquam *C.* nequicquam *ceteri* (*)

STASIMVS

Licitúmst, si uelles: núnc, quom nihil est, nón licet. 165

LESBONICVS

Quid técum, Stasime?

STASIMVS

De ístoc, quod dixí modo.

Si anté uoluisses, ésses: nunc seró cupis.

PHILTO

De dóte mecum cónueniri níl potis:

Quod tíbi lubet, tute ágito cum gnató meo. 570

Nunc tuám sororem fílio poscó meo: 170

Quae rés bene uortat. quíd nunc? etiam cónsulis?

LESBONICVS

Quid istíc? quando ita uis, dí bene uortant: spóndeo.

PHILTO

Numquam édepol quoiquam tam éxspectatus fílius

Natúst, quam illuc est 'spóndeo' natúm mihi. 575

STASIMVS

Di fórtunabunt uóstra consilia.

PHILTO

Íta uolo. 175

576. *Nonius p. 109, 11*: fortunare est prosperare et omnibus bonis augere. Plautus *Trinummus*: 'di consilia'

566. LICITUMESTSI *A.* LICITUSI *B.* licitu SI *CD.* LICITUM si *FZ* quò *B.* CUM *A.* quouam ceteri (*) 567. ISTO *A.* dixti *Scaliger, Guyetus, Reizius*: atque ita *A.* dixisti ceteri 568. ante *Guyetus.* antea libri (*) 569. dótem *B.* conueniri nil potest *Acidalius.* conuenire nil potes libri: unde potis *Fleckeisenus* 570. Quod *Dousa ms., Hermannus.* quid libri gnato *F, Pareus, Naeckius Opusc. I p. 188.* nato ceteri 572. Querens *B.* nunc etiam sine *interpunctione ante Acidalium* consulis *Camerarius.* consuis *B.* cum suis *CD.* non uis *Z.* num uis *F* (*) 573. uortat *B* (*) 574. *PH. om. BFZ.* 'in quibusdam codicibus hic loquitur Stasimus': Pius cuiquam tam *FZ.* quo i quam *B.* cuiquam ceteri (*sed D m. ant. in margine tantum*) expectatus libri, nisi quod expectus *B* ^{at} 575. Natust *R.* Natuf libri illuc est *Geppertus.* illud est libri (*) 576. de *Nonii codd.* (dei *Harlei. a. m. 2*) uoftra *Nonius.* urā vel ueltra ceteri (*)

I hac, Lésbonice, mécum, ut coram núptiis 179
 Dies cónstituatur: eádem haec confirmábimus. 180

LESBONICVS

Sed, Stásime, abi huc ad meám sororem ad Cálliclem: 176
 Dic hóc negoti quó modo actumst.

STASIMVS

Ibitur. 580

LESBONICVS

Et grátulator meaé sorori.

STASIMVS

Scílicet. 178

LESBONICVS

Dic Cállicli, med út conueniat.

STASIMVS

Í modo. 182

LESBONICVS

De dóte ut uideat quí factó opus sit.

STASIMVS

I modo.

LESBONICVS

Nam cértumst sine dote haúd dare.

STASIMVS

Quin tu í modo. 184

LESBONICVS

Neque enim ílli damno umquam ésse patiar —

577 et 578 (I hac Lesbonice . . . et Dies constituatur . . .), qui cum tertio 590 (Tu istuc cura . . .) in libris sequuntur post c. 581 (Et gratulator . . .), huc transposuit Bothius, tertium illum post v. 589 (Enumquam . . .) 577. € (i. e. LESB.) praemittit B, spatium C lebonice Da noptus B 579. € praemittit B, spatium C habi B ad om. F callidem FZ (*) 580. negoti BC. negoti ceteri actumst CD. actum si B. actum est FZ 582. LE. om. BC callidi FZ med ut conueniat. ST. i modo R Nov. exc. I p. 41, ex parte duce Hermanno praef. p. XIX. me ut conueniat. (ST.) quin tu i modo libri e v. 584 (*) 583. udeat C factó opus sit R Parerg. p. 526, Proleg. p. CCLVII (opus sit factó Camerarius). possit factó libri i modo] lmodo C 584. LE. om. B certumst Z. certum si BCD. certum est F sine dote haud dare Pius. sine dote haddare B. sine Dote addere DZ et, nisi quod sine, C (sic omnia conglutinans certumissime || Dote). dotem dare F (*) 585. Dampno CD umquam pro unq. BC

STASIMVS

Abi modo. 585

LESBONICVS

Meam néglegentiam.

STASIMVS

Í modo.

LESBONICVS

Nulló modo

Aequóm uidetur quín, quod peccarim,

STASIMVS

Í modo.

LESBONICVS

Potíssimum mihi id ópsit.

STASIMVS

I modo.

LESBONICVS

Ó pater,

En úmquam aspiciam te?

STASIMVS

Í modo, i modo, í modo. 189

LESBONICVS

Eo: tu ístuc cura quód te iussi: ego iam híc ero. 590

STASIMVS

Tandem ínpetraui abíret. di uostrám fidem, 190

Edepól re gesta péssume gestám probe,

Si quídem ager nobis sáluos est: etsi ádmodum

In ámbiguo est etiám nunc, quid ea ré fuat.

586. LE. om. B negligentiam F i modo. LE. nullo modo R. i modo (LE.) o pater libri, nisi quod o pater una cum proximo versu om. F (*) 587. E Aequom B. aequum Z et post vacuum spatium CD peccarem B. peccarum C Imodo ut videtur C 588. potíssimum libri oblit FZ patere F 589. Enumquam BC. ST. Nunquam F ST. om. F 590. quo loco in libris habetur, dictum est ad v. 577 LE. om. B Eo: tu R. Tu libri te iussi R. nulli libri (*)

591. ST. om. libri Vstram C. neftram ceteri 592. ref gesta pessime. I. gesta F gestam] gesta Z (*) 593. saluus libri 594. ambiguo est etiam nunc libri, nisi quod ambigüe D (*) quid ea Scioppius Susp. lect. II, 13. quid dea B. quid de hac ceteri fuat

Si is álienatur, áctumst de colló meo:	595
Gestándust peregre clúpeus, galea, sárcina.	195
* * * * *	
Effúgiet ex urbe, úbi erunt factae núptiae:	
Ibít statim aliquo in máxumam malám cruce[m],	
Latrócinatum aut ín Asiam aut in Cíliciam. —	
Ibo húc quo mi inperátumst, etsi odi hánc domum,	600
Postquam éxturbauit híc nos nostris aédibus.	200

BC. fiat *D.* fiat *FZ* 595. Si (*vel* Sei) is *Bergkii* *Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347 (104)*. Sed id si *libri* actumst *Z.* actum si *BCD*, et praemisso quidem spatio *C.* actum est *F* (*) 596. Gestandust *R.* Gefrandu si *B.* gefrandu *C.* gestandum *D.* gestanduf *FZ* clupeuf *B.* clpeuf ceteri *Post hunc versum aliquid intercidisse vidit*

R (*) 597. ube *D* facte nuptie *B* 598. statim *Brixius*. ifrac *libri* (ifra caliquo *B*) maximam *libri* (*) 599. siciliam *F* 600. mihi *libri* imperatumst et si *Z.* imperatum stet si *BCD*. imperatum fiet *F* 601. nos om. *F* nostris cum *Guyeto Bothius*. exnostrif *libri* (*) aedibus. calliduf || Stafimuf *B*

ACTVS III

CALLICLES. STASIMVS

CALLICLES

Quómodo tu istuc, Stásime, dixti?

STASIMVS

Nóstrum erilem fílium

Lésbonicum suám sororem déspondisse: em, hóc modo.

CALLICLES

Quoí homini despóndit?

STASIMVS

Lysitelí Philtonis fílio,

Síne dote.

CALLICLES

Sine dóte ille illam in tántas diuitiás dabit? 605

Nón credibile díces.

STASIMVS

At tu núllus edepol créduas.

5

606. *Donatus in Ter. Eun. II, 1, 10: nullus moneas] nullus pro non. sic in Hecyra 'nullus dixeris'. Plautus in Trinummo: 'nullus credas'. Vbi plautus ~minimo ed. princ.*

Act. III Sc. 1. Callidel senex. Stasimul seruul F et, nisi quod seruul Stasimul, Z. PHILTO senex SERuus SASIM^T D. SENEX SERVVS C. B, et sine C. C Calliclis et Stasimi nomina graecis litteris B et K notat B 602. dixti Dousa ms., Guyetus, Reizius. dixitri libri nostrum] Stasimo tribuunt B (in quo tamen K in litura est) FZ, Callicli continuant ceteri erilem B. herilem ceteri () 603. Lesbonicul Ca déspondisse: em, hóc R. despondissem hoc BCDB. despondisset hoc Da. despondisse hoc FZ (*) 604. Cui libri 605. diuitias superser. D (*) 606. dicet BCD. dicet FZ tu nullus edepol cum Reizio Hermannus. tu a edepol nullul B. tua edepol n. CD. tu aedepol n. FZ (ut solent) creduas Camerarius. credaf libri cum Donato (*)*

Si hóc non credis, égo credidero —

CALLICLES

Quíd?

STASIMVS

Me nihili pëndere.

CALLICLES

Quám dudum istuc aút ubi actumst?

STASIMVS

Ílico, hic ante óstium:

Tám modo, inquit Praénestinus.

CALLICLES

Tánton' in re pérđita

Quam ín re salua Lésbonicus fáctus est frugálior? 610

STASIMVS

Átque equidem ipsus últro uenit Phílto oratum fílio. 10

CALLICLES

Flágítium quidem hércle fiet, nísi dos dabitur uírgini.

Póstremo edepol égo istam rem ad med áttinere intéllego.

Íbo ad meum castígatorem atque áb eo consiliúm petam.

STASIMVS

Própemodum, quid illíc festinet, séntio et subolét mihi: 615

Út agro euortat Lésbonicum, quándo euortit aédibus. 15

Ó ere Charmidés, quom apsentí hic túa res distrahitúr tibi,

Útinam te rediísse saluom uídeam, ut inimicós tuos

609. *Festus p. 359, 5: tammodo antiqui ponebant pro modo, ut Attius: 'tammodo inquit Praenestinus'. Aut errore nomina poetarum permutata sunt aut intercidit aliud testimonium: cf. Parerg. p. 40 sq., Leidolphus l. s. s. p. 238*

607. CA.] *spatium minimum C nihili Camerarius. nihil libri*
 608. *Quandudum B auttubi B actunſt B. actumſt ceteri*
hinc F ostium C. hostium ceteri ()* 609. *praenestinus*
BZ. praenestinos ante corr. C 611. *Isuf C (*)* 612. *in uir-*
gini secunda littera evanuit in B. uirginē ante corr. C 613.
ad med post Reizium Bothiumque R Nov. exc. I p. 45. ad me
libri adtinere intellego F ()* 614. *Adq' C* 615. *Probe*
modum ante corr. B. prope modum disiunctim C *euortat*
libri, sed mox eidem euertit edibus BC ()* 617. *ante oere*
spatium C here FZ soli Charmides R Proleg. p. LXXXVII sq.
charmide libri quom absenti Hermannus. quom apsentē te B.
quā absente te D: quoniam absente te CFZ ()* 618. *rediisse R*

Vl̄iscare et m̄ihi, ut erga te fui ét sum, referas gr̄atiam.
 Nímium difficilést reperiri amicum ita ut nomén cluet, 620
 Quoi tuam quom rém credideris, síne omni cura dórmiás. 20
 Séd generum nostrum íre eccillum uídeo cum adfiní suo.
 Néscio quid non sátis inter eos cónuenit: celerí gradu
 Eúnt uterque: illé reprehendit hún̄c priorem pállio.
 Haúd ei euscheme ádstiterunt. húc aliquantum apscéssero: 625
 Ést lubido orátionem audíre duorum adfínium. 25

LYSITELES. LESBONICVS. STASIMVS

LYSITELES

Sta ilico: noli áuorsari, néque te occultassís mihi.

LESBONICVS

Pótin' ut me íre, quód profectus súm, sinas?

LYSITELES

Si in rém tuam,

627. *Huc potius quam ad Curc. V, 3, 10 (687) spectare creditur Charisius p. 181 P. 201, 22 K.: ilico pro in loco. Plautus Idem in * 'sta ilico' [sic S, ut nomen fabulae vel Trinummo vel Casina interciderit: num praecedit Plautus in Bacchi-*

ut v. 1178. redisse libri faluam C. falũ B. faluum DFZ 619.
uliscare Camerarius. uliscar libri et mihi R. ut mihi libri
 620. difficilest CDZ. difficil est B. difficile est F reperiri
 B. repperiri CDZ. reperire F amicum FZ. inimicum BCD
 Eluet Z 621. Quoi B. cui ceteri cum libri crediderit
 F, Saracenus. crederit ceteri si^{no} D (*) 622. eccillum FZ. ec-
 illum ceteri affini DFZ. adfinu ante ras. C (*) 623. 624. gradu
 Eunt FZ. graduf Eunt BCD (*) 625. Haud ei euscheme R duce Came-
 rario. Haut in eulce mea B. Haud ineuf ce mea C. Haud in eulce
 mea D. Haud iuxta me FZ astiterunt libri abscelfero F.
 apclfero B. abclfero CDZ (*) 626. ante duorum spatium C
 affinum DFZ Lis̄telis || Lesbonicuf Stafimuf adglutinat B

Act. III Sc. 2. Lysitelis Lesbonicuf adolescentef duo. Stafimuf feruuf F. ADOLESCENTES II. SERVVS STASIMVS LYSITELES LESBONICVS D. Adolescentef duo. Lysitales. Lesbonicuf. Seruuf Stafimuf Z. ADULESCENTES II. SERVVS C B, et sine C C
Lysitelis, Lesbonici, Stasimi nomina graecis Z, E, K litteris notat
 B 627. aduorsari Z. aduersari F 628. quod CD: qđ B. quo
 FZ (*)

Lésbonice, essé uideatur, glóriæ aut famaé, sinam.

LESBONICVS

Quód est facillumúm, facis.

LYSITELES

Quid id ést?

LESBONICVS

Amico iniúriam. 630

LYSITELES

Néque meumst neque fácere didici.

LESBONICVS

Indóctus quam docté facis! 5

Quíd faceres, si quis docuisset te út sic odio essés mihi?

Béne quom simulas fácere mihi te, mále facis, male cónsulis.

LYSITELES

Égone?

LESBONICVS

Tu ne.

LYSITELES

Quíd male facio?

LESBONICVS

Quód ego nolo, id quóli facis.

LYSITELES

Tuaé rei bene consúlere cupio.

LESBONICVS

Tún mi es melior quam égo mihi? 635

Sát sapio, satis, ín rem quæ sint méam, ego conspició mihi. 10

LYSITELES

Án id est sapere, ut quí beneficium a béneuolente répudies?

dibus *sequitur* Itidem Plautus in Bacchidibus: *contra* 'insta i.' *i. c.* ista ilico *i. e.* sta ilico \mathfrak{R} *conl.* Lachmanno in *Lucr.* p. 231. Cf. *Opusc. phil.* II p. 322]

629. glone *B* fame *BC* 630. quid *Z* facillumum *FZ*
 631. meuf *BCZ.* meumst *D.* meum est *F* LE. *FZ.* om. *ceteri*
post indoctus personæ spatium C quã *B* ante *ras.*, qua *post*
eam. quan *C* (*) 632. ante *effel spatium C* 633. Bene quom *Her-*
mannus. Qui bene cum *libri* (*) 634. tu ne *Z.* tune *BCD.* tu
 nae *F* uolo *Z* cum *libri* (*) 635. Tua erei *B* tun mi es
 melior quam ego mihi *cum Guyeto* \mathfrak{R} *Proleg.* p. *CV.* *CCLXXXVIII.* tu
 mihi est melior quam egomet mihi *libri* (*) 636. ante *fat sapio*
spatium C remq *D* 637. *IDDEST A* a beneuolente *Lambinus,*

LESBONICVS

Núllum beneficium ésse duco id, quóm quoi facias nón placet.
Scío ego et sentio ípse quid agam: néque mens offició migrat,
Néc tuis depéllar dictis quín rumori séruiam. 640

LYSITELES

Quíd ais? nam retinéri nequeo quín dicam ea quae próme-
res: 15

Itan tandem hanc maiiores famam trádiderunt tíbi tui,
Vt uirtute eorum ánteperta pér flagitium pérderes
Átque honori pósterorum tuórum ut uindex fíeres?
Tíbi paterque auósque facilem fécit et planám uiam 645
Ád quaerundum honórem: tu fecísti ut difficilís foret, 20
Cúlpa maxume ét desidia tuísque stultis móribus.
Praeóptauisti, amórem tuom uti uírtuti praepóneres:
Núnc te hoc facto crédis posse optégere errata? aha, nón
itast.

Cápe sis uirtutem ánimo et corde expélle desidiám tuo. 650

641. *Nonius p. 475, 5*: promeres pro promereris. Plautus [in] Trinummus: 'nam ... promeres'

Scaliger. ABENEUOLENTEI *Al* (TI*, ut ultima littera fortasse E fuerit, As). beneuolente sine a BCDZ. beneuolentem F (*). 638. beneficium R *Opusc. phil. II p. 719.* beneficium libri quom quoi] CUMCUI A. quod quoi B. quod cui ceteri 639. *Lysiteli tribuunt BZ, personae spatium habent CD. Correxít F, Acidalíus* MENS OFFICIO A. mñe officiũ BCD. a me officium FZ ante migrat spatium C (*) 640. Neque F DEPELLAR A. depellor ceteri rumorè C ante ras. 641. Quid ais *Lesbonico tribuunt BZ, praemittuntque spatium CD: correxít Acidalíus, iungens is tamen quid ais nam? (ubi Z nam B). Ceterum quid íast D* retinere F cum Nonio eaque BF 642. Itan tandem hanc R *Parerg. p. 523.* ITANE TANDEMKANC A. Itane tandem ceteri MAIIORES A. maioreref ceteri (*) 643. anteperta *Bergkíus Cens. p. 1140 (20).* ANTEUER*A A (h. e. ANTEUERTA ut visum est). anteparra ceteri 644. uindex libri (nisi quod in B 1 littera arrosa potius est quam 'erosa') (*) 645. PATERAUSQ. A. paterque auosque ceteri fecit Pius: atque ita A. facit ceteri (*) 646. AT D QUAEERUNDUM A. quaerendum ceteri, nisi quod quer. B difficilíf BF cum A. difficilíuf ceteri 647. Culpã B maxime libri cum A IUISQ. Al (*) 648. Preoptauisti B. PRAEOPTASUISTI A tuum uti uirtuti libri cum A preponeref B (*) 649. FACTO A, ut v. 129. pacto ceteri ante ah spatium CD, LE. FZ AKA A. ah ceteri NŌ A ITAEST *Arh: ITAST* As p. 589. itast (ita st B) ceteri 650. ante

Īn foro operam amĭcis da, ne in lĕcto amĭcae ut sŏlitus es. 25
 Ātque istum ego agrum tĭbi relinqui ob eām rem denixe
 ĕpĕto,

Vt tibi sit, qui tĕ corrigere pŏssis: ne omnino ĩnopiam
 Cĭues obiectāre possint tĭbi, quos tu inimicŏs habes.

LESBONICVS

Ōmnia ego istaec quae tu dixisti scĭo, uel exsignāuero: 655
 Vt rem patriam et glŏriam maiŏrum foedarĭm meum. 30
 Scĭbam ut esse mĕ deceret, fācere non quibām miser:
 Īta ui Veneris uictus, otio āptus in fraudem ĩncidi.
 Sĕd tibi nunc, proinde ut merere, sūmmam habebō grātiam.

LYSITELES

Āt operam perĭre meam sic ĕt te haec dicta spĕrnere 660
 Pĕrpeti nequeŏ: simul me pĭget parum pudĕre te. 35

652. *Placidus p. 32 3 D.*: denixe: enixe 656. *Priscianus VII p. 743 P. 3^c sq. H.*: quod in pronomĭnibus quoque fecerunt antiqui, *meam* pro meorum, tuum pro tuorum, nostrum pro nostrorum dicentes. Plautus in *Trinummo*: 'ut rem meum'

cape *spatium CD, Z B, LY. FZ* deŭdĭam *B* tua *A* 651.
 In] In *C* AMICISOPERAM *A* DANĒINLECTO *A*. ha da aut intel-
 lectu *B*. hada aut intellectu *CD, nisi quod* aat pro aut *Da*. da
 aut in lecto *Z*. da haud in lecto *F* amice *BCD. om. F* (*)
 652. ISTUMEGO *A*. ego istum *ceteri* rem denixe *Bergkĭus Cens.*
p. 1140 (20) ex Placido. rem enixe *DFZ cum A*. rem enixe *C*.
 rem menixe *B* expecto *FZ* (*) 653. corrigere libri omno
D 655. istaec quae tu dixisti *Scaliger: atque ita A*. ista que tu
 dixisti *B*. istic quae tu dixisti *ceteri* uel exsignauero *BCDZ*. UT
 (vel fortasse UE)EXSIGNAUERO *A*. uel ex signis uera *F* (*) 656.
 FOEDARIMMEUM *A*, *Priscianus*. foedar immeum *B*. foedar immeum
CD. fedari in meum *Z*. foedarim *F* 657. SCIBAM *A*, *Scaliger*,
Guyetus. Sciebam *ceteri* facere *B* 658. uictus post *Angelium*
Hermannus. iunctus *C*. iunctus *ceteri* (iunctus otio *B*) cum *A* otio
 aptus *R Proleg. p. LXXVI. OTI*APTUS A* (et ita quidem ut, o an c
 fuerit quartu littera, non liqueat, sed illud tamen veri p̄aullo similius
 visum sit). otio captus *BCD et, nisi quod ocio, FZ* (*) 659. Set
Brixius. Et libri nunc] non *F* UT *A*. ac *ceteri* merere,
 summam habebō gratiam *Fleckeisenus*. merere summas habeo gratias
 libri cum *A*, nisi quod sumas *B* (*) 660. TEDICTACORDE *A*. te
 haec dicta corde *ceteri, nisi quod hec B: ubi corde del. Camerarius* (*)
 661. me pĭget libri cum *A*, nisi quod pĭ& *C*

Atque si eris náctus, proinde ut córde amantes súnt cati,
Né scintillam quídem relinques, génus qui congliscát tuom.

LESBONICVS

Fácil est inuentú: datur ignis, tam étsi ab inimicó petas.
Séd tu obiurgans me á peccatis rápis deteriorem ín uiam. 680
Méam sororem tibi dem suades sine dote. aha, non cónuenit 55
Mé, qui tantam abúsus sum rem pátriam, porro in dítiis
Ésse agrumque habére, egere illam aútem, ut merito me óderit.
Númquam erit aliénis grauis, qui suís se concinnát leuem.
Sícút dixi, fáciam: nolo té iactari diútius. 685

LYSITELES

Tánton meliust té sororis caúsa egestatem éxsequi, 60
Átque [eum] agrum me habére quam te, túa qui toleres
moénia?

LESBONICVS

Nólo ego mihi te tám prospicere, quí meam egestatém leues,
Séd ut inops infámis ne sim: né mi hanc famam dífferant,
Mé germanam meám sororem in concubinátum tibi, 690

erit *Dousa Plaut. explan. IV, 24*. tibi aquerit *B*. tibi querit *CDF*.
tibi querit *Z* qui restringuas ocuis *R*. genul qui restringual tuum
libri (*) 677. Adque *C* si eris *cum Reizio Hermannus*. erit si
libri (eris si *Scaliger, Lambinus*) capti *Z* 678. Ne sciurillam
Camerarius. Nescintillam *B*. Nesciunt illam *CDF et, nisi quod illum,*
Z qui] quod *F* congliscat *Camerarius*. conchiscat *B*. conclusit *ceteri*
679. *LE. om. FZ* Facile est inuentu *libri* tamen *FZ*. tamen et
si *BD* et *in ras. C* ab *superscr. Ca* inimico *R*. inimico *BCD*. im-
micio *FZ* (*) 680. *LE. praemittunt FZ* rapit *FZ*. rapit
BCD 681. uif sororem *libri*: ubi uis *del. Guyetus, Reizius* post
dote *vacuum spatium C*, post hac et *C* et *D* aha *Hauptius Opusc.*
I p. 165, ut v. 649. ha a *B*. hac *CD*. hoc *FZ* (*) 682. abufuf
fum tantam (tantē *B*) *libri*: transposuit *R* ditiis post *Guyetum*
Hermannus. diuitis *libri*, nisi quod diuitis *C* (*) 683. abere *B*
autem] aú *B* merito me *Hermannus*. me merito *libri* (*) 684.
Lysitelis personam praefigit B 685. dixit *BCD* iactare *F*
diuitis *F* (*) 686—691 post *v. 705* iterant *BCD*: cuius loci scri-
pturas his notis (B)(C)(D) distinximus. Deleuerunt FZ 686. *Lx. om.*
BCD Tanton *R* *Proleg. p. cv.* Tanto *libri* meliust *BCDZ*.
meliuf est *(BCD)F* Sorit *CD* aegestatem *C*. egestatam *Z*
exequi *FZ* 687. adq' *C* (*C*) toleref *B(BCD)*. tolleref
CDFZ munia (*B*). mema *F* (*) 688. *LE. om. (B)* aegestata-
tem *C(D)* (*) 689. neli ne (*sic*) *B*, non (*B*) mihi *libri* et ante
et post differant *spatium C*

Sí sine dote dém, dedisse mágis quam in matrimónium. 65
 Quís me improbiór pérhibeatur ésse? haec famigerátio
 Té honestet, me cónlutulentet, sí sine dote dúxeris.
 Tíbi sit emoluméntum honoris: míhi quod obiectént siet.

LYSITELES

Quíd? te dictatórem censes fóre, si aps te agrum accépe-
 rim? 695

LESBONICVS

Néque uolo neque póstulo neque cénseo: uerúm tamen 70
 Ís est honos hominí pudico, méminisse officiúm suom.

LVSITELES

Scío equidem te animátus ut sis: uídeo, subolet, séntio:
 Íd agis ut, ubi adfínitatem intér nos nostram adstrínxeris,
 Atque agrum dederís nec quicquam hic tíbi sit qui uitám
 colas, 700
 Éffugias ex úrbe inanis, prófugus patriam déseras 75

692. 693. *Nonius p. 84, 22*: conlutulet significat dedecoret.
 Plautus Trinummo: 'haec famigeratio ... duxeris' 701.
De glossa Profugus: profugiens cf. *Loewius Cens. p. 535*

691. Si sine dote dem, dedisse *Klotzius Annal. phil. t. 87 (a. 1863)*
p. 627. Si sine dote dedisse libri utroque loco, nisi quod dorē (B),
 sine pro si sine FZ, dedissem (CD) matronium (D) (*) 692—
 694 post v. 704 iterant BCD cum FZ, cuius loci scripturas item ad-
 ditis ad codicum notas cancellis distinximus 692. hec B (B) fa-
 migeratio Z (BCDFZ), *Nonius*. famiferatio BCD. famiferatio
 F (*) 693. me conlutulentet, si *Bergkiius. Hoc loco me conlutu-*
lent et si BC (nisi quod Erfi C). meclutçilent E si D: mecum col-
 luter Et si Z. et me conlutelet (collutelet *Harl.*) et si *Nonius*. me
 conlurilet etfi F; — *postiore autem loco me autem conlutulent et*
si (BCD). me autem conlutulet etfi (Z) et, nisi quod conlurilet,
 (F): ubi si pro etsi *Camerarius* sine dote dixerit (Z). cum dote
 duxerim (F) *interpolatione apertissima* 694. ermolumenium (sic) B
 míhi quod B(B)CDFZ. míhi autem quod (CDFZ) (*) 695.
 LX.] Lef. F' Quid B. Cui CDZ. Tu F' foref BCD apfte
 B. abfte ceteri (*) 696. LE. *Camerarius. om. libri* póstrulo
 censeo B 697. honuf C 698. LX. *Camerarius. om. libri* ut síf
 mdeo B. ut síf studio CD. ut síf studio FZ subolet B. sobolet
 ceteri 699. Itagif B adstruxerit F (*) 700. adq' C. aq' D
 agrum *Bentleius in Phaedri I, 14, 1 tacite: ut v. 682. 695 et for-*
tasse 687. agrum B m. ant. eum agrum ceteri nec quicquam F,
Camerarius. ne quicquam vel nequicquam ceteri urál D 701.
 profugus *Camerarius (cf. testim.)*. profugient libri deseras *Came-*

(Cognatos, adfinitatem, amicos factis nuptiis).

Méa opera hinc protérritum te meáque auaritia aútument.

Íd me commissúrum ut patiar fíeri, ne animum indúxeris.

STASIMVS

Noénium possum quín exclamem: euge eúge, Lysitelés, πάλιν: 705

Fácile palmam habés: hic uictust: uícit tua comoédia. 80

(Híc agit magis ex árgumento et uérsus meliorís facit.

Étiam ob stultitiám tuam te túeris? multabó mina.)

LESBONICVS

Quíd tibi interpellátio aut in cónsiliu huc accéssio?

STASIMVS

Eódem pacto, quo húc accessi, apscéssero.

LESBONICVS

I hac mecúm domum, 710

Lýsiteles: ibi de ístis rebus plúra fabulábimur. 85

705. *Cicero de orat. II, 10, 39*: Tum Catulus, etsi, inquit, Antoni, minime impediendus est interpellationis iste cursus orationis tuae, patiere tamen mihi que ignosces. 'non enim possum quin exclamem' ut ait ille in Trinummo: ita oratoris mihi uim cum exprimere subtiliter uisus es, tum ... *e. q. s.* 709. *Donatus in Ter. Eun. IV, 4, 4*: quid huc reditio est] quid uestis mutatio est] sic ueteres. Plautus in Trinummo: 'quid tibi accessio est?' *Vbi* Plautus ἵ triū numero: quid tibi interrogatio aut consilium huc accessit *ed. princeps*

varius. deferet BCD. deferent FZ 702. cognatos *om. C* (*) 703. auaricia *B* 704. comissurum *Z* paciar *B* *Post hunc redeunt in libris v. 692—694, ubi vide adnotata. Delevit Camerarius* 705. *St. om. BCD* Noenum *R*. Non enim libri (*cf. testim.*) qui *BCD* *lyfrehf CD. lyfrehf B* πάλιν *Gruterus. palm BCD. om. cum FZ editores ante Gruterum omnes* (*) *Iterantur hic in BCD v. 686—691: ubi vide adnotata* 706. uictust *R Proleg. p. cx. uictus libri* comedia *CDF* 707. *Hunc v. una cum proximo post Plauti aetatem accessisse Ladewigius l. s. s. p. 253 sqq. ratiocinatur* meliores *FZ* (*) 708. stulticiam *BF* te tueris *Z. recuris B. te turis vel teturis CD. te multa turis F* multabo mina *Salmasius, Scaliger. multa ob omnia B. multa abomina CDZ. abomina F* 709. consilium *cum Donato Lambinus. concilium libri* accessio *est libri* (*) 710. apscéssero *B. Abcessero CD. abcessero FZ* 711. *lyfrehf sibi B. lyfrehf sibi CD*

LYSITELES

Nihil ego in occulto ágere soleo. méus ut animust, éloquar:
Sí mihi tua sorór, ut ego aequom cénseo, ita nuptúm datur
Síme dote neque tu hínc abituru's, quód meumst, id erit
tuom;

Sín aliter animátus es, bene quód agis eueniát tibi. 715
Égo amicus numquám tibi ero alio pácto: sic senténtiast. 90

STASIMVS

Ábit herele ille quidem. éequid audis, Lysiteles? ego té uolo.
Híc quoque hinc abiit. Stásime, restas sólus. quid ego núnc
agam,

Nísi uti sarcinám constringam et clipeum ad dorsum ac-
cómmodem,

Fúlmentas iubeám suppingi sóccis? non sistí potest. 720
Vídeo caculam mílitarem mé futurum haud lóngius. 95

720. *Nonius p. 206, 31*: fulmentum neutro . . . ; femi-
nino . . . Plautus *Trinummo*: 'fulmentas . . . fico' [soccis]

721. *Festi epitome p. 15, 16*: cacula seruis militis. Plau-
tus: 'uideo caculam militarem'. dicitur autem a graeco κᾶ-
λον, quod fustibus clauisque ligneis ad tutelam dominorum ar-
mari soliti sint. (*Quod contra eadem epitome p. 225, 8*: procalare
prouocare, ex graeco καλεῖν id est uoco. unde kalendae, calumnia,
calones et caculae et calatores.) — *Osbernius (Thesaurus nov.*
lat. Class. auct. t. VIII) p. 89 M.: item a calco hic cacula,

712. in occulto *C* animus est loquar *B*. animus est eloquar *ce-*
teri (*) 713. mi tua uxor *F* equum *B*. aequum *C*. aequom *ce-*
teri ceseo *D* 714. dotē *B* abiturus *F*, *Pius*. habiturus *ceteri*
meumst *R*. meum erit *libri* (*) 715. agis *R*. agas *libri*
eueniat *F*, *Camerarius*. eueniet *ceteri* (*) 716. sic *FZ*. si *BCD*
sententia est *libri* (*)

717. Abiit herele ille quidem *libri*, nisi quod ercle *B*: ubi Abit
Reizius ec quid *C* lyfrehf *B*. lyfrehf *CD* (*) 718. habuit
fra si merefrastoluf qui ego *B* 719. clipeum *BCF*. clypeum *DZ*
accommodem *BC*. accomodem *DZ*. adcomodem *F* 720. ful-
mentas cum *Nonio BCD*. fulcimenta *FZ* subpingi *F*. subponi
Nonius soccis *Camerarius*. focios *B*. focios *CD*. foccos *FZ*.
fico (foco *Harl. m. 1*) *Nonius* (*) 721. caculam *Festus (Osber-*
nius). cacula *B*. caula *C*. calla *D*. catulam *Z*. calculam *Gloss. Monac.*
callamilitarem *F* haud *Dousa Eeplan. IV, 24, Scaliger.*
aut *libri*

Atque aliquem ad regem in saginam si erus se coniecit meus,
 Credo ad summos bellatores aërem — fugitorum fore,
 Et capturum spolia ibi — illum qui ero aduersus uenerit.
 Egomet autem, quom extemplo arcum et pharetram et sagittas
 sumpsero, 725
 Cassidem in caput, — dormibo placidè in tabernaculo. 100
 Ad forum ibo: nudius sextus quom talentum mutuum
 Dedi, reposeam, ut habeam mecum quod feram uitaticum.

MEGARONIDES. CALLICLES

MEGARONIDES

Vt mihi rem narras, Callicles, nullò modo
 Pote fieri prosus quom dos detur uirgini.

730

ae, i. e. seruus et nuntius curratilis. unde Plautus: 'uideo caculam militarem.' Cf. *Glossar. Monac. fragm. (ed. ab Hoffmanno in relat. acad. r. bav. a. 1870 II) p. 197*: Item a calco. as. hic calcula id est lixa. vel seruus militum uel nuntius curratilis. unde Plautus 'uideo calculam militare'. — *Addè Placidi glossam p. 23, 24 D.*: caculae: lixae aut serui militum aliasque glossas apud *Locuium Cens. p. 535. Cf. Opusc. phil. III p. 62. 64* 727. *Glossae Plautinae p. 235, 12*: In Trinummo 'nudius sextus'

722. Atque R. At B (contra atque v. 919 peccat). aut ceteri si herus se *Hermannus*. merui sese B: Meruisse se D et (Merui in ras.) C. me herui et se F. herui se Z coniecit *Pareus*. comecit vel cecit libri (*) 724. spolia ibi BCD. spolia sibi FZ hero *Bothius*. meo ero BCD. meo hero FZ aduersus libri (*) 725. Egomet aut quom extemplo (sed τ ex e correctum) B: egomet autem quo me exemplo ceteri, nisi quod in Z quoque extemplo est: Egomet autem quom sine me *vetustae post Z edd.* arcum mihi et pharetram et sagittas libri: ubi mihi del. *Muellerus de pros. p. 253 sq. (*)* 726. cap C placidè R *Nov. exc. I p. 88.* placide libri (*) 727. nudius (nundius C) BCD quom B. cui ceteri mutuum libri (*) 728. uitaticummegaro || uidet callides B

Act. III Sc. 3. SENES II DV B. SENEX · II · DU C. PHILTO CALLICLES SENES II · D. Megaronides Callides senes duo FZ. *Has personas in singulis versibus graecis à et B litteris signat B, quamquam per reliquam fabulam à est Philtonis nota* 729. callides BFZ 730. Pote *Reizius, Bothius.* potest libri pful B. prorsus ceteri (*)

CALLICLES

Namque hércle honeste fieri ferme nón potest,
 Vt eám perpetiar íre in matrimónium
 Sine dóte, quom eius rém penes me habeám domi. 5

* * * * *

MEGARONIDES

* * * * *

Paráta dos domíst: nisi exspectáre uis,
 Vt eám sine dote fráter nuptum cónlocet: 735
 Post ádeas tute Phíltonem et dotém dare
 Te ei dícas: facere id éius ob amicitíam patris.
 Verum hóc ego uereor, ne ístaec pollicitátio 10
 Te in crímen populo pónat atque infámiam.
 Non témere dicant té benignum uírgini: 740
 Datám tibi dotem, ei quám dares, eius á patre:
 Ex eá largiri te illi neque ita, ut sít data,
 Columém te sistere eí, sed detraxe aúment. 15
 Nunc si ópperir. uís aduentum Chármidi,
 Perlóngumst: huic ducéndi interea apscésserit 745
 Lubído: atqui ea condíció uel primáriast.

CALLICLES

Nam hercle ómnia istaec ueniunt in mentém mihi.

743. *De glossis* columes: saluos *sim. cf. Append. crit.*

733. quom] quim *B.* Cum *ceteri* (*) 734. expectare *libri*
 735. collocet *F'* 737. amicitiam *B.* amicitiam *CF* 738. íftec
BCD pollicitatio *C.* pollicitatio *D.* pollicitatio *F'* 739. in-
 cremen *BCDa* populo populo *B* imponat *D* adq' *C* 740.
 benignem *C* 741. ei] *ET A* derel' *BC* 742. largiri te illi
Reizius: atque ita A. largitate illi *ceteri* (*) 743. INCOLUMEM *A.*
 Columente *BCE.* columē te *D.* columē te *Z* ei, sed *R.* illi et
libri cum A detraxe *Camerarius: atque ita A.* detraxi *BCD.* de-
 traxisse *F'Z* (*) 744. Nuc *B* operiri *F.* *OPPERI A* adicent-
 tum *B* Charmidi *Fleckeisenus Epist. p. XXIII.* *CARMIDI, nulla lit-*
tera in fine auctum, Asl. charmidif *ceteri* 745. perlóngum est *F*
cum A ducendi] ducendi uoluntat *F'* abcefferit *B.* abcefferit
ceteri cum A (*) 746. *Accessit hic versus ex solo A, sic quidem*
scriptus: LUBIDATQ-EACONDICIOKUCUELPRIMARIAEST. Vbi atqui Haup-
tius Opusc. I p. 165, huic delere iubens post alios (*) 747. Nam hercle
BCDFZ. *EADEM A* íftec *BC* (*)

MEGARONIDES

Vide si hóc utibile mágis atque in rem députas:
Ipsum ádeas Lesbouícum edoctum ut rés se habet. 20

CALLICLES

Vt égo nunc adulescénti thensanrum índicem 750
Indómito, pleno amóris ac lascíuiæ?
Minumé, minume hercle uéro. nam certó scio,
Locúm quoque illum omnem, úbi situst, coméderit.
Quem fódere metuo, sónitum ne ille exaúdiat, 25
Neu rem ípsam indaget, dótem dare si díxerim. 755

MEGARONIDES

Quo pácto ergo igitur clam dos depromí potest?

CALLICLES

Dum occásio ei rei réperiatur, ínterim
Ab amíco alicunde mútuom argentúm rogem.

MEGARONIDES

Potin' ést ab amico alicúnde exorarí?

CALLICLES

Potest. 30

MEGARONIDES

Gerrae: ne tu illud uérbum actutum inuénieris: 760

748. ME. FZ. om. BCD utibilem agif BCD (Agif CD)

adq' C depépirat^v D 749. IPSUM A. Vτ ceteri adeam lesb-
bonicum BCDZ cum A. adeaf lesbomicum F' edoctum Bothius.
edoceam BCD cum A. edoceaf FZ habeat (non habent) C (*)
750. CA. om. BCD Vτ ego nunc FZ. SEDNUNCEGO A. Sed ut
ego nunc ceteri, nisi quod superscriptum nē in D thenfaurum BD
cum A. thenfarū C. thefaurum FZ (*) 751. lasciuie B 752. Z
(Lysitelis notam) praemittit B, vacuum spatium CD Mimime minime
BCD cum A. Mimime FZ uero om. A na B certo BZ
cum A. certe CDF 753. illum om. Z situst BCDZ. SITUMST
A: situm est F comēderit B (*) 755. NEUREMIPSAM A. Ne
uñe ipsā B. Neu ipsam rem ceteri indaget Camerarius: atque ita
A. indacet BCD. indicet F. indicet Z 756. ME.] B (h. e. CA.) B
ergo igitur BCD. ergo agetur Z. ergo (sine igitur) F. IGITUR
(sine ergo) A clam dos depromi potest eidem personae continuunt
AB: alteri tribuunt ceteri (spatium enim habent CD) cum v. 757 con-
structa deprimi F (*) 757. à Dum B ei rei reperiatur Ca-
merarius. EIREPPERIATUR A. ei reperiatur ceteri 758. MUTUUM
A. om. ceteri rogem FZ, Acidulius. rogef ceteri cum A 759.
ME.] B B CA.] spatium B 760. ME. om. B Gerrae ne tu

‘Mihí quidem hercle nón est quod dem mútuom.’

CALLICLES

Malim hercle ut verum dicant quam ut dent mútuom.

MEGARONIDES

Sed uide consilium, sí placet.

CALLICLES

Quid cónsulist?

MEGARONIDES

Scitum, út ego opinor, cónsiliu inuení.

CALLICLES

‘Quid est?’

35

MEGARONIDES

Homo cónducatur áliquis iam quantúm potest,

765

Ignóta facie, quae híc non uisitáta sit.

Mendácilocum aliquem * * * * *

769

Falsídicum, confidéntem.

CALLICLES

Quid tum póstea?

770

BCDZ cum A (nisi quod Gerra enetu B, Gerra ene tu C). Gerra ne tu F () 761. à Mihi B: ac spatium etiam in C praecedit. mihi || Mihi D QUOT fortasse A mutuum libri 762. B praemittit B dicant et dent R. dicat et des libri ut des mutuum Camerarius: atque ita A. uidef mutuum B. uidef mutuum CD. fidef mutuum Z. fidef mutetur F (*) 763. 764. inverso ordine (SCITUM ..., SEDUDE ...) A 763. QUIT A confihit CF. CONSILIIEST A 764. oponor Da (*) Versus 765—771 libri et graviter interpolatos et ordine valde turbato tales exhibent (si a personarum notis discesseris):*

ME. Homo conducatur aliquis iam quantum potest,	36
Quasi sit peregrinus. CA. quid is scit facere postea?	37
ME. Is homo exornetur graphice in peregrinum modum,	38
Ignota facies quae non uisitata sit.	39
Mendacilocum aliquem: quid is scit facere postea?	39 ^b
Falsidicum confidentem. CA. quid tum postea?	40

Vbi v. 36 (765) ME. om. C cunducatur B IAMALIQUIS solus A 37. ISGIT A Totum versus partim ex interpretatione partim ex iteratione natum esse Brixius vidit 38 (767). ME. om. BC GRAPPKICE A MODU A 39 (766). facie Saracenus, Acidalius. facies libri cum A que B hic R. om. libri cum A uisitata sit Dousu Expl. IV, 25, Scaliger, Acidalius: atque ita A. uis ita sit B. uisita sit C. uis ita sit D. uisita sit Z. omittit (unu cum quae) F 39^b (769). Accessit hic versus ex A: ubi QUIDISISCIT scriptum 40 (770). FALSIDICUMCONFIDENTEM A. falsidicum confidentem (vel cūfidentē) BCD. falsidicus confident FZ QUIT A Quiddum C

MEGARONIDES

Is homo éxornetur gráphice in peregrinúm modum,	767
Quasi ád adolescentem á patre ex Seleúcia	771
Veniát: salutem ei núntiet uerbís patris:	42
Illúm bene gerere rem ét ualere et úuere:	
Et eúm rediturum actítum. ferat epístulas	
Duas: eús nos consignémus, quasi sint á patre.	775
Det álteram illic, álteram dicát tibi	46
Dare sése uelle.	

CALLICLES

Pérge porro dícere.

MEGARONIDES

Seque aúrum ferre úrgini dotem á patre
Dicát, patremque id iússisse aurum tibi dare.
Tenés iam?

CALLICLES

Propemodo, átque ausculto pérlubens. 780

MEGARONIDES

Tum tu ígitur demus ádulescenti aurúm dabis, 51
Vbi erít locata úirgo in matrimónium.

CALLICLES

Scite hércle sane.

MEGARONIDES

Hoc, úbi thensaurum effóderis,
Suspítionem ab ádulescente amóueris.
Censébit aurum esse á patre adlatúm tibi: 785
Tu dé thensauro súmes.

771. adulentem ^{fc} D ex seleutia FZ. exleutia BD. exleucia C (*) 772. nuntiet DF cum A. nunciet CZ. nunci et B 773. gerere rem FZ. gererem (vel gererê) BCD cum A 774. actu tû D. aucturum BC epístolas libri 775. noston signemus C 776. illic R (illice Bothius). illi libri (*) 779. patrem que CD (*) 780. propemodum FZ. prope modo BCD (*) 781. ME. om. B demus Kochius, Bergkii. demum libri adolescenti DFZ (*) 783. CA.] à B ME.] à B iterum thesaurum FZ thesaurum esse a patre alienatû Abadulescente amoueris censebit aurum esse a patre alienatû Tibi (om. effoderis suspitionem) Ab. — patre in ras. C 784. suspitionem libri adolescente DFZ 785. allatum tibi B. alienatum Tibi CFZ. alienatum Sibi D 786. thesuro aro B. thesauro

CALLICLES

Satis scite ét probe: 56

Quamquam hóc me aetatis sýcophantari pudet.

Sed epístulas quando ópsignatas ádferet,

Non árbitraris túm adulescentem ánuli 60

Patérni signum nóuisse?

MEGARONIDES

Etiam tú taceš? 790

Sescéntae ad eam rem caúsae possunt cónligi.

Illúm quem ante habuit pérdidit, fecít nouom.

Iam si ópsignatas nó n feret, dici hóc potest,

Apud pórtitores eás resignatás sibi 65

Inspéctasque esse. in huius modi negótio 795

Diém sermone tére segnités merast:

Quamúis sermones póssunt longi téxier.

Abi ád thesaurum iám confestim clánculum:

Seruós, ancillas ámoue: atque audín?

799. *Placidus p. 4, 24 D.*: amoue: remoue

FZ fumenf *C* prope *C* 787. à praemittit *B*. om. ceteri hoc
 om. *F* me aetatif *Z*. mea etatif *B*. mea a&atif *C*. me^a etatif
D. mee aetatif *F* sicophantari *CD*. sicoplantrari *B* 788. *B*
 praemittit *B*, spatium *C* epistulas solus *B* pro epistolaf opfigna-
 raf solus *B* pro obl. afferret *F* Sequitur in *BCDZ* (non *F*)
 hic versus:

59 Sed qum obfignatas attulerit epistolaf:

ubi Sed quò *B*, liquando *Z* — epistulas *B*. Expunxit *R* Parerg.
p. 536 sqq. (*) 789. Non *R*. Nonne libri tum *Bothius*. eum

BCDZ. om. *F* (*) 790. nouisse *Camerarius*. non^{ffe} *D*. nosse ce-
 teri ME.] à colore paene cranido *B* 791. sescentae *CD*. sescentē
Ba, sescente *Bb*. sescentae *FZ* caufe *B* colligi *F* 792.
 Illum quem ante habuit perdidit, fecit *R*, sublato cum *Reizio glosse-*
mate quo ante (vel olim) expulsus est. Illum quem habuit perdidit
 alium post fecit libri nouum *F* (*) 793. CAL. praemittit *F*
 opfignatas pro obl *B* ante dici spat. et ras. *C* potest . . . in-
 spectasque esse in *marginē D* 794. portitores (ut v. *S10*) *R*, *Meierus*
post Vallam. portitorem libri eaf res signatas *F* ibi *Z* 795.
 esse. MEG. In *FZ* huuf modo *B* negocio *Z* 796. sermone
F. sermonem ceteri terere *FZ*. terrere ceteri 797. (*) 798. Abi
 ad thesaurum *Camerarius*. Tibi arthenaf aurum *BCD*. abi arthenaf
 aurum *F*. abi effodial aurum *Z* danculum *C* 799. amoue at-
 que *FZ*. amoueatque ceteri

CALLICLES

Quid est? 70

MEGARONIDES

Vxórem quoque eampse hanc rem uti celés face: 800

Nam pól tacere núnquam quicquamst quód queant.

Quid núnc stas? quin tu hinc te á moues et té moues?

Aperí, deprome inde aúri ad hanc rem quód sat est:

Contínuod operi dénuo: sed clánculum, 75

Sicút praecepi: cúnctos exturba aédbus. 805

CALLICLES

Ita fáciam.

MEGARONIDES

Enim nimis lóngo sermone útimur:

Diém conficimus quód iam properatóst opus.

Nihil ést de signo quód uereare: mé uide.

Lepidást illa causa, ut cónmemorauí, dícere 80

Apud pórtitores ésse inspectas. dénique 810

Diéi tempus nón uides? quid illúm putas

Natúra illa atque ingénio? iam dudum ébriust:

Quidúis probari ei póterit. tum, quod máxumist,

Adférre, non se pétere hinc dicet.

CALLICLES

Iám sat est. 85

MEGARONIDES

Ego sýcophantam iám conduco dé foro, 815

800. Voxorem *B* quoque eampse hanc rem uti *R* *Proleg.*
p. LXXXVIII. quoque ipsam hanc rem ut *libri* (*) 801. pod *B*
 quicquam est *F* queant *Meierus, Fleckeisenus.* queat *libri*

802. tu hinc te *Hermannus.* tu hinc *B.* tu hinc *CD.* tu te hinc

Z. te hinc *F, Camerarius* (*) 803. auri ad *F.* hauri ad *Z.* auriam

B. hauriam *CD* 804. Continuo operi *R.* Continuo operito *libri* (*)

805. precepit *BCD* 806. enim *R.* at enim *libri* (*) 807. properato

est *F* (*) 808. Nihil est *B ead. m.* quod *FZ.* quo *BCD* 809.

Lepida est ille *B.* lepida est illa *eteri* commerau *B* (*) 810.

ME. demque *FZ* 811. quata *Ba* 812. adq' *C* iam dudum *B*

813. probari ei *R Parerg. p. 526* (probari *Pius, Guyetus.*) probare

libri maxumist *BCD.* maxumist *Z.* maximum *F* (*) 814. At

ferre *BC.* afferre *F* non se petere hinc *Fleckeisenus, duobus ex*

parte Lomano Spec. p. 74 et R Proleg. p. CCLXII. non petere hic se

BC. non petere hinc *DZ.* non potere hinc *F* tam *F* (*) 815.

sycoplantam *B* de foro] defero *C.* de forte *D*

[Epístulasque iám consignabó duas:]

Eumque húc ad adulescéntem meditatúm probe
Mittam.

CALLICLES

Éo ego ergo igitur íntro ad officiúm meum.

Tu istúc age.

MEGARONIDES

Actum réddam nugacíssume.

90

816. Epístulas que *B.* epístolas que *C.* epístolasque *ceteri* (*)
817. ad *Camerarius. om. libri* 818. *ante mittam spatium C* eo
ego ergo *R*, ut *v. 756.* eo ego *libri* (*) 819. nugacíssume *Her-*
mannus: cf. Grauertum Diurn. schol. a. 1829 p. 36. nugacesunt *nisi*
charmides B. nugacesunt *nischarmides CD* (*nisi quod f̄ pro sunt*
D. *om. FZ* (*)

Spúrcificum, inmanem, íntolerandum, uésanum: ego contra
ópera expertus.

Nám pol placidum te ét clementem eo usqué modo, ut uolui,
usús sum in alto.

Átque tuam hanc apud hómínes gloriam aúribus iam accé-
peram ante:

Paúperibus te párcere solitum, dítes damnare átque domare. 10
Ábi, laudo: seís órdine, ut aequomst, tráctare homines. hóc
dis dignumst: 830

[Semper mendicis modesti sint * * nobilis apud homines]

Fídus fuisti: infídum esse iterant. nam ápsque foret te, sát
scio in alto

Dístraxissent dísqe tulissent sátellites tui míserum foede,

826. *Osbernus* (*Thes. nov. lat. class. auct. VIII*) p. 560b M.:
Spurcificus: immunda faciens: cf. *Locvius Cens.* p. 537 827.
Glossac Plautinac p. 235, 12: In Trinummo . . . usquemodo:
v. Opusc. phil. II p. 253 832. *Placidus* p. 58, 9 D.: Iterant:
dicunt, indicant: cf. *Fleckeisenus Annal. phil. CI* (a. 1870) p. 476

Bothius. laeumque feuerumque atque libri, nisi quod feuumque
CDF, euñque B auduf B comm. libri (*) 826. intoleran-
dam B ego *Hermannus. om. libri.* Cf. *Proleg.* p. cxii 827.
placidum te et clementem *Hermannus: quo eo Lindemannus addidit.*
placido te et clementi meo libri (placi dote B, placidote C: etele-
mentimeo C): idemque videtur glossographus legisse alto post *Pium*
Gulielmii in Trin. c. 1. alio libri 828 sqq. *Horum versuum in*
B, qui per reliquam scaenam recte discriptos octonarios servat, haec
est species (nisi quod apra homines eidem versui primo continuatur):

Atque hanc tuam gloriam iam ante auribus acceperam et nobilif
apra homines

Pauperibus te parcere solitum diures dānare atque
Domare. abi laudo scil ordinē ut equet 830
Tractare homines. hoc dis dignunst. sēper mendicif modesti sint.
Fiduf fuisti e. q. s.

A quo exemplo quibus modis ceteri libri discrepent, singillatim infra
scripsimus 828. tuam hanc *R Opusc. phil. III* p. 148 adu. no-
bilif apud CDFZ (*) 829. dites *Guyetus* dampnare CD 830.
ordinem etiam Ca. ordine CbDFZ aequumst CZ. equumst D.
aequum est F dignunst CDFZ 831. modesti sunt C. molesti
sunt 'antiqui codices' Pii 832. apsqe B. absque ceteri foret
et stat B altū Ca, unde corrector alta (voluit haud dubie alto)

833. Dīstraxissent B miserum *Guyetus.* me míserum libri
fede FZ (*)

Bónaque item omnia úna mecum pássim caeruleós per cam-
pos: — 15

Íta iam quasi canés, haud secus circúmstant nauem túrbine
uenti: 835

Ímbres fluctusque átque procellae infénsae fremere frúngere
malum,

Rúere antemnas, scíndere uela: — ní pax propitiá foret praesto.

Ápage a me sis: dehíne iam certumst ótio dare me: sátis
partum habeo,

Quíbus aerumnis déluctani, fílio dum diuítias quaero. 20

Séd quis hic est, qui in pláteam ingreditur cúm nouo ornatú
specieque? 840

839. *Nonius p. 468, 31*: deluctani pro deluctatus sum.
Plautus in Trinummio: 'cum hisce erumnis deluctauit'

834. item omnia *Guyetus*. omnia item libri, nisi quod itaē D
ceruleos BCZ (*) 835. circumstant nauem R. circumfrabant na-
uem libri turbine *Hermannus*. turbine libri cum A, in quo ab hac
voce nova pagina incipit uenti *Camerarius*: atque ita A. uent
ceteri (*) 836. imber (scil. uenit) FZ atq' h. l. C procelle u-
fense B fremere *Lindemannus*: om. libri fregere Z. frangere ce-
teri cum A MALU' A (*) 837. Ruere BZ cum A, item super-
scriptum D. Ruere C. Frangere DF antennae C cum A. antē
nae B. antēmpnae D. antennae FZ pax propitia *Hermannus*.
TUAPROPITIAPAX A. tua pax propitia ceteri (*) 838. Apage a me
sis *Acidalius*: atque ita A. Apage mellis C. Apage me sis (uel mesis)
ceteri DEKINCIAM A. dehinc F. deinde hinc ceteri certum est
F. certumst ceteri cum A (certum stotio B) OTIODAREME A. otio
me dare ceteri, nisi quod ocio FZ (*) 839. Quibus libri cum A.
Cum hisce *Nonius* erumnis *Nonius*. erūnis B deluctauit *Nonii*
codd. quero B 840. 841 hi sunt in B (non tamen bipertito versu
primo):

Sed quis hic est qui in plateam ingreditur cum nouo ornatu pe-
ciaque simul

Sol quāquā domum cupio operiar quam hic rem charmidēf

Vbi ita tantum CDFZ discrepant, ut in priore versu plateam et or-
natu specieque simul habeant, — posteriore Pol eidem, operiar Z,
quam hic rem gerat (sine charmidēf) FZ. Contra quattuor haec versu-
culis A describit:

SETQUISKICESTQUINPLATEAMINGREDITUR
CUMNOUOORNATUSPECIEMQ-SIMUL
POLQUAMQUAMDOMICUPIOOPERIAR
QUAMKICREMATGERITANIMUMADUORTAM

simul c fine prioris versus in finem lacunosum alterius transposito,

Pól quamquam domi cúpio, opperiar: quam híc rem agat, simul ánimum aduortam.

SYCOPHANTA. CHARMIDES

SYCOPHANTA

Huíc ego die nomén Trinummo fácio: nam ego operám meam Tríbus nummis hodié locaui ad ártis nauगतórias.

Áduenio ex Seleúcia, Macédonia, Asia atque Árabia, 845

Quás ego neque oculís neque pedibus úmquam usurpaui meis.

Víden egestas quíd negoti dát homini miseró mali? 5

Quín ego nunc subigór trium nummum caúsa, ut hasce epístulas

Dícam ab eo homine me ácepisse, quem égo qui sit homo néscio,

Néque noui neque nátus necne fúerit, id solidé scio. 850

841. *Donatus in Ter. Eun. IV, 7, 45: domi focique] domi et foci genetiui sunt. (Caecilius: 'decora domi'. Plantus: 'quamquam domi cupio, opperiar tamen')*

domi ex A et Donato restituto (cf. Proleg. p. CCCXXIII sq.), agat animum aduortam ex A suscepto, duos continuavit T trochaicos octonarios ()*

A et. IV Sc. 2. CHARMIDES A. SYCOPHANTA SENEX BCD, nisi quod SICOPHANTA B. Sycophanta Charmides senex FZ, nisi quod et hic et in personarum per totam scaenam notatione Charmidés F. Graecis Θ et X litteris Charmidís et Sycophantae personas notat B

843. X Hinc B ego die *Bothius*. ego diei libri cum A (*nisi quod ergo C*) FACIO A. faciam ceteri MEA A (*) 844. artíf B cum *Art.* artíf ceteri (*et fortasse As*) nauगतoriaf T *Opusc. phil. II p. 425.* NAUGATORIAS *Asl.* nauगतoriaf ceteri (*) 845. fe-

leutia C atq' h. l. C 846. oculif D neque FZ cum A. nec ceteri

úmquam, non unq., BCD cum A usurpaui meis *Camerarius: atque ita A.* ufurpauiuf BCD. ufurpaui FZ 847. QUIT A negoti

CD cum A. negoci B. negoti FZ mah libri, nisi quod de A non liquet (*) 848. QUINEGO As. Qui ego ceteri lubi corruu B

trium nummum T *Proleg. p. LXXXIX: atque ita iam Reizius.*

trínūmorum D. trium nummorum ceteri cum A KASCE A. haf ceteri epístulaf B cum A. epístulaf ceteri (*) 849. ab eo] habeo

B *ead. m.* 850. NECNEFUERIT A. nec eif fuerit B *ead. m.* necne if fuerit ceteri id] IT (*sic Al*) *rel fortasse IS As*

CHARMIDES

Pól hic quidem fungíno generest: cápíte se totúm tegit.
Hílurica faciés uidetur hómínis: eo ornatu áduenit. 10

SYCOPHANTA

Ílle qui me condúxit, ubi condúxit, abduxít domum:
Quaé uoluit, mihi díxit, docuit ét praemonstrauít prius,
Quómmodo quidque agerém. nunc adeo sí quid ego addidero
ámplius, -855

Eó conductor mélius de me nógas conciliáuerit.
Vt ille me exornáuit, ita sum ornátus: argentum hóc facit: 15
Ípse ornamenta á chorago haec sumpsit suo perículo.
Núnc ego si potero órnamētis hómínem circumducere,
Dábo operam, ut me esse ípsum plane sýcophantam sēn-
tiat. 860

CHARMIDES

Quám magis specto, mínus placet mihi hómínis facies. míra sunt,
Ni íllic homost aut dórmitator aut sector zonárius. 20

851. *Fulgentius Mythol. II, 2 de Minerva verba faciens: cristam cum galea ponunt, ut sapientis cerebrum et armatum sit decorum. unde et Plautus in Trinummo ait: 'hic fungino... tegit': hinc hausit schol. Paris. ad Stat. Theb. II 715 p. 4 ed. Kohlm. itemque quem exscripsit Reifferscheidius Bibl. patr. lat. I p. 248.*

851. Sol B GENEREST A. gerere est B. genere est ceteri. certe est Fulgentii codd. plerique (genere est nullus) capite se FZ cum A et Fulgentii paucis codd.: quando in plerisque capite (vel capiti vel caput) totum se collocatur. capite ēē B. capite CD tetigit DaF 852. KILURICA A. Hillurica ceteri (*) 853. adduxit FZ (*) 854. Que B premonstrauit C 855. QUIQUE A. quique ceteri (quicque Camerarius) SQUIT A 856. Eo] ego F CONDUCTO A noqat B. noqat ceteri (*) 857. exornauit BC urnatus B hoc CDFZ. hac B cum A 858. chorago C. a choroga Ba. achoraga Bb KAESUMPSIT A. hec f. B periculo XXXX (sic), eodem quo personarum notae minio picta, B, in quo hic versus est paginae (vol. 198^v) antepaenultimus. Qui si forte in archetypo, e quo B manauit, ultimus fuit quinquagesimi quaternionis, videri potest hic numerus a librario oscitanter transscriptus esse. Quamquam ludibundam potius manum prodere illud videtur, quod versu 1163 eadem X nota viciens quinquies posita est 860. IPSUPLANEESSE A sycoplantam B. sychphantā D 861. CH. om. BCD QUAM (non QUO) Asl cum ceteris libris mihi Guyetus cum B. mihi haec ceteri cum Asl (*) 862. Hinc miro errore noxae scaenae initium fit in CD, nullis tamen personarum nominibus praescriptis, sed unius

Lóca contemplat, circumspectat sése atque aedis nóscitat:
 Crédo edepol, quo móx furatum uéniat, speculatúr loca.
 Mágis lubidost ópseruare quid agat: ei rei operám dabo. 865

SYCOPHANTA

Hás regiones démonstrauit míhi ille conductór mens:
 Ápud illas aedis sistendae míhi sunt sycophántiae. 25
 Fóres pultabo.

CHARMIDES

Ad nóstras aedis híc quidem habet rectám uiam:
 Hérele opinor mi áduenienti hae nóctu agitandumst uígilias.

SYCOPHANTA

Áperite hoc, aperíte. heus, eqquis his fóribus tutelám gerit? 870

CHARMIDES

Quíd, adulescens, quaéris? quid uis? quíd istas pultas?

SYCOPHANTA

Heús, senex, 29
 Lésbonicum hinc ádulescentem quaéro in his regiónibus 31
 Vbi habitet, et item álterum ad istanc cápitis albitúdinem,

873. *Nonius p. 73, 1*: albitudinem pro albore. Plautus Tri-
 mummo: 'ubi . . . albitudinem'

versus spatio vacuo relicto. Cf. Proleg. p. cccxvii Nihiluc B homo
 est pro homofit F cum A KAUTDORMITATOR A. audorminator
 B (*) 863. CONTEPLAT Asq (aut fortasse CONTELLAT aut CONPELLAT
 As) atq h. l. C aedif (edif F) cum ceteris etiam A 864. spatium
 ante credo C [speculatur Z. [speculator ceteri (*) 865. loca. Magis]
 locagif C lubidofit omnes operá B m. aut. 866. SY.] om.
 BCD haf etiam C demantrauit B. demontrau C (*) 867. edif
 B listende B sycophantie B (*) 868. fores libri purabo
 BCDA at BC edia chic B. aedes hic ceteri habeat BCD (*)
 869. mih libri agitandum est uigilias post Scioppium Verisim.
 III, 3 Gruterus, Gronovius Observ. I, 7, et st substituens Bentleius in
 Ter. Phorm. II, 1, 19. agitandum si uigilial BD. Agitandum si-
 uigilial C. agitandae sunt uigiliae FZ, nisi quod e pro ae F 870.
 heus] hec D ec quis Hif C. hecquis hif B (*) 871. CH.] X B
 querif B SY. om. B sine spatio heuf Z. heu ceteri (*)
 Post r. 871 sequitur in libris, quem fecit 879 R: ubi uide 872.
 hinc R cum Nipperdeio Opusc. p. 182: cf. ad r. 326. hic libri
 quero B 873. et om. Nonius ad ifranc FZ. adifrane BC. ad
 ifranc D. ad iflam Nonius

Cálliclem quem aibat uocari, qui háš mihi dedit epístulas.

CHARMIDES

Meúm guatum hic quidem Lésbonicum quaérit et amicum
meum, 875

Quoí ego liberósque bonaque cómmendauí, Cálliclem. 35

SYCOPHANTA

Fác me, si scis, cértiorem, hisce hómines ubi habitént, pater.

CHARMIDES

Quíd eos quaeris? aut quis es? aut únde es? aut unde ad-
uenis? 37

SYCOPHANTA

Cénsus quom sum, iúراتori récte rationém dedi. 30

CHARMIDES

* * * * *

SYCOPHANTA

Múlta simul rogás: nescio quid éxpédiam potíssimum. 880

Si únun quidquid síngillatim et plácede percuntábere, 39

Ét meum nomen ét mea facta et ítinera ego faxó scias. 40

CHARMIDES

Fáciam ita ut uis. ágedum, nomen prímun memora tuóm
mihi.

SYCOPHANTA

Mágnun facinus íncipíssis pétere.

CHARMIDES

Quid ita?

874. Cálliclem quem aibat *Hermannus*. Cállicle naiebat *B*. cálliclem Aiebat *C*. cálliclem Agebat *D*. cálliden aiebat *FZ* mihi dedit *CDFZ*. dedit mihi *B* (*) 875. *Ch. om. BCD* querit *B*

876. *Cum libri* cállidem *FZ* 877. si feif *FZ*. si fil' *BCD* certiore[m], hisce] certior hífce *Z*. certiore[m] hífce *F*. certiore hífce *BC*. certior hífce *D* habitem *BC* pater *om. F* (*) 878. querit *B*

879. *Huc transposuit R*, *quem libri conlocant post v. 871* cum sum, iuratori *Acidalius*. cum iuratori *BCDF*. comuratori *Z* recte *C* (*) 880. rogás *Lindemannus*. rogátal libri, nisi quod in *B* non it potius quam *ri* aut *ri* esse videtur, idque in litura scriptum potíssimum libri (*) 881. Si *F*. Sin ceteri (Si unum *B*) unum

quidquid *BF*. unum quicquid *ceteri* sigillatim *B* *ead. m.* percuntabere *B*. percuntabere *ceteri* 882. numen *BC* faxof scial *B* (*) 883. primum memora tuom *R*. tuum primum memora libri (*) 884. *Sx. om. B* incipíssif *B*, *Gulielmius in Trin. c. 1.*

SYCOPHANTA

Quía, pater,

Si ánte lucem ire hércle occipias á meo primo nómine, 885
Cóncubium sit nóctis, priusquam ad póstreum peruéneris.

CHARMIDES

Ópus factost uíatico ad tuom nómen, ut tu praédicas. 45

SYCOPHANTA

Ést minusculum álterum, quasi uésculum uinárium.

CHARMIDES

Quíd istuc est nomén, adulescens?

SYCOPHANTA

‘Páx’ id est nomén mihi: 94

Hóc cotidiánumst.

CHARMIDES

Edepol nómen nugatórium: 890

Quási dicas, si quíd crediderim tíbi, ‘pax’ periisse ílico. 96
Híc homo solide sýcophantast. quíd ais tu, adulescéns?

SYCOPHANTA

Quid est? 47

CHARMIDES

Éloquere, isti tíbi quid homines débent, quos tu quaéritis?

SYCOPHANTA

Páter istius ádulescentis dédit has duas mi epístulas,

886. *Varro de l. lat. VII, 78*: In Trinummo: ‘concupium
.... perueneris.’ concubium a concubitu dormiendi causa dictum

891. *Glossae Plautinae p. 235, 13*: In Trinummo: ‘pax’

incipit sic *ceteri* pater *Z.* patrem *BCD.* petere *F* (*iterum*)

885. ire hercle *R.* ire cum vacuo spatio sex litterarum *B.* ire
CDZ. me *F* (*) 886. ad om. *Varro* 887. Opus factost *Sea-*
liger. opus Factost et *CDZ.* Opus facto est et *BF* at *B* tu
om. *F* predicat *BC* (*) 888. *Sy. om. B* uesculum *R* *Proleg.*
p. LXXXI. uixillum *CD.* uixillum *B.* uasculum *FZ* (*) 889—891,
qui in libris leguntur post v. 937, huc transtulerunt Meierus p. 328 et
Ladewigius Diar. ant. stud. a. 1845 suppl. p. 83 (*) 889. *Ch. om. B*

Quod *Z* istuc est nomen *R.* est tibi nomen libri id est
om. *F.* idem *Z* 890. cotidianust *BCDZ.* quotidianumst *F*

891. perisse *F.* perisset *C* ante ras. 892. *Ch. praemittunt FZ,*
spatium C, non B lycoplantast *B.* lycophanta est *ceteri* ado-
lescens *DFZ* est *FZ.* est *ceteri* 893. *Ch.] X B* Etloquere
C ante ras. queritast *BC* 894. *Sy.] Θ B* has duas mihi
BDZ. has duas *C.* mihi duas *F*

Lésbonici: is mi ést amicus.

CHARMIDES

Téneo hunc manifestárium: 895

Mé sibi epistulás dedisse dicit. ludam hominém probe. 51

* * * * *

SYCOPHANTA

Íta ut ocepi, si ánimum aduortas, dícam.

CHARMIDES

Dabo operám tibi.

SYCOPHANTA

Hánc me iussit Lésbonico dáre suo gnato epístulam,
Ét item hanc alterám suo amico Cállicli iussít dare. 54

CHARMIDES

Míhi quoque edepol, quom híc naugatur, cóntra naugarí lu-
bet. 900

Víbi ipse erat?

SYCOPHANTA

Bene rém gerebat.

CHARMIDES

Érgo ubi?

SYCOPHANTA

In Seleúcia.

CHARMIDES

* * * * *

Áb ipson' istas ácepisti?

SYCOPHANTA

E mánibus dedit ipse ín manus.

895. *Placidus p. 66, 21 D.*: manifestarium: nocentem uel noxium: *quae glossa huc potius spectat quam ad Aul. c. 569*

895. Lesbonici: is mihi est *Parcus*. lesbonicif mihi est *BCaD*. lesbonici. CH. mihi est *FZ*. Lesbonici: mihi est *Scaliger, Acidalius cum Cb* CH. om. *FZ* manifestarium libri cum *Placido* 896. Epistolaf *CF* *Aliquem hic Charmidis versiculum intercuisse, quo proxima si animum aduortas respiciant prorsus ut v. 939, Kochius vidit* 897. CH.] *spatium B* 898. dare suo gnato *Hermannus*. suo gnato dare libri epistolam *BF*. epistolã *C* (*) 899. callicli *F* 900. quõ *B*. quõ *CD*. quoniam *FZ* naugatur *R* *Opusc. phil. II p. 425*. nugaratur *BD*. nugaratur *C*. nugarur *FZ* naugarí *R*. nugarí libri (*) iubet *C* 901. ergo ubi? SY.] ergo ubi cum *spatio B* seleucia *CFZ* (*) *Lacunam signavit R* 902. ipso mistaf *B* accepisti *B* dedit ipse *Reizius*. dedit mihi ipse libri

CHARMIDES

Quá faciest homó?

SYCOPHANTA

Sesquipede quídamst quam tu lóngior.

CHARMIDES

Haéret haec res, síquidem ego apsens súm quam praesens
lóngior. 59

Nóuistin' hominém?

SYCOPHANTA

Ridicule rógitas, quocum uná cibum 905

Cápere soleo.

CHARMIDES

Quíd eist nomen?

SYCOPHANTA

Quóđ edepol hominí probo.

CHARMIDES

Lúbet audire.

SYCOPHANTA

Illi edepol — illi — illi — uae miseró mihi.

CHARMIDES

Quíd est negoti?

SYCOPHANTA

Déuoraui nómen inprudéns modo.

CHARMIDES

Nón placet, qui amícos intra déntes conclusós habet. 64

SYCOPHANTA

Átqui etiam modo uórsabatur mi ín labris primóribus. 910

CHARMIDES

Témperi huic hodie ánteueni.

903. facie est *libri* Sy.] *spatium* B sexquipede F' quidam est *Bothius*. quiddamst *vel* quid dam st BC. quiddamst D. quidem est FZ quam tu Z. quantum B. quantum CD. aliquantum F' 904. *Hunc v. solus* B *servavit* Ch. om. B Heret haec B quam *Rittershusius apud Scioppium Verisim. III, 3.* quia B presens B 905. Ch. *praemittit* F' Nouisti in B. nouistin (non nouistine) *ceteri* (*) 906. Ch.] X B quod FZ, *Bothius* ei est nomen *Bothius*. ei nom e (sic) B. est ei nomen *ceteri* Sy.] X B *iterum* quod dede pol B. quod de edepol CD (*) 907. Illi edepol *Camerarius*. ille edepol *libri* illi illi BCD. ille FZ ue CZ misero B (*) 908. Ch. om. B negotii Z. negotii *ceteri* Sy.] O B 909. dentes *libri* concluso BC 910. Atqui *Hauptius Opusc. I p. 165.* adq' C. atque *ceteri* mihi *libri*

SYCOPHANTA

Téneor manifestó miser.

CHARMIDES

Iám reconmentátu's nomen?

SYCOPHANTA

Deúm me herele atque hominúm pudet.

CHARMIDES

Vide modo hominem ut nóueris.

SYCOPHANTA

Tam quám me. fieri istúe solet:

Quód in manu teneás atque oculis uideas, id désideres. 69

Líttēris recónminiscar: C ést principium nómini. 915

CHARMIDES

Cállias?

SYCOPHANTA

Non ést.

CHARMIDES

Callippus?

SYCOPHANTA

Nón est.

CHARMIDES

Callidémides?

SYCOPHANTA

Nón est.

CHARMIDES

Callinícus?

SYCOPHANTA

Non est.

CHARMIDES

Cállimarchus?

911. manifesto libri 912. iam reconmentatu's post *Salmasium Lindemannus*. iam re cōmentatuf ef *B*. iam Rem commentatufef *CD*. iamne commentatuf ef *FZ* me herele *F'*, *Hermannus*. ercleme *B*. herele me *ceteri* atq' hoc loco *C* (*) 913. modo hominem ut *T*. modo ut hominem *B*. homo ut hominem *ceteri* fieri *FZ*. Ø fieri *B*. spatio praemisso fieri *CD* (*) 914. Adq' *C* (*) 915. X praemittit *B*, spatium *CD* literaf *C* C est *Scaliger*, *Palmerius* p. 757. est *BCD*. CH. est *FZ* (nisi quod *Car. F*) principū *B* ead. m. (*) 916. CH. om. libri *Callias Guyetus*.

calliciaf *BCZ*. callitraf *DF'* eíldem id ef *B* ead. m. callicle-
midēf *CDZ* 917. callimarchuf *FZ*. callimarcuf *B*. callimarchuf

SYCOPHANTA

Níl agis:

Néque adeo edepol flócci facio, cuándo egomet meminí mihi.

CHARMIDES

Át enim multi Lésbonici súnť hic: nisi nomén patris 74

Díces, non possum ístos mostrare hómínes, quos tu quaéri-
tas. 920

Quód ad exemplumst? cóniectura sí reperire póssumus.

SYCOPHANTA

Ád hoc exemplumst: Chár.

CHARMIDES

Chares? an Cháricles? — numnam Chármides?

SYCOPHANTA

Ém ístic erat. qui istúm di perdant.

CHARMIDES

Díxi ego iam dudúm tibi:

* * * * *

Béne te potius dícere aequomst hómíni amico quám male. 79

SYCOPHANTA

Sátin' inter labra átque dentes látuit uir mínimí preti? 925

CHARMIDES

Né male loquere apsénti amico.

SYCOPHANTA

Quíd ergo ille ignauíssumus

C. calmarectus D nihil libri 918. mihi] mei FZ (*) 919.

At] Atq; B 920. spatium ante díces CD non possum istos mon-
strare R Parerg. p. 521. non monstrare possum istos libri, nisi quod
mostrare C (ut v. 342) querita] B (*) 921. exemplum est libriconiectura ad hoc exemplum é in imo margine scripta habet
D coniecturali ire perire BCD possumus. B 922. Hic versus
in B post 391 demum sequitur praemissa hac nota hp, cui hoc loco á
illud post possumus respondere videtur Sy. om. B exemplum est
libri Char. Ch. Chares? an Charicles? numnam Charmides R. an-
charesancharmides 0 min charmides B, sed ut decimae litterae n di-
midia pars altera erasa sit. Anchares ancharmides min charmides
CD, nisi quod á praemittit D. Ch. an chares an charmides FZ (*)923. Em B. hem ceteri erat Acidalius. errt libri (*) Post
hunc versum aliquid intercidisse recte sensit Meierus l. s. s. 924.Bene te potius Hermannus. potius bene F. Te potius bene ceteri,
nisi quod potius B equom] B. aequom] CZ. equom] D.
aequom est F 925. atque] atq' h. l. C. et F (*) dentes libri
omnes minimi libri preti BD. p] C. preti FZ 926. loquere

SYCOPHANTA

Est: nón illa, cubi tus gígnitur, 89
Séd ubi apsinthiúm fit atque cúnila gallinácea. 935

CHARMIDES

Nimium graphicum núgatore. [séd ego sum insipiéntior,
Qui, égomet unde rédeam, hunc rogitem, quae égo sciam
atque hic nésciat]:

Nísi quia lubet éxperiri, quo éuasurust déniq̄ue. 93
Séd quid ais? quo inde ísti porro?

SYCOPHANTA

Si ánimum aduortas, éloquar. 97
Ád caput amnis, quó ad e caelo exóritur sub solió Iouis. 940

CHARMIDES

Súb solio Iouis?

SYCOPHANTA

Ita dico.

CHARMIDES

E caélo?

SYCOPHANTA

Atque e medió quidem.

CHARMIDES

Eho,

Án etiam in caelum éscendisti?

SYCOPHANTA

Immo hóriola aduectí sumus 100
V́sque aqua aduorsá per amnem.

illa cubi tus *R*. illa cubitus *B*. illa ubi tus *F* et, nisi quod
tus, *CDZ* (*) *Sequitur hic in B v. 922, ubi vide* 935. absin-
thium *FZ*. apsinthiū *B*. absinthium *ceteri* cunila *BCD*. cimila
Z. cimila *F* gallinácea *BDF* (*) 936. Nimium *B* graphicum
R. graphicum hunc libri sed ego . . . nesciat pro 'dittographia'
versus 929 habet R (*) 937. quae ego *B* atq' *h. l. et v. 935 C* 938.
enafurus est *F* *Post hunc v. sequuntur in libris v. 889—891: ubi*
cile adnotata 939. nísi *Z* aduortas *Camerarius*. aduortet
libri (*) 940. cap' *BC* quo ad e] quod de libri celo *CDZ*.
celo *BF*: atque sic etiam *v. 941. 942. 947* (*) 941. atq' *h. l. C*
e medio *Pareus*. medio *BCDZ*. in medio *F* (*) 942. eho
an *CDF*. Eo an *BZ*. Eho extra versum *Hermannus conlocavit ut*
v. 934 post celum vacuum spatium C e scendisti *C*. ascendisti
FZ *Sy. om. CD* horiola post *Saracenum Camerarius*. doriola
libri 943. amnem *Z*

CHARMIDES

Eho, an tu étiam uidistí Iouem?

SYCOPHANTA

Éum alii di isse ád uillam aibant séruis depromptúm eíbum.
Deínde porro —

CHARMIDES

Deínde porro nólo quiequam praédices. 945

SYCOPHANTA

Táceo ego hercle, si ést molestum.

CHARMIDES

Nám pudicum néminem

Députare opórtet, qui aps terra ád caelum peruénerit. 105

SYCOPHANTA

Fáciam ita ut te uélle uideo. séd mostra hosce hominís mihi,
Quós ego quaero, quíbus me oportet hás deferre epístulas.

eho an tu *R.* eo ante *BC.* eo an *Z (D?)*. eho anne *F* in
ionē *tertiaē litterae pars prior evanuit in B (*)* 944. *Sy. om. BCD*
Eum alii di isse *Hermannus* (Alii dii isse *Acidalius*). *Callichse*
B. *callichf CDZ.* *callidhf F* aibant *Hermannus*. aiebant *libri*
feru FZ cybum *D (*)* 945. Deinde *Camerarius*. Mande *BCD.*
Mandere *FZ* *CH.* deinde] deinde *om. FZ* predices *B* 946.
Sy. Taceo ego hercle *R.* X O hercle *B.* o hercle *cum quattuor*
litterarum spatia CD. *Sy.* Eo hercle *Z.* *Sy.* Eho hercle *F* si est
molestrum *F.* si est molestrum *ceteri* nam] non *F (*)* 947. De-
putare *R.* Pre *B.* ere *cum spatia quattuor litterarum CD.* esse
FZ apf *B.* abf *ceteri* celū *B (*)* 948. Faciam ita ut te
Spengelius conl. Pers. r. 662. Mit autte *B.* ... mit aut te *CD.*
Dimittam ut te *FZ* mostra *B.* ut v. 342. 920. mostra *ceteri*
hominis *B.* homines *ceteri* pro mihi nihil nisi mihi restat
in *B (*)* 949. Quos *F.* *Acidalius.* Hof *ceteri* quero *B* epistolae
FZ *Ceterum facile perspicitur sex versuum 944—949 principia*
communem in archetypo labem passa esse, unde factum ut in nostris
libris et mutila existent et corrupta. Et sic quidem in B:

Callichse
Mande porro
X O hercle si
Pre oportet
X Mit autte
Hof ego quero

*servatis autem lacunarum spatiis, quamquam iusto brevioribus, in hanc
speciem in C, a quo D non nisi ita differt, ut mutilae syllabae unius
tantum (vel unius et dimidiaē) litterae spatia a versuum principio
distant:*

Iouem callichf
Mande porro

CHARMIDES

Quíd ais? tu nunc sí forte eumpse Chármidem conspéxeris 950
 Íllum quem tibi istás dedisse cónmemoras epístulas,
 Nóuerisne hominém?

SYCOPHANTA

Ne tu edepol me árbitrare béluam, 110
 Quí quidem non nouísse possim, quícum aetatem exégerim.
 Áu ille tam esset stúltus, qui mi mílle nummum créderet
 Phílippum, quod me aurúm deferre iússit ad gnatúm suom 955
 Átque ad amicum Cállicem, quoi rem aibat mandasse híc
 suam?
 Míhin concrederét, ni me ille et égo illum nouissem ád-
 probe? 115

CHARMIDES

Énim nero ego nunc sýcophantae huic sýcophantari uolo,
 Si húnce possum illo mílle nummum Phílippum circumducere,
 Quód sibi me dedísse dixit. quem égo qui sit homo néscio, 960
 Néque oculis ante húnce diem umquam uídi, eine aurum cré-
 derem?

o hercle si
 ere oportet
 μήτ' αὐτ' τε
 Hof ego quaero

950. eumpse *Lindemannus*. eum ipsum libri (*) 951. epistolae *BC*.
 epistolae ceteri 952. nae *F* edepol me *Hermannus*. me edepol
 libri (nisi quod *F*. ut plerumque, aedepol) (*) 953. Quidquidem *C*
 et arem *B* egerim *F* 954. tam *B*. ita ceteri mihi
 libri, nisi quod om. *F* nūmū *B*. nummos ceteri (*) 955. Phi-
 lippum cum *Reizio Hermannus post Bentleyum*. philippeum libri, nisi
 quod philipeum *D* aurum] paenult. litt. e corr. *C* adgnitum *B*
 956. atq' h. l. et v. 965 *C* callidem *F* quorem *B*. quo rem *CD*.
 cui rem *FZ* aibat cum *Reizio Hermannus*. aiebat libri 957. Mihin
 concrederet *R Parerg. p. 528*. Mihin concrederet libri ni] nisi *F*
 illum superser. *D* nouissem *R*. noffem *FZ*. noffe *BCD*
 approbe *Camerarius*. approbe *D*. aprobe *BC*. probe *FZ* (*) 958.
 sic
 sycophante *BC*, sed e c corr. *C*. sicophante *D* cophantari *D*.
 959. illo mille nummum Philippum *R Parerg. p. 354*. illo mille
 nūmū philippo *B*. illo mille nummos philippo *CD*. illis mille num-
 mis philippeis *FZ* circumducere *FZ*. cuiē ducere *BCD* (*)
 960. Quos *FZ* scit *Z* 961. oculos *D* umquam *CD*. un-
 quam vel ūquam ceteri eine aurum *Camerarius*. eine mirum *BCD*.
 ei mirum *FZ*

Quoí, si capitis rés sit, nummum núnquam credam plúm-
beum. 120

Ádgredundust híc homo mi astu. heus, Páx, te tribus uer-
bís uolo.

SYCOPHANTA

Vél trecentis.

CHARMIDES

Háben tu id aurum, quód accepisti a Chármide?

SYCOPHANTA

Átque etiam Philippúm, numeratum illíus in mensá manu, 965
Mílle nummum.

CHARMIDES

Némpe ab ipso id ácepisti Chármide?

SYCOPHANTA

Mírur quin ab auo éius aut proauo accíperem, qui sunt
mórtui. 125

CHARMIDES

Ádulescens, cedodum ístuc aurum míhi.

SYCOPHANTA

Quod ego dem aurúm tibi?

CHARMIDES

Quód te a me accepísse fassu's.

SYCOPHANTA

Áps te accepisse?

CHARMIDES

Íta loquor.

SYCOPHANTA

Quís tu homo's?

962. Quoí *B.* Cui *ceteri* sit *Guyetus, Reizius.* fiet *tibri: cf. v. 230* numquam *D.* numquam *ut videtur C.* numquam *vel nūquā ceteri* plumbeam *ante corr. C* 963. Adgredundust *C.* Adgredundū *DZ.* Adgredundust *est B.* Aggredundū *est F* hic homo mihi astu. heus *Camerarius.* hic homo mi astu *est B.* hic homo maſtricheus *ceteri (*)* 965. Philippum *Guyetus.* philippeum *libri, nisi quod* philipeum *D* immensa *F* 966. nūmū *B.* nummof *ceteri* nepe *B* 967. quin *FZ.* quid *BCD* eius *B (*)*

968. ego dem aurum *Hermannus.* ego aurum dem *libri (*)*
969. *CH. om. BCD* te a me accepisse *cum Reizio Hermannus.* a me te accepisse *libri* fassu's *pro fassus Hermannus* apſte *B.* abſte *D.* abſte *CFZ (*)* 970. τῆ *superscr. B cad. m.* homo *est FZ.* homof *B (?).* homo *est CD*

CHARMIDES

Qui mille nummum tibi dedi, ego sum Chármides. 970

SYCOPHANTA

Néque edepol tu is és neque hodie is úmquam eris — auro huíc quidem.

Ábi sis, nugatór: nugari núgatorí póstulas. 130

CHARMIDES

Chármides ego sím.

SYCOPHANTA

Nequiquam hercle és: nam nihil aurí fero. Nímis argute me óbrepisti in eáipse occasiúncula. Pósqvam ego me aurum férre dixi, pós tu factú's Chármides: 975

Príus non tu is eras, quam aurí feci méntionem. níl agis. Proím tute itidem ut chármidatu's, rúrsum te dechármida. 135

CHARMIDES

Quís ego sum igitur, síquidem is non sum, quí sum?

SYCOPHANTA

Quid id ad me áttinet? Dum ille ne sis, quem égo esse nolo, sí's mea causa quí lubet. [Príus non is eras quí eras, nunc is factú's qui tum nón eras.] 980

971. τῶν τε σελ C (B?) hodie is unquam Z. hodie sum quam B. hodie Sumquam CD. hodie unquam F (*) 972. Ábi sis *Cammerárius*. Ábi síl B. ac sí síl *ceteri* nugari nugatorí F'

973. nequequam FZ auri fero] affero F 974. me obrepisti R (mi obrepisti *cum Reizio Hermannus*). obrepisti Z. obrepisti BCD. obrepisti F in eapse] meapse Z. me hac F

975. Posquam *pro* Postquam R postu BC. post τῶν *ceteri* factú's *pro factus Hermannus* (*) 976. non tu is eras *Hermannus*, ut v. 980.

τῶν noncerat B *ead. m.*, ut de sexta littera prorsus non liqueat. τῶν non erat *ceteri* auri feci FZ. aurifici BCD nihil libri (*)

977. Proím tute R *Proleg. p. ccxv.* Proím tu te B, et vel sic vel proím tu te *ceteri* charmidatus cf libri: corr. *Hermannus* te decharmida R (te *cum Hermannus*) *Proleg. p. lxxv.* recharmida libri

978. Quis] Quid B 979. nolo F quilibet B. quilibet C. quilibet D. quod libet FZ (*) 980. *Versum seclusit R cum Ladewigio Philologi XVII p. 255* factú's *pro factus Hermannus*

Áge siquid agis.

CHARMIDES

SYCOPHANTA
Quíd ego agam?

CHARMIDES

Aurum rédde.

SYCOPHANTA

Dormitás, senex.

CHARMIDES

Fássu's Charmidém dedisse aurúm tibi.

SYCOPHANTA

Scriptúm quidem. 140

CHARMIDES

Próperas an non próperas ire actútum ab his regiónibus,
Dórmitator, príusquam ego hic te iúbeo mulcarí male?

SYCOPHANTA

Quam ób rem?

CHARMIDES

Quia illum quem émentitu's, ís ego sum ipsus
Chármides, 985

Quém tibi epistulás dedisse aiébas.

SYCOPHANTA

Eho, quaeso án tu is es?

CHARMIDES

Ís enim uero sum.

SYCOPHANTA

Aín tu tandem? is ípsusne's?

CHARMIDES

Aio.

SYCOPHANTA

Ípsus es? 145

981. et ante et post agit spatiolum C Sy. om. B Ch. om. F Sy.] Car. F. spatium C 982. CH.] Syc. F. om. B fassu's pro fassus Hermannus dedisse. Car. aurum F (*) 983. properas ire post Guyetum Hermannus. properat abire libri, nisi quod abere B actuum C (*) 984. mulctari F. multari Z 985. Sy. om. B CH.] X B émentitu's, is Fleckeisenus. émentitul' et libri (*) 986. epistulas BZ. epistolae ceteri aiebat B eo Z quaeso tu (an tu Pareus) is es Camerarius. quecan tuisset B. que ||et, h. e. cum sex litterarum spatio in principio versus, CD. que et Z. ne et F 987. emm uorsum F Sy. om. C is ipsus ne es? CH. aio. SY. ipsus es? Camerarius: isipisnefaiio Z p X ipisfet (sic)

CHARMIDES

Ípsus, inquam, Chármides sum.

SYCOPHANTA

Ergo ípsusne's?

CHARMIDES

Ipsíssimus.

Abin hinc ab oculís?

SYCOPHANTA

Enim uero séro quoniam huc áduenis,
Vápulabis meo árbitratud ét nouorum aedílium. 990

CHARMIDES

Át etiam maledíceis?

SYCOPHANTA

Immo sáluos quando equidem áduenis,
Dí me perdant sí te flocci fácio an periíssés prius. 150
Égo ob hanc operam argéntum accepi: té macto infortúnio.
Céterum qui síis, qui non síis, cíccum non intérdum.

988. *Priscianus III p. 598 P. 84 H. de adiectivis agens:* quamuis antiqui etiam in quibusdam gentilibus comparatiuis usi sunt, ut 'Punus Puniór' . . . et superlatiuis etiam in pronomi- nibus, ut idem Plautus in *Trinummo*: 'ergon . . . oculis'. — *Pompeius Comm. p. 153, 16 K.*: ne te decipiant illa Plautina et Afraniana uerba, ipsissimus. ioco comico hoc dixit. est etiam apud Graecos [*Aristoph. Plut. 83*] αὐτότατος tale. comica sunt ista et ad artem non pertinent

B. íf ípsul ef *ceteri reliquis omissis omnibus* 988. *partim* ergon, *partim* ergo *codd. Prisciani* ípsul nef *B.* ípsulne ef *vel* ípsul neef *ceteri.* ípsul efr *Priscianus* CH. *om. F'* ípsíffimus *libri cum Prisciano* 989. *Car. praemittit F'* Abin hinc *post Guyetum Hermannus.* Ab hinc *vel* abhinc *BCD, Priscianus.* abí hinc *F'Z* oculí *D* séro *Gulielmius c. 2, et ante eum Langlaeus Ictus teste Taubmanno.* sero *libri (etiam B)* quoniam huc *Reizius apud Hermannam praef. p. x.* quoniam *libri* (qm̄ *BC*) (*) 990. Vapulabis *Camerarius.* Vapulaf *C.* Vapulí *B.* Vapulaf *ceteri* meo árbitratud *R. Nov. exc. I p. 75.* meo árbitratu *libri* ante et et *post* nouorum *spatia mediocria C* (*) 991. CH. *om. B* saluuf *libri* quando equidem *R.* quandoquidem *vel* quando quidem *libri* (*) 992. Dí me *Lambinus.* Dí te *vel* díte *libri* sí te *vel* síte *libri* peri- isses *Camerarius.* períffse *BCD.* períffse *F'Z* (*) 993. accepi: te macto *post Vallam Saracenus, Pius.* accepf emacto (*vel* em acto) *BCD.* accipi te macto *Z.* accepi emacto *F'* infortunio *F'Z.* inportunio *BD.* inportunio *C* 994. Ceterum *Gulielmius.* Sed erum

Íbo, ad illum renúntiabo quí mihi tris nummós dedit, 995
 Vt sciat se pérdidisse. ego ábeo. male uine ét uale:
 Quí te di omnes áduenientem péregre perdant, Chármides. 155

CHARMIDES

Postquam ille hinc abiit, póst loquendi líbere
 Vidétur tempus uénisse atque occásio.
 Iam dúdum meum ille péctus pungit áculeus, 1000
 Quid illí negoti fúerit ante aedís meas.
 Nam epístulae illae míhi concenturiánt metum 160
 In córde et illud mílle nummum, quám rem agant.
 Numquam édepol temere tinnit tintinnábulum.
 [Nisi qui íllud tractat aut mouet, mutúmst, tacet.] 1005
 Sed quis hic est, qui huc in pláteam cursuram íncipit?
 Lubet ópseruare quíd agat: huc concéssero. 165

1002. *Placidus p. 27, 20 D.*: concenturiat: instruit, ordinat, dictum a centurionibus qui milites ordinant. *Huc revocavit Deuerlingius: vix recte*

BCD. Sed herum *FZ* ciccum *R.* floccum *libri* interdum *Camcrarius.* interdum *vel* inter dum *libri* (*) 995. Ibo ad *FZ.* Ibi id *BCD* renunciabo *BZ* (*) 996. fiat *B* habeo *D*
 997. Qui te di *Scaliger.* Quodite *vel* Quodi te *vel* Quo dite *BCD.* Quod di te *FZ* Charmides *om. F* (*)

998. *Novam scaenam ordiuntur BCD cum eisq̄ue Hermannus: con-*
tinuant FZ. Charmides. *SENEX DV. inscripsit B. SENEX DV C*
SENES D (*) 999. atq̄ *h. l. C* 1000. Landudum *B* 1001.
 negoti *B.* negoti *CDF.* negoti *Z* aedif *omnes* 1002. epí-
 stolae illae mihi concenturiant *Meierus p. 325.* epístola illa mihi
 concenturiat *libri, nisi quod* epístula *BZ,* contenturiat *B* metuñ
B 1003. agant *R.* agat *libri* 1004. Nunquam *FZ.* Nū quē *B.*
 Numquem *CD* temere tinnit tintinnabulum *Bentleius, Hermannus*
 (temere tinnit tintinabulum *Camcrarius*). temeret *mutum nabubulum*
B. temere tintinnabulum *ceteri, nisi quod* u *pro un Z* 1005. *Ver-*
sum seclusit R ^{aut} *et D* mutumst *Pareus.* mutuf *BCD* (an mutuf
 est *D?*). mutum *FZ* (*) 1007. obseruare *pro opf. libri* *post*
obseruare et post huc *vacua spatia C* concessero. *Stalimuf* || char-
 midel *B*

STASIMVS. CHARMIDES

STASIMVS

Stásime, fac te própere celerem, récipe te ad dominúm domum,
Né subito malum éxoriatur scápulis stultitiá tua.

Ádde gradum, adproperá: iam dudum fáctumst, quom abi-
istí domo. 1010

Cáue sis tibi, ne búbuli in te cóttabi crebrí crepent,
Si áberis ab eri quaéstione. né destiteris cúrrere. 5

Écce hominem te, Stásime, nihili: sátin' in thermipólio
Cóndalium es oblítus, postquam thérmpotasti gútturem?
Récipe te et recúrre petere ré recentí.

CHARMIDES

Huic, quísquis est, 1015
Gúrgulioſt exércitor: is hómínem cursurám docet.

STASIMVS

Quíd, homo nihili, nón pudet te? tríbusne te potériis 10
Mémoriae esse oblítum? an uero, quía cum frugi homónibus

Aet. IV Sc. 3. SERVVS SENEX C B. SERVVS SENEX C. STASIMVS SERVVS CARMIDES SENEX ceteri, nisi quod Charmides Z Gracis K et Θ litteris per hanc quoque scaenam utitur B 1008. K praemittit B, CH. Z facte vel fac te libri dñm

om. F () 1009. malum Kochius. metul libri^{ex} ornatur D stultitia tua Camerarius. stultitiá BD. stulticiam CFZ (*) 1010. abde FZ appropera solus F. vacuum spatium sequitur in C nududum B factumst CD. factumst Z. factum si B. factum est F post factumst spatium C cum libri abiisti Guyetus,*

bu Fleckeisenus Exere. Plaut. p. 42. abisti libri 1011. nebuli D 1012. aberis Camerarius. abierit libri aberi BCD. ab heri FZ

questione B nec F 1013. nihili FZ. nihil BCD satin in thermopolio Camerarius: ubi thermipolio Fleckeisenus Mus. Rhen. VIII (a. 1852) p. 228. sat sunt ermi polio B. sat in thermopolio ceteri, nisi quod term. F 1014. thermopotaſti BCDZ. ter modo Potastí F () 1015. recurre petere re recentí Camerarius. recurre petere recentí BCDZ. currere propere. recipe te F (non omittens ab initio recipe te) hic FZ 1016. Gurgulioſt B. gurgulioſt C.*

st gurgulá e D. curculioſt Z. Curguluf est F exercitor, is post Vallam Piumque Camerarius. exercitoris libri hominem R. hunc hominem libri cursur indocet (sic) B. cursuram decet F () 1017. tribus nunc te F poteris Camerarius. poterit BCD. parerit Z. potit F 1018. Memoriae Gulielmus c. 2. memorie F. memoria ceteri homonibus R cum Bergkio. hominibus libri (*)*

Íbi bibisti, qui áb alieno fáciie coliberént manus,
 Ínter eosne hominés condalium té redipisci póstulas? 1020
 Chíruchus fuit, Céreonicus, Crínus, Cricolabus, Cólلابus,
 Cóllicrepidae, crúricrepidae, férriteri, mastígiae: 14
 Quórum hercle unus súrrupiat currénti cursorí solum. 16

CHARMIDES

Íta me di ament, gráphicum furem.

STASIMVS

Quíd ego quod períit petam?
 Nísi etiam labórem ad damnum adpónam ἐπιθήκην ínsu-
 per. 1025
 Quín tu, quod períit, periísse dúcis? cape uorsóriam:
 Récipe te ad erum.

CHARMIDES

Nón fugitiuost híe homo: comminiút domi. 20

STASIMVS

Vtinam ueteres ueterum mores, ueteres parsimóniae
 Pótius in maióre honore híe éssent quam morés mali.

1020. *Hunc versum, quem libri habent post 1022, huc transposuit*
R Proleg. p. XXIV sq. Vide nunc praeft. 1021. Chiruchus *R Proleg.*
p. LXXXII. Truchul B. truchul C. truchul D. terruchul Z. ter-

rucul F cernonicul D Crinus post Vallam Hermannus. crinnul
libri Cricolabus R Proleg. l. s. s. cercobulul BCD. cercobulul
FZ ()* 1022. Collicrepidae *Beckerus Galli II p. 147 ed. tert.*
Oculi crepide BC. oculicrepide D. oculi crepidae FZ *cruri-*
crepidae Camerarius. erum crepidae Z. crum crepide B et iunctim

D. crurincerpide C. cruci crepide F mastigie B. magie D ()*

Sequitur in libris quem v. 1020 fecit R 1023. Quorum hercle
R Proleg. p. CCXXXVII: cf. CCLXXIV. Quorum eorum libri (Quorū eorū
B) surrupiat Loewius Act. soc. phil. Lips. V p. 315. surrupiat B.
surrupuit CD. subripuit FZ ()* 1024. ament *FZ. amant BCD*
furem C St.] spatium B ego quod B. ego quid ceteri

1025. ad damnum *Camerarius. addānū B. addam* || Num *ceteri ap-*
ponam libri ἐπιθήκην Scaliger (epithecam iam Camerarius). apothec-
cam libri ()* 1026. uersoriam *B, sed evanida scriptura (*)* 1027.
herum FZ Ch. om. BCD fugitiuulr BCDZ. fugitiuul est
FZ huic C ...emmit B corrosis ab initio tribus litteris (h. e.
cōm) 1028. *St. om. B ueteres ueterum mores R Proleg. p. LXXIII.*
ueteresf hominesf BCD. ueteresf moresf FZ ueterisf FZ parsi-
monie B, paenultima littera evanida ()* 1029. *St. om. BCD in*
maiori honore Lomanus Spec. p. 74. maiori honori libri, nisi quod
honori superscr. D ()*

CHARMIDES

Di ímmortales, básilica hic quidem fácinora inceptát lo-
qui. 1030

Vétera quaerit, uétera amare hunc móre maiorúm scias.

STASIMVS

Nám nunc homines níhili faciunt quód licet, nisi quód lubet. 25
Ámbitio iam móre sanctast, liberast a légibus.
Scúta iacere fúgereque hostis móre habent licéntiam:
Pétere honorem pró flagitio móre fit.

CHARMIDES

Morem ínprobum. 1035

STASIMVS

Strénuos nunc praéterire móre fit.

CHARMIDES

Nequám quidem.

STASIMVS

Móres leges pérduxerunt iam ín potestatém suam, 30
Mágis quis sunt obnoxiosae quám parentes líberis.
Eae misere etiam ad párietem sunt fíxae clavis férreis,
Vbi malos morés adfigi nímio fuerat aéquius. 1040

CHARMIDES

Lúbet adire atque ádpellare hunc: uérum ausculto pérlubens,
Ét metuo, si cómpellabo, ne áliam rem occipiát loqui. 35

1030. CH. om. BC hic superser. D 1031. Vetera querit B.
uetera que || Erat CD. Sta. Qui quaerit FZ hunc more Dousa
Ecyplan. IV, 25. hunc morem B. hunc morem ceteri sciat F
1032. St. om. FZ homines Bergkiius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (106).
moref libri nihili Scaliger, Bentleius, Hermannus. nihil libri licet]
habet C (*) 1033. Ampricio (sic) C sancta est liberast a F (*)
1034. fugereq; in marg. D hostif omnes moref F 1035.
honore BC CH. om. BCD 1036. St. om. BCD Strenuos
nunc Scaliger, Guyetus. Strenuof libri preterire B CH. om.
BCD nequam quidem B. nequam idem CD. nequam id est
FZ (*) 1037. St. om. BCD 1038. quis sunt Pius. qui sunt libri
obnoxiosae quam Brantius apud Pareum. obnoxio siquam BCD.
obnoxii quam FZ parentes liberif FZ. parentes liberi BCD (*)
1039. Eae misere R. Ea miserere BCD. eę miserę Z. Car. Hei
miserum est. Sta. F fixe BC (*) 1040. affigi F equus B.
aequus C ante corr. 1041. atq' h. l. et v. 1047 C appellare libri
auscultabo F 1042. Et Acidalius. Sed libri

(STASIMVS

Néque istis quicquam lége sanctumst. léges mori séruunt,
Móres autem rápere properant quá sacrum qua púplicum.

CHARMIDES

Hérele istis malám rem magnam móribus dignúmst dari.) 1045

STASIMVS

Nón hoc puplice ánimaduorti? nam íd genus hominum hó-
minibus

Vniuersis ést aduorsum atque ómni populo mále facit. 40

Mále fidem seruándo illis quoque ábrogant etiám fidem,

Quí nil meriti: quíppe eorum ex ingénio ingenium horúm
probant.

Síquoi mutuóm quid dederis, fít pro proprio pérditum. 1050

Quóm repetas, inimícum amicum inuenias benefició tuo. 45

(Sí mage exigere occúpias, duarum rérum exoritur óptio:

Vél illud quod credíderis perdas, uél illum amicum amíseris.)

Hóc qui in mentem uénerit mí? re ípsa modo commónitus sum.

1043 sqq. *Hos versus seclussit R*, v. 1043 cum *Ludewigio Philologi XVII p. 255* (*) ιστις FZ . ιστι BCD sanctus B . sanctumst ceteri 1044. autem] aũ B pulheum B 1045. *Ch. Camerarius. om. BFZ* ERCLE A dignust B cum A . dignum est F . dignumst ceteri 1046. *St. Camerarius. om. libri* Non Guyetus . Nonue libri cum A , nisi quod 'neq; ultima littera erasa' D(?) hoc] h D pullice B . PUBLICE A animaduorti] ANIMADUERTI A . $\text{animum aduorti ceteri}$ hominibus Z . $\text{omnibus ceteri cum A}$ (*) 1047. $\text{Vniuersis libri cum A}$ ADUORSUM A . aduersum ceteri 1049. nihil libri cum A EORUMEX A . exeorum ceteri (*) *Post hunc v. sequitur in libris, etiam A, versus 1054* Hoc qui in mentem —: *transposuit Bothius, idemque Meierus iussit p. 329* 1050. Si quoi R . SICUI A . Si quid BCDF . si quis Z $\text{mutuum libri cum A}$

DEDERIS A . dederit ceteri PRO R FITPROPIO A (*litteris correctoris manu additis*). fit proprio F 1051. Quõ B . QUM A . Qñ CD : unde *Quoniam in aliis. Cum F*. Quum iam Z $\text{inuenias beneficio tuo R Opusc. phil. II p. 719}$. $\text{INUENIASEXBENEFICIO TUO A}$. $\text{beneficio inuenioatuo B}$. $\text{beneficio inuenias tuo ceteri}$ (*nisi quod inuenis Z*) (*)

Versus 1052. 1053 Bergkiius seclussit Cens. p. 1146 sq. (26) 1052. exigere FZ cum A . exgenere BCD $\text{occupias Fleckeisenus: OCCIPIAS As}$ (*ubi COAPIAS Ar*): *atque ita Bergkiius. cupias ceteri* (*)

1053. AMISERIS A , *atque ita Angelius; item, sed crasa a littera, D. miseris ceteri* 1054. *in libris sequitur post 1049* immenté (*sic*) B

mih libri cum A . *Interrogandi nota addita a proximis diuinxit Brixius* MODOREIPSA A : *male. re ipsa modo ceteri* COMMOTUSSU A (*ubi olim sũ fuisse probabile est*) (*)

CHARMIDES

Méus est hic quidem Stásimus seruus.

STASIMVS

Nam égo talentum mútuom 1055

Quoí dederam, talénto inimicum mi émi, amicum uéndidi.

Séd ego sum insipiéntior, qui rébus curem púplicis 50

Pótius quam, id quod próximumist, meo térgo tutelám geram.

Éo domum.

CHARMIDES

Heus tu, asta ílico. audi, heús tu.

STASIMVS

Non sto.

CHARMIDES

Té uolo.

STASIMVS

Quíd, si egomet te uélle uolo?

CHARMIDES

Aha, nímium, Stasime, saéuiter. 1060

1060. *Nonius p. 510 sq.*: saeuiter pro saeue. Plautus in *Poenulo*: 'aha tam saeuiter'. Idem in *Trinummio*: 'animum Stasime saeuiter': cf. *Priscianus XV p. 71, 1 H.* — *Glossae Plautinae p. 235, 12*: In *Trinummio*: . . . 'saeuiter': sed ut subsequatur pax e v. 891 excerptum: ut aut ordo glossarum turbatus sit aut in versu aliquo nunc deperdito fuerit saeuiter. *Vide Opusc. phil. II p. 253 et ad v. 879*

1055. MEUSTKIC A seruuſ et mutuom libri cum A 1056.
 Quoí R. CUI A. Quod ceteri deram (et sic quidem Quodderam)
 C mihi em C. mihi emi ceteri cum A uendedi B (*) 1057.
 puplicif C: pullicif B. publicif ceteri 1058. proximumist Z. pro-
 ximumist BCD. proximumist F. PROXIMUMEST A Proxima sic
 exhibet A:

MEOTERGOTUTELAMGERA

EODOMUM KEUSTUASTAILICOAUDI KEUSTUNONSTO TEUOLO

sic autem B:

meo tergo cure iam gera meo domū.

Heuf tua fra ilico audi heuf tu nonsto (nihil praeterea):

a quo ceteri (praeter sublatam versuum distinctionem) ita discrepant:

tute iam CDZ. tutelam F, Pius, Camerarius geram eo FZ

Ch. Heuf tu afra FZ nonsto] St. Non sto. Ch. At ego te frare

uolo FZ (*) 1060. EGOMETEUELLET A (ubi, pro T extrema L non

dubiam legit Loewius, idem dubitans de N sequenti) AKA A, ut in

Poenuli versu Nonius. ha BCDZ. ah F, Hermannus. a (ammum)*Nonius h. l.* feuter BC (*)

STASIMVS

Émere meliust, quoi íperes.

CHARMIDES

Pol ego émi atque argentúm dedi.

Séd si non dicto aúdiens est, quíd ago?

STASIMVS

Da maguúm malum. 55

CHARMIDES

Béne mones: ita fácere certumst.

STASIMVS

Nísi quidem es obnóxius.

CHARMIDES

Sí bonust, obnóxius sum: síu secust, faciam út mones.

STASIMVS

Quíd id ad me attinét, bonisne séruis tu utare án malis? 1065

CHARMIDES

Quía boni malíque in ea re párs tibi.

STASIMVS

Partem álteram

Tíbi permitto: illam álteram apud me, quód bonist, adpónito. 60

CHARMIDES

Sí eris meritus, fiet. respice húc ad me: ego sum Chármides.

STASIMVS

Hém, quis est qui méntionem homo hómínis fecit óptimi?

1061. Et mere *CD* melius *F*. melius est *ceteri cum A* cui libri cum *A* imp. libri cum *A* emi] em *C* atq' h. l. *C*

1062. EST *A*: atque ita *Acidalius*. et *ceteri* DAMAGNUM *A*: atque ita *Gulielmius in Trin. c. 2.* damnum *ceteri*, nisi quod *dánū B*, dampnū *CD* (*) 1063. certū est *FZ*. certū est *BCD*. CERTUMEST *A* 1064. bonust et secust *R* (est bis *Lambinus*). bonus est et secus libri cum *A* UTMONES *A*. uti iubet *ceteri*. ut iubes *Hermannus* (*) 1065. bonus me *C*. 1066. Qui *B* tibi est libri cum *A*

1067. APUD *A*. ad *ceteri* bonus *B*. bonus est *ceteri cum A* apponito libri cum *A* 1068. fiet *FZ* cum *A*. fiet *BCD* KUC-

ADME *A*. adme huc *ceteri* charmidē *B* (*) 1069. Ab hoc versu in *D* personarum notae, quae inde a v. 78 nullae fuerunt, rursus comparent, sed ut a v. 1125 ad 1155 rarescere incipiant, per extremam partem fabulae non pluribus quam quinque exemplis exstant (v. 1162. 1180. 1181. 1183)

KOMOKOMINISFECIT *A*. facit homo hominis *ceteri* optimi libri cum *A*

Ípsus homo optumús.

CHARMIDES

STASIMVS

Mare, terra, caelum, di, uostrám fidem, 1070

Sátin' ego oculis pláne uideo? estne ípsus an non ést? is est.

Cérte is est, is ést profecto. o mí ere exoptatíssume, 65
Sálué.

CHARMIDES

Salue, Stásime.

STASIMVS

Saluom té —

CHARMIDES

Scio et credó tibi.

Séd omitte alia: hoc míhi responde: líberi quid agúnt mei,
Quós reliqui hic fílium atque fíliam?

STASIMVS

Viuónt, ualent. 1075

CHARMIDES

Némpe uterque?

STASIMVS

Vtérque.

CHARMIDES

Di me sáluom et seruátúm uolunt.

Cétera intus ótiosse pércontabor, quae uolo. 70

Eámus intro: séquere.

STASIMVS

Quo tu té agis?

1070. Ipsus homo *R*: IPSUSKOKOMO *A*. Ipse homo *BCDZ*. Ipse ego *F* OPTUMUS *A*. optimus *ceteri* CAELUM *A*. celum *CD*. celum *BF* uostram *F*. uŕam *BCD*. UESTRA *A*: item *Z* (*)

1071. ego oculis *BCFZ*. ego oculis *D*. OCLISEGO *A* ipse *BCDFZ*. KIC *A* est? is] est *BC* 1072. CERTEISESTPROFECTO *A* here *FZ* exoptatissime libri cum *A* 1073. SALUUM *A* cum *ceteris* 1074. omitte *Acidalius post Angelium*. DMITTE *A*. omitto *ceteri* (*Camerarius*) Aho *C* qui dac un mei *B* 1075. atq' *h. l. C* ui uont *B*. UIUNT *A*. uiuunt *ceteri* ualent. || *CH*. Nempe uterque? *ST*. uterque *Camerarius*. ualent. || *N*ēpe uterque. *K*. uterque *B*. ualent *sp*. nempe uterq' *sp*. vŕq' *C*. ualent nempe uterque. *CAR*. uterque *D*. ualent nempe. *CH*. uterque? *ST*. uterque *FZ* *CH*. di]

Di CD saluum libri cum *A* 1077. *ST*. praemittit *D* cetera *Z* intus otiosse *R*, ut *v. 37*. intus otiose *CD* cum *A*. intus otiose *FZ* PERCONTABOR *A*. percunctabor *ceteri*, nisi quod *p* sŕabor (eum quattuor vel quinque litterarum exesarum lacuna) *B* que *B* 1078. *ST*.] *CH*. *D* quo tu te (vel quotute)

CHARMIDES

Quonam nísi domum?

STASIMVS

Hícine nos habitáre censes?

CHARMIDES

Vbinam ego alibi cénseam?

STASIMVS

Iám —

CHARMIDES

Quid iam?

STASIMVS

Non súnť nostrae aedis staéc.

CHARMIDES

Quid ego ex ted aúdio? 1080

STASIMVS

Véndidit tuos gnátus aedis.

CHARMIDES

Péři.

STASIMVS

Praesentáriis

Árgenti minís numeratis.

CHARMIDES

Quót?

STASIMVS

Quadráginta.

CHARMIDES

Óccidi.

75

Quís eas emit?

STASIMVS

Cállicles, quoi tuám rem commendáueras:

Ís habitatum huc cónmigrauit nósque exturbauít foras.

agif. CH. quonam BFZ. quo tu te agif. ST. quonam D. quotute-
 agif q^onam C. QUONAMTUTEAGIS QUONAMCEN || (in ipso fine paginae)
 A: unde in principio deperditae paginae proximae scriptum fuisse cum
 glossemate SESNISIDOMUM coniecit Studemundus p. 621 1079. St.]
 CH. D Hicine B. hiccine ceteri CH.] ST. D ergo Scaliger
 1080. nōre B aedif CD. edif B. aedef FZ staec R (istae
 Camerarius). fre B. om. ceteri ted R. te libri (*) 1081. gnatus
 Pareus, Naekius Opusc. I p. 188. natuf libri 1082. quot FZ.
 quod BCD 1083. Quif B. qui ceteri calhdef F cui libri

CHARMIDES

Vbi nunc filiús meus habitat?

STASIMVS

Híc in hoc postículo. 1085

CHARMIDES

Mále disperii.

STASIMVS

Crédidi aegre tibi id, ubi audissés, fore.

CHARMIDES

Égo miser summís aerumnís súm per maria máxuma 80
 Vétus, capitalí periclo pér praedones plúrimos
 Mé seruaui, sáluos redii: míne hic disperii miser
 Própter eosdem, quórum causa fui hác aetate exércitus. 1090
 Ádimit animam mi aégritudo. Stásime, tene me.

STASIMVS

Vísne aquam

Tibi petam?

CHARMIDES

Res quom ánimam agebat, tím esse offusam
 opórtuit. 85

1090. *Nonius p. 192, 19*: aetas feminini est generis. Plautus aetas masculini. Plautus Trinummi: 'propter exercitus'

1085. St. *om. BC* 1086. egre *BC*. id ego *F* 1087. miser summis aerumnis *R* partim *Kampmanno* partim *Bergkio* ducibus. miserum meis periculis *BCD* (miserum *B*). miser meis periculis *FZ* periculis *et proximo v.* periclo *pro* periculis *et* periculo *Guyetus* maxima *Z* 1088. Vectus, capitali periclo per *interpunxit Goellerus* *culgo* Vectus capitali periculo, per *predones BC* plurimos *libri*

1089. salus *BC*. salus^u *D*. salus *FZ* 1090. hoc aetate *Nonius* (*) 1091. mihi *libri* egritudo *BC* 1092. res *om. F* quom *B*. quomiam *CD*. quom iam *Z*. cum *F* agebat *BCZ*. aebat *D*. aebam *F* offusam *Z*. offusa *BCD*. effusa *F*. effusam '*libri veteres*' *Lambini* *Extremae scaenae in B de more continuantur, in novi versus speciem scripta, nomina* Callicles Charmides Stasimus

CALLICLES. CHARMIDES. STASIMVS

CALLICLES

Quid hoc híc clamoris aúdio ante aedís meas?

CHARMIDES

O Cállices, o Cállices, o Cállices,
Qualíne amico méa commendauí bona! 1095

CALLICLES

Probo ét fideli et fído et cum magná fide.
Et sálue et saluom te áduenisse gaúdeo. 5

* * * * *
* * * * *
* * * * *

CHARMIDES

Credo, ómnia istaec sí ita sunt ut praédicas.
Sed quis istest tuos ornátus?

CALLICLES

Ego dicám tibi.

Thensaúrum effodiebam íntus dotem fíliae 1100
Tuae quaé daretur. séd íntus narrabó tibi
Et hóc et alia: séquere.

CHARMIDES

Stasime!

STASIMVS

Em.

CHARMIDES

Strénue 10

Act. IV Sc. 4. SENES · II · SERVVS C · B. CALLICLES CHAR-
MIDES SENEX II STASIMVS SERVVS C. CALLICLES CARMIDES
SENES STASIMVS SERVVS DFZ, nisi quod Callidel F, Charmidel
Z, STASIM D Graccis B Θ K litteris personas notat B 1093. B
Quid B 1094. O callidel o callidel F (bis tantum) tertium o
Callicles om. Z cum F 1095. animo F 1096. CA. om. BC
1097. saluae et C. saluer et B saluum libri 1098. Credo omnia
istaec iungebatur si ita sunt ut R l. s. s. si itafr ut BCDZ. si
ita est ut F predical BC () 1099. cfrte est (sic) C. iste est*
ceteri 1100. Thensaúrum D. Thensaúrum ceteri effodiebat F
filie B 1101. Tue que B. tuę que C () 1102. STA. om. D*
(spatium C) em] hem libri [strénue B ead. m.

Curre ín Piraeum atque únun curriculum face.
 Vidébis iam illic náuem qua aduectí sumus.
 Iubéto Sagariónem quae inperáuerim 1105
 Curáre ut efferántur, et tu itó simul.
 Solútumst portitóri iam portórium: 15
 Nihil ést morae. cito ámbula: actutúm redi.

STASIMVS

Illíc sum atque hic sum.

CALLICLES

Séquere tu hac me intró.

CHARMIDES

Sequor.

STASIMVS

Hic méo ero amicus sólus firmus réstitit: 1110
 Neque démutauit ánimun de firmá fide,
 Quamquám labores múlto ob rem et líberos 20
Apséntis mei eri eum égo cepisse cénseo.
 Sed hic únus, ut ego súspicor, seruát fidem.

1103. *inpira euū B. inpira aeū C. inpira euum D. in pīreum Z. in pyreum P atq' h. l. et v. 1109 C* 1104. *nam F' nauem superscr. D* 1105. *iubeto post Pium Camerarius. Vider of B. mdero ceteri Sagarionem Salmasius. angarionē B. fangarionem ceteri que BC* 1106. (*). 1107. *Solutumst FZ. Solutust ceteri portitori iam] portitorium C* 1108. *Totum versum uni Charmidi recte continuant BCDF. St. ante nihil, Ch. post morae addidit Z morae [Ch.] cito ambula R. moracū ambula B et, nisi quod ambula, C. moratū ambula D. morato ambula F. morae. Ch. tu ambula Z (*)* 1109. *Sta.] spatium D (cum C) hac me B. me hac ceteri (*)* 1110—1114 *sic R constituit: in B sic turbati exstant:*

K Hic meo ero amico solus firmus restitit
 Neque demutauit animum de firma fide
 Quāquā labores multos
 Sed hic unus ut ego suspicor seruat fidem
 Ob rē labore meū ego cepisse censeo Lyfitehif

A quo exemplo ita ceteri libri discrepant, ut (praeter sublatam versuum distinctionem) pro K (Sta. FZ) spatium habeat D (cum C), hero FZ exhibeant, amicus F, suspicor omnes, laborem eum CD, Lyfitehif omitant omnes, praeterea autem FZ non tantum sed deleant, sed versus tertii verba, suo loco prorsus ommissa, in ultimum inferciant, et sic quidem Z: quanquam labores multos ob rem eum cepisse censeo, brevius etiam F: quanquam labores multos cepisse censeo ()*

ACTVS V

LYSITELES

Hic homóst hominum omnium praécipuos, 1115
 Voluptátibus gaudiisque áutepotens.
 Ita cómmoda quae cupio éueniunt,
 Quod agó, subit, adsecué sequitur:
 Ita gaúdiis gaudia súppeditant.

Aet. V Sc. 1. ADVLESCENS C. B. LYSITELIS ADVLESCENS C. LISITELIS ADOLES CENS D. Superiori scaenae sine ullo intervallo continuant FZ: cf. ad v. 1120 et vide Proleg. p. CCCXVI

1115—1119 *anapaestios esse Reizius vidit (apud Hermannum praef. p. IX), dimetros discipulit Hermannus Elem. doctr. metr. p. 393. Ei in B sic scripti sunt in tetrametrorum speciem:*

C Hic homo est omnium hominum p̄cipuus uoluptatibus
 gaudisq̄ue ante potens.

Ita cō moda q; cupio eueniunt. quod ago adlequitur subest
 Sublequitur. ita gaudis gaudium suppeditat.

A quo exemplo quomodo ceteri discrepent, infra scripsimus 1115

tamquam Stasimi verba continuant FZ omnium sine hominum F.

hominum omium cum Reizio Hermannus transposuit () 1116.*

Ante ponens CD. Anteponens FZ 1117. ante ita vacuum spa-

tium CD commodaq̄ CD. commoda que F. commoda quae Z,

Palmerius p. 883 1118. subit, adsecue sequitur R (ubi subit pro

subest praeciit Aeidalius) () 1119. gaudia suppeditant post Bothium*

Bergkii Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (106). gaudium suppetat ceteri

praeter B () A v. 1120 novam scaenam FZ ordiuntur, Lyfitelef*

adulescens (adol. F) inscriptam Sie autem hos versus male distinctos

B exhibet:

Modo me fratimur lesbomei seruus conuenitus in dix

Suum erum peregre huc ad uenisse charmidem.

Nunc mihi id propere conueniendum est ut quecum eius filio egi

Ei rei fundus pater sit potior. eo sed foret helenitu suo mihi

Moram obiciunt incōmode. Charmides Callides Lyfitelef

Lesbomeus. SENES · II · ADVLESCENS · II · C ·

Hic quoque ceterorum a B discrepantia notetur:

Módo me Stasimus Lésbonici séruos conuenít domi: 1120
 Ís mihi dixit súom erum peregre huc áduenisse Chármidem. 5
 Núnc mi is propeere cónueniundust, út, quae cum eius fílio
 Égi, ei rei fundús pater sit pótiór. eo ego. séd fores
 Haé sonitu suó moram mihi óbiciunt incómmode.

CHARMIDES. CALLICLES. LYSITELES

CHARMIDES

Néque fuit neque erít neque esse quemquam hómínem in
 terrad árbitror, 1125
 Quóius fides fidéлитasque amícum erga aequiperét tuam.
 Nam éxaedificauísset me, apsque té foret, ex hisce aédibus.

CALLICLES

Síquid amicum ergá bene feci aut cónsului fidéлитer,
 Nón uideor meruísse laudem, cúlpa caruisse árbitror. 5
 Nám beneficium homóni proprium quód datur, prosúm pe-
 rit: 1130

1120. conuenit domi. Is mihi *R Proleg. p. LXXII.* conuenit mhi
 etiam *CDZ.* conuenient mhi *F* herum *FZ* 1122. conueniendus
 est *CF* quae cum *CDZ* 1123. eo ego *R* (ego eo *Lindemannus*).
 eo libri (*) 1124. hęc *CDZ* moram mihi *post Guyetum Her-*
mannus. mhi moram libri omnes obiciunt *FZ* incommode
Z: post quam vocem scripta in B personarum nomina omittunt ceteri

Act. V Sc. 2. CHARMIDES. CALLICLES. LYSITELES *Bothius.*
 SENEX-II-ADULESCENS-II- C. CAL CAR SENES-II-LISIT ADOL
 D. Carmides Callides fenef. Lysiteles Lesbonicus adolescentef duo *FZ,*
 nisi quod Charmides Callides et bis II. pro duo *Z* *Graecis in hac*
quoque scaena litteris Θ Β Ε Ζ personas (CH. CA. LY. LE.) B notat,
sed ut Ε et Ζ per errorem multifariam inter se permutatae sint. De D
v. ad v. 1069 1125. hominem in terrad *R* cum Kochio Bergkioque.
 hominē interdum *B.* hominum interdum *ceteri* (*) 1126. Quoius
R Proleg. p. LXXXIII sq. Quoi *B.* cui *ceteri* equiperet *BD* tuam *R*
Parerg. p. 562. suum libri (*) 1127. apsque te foret, ex his (hisce
Fleckeisenus Cens. p. 245) aedibus *R Opusc. phil. II p. 271.* ex
 his aedibus absque te foret libri, nisi quod edibus *B,* rebus *F* — ap-
 que *B,* si absque *Z* (*) 1128. benefici *B* 1129. arbitror *B*
 1130. homoni *R Opusc. phil. II p. 720.* homini libri prosum
 perit *R Proleg. p. CIV, tum ignorans* prorsum perit iam *Boethornium*
 emendasse. profumpserit *BCD.* proprium erit *FZ* (*)

Quód datum utendúmst, repetundi id cópiast, quandó uelis.

CHARMIDES

Ést ita ut tu dícis. sed ego hoc néqueo mirarí satis,
Eúm sororem déspondisse suam ín tám fortem fámiliam,
Lýsiteli quidém Philtonis filio.

LYSITELES

Enim me nóminat. 10

CALLICLES

Fámiliam optumam óccupauit.

LYSITELES

Quíd ego cesso hos cónloqui? 1135

Séd maneam etiam, opínor: namque hoc cómodum orditúr
loqui.

* * * * *
* * * * *
* * * * *

CHARMIDES

Váh.

CALLICLES

Quid est?

CHARMIDES

Oblítus intus dúdum tibi sum dícere:

Módo mi aduenientí nugator quídám ocessit óbuiam,

1133. *Nonius p. 306, 16*: fortis etiam diues. Plautus Trinummo: 'eum sororem . . . familiam': id est diuitem et copiosam
1135. *Nonius p. 355 sq.*: occupare est etiam inuenire, tenere uel possidere. Plautus Trinummo: 'familiam . . . occupauit'

1131. utendumst BCD. utendum est FZ repetundi id cum Reizio Hermannus. id repetundi BC (utendū stid r. B). id repetendi ceteri copia est F uel (h. e. uelit) BC (*) 1132. tu om. F nequeo FZ. metuo BCD 1133. despondisse om. F. dispondisse Nonii codd. 1134. Charmidi continent DFZ: Callieli tribuit B (in quo est B Lyfite liquidem) piltonis BCD LX.] Θ B (*) 1135. Callieli tribuit R, quae Charmidi BFZ optimam FZ. optimas Nonii codd. colloqui F Post v. 1136 Charmidis atque Callielis sermones non adeo paucos intercidisse vidit Bergkiius Cens. p. 1148 (27) sq. (*) 1137. CH.] € B Vah F. Vha BCD. ua Z CA. quid est? CH.] Θ Videfr. B B intul D 1138. mihi libri ocessit Gulielmius in Pseud. c. 2, Scaliger. accessit libri (*)

Nímis pergraphicus sýcophanta. is mílle nummum se aú-
 reum 15
 Meó datu tibi férre et gnato Lésbonico aibat meo: 1140
 Quem égo nec qui esset nóueram neque úsquam conspexí
 prius.

Séd quid rides?

CALLICLES

Meo ádlegatu uénit, quasi qui aurúm mihi
 Férret aps te, quód darem tuae gnátae dotem: ut filius
 Túos, quando illi a mé darem, esse adlátum id aps te cré-
 deret, 20
 Neú qui rem ipsam pósset intelligere, thensaurúm tuom 1145
 Mé esse penes, atque á me lege pópuli patrium pósceret.

CHARMIDES

Scíte edepol.

CALLICLES

Megarónides commúnis hoc meus ét tuos
 Béneuolens comméntust.

CHARMIDES

Quin conlaúdo consilium ét probo.

LYSITELES

Quíd ego ineptus, dúm sermonem uéreor interrúmpere, 25
 Sólus sto nec, quód conatus sum ágere, ago? hominis cón-
 loquar. 1150

CHARMIDES

Quís hic est, qui huc ad nós incedit?

LYSITELES

Chármidem socerúm suom

1139. sicophanta BCD aureum Camerarius. aurum libri
 1140. datum F aibat Guyetus, Reiziús. aiebat FZ. alebat BCD
 1141. nec qui Z. nequi ceteri noueram neque usquam R.
 noram neque eum ante usquam libri, nisi quod usq; B, unquam F (*)
 1143. Ferrent C apste B. abste ceteri. item proximo v. tue
 gnate B 1144. ablatum F. allatum ceteri 1145. qui Acidalius.
 quif libri intellegere Bothius. intellegere et BCD. intelligere et
 FZ thesaurum FZ (*) 1146. atq' h. l. C a me Bothius. eum
 a me libri ame elege C (*) 1148. commentust DZ. comentust
 B. commentust C. commentust est F quin collaudo Camerarius:
 quin claudio B. quinunc laudo CDZ. quin laudo F 1149. Ly.
 om. B 1150. hominif BCD. homines FZ cloquar B 1151.
 charmidel Z tuum F

Lýsiteles salútat.

CHARMIDES

Di dent tíbi, Lysiteles, quae uelis.

CALLICLES

Nón ego sum dignús salutis?

LYSITELES

Ímmo salue, Cállicles.

Húnc priorem aequómst me habere: túnica propior pálliost. 30

CALLICLES

Deós uolo consília uobis uóstra recte uórtere. 1155

CHARMIDES

Fíliam meam tíbi desponsam esse aúdio.

LYSITELES

Nisi tú neuis.

CHARMIDES

Ímmo haud nolo.

LYSITELES

Spónden tu ergo tuám gnatam uxorém mihi?

CHARMIDES

Spóndeo et mille aúri Philippum dótis.

LYSITELES

Dotem níl moror.

1153. *Nonius p. 497, 36*: genetiuus positus pro ablatiuo uel aduerbio loci: Plautus Trinummo: 'non ego sum dignus salutis' 1156. *Nonius p. 144, 4*: neuult pro non uult . . . Plautus Trinummo: 'filiam . . . neuis'

1152. Lýsiteles *FZ*. Lýsiteles *BCD* CH. om. *B* queueli *B* 1153. CA.] *€ B. om. Z* dignus salutis *cum Nonio Hermannus. salute dignus libri Plautini LY.] € B* callides *F* (*) 1154. nunc *Z* aequumst *B. aequumst CZ. equumst D. aequum est F* habere. *B* Tunica *B. spatium intermedium CD* ppor *C. proprior Da* pallio *B. pallio est (vel €) ceteri* 1155. *Calliici tribuit R qui in scriptis editisque Charmidis est una cum proximo* *€ Deul B* uobis uostra *Hermannus. uña B. uestra ceteri* (*) 1156. CH. om. *B* post tibi *spatiolum C* desponsam esse *B, Hermannus. Desponsatam esse ceteri cum Nonio* (*) *LY.] Z B* tu neu *FZ e Nonio. om. BCD, et C quidem cum amplo in fine versus spatio* 1157. *LY.] Z B* sponden tu ergo *R Proleg. p. LXXII. spondent ergo CD. sponde nergo B. sponden ergo Z. sponde ergo F* 1158. philippu *B LY.] Z B* nihil libri morer *B*

CHARMIDES

Si illa tibi placét, placenda dós quoquest quam dát tibi. 35
Póstremo quod uís non duces, nísi illud quod non uís fe-
res. 1160

CALLICLES

Iús hic orat.

LYSITELES

Ínpenetrabit te áduocato atque árbítro.
Ístac lege fíliam tuam spónden mi uxorém dari?

CHARMIDES

Spóndeo.

CALLICLES

Et ego spóndeo itidem.

LYSITELES

Oh, sáluete adfinés mei.

CHARMIDES

Atqui edepol sunt rés, quas propter tíbi tamen suscénsui. 40

LYSITELES

Quíd ego feci?

CHARMIDES

Meúm corrumpi quía perpe'ssu's fílium. 1165

LYSITELES

Si íd mea uoluntáte factumst, ést quod mihi suscénseas.

* * * * *

1159. *Charmidi tribuit Acidalius*. Cal. FZ. om. B quoque est libri (quoq' || Est CD) 1160. CH. praemittunt FZ, spatium C, nihil B feres B. feres CD. feras FZ (*) 1161. CA. om. B Luf B. uif C LY.] Θ B at uocato B arbitro BFZ. arbitrio CD 1162. E praemittit B, L (i. e. LYS.) D, spatium C ifranc Z sponde F mihi libri 1163. itidem R. idem hoc libri oh BCD. o Z. om. F affines F (*) In B terminatur hic versus saluete voce, novum autem eundemque paginae (f. 201^v) extremum efficiunt Adfines mei cum hac nota X viciens quinquies continuo ordine repetita 1164. Atqui R Parerg. p. 577. Atque libri, nisi quod Adq' C (ατq' v. 1161) succensui Z. subensui F 1165. Inde ab hoc v. usque ad finem fabulae Lysiteli omnes, qui vulgo Calliclis sunt, sermones, praeter v. 1185 sq. tribuit R Parerg. p. 578 sq. Vestigia veri in B relicta sunt v. 1165. 1178. 1179 LY. Quid] E Quid B. CA. quid FZ: quod deinceps non notatum est perpe'ssu' F. perpe'ssu' ceteri 1166. LY. om. B factum est, est quod Camerarius. factum est quod B. factumst quod ceteri succensui FZ Lacunam signavit R (*)

Séd sine me hoc aps te ímpetrare, quód uolo.

CHARMIDES

Quid id ést?

LYSITELES

Scies:

Síquid stulte fécit, ut ea míssa facias ómnia.

Quíd quassas capút?

CHARMIDES

Cruciatur cór mi et metuo.

LYSITELES

Quíduam id est? 45

CHARMIDES

Quóm ille itast ut eum ésse nolo, id crúciór: metuo, sí tibi 1170

Dénegem quod me óras, ne me léuiorem erga té putes.

Nón grauabor: fáciám ita ut uis.

LYSITELES

Próbus es. eo, ut illum éuocem.

CHARMIDES

Míserumst male promérita, ut merita sínt, si ulcisci nóu licet.

LYSITELES

Aperite hoc, aperíte propere et Lésbonicum, sí domist, 50

Éuocate forás: ita subítumst, quód eum conuentúm uolo. 1175

1167. apfite *B*. abfite *ceteri* est *FZ*. et *ceteri* *LY*.] *B B*
 cfief *FZ*. cfief *BCD* 1168. míssa *FZ*. míssã *vel* míssã *BCD*
 (*) 1169. míhi *libri* (*) 1170. *LY*.] *B B* Quo mille *B*. Cum
 ille *ceteri* íraft *Z*. íraft *BCD*. eft *F* ut eum esse *R*. ut
 esse *libri* nolo ut (*non* ut) crúciór *C* tibi] id *Z* 1171. ne me
 leuiorem erga te *Hermannus*. ne te leuiorem erga me *libri*, *nisi quod*
nre DZ 1172. Θ ante Non *B*, *spatium CD* *B* probuf sefeo ut
B. probuf sefeo ut *C* 1173. Míserumst *CDZ*. Míseris mfr *B*.
 Míserum é *F* promerita, ut merita sint, si ulcisci non licet *R*:
item, nisi quod sunt, *Lindemannus*. promerit aut merita simf ulcif
 cñ locet *B* (*ead. m.*) et paullo aliter iunctis diiunctisve syllabis, sed
simpliciter licet, *CD*. promerita ut merita: si míhi ulcisci nó licet
Z. promerita si ulcisci nó licet *F* (*) 1174. *LY*.] Θ *B* iterum, in
 quo hic et proximus sic turbati exstant:

Θ Aperite hoc aperite propere quod eū conuentū

Foraf euocate ita subitost propere quod eū conuentū uolo.

Vbi *ceteri* aperite Hoc aperite propere et lesbonicum si domist foraf
 euocate ita Subitost *e. q. s.* Euocate foras cum *Bergkio de Trin.*
p. XIV (70) R deleto propere subitumst quod eum *R* praeeunte *Acid-*
alio. subitost propere quod eum *libri* (*)

LESBONICVS. LYSITELES. CHARMIDES. CALLICLES

LESBONICVS

Quís homo tam tumúltuoso sónitu me exciuit foras?

LYSITELES

Béneuolens tuos atque amicus.

LESBONICVS

Sátine saluae? díe mihi.

LYSITELES

Récte: tuom patrém rediisse sáluom peregre gaúdeo.

LESBONICVS

Quís id ait?

LYSITELES

Ego.

LESBONICVS

Tún uidisti?

LYSITELES

Et túte item uideás licet. 55

LESBONICVS

Ó pater, patér mi, salue.

CHARMIDES

Sálue multum, gnáte mi. 1180

LESBONICVS

Síquid tibi, patér, laboris —

1176. *Placidus p. 39, 10 D.*: exciuit: excitauit 1177. *Donatus in Ter. Eun. V, 5, 8*: satin saluae] salue integre, recte, commode. Plautus in *Trinummio*: 'beneuolens tuus atque amicus'. *Sic ed. princ.: sed apud Lindenbruchium nihil nisi beneuolens tuus atque * editum*

Proxima in libris sine ulla distinctione continuantur prioribus

1176. exciuit foras *Bentleius, Guyetus, Reizius*. exciuit subito foras libri 1177. LY.] B B atq' C amicus *Donati edd. vet.* amicus ÷ B. amicumlr CD. amicul' est F. amiculr Z satine saluae R, *Bentleius* (satine *Gruterus*. saluae *Camerarius*). fatin est salue CDZ. satinlr salue B. fatin salue F, *Donatus in lemmate* (*)

1178. LY.] E B Recte. tuum *Acidalius: sine distinctione libri* redisse F saluom B. saluum ceteri 1179. LY. Ego] E Ego B uidisti. LY.] uidisti cum spatio B (ut CD) item *Bothius*. idem libri 1180. LE. D (spat. C) C (i. e. CHA.) D (spat. C)

1181. LE. D (spat. C) laboris interrupto sermone *Bothius* (*)

CHARMIDES

Níhil euenit, né time:

Béne re gesta sáluos redeo. sí tu modo frugi ésse uis,

* * * * *

Haéc tibi pactast Cállicletis fília.

LESBONICVS

Ego ducám, pater,

Ét eam et si quam aliám iubebis.

CHARMIDES

Quámquam tibi suscénsui, 60

Miseria una uní quidem hominist ádfatim.

CALLICLES

Immo huíc parumst: 1185

Nám si pro peccátis centum dúcat uxoris, parumst.

LESBONICVS

Át iam posthac témperabo.

CHARMIDES

Dícis, si faciás modo.

LYSITELES

Númquid causaest quín uxorem crás domum ducam?

CHARMIDES

Óptumumst.

1182. *saluus libri omnes* redio *B* frugies seuf *B* 1183. *Hec B* pactast *libri omnes* Callicletis *Bergkiius Cens. p. 1126 (5)*. *callich libri, nisi quod callidif F* LE. *D. sine spatio om. BC (*)*

1184. *Et eam Bothius. Etiam libri* E Quãquã *B* succensui *FZ* 1185. *Charmidi haec continuanda esse vidit Lomanus Spec. p. 74: nullam personae notam F praemittit, B B, Cal. Z, edd.* Mi-

seria una uni *Lambinus*. Miseria un^{um} *BC*. Miseria *D*. Miseria una *Z*. miseret tamen. *Cal. Vna F* hominist affatim *Z*. hoministat fatim *CD*. homini frat fati *B*. homini lat est *F* Immo] *Callicli tribuit R cum Lomano. E praefigit B, Ch. FZ* parumst *CDZ*. parum est *BF (*)* 1186. uxoris *B*. uxores ceteri parum est *B*. parumst ceteri 1187. *At etiam ante rasuram C* facias *Camera-rius*. facies *B*. facies ceteri (*) 1188. *Lysiteli tribuit Grauertus Diurn. schol. a. 1829 p. 32: Lesbonicus notam Z praefigit B, Cal. FZ*

Numquid Camerarius. Nunquid F. Nunc quid BCZ. Nê quid D caufae est *F*, *Angelius*. caufa est ceteri ducam *B*. ducat ceteri optumumst *Guyetus, Bentleius*. optumst licet (*sic*) *B*. optumumst licet ceteri (*)

Tu ín perendínúm paratus síś ut ducas.

CANTOR

Plaudíte.

65

1189. *Charmidi continuant FZ, B praemittit B perendium F*
 ducal w plaudite B. ducal || Plaudite CD, nisi quod ducal C. ducal.
 plaudite FZ

PLAVTI TRINVMVS EXPLICIT D et, nisi quod TRINVMVS
 B. LAVTI TRINVMVS EXPLICIT (in novae paginae principio)

C. PLAVTI TRINVMVS EXPLICIT FELICITER F. om. Z

APPENDIX · CRITICA

PLAUTI, POETE, CLARISSIMI. TRINUMMVS. INCIPIT. ARGV-
MENTVM F', 'qui tamen deinceps eadem constantia TRINUMMVS servat
in singularum paginarum inscriptione, qua in eisdem TRINUMMVS
scripturam A: ut prorsus nugari Osannum *Analect. crit. p. 14* appareat.'
Plauti Trinummus Z.

Arg. v. 1. 'clam addidi convenienter eis quae de metricis ratio-
nibus horum argumentorum exposui *Opusc. phil. II p. 417, Prolegom.*
p. CCCXIX, Nov. excurs. Plaut. I p. 122 sq.: suum Hermannus: auri
Muellerus de prosodia *Plaut. p. 496. Contra* abiturus pro abiens conl.
Fleckeisenus conlatis v. 112. 149': idque nuper probavit R. Opitzius de
argum. metr. lat. arte et orig. in Stud. Lips. vol. VI p. 257. abetens S
cum Loewio *Anal. Plaut. p. 195* duce B.

Arg. v. 6. 'det ei R olim (h. e. in procclosi): cf. *Proleg. p.*
CLXXIII. illi det Hermannus. *Sed. v. praeter alia Epidici argum. v. 3.*'

Arg. v. 7. 'De [se]se cf. *Noc. ecc. Pl. I p. 52 sq.*' ferre sese aurum
a patre S conl. v. 776—779: v. ad v. 88, etsi a patre pro una voce est.

Arg. v. 8. 'ad aedis uenit Hermannus, perfectum interpretans.'

Arg. v. 9. Senex, qui rediit: eius n. l. *Opitzius l. s. s. p. 273*
nimis delicate offendens in ut particula repetita. Ceterum cf. *Most.*
arg. v. 3.

1. 'hac mea Hermannus, ut *Persae v. 332, alibi, sed animi affectu*
dissimili.' Ex Nonii scriptura coniecere possis ut munus fungas tu tuom,
quo simul removeas formam in — ris, de qua non prorsus accurate
Engelbrechtus agit in Stud. Terent. (ed. Vinlob. a. 1883) p. 84 sq.

1. 2. 'tuum sim. forma, ut nunc satis constat, non Plautina tan-
tum, sed etiam proximo saeculo prorsus incognita; sed sim. scripturam
actatis Plautinae propriam esse caque, quae est set sim., multo priorem
monui *Monum. epigr. tr. p. IV, item Mus. Rhen XIV p. 400 [= Opusc.*
phil. IV p. 164. 406] conl. *Opusc. phil. II p. 723.*'

3. 'ades Gulielmus *Quaest. Pl. in Trin. c. 3. adesto idem et*
Scaliger. em formam cum iam in Mercatore (ed. a. 1854) ut Plauti-
nam tuitus essem suscepissemque, vindicavit postea Brixius Emend. in
Pl. Captivos (ed. Lignitii a. 1862) p. 17 sqq. en Hermannus (de cuius
formae summa in codd. raritate monui adn. ad Menaechm. v. 1018).
nam *Fleckeisenus. De mensura quid sentiam, significavi Opusc. phil.*
II p. 700 nec aliud Muellerus persuasit de pros. Pl. p. 721.' Ad illaec
'fere constanti in hoc genere consuetudine Plautina' cf. *A. Luchsius*
de genct. p. 52 sq. adn. illae servat Fr. Schmidtius de pron. dem.
formis Pl. p. 74 (cf. p. 9 sqq. 39). 'Non audiendus qui haec pro illaec
requiri a sententia putabat (adscito en): minus etiam illae haec vitiose
prorsus scribens Muellerus l. s. s. Mox nunciam scribendum esse ut
etiam quoniam, nec vel nunc iam vel nunciam docui Mus. Rhen. VIII
p. 546 et Opusc. phil. III p. 710 (cf. II p. 724).'

6. 7. *Dziatzkonis sententiae a Ritschelio probatae non recte oblocutus est Brixius: neque enim sola verborum verboritas offendit, sed Nunc igitur primum inter Nunc v. 4 et Primum v. 8 diversum auctorem prodit.*

6. 'quae ego siem Lomanus in *Miscellaneous philol. et praedag. nova serie, fasc. 1* (ed. Amstelod. a. 1850) p. 190: qua mensura opus non esse ostenderam iam Proleg. p. CCLXIII sq.?' falsam quam esse ostendit C. Conradus in *Hermae t. X* (a. 1875) p. 101 sqq. illaec] haec etiam Hermannus.

9. 'Cf. *Parery* p. 528. Nequaquam veri simile est numeris satis elumbibus poetam dedisse Tum illanc mihi gnatam esse. mi hanc is esse gnatam Hermannus. mi hanc gnatam additam esse Muellerus de pros. p. 765.' illaue meam gnatam esse Bergkii *Opusc. phil. I* p. 615. hanc autem mihi gnatam esse Spengelii: quam unde 'certam' habeat coniecturam Vahlenus ad *Men. v. 85*, aegre probabit. hanc cur servemus, quod vitiosum esse tam versus quam usus demonstrat? neque tamen inferri velim illanc, ne deinceps mutanda sint quae cum in archetypo sine dubio extiterunt (cf. A B) tum sine ulla offensione procedunt. Conicio:

Tum mancam mihi gnatam esse uoluit Inopiam.

10. *Servato* intro ierit cum *Bothio* quid huc transponebat *R* olim iterumque sic correcturus erat in ed. III, cum interim *servato* huc quid exhibuerat introd. *conl. Nov. exc. I* p. 81. huc quid nunc Muellerus p. 455 suasit, de intero *Buechelerus* cogitavit in *Ann. phil. t. XCIX* (a. 1869) p. 486, intro abierit Bergkii scripsit *Opusc. phil. I* p. 615, ut v. 7: sed ferri nequit quid intro abierit. Ad introducere nescio an valere potuerit prodire redire antidire (cf. *seditio*) formarum et similitudo et frequentia; nam praestat tradita verborum collocatio (cf. *amb-urere: com-b-urere*).

11. 'De uociuos forma a Bergkio primum vindicata (*Opusc. phil. I* p. 6. 472) vide quae *Nov. exc. I* p. 59 sq. conlecta sunt.'

14. 'alat *Bothius*, defensum id a *Fleckeiseno* *Cens. p. 37*: contra quem *Crainius* dixit *Diar. gymn. Berol. t. XX* (a. 1866) p. 471 sqq., sat infelicem ipse in proximis coniecturam proponens uidi ego esse.'

15. 'is aetatem Hermannus., egestatem conlato v. 686 *Fritzschi* in *Ind. lect. Rostoch. hib. a. 1849* p. 3: id quod aliis probavit. Nimis inter se affines sunt inopiae et egestatis notiones, quam ut sat commode *Lesbonicus* iubeatur egestatem cum *Inopia* exigere: atque ipsam *Inopiam* *Plautinam* *Egestas* dea aequat apud *Claudianum* in *Rufin. I, 36*. Partem veri vidit *Lorentius* *Nunt. crud. Gotting. a. 1868* p. 1191 sq., falsus is quidem in aliis.' Tenet egestatem *Fritzschi* in *Ind. lect. Rostoch. aest. a. 1878* p. 3. 'Parum commendabiles numeros *Fleckeisenus* commendabat *Exercit. Plaut. p. 13*: Dedi ei gnatam meam quicum aet. ex. *Conf. Capt. 720* quicum una a puero aetatem exegeram.' An quicum aetatulam? [*Idem* *Locuius* adscripsit.]

18. De lacuna ante hunc versum statuenda cogitat *Bergkii* *Opusc. phil. I* p. 615 ad hoc exemplum: Sed nisi molestumst nomen dare nobis uolo *Comoediai* quam modo acturi sumus. 'graece nomen item *Reizius* (tacite) in *editione Lipsiensi Terentii Benteleiani ad Heaut. prol. 7*: nomen graece miramur a *Bentleio* servatum et h. l. et ad *Phorm. prol. 26*': cf. *Anecd. Oxon. I, 4* (ed. 1883) p. 186.

20. 'hoc uos ut e. c. v. 27. 87. 153. 485 omninoque consuetudini rationique convenienter.' Cf. *Muellerus Additam.* p. 82.

22. *Infra hunc versum in A ductus quosdam ornandi causa additos esse narrat Loewius Anal. Plaut. p. 140 sq.*

23. 'Nae amicum cum perperam tutatus esset Lomanus *Spec. crit. litt. in Plaut. et Ter. (ed. Amstelod. a. 1845) p. 17, refutavit Fleckeisenus Philologi t. II p. 101 sq.* Ceterum de glossemate non mala(m) videsis Loewium l. s. s. p. 196

25. 'Ambrosiani scripturam quamquam improbavit, ut par erat, Studemundus, tamen ne commemorare quidem hanc, ut de qua cogitari posset, mensuram nam ego hodie amicum meum debebat.'

27. ni me Bentleius. 'nisi me Handius *Tursell. IV p. 189 prorsus inutiliter.*'

29. 'De omnis nominativi forma cf. *Lachmannum in Lucr. p. 56 nostraque Opusc. phil. II p. 631*': contra disputavit Brixius in *app. crit. Ceterum homines vix credas extitisse qui amplecteretur Sittelium (die loc. Versch. d. lat. Spr., ed. Erlang. a. 1882) p. 155. Cf. Gell. VIII 12.*

30. 'dum illi non dùm illi (contra atque v. 211): vide *Proleg. p. CCI.*'

31. 'succrerunt Acidalius, Bentleius. succreuerunt ineptit qui tueri voluit. Cf. *Proleg. p. CCXV.*'

32 sq. *Cum Buechelero et Spengelius fecit et huic ipsi inventum tribuens Vahlenus in Hermae t. XV (a. 1878) p. 258. Causa erroris in Neque — Nimioque initiis fuit. Versum 33 (32) pro interpretamento habet Loewius l. s. s. p. 196 assentiente fere Brixio: qui non recte offendunt in repetitis vocibus mores mali, cum indignantes soleant verba repetere. Ceterum de uilis voce v. Langenum in *Annal. phil. CXV (a. 1882) p. 778.**

32. 'Cf. *Proleg. p. CCCXXVIII. Non opus est messim forma quam fuit qui commendaret*': etsi eadem probabilitate in *A legi Loewius dixit.*

35. quo prosint *R Parerg. p. 350 sq. (ubi v. 34 sqq. ad ambitum potissimum spectare docuit). De quod ablativo vindicato Nov. exc. I p. 58 consentit Bergkius Symb. p. 56 et Opusc. phil. I p. 615, obloquitur Muellerus Additam. p. 31 itemque anonymus in Ind. phil. Leutsch. II (a. 1870) p. 243 de qui prosint pristina scriptura cogitans. Cf. Kienitzius in Ann. phil. suppl. X (a. 1879) p. 571. Ceterum de gratiae plurali v. 36 cf. Langenus Symb. p. 14 sq., de Lare r. 39 sqq. M. Schusterus (quomodo Pl. att. exemplaria transtulerit, ed. Gryph. a. 1884) p. 25.*

42. possis permire Bergkius *Opusc. l. s. s. Mutationis rationem non perspexit qui possim velut [Capt. II, 3, 88] defendi posse putavit in Ind. philol. Leutsch. III (a. 1871) p. 314. Videsis Fritzscheium l. s. s. Cf. v. 141. 195. 329. 474 al.*

45. 'prope me uox Hermannus: cf. *Proleg. p. CCLVI. Pro uno vocabulo est propeme more antiquo.*'

46. Tui beneuolentis] 'cf. cum Eussnero (in *progr. Virceb. ed. a. 1872 p. 42*) nostros beniuolos in *petitionis commentariolo XIV, 57*': cf. v. 1147. 1177 et ad v. 202.

48. 'Glossema frustra tueri conatus est Crainius *Diar. gymn. Berol.*

a. 1866 p. 473 sq. qualisquali's pro atque aequalis proponens minime probabiliter?; neque probabilius salueto corrigens cetera servabat Spengelius, cum praesertim haec ipsa forma non salutantis, sed salutem reddentis esse soleat. Videsis Fritschium l. s. s. 'Ceterum Philol. XXX (a. 1870) p. 432 mirum est quod ego dicor o interiectionis elisionem admittere h. v., quem ego versum persuasissimum habeam semperque haberim ab anapaesto ð ämice ordiri, haud secus atque v. 3 em illaec promuntiandum est aliaque.'

50. 'CAL praemittunt FZ: unde consequens fuit ut per proximos versus usque ad 57 Calliclis et Megaronidis nomina constanter permutterentur. Verum perspexit Acidalius.' Cum FZ fecit Bergkii Opusc. phil. I p. 616: at cf. v. 42. Ceterum nimium tribuens cum A vestigio — quod potius ad valesne et ualustine ducit — tum Valent B scripturae — quae in hac forma frequentissima est permutatio — Valen tú coniecit Loewius Anal. Pl. p. 141 conl. v. 1157.

51. Plerique cum R secuti sunt A, quem tamen hoc loco ex v. 55 corruptum esse in aperto est. Verum sensit Bergkii l. s. s.

52. 'Absque A esset, transponi tibi illam bene u. et u. potuerat.' At v. Bergkii l. s. s.

54. Cf. Opusc. phil. II p. 418 sq. Primus idem vindicavit Fuhrmannus (de partic. compar. usu Pl., ed. Gryph. a. 1869) p. 33 — etiam Curc. v. 334 recte restituens idem, ubi item reliquit Goetzii — itemque defenderunt Brixius, Seyffertus in Ind. philol. Leutsch. VIII (1877) p. 340, Bergkii l. s. s.

55. Ehdum tua Bergkii Opusc. phil. I p. 617 etiam de Eho dic vel Eho ai cogitans. Cf. Proleg. p. CXCI.

58. Siquidem hércle conl. Fleckeisenus. Dum equidem hércle facilius probaveris conl. Stichi v. 554 — ubi vide adnotata et adde contra disputantem Iordanum (krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.) p. 335 —: at cf. v. 559. 761 al. V. anon. in Ind. philol. Leutsch. [Bergkii?] II (a. 1870) p. 394.

60—65. 'Traditum versus ordinem ut potuit Fleckeisenus tuebatur Philolog. II p. 102 sqq.' v. 1 Callicli continuans eidemque v. 3 et v. 65 tribuens: idem nuper defendit I. Schneiderus de proverbis Plautinis Terentianisque (ed. Berol. a. 1878) p. 25 sqq. saepius vim verbis inferens itemque Vahlenus Hermae t. XV (a. 1879) p. 257, nisi quod post. v. 59 talem, Megaronidis scilicet, versus desideravit Facerem istuc uerba tibi ego si nellem dare: qualis sententia abhorret a senis mente dialogique ratione. 'Ordinem turbatum esse Lomanus sensit Misc. phil. p. 198 sqq. et post eum Bergkii in progr. Hal. a. 1862 p. 7 sq. (= Opusc. phil. I p. 181). Quorum ille sic versus conlocabat: 4 ME. Habeas —, 5 Nam ego —, 3 CA. Ne tu —, 2 ME. Namque enim —, 1 Faxo haut —: a quo Bergkii eo tantum discrepat, quod duos extremos inverso ordine conlocatos Megaronidi continuans Neque enim tu, crede mi, imprudentem scripsit (crede iam Acidalius), praeterea versus 2 in interpolationis suspicionem vocavit. Is autem ipse integerimus est, si modo verum ei locum in principio horum sermonum esse intellexeris. Item insiticium versus 65 Bergkii iudicabat, male de vitae diuturnitate interpretans, qui ad diuturnitatem consuetudinis spectat. Prorsus mea sententia consilio excidit pro Bergkio disputans Lorentius

l. s. s. p. 1192 sqq. Itaque Ritschelius v. 1 versui 3 subiunctum Callieli tribuit — cuius notam v. 3 iam Acidalius adscripsit — quibus ille respondeat v. 2. 4. 5 Megaronidi continuatis. Atque rectissime intellexit et v. 1 praeire non posse v. 2 et v. 3 sequi debere v. 5: hoc — non illud — persuasit Brixio, qui permire v. 5 a v. 4, quocum arctissime cohaeret, divolsum ante v. 3 traiecit servatis ceteris. Iam v. 1 ne cum v. 5 quidem coniunctim proferri posse H. Schenkelius sensit in *Stud. Vindob. II* (a. 1880) p. 154 sq., unde servato ordine Ritscheliano Megaronidi dedit refragante et sententia et formula orationis. Nihil sane Teuffelius egit v. 1 proscribens tanquam v. 2 dittographiam, ut v. 5 tanquam v. 4 interpretamentum, *Mus. Rhen. XXX* (a. 1875) p. 472. Quare iam v. 1 subiunxerim v. 2 ceteroqui cum Ritschelio faciens, nisi quod aliter personae distribuendae erunt (quo facto etiam acerbior morosiorque Megaronidis ratio melius hilari Calliclis loquacitati opponi videtur):

CA. Vin commutemus? tuam ego ducam et tu meam?

ME. Namque enim tu, credo, me imprudentem obrepperis: 60 23
Faxo haud tantillum dederis uerborum mihi. 22

CA. Habeas ut nactus: nota mala res optumast: 25
Nam ego nunc si ignotam capiam, quid agam nesciam. 26

ME. Ne tu hercle faxo haud nescias quam rem egeris. 24

CA. Edepol proinde ut diu uiuitur, bene uiuitur. 65

ME. Sed hoc animum aduerte e. g. s.

Causa traiectionis in tribus versibus ab N incipientibus fuit. Versu 60 Neque enim cum Pio Acidalius. Numquam Camerarius. Enim Bothius. Nactum enim (te credis quem i. o.) coni. Geppertus. ‘Nempe enim *R Proleg. p. LXXV*: quod etiam nunc tenendum puto. Namque enim cum Handio Tursell. *IV p. 12 Fleckeisenus defendebat Philologi II p. 73*: itemque cum Brixio Langenus defendit *l. s. s. p. 130. 261* (cf. *p. 339*). Versu 61(64) ‘hau Fleckeisenus: quod cur non scribam dixi *Mus. Rhen. t. XXIV p. 490* (*Opusc. phil. III p. 131 sq.*).’ Cf. Fr. Sigismundus ‘de HAUD negationis apud priscos scriptores usu’ (*diss. Jen. III ed. a. 1884*) p. 219 sqq. 246. Versu 62(61) nactus (non nactu’s) scribendum esse Olsenius docet *Quaest. Pl. de verbo subst. spec. (ed. Gryph. a. 1884) p. 17*. Versu 64(63) ‘hand scies Camerarius demum — fallitur enim Madrigius *Opusc. acad. II p. 78* —. tunc scias Hermannus. Cf. Fleckeisenus *l. s. s. p. 103*. Adde Madrigium in *Adv. crit. I p. 173 adn.*’

67. aduenio Brixius, Spengelius, Leidolphus p. 211 cum censore edit. Ritsch. in *Ind. philol. Leutsch. III* (a. 1871) p. 313: at uenio tuetur quod sequitur Quid uenis?, aduenio uitem ex v. 97 repeti potuit.

68. ‘obiurigem formam ut unice veram restitui *Opusc. phil. II p. 428*: ubi simul docui nequaquam esse talia verba ab agere composita.’ Non recte Bergkii *Opusc. phil. I p. 617 v. 70* obiurgitem praetulit, ut quod multum obiurigem verbis v. 68 respondeat.

72 sqq. ‘Binorum versuum 72^b. 74 et 72. 73 dittographiam Bergkii *Censurae p. 1134* (14) comminiscbatur minime probabilem. Quamquam uncis inclusos tamen sic versus 72^b. 74 corrigebat Fleckeisenus: Nam si immutare uis i. m., Neque tuos a. s., set c. n.: quorum illud Nam si praeierat Bergkii — ubi Siue Camerarius, Scaliger — tuos pro eos et set pro ast Fritzschiis. Versum 74 ita tutari Lomanus *Misc.*

p. 201 sq. *adgrediebatur, ut eas antiquas et nouas scribens illum transponeret post 72 prorsus praeter rationem.* De v. 74 cf. etiam Iordanus l. s. s. p. 293. V. 73 Fritzschius *Anal. Plaut.* (ed. a. 1878) p. 3 sq. *seruat aut si demutat morbus i. t. proponens, ubi demutat praecerat Bergkius. Vnum cum A omittendum esse Vahlenus credit l. s. s. v. 72^b, ut similitudinis causa adscriptum ex alia fabula ad. v. 73.*

77. 'Qui *revocatum a Scioppio Susp. lect. II, 13.* Ceterum nescio an praestet Qui in mentem ueni(t) tibi istaec d. d.: cf. *Amph. v. 666. 710 al.*

78. 'De mensura vide *Proleg. p. CXXXIII sq. Adde Muellerum de pros. p. 368; cf. Opusc. phil. III p. 130.*

79. *suspitionem R conl. Fleckeiseno Mus. Rhen. VIII p. 225 sqq.*

80. *potest defendit Brixius cum aliis. Cf. Proleg. p. CXII.*

85 sq. 'exstat olim *Ryeciuius de Capitolio p. 74. Versibus 83 sqq. commemoratam rem disceptari Parerg. p. 341 sqq.* Praeterea cf. *Wieseler in Nunt. soc. Gott. a. 1872 p. 265 sqq. et Schusterus quom. Pl. att. ex. transt. p. 64. 'Nisi omnia fallunt Calliclis versus ab ipso poeta profecti sunt 83. 84. 87 insigni concinnitate commendabiles nulliusque explicationis indigentes ludibundaque demum interpretis manu duobus versibus adiectis 85. 86 in eam quae nunc habetur speciem creverunt. Nimirum dedita opera Romani edocendi fuerunt quo in loco Capitolii sui statua illu Iovis conspiceretur. Ceterum cum in libris scriptum sit Quod in columine (vel culmine) astat et numeris et sententia refragantibus: omnino notabile est quam saepe singulari aliqua codicum memoria vel quantumvis ad speciem levi discrepantia interpolatoris manus prodatur, sive insititii additamenti indicio accedens ad sententiae indolem grammatica vel metrica offensio est sive fluctuans in libris conlocatio.' V. 85 sq. recte defendit Brixius. Adde sis *Kesebergium Quaest. Plaut. et Ter. ad relig. spect. (ed. Lipsiae a. 1884) p. 24.**

88. *cupio scire R cum A 'de quo posse in utramque partem sentiri significari Proleg. p. LXVI.' scire cupio ob spondeum in quinto pede praetulit Brixius conl. v. 438 al. Ceterum nescio an etiam quicquid est exquisitior veriorque scriptura sit.*

91 sq. 'amicos esse non debebam probare *Proleg. p. CCLXIX itemque minus recte v. 92 tuebar Parerg. praef. p. XXIX sq. Set pro Sunt substituens, quod debebant Camerarius, Beckerus l. ad v. 85 s. p. 7, ac nequeo amplexus, quod contra cum alii aliter transposuerunt tum sic Hermannus: Sunt quorum haut possum i. a. a. n. Nihil egerunt defendendo Bergkius Censurae p. 1135 (15) et Fritzschius l. s. s. p. 4.' Iterum iidem defenderunt: hic l. s. s. p. 4 sq., ille *Opusc. phil. I p. 618, ubi deuenant pro peruenant correxit. Si versus sinceri sint, aptius ni fallor cogitaveris de pertenant forma (conl. tetini) reponenda. Nam de Lachmanni ratione in Lucr. p. 129 sqq. neutiquam cogitabis.**

95. 'siquit A *frequenti in hoc codice scriptura quam tetigi Proleg. p. XCIX. Ceterum de numeris huius versus cf. ibid. p. CCLXX.'*

96 sq. *Cf. Olsenius l. s. s. p. 50. 'tu ipse obiurgandu's Scaliger, cum Reizio Hermannus: non minus bene.' Fortasse tupte latet. 'Sententiam versus 97 nec Schneidewinus Philol. V p. 376 sq. satis perspexit Et istac huc causa adueni et a. p. proponens nec Fritzschius l. s. s. Et illa huc causa ad te adueni: a. p. suadens inconsultius, nec Fleckeisenus*

de poetarum ap. Gellium fragm. (ed. Lips. a. 1854) p. 21 sq., superioris is versui sic finito tute ipse obiurgandus es tale initium proximi subiciens Scio et stac huc causa ad te a.: a. p., numeris vix minus asperis quam si qui Scio, et si alia huc causa probarunt prorsus improbabiler: cf. Proleg. p. CLXIII. Contra quos paucis dixi Opusc. phil. II p. 430. Tam violente quam abrupte Scio. || Haud alia causa ad te adueni: aequom p. Spengelius scripsit. Si id me nec acusas tu ipse obiurgandus es vel Nisi id me acusas tute obiurgandus es in proximis aut causa aut Scio et delens Bergkiius l. s. s. p. 618 comminiscbatur. Sed id pro Si id Brixius intulit praeter rem. Antiquo more dici potuit (Si quid scis,) Ast non accusas: at tamen duplex si tam dicendi usui quam rei rationi respondet. Facilius crediderim me non ex noenum corruptum esse, quoniam pronomem suppleri potest ex v. 95; praeterea si quidem olim fuerit obiurgandus es in fine versus, rectius cogitaveris de tuli supplemento: <Profecto quare obiurgandus sis> scio Et, si alia huc causa ad te adueni, aequom postulas.

101. *Versum aut delendum aut me pro te substituto Calliici tribuendum esse mira fuit Bergkii opinio l. s. s.*

103. *dici, ego ex crucior Hermannus. (in te,) dictis ex crucior vel dieier crucior Bergkiius l. s. s.: utrumque vitiosius etiam quam dici, is ex crucior quod Vahlens Hermae t. XII (a. 1877) p. 195 placuit.*

107. *em tibi auctorem dabo cum Kiesslingio Wagnerus et Spengelius, quod refutari Nunt. erud. Gotting. a. 1875 p. 1053. Recte Brixius contulit Epid. v. 713. Aul. v. 421, quibus adde Bacch. v. 784 et Ter. Eun. III, 2, 16.*

109. *'paupertatem servatum a Bergkio Videt pro Videtque scribente Diar. ant. stud. a. 1852 p. 346 [l. s. s. p. 102]: quod contra ipse debebat Scaliger.' Iam Videtque ipse ad paupertatem plerique probant. At cf. Proleg. p. CXXI (Stichi v. 176). De protractum forma nonnulla composuit Loewius Censurae p. 533.*

111. *'suampte R, quamquam fortasse longe exquisitius subsit Kochii id quidem acumine indagatum conl. v. 500: suam uxorem: cf. Annal. phil. t. 101 (a. 1870) p. 283 sqq.; adde Philol. t. XXXIII p. 407 et Zeyssium in Kuhnii actis t. XX p. 129; cf. ad. v. 375.' suamque quod negabat defendi posse R, defendit Vahlens Hermae t. XII p. 195 meliusque Haulerus in Stud. Vindob. IV p. 322 sqq. emortuam Spengelius.*

112. *Quomque Bergkiius. 'iturus ipse est Bothius vix minus recte.'*

114. *et conrumptum illum traiecit Spengelius (cf. Loewius Anal. Pl. p. 197 et Brugmanus p. 40). Fortasse suum pro illum scribendum, quod ea, quae praecedunt, ipsaque sententia loci suadet, nisi? Et rem suam omnem et illum suom e. f. probari potest.*

116. *Quid tu adolescentem R. Sed Quid tu? (sic Bothius, dein quom pro quem scribens) vindicavit Seyffertus Stud. Plaut. (ed. a. 1874) p. 18.*

119. *'re pro rei suadebat Schneiderus Gramm. lat. I, 1 p. 138 satis id probabiliter. Cf. Proleg. p. XC.'*

124sq. *hasce probavit Fr. Schmidtus l. s. s. p. 36. Ceterum hasce aedes — quid taces? — u. n. t. h.? distinguas cum Spengelio. 'habitas sine interrogatione primus Taubmannus.' Cf. Vahlens in Ind. lect. Berol. a. 1880 p. 12 sq.*

126. 'Megaronidi haec Adulescenti ipsi in manum dedisti argentum? tribuit Meierus *Opusc. acad. II p. 323, quod non displicuit Ladewigio Philol. XVII p. 253*' neque Bergkio *Opusc. phil. I p. 618 sq.* (Dedistine servanti). 'Verum totum potius versum, quamquam per se bonum, tamen ipsius Plauti non esse fabulae versus 403 persuadet.' Defendit Brixius cum Gepperto *Stud. Plaut. I p. 61 sqq.*: sed gravior quam in discrepantia cum v. 403 causa in eo conspicitur, quod parum apte ipse adeo Callicles inculcat se ipsi adulescenti in manum dedisse argentum.

127. 'Dedistine Hermannus. Cf. *Proleg. p. CV adn. CXXV. factum*] cf. *Proleg. p. CXI. Opusc. phil. II p. 609. 615.*'

129. 'Dedisti Fritzschius parum considerate (ut ante cum Reizius).² Iterum defendit l. s. s. p. 5, ubi praeterea v. 127 postponit versui 128 repugnante Brixio. Dedisti Bergkii quoque l. s. s. p. 619 et olim Bentleius et Bothius simul occideret. pro occideret? scribentes. 'hoc facto] hoc Bothius, quod tuchar *Proleg. p. CXXV.*'

130. 'sequius est Rittershusius. sectiust \mathfrak{R} *Proleg. p. LXXV auctore Varrone apud Gellium XVIII, 9: de qua forma vide Fleckeisenium Mus. Rhen. VIII p. 222 sq.*' Nihil egit sectius formam micro errori tribuens Wehriehius *Philol. XXX (a. 1870) p. 625 sq. Attamen hoc loco neque de sectiust neque de secitiust cum Ribbeckio fragm. com. lat.² p. LVIII cogitandum esse consentio cum Brixio aliisque: cf. Amph. v. 1078 [ubi secutus J. secus (eius in litura) B. secius ex secus D] et v. Vahlenum ad Cicronem de leg.² p. 75. 'Verba aut quid interest dubitari vix potest quin interpretamentum sint eorum quae praecedunt quid sectiust. Quo expelli velut nam, te obsecro aut dare gladium, quam aut aliquid simile potuit.' Aliter iudicavit post Brixium Vahlenus l. s. s. cl. p. 38 sq. At totus versus interpretamenti speciem habet languidissimi inter exclamationes, cum Argentum amanti homini e. q. s. optime sese ad Dedistine h. f. ei gladium adplicent. Praeterea expectes potius Quid secus est aut quid interest dare ei gladium, qui se occideret, non inversa sententia.*

136. 'Inconciastine Hermannus. Inconciasti in Scaliger.'

137. 'eum exturbanisti sine ex Fleckeisenus *Cens. p. 36, quem tamen aliter iudicantem vide p. 62: eum e. e. vel propter praecedens eum moleste.*'

139. 'gesserat placebat Gulichmio. tuam . . . gesseris Lambinus. Minime praefarendum, quod fuit cui non displiceret, melius suam rem g.²: ne dum, quod placuit Bergkio l. s. s. sua melius re g.

141. ut om. Bothius: contra v. 144 Id (it) mihi n. s. iam tibi c. nescio quis scriberat: cf. ad v. 155.

146. 'De accentu ipsaque scriptura circumspicedum te cf. *Opusc. phil. II p. 568; de constructione praeter v. 863 Ciceronis Parad. IV, 2, 30 numquam te circumspicies? Videndum tamen ne rectius circumspice scribatur (ut spicit habes Mil. v. 697): ac disiunctim scripta vocabula et hic et proximo versu et 151 exhibet B.*' circum te spicedum Spengelius. bene pro te (nequis) fuit qui coniceret.

147. 'ME. Nemo hic est. CA. quaeso Bergkii *Cens. p. 1135 (15). Fortasse Noenumst. CA. Sed quaeso \mathfrak{R} cum Fleckeiseno. Quamquam potest etiam Tutumst glossemate nobis expulsum esse.*' Noenumst *conl.*

Truc. I, 2, S. II, 6, 62 Ribbeckius Mus. Rhen. XXVII (a. 1872) p. 178. At ubi sit, quaeso? CA. Identidem e. S. Ante hunc versum talem excidere potuisse Bergkius putavit *Opusc. phil. I p. 619* (arbitr.) Sermonem nostrum qui aucupet. ME. Tutum probest Nobis. CA. Te quaeso i. c. *Alia supplementa, ex quibus Noui:* sed quaeso Callioli tribuatur fere cum codicibus, *Locvius excogitavit in Act. soc. phil. Lips. t. IV p. 344 sq.* 'Fatendum est tamen vel sic post v. 147 quoque desiderari responsum Megaronidis ad similitudinem *Mostell. v. 472 sqq.*' Sane Brixius gestu voltuque satis Megaronidem respondere putat nihil mutans. Sed neque Nobis recte adplicatur (cf. *Mil. v. 1137*) neque Si taceas loquar quadrat, si nil nisi Ausculto si quid dicas ille loquitur.

149. 'Quoniam profectus hinc est Bothius. Nam q. h. e. p. *Hermannus. Q. h. profectus ire Fleckeisenus.*' ME. Dic. CA. Quoniam h. e. p. vel ME. Taceo. CA. Quom h. e. p. Bergkius l. s. s. profecturus ('ut v. 112, probatum id et Fritzschio p. 4 et Crainio *Diar. gymm. Berol. a. 1866 p. 472:* cf. de mensura *Nov. exc. Pl. I p. 54'*) quod post peregre traiebat R 'cum aegre mihi persuadeam duos versus continuos caruisse penthemimeri, hephthemimeri autem proximus non videatur sat commode liberari posse', ipse sensit in praef.² p. LXIII se fastidiosius statuisset, 'quando in hac ipsa fabula adeo tres se excipiunt adscita hephthemimeri aequales: 1105—1107.'

150. 'in hisce demonstravit mi aedibus *Hermannus. d. mihi in hisce a. tuebar Proleg. p. CCXXX. CCLXXXII sq.* mihi in his d. a. commendabam praef. *Stichi p. XXVI* (pro quo potui etiam in his mihi d.): idque etiam nunc praeferebam, nisi scrupulum inieceret pro hisce substitutum his (v. ad. v. 3).' Possis mihi monstravit hisce in a. vel demonstravit mi hisce in a. *conl. Vitul. fragm. V, 3 Stud.*

152. 'Nemo hic est. CA. nummum R *Proleg. p. LXXIX: probatum id Bergkio l. s. s.*' At cf. v. 69. *Most. v. 474. An: Nemost. CA. Est n. p. ad tria milia? v. Poen. V, 6, 26.* 'nummorum genetiuis nec versu S48 recte defenditur nec *Mostellariae v. 357, quem ipsius codicibus ducibus sic corrige Vél isti, qui hosticás trium nummum causa subennt sub falas* (cf. quae disputari in *Suetonianis Reifferscheidii p. 504 [Opusc. phil. III p. 241]*)' nec *Phormionis v. 38 prorsus aliter comparato quo comparato rem sibi confecisse videtur Engelbrechtus in Stud. Terent. (ed. Vindob. a. 1883) p. 18 sq.* nummum aureum Philippum Langenus suasit *Symb. p. 87 artificiosius hoc ex ipsa nummorum forma extricans tralaticia: at eum Philippeum vitiosam esse formam demonstraverit, auri ante artri(a) intercisisse coniecit. Ceterum tremilia Spengelius suspicatur conl. Quint. I 5, 15.*

155. id debebat Brixius cl. v. 153: v. ad 141. De permanescere forma cf. *Kochius Mus. Rh. XXVI (a. 1871) p. 551 et Loewius Cens. p. 533.*

156. 'rediet *Appulei VI, 19* (p. 109, 7 *Eyss.*) exemplo conl. *Kochius conl. v. 618. 1089. 1178. 1182: quo adde a nobis ad v. 265 adnotata.*' reuenat Bergkius l. s. s. p. 620. reuenit nescio an explicandum sit ad analogiam nerberit temperit edit duit formarum. Indicativum praesentis alienis exemplis defendit *Fr. Allenus (Remnants of early lat., ed. Bost. a. 1880) p. 83. Cf. tamen I. Rothheimerus de enunt. condit. Plaut. (ed. Gottingae a. 1876) p. 22.*

158. 'ille unde *Hermannus*. ei unde *R olim Parerg.* p. 526 (sed prius *Parcus ed. III*): olim unde in *proecdosi*: cunde ad illorum exemplum quae tractari *Mus. Rhen. t. XXV p. 311 (Opusc. phil. III p. 142 sq.)*.' ut inde *Spengelius* citiose (cf. *Nunt. erud. Gott. a. 1875 p. 1052 et Loewii Cens. p. 533*). Quae m. m. <ab eo>, dotem habeo unde d. *S cum Bergkio Opusc. phil. I p. 620*.

161. 'Pro alius mire *Scaliger* atque vel quam?'

163. 'dicam? qui vulgabatur: dicam, qui (i. e. quomodo) *Brixius*.' Hoc *Bergkio* quoque probatum. At cf. *Beckerus in Studem. stud. I p. 245 (quin?) et Cavallinus (Nordisk Tidskr. f. Phil. og Paed. I, a. 1874) p. 274 sqq.* 'De illius mensura cf. *Proleg. p. CCXVI, Opusc. phil. II p. 686, ubi exposita nequaquam labefactari Muelleri de pros. p. 341 sqq. credo.* sapientia Et mea fidelitate celata *Salmasius*.' An: Quid tibi ego dicam? hui! illius sapientiam e. q. s.?

166. 'rure haud dubie e prisca rurei scriptura.' Cf. *Goerbigius* nominum quibus loca signif. usus *Plaut.*, ed. *Halberst. (diss. Hal.) a. 1883 p. 6 sq.* 'dum ego sum ut v. 978 et ubi non? in archetypo qui fons fuit *Palatinorum*, puta DUM EGO fuisse.' At recte *Asin. v. 220, Mil. v. 1082* opposuit *Brixius*. Neque ad dum dego potius B revocaveris.

168. inscripsit (*Nov.*) probat *Bergkio* *Opusc. phil. I p. 620*. 'conseribit eum F' quidam libri veteres *Lambini*, qui alios dicit proseribit legere. scribit *Dousa ms.*'

169 sq. 'Hunc versum vitiatum sane metro proditum in codicibus, quae res saepe iudicio interpolationis est, fuit qui a *Plauto* abiudicaret. Quo etiamsi ad nexum sententiarum sine detrimento careamus, tamen exquisitius genus dicendi facit ut e simplici potius glossemate, quo magis esuriuit adscriberetur explicando adesuriuit verbo, numerorum scabritiem repetamus. Cf. *Proleg. p. LXIX. CLII. CCXCIII: id quod probavit Fleckeisenus Cens. p. 64 cum plerisque.* Adesuriuit mage, inhiauit *Hermannus*. De mensura (inhiauit) fallebatur *Lachmannus in Lucr. p. 290'*: qui tamen consentientem habet *Vahlenum in Hermae t. XV (a. 1877) p. 259.* Adesuriuit magis et inhians acrius *Lupus* observavit *Bergkio* l. s. s. simul dormitarent defendens. Cf. *R Opusc. phil. II p. 654 sq.* acrius *Lupus*: obs. vulgo distinguebatur idque inter alia commenta viudicavit *Fritzschius Anal. Pl. (ed. a. 1878) p. 6* adsentiente *Brixio*. acrius. *Lupus ops. R itemque Bergkio in ann. phil. CI (a. 1870) p. 824 (383).* Distinguas: acrius, *Lupus*, obs.: ab neutro enim membro divelli potest. observavit: dum disiunxit *Hermannus*, iungens canes, gregem. Denique *Kiesslingius v. 169 proximo subiecit*, quod mirere et *Wagnero* placuisse et *Vahleno* l. s. s.: quasi dormitante demum caue adesuriverit *lupus* priusque observaverit quam inhiaverit.

171. 'secum (cf. Z) *Valla, Saracenus, Acidalius*.' tuto *Bergkio* l. s. s.: 'totum defendit *Scioppius Susp. lect. V, 13, item L. Spengelius in Seebodii Nov. horr. phil. et paed. III (a. 1828) 4 p. 104, Doederlinus Synon. IV p. 358. Vide ad. v. 1046. uniuersim Bothius*.'

173. 'nicissatim (sine hoc) *Scaliger, Bothius*. Cf. *Opusc. phil. II p. 254*.' ego hoc reete *Kellerhoffius de colloc. verb. (ed. Argentor. a. 1881) p. 81*.

176. 'quod *Acidalius* et me eius transponens *Hermannus*. Cf. *Nov. exc. I p. 43*.' V. 178 eiusne esset *Bergkio* l. s. s. p. 621.

183 sq. 'Interpuncti cum Bergkio reiectis quae olim proposueram cum Parerg. p. 515 tum Proleg. p. LXXXV sq. deque ipsa illa interpunctione in contrariam partem sensi praef. Mil. glor. p. XXI. De si — sen cf. Proleg. l. s. s. et p. CCCXXIV sq., ubi laudato Bentleio adde Madvigium ad Cic. de fin. I, 6, 20' et Muellerm in progr. gymn. Ioach. ed. Berol. a. 1871. V. 184 'Quae ego me Lomanus Spec. p. 73. In egomet Kochius suspicatur ego med latere ad eorum exemplum quae Nov. exc. I p. 30 sq. composita sunt.' Ceterum hos v. 183 sq. nullus equidem dubito, quin pro versuum 185 sq. dittographia habendi sint: nam neque post haec sunt quadrat em — tibi neque si — facta sunt — fecisse confiteor recte excipit em mea malfacta.

185. 'auarimeam (A) fortasse ex auaritiam iam natum est. Ceterum dubitari potest, num forte Em mēa iam malefacta, ém meam auaritiam tibi poeta dederit: quando hidui quidem vix locus est. meā synizesi posse monosyllabum fieri negandum est (cf. Opusc. phil. II p. 508): ut vel propterea nec Hermannus nec Fritzscheius verum adsecuti sint, quorum illi En mēa tibi málefacta, ém m. a. t. placuit, huic En tibi mea málefacta, én m. a. t. Muellero de pros. p. 685 sq. meas auaritias in mentem venit.' Em mea tibi malefacta, em auaritiam meam idem Additam. p. 64. ém meam a. t. Spengelius. An: Em méa malfacta, em meam <ónnem> a. t.?

186. 'Etiam si facili negotio cum Fleckiseno Epist. p. XXIX Hascin mihi (vel Hascine mi) propter res efficias, tamen non tantum tam elumbes ita numeri prodeunt Hascin | mi própter rés || malás | famás | ferunt, quales a Plauto profectos esse acerrime mihi persuadeam (ut saltem Hascine propter res mihi malas f. f. praefendum fuerit), sed etiam additum mihi tam miram locutionem famas alicui ferre (differt enim v. 689) procreat, quam vix habeas qui a latinitate defendas. Ceterum me servato maledicta differunt Camerarius, maledictis differunt Doussa Plant. explan. IV, 22. Aliu Scioppius Susp. lect. V, 13, Gronovius Observ. IV, 3 proposuere, quorum nihil ulli usui est. Pro ferunt cum Pareo serunt substituit Bothius.' Cf. Persue v. 351 sq. Hascine mi opter res maledicas famas ferunt! Bergkius l. s. s. p. 621. Praeter locos a Bergkio allatos in glossario Ambr. B 31 sup. opter: propter exstare Loevius indicavit. Exclamationem, non interrogationem (ut vulgo) Bergkius agnovit: vide sis Warrenum in Diar. philol. americ. II (a. 1881) p. 50 sqq.

190. Hoc loco versus nonnullos deletos esse Bergkius suspicatur l. s. s. p. 621 sq. 'Communitisque Gulielmus Qu. c. 3 miro iudicio: contra quem rectissime iam Gronovius dixit Observ. IV, 3.'

191 sq. 'paulo post? CA. domi Iuntina Angelii. ME. paulo post domi? Scaliger. Personarum distributionem C. F. Hermannus. (v. praef. Stich. p. XIX) hanc commendabat: ME. domi. Numquid uis? CA. cures tuam fidem. ME. fit sedulo. Sed —. Vulgatum ordinem recte defendit Brixius.'

194. 'quom nendidit (uenderet)] de hoc discrimine vide nunc Luebbertum Stud. gramm. II p. 60 sq. subtiliter disputantem.'

196. 'CA. Quid nunc? ME. uirgo nempe Acidalius.'

198. rogaturus, non rogaturus, Olsenius l. s. s. p. 23.

200. 'mendaciloquiuis nullo modo defendere Lachmannus in Lucr.

p. 129 debuit: cf. *Proleg.* p. CCXXXI. Parum concinne inter veros comparativos interposita ea constructio quae per magis fit (alia enim ratio est versuum *Eunuchi* V, 4, 12 sq.) in causa fuit cur olim spreta tam proclivi quam quae Bergkio Fritzschioque placuit mutatione, paulo sane liberius digniorem *Plautina* elegantia versum hunc effingerem: Mendaciloquius nil neque adeo argutius. Nunc non dubito (etiam propter languide iteratum -loquius) interpolationi tribuere, qualis non raro ipsis epithetis cumulandis amplificandisque grassata est (velut v. 239 sq.)? mendaciloquius cum aperte ex v. 201 illatum sit — etsi Niemeyerus de *Pl. fab. rec. dupl.* (ed. Berol. a. 1877) p. 26, oboriuntur (*Stichi* v. 165) atque adeo enuat eiusdem generis exempla habet! — vix audacius de mendaciticum depulso cogites.

202. 'urbani adsidui cines' acute *Eussnerus* comparavit homines urbani industrii in petitionis commentariolo VIII, 29': cf. ad v. 46.

203. 'Si quod sentio libere dicendum est, videtur mihi *Plautus* sine pronomine egomet adeo scripsisse, similiter (non pariter) atque v. 412.'

206. 'Cf. *Nov. exc. I* p. 73. De habēt vereor ut recte cogitaverim *Proleg.* p. CLXXXIV sq., de aliqua transpositione minime vereor ne recte *Fritzschi* p. 5. animo aut habet receptum in proecdosi probavi *Mueller* de pros. p. 63': item *Wagner*. animo habent aut habituri sciunt *Spengel*. Id quod quisque in animo habet ex versu sequenti (cf. v. 208 A) huc trahens id quod S.

208. 'Sciunt quid *Bothius* (contra v. 207 *Sciunt* quod *Guyetus*, *Bentleius*). Cum praemissum in A ITEM et insertum ID, tum satis ingratus a coniunctivo ad indicativum transitus facile faciunt ut hunc versum additicium esse suspicemur, quod iam *Bergk* *Cens.* p. 1136 (16) cogitabat. Sed videtur progrediendum esse longius: nam etiam v. 206. 207 tot a sententiarum nexu et ratione incommodis laborant, ut minime culpandus videatur qui hos versus 206—209 universos a *Plauto* abiudicet, quamquam eos saltem, qui sunt 206—208, ex ipsa nisi fallimur antiquitate repetendos.' Item id quod vel adeo Item ut quod (deleto *Sciunt*) ex aperta A interpolatione *Plauto* obtrudere (quod vitiosum est) *Vahlen* animum induxit idque persuasit *Niemeyero* l. s. s. p. 22. Praestat vero *Sciunt* quom *Iuno* fabulatast c. I.

209. 'neque futura neque sunt cum certis de causis ferri non posse *Proleg.* p. CXIII ostendissem, ipse sunt neque futura sunt (sine tamen) probabam, fuerunt neque sunt tamen *Bergk* l. s. s. *Liberius Hermannus* deletis Quae et sunt: Neque facta neque futura tamen. Totus autem versus, nisi omnia fallunt, confictus est ad exemplum versus 206. (quem qui defendere volet, cogitare de breviata tam forma tamen vocis vicaria poterit hoc exemplo: Quae neque sunt neque futura sunt, tam illi sciunt. Nisi quod nec satis fidei in tali quidem constructione ipsa illa tam forma habet et totum versum subtilius expensa sententiarum ratio a genuinis segregat.' Non rectius conl. *Placido* p. 44, 14. 45, 14 cogitares de futurum inferendo pro futura, quod ipsum exemplis dissimilibus *Niemeyer* defendit l. s. s. p. 18.

211. lubeant pluralem conl. *Prisc.* XI p. 561, 11 H. et *Wagner* ad *Aul.* III, 5, 17 defendit *Kochius* in *Annal. phil.* t. CVII (a. 1873) p. 541.

213. 'hac esse et Taubmannus [itemque Bergkii l. s. s. p. 622].
hac et se Acidalius, Hermannus.'

214. 'omnibus servato Bergkii de Trin. p. X (63) Bonisque h. a.
euortisse o. parum id considerate: ut recte oblocutus sit Fleckeisenus
Cens. p. 245 sq. (cf. Proleg. p. LX. LXVI)' neque consideratius Nie-
meyerus l. s. s. p. 24 conl. v. 446 post Muellern Bonis qui hunc —
omnibus amplectitur, dum metricum in altera rec. correctorem exagitat,
plane omittens quaerere omnibus pro suis num sententiae huius loci
accommodatum sit.

216. Prosulvi Fleckeisenus Cens. p. 253.

218. Nihil profecit M. Pennigsdorfius de QUISQUE et QUISQUIS
pron. (ed. Hal. a 1878) p. 14. Vnde quidquid auditum aiant: n. i. a.
S: nam quidquid exquisitius est quam quod errori vel interpolationi
tribuas, cum contra aiant et alliteratione commendetur et similium loco-
rum corruptela (cf. Capt. v. 691 al.). Et unde auditum dicant vel Et
unde quidquid autument, ni appareat Bergkii l. s. s. p. 622. Ceterum
AUDITU et ADPAREAT non recte Schwarzmannus ex A testatus est apud
Fleckeisenum Epist. p. XIV. 'dicant et ni id Meierus Opuse. acad. II
p. 323: sed cf. v. 468 sqq. (83. 85). Proximo versu Famigeratoris res
Acidalius.'

220. 'Totum versum cum Guyeto suspectat Kochius' obloquente
Bergkio l. s. s., qui Pauci sint faxim . . . Hoc ita . . . et Oclclu-
sioirem quo h. st. Hoc ita . . . ex duplici recensione derivabat.

223 sqq. 'Elaborarunt in canticis constituendo post Hermannum
Bothium meque ipsum Proleg. p. CCXCV sqq. Bergkii cum Censurae
p. 1137 (16 sq.) tum accuratius Ind. lect. Marburg. hib. a. 1849 (p. 54
sqq.), Fritzschi Ind. lect. Rostoch. eiusdem anni idemque uberius Ind.
lect. Rost. aest. a. 1861, Cruinius de compositione canticorum Plauti-
norum (ed. Berol. a. 1865) p. 19 sqq., aliqua ex parte etiam O. Seyf-
fertus de bacchiac. versuum usu Pl. (ed. Berol. a. 1864) identidem,
Studemundus de canticis Pl. (ed. Hal. a. eodem) p. 16. 21 sq. 28 sq.
40 sq. 58 sq., Spengelius T. Macci. Pl. (ed. Gotting. a. 1865) p. 144 sq.
151. 168 sqq. A quibus sumpsit sicubi quid recte vel probabiliter in-
stitutum videretur (qualia tamen fatendum est, si a Bergkio, item Fritz-
schio aliquotiens, discesseris, esse perpauca): nam singula quaeque ab
illis proposita, eaque quam maxime inter se dissidentia, enumerare in-
finiti et laboris et spatii foret nec ut puto ullius utilitatis. Omnino
multo mihi modestius, quam plerisque placuit, servanda esse memoria
codicum visa est, praeter cetera autem eisdem potissimum ducibus exae-
quandorum inter se versuum enuntiatorumque concinnitas spectanda,
quam mirere ultra modum neglectam esse.' Adde Redslobii Symb. crit.
ad Pl. fab. (ed. Vimariae a. 1879) p. 9 sqq., Spengelii librum de re-
form. cant. Pl. discr. (ed. Berol. a. 1882) identidem, Bergkii Opuse.
phil. I p. 623 sq.

225 sq. 'Ego me et concoquo Hermannus (cf. Parerg. p. 515):
idemque v. 226 exercitorque: sed. v. Proleg. p. CLXXIV.'

227 sq. 'cogitatum. si veram inde a Merula. cogitatum, utram
inde ab Angelio. partem pro artem Acidalius.'

230. 'amorine. me an rei Hermannus: contra quem dixi Proleg.
p. CLV adsentientemque habeo Buchelerum de declin. p. 54. Frustra

in rei vocalae elisione, quae apud Plautum nihil offensionis habet, haesit Lachmannus in *Lucr.* p. 161: ut minime opus sit Fritzschi transpositione Amórin an rei me.' At rei dativum semper monosyllabum esse Seyffertus demonstravit *Stud. Pl.* p. 25 sq. (aut Hermann scripturam aut Amórin med an re exigens) neque recte formulam *Mil. gl. v. 103* aliter comparatam et ei pronomem disyllabum opposuit Brixius. siet 'notabili exemplo' in *BCD* traditum ad seit et hic et v. 962 revocabat *Locvius An. Pl.* p. 197: at cf. v. 364 al.

232. *De versibus secludendis consentit Teuffélius Mus. Rhen. XXX* (a. 1875) p. 473 sq. 'Item versu 230 aptiorem locum esse aut post 227 aut post 251 sentiebam in proccodsi, atque ante 229 eum transposuit Fritzschius. Nunc tamen intellexisse mihi videor duplicem omnino horum versuum recensionem haberi, de quo iam Bergkius suspicabatur: vclut ut exemplum ponam (neque enim una disponendi via patet) alteram hanc:

Multas res simitu in meo corde uorso,
Multum in cogitando dolorem indipiscor.
Sed hoc non liquet nec satis cogitatumst,
Vtram potius harum mihi artem expetessam,
Vtram aetati agundae arbitrer firmiorem:
Amorin me an rei opsequi potius par sit —;

(vel inverso ordine Amorin — Vtram — Vtram); hanc autem alteram:

Egomet me coquo et macero et defetigo:
Magister mihi exercitor animus nunc est.
Sed hoc non liquet nec satis cogitatumst,
Amorin me an rei opsequi potius par sit,
Vtra in parte plus sit uoluptatis uitae
Ad aetatem agundam:

quando uitae et aetatis persimilis societas est *Amphitr. II, 2* init. Sua sponte intellegitur utriusque partis prima versuum paria inter se permutari posse?'

233. De hac re mihi <hercle> hau satis liquet *Sigismundus de HAUD negat.* p. 258. *An:* mihi saltim hau liquet? cf. v. 227.

234. 'utramque rem primus adidit Angelius in *Iuntina.*' utramque artem *conl. v. 228 Redslorius p. 12.*

235. 'Bergkianam horum versuum discriptionem non potui non reicere *Opusc. phil. II* p. 593. *Nec placere Crainii p. 10* mensura iambica potest Ita faciam, ita placet, nec anapaestica Seyfferti p. 8, nec *Muelleri ratio non ratio de pros. p. 412*' nec *Fleckeiseni mutatio Sic f. sic p., etsi necessariam habet Braunius observ. gramm. et crit. ad usum ITA SIC TAM (TAMEN) partic. Pl. et Ter. (ed. Berol. a. 1882) p. 14.* Ita faciám ita placét *bacch. dim. catal. esse voluit R, quod refutavit Spengelius l. s. s. p. 261 al. Scr.:* Ita faciám, ita pláacet.

236. 'Certissimum est me iudice novum hinc versum ordiri debere: cf. *Proleg. p. CCXCVII.* Ne minimam quidem probabilitatis speciem habent quae de proximis versibus *Spengelius p. 168 sqq.* commentus est. *Ambrosiani scripturam interim a me servatum quamquam hac syllabarum dimensione tuare: éloquár quem ad módu(m) se expédiant,*

tamen et durior apocope et inusitatio accentus facile faciunt, ut aut cum *Fleckeiseno Epist. p. XV c Palatinorum fide sic pendeas: éloquar quemnam ad modum expediant, aut mecum de interpretamento cogites: éloquár qui sese expediant. Transponendo numerorum elegantiae olim cum Lindemanno sic consulebam: quemadmodum expédiant, éloquar: isque septenarius ne nunc quidem displicet. De prosodia cf. Proleg. p. CXXXIII. CXXXVII. Ceterum expetant pro expediant *Palmerius Spicil. p. 762, item Scaliger: sed vide Brixium.* Lindemannianam scripturam non improbatam *Ritschelio reduxi, cum Langenus Symb. p. 1 sq. demonstraverit se expediant ferri non posse. Nihil egit Redslobius amoris delens, item deinde subdole.**

237 sq. *'Bergkii descriptionem horum versuum cur improbem, significavi Opusc. phil. II p. 583. Etiam mirabilius Studemundi artificium est p. 40 sq. Ceterum cf. Proleg. p. XXXVIII. C, quamquam ibi proposita non omni ex parte nunc tuar. Fortasse postulat sese males eiccto glossemate hominem.'* Anapaesticos restituit *Buechelerus Mus. Rhen. XXVII p. 477: Numquam amor quemquam nisi cupidum hominem Postulat sese in plagas conicere Eos cum petit eos cum sectatur Subdole <lactat> consulit ab re. At cupit vix recte ad cup(et)it revocavit, quod postulat vocis interpretamentum potius est (cf. Non. p. 375, 19), neque blanditur glossema ad vocem hic depulsam spectat, sed ad proxima. Denique connectatur suadente adnominatione pro eos sectatur inferendum, non in cum sectatur mutandum. Sed v. 237 aegre carmenis damni vocabulo ad cupidum addendo (cf. Pseud. v. 1132), quod nescio an in hominem abierit. Possis:*

Númquam amor quemquam in plagas nisi cupidum damni postulat
Conicere: eos petit, consectatur, subdole ab re consulit.

239 sqq. *'Praeunte Hermanno bacchiacos descripsi. Parum probabilitatis habituri sint trochaici sic continuati:*

Blándiloquentulus, méndax cuppes, déspoliator, hárpago
Látebricolarum hominúm corruptor, célatum indagátor est:

quamquam proceleumatico quidem quae sit venia parata, significatum est *Prol. p. CCXCII. Nulli fere usui fuisse doleo Bergkii, Fritzschi, Studemundi, Spengelii, Crainii inventa et prorsus inter se disparia, et magnam partem plane incredibilia. Quod cur et de his versibus et de reliquis partibus horum canticorum iudicem, certissimae me non caussae tantum, sed rationes movent, quarum tamen explicatio Vindicium Plautinis reservanda est. Contra Studemundiana artificia quaedam sanissimo iudicio iam Brixius dixit Annual. phil. t. 91 (a. 1865) p. 66. sqq. V. 240 latebricola potius quam latebricolarum non inepte expetebat Bergkii: quo fortasse non decriit qui sic utatur: Despóliator, látebricola, homónum, corrúptor.'* Contra sic usus est *Ribbeckius Mus. Rhen. XXVII (a. 1872) p. 177: Despóliator, látebricola, honéstum corruptor. Cogitare possis de Latebricola, * hominum e., ut locutio extiterit quaedam similis ac frugi h., ex. gr.: usu hominum corruptor (ut res usui Varro dixit). Certius est ex auarus glossemate (cf. harpago) non rectius avidus effecisse Spengelium in editione quam nuper elegans incredibili mensura servasse, quod cuppes vocis interpretamentum sit (cf. glossam in testim. cum Mil. gl. v. 1235), cum, blandus et blanditur v. 238 (blan-*

ditor?) *ad blandiloquentulus spectent. At aliam vocem auarus elegans oppressisse tam versus quam sententia demonstrant neque quidquam veri est similis quam genitivum olim exitisse (cf. v. 240. 241) velut:*

Blandiloquentulus, harpágo, mendax,
Cuppés, ditum despóliator.

Denique inops neque ex glossemate neque ex versu 256 cum probabilitate explicari potest: unde inpos effecit Spengelius cassa sententia, ops celatum Redslobius finxit. Fortasse latet graeca vox in -ops, quo ducunt adiuncta verba [lusi ἔποψ = ἐπόπτῃς (cf. ἐπόψιος) vel

Cynōps, célatum indagátor],

nisi ipsa vox contraria ops vel cops praestat.

242. 'nam quum quis clam amat Saracenus. nam qui ab eo quod amat Comerarius. Pro qui amat Fritzschius olim qui emit, postea qui habet [adsentiente Bergkio l. s. s. p. 623]. Ambrosiani memoriam similimo versu Mercatoris 744 vindicaci Proleg. p. CCCXIV; eius addidi Parerg. p. 527, Proleg. l. s. s. et p. LXXIII, ut prorsus necessarium ad constructionem verborum. saui sagittis Hermannus satis per se deganter. De interpretatione adsentientem habui Fleckeisenum Misc. crit. (ed. Lips. a. 1864) p. 40: quod contra Buecheleri mentem de decl. p. 67 non satis adsequor.' Palatinorum scripturam Bergkio praetulit, ad sauii sagittatus est Kiesslingius revocavit in Ind. schol. Gryphisw. a. 1878 p. 11 [itemque Loewius]. Nam qui amat, quom extemplo sauii ictust non displicuit Redslobio. Vix dubito quin compositum extiterit vere Plautinum sauisagitta, tis autem ex dis adiectum sit (cf. Cas. III, 5, 18):

Nám qui amat, quod amát quom extemplo eius sauisagitta
dispercussust.

243. 'Ceterum liquitur pronuntiandum esse, non liquitur, versus ut sit catalecticus iuxta atque insequentis, Buechlerus monet Annal. phil. t. 99 (a. 1869) p. 488', cui obloquitur Langenus Symb. p. 319 et Bergkio l. s. s. Contra labitur interpretamentum esse vocis liquitur ex Festo conclusit Fleckeisenus cum Loewio (cf. testim.) consentiente Leidolphio de Festi et Pauli locis Plautinis (diss. Icn. II a. 1883) p. 227. At cf. inter alia Placidus p. 29, 18 D. conducibile: utile συμφέρον cum Trin. v. 24 sq. (videsis Redslobium). Ceterum anapaesticos et pessimos et alienissimos Spengelius continuavit usque ad v. 252.

245. Creticos catalecticos 244—251 describens cum Hermanno El. d. m. p. 212, item Epit.² p. 77 (cf. Proleg. p. CCXCVIII) Atque ibi ille corr. R Proleg. p. LXXII duce A — in quo quod AST extare Vssingius putat ad Cupt. v. 677 somnia sunt —: 'nam At ibi ille, quod etiam simplicius, aegre defendas. Ibi tum ille Hermannus. Nisi forte cuculus vocis primam syllabam Plautina aetas produxit, de quo Brixius cogitat. Mira sunt quae de hoc versu Bergkio comminiscitur Philologi t. XIV (a. 1859) p. 186 sq.' At rectissime Bergkio Opusc. phil. I p. 623 sq. cum atque praemisum improbarit tum o ocelle correctum (hem ocelle Hermannus): cf. etiam Spengelius de cant. p. 58 ul., etsi ipse mirifice erravit. Non video qui et versui et librorum memoriae nulli per se dubitationi obnoxiae (praeter v. 249 insitium et amplius v. 247 male

repetitum) satis faciamus, nisi raro satque lepido exemplo admittamus Plautum amatorem inversum scoliis depinxisse 'cretico contrariis' (nimirum interdum admissa syllaba anceps):

Ibi ille cuculus: 'océlle mi, fiat:
Et istuc et si ámplius uís dari dábitur.'
Ibi illa pendentem ferit: iam ambit órat:
Quod écbibit quód comest quód facit súmpti.
Nóx datur d. f. t.

247 sq. 'Tres olim trochaicos fingebam, quos hodie haud cunctanter reicio:

Íbi illa pendentém ferit
Iam ámplius orat: nón satis
Íd malist, ni etiam ámpliust —.

In ibi illa aut pronomen interpretis est (Íbi pendentém ferit Hermannus) aut fortasse ibi vocula. Iám p. f. Buechclerus l. s. s., Ibi illa e v. 245 irrepsisse suspicans. Mirum est in pendentem et Fritzschiium haecisse et Crainium, quorum illi lambentem adrisit, huic dantem. Vide Opuse. phil. II p. 464.' In damnando v. 248 Buechclerum recte R secutus est: contra Bergkiius l. s. s. p. 624 v. 247 sq. dimetros iambicos esse voluit iam iam plus orat corrigens. In amplius orat (quod supra secundum Mil. v. 69 a Studemundo cum A emendatum correxi) recte etiam Langenus haesit Symb. p. 318, mire tamen sic orat quod eccebat desiderans haec potius suasit:

Ibi p. f.: non satis id est mali (vel est ei?), || Quod eccebat —.

250. 'Vetus esse vitium apparet: quod mirere patienter tulisse Bentleium in Ter. Eun. V, 8, 57. quod eccebat vel exhibit suadens Buechclerus p. 487 sq. non persuadet: cui asperitati defendendae in hoc potissimum metri genere noli v. 318 adhibere.' At eccebat certatim vindicauerunt Brixius, Redslobius, Bergkiius.

251. 'familia ei tota Hermannus, quo opus non esse hodie intellectum est: cf. Fleckeisenum Misc. crit. p. 16, Buechclerum de decl. p. 9. familia adducitur transponebat Fritzschius.'

252 — 263. 'V. 252 uestiplici Angelius. uestispicae Cumerarius. Duplicem ex ipsa antiquitate traditam esse scripturam apparet.' Ceterum v. 252 — 254 (itemque v. 255 sq.) novo metro descripsit Kiesslingius l. s. s., cui recte oblocutus est Brixius. 'V. 254 — 256 iambicos feci (praeter tertium versum ium Proleg. p. CCXCVII), pro quibus trochaicum septenarium cum bacchiaca clausula Hermannus:

Pánis et pení raptores: ípse, dum illis cómis est,
Inóps fit amátor.

Duos posteriores in unum contraxit duce Studemundo p. 29 Brixius (quem v. Annal. phil. t. 91, a. 1865, p. 61) cum eoque Fleckeisenus ibid. t. 95 (a. 1867) p. 631, quo metrum illud Reizianum recuperarent. Fit ípse, dum illis cómis est, inóps amator; sed. res eodem redit, si clausulam separaveris, id quod hoc loco suadet concinnitas metrorum. Ab haec ego (v. 257) dubium non est quin novum initium fiat (id quod iam Proleg. l. s. s. declarabam), sed id non bacchiacis, verum trochaicis numeris comprehensum, ut v. 236. 242. 264. Ambro-

sianum si sequare, dimetrum habes (rectius tamen meo animo transpositis), qui interpolando creverit in Palatinis. Sed fieri item potest, ut quaedam interciderint ad complendum tetrametrum a poeta adiecta, quorum aliquam particulam Palatini servaverint, nihil A. Neutram igitur riam, ut in re ancipiti, intercludere volui. Alienissimi hinc sunt, si quid sentio, unapaestici numeri: quos tamen constituit Brixius itemque Redslobius et Spengelius. Contra tetrametrum sic explebat Wagnerus:

Haec ego quom ago cum meo animo et recolo et reputo rectius non recte usus reptilo (i. e. reculo) scriptura in B — ‘nam Fritzschius qua confidentia affirmet reptilo potius in B esse ipse viderit’ —. Vtique servanda erit locutio exquisitissima eademque depravationi facile obnoxia ago cum animo, cuius et reputo (A) et recolo (BCD) interpretamenta habeo (cf. v. 298). *Scriptserim:*

Haec ego quom ago cum meo animo, ubi qui eget quam preti sit parui.

‘257^b et 259—262 volui bacchiacos trimetros acatalectos esse, interpositum autem 258 prorsus et ad sensum accomodate et convenienter versui 266. Non est tamen dissimulandum parum placere ubi qui eget preti quam [sic *T* pro quam preti] mensuram: quamquam non sine aliqua licentia velut de tali versiculo cogites: Vbi quisque eget, quam preti sit perpáruí. Ceterum Donatum minus probabile est spectare ad v. 266 quam ad v. 258. Versu 261 forum pro pyrrhichio esse puta: quod genus non satis recte Proleg. p. CXLV definiēbam. V. 263 interpolatori debere vidit Bothius (uolunt dici amicū Hermannus bacchiacos numeros restituens). Ceterum suos, se, suo in versibus 261 sq. ita tantum recte se habebunt, si amor credetur paullo audacius pro ipso amatore dictus esse. Quod cum olim negandum putarem Proleg. p. CCCXIV sq., tuos, te, tuo substituebam: velut hoc exemplo

Fugit forum, fugát tuos cognátos,
Fugát ted ipsum ab tuo contútu

(vel aliquanto gratius Fugát temet ab t. c.)? Vix equidem dubito, quin post versum 260 aliquid interciderit potius (vide infra). Iam vero neque ubi qui eget neque amor amari ferri posse plane hodie intellectum est neque sine causa alia in Ritschelii descriptionibus cum alii reprehenderunt tum Spengelius. At is ipse (de cant. p. 238 sq. alias) in unapaestis desaeuens praeter alia Apagé te amor dimetitur vitiose (ubi Apage, amor, te Brixius contra dicendi usum, varia deinde temptans), amara delevit Plautinissimum (consentiente Redslobio l. s. s. p. 14), versus autem 261 sq. sic corripit: fugitat suos cognatos Fugant ipsi istum ab suo contutu. Nequaquam probabiliter Bergkíus l. s. s. per fugitat ipse se iambicum octonarium concludens Ac suóm contútu adiecit aut Ribbeckíus in tray. R. fragm.² p. XXXIV fugát tuos cognatos, Fugát ipsum sólem ab suó c. suasit. Exquisitiorem pronominis formam ut saepius correctura oblitteratam esse quasi digito monstrat A (ipsus semet Wagnerus, cui sumpse praeferam conl. Truc. v. 159). Praeterea atque amare ante amor amara supplendum non modo versus causa, sed flagitante ni fallor sententia (ubi amari pro amara non exigit qui satis cum aegre sit coniungat). Denique verba neque — dici emendari quam deleri

malim [apte *Truc. v. 574* (meretrix erum) priuauit bonis luce honore atque amicis *comparavit Redstobius*] *velut hoc exemplo* (258—260 *dim. troch. catal.*, 261 *sq. dim. iamb. acatal.*):

Apage te, amor, nón places: níl te utor. quamquam íllud est
Dúlce, esse et bibere <átque amare>, ámor amara dát tamen,
Sátis quod aegre sit tibi.
<Satin qui amat odiosus ómnibus?>
Fngít forum, fugát suos
Cognátos, fugat sumpse áb suo
Contútu, neque eum síbi uolunt || amícum díci

(*cf. v. 284=255 sq.*), *vel* <Amíci> amícum díci.

264. ‘*Dubito num* abhendust, apstinendus *praestet, quod Proleg. p. CX conl. CCXC sq. commendabam. Pro* adhibendus *Acidalio* abhí-
bendus *plácebat*, abigendus *non sine specie probabilitatis Bergkio*,
habendus *cum aliis Fritzscheio*; *pro* verbo extremo abhendus *illud meum*
vel fortasse absdendus Bergkio.’ *Procul* (*pro* atque) *abstandumst Rib-*
beckius l. s. s. abstandus Loecius Cens. p. 534 ex glossis firmavit.

265. ‘*de saxo pro saxo Hermannus, non profecto sine ratione. Ut*
non sane inepte de tali versu cogites: Nam qui in eum praecipitat, peius
périet quasi de saxo saliat, si modo periet forma — de qua cf. Lach-
mannum in Lucr. p. 207, Neuium (Formenl. d. lat. Spr.) II p. 343 sq. —
tribui posse Plauto videbitur [v. ad v. 156]; aut fortasse, si peius potius
additicium habcas cum Bergkio, de tali: Nam qui in amorem praecipit-
tauit, periet quasi de saxo saliat. Perfecto perit [sic Bergkio servato
quam si saxo] vix locus est. Nec de his, nec de eis quae praecedunt
inde a v. 260, disputans Muellerus de pros. p. 43. 113. 405 mihi qui-
dem ullo modo satis facit. Fleckeisenus hunc versum iuxta atque cum
qui praecedit pro anapaestico habet Annal. phil. t. 101 (a. 1870) p. 617:
Nam qui in amorem praecipitauit peius perit quasi saxo saliat: me qui-
dem non assentiente.’ peius — quasi *coniungi non posse probans com-*
parativum alliteratione commendatum cum aliis debebat simulque quasi
de mutabat Fuhrmannus de partic. compar. usu Plaut. I (ed. Gry-
phisw. a. 1869) p. 41 sq. De saxo ablativo cf. Buechelerus in Umbriis
(ed. Bonnae a. 1883) p. 44. Scribam: Nam qui in amorem praecipitat
peius périt quam si saxo saliat.

266—275. ‘*Hos versus quippe lacunis potissimum ut videbatur labo-*
rantes, olim continuari ceticos tetrametros catalecticos tales:

Apage te sís, amor: tuás res tibi habéto.
Amor amícus mihi né fuas úmquam: 267
Súnt tamen, quós miseros *misere* maleque hábeas,
Quós tibi obnoxios *fúcle* fecísti.
Certa res ést ad frugem ádplicare ánimum: 270
Quámquam ibi grándis animó labos cápitur.
Bóni síbi haec éxpetunt, rém, fidem *et* honórem,
Glóriam et grátiam: hóc probis prétiúms.
Eó mihi mágis lubet cúm probis *úna*
Pótius quam cum ínprobis únere uanídícis: 275

de quibus supplementis cf. Proleg. p. CCXCIX sq. Placuitque plerisque
ea dispositio, nisi quod in singulis quibusdam sic discesserunt: v. 268

[ubi misere et male pro miseros maleque Hermannus scripserat] nimis misere pro miseros misere *Fritzschius olim (postea filii suasu a fide librorum discedens licentius)*; nimis miseros eodem duce *Brixius*; misere miseros *Crainius, ut praestantius scilicet nostra conlocatione verborum*; — v. 269 ante pro facile *Fritzschius, nocte Crainius, quem miror non ipsum coitu substituisse*; — v. 274 ueris pro una cum *Gepperto Brixius parum commode*; — nihil enim profecit *Spengelius de vers. creticorum usu Plautino (ed. Berol. a. 1861) p. 30. Nunc tamen Ambrosiano potissimum duce intellexisse videor magis etiam immisissis glossematis hos versus depravatos esse: ut alternis tetrametris atque trimetris, catalecticis illis, his acatalectis, decurrant v. 266—271, deinde autem tres tetrametros item catalecticos 272—274 excipiat trimetrus catalecticus. V. 266 creticius esse debet, ut v. 258 minime bacchiacus velut talis: Apáge ted (vel Apáge sis) amór tibi tuas res habéto. Facile licebat acatalectum efficere Ápage te síis, amor, tuás tibi rés habe; — v. 272 fidém honorem (fidem et in procclosi) excusabam Proleg. p. CCII itemque hiatum post gratiam v. 273 (gratiam: nam Hermannus) ibid. p. CLXXXVII. Ceterum versum 274 cum proximo quamquam licuit sic constituere:*

Eó mihi mágis lubet cúm probis
Pótius quam cum ínprobis úiuere uanídiciis,

tamen cum ita quattuor versuum ultimorum haec species existat: a a b a, non potui non insignem concinnitatem sic ordinatorum versuum 266—275 praeferre: a b, a b, a b, a b, a a a c. Nisi forte ex interpolatione est potius, quo deleto hic ordo prodit vix minus probabilis: a b, a b, a b, a a b c. Ritschlii creticos ex parte ferri non posse Spengelius demonstravit de cant. p. 55 sqq. 71 sq. passim: quare anapaesticos constituit, qui ut v. 274 sq. apti sunt, ita a v. 266—273 abhorrerent, etiamsi minus foedos effecisset. Quare cum v. 271. 272 iam Studemundus agnovisset de cant. p. 22 dimetrum creticum cum ditrochaeo vel dispondeo — quod genus sine iustis caussis de medio tollere Spengelius instituit —, cumque nullo negotio v. 266. 267 eodem metro decurrant, non dubito v. 268 aperte corruptum sic corrigere idemque mutationibus lenissimis v. 269. 270. 273 efficere. Ceterum v. 266 cum et Apage sis, amor et Apage te, amor (A) versui satisfaciant, illud praefero, quia te facile ex v. 258 inferri potuit neque neglegendum est Donatum ad Apage sis Terentianum ad Trinumnum provocasse (de quo aliter ad illum v. sensit Ritschelius):

Apage sis, ámor tuas rés tibi habeto.
Ámor amicús mihi né fuás úmquam.
Súnt tamen quós misellós male habeas
Quós tibi obnoxiosós fecisti.
Cérta rest ádplicare ád frugem animum:
Quámquam ibi animó labos grándis capitur.
Bóni sibi haec éxpetunt: rém, fidem honorem,
Glóriam et grátiam: hoc próbis est pretium.
Eo míhi magis lubet cum próbis potius
Quam cum ínprobis úiuere uanídiciis.

V. 268 male pro maleque iam *Lindemannus scripsit. Cogitavi etiam de: quós morosé(?) maleque h. Ceterum v. 269 pro spurio habet Redslobius l. s. s.*

276 sqq. 'Horum versuum gravius corruptorum quam qui sunt in superiore scaena, cum aliquotiens satis incertu sit dubitationumque plena emendatio, satius duxi librorum potissimum memoriam serrare quamvis per se dissimilem veri. Nec Quo illic homo foras nec Quó illic homo foras metiendum videtur cum aliis. Qui pro quo Scaliger. sé foras pénétrat tam eleganter tamque simpliciter Hermannus, ut de veritate vix dubitem: quamquam in praesens tollere nolui quae aliquam a prosodia Plantina non nimis licenter tractata veniam habere possent. De trisyllabo tamen penetrauit non esse cogitandum cum Lachmanno in Lucr. p. 290 iam Proleg. p. CLII dixeram significaque in simili caussa supra ad v. 169 fecitque necum Fleckeisenus Cens. p. 64. Bergkianam mensuram penétrauit et latēbrose, reiectam a me praef. Stich. p. XX, satis ut puto refutavi Opusc. phil. II p. 585 sqq. Trimeterus iambicus cui in mentem venerit commemoravi ad v. 280. V. 277 transposui ero in mora tibi ultima in continuitate numerorum soluta: nisi forte tibi deleto catalecticum probabis. tibi ero in remora Crainius p. 34. erit mora in me Fritzschius olim (qui postea imperá sis, nec tibi erit mora in me). Contra anapaesticos numeros Studemundi p. 81 sq. rectissime dixit Brixius Annal. phil. t. 91 (a. 1865) p. 70. Ineptissimos versiculos Spengelius finxit p. 118.' De v. 276 dubitans sequentia sic constituit Brixius: Pater ádsum: quiduis impera Nec tibi ero in morá nec latebróse Med áps tuo conspéctu occultábo. Duos quos A praebet versus miris machinis tanquam octonarios defendit Bergkianus Opusc. phil. I p. 625 tibi erim mora mutans. Ritscheli Brixique descriptionem non sine causa impugnans Spengelius de cant. p. 26 sq. in anapaesticis acquieuit intolerabilibus. Temptavi:

Quó illic homo foras

Sé penetrauit ex aédibus? LY. Pater,

Adsum: impera quid nís, neque tibi <ego> ero in mora

Nequé latebrose me áps tuo conspéctu secultábo.

Quod secultabo urgente metro ducibus Palatinis ausus sum scribere — nolui enim socultabo —, aliquid praesidii habet in glossa decultarunt: ualde occultarunt apud Paulum Festi p. 75, 13 M. item singulari: unde etiam decultabo possis.

280. 'Si patrem percoles. tuam per pietatem R satis dubitanter. (factis si) Tuúm patrem pércoles. pér pietatém tuam Hermannus. perpetim pro per pietatem Scaliger: unde profectus commendabam olim, quo usus Fritzschius, Si patrem tú tuom pércoles pércetim. De bacchiacis numeris Patrém si tuúm percolés per pietatém [perpetuatim Opusc. phil. I p. 626] noli cogitare cum Bergkio. Multo etiam minus probandus Crainius p. 31 sq., et hic et v. 282 atque adeo v. 276 de senario iambico somnians. Valde dubites utrum v. 279 sq. et 283 sq. catalecticos facias secundum libros an haud paullo elegantiores acutlectos de coniectura, velut h. l. sic cum Fritzschio:

Féceris pár tuis factis id céteris

Sí patrem sic tuom pércoles pércetim

(vel priore in commentatione Párque pietáti, tuom sí patrem pércoles: quod secutus Brixius ordine inverso Sí patrem pércoles, parque pietáti parum commode). Iam Brixius Patrém tuom si pércoles pér

pietatem reliquit neque tamen aut metrum aut elocutionem defendere instituit. Spengelium mirere Feceris par tuis ceteris factis Patrem tuom si coles per pietatem non modo aptos, sed omnino anapaestos habuisse. Patrem tuom si percoles pie per aetatem tuam *Leidolphio placuit in dissert. Ien. II (ed. Lips. a. 1883) p. 228 adn., ubi aetatem saltem pro per aetatem dicendi usus efflagitat: neque inepte de tali septenario cogitaveris: Patrem tuom si percoles pari pietate aetatem (vide infra).*

281. 'mi si deleveris catalecticos continuaveris: cui tamen rationi causa obstat certissima.' *Insigniter erravit Spengelius de cant. p. 122.*

282. 'Iambicus octonarius visus est ex ipsa librorum memoria prodire. Quem bis correpta in praepositione nuper creticum fecerit asperimurum: Neque in uia neque in foro ullum sermonem exsequi: quo quanto suavius Hermannus In via neque foro ullum sermonem exsequi! Aliis quid placuerit commemoravi ad v. 280. Ceterum (pro nec-ullum) mihi ullum *R olim, malum ullum Fritzschius.*'

283—289. 'Tractavit hos v. Roperus *Philologi t. XVIII p. 238, sed ut eius dimensio versuum minime satisfaciat. V. 283 sq. acatalectos satis elegantes Hermannus finxit, ex parte Reizio duce:*

Noui ego hoc saeculum moribus quibus siet.

Malus bonum malum esse uolt, similis ut sit sui.

Contra in sex dimetros iambicos, nec eos malos, Reizius versus 284—286 dispescucrat apud Hermannum de metris p. 147. Tetrametros catalecticos si tenebis, lenius alterum sic exire sui uti sit similis [quam ut sit sui similis] significabam Proleg. p. CCCXV. Quem Bergkiius iambicum septenarium (uti siet sui similis) fecit, metro autem Reiziano illo (ut v. 255) decurrere Studemundus p. 29 voluit cumque eo Brixius Ann. phil. t. 91 (a. 1865) p. 61.' Recte illi, praesertim cum v. 280 quoque nulli facilius metro aptetur (cf. etiam v. 263):

Patrem tuom si percoles. tuam per pietatem: e. g. s.

*Prava de versu Reiziano doctrina impeditus Spengelius de cant. p. 55 post 'anapaesticum' Noui ego hoc saeculum moribus quibus sit dubitat utrum per ut sit sui simillumus octonarium claudat iambicum an deleto sui 'anapaesticum' lucretur Malus bonum malum uolt ut sit similis: nec facile dixeris quatenam perversior sit mutatio. V. 285 sq. iambicos habeo cum Fleckeiseno, Brixio, Muellero de pros. p. 196, H. Kochlero de verb. acc. cum num. rat. in troch. sept. Plaut. consoc. (ed. Hal. a. 1877) p. 68, aliis. De Kiesslingii mensura vide ad v. 252. Trochaicos delit *R: 'iambicos numeros v. 285 vel una miscent vocis mensura excludit, quam ne octonarius quidem eo in loco admittit; v. 286 Sacru(m) notandum et pronuntiandum, non Sacrum iambice, ut v. 261 foru(m) et fortasse v. 236 modu(m). Ceterum v. 285 malus Hermannus dedit. V. 287—289 duos octonarios cum dimetro catalectico descripsi ipsis AB ducibus minime dubiis: sentiebatque talis descriptionis probabilitatem ex parte iam Bergkiius. De dies monosyllabo vix est quod moneam. V. 289 fortasse (ut in cantico) bisyllabum esse cetera poeta voluit, ut altrum aliquotiens, de quo dixi Opusc. phil. II p. 458. 673 sq. Proceleusmaticum rape trahe dedita opera a poeta quaesitum puto. rape trahe tene f. l. olim a me propositum Proleg. p. CCLXXIX nunc non teneo. harpaga pro rape Fritzschius. Nihil mea sententia in his expediendis pro-**

fecit C. G. Muellerus *Philologi IX* p. 741 sq., sed multo etiam minus *Studemundus* p. 7 de anapaesticis cogitans prorsus improbabilibus. De iambica mensura fuge cocis nec *Crainio ibid.* p. 669 nec *Corsseno de enuntiatione c. q. s. I* p. 339 nec *Wagnero Mus. Rhen. XXII* p. 425 credendum. Duos trimetros creticos cum medio tetrametro bacchiaco catalectico effecit *Bergkius Opusc. phil. I* p. 626, anapaesticos *Spengelius de cant.* p. 178 sq. usque ad finem continuavit ex parte tam alienos quam absonos. V. 287 nescio an me post excruciant potius traiciendum quam delendum sit, 'ubi dóleo, haec me excruciant, deletis sunt quae, *L. Spengelius Philologi XVII* p. 565'; v. autem 288 quod manu non queunt tangere *conl. Festo* p. 162 *M. vide an factum sit ex Mánu nequitum tangi*, 'ubi haud queunt post *Guyetum Hermannus*, tagere *Fritzschius*: de qua non verbi, sed infinitivi declinatione dubitare licebit.'

290 sq. 'Horum versuum cum duplicem olim descriptionem proposuissent *Parerg.* p. 535 sq. (*conl.* p. 527): aut ut dimetrum acatalectum exciperet octonarius, aut ut duo septenarii sic decurrerent

Lácrumas haec mihi quom uideo, eliciunt, quia ego ad hoc genus Hóminum perduráui. quin me ad plúris penetraui prius?

(quam rationem *Fritzschio* probavi): nunc tamen non dubitavi octonario subicere dimetrum. A *Muclero* proposita metrorum descriptio nescio num aliis placitura sit: ego quidem in illa, quamvis vellem, ne hílum quidem quo uti possem iueni. hominum si pro glossemate habcas, quamquam liceat quia ego ad hoc genús duráui, tamen in tam concitatum genus numerorum vix cadat tam lenis et prope exitis versus exitus, ut saltem q. e. ad hoc genus perduráui scribendum foret.' *Septenarios illos Bergkius quoque l. s. s. amplexus est lacrumas post eliciens collocans.* Pro quia ego *Redslobius* quid ego. 'quam prius pro quin p. construens cum prioribus *Scaliger in Verg. Cop. 6 (Catal. p. 257 ed. Lugd. Bat. a. 1617).* De locutione ad pluris vide interpretes *Aristophanis ad Eccles. 1073 (1118) et adde Petronium c. 42 (p. 46, 12 B.) cum Plauto conlatum a Buechelro Annal. phil. t. 77 (a. 1858) p. 69. Anthol. Pal. XI, 42, 6. Passovii popul. carm. gr. p. 117.'*

292. 'Iutilant sive lutulant *Camerarius*: quod haud dubie tuebatur conlutulare verbi analogia, quo usus esse poeta v. 693 credebatur, quod tamen *Bergkii Buggeique* virtute nunc cessit recte facto conlutulentare. eosdem, quos laudant, lutant *Hermannus septenarium efficiens.*' Nam hi móres maiórum <dum> laúdant Eósdem lutitánt quos conlaúdant *Bergkius l. s. s.*

293—300. 'Olim continuos tetrametros catalecticos descripsi, lacunis quibusdam (ut videbatur) sic expletis:

Hís ego de ártibus grátiam fácio	
Né colas ne ínbuas eis tuom ingénium.	
Meó modo et móribus níuito antiquis:	295
Quae égo tibi praécipio, ea mémineris fácito.	
Níhil ego istós facetós moror móres,	
Túrbidos, quibus boni sésé dedécorant.	
Haéc tibi sí capessés mea inpéria,	
Múlta bona in péctore consília consistent:	300

quarum lacunarum causam et originem explicare studui Proleg. p. CCXCVIII sq. Probavique eam rationem aliis, nisi quod ex parte alia supplementa substituerunt, velut v. 294 inbuas ingenium ingeniom Bergkii; — v. 296 praecipio, recipito et facito idem, pr. et praeo, facito Fritzscheius (ubi ego exempli causa etiam pr. et suadeo, f. vel pr., et curato et f. proposueram); — v. 300 praecepta pro consilia idem: graviora eademque licentiora ut taceam. Mox tamen intellexi, similiter atque v. 266 sqq., glossematis quibusdam expulsis quattuor distichorum systema restituendum esse e tetrametris trimetrisque catalecticis compositorum, in quam sententiam iam Bergkii inclinabat quamvis diversa sequens in singulis. Cuius exemplo rerum ex parte perspexere Spengelii de vers. cret. usu Pl. p. 30 et Crainius de comp. cant. Pl. p. 35. V. 293 de Hisce cf. Schmidtii l. s. s. p. 6. 29. 'V. 294 librorum scripturam sine addito eis ablativo non habeo qui construam aut intellegam. E glossemate sunt ne colas. Totum versum insititium putabat Bothius. Anapaesticorum asperitatem incredibilem in deliciis habens Muellerus ne uivito quidem mensuram, ut horridiora alia plurima exhorruit de pros. p. 422. V. 298 miro consilio Crainius p. 33 sq. turbidos potius serravit, faeceos deleat (ubi facetos Camerarius. fuceos Fritzscheius). Dein cum facile dedecorant sese efficias, tamen sese dedecorant a numerorum ipsiusque sermonis elegantia multum praestat. V. 299 Hinc pro Haec Fritzscheius. capesses mea imperia Hermannus. Bergkianus creticos non potui non improbare Opuse. phil. II p. 583. Magis miror anapaestica Brixii l. s. s. p. 67, in riciendis Studemundi mirabilibus rectissime versuti.' At v. 300 aperte anapaesticus est neque aliam mensuram sine violentia versui 294 adhibebis. Vnde profectus talem commendo mensuram scripturamque:

Hisce ego de artibus gratiam facio,

Ne colas neque inbuas is genium.

Meo modo moribus vivito antiquis:

295

Quae ego tibi praecipio ea facito.

Nihil ego istos, moror faeceos mores

Quibus boni dedecorant sese.

Haec tibi si mea imperia captassis,

Multa bona in pectore consistent.

300

captassis v. 299 induxi pro capesses tam metrica quam grammatica ratione ductus; praeterea v. 294 is genium effeci ex ingenium: nam eis recte plerique desiderarunt, nisi quod ibus potius post inbuas intercidisse Ribbeckius sumpsit Mus. Rhen. XXVII p. 177. Iam v. 296 praestabit Ego quae traiecto acatalectum, effieere (neque enim in censum venit Spengelii dimensio Quae ego tibi) itemque v. 298 olim acatalectus fuerit. At turbidos qui negarunt pro interpretamento haberi posse voeis faeceos neglexerunt Nonium p. 454, 21 defaecata per inturbata explicantem. Nihil profecit Bergkii l. s. s.

302. 'imperio et praeceptis, simul tui(s) mutato in tuo, post Guyetum Hermannus. imperiis praedictis R olim vix recte comparans Amph. III 4, S (991): imperiis, praeceptis duce Lachmanno in Lucr. p. 80 distinguenda erant ut dies noctes v. 287.' Adde sis Bergkium l. s. s. p. 627.

303 sq. pro imperio tuum Bentleius: quo recepto (tuō pro tuo) versus 304 ut interpretamentum ex v. 302 et 306 conflatum secludit S.

305. 'iam quo tandem loco inseri voluerit C. G. Muellerus Philologi IX p. 742, parum liquet.'

306. 'is ita se Acidalius. is ita cum Guyeto Rizioque Hermannus. ita se Bothius. De prosodia (mauelit) v. Proleg. p. CLXXXIII. CCXXIX; de numeris ibid. p. CCLXXVI.' eum debebat Redtslobius l. s. s. p. 15: at cf. Ter. Haut. v. 1055 al. Ceterum v. 308 perculit prope[r]pulis Lambinus.

309 sq. An: Ipse si? 'Nisi forte Si ipse males. Si ipse a. p. dum uiuit Bergkius Diar. antiq. stud. a. 1852 p. 346 sq., sed ut in principio locum concederet binis anapaesticis uocabulis in ultima acutis Si ipse animum pepulit, quae abhorrent ab arte Plautina.' Iterum defendit Bergkius Opusc. phil. I p. 627 (cf. p. 103) post censorem anonymum in Ind. phil. III (a. 1871) p. 315. Sed rhythmica offensio etiamsi minus ualet, dum uiuit locum uix habet ob ipsum sententiam versusque antecedentis (actumst) similitudinem. 'V. 310 Tu animum si Hermannus (non A): sed uide Proleg. p. CCXLII. CCLIII. te, est cur magis probem cum libris quam te, 'st, significavi ibid. p. CCCXXV.' Postea te, 'st praeferebat R.

311 sq. 'satiust, te ita ut opus est transponebat Hermannus. Nil uidit Vmpfenbachius Melet. Plaut. p. 19. Totum uersum 312 cum iam Parerg. p. 524 sq. a Plauto abiudicasset, pari condicione hunc esse qui praecedit Bergkius sensit Cens. p. 1137 sq. (17). Quocum tamen non cogitauerim de duplici recensione, sed similem rationem horum uersuum esse puto atque supra v. 206 sq.' satiust, ut opust <esse> ita te esse Spengelius.

314 sq. 'penetrassem Z, correctum ab Angelio; item conciliabulum primus Angelius, ubi conciliabulum formam a Plauti aetate minime alienam esse ostendi de tit. Mumm. p. V sq. Monum. epigr. tr. p. 15 sq. et XIII sq. [= Opusc. phil. IV p. 91. 132. 178.] Item v. 315 nei (B) absque Ambrosiani testimonio esset, recte defendisse Opusc. phil. II p. 629 uideret.'

316. 'Vide Proleg. p. CXXII adn.' Neu defendit Bergkius l. s. s. post meae v. 313 grauius distinguens. 'Non recte Bothius Ne aegritudinem tibi, pater. Cf. Proleg. p. CLVIII. CLXX. Etsi ueniam habet correptum pater (h. e. pate, non patr), ut v. 361, tamen nescio an lenius, cum possit simplicissime, scripserit poeta quod olim posui aegritudinem, patér, tibi, id quod ipsa collocatione uerborum commendari uidetur.' Non commendari allitteratione intellexerunt censor anon. l. s. s., Brixius, Bergkius. 'Ceterum v. 317 sarcta (sancta F) tecta olim fuisse Naekius suspicatur de alliteratione in Musei Rhen. Niebuhriani t. III (a. 1829) p. 385.'

318 sq. 'Quid exprobras? bene quod fecisti, tibi f. interpungebatur construebaturque: quo etiam improabilius aliis Quid? exprobras è. q. s. placuit.' Illud reuocavit Bergkius Opusc. phil. I p. 383, cum Brixius et Quid et Ritscheli distinetionem seruet. Cf. Ribbeckius trag. fragm.² p. XXX. 'Idem v. 319 in fert me scriptura priscae latinitatis aliquam ferime formam latere suspicatur (Beiträge z. Lehre v. d. lat. Partikeln, ed. Lips. a. 1869) p. 6': cf. Anal. Plaut. p. 45 adn. 86.

320. pertegit Kiesslingius apud Wagnerum uersum post 323 relinquens. De perpluat cogitavit Bergkius l. s. s. p. 627.

325. 'dare iam ueniam *vix recte illi (B) aequiparabam Proleg. p. CCLVII.*' *Adde sis Bergkium l. s. s. p. 628.*

326. 'De hinc pro huic *cf. Proleg. p. CLXXVII.*' *At recte illud tutatus est Brixius in Annal. philol. CXV (a. 1877) p. 333 sq. Cf. v. 359. 872.*

328. 'De re satis dubia in varias partes disputatum est *Proleg. p. LXVI eoul. CXXXI, Opusc. phil. II p. 249, item a Fleckeiseno Cens. p. 247*', denique a Bergkio l. s. s. (*cf. p. 18*) nisi tu noenu uis conciente. *At cf. v. 361. De nepe 'memorabili indicio pyrrhichiaca mensurae' cf. Warrenus, qui et v. 966 et glossam attulit accuratius de ne(m) particula affirmativa disserens in Annal. philol. Americ. II (a. 1881) p. 50—82.*

329. 'Cur nec omne autem meum tuumst nec o. a. meumst tuum placeat, significari *Proleg. p. CIX. CCXXV sq. CCXXXVI. CCLXXV. Prorsus perversum de prosodia Crainii iudicium fuit Philolog. IX p. 668.*' *Librorum scripturam tenet Bergkium l. s. s. (versu insequenti de remne habuit cogitans). An: meumst, meum omne autem tuumst?*

331. *Hunc versum in suspicionem vocarit Langenus Symb. p. 271 sq. recteque impugnarit tralaticiam explicationem, minus recte ipsum versum: spectant verba ad stipendia, legationes, imperia, prae quibus rem familiarem forsitan neglexerit ille.*

335. praedicatum firme et f. \mathfrak{R} . praemandatum (sic *Arsl: PRAEIDICATUM idem teste Schwarzmanno*) vindicavit Langenus *Symb. 307 sq. praemandatum Geppertus Stud. Plaut. II p. 4. De ferme cf. Annal. Plaut. l. s. s. forme coniecit Bergkium.*

336. Qui equidem Spengelius. *Cf. Luchsus in progr. Erlang. a. 1883 p. 21 sq. 'Ceterum hunc versum post 337 transponi Acidalius iubebat praeter rem.'*

338. 'Ordinem verborum egestatem eius cum posthabuissem Ambrosiani memoriae, vim ratiocinationis meae nec Bergkium de Trin. p. IX (62. *cf. p. 628*) nec Fleckeisenus Cens. p. 250 satis adsecuti sunt, ut qui minime sim e necessitate aliqua argumentatus, sed sectatus probabilitatem. Fatendum est enim quattuor adco scribendi dimentendique vias in promptu esse. Ceterum v. 240 novo exemplo discis, quam maturo tempore glossenata in scriptorum libros irrepererint: quale illud productum est, pro quo verum prodit verbum posterior Lactantio Servius recte seruarit.'

341. 'eo hoc dico praclatum a Muellero de pros. p. 392.' eo dico haec Spengelius assentiente fere Brixio. eo ecdico Bergkium *Opusc. phil. I p. 628 (antea de haec delendo cogitans itemque aut pro et dubitanter corrigens). Noenu haec §.*

343. 'misereat ne tui alios Scaliger. tis formam, quam tantum tetigi *Proleg. p. LXXXVI uberius tractabo alibi.*'

344. 'desinare Scaliger, Guyctus. desiuare Lipsius e Festo Pauli p. 72, 13.'

347. 'Bona multa Hermannus. *Cf. Proleg. p. CCXXVII.*' benparta recte Ribbeckius *Mus. Rhen. XXVII p. 177.*

349 sq. 'Magnis de dinitiis Hermannus. De diuitiis magnis Bothius. *Cf. Proleg. p. CCXLII. Ceterum v. 350 ab ipso poeta vix est quod moncam scriptum esse inmoeni (ut v. 24) et v. 354 non tantum inmoenis,*

sed etiam moenus. Significationem tetigit Heraldus observ. et emend. cap. 44.'

351. 'né habeas, non ne hábeas pronuntiandum esse docui Proleg. p. CXXXV (conl. CCXXXVI. CCXLVIII sq.): id quod neglexit Bergkius *Diar. ant. stud. a. 1852 p. 346 (103)*: itemque Niemeyerus de *Pl. fab. dupl. rec. (ed. Berol. a. 1877) confuse de hoc loco disputans. De et delendo cogitat Brixius, de noenum (ex nunc non) inferendo Ribbeckius trag. fragm.² p. XXIX et Mus. Rhen. XXVII p. 178, cum 'aut nunc aut illuc e glossemate' esse Ritschelii opinatus sit. Potuit ñe ex ne ad illud adscripto nasci. 'habeas uelim Fleckeisenus *Epist. p. XXIX et omisso malum obscurius et addito ex A uelim (pro quo saltem uolo exspectes) languidius, si quid video.*' Cum Fleckeiseno Brixius fecit: at malum, quod fuit in archetypo, ni fallor pro conuicio est (habeas, malum,) non pro explicatione rei non habendae (habeas: malum R).*

352. 'equidem ctsi olim damnavi Proleg. p. LXXVI sqq., tamen nunc cessi Ribbeckii argumentationi de *partic. lat. (v. ad v. 319) p. 41. potes Bentleius in Ter. Andr. II, 5, 16. Cf. Proleg. p. CXI.*'

358. 'Quoii vel Quoiei (h. e. quoji, quojei) frequens in legibus *saeculi VII scriptura, de qua cf. Opusc. phil. II p. 421 sq. Quoi tu R Parerg. p. 526, Proleg. p. LXXXIII. Genetivum defendens Bergkius de Trin. p. IX (62: at v. p. 628) Lysitelis responsum non curavit. Fuit qui de tolerabis? eloquere cogitaret.*' Brixii conlocationem uis tolerare? eloquere probavit Langenus *Symb. p. 191: neque Quoi tolerare egestatem uis? eloquere praestat (sic Bergkius l. s. s.) neque Quoi (vel Quoii) uis egestatem t.? e., cui mutationi Cuius scripturam non recte adhibeas.*

359. 'hinc pro huic R Proleg. p. CLXXVII, ut v. 326 [ad quem videas adnotata]. 872. Charmidae huius Muretus, Acidalius, Bentleius in *Ter. Haut. V, 5, 21 et Ad. V, 8, 23.*'

360. 'quine qui expetebat Philologi IX p. 742 parum perspicitur quid sibi voluerit. Cf. *Parerg. p. 523.*'

361 sq. opprobra recte Bergkius l. s. s. [*Locuiusque*]. 'multa homini eueniunt *Bothius: quo non opus est, si pater pro pyrrichio habetur ut v. 316. mala multa eueniunt homini quae neuolt omissis quae uolt, sed seruato mala glossemate Bergkius Diar. antiq. stud. a. 1852 p. 346 (103)*: cui perperam adsentitur Niemeyerus l. s. s. p. 22, cum ipse recte a se desciscat l. s. s. 'Ceterum in transponendis eis qui sceuntur in libris versibus partem veri adsecutus est Muretus, et hoc ordine conlocans Scaliger: 361. 365. 362—364. 367—369.'

364. 'Eo nemulta Acidalius, Bergkius l. s. s. Cf. Proleg. p. LXVIII.'
Eo nec multa S: cf. v. 361. 328 (A).

365. 'Philtoni continuauit Camerarius Lysiteli Sed hic a. a. v. 366 tribuens. MULTAEST*****TURAE Ar quod multa est opera ei opus ficturae interpretabar *Parerg. p. 526. Multa ei opera opust f. scripsi in proecdosi: pro quo potui etiam Multa ei operast opus f. vel (cf. Proleg. p. CIX) Multa est opera ei opus f.: quod ipsum in A legere sibi visus est Geppertus*'; postea (*Stud. Plant. II p. 9*) MULTA . . OPERA . . . L . EST FICTURAE enotauit ille Multae ei opera opust ficturae coniciens. 'Multaest operae opus fictura *Bergkius de Trin.*

p. IX (63. cf. p. 629) quod ille simplicius esse dicit, ego multo esse impeditura sentio.' fictori pro ficturae Mehlerus Mnemos. VI p. 410 sq. V. 366 adulescentulus (om. est) cupidius amplectitur Olsenius p. 11.

367 sq. De apiscitur cf. Loecium Cens. p. 534 et Goetzium Anal. Plaut. p. 101. 'Qui sequitur in A versus sanam sententiam tali tantum formu orationis pruebet: Sapientiae aetas condimentum est, sapientia aetati (vel potius aetati sapientia) cibus: quae tamen Fleckeiseno concedendum est potuisse olim octonario iambico conclusa esse velut hoc exemplo:

Sapientiae aetas condimentumst, saperest aetati cibus.

Vtcumque est, dubitari nequit quin haec aliunde inuenta sint ad illorum exemplorum similitudinem, quae Opusc. phil. II p. 274 sqq. tractavi. Cf. Proleg. p. LXX. Frustra defendere Hauptius conatus est Musei Rhen. t. VII p. 477 (= Opusc. I p. 164) — item Osthelderus in programmata Spirensi a. 1853 p. 24 — contra quem recte dixit Nitzschius eiusdem Musei t. XII p. 134 sq. Plautinum versus aliquem eo additamento expulsum esse suspicatur Ladewigius Philologi t. XVII p. 250. Tali versu nos carere non posse Brixius quoque Spengeliusque senserunt: sed, ni fallor, insapiens vel insipiens tam forma sententiae quam ipsa sententia postulat (ille consumitur aeo, quod sapientiam condiat):

Sapienti aetas condimentum, insapiens aetati cibust.

369. 'Agidum formam post Bergkium Diar. antiq. stud. a. 1851 p. 216 (71) tuitus sum Opusc. phil. II p. 563. nam uis pro nunc uis Acidalius, haud scio an recte.'

372. 'De numeris huius versus cf. Proleg. p. CLVII.' ego istam in ego istam ipse correcturus erat R.

375. uxorem Spengelius. 'De uoxorem cf. ad v. 111. autem uxorem Fritzschius priore commentatione p. 7, offensus ne particulae collocatione quam habes v. 178. 515. ita, pater Guyetus servans uxorem. ita uolo Mucllerus de pros. p. 629. itast potius scriptum fuisse conieci Proleg. p. CX.' At cf. Langenus Symb. p. 210. An: <Sic> sine dote uxorem? || Ita?

378. 'De numeris huius versus cf. Proleg. p. CCXLIX. De uoxorem vide ad v. 111.' Ceterum nescio an praestet Egone te indotatam praesertim cum te in A, ne in ceteris omissum sit.

380. 'docta dicta quamuis Fritzschius, fortasse vere: sed idem ctiam dicta docte et q. duce Bothio, minime probabiliter.' et docta dicta q. Bergkii l. s. s. p. 629. Cf. Fronto p. 138, 13 N. (Studemundus Epist. p. XXX).

383. 'istaecindici in prisca exempl. Pii. istoc sedulo mire Acidalius.'

385. 'Cf. Hermannum praef. p. IX. adde ad istam quamquam non nescio esse qui defendant, tamen et olim reieci Proleg. p. CXXIV et nunc habeo cur spernam, de quo genere universo dedita opera agetur in Vindiciis.'

386. 'Tu ad eum adeas, tu concilies Bothius, L. Spengelius Philologi XVII p. 565: fortasse an recte. Cf. Proleg. p. CXXXIV.' Tute ad eum adeas, tute pacas, tute poscas (vel tute poscas, tute pacas) S.

389. 'benignitate hac Lomanus Spec. crit. p. 73.' hoc serrat Vahlenus in Ind. schol. Berol. a. 1880 p. 15 sic distinguens Ecce autem —

in benignitate hoc repperi — negotium, quod similiter dici posse credit atque Poen. v. 566.

394. Cf. Proleg. p. CXXXIX. Ambrosiani conlocationem Persae I, 1, 33 fulciri putavit Brixius. Fuit fortasse: Sed hoc consolatur unum me a. a. m.: cf. BCD.

397. 'Gratius ad aures accidere Fit miser ex animo sensi Proleg. p. CCXXI: quamquam non est obliviscendum exanimis veteribus fuisse pro uno vocabulo choriambico. Pro factius con. sectius Gulielmius in Trin. c. 3: contra quem dixi Proleg. p. LXXVI. fetius (?) Bergkiius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347 (103 sq.).'

398. 'senectae is (post Lindemannum p. XXVI ed. alt.) R Proleg. p. CXVIII. is senectati Muellero placuit de pros. p. 256. Nihil effecit disputando Crainius Philologi IX p. 647.' is recte servarunt Spengeliius atque Niemeyerus l. s. s. p. 26.

399. Quom illim inportunam Kochius. Noli Quom illi amportunam conl. v. 131. illi recte Ribbeckiius Mus. Rhen. XXVII p. 178. Qui inopportunam Bergkiius p. 629. 'Ceterum de commodum v. 400 cf. Wesenbergium Obser. crit. in Cic. Sest. p. 25 apud Fleckeisenium Cens. p. 245.'

402. Ambrosiani scripturam quam (= postquam) ex eadem corruptela Asin. v. 442 defendit Spengeliius.

406. 'Exesum scripsi, congruenter verbis compositis proximis, duce glossario Monacensi edito in Actis acad. Barar. a. 1868 t. II p. 369 sqq. (emendato ibid. a. 1869 t. II. p. 1 sqq.), ubi p. 386 habes exesum: comestum (amestum cod.), consumptum: quo adde ex A. Mai Class. auct. t. VI p. 323 exesum: excomestum (sic) item e Parisino glossario Hildebrandi p. 132: exesum: consumptum. De scriptura cf. Proleg. p. CII, Opusc. phil. II p. 545 adn. Adde Opusc. phil. III p. 65. Mox exuctum (pro exsuctum) Scaliger.' elotum vel exlotum (exlutum Spengeliius cum Wagnero) vindicavit Langenus Anal. Plaut. part. III (ed. Monast. a. 1883) p. 6 sq. De balineis cf. Opusc. phil. IV p. 175.

409 sq. 'V. 409 cum mihi hae tantum partes apparuissent: NONKERCLEMINUSNUORS*****CITO, quas quibus modis supplere conatus sim, e Parerg. p. 577 et Proleg. p. XCV cognoscitur, feliciore successu Studentundus Hermae I p. 310 sq. (miro tamen praescripto lemnae euorsare) has litteras expiscatus est: NONKERCLEMINUSDIUORSEDISTRAKITURCITO. Vbi distrahitur inter alia ipse coniectaveram. Bergkii Cens. p. 1138 (18. cf. p. 57) de hoc versu disputationem non intellego? Atque ipse Bergkiius postea ita reliquit, ut versum ex A additum in suspicionem vocaret l. s. s. p. 629 post Fuhrmannum l. s. s. p. 42 Quasi si v. 410 commendantem, ut ante cognitum v. 409 Acidalius Hermannusque. At ipsae particulae quam si omnibus codicibus cum Charisio communes demonstrant per merum errorem ob cito repetitum in fine versus in Palatinorum archetypo v. 409 omissum esse. Ceterum formicis obicias Bentleius cum Nonio, 'quem secutus formicis tu obicias cum Hermanno praeferebam Proleg. p. CCXV conl. CCXII.'

413. 'defr(a)udaui sercantes ista(ec) debebat Hermannus (Spengeliiusque), ego Bothius, Quid cum Lindemanno Fritzschius p. 7 (Versu antecedente totidem pro ibidem Lambinus).'

414. 'summes Is. Pontanus Anal. III, 10. summas Hertzbergiius, sumas tuctur Gronovius in Rud. IV, 8, 9. potest? Bothius proximum

versum miro iudicio transponens post. 410. Facilius cum Ribbeckio l. s. s. cogitaveris de versibus 414 sq. delendis, ut parallelis v. 419.

416. 'an cauitum? Fleckeisenus Epist. p. XXI.'

419. 'οἷγμα primum Angelius. Ceterum cf. Victorium Var. Lect. XXIV, 5, Muretum Var. Lect. IV, 19.'

420 sqq. 'Duce A accepstine effiebam Parerg. p. 523, forma tamen tam suspecta, ut nunc eam tueri non audeam.' Nec fidem fecit Kochius in *Annal. phil. CIII* (a. 1871) p. 827. Cf. Klotzius ad *Ter. Andr.* p. 41 sq. 'In versibus 420—422, a quibus divelli nequeunt 423. 424, illisque quos habes a principio huius scaenae, duarum recensionum vestigia Ladvigio p. 251 sq. apparere visa sunt: non sine magni veri specie, quando partem tantum eorum quae offendunt nostra enarratio horum sermonum (Parerg. p. 542 sq.) removet.' Secus iudicat Goetzius *Act. soc. phil. Lips. VI* p. 266 pro hisce aedibus initio scaenae potius suspectans. 'Ceterum v. 421 abs te accepit mancipio Camerarius, non male: cf. *Proleg.* p. CCLXXXVI (ubi e quattuor exemplis tria delenda).' De opino v. 422 non recte iudicavit Bergkius l. s. s. p. 630: cf. *Langenus Symb.* p. 64. 'V. 423 patri pro pater Dousa.'

425. drachumarum mille (servato Trapezitae) Spengelius. mille drachumarum hinc (item serrato Trapezitae) Fritzschius *Anal. Plaut.* a. 1877 p. 9. 'olympico Pii codices antiqui: quam sacculi XV correctionem esse dixi l. s. s. p. 471, nunc demum video Georgio Vallae deberi, quod esse nomen argentarii addit, pariter atque Pius: hoc fuit (inquit) nomen ipsius mensularii. Recte vindicatum a Bergkio *Cens.* p. 1146 (25 sq.) Fritzschioque p. 7 sq., nisi quis Olympicho praetulerit: id quod iam praef. *Stichi* p. XIX professus sum. Cf. *Wiesclerus in Nunt. soc. litt. Gott.* a. 1874 p. 4.'

426. 'Ambrosiani vestigia non recte ei debuisti interpretabar Parerg. p. 526. *Mox reddito Scaliger. De omisso sunt cf. Proleg. p. CXII.*'

427 sq. sponpodi? distinxerunt Fleckeisenus Brixiusque: cf. *Warrenus l. s. s. p. 61. Quas dependi immo. inquito coll. Aul. v. 765 Spengelius. Immo 'quas suspendi' inquito S. 'Versu 427^b ab initio Quas sponsiones vel Quam sponsonem Scaliger, Quas sponsione pro Acidalius. Manifestum interpretamentum esse cum Parerg. p. 528 sq. demonstrassem, unus defendere leriter mutatum versum Fritzschius p. 7 animam induxit conatu infelicissimo.' Nec feliciore ecentu Spengelius Qui sponsionem propter tute exactus es scripsit, quod mirere placuisse non modo Niemeyro p. 22, verum etiam Brixio: nam — alia ut taccam — vitiosum est sponsionem propter apud Plautum.*

429 sq. 'Factumst pro Factum num forte scriptum fuisset, quaerebam *Proleg.* p. CXI, probabatque illud Fleckeisenus *Epist.* p. XXX: sed vide *Opusc. phil. II* p. 609. 615.' Dein illic pro illud Bergkius l. s. s. *Versu autem 430 Nam tunc eum Lambinus, Nam dudum Brixius; au: Nam nimium? Cf. tamen Langenus Symb.* p. 89 sq.

432. 'Tempus adeundi est Camerarius, haud scio an recte.' Tempust adbitendi *Loevius Anal. Plaut.* p. 197. Possis etiam Tempust <ad eum> adeundi: cf. v. 386. *Buech.* v. 773.

440. *Vide Nor. Exe. I* p. 57 sq.; cf. v. 565. uolō (B) ad uolim revocabat Bergkius l. s. s. idem v. 441 nugas postulat defendens. (Ceterum v. 437 fuit qui de optas pro optes cogitaret.)

445 sq. EADEST *praeclare quadrare in A* Loewio quoque visum est. 'Deinde au Palmerius *Spicil. p. 859*, ab Guyetus: quippe a Camerarii scriptura hau profecti quod is haud dubie pro interiectione esse voluit': item Bentleius inrides malas? v. 446 distinguens. Ibi 'Bonis tuis in rebus placuit Muellero de pros. p. 159', cuius iudicium (sic) lactissime subscribit Niemeyerus p. 24 neglegentius ipsam scripturam transscribens: solent scilicet librarii metri gratia priscam revocare syntaxin.

448 sq. Neque ted irrisum uenio (?) Bergkii l. s. s. 'Ceterum v. 449 post dixi interpungendo sciunxi haec cum Kochio a proximis (aber wie gesagt).'

451. 'Cf. *Proleg. p. CCXXI. Plane cavcutiit, ut solet in hoc genere Spengelius T. Macci Pl. p. 96.*' Mearum rerum me nosse a. o. Bentleius.

454. 'Satin tu's sanus a BCD profectus R *Proleg. p. CIX.*' Satin tu sanus (non sanu's) Olsenius l. s. s. p. 7.

456. 'De prosodia fere(n)tarium cf. *Proleg. p. CXXXVII*' et Bergki *Opusc. phil. I p. 350.*

457. 'hercle ire si Hermannus. Cf. *Proleg. p. LXXII. De notes ibid. p. XCV.*' Adde Bergkium p. 630 (uotis tuentru).

458. 'Cf. *Proleg. p. CCXXI. quidpiam aliud Mucllerus de pros. p. 463.*' quid uis me aliud Spengelius cum Bergkio l. s. s. p. 631. quid aliud uis Redslobius p. 15. Itaque una relinquitur ratio nequaquam improbabillissima, ut aliud post Philto traiciamus ceteris serratis.

464. 'quid vix credam priscum serrata d littera ablativum esse; sed qui si forte in talibus interrogaticum habeatur cum Reisigio *Schol. gramm. p. 203. 445, ne quin quidem abhorreere a ratione videbitur.*' At cf. Kienitzium de QUIN partie. apud priscos ser. lat. usu (ed. Carolir. a. 1878) p. 6 et de QUI loc. mod. ap. pr. ser. l. usu (ed. Lips. a. 1879) p. 560 sq. hercle qui vindicantem post Fleckeisenum *Misc. crit. p. 30.* 'De si sic v. 465 cf. *Proleg. p. CCLXIX. sic si Goellerus.*'

466. Ita nunc tu R, sed tu nunc correcturus in ed. III. Ita num tu Ribbeckius *Mus. Rhen. XXVII p. 178.* Nunc itan tu vel Ita tunc d. Bergkii.

468. Quid nunc? interpungebatur vulgo, quod contra Ritschellium defendit Scyffertus *Stud. Plaut. p. 18 adn. 3: at cf. Brixius in app. cr. Quid tu Acidalius. Ita dico || Quid? si Bergkii: neque negari potest nunc si minus quadrare ad generalem cersuum sententiam (aliter comparatus est v. 950. al.). An: Dico. || Quid ais? si?*

470 sqq. 'Totum versum 470 e glossemate natum esse vidit Fleckeisenus *Misc. crit. p. 17, quem concessurum puto eiusdem interpretis etiam molestiorem proximum esse. De numeris clementius iudicavi Proleg. p. CCLXVII adn. Adposita si coenast Bergkii Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347, perperam.*' Adp. ut cena sit vel Si adp. c. s. idem *Opusc. phil. I p. 631 (cf. 104).* Ceterum v. 473 Edin pro Edisne Mucllerus *Additam. p. 101, v. 474 nisi pro nisi si Camerarius. Versus autem 474—484 primitus compositos parasiticae personae censet P. E. Sonnenburgius de Men. Plaut. retract. (ed. Bonnæ a. 1882) sent. contr. V.*

480. 'tibi etsi in praesens non sollicito, tamen quam facili mutatione noenum tibi restituto quanto faciliores numeri prodeunt! Cf. *Opusc. phil. III p. 138. Transponi dolo dicam tibi iubebat Bergkii Cens.*

p. 1133 (13): *sed vide v. 90 et Men. 228. tibi ego commendabam Proleg. p. CLXXII*: de quo cf. *Mahlerus l. s. s. p. 18. non tibi id dicam Spengelius. non tibi dicebo Loevius Act. soc. phil. Lips. V p. 309. non pol tibi dicam S, nisi ipsum pron. tibi addititium est, quod deest in eadem formula v. 90 et Men. v. 228: e. g. R. f., Stasime. St. N. d. d.*

483 sq. *'ongue pro longe codex Roverianus Lipsii, unde hic ungue Ant. lect. I, 5. V. 484 haec annona est Lambinus, Palmerius Spicil. p. 689. haec an non est? Lipsius. Vide Muretum Var. lect. XV, 13. ('Coena hic annona est i. e. panis qui nihil constat. annona est congiarium pessime Muretus': Scaliger, male ipse.) Cf. Parerg. p. 353.'*

487. *'nequiveris saltem Saracenus, Angelius.'*

490. *'Dei scripturam (non formam) servandam duxi.' Ceterum de opulentiae plurali cf. Langenus Symb. p. 105.*

492. *De uatillum vel batillum cf. Opuse. phil. III p. 793 sq.: illam formam praefereendam esse Buechelerus docet in Vmbriis (ed. Bonnae a. 1883) p. 63 itemque Nettleshipius (Journ. of philology XII, a. 1883) p. 280. 'Sitellum R valde dubitanter (quando aliquid tamen ponendum erat) Proleg. p. CCCXXIV (conl. p. LXXIX) adhibita glossa Labbaei p. 94 ed. Par.: ράδιον: sitella sitellum. scintilla vel scintillula Fritzschius p. 8, ad sententiam optime, sed longius a fide memoriae: unde scintillulam cum proximis constructum (servitio qui quom) Brixius durissime.' stalagmium olim Bergkius mox velut quoddam titiullitium requirens: cf. Cens. p. 1139 (18). satillum mire defendit Neilsonus (Four notes on Pl. words, ed. Greenock. a. 1876) p. 7; Sal illuc animae quomque e. e. non minus mire Spengelius. Dein animulae Guyetus. An: uatillulum animae? Denique ad amisimus scripturam memorabilem cf. Lachmannus ad Lucr. VI, 1234.*

494. *Censu censetur Accheruntei Koenigijs Quacst. Pl. (ed. Patschk. a. 1883) p. 4, recte. Accheruntem iam R repositurus erat 'ut v. 525 Accheruntis ipso B auctore. Eodemque spectat fortasse quod in Mostellariae versu 509 CD scripturam prodiderunt Adcheruntem, unde novicii demum correctores ad acherontem fecerunt. Neque illud silentio praetereundum, quod mira constantia B ter diphthongum in eo nomine servavit: Capt. 999 acheruns, Bacch. 198 achaerunticas, Poen. 344 [cum A] achaeunte: quando talium non raro indicio sunt reconditionis formae a librariis non intellectae.' Cf. Act. soc. phil. Lips. II p. 462 adn. 3, Ribbeckius trag. fragm.² p. XX. Non magis quam censui (CD) revocandum est censu ad scriptura ad Censetur censud Accherunti: id quod tam Mostell. ille versus quam alii loci demonstrant. Cf. Goerbigius l. s. s. p. 26 sq.*

495. *'St. Au, Mirum quin tu Pareus: cui interiectioni hic vix locus est. Pro au, quam ille ex librorum memoria an efficiebat, ah potius commendat Lorentius Philologi t. XXX (a. 1870) p. 430. Mihi ab omni tenore horum sermonum ipsiusque Stasimi sensu quaevis exclamatio aliena visa est.' Ah Bergkius quoque coniecerat l. s. s. Cf. Kienitzius l. s. s. p. 22 sqq. et Paulus Richter de usu partic. exclam. ap. priscos ser. l. Argent. a. 1874 p. 38. 'Ceterum fuit fortasse illoc.'*

501—504. *Miro consilio Stasimo quattuor hos versus continuat Bergkius l. s. s. V. 501 de quoui(s)modi v. Opuse. phil. II p. 727 et S. Brandtius de var. gen. sing. pron. forma ac mens. (ed. Lips. a. 1877) p. 42. 48 sq.*

502. 'di bene uortant, ut v. 573, etiam Fleckeiseno probatum Cens. p. 246. qui bene uortat Bergkius Cens. p. 1139 (19). Cf. Proleg. p. LX. LXVI.' dic: bene uortat Spengelius. Quod bene uortat Bergkius p. 631. res bene uortat S (cf. quae r. b. u. v. 500. 572. Auhl. v. 218): quod non modo singularis suadet in quo consentiunt codices (cum v. 573 unus B exhibeat), verum ipsa loci corruptelu: cum post fabulare facile res intercidere variaque supplementa provocare potuerit.

503. Postea de cubi inferendo cogitabat R. 'ubi usus nec erat dicto Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 346 (103. 631) ubi nihil erat dicto usus Hermannus. ubi nihil usus erat dicto Guyetus. nihil ubi erat usus dicto Muellerus de pros. p. 716. [nil usus ubi erat dicto Spengelius.] Cf. Proleg. p. CCXXXI. CCLIX sq.' Ceterum malim dicto 'spondeo', Dicebat, non dicto, 'spondeo' D. (R cum plerisque).

504. 'hic libri perquam incommode.' id censor in Ind. phil. Leutsch. III (a. 1871) p. 314. At hic recte vindicarunt Brixius Bergkiusque. Eodem versu hiscere pro dicere placuit A. Weidnero Advers. Plaut. (ed. Darmst. a. 1882) p. 17.

507. 'Sed etsi herele (sic Camerarius) grauiter cecidi Lambinus.'

508. 'urbe (om. hic) recte probatum Fleckeiseno Epist. p. XXIX.' At hic Bricius vindicauit conl. Ter. Ad. V, 8, 26.

509. 'e stultitiis meis Kayserus Nunt. Monac. a. 1851 p. 751.' Nescio an praestet de suppetiis meis Solus superfit e. q. s. [de lautitia mea Loewius.]

512. 'Nostramne uis nutricem, here Gruterus. Nostramne te nutricem, here Acidalius. Nostramne nutricem, here, uis Hermannus. A vero et ego aberrari Proleg. p. LXXIX et a me inductus Bergkius Cens. p. 1139.' Nostram herele uis nutricem, ere, idem Opusc. phil. I p. 632 (cf. p. 19).

516. 'Ni quid Haudius Tursell. IV p. 229.' Ceterum de Arcano tibi ego v. 518 cf. sis Mahlerum l. s. s. p. 53.

521. sireis ex sciris scriptura effecit Ribbeckius trag. fragm.² p. XLIV, seiris Loewius Anal. Pl. p. 197: at cf. ad v. 230 al.

522. 'argumen tibi et lusit et propter prauum accentum peccavit Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347.' Cf. idem l. s. s. 632 (conl. 104) de ei rei quem genetiurum habet.

524. 'quinto seruandum duxi, quamvis rara et fortasse singularis in ipso numero ea sit scriptura de qua cf. quae dixi de tesseris gladiatoris p. 324 (Opusc. phil. IV p. 607).'

525. Apage: Aecheruntis ostium in uostrost agro Philtoni optime continuat Beckerus in Studemundi Stud. I p. 240 adn. Stasimi personam delens post Apage, inferens post agro.

526 sqq. 'coactum est mire defensum u Gronouio Observ. IV, 3. Pro putidum conl. mucidum Heinsius Adversar. III, 1 p. 396.' Qui in libris secuntur v. 527 sq. male interpretatus est Brixius, quasi Dissuadet Lesbonicus dicat aut omnino dicere possit. Eisdem histrionum interpolationem esse H. Schenckelius putat Stud. Plaut. p. 696 sq. (act. acad. Vindob. t. XCVIII) itemque A. Muellerus in progr. gymn. Bad. a. 1883 p. 24. Eisdem post v. 532 collocat S omissa cum B v. 533 Stasimi persona. Cf. ad v. 533. Nullo modo Audi cetera. Postid uno tenore dici possunt: quare vel si interpolati sint versus — quod uix crediderim — transponendi erunt. 'De numeris v. 527 v. Proleg. p. CCXVI.' Mire de credo Philtoni tribuendo cogitavit Bergkius l. s. s. p. 632.

529. 'postid scribendum esse, non post id, docui *Opusc. phil. II* p. 270. 553. 566 conl. *Nov. exc. I* p. 97.' Frustra obloquitur Bergkius *Symb.* p. 89 ad Sallustium provocans, qui (cum Livio) tam ad id loci (locorum) habeat quam post id locorum. At Plautus non habet, quod ex prava ille analogia finxit neglectis postidea antidhac sim. formis. Ceterum cf. quae de antehac forma a Sallustio usurpata observavit Langenus *Anal. Plaut. III* (Monast. a. 1883) p. 14.

531. '(h)em extra versum conlocabam *Proleg.* p. CCCXXIII: quid nunc sentiam significatum est ad v. 3. Ceterum versu antecedenti ille minus reddit Pius.'

533 sq. Necumquam § conl. v. 282: idque etiam ex tradito versuum ordine (cf. ad v. 526 sqq.) unice quadrat, non Neque umquam. 'quisquam (om. est) abusus Bergkius (*Beitr. z. lat. Gr. I*) p. 61 tam per se mira quam aperte falsa comminiscitur.' Idem postea quisquam, quois ille ager erat, fuit l. s. s. p. 632. 'De numeris v. *Proleg.* p. CCX', Valenus in *Ind. lect. aest. Berol. a. 1880* p. 5, Luchsius in *Studemundi Stud. I* p. 60, ubi quois ille fuit ager recte improbat. At cum metrica huius versus offensione coniungenda est grammatica v. 534, ubi quois scriptura exquisita minimeque tollenda non potest non spectare ad neutrius generis vocabulum. Vnde conicio ille ager interpretamento talem locutionem depulsam esse e. g. praedium quois fuit vel quois id agelli fuit (cf. *Ter. Ad. 949* sq.). 'Pro quois v. 534 quorum Saracenus (*Fleckeisenus, Brixius*). Genetivum pluralem cum Lindemanno ad *Charis. p. 93* Buechelerus de decl. p. 46 interpretatur: neutrum singulare Bergkius defendit, simul de quois cogitans. quois *Muelleri* de pros. p. 179 placet': cf. eundem *Additam.* p. 21, *S. Brandtium* l. s. s. p. 34 sq.

535. 'Vide ad v. 314 et cf. *Proleg.* p. XCII. abiere alii demortui Bergkius l. s. s. p. 71 cum detrimento numerorum. De omisso sunt cf. *Proleg.* p. CXII.' Adde *Olsenium* l. s. s. p. 11. 'Ceterum v. 536 en pro (h)em *Hermannus*.'

537. Cf. *Olsenius* p. 29. 'Ambrosiani scripturam ad incitast redactus interpretabar *Proleg.* p. CIX, revocandum autem potius ad incita formam Lucilianam fuisse recte Bergkius *ratiocinatur Cens.* p. 1128 (8). Cf. *Opusc. phil. III* p. 63. istunc (sine a me) *R olim Proleg.* p. LXIX.'

538. 'omnia mea miro iudicio defensum a *Wagnero Mus. Rh. XXII* p. 427.' ante audineris male *Spengelius*. indaudiueris *Loewius Anal. Pl.* p. 198 itemque (practer auditaneris vel mala audineris) Bergkius l. s. s. p. 632 non dissentiente *Brixio*: at vide de huius compositi significatione rectissime iudicantem *Ribbeckium com. frag.* p. CIX. a me ex versu antecedente repetitum est.

539. 'fulgure ita afflatae sunt *Iac. Gutherius reperit in veteri suo codice, quem vide lib. I de iure Manium lib. I cap. 4: Pareus. Est autem vetus eodex ille G. Vallae commentarius. Pro alternas R olim ibi alternae, Camerarius hic alternae.*' alternis *Spengelius, fortasse recte, nisi alternatim malis.*

540. 'Pro anginad olim angina illi *R. angina hic Camerarius. angina acri Hauptius Mus. Rhén. VII* p. 478 (*Opusc. I* p. 165): quod quamquam probari *Nov. exc. I* p. 71, tamen re denuo pensitata intelligere videor acerrime mori posse defendi, quod *Buechelerum quoque tueri*

video de declin. p. 48 ('*sic sterben reissend dahin*' vertit *Osthelderus* [v. ad v. 367] p. 27). *Quod si quis tamen negaverit, facili negotio scribere cum Lambino acerruma poterit. Totum versum sic Bothius transposuit: Acerrume moriuntur angina sues. Ceterum cf. Proleg. p. CLXXXI et secus iudicantem Fleckeisenum Cens. p. 34.*' anginast acerruma *Spengelius*. angina <una> acerruma *§. De angina quae cum Ritschelio (praef.² p. LXVI sq.) L. Muellerus communicaverat vide nunc in comment. Lucil. p. 267 sq.*

545 sq. '*Cf. Fleckeisenum Cens. p. 239, quamquam in eo errantem, quod Campas formam analogia destitutam dixit: quae quam late pateat, vel illa docent quae Opuse. phil. II p. 715 commemorata sunt. Ceterum de Syrorum deque Campanorum patientia vide quae Parerg. p. 339 sq. 345 sqq. exposita sunt: quo nunc adde Mommseni Hist. rom. I p. 670 sq. ed. 4. patientiam mutationis longe aliam causam habui atque Klotzio visum est Annal. phil. t. 87 (a. 1863) p. 628.*'

547. *istest conl. Cistell. II, 3, 56 vindicavit Brixius.*

552. *qui equidem Brixius dubitanter: cf. Luchsius in progr. Erlang. a. 1883 p. 21 sq. De isti(us) cf. Opusc. phil. II p. 691, S. Brandtius l. s. s. p. 21. Ceterum v. 551 detruđi istuc Muellerus Addit. p. 49.*

554. '*quaerens duce B Bentleius in Ter. Hautontim. II, 3, 48*' itemque *Bergkiius l. s. s. at vide B v. 572.*

555 sq. '*Stasimo totum versum Bothius tribuit sic mutatum At tu hercle et illi et alii caue sis dixeris: quod miror Ladewigio placuisse Philologi XVII p. 251.*'

556. *dixti arcano: sed sat est duce A Bergkiius. dixti arcano 'St' satis § dubitanter.*

558. '*possiet Camerarius. os quoi R olim, cf. Proleg. p. LXXXIII.*' quoium os *Bergkiius.*

559. '*quidem hercle si verum est, non est saltem cum Fleckeiseno Cens. p. 260 Meus quidem hercle metiendum, sed Meus quidem hercle. Fortasse tamen aut quidem aut hercle e vicinis versibus inrepsit quo multo leniores numeri prodeunt, quos commendabam Proleg. p. CXXVII. De correpta hercle voce (ut v. 58) dubitans Fleckeisenus mutatione non sane lenissima qui suadet pro quidem, ut sociata qui hercle verba sic conlocata idem valeant atque inverso ordine sese exepientia hercle qui, de quibus ipse egit in Miscellis criticis p. 28 sqq.: idque firmari Poenuli versu IV, 2, 88 (910) arbitratur.*' *De quidem delendo iam Bentleius cogitaverat (ut v. 557 Guyetus hanc particulam debebat). An fuit: Meus quidem necumquam? Cf. tamen Luchsius in progr. Erl. a. 1883 p. 15. Ceterum sapias pro sapies R dubitanter.*

560. '*Ambrosiani scripturam non debebat Lachmannus probare in Lucr. p. 195. agro hoc ego hunc R olim, quod vel propter insequens illum displicet: ut nec de agro hoc hunc (deleto ego) probabiliter tribuas poetae. Aut agrod ego hunc aut hocedie ego hunc aut ego hodie hunc in mentem venit Bergkio (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 69.*' *Cf. Muellerus Addit. p. 79. Lepide hercle agro ego hoc <pacto> hunc s. d. vel hoc <dolo>: cf. Most. v. 715 sq. §.*

562 sqq. *Vide ad versum 568.*

563. '*locutust Hermannus. Cf. Proleg. p. CIX.*' *Adde Olsenium l. s. s. p. 16.*'

565. Et égo esse, non Et ego ésse *R addens*: 'de accentu v. Proleg. p. CCLXI, de quo manifestum est falli *Muellerum de pros. p. 299.*' Cf. eundem *Addit. p. XII. Postea v. 440 ipse comparavit R.* 'De nequicquam forma vide *Nov. exc. I p. 58.*'

566. 'Licuit si *Guyetus*. nunc quia *Reizius*.'

568. 'De aute[a] vide *Opusc. phil. II p. 546 sq. conl. 270 sq., Proleg. p. CCXXX: quibus frustra oblocutus est Crainius Stud. Plaut. p. 9. antehac Geppertus.*' antid *Wagnerus*. Nescio an omnino interpolatum sit antea, ut olim extiterit velut Si tu uoluisses, vel Pol si u. 'Sine iusta causa v. 567. 568 a *Plauto abiudicavit Ladewigius Philologi XVII p. 252.*' Longius progressus *Ribbeckius Mus. Rh. XXVII p. 177 sq.* Redeo ad te *Lesbonice v. 562 cum (PH.) Quod dixti modo (v. 567): De dote cet. (v. 569) coniunxit reliquis omissis, post quem Teuffelius ibid. XXX p. 474 sq. conl. v. 439 sqq. v. 562—568 ab histrionibus profectos esse dixit, vix recte.*

572. etiam nunc neuis? *Bergkiius l. s. s. p. 633: ubi etiam Quid tibi lubet v. 570 tenet.*

573. 'Quid istuc post *Lambinum Hermannus*.'

575. Natus (om. est) *Olseniius l. s. s. p. 98.* 'Haud dubie olim *Gnatust fuit.*' Mox quam est illud cum *Camerario R postea Gepperto adstipulans.*

576. 'Id uolo *Fleckeisenus. Cf. Proleg. p. CCLXXXIX.*'

579. 'Tu pro *Sed Geppertus non sane inepte.*' Sequor. — Stasime, abi huc ad meam s. *§.*

582. *Callicleti Bergkiius l. s. s. (at v. Philol. XIV p. 185).* 'mi ut conuenat sat mire cum proximo versu constructa duce *Acidalius Bothius*. me ut conuenat *Lindemannus*', item *Spengeliius Wagnerusque: at v. Brixiius ad v. 41. 'Cf. Proleg. p. CCLXXXII. med ut conueniat || Tu i modo Fleckeisenus, fortasse recte.'*

584. 'sine dote non dare *Saracenus*. me sine dote haud dare *Taubmannus casu puto: sed ut me illo recte fortasse sic utare cum Hermanno sine dote haud me dare. Quamquam cf. Proleg. p. CLXXXV. CCXXVI. s. d. han dare ei Muellerus de pros. p. 23.*' haud dari *Spengeliius. Possis etiam: Quin tu abi modo.*

586 sqq. 'o pater apparet e v. 588 huc inrepsisse, similiter atque v. 564. 582. 1174 factum. i modo i modo. LE. O pater inter alia *Acidalius*. i modo, i modo. LE. neque *Bothius*.' i modo. LE. o pater, pater *Bentleius*. 'Cum *Acidalius faciens Ladewigius Philologi XVII p. 253 duos versus proximos deleri iussit sine causa. Ceterum v. 587 qui pro quin Hermannus. Versu 588 Id mihi potissimum (vel fortasse Mihi id p.) expetentes, ut potui, consolari studui Proleg. p. CCLXVIII sq.'*

590. 'Eo: tu probatum *Muelleri de pros. p. 744. Tute Bothius*. Tu istuc curato quod ego iussi: iam h. e. *Hermannus*.' I tu *Spengeliius*. Tu istuc e. q. i.: ego <adeo> i. h. e. pessime *Braunius l. s. s. p. 37. An: Tu istuc cura <una opera> quod iussi: e. i. h. e.? Nam molestius per Eo additum duplex efficitur oppositio.*

592. 'gestum probe *Lambinus*.'

594. 'In ambiguo etiam nunc est *R Proleg. p. CCXIX conl. p. CCXXI: sed pro uno vocabulo sunt etiam nunc ut etiamnum, quod ipsum fortasse restituendum.*'

595 sqq. 'Sed si post *Camerarium* *R* *Parerg.* p. 527 sq., *Proleg.* p. CXXXIX. Sed is si dubitanter *Muellerus de pros.* p. 329. Is si *Geppertus.* Post *versum* 596 autem adeo et sententia et structura hiat, ut non possit non aliquid *intercidisse, velut tale:*

Nam ut mei eri ingenium noui truculentum admodum
Effugiet e. q. s.

Fortasse etiam ante *versum* 600, ad quem nescio an a superiore citius transcatur aliquid *intercidit.* Ante effugiet ex urbe v. 597 nihil nisi Nam *particulam* (*praecedente sarcina*) *intercidisse Bergkius contulerit* l. s. s. p. 633: non maiore cum probabilitate quam si quis ante ibo huc v. 600 iam *particulam* (*praecedente Ciliciam*) *insereret.*

598. 'istac *defensum ab Handio Tursell.* III p. 460. *istine Dousa Explan.* Pl. IV, 23. ille *istim Pareus.* Iste hinc *R olim.* is tunc *Buggeus* (*Tidsskrift for Philol. og Paedagogik t. VI, a. 1865*) p. 18. Subito *istic pro Ibit istac Bergkius* l. s. s., *construens cum v. antecedenti.* *Muelleri de pros.* p. 363 *mentem non satis adsequor.* Ibo istac *Spengelius.* Inbitet aliquo *S,* nisi potius *Ibis, Stasime,* aliquo (*cf. v. 718. 1008. 1013*) *vel Inbitet tu aliquo* (*cf. Epid. v. 145*) *expectet.* Ibit statim *R² cum Brixio* 'nisi quid tamen aliud subest': at *cf. Lange-num Symb.* p. 16 (*ubi de Ibit iam hinc cogitat*). [*Bitetur a. Loewius.*]

601. 'De *trisyllabo exturbauit fallitur Lachmannus in Lucr.* p. 290. nostris *recte probatum Fleckeiseno Cens.* p. 62. 64. ex nostris sic *transponendo* Postquam hic exturbat nos ex nostris *aedibus tuctur Kochius, sed post Vallaurium, cuius ne aeterna oblivione nomen obrueretur, hoc uno loco mentionem faciendam putavi.* ex nostri *parum credibiliter Buechelerus de decl.* p. 45.' An: Quom hic (*vel Hic quom*) exturbauit nos ex nostris a.?

602. 'quomodo *unctim scriptum etsi damnat Lachmannus in Lucr.* p. 116 *rectius tamen Fleckeisenus iudicavit Annal. phil. t. 95* (a. 1867) p. 625, *cf. eundem Cens.* p. 61. *Quamquam etiam alia ratio accedit, quam suo tempore explicabimus. Ceterum nostrum coniecerunt Scaliger Lambinus* (*Callicli versum continuantes*).'

603. 'despondisse? St. hoc *Camerarius verbi forma valde dubitabili.* despondisse? St. *istoc con. Fleckeisenus.*' despondisse: st hoc *Bergkius.* 'De em *particulae prosodia vide ad v. 3 dicta.*' Cum *R* *conuenit Muellero Additam.* p. 109 (*cf. p. XV*).

605. 'CA. sine *R Proleg.* p. CCXXV: quo non opus esse *satis hodie intellectum est. Ceterum fortasse etiam in talibus locis ut v. 604 quonii potius scribendum ut v. 358. 558.*'

606. *dicis cum vulgata R: at dices recte defendit Teuffelius in Annal. philol. CV* (a. 1872) p. 668. 831 sq. 'tute edepol nullus *Bothius: quod non debui tueri Proleg.* p. CXCV sq. *Alia lusit Muellerus de pros.* p. 568.' tum tu edepol nullus *Brixius: cf. Annal. philol. CXIII* (a. 1876) p. 532 sq.

608. 'ilico, non illico, libri et hic et alibi constanter.' *Praeterea cf. Langenus Symb.* p. 158 sq. 'De *Praenestinatorum sermone cf. Parerg.* p. 196, *Opusc. phil. II* p. 372. IV p. 684. *Adde Mommseni Hist. rom. I⁴* p. 907'; *vide etiam Loewium Act. soc. phil. II* p. 474 sq., *Bergkium Opusc. phil. I* p. 187 sqq., *Iordanum* (*krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.*) p. 11.

611. 'quidem *Hermannus*. Vide ad v. 352.'
613. 'istam rem ad me ego *Guyetus*. ad me ego istam rem *Hermannus*. ego istanc ad me rem *commendabam* *Proleg. p. CXCIV conl. CXCIII sq.:* pro quo poteram etiam istam ego ad me rem.' egomet stam rem ad me *Bergkius l. s. s. p. 633.*
616. 'Agro ut *Kochius non sine ratione.*' *Ceterum* euertit iuxta euortat servat *Bergkius l. s.*
617. 'quam absente te *Camerarius: unde* quam absenti *Kochius. Fuit olim ut puto* APSENTEI.'
621. Quoi tuam quom rem credideris sine omni *Bergkius l. s. s. p. 634.* 'se pro sine posse poctam dedisse disputari *Opuse. phil. III p. 131. Sed vide* *Proleg. p. CXXXII sqq.*'
622. *De ecillum scriptura v. Ribbeckius trag. fragm.² p. LI sq. Adde sis* *Sehenkelium Stud. Plaut. p. 620.*
623. 'Pro celeri est cui in mentem venerit celebri conl. *Accii v. 24 Ribb. De accentu intér eos v. Proleg. p. CCXXVI sq. Somniat* *Crainius Philologi IX p. 668. Cf. v. 619 ergá te, quode v. Proleg. p. CCXXXVII et* *Nor. exc. I p. 36 sq.'*
624. 'gradu Sunt *Acidalius parum firmis exemplis confisus. Dein* illic (pro illé) reprehendit *Hermannus: sed v. Proleg. p. CCXXV et CCXXVII. Ceterum v. 615* (illic) miro sensu in prosodia haesit *Engerus in programme Ostrociensi (zur Prosodik des Pl.) a. 1852 p. XIX.'*
625. *Etiam de* Haud ita e. cogitarit *R. 'Haud illi euscheme Camerarius. Haud ineuscheme post Handium* *Tursell. III p. 33 Bergkius Diar. ant. stud. a. 1855 p. 295 (115) prorsus contra sentiendi* *vivendique consuetudinem veterum. Magis placitum sit* Haud hercle euscheme vel aliquid simile: modo codices faverent.' Haud sane euscheme *Brixius. Aha, ut ineuscheme (haut i. e. ha ut cf. v. 681. 1060) S [itemque, sed* *Eia ut, Loewius]. 'absessero correctum iam in proximis post principem edd.' Versu sequenti cogitare possis de duorum audire adfinium.*
- 628 sqq. 'De quod v. 628 vide *Nor. exc. I p. 57. 79 sq., Opusc. phil. III p. 124 (vidit etiam Kochius* *Annal. phil. t. 101 [a. 1870] p. 63). Pro tuam Bothius tuae cum proximo versu constructum, ubi* *gloriam aut famam expetebat Lambinus.' De loci integritate recte dubitat* *Brixius: ac nescio an Si in rem tuamst scribendum sit (cf. v. 636), versus autem 629 pro interpretamento habendus ex v. 640 sqq. hausto. 'De numeris v. 630 cf. Proleg. p. CXII. CCLXXVI sq.'*
631. 'Pro quam est qui quom conieiat, ut proxima quid faceres e. q. s. in apodosi sint.'
633. 'Qui bene simulat *Bothius. Qui bene simulans Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347 (104). Longius a libris* *Qui mihi bene quom simulat facere (sine te) R olim: cf. Proleg. p. CCLXI.' Item* *Bergkius l. s. s. p. 634, nisi quod mihi facere. An: Qui bene quom facis (vel uolas) facere mihi te?*
634. 'Vide *Fleckeisenum Philol. II (a. 1847) p. 91 sqq.'* et *Warrenum l. s. s. 'Qui pro* *Quid Acidalius.'*
- 635 sq. 'rei non re libri: quod propter *Buechelerum de decl. p. 54 monco monueramque praef. Stichi p. XXVI. tu mi es* *melior quam ego? mihi (constructum hoc cum v. proximo) Meierus Opusc. acad. II p. 323.*

melior tu es quam egomet mihi *Hermannus*. tu mihi quam egomet (vel tu quam egomet mihi) melior es *Brixius*. tu's melior quam egomet mihi *Bergkii* l. s. s. Tu vindicavit *Brixius* cum *Spengelio*. Fortasse (ego)met hic delendum ad verum insequentem spectat satis, in rem quae sint meam, egomet spicio mihi pro ego conspicio: nam conspicio non modo inusitate, verum vix recte ad sententiam illic dicitur. 'Ibidem in re quae sint mea *Pareus* ed. tert. ('quomodo doctissimus *Gifanius* reperit in antiq. libb.'). meam an meam rectius pronunties ambiguum esse dixi *Proleg.* p. CCI.'

637. 'ut qui — repudiet *Lambinus*. De ut qui cf. *Fleckeisenum* Misc. crit. p. 33. Hoc quoque versu posse beneficium (atque adeo fortasse benivolente) scriptum fuisse, ut v. 638 ratiocinatus sum *Opusc. phil.* II p. 719.'

639. 'mens officio migrat (*A*) *Bergkii* Cens. p. 1140 (20) *Placidi* p. 73, 20 *D.* glossa tuetur: officio migravi(t): ab officio recessi(t). (cf. *Opusc. phil.* III p. 63). Ex m̄se officiū (*BCD*) haul scio an non improbabilius efficias mens se officio duce *Reizio*, qui *Titinii* versu 147 *R.* usus se a me officium proposuit: cf. *Hermannum* praef. p. IX. meum se officium *Scioppius* Susp. lect. II, 1. Nihil effecit disputando, falsa testatus de codd., *Kampmannus* de *AB* praep. p. 24.' mens suo officio requirit *F. Leo* Mus. Rhen. XXXVIII (a. 1883) p. 4 adn.

642. 'Ita tandem *Hermannus*. Itane tandem tibi, deleto in fine tibi, *Bothius*. De itān' cis, quae *Proleg.* p. CXXXVIII significata sunt ut uberiore disputatione ne egentia quidem, frustra obloquitur *Bergkii* Cens. p. 1139 sq. (19). Adde sis *Braunium* Obs. gramm. (ed. *Berol.* a. 1882) p. 57. De maiore scriptura cf. ad v. 428, *Bergkii* p. 1140 (20).

644. 'Atqui *Gronovius* *Observ.* IV, 3: *Anne Meierus*: uterque segregans haec a superioribus et *Pii* exemplo cum proximis iungens: contra quos dixi *Proleg.* p. LXXX. Pro posterorum coni. posterum *Scaliger*. index (de quo rectissime iam *G. Valla*: ut uleiscaris ac iugules honorem qui venturus erat ad posteros) defensum a *Turnebo* *Advers.* XIX, 28 et *Vossio* de analogia I, 34 p. 529, item iam *Proleg.* p. CCCXXIV probatum, vindicatum autem suasore *Bernaysio* *Opusc. phil.* II p. 526. uibex post *Camerarium* *Lambinus*, *Dousa*, *Acidalius*. index *Scaliger*. inlex in *Plantiniana* exemplo *Leidensi* XIII. D. 313 adscriptum. uendax (et antea honoris) *Bothius*. tu obex (immo obiex) *R* olim, sed iam *Proleg.* l. s. s. reprobatum.' De auspex cogitabat *Bergkii* *Opusc. phil.* I p. 634.

645. 'paterque auosque et ipse tuitus sum *Proleg.* p. CLXXVII sq. nec *Fleckeisenus* posthabere ausus est Cens. p. 32 sq.'

647. 'maxuma *R* cum *Bothio* pro maxume: quod non intellego.' At cf. quae *Anal.* *Plaut.* p. 24 adn. exposui. 'tuis quom stultis moribus *Acidalius* cum proximis construens.' moris pro stultis *Kiesslingius* apud *Wagnerum* perquam verisimiliter.

648. 'tuum uirtuti uti *Hermannus*. uirtuti ut tuum *Bothius*. tuum tu uirtuti ut (aut tuum tu amorem uirtuti ut) *R* *Proleg.* p. CCXV.' Cf. *H. Koehlerus* l. s. s. p. 79.

651. da haud in lecto cum *F* et veteribus post *Z* edd. defendit *Bergkii* l. s. s. Cf. *Proleg.* p. LXVIII. ne in lectu *Brugmanus* (*Commentat. in hon. F. Buecheleri et H. Vseneri* ed. a. soc. phil. Bonn. a. 1873) p. 94 sq.

652. Atqui *R*: cf. v. 677 (746). 'denixē recepi quia ad ipsum *Plantum* spectare glossarium illud omne intellexi, quod vide nunc *Opusc. phil. III* p. 62 sqq.' Cf. *Locvium Prodr.* p. 293 sqq. 'rem enixē *Hauptius* *Quaest. Catull.* p. 23 tenuit. rem menixē (*B*) ad rem iam enixē ducere mihi visum *Proleg.* p. LXXII. CXCIII sq., ad rem tam enixē *Kochio*: absque quo esset, etiam de rem enixed cogitare licuit ad eorum similitudinem quae *Nor. exe. I* p. 87 sqq. tractavi. *Transponendo liberalis* (post *Hermannum*) *Muellerus* existit de pros. p. 588': at cf. eundem *Addit.* p. 118.

655 sq. 'De interpunctione nugari mihi videtur *C. G. Muellerus* *Annal. phil. t. 83* (a. 1861) p. 270. vel exquisinero aut vel ex ignarure *Scaliger*. Ceterum v. 656 maiorum gloriam vitium *Gronoviana*. et meum maiorum gloriam foedaverim *Lomanus Spec.* p. 73: contra quem dixi *Proleg.* p. CCLXXIV.'

658. 'uinctus etsi cum aliqua specie veri *Fleckeisenus Cens.* p. 249 defendit, tamen vereor ut vel cum vi vocis notione vel cum proximo aptus (si modo id ipsum satis fidei habet) sat commode coeat. aptus scripsi conlatis *Nonii* p. 234 sq. exemplis, quibus aptum conexum et colligatum significat: probavitque id *Fleckeisenus Cens.* p. 249. captus otio *Hermannus*, fortasse vere. De bisyllabo otio cogitantem *Bergkium Cens.* p. 1140 (20), *Diar. ant. stud. a. 1850* p. 341 (45 conl. 75 sq.) satis refellisse videtur *Opusc. phil. II* p. 595 sqq. 603 conl. *Proleg.* p. CLXI.' Etiam incredibilia et ad hunc v. et ad v. 660 vide apud *Bergkium* p. 634. De fraudis notione cf. *Langenus Symb.* p. 274 sq. Idem uinctus tuctur in *Annal. phil. CXXV* (a. 1882) p. 778.

659. 'De proinde ut (ac) vide *Fleckeisenum Cens.* p. 245 et cf. *Fuhrmannum* in illius *Ann. phil. t. 97* (a. 1868) p. 552 sq.' *V. Luchsius* in *Studem. Stud. I* p. 24. 'mereris, habeo summam gratiam *Ant. Reinio* duce (*Quaest. Pl. part. 1*, ed. *Creselliae* a. 1834) p. 13 *R* *Proleg.* p. CCCXVIII. Cf. *Muellerus Philol. IX* p. 589 sq. *Neuius II* p. 298 sq.': vide ad v. 1. summas ago ego gratias *Langenus Symb.* p. 13 sq. accuratissime de his formulis disputans. *Conl. Poen. v. 1274* etsi cum *Brixio* traditam scripturam revocaverim, tamen valde dubito de loci integritate ac recte puto *Langenum* nunc ago expetivisse. An fuit proinde ut merere <ago> summas <quom> abeo gratias? Praeterea nescio an ante hunc versum aliquid intercederit (unde etiam de *Et in Set mutato scrupulus* remanet) velut:

<At iam deseram hanc ego vitam atque aliquid capiam consili>
Et tibi nunc proinde ut merere <ago> summas <quom> abeo gratias.

660 sqq. 'te haec corde spernere (om. dicta) *Bothius*. *Simplex* haec pronomen cum quo spectet minime appareat, non potest non corde e versus 650 recordatione natum videri. *Utrumque servare Hermannus* sic instituit: At meam sic perire operam et te h. d. c. sp.' At o. p. m. et te h. d. c. sp. (om. sic) *Brixius*, recte corde tenens, quod vix probabilius ex v. 677 quam ex v. 650 repetas, sed mire haerens in sic particula aptissima, de qua ipsum *Brixium* cf. ad *Men. I, 2, 22. Mil. 853. Quare lacunam statuo* (quam etiam v. 662 *Et postremo commendat*) ad hoc exemplum:

At operam perire meam sic et te <hac pertinacia,
Lingua quom agis gratias,> haec dicta corde spernere e. g. s.

'Ceterum versus 660—664 post v. 673 transponi iussit Meierus *Opusc. acad. II* p. 328 sq. (qui quas in singulis mutationes fecit, praestat silentio praeterire). Citius credam hos versus et 674—678 duarum recensionum partes geminas esse.' Lacunam potius ante v. 665 Bergkius statuit. De singulis in his versibus haec monenda sunt. 'Versu 661, ubi piget sine me *R olim*, pige' pronuntiandum esse certa ratione demonstravi (*Opusc. phil. IV* p. 406 sq.). Quamquam, rem si per se spectas, licuit etiam simu' mé pigét, vel cum transpositione adeo simul pigét me páru' pudere te: quas tamen metiendi vias satis patet cur posthabendas putem. Non satis recte de hoc genere universo statui *Proleg. p. CXLIX. CCXLVII. CCLXXV.* Versu 662 hoc quod (pro ut) dico *R ut* v. 449 (cf. 675): at vide Brixium. 'V. 663 honos (non honor ut hic) est v. 697: sed illud et *Rud. I, 3, 12* et in *Scipionum titulo n. 38. Adde Curc. I, 2, 5 (99) et Poen. V, 4, 6 (1179).* Versu 664 oculo C, ut v. 712: ad pronuntiationem recte, sed ut, qui eam scripturam probet, etiam ille esse et sátelites et simulumae et similia omnia scribere debeat, praesertim cum ipse C alia singularia habeat ut dampnum vel adque. Vide *Proleg. p. CXXIV* (ubi tamen non debebam OQUOLTOD scriptura uti, qua nihil probatur) et cf. *Opusc. phil. II* p. 509. Ex oculatubo v. 278 etiam magis apparet nihil esse eiusdem codicis scripturae in oculo tribuendum.' Ceterum recte P. E. Sonnenburgius de *Men. Pl. retractata* (ed. Bonnae a. 1882) sent. contr. X meliorem iure scripturam OQVPATVS CIL I 200. 25 afferi posse contendit. Denique 'v. 665 (ingenium tuom ingenuom) de proceleusmatico minime cogitandum est cum Muellero de pros. p. 353.'

668. 'icitur L. Spengelius *Caecil. Fragm. p. 16.*'

670 sqq. 'E glossemate esse magis apparet. Liberior Bergkius *Cens. p. 1141 (21)* totum versum talem conformavit: Magis placet quod disuadetur: minus quod suadetur placet.' Ceterum fuit qui totum versum secluderet, non v. 672: 'quem praecedenti praeponebat Meierus, cum adsentiri Bergkio videatur Engerus ea commentatione, cuius ad v. 624 (615) mentio facta est p. XVII sq., quamquam is in ille vocis prosodia frustra laborans.'

673. 'et deletat Lipsius *Epistol. quaest. III, 20. Transposuit Hermannus* Insanum est malum deuorti in hospitium.' Male Spengelius insanumst id malum in hospitium d. Ceterum hospitio quod 'nequaquam male' in ed. II dixerat Muellerum correxisse, in ed. III ipse recepturus erat R. De in fospitium (forma certe non *Plautina*, sed *Sabina*) vide sis Schenkelium *Stud. Plaut. p. 611 sqq. cogitantem. Cf. ad v. 660 sqq. 'Ceterum v. 674 expetat pro expetas Scaliger.'*

675. 'V. Nitzschius *Mus. Rhen. XII (a. 1857) p. 136* deque quod pro ut substituto cf. v. 449. 662: atque incendium pro indicium iam Lambinus (incidium 'libri veteres' Lambini). facis, igni tuum i. g. Bergkius *Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347 (104. cf. 634)*, sed facis, indignum, tuum idem *ibid. a. 1855 p. 289 (109): neutrum probabiliter. Si istuc (cogita expetis), ut conari facis indicium, t. i. g. Bothius: item, sed te ut pro ut substituens, Lindemannus, conare et pro conare Brixius olim. Praeunte Acidalio (Si istuc, ut facis indicium, conare) Hermannus: Si istuc conare ut facis mi indicium, t. i. g.: item, nisi quod nunc facis pro facis mi R olim. Fallitur de his et proximis*

Gronovius Observ. IV, 3. Si istuc te agere facis indicium, tu tuom i. g. *Spengelius*. Si istuc tu (*vel potius tu istuc*) conare, facis indicium tuom incendei genus *S*.

676 *sqq.* *An: Tým igitur tibi aquae érit cupido? 'tibi aqua erit Camerarius: quo servato simul Cupido Brixius, sententiae interpretatione argutissima. qui restinguas [ocius] R. exempli causa pro genus qui r. tuum verbis e v. 675 et 678 aut errore aut explicandi caussa repetitis. Praeterca olim Atqui pro Atque idem v. 677. Versu autem 678 ne gliscat pro congliscat Hermannus.'*

679. 'Facil est inuentu *R h. e. facilist inuentu, quod ipsum Lambinus voluit: ad eorum illud similitudinem quae Opusc. phil. II p. 331. 452 tractavi. Facile inuentu est, fallaci testimonio exstare creditum in B, reprobabam Proleg. p. CCXXVIII conl. p. CCLXXVII, tuebatur dabitur pro datur substituens C. F. Hermannus (v. praef. Stichi p. XIX). Cf. Buechelerus Mus. Rhen. XXIX (a. 1874) p. 196 (ad Trucul. v. 505. 169). De tam etsi videsis Braunium l. s. s. p. 44 adm.*

681. Meam ut sororem tibi dem suades recte *Opitzius in Stud. Lips. VI p. 256. 'suades potius Bothius debebat sic transponens: Meam sororem uis tibi dem. Pro aha olim at R.' ah Spengelius (item v. 649) assentiente fere Brixio: at cf. Richter l. s. s. (ad v. 495).*

682. 'tantam abusus sum rem *R nisi quis forte abusus tantam sum rem maluerit. abusus sum tantam rem vix recte excusabam Proleg. p. CCXXVII. abusus tantam rem sum Fleckeisenus, abusus sum rem tantam Kochius: neuter meo sensu probabiliter, quando tam sunt pro una notione rem patriam, ut vix divelli pussint.'*

683. 'Vide *Proleg. p. CCLXII.*' me merito vindicavit *Brixius.*

685 *sqq.* 'diütius pronuntiantum *τριουλλάβως, non diütius cum L. Muellero praef. Phaedri p. XI (cf. de re metr. p. 348, ad Lucil. p. 253): id quod rectissime nunc demonstratum video a Fleckeiseno Ann. phil. t. 101 (a. 1870) p. 69 sqq.*' diütius *Dziatko quoque Mus. Rhen. XXXIII (a. 1878) p. 97. 'De versibus 686—691 post v. 705 iteratis cf. Parerg. p. 533, Proleg. p. LXX. Ceterum v. 686 servato Tanto quis rhetoricum genus interrogandi agnoscat? ubi Tandem Acidalius.'*

687. 'eum me agrum pro eum agrum me *R (Proleg. p. CCLXVI): fortasse tamen eum delendum; v. ad v. 700.'*

688 *sq.* 'tam te mihi pro mihi te tam *Kochius conl. Capt. 318 sqq. Versu autem 689 me hac fama differant (pro mi hanc famam d.) Meursius.'*

691. 'Sic sine dote dedidisse *Camerarius ed. sec. (Bentleiusque): ubi tradidisse praeter rationem Wagnerus de Pl. Aulul. (ed. Bonnae a. 1864) p. 24.* Si sine dote erit, dedidisse *Bergkii Opusc. phil. I p. 635 haerens in dem a Klotzio inserto ac dederim potius requirens. Nescio an sine dote verba ex interpretamento sint, praesertim cum v. 693 iteretur si sine dote duxeris (unde fuit cum de his verbis cum proximis potius iungendis quam cum antecedentibus cogitaret R): e. g. Sic <quasi tu emeris> d.*

692. 'famiferatio forma et *Dousae et Bergkio Diar. ant. stud. a. 1855 p. 289 (110) non displicuit: eandem iam Camerarius non probavit tantum, sed etiam rerpit: nec id fortasse immerito.' Item vindicavit Loewius Anal. Plaut. p. 198. At famigeratio conl. v. 259. 219 defendit Brixius.*

693. Cf. ad v. 691. 'conlutulentet firmatum a Buggeo (v. ad v. 598) p. 19 cum opulentare turbulenta verborum similitudine, tum glossis Placidi in *Class. auct. t. VI* p. 565 (p. 61, 6 D.) lutulentus sit (scr. lutulentassit): luculentum fecerit et t. *III* p. 478 luculentasset: luculentum fecisset: unde sua hausit *Lorentius in Nunt. erud. Gotting. a. 1868* p. 1199. conlutulare verbum cum intellexissem analogia prorsus destitui, me autem conlutitet si commendabam *Parerg. p. 534, Proleg. p. LXXIV. Veterem esse errorem apparet, quo et conlutulet natum apud Nonium [et collutulo πηλόω in glossis Labbaei p. 33 ed. Par.]* Inclusi ex 'Onomastico' haustum.

694 sq. 'Versus 694 fuit cui additicius videretur: quo tamen propter *Lysitelis* responsum non videmur carere posse. De numeris v. 695 mire fallitur *Kampmannus de AB praep. p. 15* agrum abs te transponens. Ceterum quod e dictatoris mentione *Meicrus Opuse. acad. II* p. 322 sibi visus est de tempore scriptae fabulae argumentari posse, id cur nihili esse putem significavi *Proleg. p. CCCXXII*.'

699 sq. inter nos uosque (cf. v. 442) vel inter nos numero pro inter nos nostram *Bergkii l. s. s. p. 635*: illud nequaquam male. 'De versus 700 numeris severius iudicari *Proleg. p. CCXLV*.'

702 sqq. 'Totum v. 702 insititium habet *Kochius*, non sine magna specie veri: in eiusdemque interpolationis societatem nunc etiam proximum adsciscit: immerito, si quid video. Versu 703 perterritum *Gulielmii*. Versus post v. 704 iteratos servavit et praef. p. XII sq. defendit *Hermannus*: parum feliciter, ut *Parerg. p. 529 sqq.* demonstravi persuasique praeter alios *Ladewigio Philologi XVII* p. 252.' Adde *Goetzium in Act. soc. phil. Lips. VI* p. 252.

705 sq. 'Pro non enim librorum tam *Plautinorum* quam *Ciceronianorum* *Noenum R. Nov. exc. I* p. 112 sq. conl. p. 40 et *Opusc. phil. II* p. 242 sq. (Enim non *Palmerius Spicil. p. 730*): quode rectissime post alios disputavit *Langenus Symb. p. 263 sq.* 'Facilem versu 706 pro Facile *Scaliger*', uictus (om. est) *Olsenius p. 11*. 'Ceterum quo haec spectent et quam vim habeant significatum est *Parerg. p. 231*, quo adde *Mommsenium Hist. rom. I*⁴ p. 900.'

707 sq. 'Lesbonico v. 707 tribuebat *Bergkii Cens. p. 1141* (21): rectius cum una cum proximo, ut qui non ad poctarum magis quam ad actorum personas spectent, post *Plauti* aetatem accessisse *Ladewigius l. s. s. p. 253 sqq.* ratiocinatur. Vt *Plautinos* defendit *Hertzbergius p. 354*. Agit hic *Reizius*. uorsus *Fleckeisenus*. V. 708 tuéris, non tuéris cum *Hermanno*, pronuntiantum esse dixi *Proleg. p. CLXV*. multam abomina *Palmerius Spicil. p. 659*. multabo mina probatum *Hauptio Opusc. I* p. 165: quicum cf. *Ladewigium*.' Adde *Pernicium in Parergis II* p. 33 adm. (*Act. hist. iur. V* a. 1884).

709. 'Qui pro quid *Brixius*: quo si opus esset ad sententiam, tamen eo facilius careremus, quo certius *Nov. exc. I* p. 56 sqq. demonstratum esse puto etiam quid pro ablative esse.' Vide secus iudicantem *Kienitzium l. s. s. p. 570*. 'De prosodia v. *Proleg. p. CXXIX*: nec enim *Buechelero* adsentiendum de decl. p. 58.'

712. 'De inoculto scriptura v. ad v. 664. Quamquam hoc loco ne opus quidem est correpta antepaenultima, si *Reizium* sequare sic mentem: Nil ego in óculto. Prorsus praeter rem Nil in occulto ego *Lomanus Spec. p. 74*.'

714. 'In dotē (B) cum latere dotei suspicatur *Buechelerus de decl.* p. 50, id quale sit significari *Nov. exe. I p. 105. Cf. Proleg. p. CCXXXIII. CCLXII, ubi erit méum pro meum erit (meumst) proponebam.*'

715. 'agas nego intellegi posse': defendit *Muellerus Additam. p. 159. Ni fallor a ad eueniet adscripta ad agis adhibita est. abiturus, non abiturus, Olsenius l. s. s. p. 22.*

716. 'tibi numquam ero *Bothius: sed vide Proleg. p. CCXLV.*'

717. 'Abiit hercle ille *Guyetus. Abiit hercle quidem Hermannus. Cf. Proleg. p. LXIX. CXXVII.*' Vel quidem vel hercle deleto *Fleckeisenus quoque annal. phil. CIII (a. 1871) p. 811 perfectum servari voluit idemque Bergkiius necessarium habuit ibid. CV (a. 1872) p. 128 adn. Abiit cum reliquis servavit equi pro equid substituto Wagnerus numeris non optimis. Fuit ni fallor Abiit hercle ille. equidem audis?*

718. 'hinc debebat *Guyctus, cui adsentitur (adsentiebatur saltem) Fleckeisenus Epist. p. XXN: sed v. Proleg. p. CXXV VIII.*'

720 sqq. 'fulmenta et deinceps *soccos Salmasius. Proximos versus sic conlocans Hermannus praef. p. XX sqq.: 723 (Credo —), 724 (Et capturum —), 721 (Video —), 722 (Aut aliquem —) minime persuadet: nec plus profecit Grauertus Diurn. scholast. a. 1829 p. 44 hunc ordinem commendans: 721. 723. 724. 722. Vnum et alterum post versum 724 intercidisse Meierus Opusc. acad. II p. 329 suspicatur: id quod negavi Proleg. p. XVII.*' At post v. 721 nescio an versus intereiderit (unde etiam Aut v. 722 retinendum sit), quode iam censorem edit. *Ritsch. in Ind. phil. III p. 314 cogitasse video. Velut:*

⟨Atque aliquo ad legiónem nunc si nóbis abeundúm siet⟩

Aút aliquem ad regem ín saginam erus sése coniexit meus,
Crédo e. q. s.

'Pro A(u)t *Gruterus Vt, construens haec cum versu 721. Ad aliquem regem Guyetus: non male, sed non satis haec ligans superioribus. mern(1)ffese scripturae vix dubium est quin erus si se valeant. quom erus se scribebam Proleg. p. LXXII: pro quo potui etiam ubi erus se. sagenam Lambinus (et 'antiquiores' apud Pium). De coniecit cf. Lueberti Stud. gramm. I p. 83.*

724. 'ibi spolia *R olim servato meo, ubi eii pro meo ero Reizius. Cf. Proleg. p. CXXXIV sq. De spólia illum ibi qui méo ero cogitare noli': cogitat Muellerus Additam. p. 45.*

725. 'Égomet quom extemplo arcum et pharetram mi ét sagittas sumpsero *R: quando autem (quod om. iam Hermannus) additiciu esse videtur ut v. 693. 694. quome (quo me) scripturae spectare ad quom mi visae sunt mihi, Bergkio Diar. ant. stud. a. 1852 p. 347 (105) ad cascam eandemque valde suspectam quome cume formam. arcum mihi et pharetram (om. sagittas) Gruterus, arcum mi et sagittas (om. pharetram) Reizius: uterque autem servans. Alterum utrum nomen ex additamento esse Bergkio quoque l. s. s. visum (qui tamen eo peccat quod pharetram posse mediam producere sibi persuasit: quode v. Opusc. phil. II p. 585 sqq.): item Fleckeiseno Misc. crit. p. 40 sq., post autem quom mi extempulo (pro quo meo quidem sensu extemplod debuit) arcum aut sic perrexisse poctam concienti: et pharetram sumpsero, aut et ságitas s. correpta*

media [atque Egomet autem quom mi extemplod arcum et sagitas s. *Teuffelius Mus. Rhen. XXVII* (a. 1872) p. 485 sq.]. *Eam correptionem, ab eodem firmatam Ann. phil. t. 101* (a. 1870) p. 74 adn., amplexus *Muellerus de pros. p. 253 sq. talem versum commendavit deleto mi: Egomet autem quom extemplo arcum et pharetram et sagittas sumpsero.* Cum *Muellero item fecerunt Spengelius Wagnerusque: eodemque spectare videtur quod Apulei Metam. V, 30 p. 97, 3 Eyss. adscripsit R.*

726. 'placided *R* et prius *Buechelerus de decl. p. 48, nunc tamen sibi ipse diffidens Annal. phil. t. 99* (a. 1869) p. 487. placidule *R* olim *Proleg. p. LXXXI. Contra placide in contubernio Hermannus (sed v. Proleg. p. CXXXVII).*' placide in taberinaculo *Spengelius (sed. v. Loewium Cens. p. 529), placide indú tabernaculo Fleckeisenus (in adn. ad Loewii Cens. l. s.). perplacide Wagnerus, cui praestaret saltem, ni fullor, pol placide. Quamquam placidule praefero cum Kochio Mus. Rhen. XXXII* (a. 1877) p. 99 (cf. v. 974. *Rud. II, 4, 12 Fleck.*).

727. 'Notabilis nundius scriptura, quae tamen sui simile exemplum aliud non habet. *De prosodia post Bergkium Diar. ant. stud. a. 1855 p. 222* (77. cf. 87) et *Roeperum Philologi XVIII p. 236* (qui de correptione antepaenultima ne cogitavit quidem) breviter dixi *Nov. exc. I p. 91.*' Adde *Loewium Cens. p. 536.*

730. 'Pote ut v. 352. Cf. *Proleg. p. CXI sq. De pro(x)sus v. ibidem p. CIV, Opusc. phil. II p. 544.*'

733 sq. 'Fortasse penes med potius: v. *Nov. exc. I p. 43, sed cf. Proleg. p. CCLXXXV. Post hunc versum talia fere intercidisse ratiocinatus sum Proleg. p. XVIII:*

<Sed illud sum animi incertus, nuncine ilico

Parari has a me nuptias aequom siet,

An exspectandum dum eius huc redierit pater.

ME. Mora quid opus est quaeso? quando equidem tibi>

Parata dos domist nisi expectare uis

734

Vide nunc praef. p. XXI sq. Superioribus iuncta sic Megaronidi continuabat Meierus Opusc. acad. II p. 324 quom eius rem penes me habeam domi, Parata dos domi sit. Paranda dos domist Bothius.' *Parata domi dos est Spengelius. Parata dos est domi Brugmanus l. s. s. p. 12.*

742. 'largitari te illi *Camerarius. largitari illi Hermannus. te largitari sine illi Bothius. Cf. Proleg. p. LXVIII,* *Acta soc. phil. Lips. II p. 467. Verba neque ita — sistere illi temere proscripsit Bergkium Opusc. phil. I p. 635.*

743. 'in-columem te per duos versus continuo vocabulo *Lambinus. Vetus mendum fuit eius archetypi, e quo manarunt Palatini: unde haec natae esse glossae videntur: columis: incolumis σῶος apud Labbacum p. 33 [ex 'Onomast.'] columo: sanum et columes: saluos ('Isidori') apud Gothofredum p. 9. Adde Isidorum Orig. X, 55: columis (pro quo nunc editur colomis) a columna uocatus, eo quod erectus et firmissimus sit.* *De glossis (differentiisque) ipsaque Columem te scriptura recte uestimandis cf. Loewium in Act. soc. phil. Lips. II p. 465 sqq., Cens. 536 sq., Prodr. p. 355. 'illi errore iteratum est e superiore versu, et particulam (pro qua saltem atque dicendum fuerat) nec lingua fert nec sententia.* At vide *Brixium et illi defendentem.*

745. 'ducenti *Scioppius Susp. lect. II, 1.*'

746. atque *exemplis dissimilibus defendit Brixius. condicio hic uel primariast Bothius. condicio pol pr. Langenus Symb. p. 78 uel recte impugnans.*

747—750. *Retinentes vitium quod v. 758 al. recurrit Calliici hos versus (cum BCD) continuant Spengelius atque Leo Mus. Rh. XXXVIII p. 12 repugnante tam ratione quam forma dialogi ipsaque adeo senum descriptione. De Ambrosiani scriptura v. 747 'multa ea deteriore' videsis Bergkium p. 636.*

749. *Vt ipsum Niemeyerus p. 26. 'adeas Lesbonicum edoceas cum F, Saraceno, Pio, Acidalio servans Bergkium Cens. p. 1141 (21) in proximis scripsit ut se habet Plautinae consuetudini minime convenienter. Alia, quae olim ipse periclitatus sum ut Parerg. p. 564, nunc non teneo: quamquam ne Bothiana quidem emendatio nihil dubitationis habet.' adeas Lesbonicum. CA. Edoceam ut res se habet? Ribbeckius Mus. Rhen. XXVII (a. 1872) p. 178 in proximis cogitans de Ego sedulo adulescenti thensaurum indicem: neque ullo modo Edoceam — Vt ego — indicem subiungi possunt, ut Brixius instituit. Quare Ipsum adeo edoceas Lesbonicum conieci (cf. v. 736. Asin. v. 403), quae verba facile sic corrumpi potuerunt ab eo qui adeo verbum, non particulam, haberet.*

750. 'Vt egon hunc C. G. Muellerus Philologi IX p. 742: quod potius debebat Egon ut esse. Fortasse in SED latet QUID sic: Quid? ut ego huic.' Sat ago nunc Bergkium p. 636. Sed Brixius quoque additium habet *conl. v. 595, Pseud. 992, Mil. 205.*

753. 'Graviter quam pro notionis exilitate elatum illum (quod saltem sic conlocatum omnem illum expectes) non inmerito tam moleste fert Kochius, ut prorsus deleto pronomine Locum quoque omnem, cubi situst commendet: satis id quidem meo sensu probabiliter. situmst parum aptis exemplis defensum a Brixio. Quamquam ne Fleckeisenus quidem sat certo mihi persuasit de neutro thensaurum cogitans Epist. p. XI et Annal. phil. t. 81 (a. 1860) p. 287.' omnem illum recepit Spengelius. An: quoque etiam o.? quoque ille, ubi ubi situst Bergkium l. s. s.

754. 'Quin pro Quem Geppertus, vere fortasse': ac recepit Wagnerus. ecfodere Bergkium.

755. 'Ne (h. e. Ne) rem ipsam R Parerg. p. 565, Proleg. p. CXXII, Opusc. phil. II p. 630: quod etsi non necessarium esse nunc concedo, tamen haud paullum commendationis ex ipsorum librorum in versibus 316. 315 memoriu habet.'

756 sqq. 'ergo igitur (protractum a Scioppio Susp. lect. V, 13) probatum Parerg. p. 569 ut Appulei imitatione firmatum: ergo omissum in A si non est casui tribuendum (pariter atque omissum v. 752 uero), dubitari nequit quin scripserit poeta Quo pacto igitur. Parum adposite ad persuadendum Bergkium Cens. p. 1142 (22) Quo pacto igitur calim d. d. p. Rationem qua eidem personae versus continuant AB ut unice veram firmari Parerg. p. 567. Ceterum v. 757 nimis incerta de re forma Bucheleri coniectura de decl. p. 54. Versu autem 758 ob mutuuum omissum multa multi mira commenti, quae nunc reminisci nihil attinet (ibid. roges Bentleius quoque ad Ter. Phorm. III 3, 2). De numeris v. 759 v. Proleg. p. CCLXXI. CCLXXXVII': ubi argentum pro alicunde Bergkium p. 636.

760 sq. 'uerum pro uerbum *Kampmannus de AB praep. p. 11, quod Hermannus probabat in Iahni Annal. t. 35 (a. 1842) p. 193: contra quos et ego dixi Parerg. p. 571 et Ladewigius Mus. Rhen. t. III (a. 1845) p. 204 sq. Deinde <Pol> mihi Hermannus praef. p. XVI, <Hem> mihi R olim Proleg. p. CLXX conl. p. CCXXIII sq. Vide ad v. 480' et cf. *Luchsium in progr. Erl. a. 1883 p. 15.**

762. 'dicant et dent pro dicas et des (uariis artificiis defenso a *Kampmanno, Ladewigio, Brixiio*) R *Parerg. p. 570 sq. adsentiente Fleckeiseno Philologi II p. 73 sq. (det in Lambiniana expressum esse, inconulto uidetur).* *Mire uersum Megaronidi continuauit Spengelius neque plus disputando Fuhrmannus effecit de compar. partie. p. 23 sqq. uersum olim talem extitisse credens Malim hercle uero dicas: iam uide mutuom! Exitum uersus ex antecedente interpolatum esse et Rothius uidit Quaest. gramm. ad usum Pl. et Ter. spect. (ed. Berol. a. 1881) p. 13 sq. et Bergkii p. 636 temptans quam mendacium uel quam ut mutet fides: quibus supplementis praestaret uelut (M. h. ut uerum dicas quam) ut derideas uel uerbum uetus.*

764 sqq. *Versum 764 pro parallelo uersus antecedentis (insequentis in A) habet censor ed. Ritschel. in Ind. philol. III p. 314. 'Versus 765—771 sic potiore ex parte constitui Purerg. p. 572 sqq. et adu. proecodosis, sed ut in quibusdam partibus nunc Bergkio Cens. p. 1142(22) sq. Brixiioque cedam. Versu 766 (39) quae hic non uisitata sit (ubi Camerarius quae non uisitata sit), ut Pseuduli v. 727, probatum Fleckeiseno Epist. p. XXX. Versu 769 (39^b) errore iteratum hemistichium, quamquam ipsum insititium, apparet aliud expulisse, quod aliqua coniectura sic redipisci licbit:*

Mendacilocum aliquem esse hominem oportet de foro.

Parum feliciter Bergkio opera successit cum in hoc uersu supplendo tum in defendendis quid is scit facere postea uerbis: quo accedit quod iam praef. Mil. glor. p. XXI adu. perstrinxi. Mendacilocum aliquem <est usus hominem callidum> conl. *Pseuduli v. 385 Spengelius reliquis seruatis.* Mendacilocum aliquem <quaere CA. Quid istum facere uis?> ME. Falsidicum confidentem. CA. Quid tum postea (postulas?)? *Ribbeckius l. s. s. p. 177 sq. An: Mendacilocum, alium qui se scit facere, <autmo uel usus est>, Falsificum c.? Nam falsidicum et mendacilocum nimis se attingunt notiones (cf. Mil. gl. II, 2, 36), aliquem moleste repetitur, qui se scit facile efficias ex quidiscit (i. e. qui siscit) scriptura 'Ceterum v. 765^b (37) istoc pro is(s)cit Hermannus, v. 770 (40) falsidicus confidensque Lambinus.'*

771. 'Quasi si ad Hermannus praef. p. XVI, non sine specie veri.'

776. 'illic dativi forma Nov. exc. fasc. II firmabitur. Transponendo hiatum alii remouere animum iuduerunt: Det alteram illi, dicat alteram Camerarius; Illi det alteram, a. d. R olim. D. a. i. atque alteram dicat Hermannus.'

779. 'id tibi inuisse aurum dare transposuit Hermannus, non sine aliqua ratione: quamquam v. Proleg. p. CCLXXXVIII.'

780. 'propemodo ex antiquiore propemodom forma nasci potuit ut postmodo pro postmodom, dono pro donom (quae ratio fugit Handium

Tursell. IV p. 607): v. *Opusc. phil. II p. 623 et adde Pseuduli v. 276, ubi eandem necum rationem formae vindicandae iniit Vscenerus de Pseuduli scaena (Ind. schol. aest. Gryphiswald. a. 1866) p. 13.* At prope-
modum illic ex A Loevius firmavit *Anal. Pl. p. 167.*

781. 'demus *Festi glossa p. 70, S usus demum quod significat post apud Liuium demus legitur nunc etiam Bergkiius (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 132. demum id Camerarius.* Cf. ad *Trucul. v. 245.*

788 sq. 'Quae post 788 expunxi ut aperte additicia (ubi Si quidem Camerarius — tulerit has epistulas Hermannus cum Camerario faciens), defendit post v. 792 transposita Meierus *Opusc. acad. II p. 325.*'

789 sq. 'An non potius pro nonne? v. ad v. 1046.' Cf. *Spengeliius (die Part. NONNE in Allatein., ed. Monaci a. 1867).* 'Per tum tamen vereor ut locus persanatus sit.' iustum Bergkiius p. 636, (arbitrare) sui Brixiius. adulescentem pro interpolatione habens Non arbitraris (at cf. ad v. 1) eum <intellecturum> anuli Paterni signum non esse Kochius *Emend. Plaut. p. XVII sq. sententiae satisfaciens, non rei criticae et grammaticae.* Non arbitrare instare adulescentem anuli Paterni signum non esse § *exempli causa.* 'De no(ui)sse cf. *Proleg. p. CLXXXVIII et v. ad v. 957.*'

792. 'Numerorum in tradita scriptura singularem asperitatem iam *Proleg. p. CXXXIX. CCLXXXVI sq. notaveram. Vera vitii sede perspecta Ille quem habuit periit, alium post fecit Lachmannus in Lucr. p. 116, cui et Fleckeisenus adsensus est Cens. p. 61 (cum secus statuisset ibid. p. 36 et Epist. p. XXX) et ego citius accessi Opusc. phil. II p. 568. Eum pro illum substituebat Camerarius. Mira sunt quae de his Roeperus commentatur Philologi XVIII p. 236.* Itemque miro iudicio versus proscripit Spengeliius *praef. p. XII: quamquam probavit Brixiius. Anellum quem habuit vel illum quem habuerat, perdidit, fecit nouom Loevius temptavit Anal. Pl. p. 199. 'Aliquid post hunc versus intercidiisse Fleckeisenus suspicatur Epist. p. XXX: quo vereor ut opus sit.'* At ipsius ni fallor loci memoria itemque *Mil. glor. v. 250 sqq. similitudo, denique iam si particulae v. 793 (versu deleto plane incongruae) ad lacunam statuendam provocant, ad hoc exemplum:*

Illum olim quem habuit perdidit <uel uendidit,
Dedit hospiti uel tradidit praedonibus,
Amisit alea>: alium post fecit nouom.

797 sq. *Versum 797 pro dittographia antecedentis habendum esse Ribbeckius vidit l. s. s. p. 177 sq. [V. 798 Bite pro Tibi (Abi) Loevius dubitanter.]*

800. 'De Voxorem scriptura cf. ad v. 111. Vxorem ipsam quoque hanc rem uti Bothiius. V. quoque etiam ipsam hanc rem ut Hermannus. V. quoque campse hanc ut rem Fleckeisenus *Philologi II p. 113. Etiam liberius, idque pravis numeris, Reizius Etiam uxorem quoque ipsam hanc rem ut. ut celassis pro ut celes Bergkiius Cens. p. 1143 (23) Festo p. 61, 14 usus, sed qui nihil testetur nisi celassis esse pro celaueris dictum.'*

802 sq. Quin tu hanc amoues et te moues Bergkiius p. 636 simul queat v. 801 defendens, quod Brixiius quoque Spengeliiusque retinuerunt. 'Quin tu hinc amoues ted ocuis Scyffertus de vers. bacchiacis p. 48. Quin te hinc amoues et demones Bothiius.' Quin tu hinc ad thensaurum

te moues *Loewius Anal. Pl. p. 199 tale quid inde v. 803 requiri ratus, quam verbi formam, non particulam, interpretor distinguens: Aperi, deprome, inde. Non inepte cogites de: Quin moram amoues et te hinc moues.*

804 sq. 'Cf. *Nov. exc. I p. 86 sq. Continuo aperito frustra defensus a Lachmanno in Lucr. p. 130. Continuoque operi Hermannus. Operi continuo Hauptius Opusc. I p. 165. Continuo denuo óperito transponens Fleckeisenus suavitati saltem numerorum minus consuluit. Retractandum esse intellexi quod Proleg. p. CCXCIII proposui.* Continuo tum operi *Wagnerus. Continuo tu operi Schneiderus de proverb. thes. II. Continuo operta Bergkii l. s. s. p. 636. Confestim operito S, conl. v. 798 et Charis. p. 196, 2: confestim pro continuo. Post clanculum, non post praecepi v. 805, gravius distinxerunt Spengelius Bergkiiusque, ubi praecepi et ex praecepit effecit Wagnerus confirmante Brixio, fortasse recte. [Confestim operito Loccius quoque.]*

806. 'De monosyllabo enim (*Proleg. p. CLIV. CCXCIII, Bergk. Cens. p. 1130 [10] somnia sunt, multo autem minus de bisyllabo faciam cum Lachmanno cogitandum est. Enim potius debebat Reizius*: cum eoque *Bergkii p. 636 nimium scribens, 'Ita Hermannus (et mox nimis hic longo)' cum eoque Kochius (et mox nimium). Ceterum cf. Langenus Symb. p. 263. An: At enim sermone nimis longo utimur?*

807. 'quod h. e. quo: v. *Nov. exc. I p. 58 sq. (quam disputationem ignorans secus statuit Luebbertus Stud. gramm. II p. 119). quom Fleckeisenus' itemque Brixius reiectis quae in illius Annal. phil. 101 (a. 1870) p. 429 de quod accusativo dixerat. Cf. etiam Muellerus Additam. p. 31. CA. Quid iam? ME. Properatost opus I. Langius de sent. tempor. apud priscos scr. l. synt. I (ed. Vratisl. a. 1878) p. 3. Non dubito quin quod pertineat ad quo eodem versus loco infra (v. 808) corrigendum: quare conicio: Diem conficimus: i iam: pr. o. Versus 808—814 posterius adiectos esse Bergkii contendit Symb. p. 57, non sine magna specie veri.*

809. 'Lepida illa est *Reizius, Bothius [adsentientibus Brixio, Bergkio, Muellero Pros. Pl. p. 336]. Cf. Proleg. p. CCLX.* Lepidast haec *Spenglius. Malim Lepida herclest duce B.*

813. 'probare ut tueretur *Fleckeisenus lacunam esse ante hunc v. statuit Cens. p. 240.* maxumist *reduxit R: at Brixius vindicavit maxumumst.*

814 sq. 'Vix minus recte non se hinc petere conloces.' non petere hinc se *Brixius. se non petere hic Wagnerus. 'Ceterum v. 815 conducam pro conduco Kampmannus de DE et EX praep. p. 2.'*

816. 'Hic versus aut a sciolo aliquo adiectus est, aut audaciore conatu ad sententiae sermonisque integritatem sic revocandus una cum proximo:

Epístulasque quóm consignaró duas

Eum huc ad e. q. s.

Pro iam Bothius etiam, Kochius clam', domi Bergkii p. 636.

818. 'ergo igitur cui non satis fidei habere videbitur, poterit h. l. cum *Reizio eo ego hinc paullo ut puto probabilius quam eo ego iam cum Hermannus. Mittam iam in principio versus non displicuit Muellero de pros. p. 629 ter adeo repetito iam.* Hiatum non sollicitat *Berg-*

kuis in *Annal. phil. t. CI* p. 823 (383). Ego <adeo> igitur intro eo *Bradinius Obs. gramm. p. 37, pessime. Fortasse fuit Remittam in principio versus: cf. Trucul. v. 397.*

819. 'nugas (vel nugax) sum, nisi *Scioppius Susp. lect. II, 1 satis inepte. Quo tamen non profecto consultius nugae acent nisi Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (105), librorum memoriam interpretatus nugae acescunt nisi. Cf. Grauertum Diurn. schol. a. 1829 p. 36.*' nugae sunt, nisi cum lacuna unius versus conl. *Trucul. v. 234 Bergkius Opusc. phil. I p. 636.*

820 sqq. 'Totam scaenam pertractavi *Parerg. p. 543 sqq., unde petantur quae huc transcribere piget. Trochaicos octonarios rectissime Hermannus descripsit; anapaesticos numeros, de quibus iam Reizius cogitabat Studemundus de canticis Pl. p. 56 sq. nec nobis ullo modo probavit nec Brixio Annal. phil. t. 91 (a. 1865) p. 70: nec magis Muellerus de pros. p. 112 sq.*' Quibus adde *Vossium de vers. anapaest. Pl. (ed. Diederh. a. 1881) et Spengelium de cant. p. 165 sq.*

820. 'Salipotenti vindicatum *Proleg. p. LXXXI sq.*' ac demum *Opusc. phil. III p. 150 sq., ubi prolata negligere quam refutare satius duxit Spengelius. 'salsipotis [sic Hauptius: salsi pote ///, s ut vid. erasa cod.] limina inferioris aetatis versificator dixit in carmine ab Hauptio edito II, 2 in Actis soc. litt. Saxon. a. 1847 p. 211 = Opusc. I p. 219: cf. Anthol. lat. I p. 71 R. [P. L. M. IV p. 244 B.] Salsipotenti et (multipot.) ortum fortasse ex SALIPOTENTEI scriptura.*' *Salipotenti Loewius Anal. Pl. p. 199. 'Taenario Neptuno Petitus Miscell. II, 7. aequoreo Neptuno Reinius Quaest. Pl. p. 16. Neptuno et Nereo Lambinus et, nisi quod Nerei, Guyetus et Nerei et Portumno Bergkius de Trin. p. XIII (64 sqq.): quod saltem Portuno scribendum fuisse Fleckeisenus docet Cens. p. 255.'* et *Nerei (vel Nerie vel Neriae idem Philol. XXXII p. 566 thes. 42 (de quo cf. R l. s. s.). aetherei et Hauptio probatum Quaest. Catull. p. 72 (Opusc. I p. 53) et aliis defendi posse nego: nam Pacuvius v. 89 (cf. 93), ad quem provocant, aperte pro inaudito vocabulo aethera habet. Itaque et Nerei retinens ex neptuni non Neptuno efficiam, sed nepoti: neque quidquam aptius hoc loco est quam Tritonis commemoratio (cf. Acc. Med. frg. I). Quod si verum est tam exitus quam principium versus trochaicos numeros prodit (quos inde a v. 835 excipere anapaesticos puto):*

Sálipotenti múltipotenti Ióuis fratri et Nerei nepoti.

821. 'gratas gratisque habeo h. e. gratasque gratis: item *Bergkius de Trin. l. s. s., sed is laudes gratas construens. gratisque habeo gratas Goellerus. et gratis gratas habeo Hermannus: quod meo sensu saltem gratas gratis dicendum erat. et gratis: gratisque habeo Bergkius Diar. ant. stud. a. 1834 p. 1003. Cf. Proleg. p. CXXXIX.*' gratis gratias habeo *Vossius p. 13. Vide Landgrafium de fig. etymol. l. l. in Act. sem. Erl. t. II p. 48 (cf. p. 512). An fuit: laudes ago et gratis gratasque abeo e (sic, non et, libri) fluctibus s.? Ceterum e(t) om. Goellerus.*

822. *Hunc verum rectius fortasse resvui 823 subici opinatur Bergkius Opusc. phil. I p. 637 creticos simul statuens mei (sine fuit) admissio: ubi Spengelius mei fuerat in edit., mei fuit summa nuper scripsit, utrumque vitiose. 'Cf. Proleg. p. CXIV.' Ni fallor me supra-*

scriptum ad mis pronomen in meis mutandum fuit depulit. ‘*mis scriptura qua ratione defendi possit cum Buechelero de decl. p. 21. 66, perspicitur c commentatione de decl. lat. reconditiore nostra Bonnac et Berolini edita a. 1861 (Opusc. phil. IV p. 446 sqq.): meis corr. Salmasius. boni misque Meursius Exerc. crit. in Bacch. c. 4, mis interpretans genericum. boni, nautisque Pontanus in Macrob. Sat. IV, 4. mea iuite (B) Buechelerus mei uitae interpretatur p. 53’*: ubi ablativum potius expetebat Bergkiius l. s. s. ‘*meae del. Hermannus lenioribus sane numeris, bonis meis quid foret et uitae.*’

823. urbem usque incolumem \mathfrak{R} columem correcturus in edit. III. ‘*urbisque moenia Camerarius. atque urbem usque in meam Hermannus. urbis cunam Bothius. urbis humum Windischmannus Mus. Rhen. I (a. 1833) p. 118. urbis tutelam Lindemannus.*’ urbem saluom incolumem Spengeliius. corbe cum mea Bergkiius: *ad verba male, sed lucris cum magnis vel talem notionem pro urbis cūmā plane desidero: cf. v. 822. Stichi v. 402—405. Rud. v. 906—910.*

824. ‘*Cf. Proleg. p. CCLXIX. ego tibi Neptune Guyetus.*’ Vide *Brixium Mahlerumque l. s. s. p. 13. An fuit:*

Atque ago tibi, Neptune, ante alios deos gratis atque h. s.?

De habeo atque ago Brixius cogitat concl. Persae v. 756 (cui adde Ter. Phorm. v. 894), fortasse recte: nam atque admitti non posse Luchsius demonstrat in progr. Erl. a. 1883 p. 11 de ac inferendo cum aliis cogitans (et h. l. Reizius, Bothius).

825. homines pro omnes Bergkiius p. 637. ‘*saeuom atque seuerum atque Reizius. saeuom seuerum atque Hermannus.*’

827. ‘*mi eo ex meo effecit Muellerus de pros. p. 373 sq. adn. De numeris huius versus cf. Proleg. p. CLIV et CCXXVIII.*’ Ablativum restituerunt Brixius Spengeliiusque.

828 sqq. ‘*Hos versus cur ita uti feci conformaverim, uberius expositis rationibus Parerga p. 547 sqq. docent. Vbi quae reieci Bothii Lindemannique commenta alienissima a probabilitate, ad eorum tamen aliquam similitudinem sua et Brixius accommodavit et Bergkiius Diur. ant. stud. a. 1852 p. 348 (105), quem ex parte ne intellego quidem. V. 828 nobilem apud homines conī. Brantius. Atque ego hanc tuam gloriā auribus quidem iam accēperam ante praeierat Hermannus, verbis nobilis apud homines in v. 831 sic traiectis praef. p. XX:*

Sēmp̄ mendicis modesti ut s̄nt, secus nobilis apud homines.

Suspectat verba semper mendicis modesti sint ut insiticiu Muellerus de pros. p. 244. 422’: quocum faciens \mathfrak{R} (antea Hermannum secutus, nisi quod ut omisit concl. v. 749. 914) reliqua quoque glossematis reliquias esse contendit *Opusc. phil. III p. 148 adn. adsentiente Brixio. Denique Langenus Symb. p. 278 sqq. (adde Anal. Pl. I [ed. Monast. a. 1882] p. 4) etiam v. 828. 829 et 832 interpolatos esse haud spernendis rationibus evicit (quas sprexit, ut solet, non redarguit Spengeliius), cum de v. 828—831 delendis cogitet Vossius. V. 830 prave distinxit Beckerus in Studem. Stud. I p. 307. Ceterum v. 832 aut anapaesticus est — nam absque foret te plane inauditum pro absque te foret ex anapaestici metri necessitate repeti potest, non potest ex trochaico — aut potius ex*

apsque te foret *reducto trochaicum probatur metrum, quae Schusteri* (cf. ad v. 35. 85) p. 73 *sententia est.*

833. 'tui satellites me foede (*traiecto tui, om. miserum*) *Hermannus. Vide Proleg. p. CXXIII.*

834. 'omnia ibidem una mecum *Acidalius.*' omnia item una mea mecum *Spengelius.*

835. '*Debat saltem nauem circumstabant esse, nauem ut in unam syllabam coalesceret. Buechelerum de decl. p. 16 mea opinione prorsus fefellit opinio. Novum versum, sed ut Plautinum scilicet, Bergkiius finxit Cens. p. 1144 (23 sq.):* Ita iam quasi canes uenaticae haud secus circum stabant nauem.' amstabant *Loewius Anal. Pl. p. 200 probante Brixio. Sed. v. 835 — 837 tempestatis saevitiam anapaestis depingunt.*

836. 'infensae confregere malum *Hermannus.*' <ferri> infensae frangere m. *Spengelius.* infensae <feruere> frangere m. *Schuetzius de Poen. Pl. (ed. Bonnae a. 1883) sent. contr. 6.* infense <infensae> frangere m. § (*commate post uenti v. 835 posito*). *Ceterum fensae formam modeste suasit Loewius in Act. soc. phil. Lips. V p. 308 adn. 2.*

837. 'tua (pax propitia) servans post *Lindemannum Bergkiius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (105) deleri iubet foret, quo cur nequaquam carere possimus, exposui Parerg. p. 550 sq. Persuasit tamen Fleckeiseno Misc. crit. p. 16, verborum ordinem tua propitia pax (A) tuenti.*' tua sane necessarium habeo *ex tota sententiarum conformatione:*

Ruere antemnas scindere uela: tua pax ni propitia foret praesto.

uelá, ni tua p. p. f. p. *Spengelius cum aliis.*

838 sq. 'me otio dare post *Guyetum Hermannus. Vide Proleg. p. CLXI. V. 839 Dum hisce idem, mox et filio pro filio dum scribens. Quantis cum Merula ad Ennium p. 497. eluctani Scaliger e vet. edd. Nonii.*

840 sq. 'Quattuor in *A versiculis apparet systema anapaesticum comprehendi sic quidem instaurato paroemiaco:*

Quam hic rém gerat animum aduórtam:

atque anapaesticos cum aliis etiam *Vsenerus habuit in commentatione ad v. 780 memorata p. 15. Verum ita cum nec simul habeat qui explicetur (parum enim felici successu vel Brixius vel Crainius de compos. antic. p. 36 defenderunt) nec omnino in animi sensum Charmidis anapaesticus numerus conveniat [v. infra], iure nostro videmur Parerg. p. 552 sqq. sic statuisse, ut, quem ad modum alibi, ita hic quoque metrorum correctorem expertus esse ipse Ambrosianus crederetur, veram versuum dispositionem ut alibi (cf. Proleg. p. CCC), ita hic unus B servasse. Ceterum calami lapsu in B speciaque pro Plautina forma Buechelerus de decl. p. 49 habuit: quae coniectura longe certissima visa est Kiesslingio Symb. philol. Bonn. p. 840. Pro specieque Crainio facieque placuit. E mera in A dittographia agat gerit satis mirabiliter Tittlerus Annal. phil. t. 83 (a. 1861) p. 145 efficere Qua hic rémiget, animaduórtam animum induxit.' Cf. Opusc. phil. III p. 149 sq. Adde ibid. IV p. 772, ubi Cum nóuo órnatu plerisque probatum vitiosum esse demonstravit: nam órna- natura longam esse syllabam tam apices de-*

monstrant quam linguarum Romanicarum comparatio, ut saltem Nouo cum órnatu transponendum sit. An fuit:

Nouo cum órnatu speciemque (sic *A*: cf. *Pseud.* v. 785) silo vel tale quid? *Anapaesticum Pseud.* v. 592 ipse ad v. 840 adscripsit *R.*

843. Huic hodie *Buechelerus de decl.* p. 54. Huic homini *Fleckeisenus Annal. phil. CI* (a. 1870) p. 847 sq. probante *Brixio*.

844. 'NAULATORIAS *Ar*, unde caullatorias *Bergkius Cens.* p. 1144 (24).'

847. 'mali ut *Mostell.* v. 531. male *Hermannus*.'

848. 'Quom ego *Hermannus*. Quia ego *R* olim secundum QUIR** *Ar*: unde *Quorgo Bergkius l. s. s. usus Festi aliorumque glossographorum glossa corgo, quam vix recte quo ergo interpretatur*. Qua ego post *Geppertum Kochius, cum Fleckeisenus Qui (BCD) voculam ablativum interpretans cum egestas nomine construat l. s. s. p. 784. Ceterum nummum h. l. recte, ut videtur sestertium interpretatur Christi Annal. phil. t. 97* (a. 1868) p. 348 sq. Vide ad v. 152. has (ut v. 874. 894. 949) fortasse verius.' At cf. *Fr. Schmidtus l. s. s. p. 11. 17. Praeterea v. si tanti est Niemeyerum l. s. s. p. 23.*

852. 'Ilurica *Camerarius. Illurica Lambinus. Cf. Fleckeiseni Epist. p. IX, Cens. p. 29 sq.*' Ceterum hominis eo órnato, non hominis éo órnato, pronuntiandum: vide ad v. 840. 'Totum versum ut *παγαλληλον* antecedenti, *Bergkius Cens. p. 1145* (24) pro additio habuit, nimio id quidem fastidio.' Ex duplici recensione *Teuffelius quoque derivat Mus. Rhen. XXX* p. 633.

853. 'De prosodia Ille pronominis frustra sollicitus *Engerus p. XVIII mutationes commendat minime commendabiles: Muelléri de pros. p. 428 mentem non satis adsequor. Ceterum v. 855 quo modo pro quomodo Laehmannus: de quo v. ad v. 602.*'

856 sqq. 'nogas vindicatum *Opuse. phil. II* p. 425.' Adde *Loewium Anal. Pl. p. 200. 'Versus 857—860 post Plautinam aetatem additos esse Ladewigius suspicatur Philologi XVII* p. 255: non sine probabilitate.' Adde *Teuffelium Mus. Rhen. XXVIII* p. 344 sqq. 'V. 857 Ille uti potius expectari quam Vt ille dixi *Proleg. p. CCLXII* sq.' *Ibid. ad hac (AB) facit apte Stichi v. 462 confert Bergkius Opusc. phil. I* p. 637. 'Ceterum de chorago vide *Meierum Opusc. acad. II* p. 327 sqq. docte disputantem. De numeris v. 859 c. *Proleg. p. CCLIV* sq. *CCLVI. V. 860* ipse *Gulielmus Qu. Pl. in Trin. c. 1: quod saltem aliter conlocandum fuerat.*'

861. 'mihí, ut v. 852 (conl. v. 903. 905. 952). mi ea *Fleckeisenus. mi huius Kochius.*'

862. 'Ex *B* de aliqua scilicet au forma videtur *Bergkius cogitasse, Diar. ant. stud. a. 1852* p. 348 (106). De numeris v. *Proleg. p. CCXVI. sonarius Fleckeisenus Epist. p. XIII: quales formas, Plautinas haur dubie, cur non recipiam, identidem dixi ubi.*'

864. 'mox libri omnes, etiam *B. nox Scaliger, Palmerius* p. 626, item *Marcellius Leg. XII tab. coll. in Ottonis Thes. iur. R. t. IV* p. 275: fortasse recte.' Cf. *Rud. v. 418* (II, 4, 4).

866. dem unstrauit ex *B* *Loewius Act. soc. phil. Lips. V* p. 309. 'Dein sistundae pro sistendae *Fleckeisenus Epist. p. VIII: rationis*

necessitate nulla, quando iam in SC de Bacchanalibus scriptum est FACIENDAM.'

868. 'De numeris cf. Proleg. p. CCXXXIII.' *De loci integritate perperam dubitare videtur A. Muellerus in progr. gymn. Bad. a. 1883 p. 24 ex 'lege' quam sibi finxit valere de sermonum interstitiis.*

870. 'ecquis hic Hermannus. equi his Guyetus, quod probabam Proleg. p. CXNV. ecquis Camerarius.'

871. pultas, heus, fores? *Teuffelius Mus. Rhen. XXVIII p. 344 sq. pultas? :: Em (sive Ehem) senex Spengelius conl. Asin. II, 4, 43 (etiam de Vah vel Eho conl. Bacch. v. 1149 cogitans). pultas? :: Eu, senex (heu, non heus, BCD) § conl. Merc. v. 601. Vide ad v. 879.*

874. 'Cf. Proleg. p. LXXIII. Calliclen formam videtur tueri velle Bergkius (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 119. Itemque Calliclen aibat uocari defendi posse Kochio visum est eandem declinationem aliis quoque versibus Plautinis tribuere auso, ut Periphanen, Strathippoclen et fortasse Apociden Epidici III, 4, 12. 71. 2, 22. Quod fateor qui credi possit tam diu me non intellegere, quam diu plane contrariorum in numero habentur graecanica et vernacula latinitas. Quamquam Apociden illud in Epidici III, 2, 22 iam Lachmannus praeierat ad Lueret. p. 313, idemque ibidem etiam Saurean formam in Asinariae v. 85 probabat, atque adeo Calchan accusativum Plautinum scilicet Pacuvianumque tuebatur duce Charisii codice p. 66, 22 K., cuius fidem satis evertisse videor Prolegom. p. LXXXVII visusque sum etiam Charisii editori Keilio. Nec plus fidei Oresten vel Anchisen formas in horum quidem poctarum scriptis habere nuper demum disputavi Opusc. phil. II p. 487 adn. et 496 adn.' Nihilominus Calliclen scripsit Spengelius. Calliclem aiebat defendit Brixius. 'Liberius Hermannus: has qui mihi dedit, pro quo has mihi qui d. Goellerus. qui has dedit mihi B, numeris debilioribus (quamquam itidem redeuntibus Pseud. v. 691): de quibus v. Proleg. p. CCXI. CCLVII.'

877. 'certiorem hisce, Camerarius. certiorem, hice Lambinus. hosce si quis servandum putaverit, non poterit non de transpositione cogitare: Fac me certiorem, hosce homines si scis ubi habitent.' *Qua transpositione opus non esse Beckerus contendit in Studem. Stud. I p. 173 (cf. p. 180 adn.) exemplis usus nequaquam similibus.*

879 sqq. 'Hunc cur huc transposuerim et olim explicari Proleg. p. XX sq. et nunc in praeefatione expositum est. Post hunc versum qualia fere interciderint aliquo exemplo plunum facere sic stului Proleg. p. XXI:

CH. Tamne saeuiter, adulescens? tu si tibi me postulas
Dare operam, aequomst respondere mihi te quod
ego te rogo.

Vide nunc praef. p. XXIII sq. Miro et sensu et iudicio expungendum putavit v. 879 Stamkartus Comm. in Pl. Mostell. (ed. Amstelod. a. 1858) p. 127.' Item Teuffelius delet Mus. Rhen. XXVIII p. 345 sq. tanquam iocum alienum a v. 877. 880 sqq., procreatum v. 878. Contra suo loco post v. 871 defendit Bergkius Opusc. phil. I p. 637 sq. non sine argutiis artificisque. At recte negavit v. 878. 880 divelli posse cum hoc versu tun lacuna. Nescio an v. 879 post v. 883 collocandus sit, quem olim exceperit v. 889: Quid est tibi nomen adulescens? V. autem 884—888 ex altera recensione

si derivamus, optime intellegimus, cur illa quaestione v. 889 plane neglegantur quae iam intercedunt argutiae. Auget hanc suspicionem quod etiam v. 889—891 alieno loco exstant in libris, quae turbae cohaerere videntur. 'V. 879 pro cum <sum>, iuratori Reizius apud Hermannum praef. p. X sum, cum iuratori (coniuratori si Camerarius, censori 'in probis exemplaribus' Pii).' Cf. Mommsenius iur. publ. Rom. II, 1 p. 335, Schuethius de Poen. Pl. (ed. Bonnae a. 1883) p. 12.

880 sq. 'Cf. Proleg. p. CXLVI. CCXLVI. Transponebat Hermannus rogitas simul': cf. Anal. Pl. p. 51 adn. 93. simul debebat Luchsius in Studem. Stud. I p. 263 nesciō quid, non nesciō quid mensuram suo iure postulans. An: Tōt simul rōgitas? 'V. 881 unum quicquid probatum Lachmanno in Lucr. p. 286.' Præterea rīle sis de forma singillatim disputantem Bergkium p. 638, de percuntabere Loewium in Act. soc. phil. Lips. V p. 309.

882. 'faxo scies Bentleius in Ter. Hautont. II, 3, 30, Malvigijs Opusc. II p. 78. Vide ad v. 62.'

883. 'Cf. Proleg. p. CCXXXIV. memora tuum primum mihi Hermannus. primum tuum memora mihi Bothius.' memora mihi primum tuom Spengelius. primum memora mihi tuom S.

885. 'ire hercle R prorsus ut v. 457: cf. Proleg. p. LXXII. Alioqui licbat aut Si ante lucem tu ire, aut cum Reizio Hermannoque Ante lucem si ire aut cum Muellero de pros. p. 600 Si ante lucem exire. Ingeniosius tamen ceteris Si anteluculo ire Kochius, ad Appulei exemplum Metam. I, 14 et haud dubie etiam I, 11 (p. 9, 24. 7, 13 Eyss.): nisi quod tamen lucunam B non ante ire, sed post eam vocem habet.' exire, ut Muellerus, vel iter ire Bergkius l. s. s. Optime Si ante lucem biti conl. glossa biti: proficisci Loewius Act. soc. phil. Lips. V p. 309 sq. (cf. II p. 464).

887. 'Opus factost Scaligeranum, quamquam defensum ab Hauptio Mus. Rhen. VII p. 478 (Opusc. I p. 165), vix incorruptum est: servari tamen in praesenti, quia melius nondum inventum video. Opus farto est et Lambinus: quod deleto et tuebor Proleg. p. LXXXI. Opus sacco est et Palmerius p. 698. Opus face est et idem et Lipsius Ant. lect. I, 5. Opus facla est et idem. Face opust et cum Reizio Hermannus. Opus facetost Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (105) cum ruina numerorum.' Opus captost Spengelius, Opus pactost Redslobius l. s. s. p. 15. Opust fusti et S.

888. 'Nulli usui esse glossa perantiqui cod. Paris. apud Duebnerum Mus. Rh. III (a. 1835) p. 476 [cf. Cl. auct. VII 585a M.] videtur: nascum: inanem vel nugatorium: unde facile nasculum adiectivum efficias. An fuit nascellum?' bac(c)illum Loewius Act. soc. phil. Lips. II p. 464 sq. idemque de panxillum cogitat Cens. p. 530 Spengeliana redarguens. Nullus equidem dubito, quin uixillum (vel iuxillum) aut contineat aut praebeat crepitus vinarii (cf. Cure. v. 295) aliquam significationem (ruxillum fortasse, si hoc a rugere, ructare verbo fingi poterat, ut uexillum a uehere sim.). Eadem ratione anginam uinariam apud Paulum Festi p. 28, 7 ipse dicit Plautus (non 'nescio quis poeta comicus', ut L. Muellerus dixit l. ad v. 540 s.): Pax autem ructus sonum reddere videtur.

889 sqq. 'Meiero et Ladwigio in transponendis versibus adsentitur Fleckeisenus Philologi II p. 113, idemque pridem ipse intellexeram.'

Adde Teuffelium Mus. Rhen. XXVIII p. 347 Bergkiumque p. 638. Cf. ad v. 879. 'id est tibi nomen R olim Proleg. p. LXXIII. id est nomen tibi Fleckeisenus: sed v. Proleg. p. CCXXV: illud est nomen Meierus. Liberius adulescens, est id nomen transponebat Ladewigius. tibi illud tam incommodum est ad sententiam, ut non possit non additiciu[m] videri. Ceterum non impediam si qui istuc nomen est praeferrant.' Quid istuc nominis censor. edit. Ritschel. p. 314 sq. Quid tibi nomen est Spengelius. Sed quid est tibi nomen Bergkii p. 638 sq. Cf. sis H. Kochlerum l. s. s. p. 51. 'Non recte interpungebatur Pax, id. Cf. v. 891. pax cur tam mihi suspectum sit, ut pervetustum mendum subesse credam. dixi Opusc. phil. II p. 254: atque de tax iam Meursius cogitabat. Miro artificio explicandae pax formae Plautinum harpax e Pseuduli v. 654 adscitum est.' CH. idne est n. t.? SY. Hoc ac dein v. 891 SY. Quasi si dicam e. q. s. ac v. 892 CH. Hic h. s. s. quid ais [tu] adulescens Bergkii. Ceterum v. 890 fortasse nomen nogatorium fuit (cf. v. 856) itemque apud Naevium com. v. 105 R. noctem noco (pro nanco) ducere. De v. 896 sq. cf. praef. p. XXIV.

898. 'sno dare gnato Lindemannus (Spengeliusque). gnato suo dare Fleckeisenus. Cf. Proleg. p. CCXXXIV. CCLVII. dare suo gnato Hermannianum parum perite reiectum a Muellero de pros. p. 213.' Cf. eundem Additam. p. XII Brixiumque.

900. 'Restituto naugatur in eodem versu non potui non paullo post naugari, quamquam ibi libri omnes nugari.'

901 sq. 'Post v. 901 quam lacunam signari, ea talem fere sententiam haustam esse conieci Proleg. p. XXII (vide nunc praef. p. XXIV sq.):

CH. Mira sunt, qui hic scire potis est me fuisse in Seleucia,
Vnde redeo huc: ut ut est, pergam porro percontarier.'

V. 901 cum lacuna a Ritschelio statuta (a Spengelio Bergkioque negata) Teuffelii Mus. Rhen. XXX p. 632 sq. pro altera recensione habet v. 928 sqq.: unde post v. 928 iam nulla statuenda sit lacuna. V. 901 et 902 inter se permutandos esse exposui Act. soc. phil. Lips. II p. 457 idemque sensit Ribbeckius in Diar. litter. Jen. a. 1875 p. 452. 'V. 902 dedit ipse (del. mihi cum Reizio), quod iam Proleg. p. CXXXVIII tuebar, nunc ideo potissimum tenco, quod multo concinnius e manibus in manus sine mihi quam addito pronomine dicitur. A prosodia sane dedi non minus recte defendas quam v. 661 pige(t): tutatusque est mihi Fleckeisenus Cens. p. 257.'

903 sq. 'quidem is est pro quid(d)amst Hermannus? Proximo v. ('quem ex B protractum a Scioppio Verisim. III, 3 primus recepit Taubmannus') si equidem Spengelius (item v. 978), praeter rationem.

905. 'Hcm, ridicule Hermannus: sed v. Proleg. p. CCXLVI.' quicum pro quocum Fleckeisenus (item Spengelius Brixiusque). Cf. Graefius Philol. XXXV p. 672 sq.

906. 'est ei nomen CDFZ: asperitate singulari, quam non debui tueri Proleg. p. CXII.'

907. 'illi illi defensum Proleg. p. CLXXXVII conl. p. CXCIII. Illi illi illi cum Acidalio Hermannus, merito fortasse probatum Naevio de allitt. p. 382. illic illi Muellerus de pros. p. 568, valde inconcinne.'

912. Iam recommentu's nomen :: Deum hercle me *Bergkii* p. 639. Iam recommentatus (*om. es*) post *Bothium* defendit *Olsenius* l. s. s. p. 50. An: Diuom hercle [me] atque hominum pudet?

913. 'noueris et me libri. noris et memet *Hermannus*: de quo non recte existimari *Proleg.* p. CCXXII conl. p. CCXXXV, non cogitans de tam quam diuinctim scribendis. <sed> fieri recepto noris *Fleckeisenus*.'

914. 'manu pro in manu cum *Bothio* R *Proleg.* p. CXXXIX, in hoc genere olim quam hodie scerior. ut ante id add. *Lindemannus*: quo hic non magis opus est quam v. 831.'

915 sq. Cast *Spengelius* itemque *Bergkii* (κ *Plauto* tribuens). c st *Locrius* Act. soc. phil. Lips. V p. 341. 'Callicles pro Calli[ci]as *Camerarius* parum cogitate. Nec *Calliades* nec *Callidamas* probabilitatem habet.'

917 sq. 'Callimarchus formae fidem faciam *Opusc. phil.* III (p. 314). *Calliarchus Meierus* p. 324. *Callimorphus Bergkii* Cens. p. 1145 (24). *Callimachusne Guyetus*. an *Callimachus* R olim *Proleg.* p. LXXXII. *De numeris* v. 918 v. *ibid.* p. CCXXXIII.'

920. 'non monstrare possum hos *Guyetus*. non monstrare istos possum *Bothius*. Etiam de nequeo monstrare istos (ut v. 92) cogitari posse nec me fugit nec *Bergkium* *Diar. ant. stud. a. 1852* p. 346 (103). cui praeterea non monstrare pote istos non displicuit: eodemque *Muellerus* inclinat de pros. p. 363.'

922. 'Pro numnam potui etiam anne: nisi tamen a librorum scriptura mim vel min propius illud quam hoc absit. Olim *Proleg.* p. LXXV probatum numne *Plantinum* exemplum non habere dici *Opusc. phil.* II p. 248 adn. an *Chares*? an *Charmides*, num *Charmides Camerarius*. Char. CH. an *Chares*? an *Charmides*? *Palmerius* p. 759. Char. CH. an *Chares*? an *Charidemus*? num *Charmides Acidulius* et priore an delcto cum *Reizio Hermannus*: quod cur ferri nequeat, intellegitur e *Proleg.* p. CCXIII. Pro paenultimo nomine *Charmadas Bothius*, *Charmylus Meierus* p. 324. Char. CH. *Charinus*? an *Chares*? an *Charmides*? *Bergkii* Cens. p. 1145 (24 sq.).' an *Charicles* :: Non est. :: *Charmides idem Opusc. I* p. 639 sq. an *Charmides*. SY. An *Charmides cens. edit. Ritschel* l. s. s. p. 315. ad *Chares*? ad *Charmenes* :: Num *Charmides*? *Spengelius* adsentiente *Brixio*. enim *Charmides*? *Ribbeckius Mus. Rhen. XXVII* p. 179, pro quo SY. Enim *Charmides*! (seruatis Char. :: *Chares*? an *Charmides*?) rectissime *Langenus Symb.* p. 266. Ex mim scriptura mirere nim particulae pro ne(m) affirmativa positae testimonium elicuisse *Warrenum* l. s. s. similiter de *Mere*. v. 767 errantem.

923 sq. 'istuc pro istic *Bothius*. erit rix latinum, ac ne ad sensum quidem sycophantae satis aptum.' erit vindicarunt *Brixius Bergkii*que p. 640. Cf. *Ter. Phorm.* v. 801 sq. aliaque exempla apud *Druegerum* § 136. 'Ceterum numeros quamquam eorum sane exemplo, quae ad v. 902 tetigi, sic pronuntians tuare: Em istic era' qui (vel quod eodem redit eri' qui), tamen haud scio an tali vitata asperitate poeta aut Em iste erat scripserit aut fortasse etiam simplicius Em istic est (id quod nunc rideo iam *Geppertum* suasisse): nam de Em istic erit non esse cogitandum significavi *Opusc. phil.* II p. 700. Post hunc ver-

sum aliquod intercidisse recte sensit Meierus l. s. s., quod quale esse potuerit, hoc exemplo declaravi Proleg. p. XXII:

dixi ego iam dudum tibi:

Non placet, qua te erga amicum uideo amicitia utier.

Bene te potius e. q. s.

Vide nunc praef. p. XXV. V. 924 pro dittographia versus deperditi habet Teuffelius Mus. Rhen. XXVIII p. 346. V. 923 de dudum iam cogitat Langenus Symb. p. 43.

925. 'inter libri omnes. intra cum Camerario posteriores omnes.' Cf. v. 909.

926. 'Cf. Proleg. p. XLIV. ille ergo pro ergo ille Reizius (Spengeliusque): de quo olim praecepta Proleg. p. CXXVII diu est ex quo retractanda esse intellexi.'

927. 'Mihi latitabat substituta cum Reizio mi forma nunc non sollicito. Latitabat mihi Hermannus. Si adpellasses, respondisset nomini R. Si appellasses, respondisset, nomine sic interpuncta Guyetus: sine interpunctione libri. respondisset, si appellasses nomine Hermannus.'

928. 'ipse ubi est libri omnes (ubi ipse est nullus). Pol illum reliqui ad Rhadamam in Cecropia insula R cum Bothio. Iliqui pro reliqui Hermannus servans Rhadamantem. Rhadamam formam firmavi Proleg. p. LXXXVII: cf. Opusc. phil. II p. 491. Sed quo saepius versum recolo meditando, eo mihi valdus adridere fatcor Guyeti rationem ipsi Plauto haec verba tribuentis:

Sed ipse ubist? Sv. Pol illum reliqui ad Rhadamantem in Cercopia.

Nam cum ipsa Rhadamam forma Bothiana, quamquam non carens analogia, tamen dubitationem non excludat, praeterea autem B interpunctionis nota minime usitata cecropio insula vix possit nihili esse videri, non abhorret profecto a probabilitate totum insula vocabulum alicuius interpretis glossema esse, qui Cretenses esse Rhadamantum cum Minoe fratre meminisset: sive is simplex insula nomen adscripsit, sive hoc e pleniore explicatione Creta insula solum relictum est. Lacuna quid fere sententiae post hunc v. haustum esse rideatur, velut hoc exemplo significavi Proleg. p. XXIII (vide nunc praefationem p. XXV sq.):

Herele memorem nugatorem: modo qui fui in Seleucia,

Vt ille memorabat, ni mirum nunc sum in Cecropia insula:

ubi recepta Guyeti coniectura consequens est ut alter, quem lusi, versiculus leviter mutatus talis potius prodeat:

Vt ille memorabat, ni mirum idem nunc sum in Cercopia.'

Cum Guyeto item fecerunt Wagnerus, Spengelius (Cecropio inferens), Bergkiius p. 640 conl. Simon. Amorg. frg. 34. ad Rhadamam in Cercopiam insula Fritzscheius Anal. Plaut. (ed. a. 1878) p. 10 probante Brixio. Ceterum cf. ad v. 901 et 936.

929. 'qui, ipse egomet interpungebatur: verum vidit etiam Meierus p. 321. Et dittographia versuum 936. 937 hunc esse natum Ladewigius Philologi XVII p. 255 sibi persuasit: quod ad illum locum aliter statuimus.' Cum Ladewigio fecit Teuffelius Mus. Rhen. XXVIII p. 346.

930. 'quod debebat Gruterus. In correptum hoc iniquius me animadvertisse Proleg. p. CXXXIX iam fessus sum Mus. Rhen. XIV (a. 1859) p. 488 (Opusc. phil. IV p. 407 adn.).' Cf. Luchsius in progr. Erl. a. 1883 p. 10 sqq. Ceterum v. 931 adistis Acidalius (cf. v. 939. 942) pro ad(i)sti (adistix B, ubi x Syeophantae notam esse X Bergkius p. 611 vidit [itemque Locvius]: cf. init. sc.).

933. Omnium primum in Pontum aduecti Arabiam Spengelius adsentiente Muellero de pros. p. 443 — 'aduectia arabiam BCD de qua scriptura mirre Muellero iudicium' —: cf. Addit. p. XIII sq. 52.

934. 'F(h)o om. Guyetus.' Hermannii rationem impugnavit Brixius. 'illaec ubi tus Camerarius. cubi formam (ut in sicubi alicubi) firmavi Mus. Rhen. XXV (a. 1870) p. 307 (Opusc. phil. III p. 137).' Repugnavit Muellero Additam. p. 29 adn. 45, hoc loco etiam Brixius.

935. 'cunila cum Hermannio pronuntiandum esse statui Proleg. p. CCLXXVIII sq., quamquam graece est κοινλη, non atque cunila: eam id quidem ob caussam metricam, quam postea identidem tetigi, ut praef. Mil. glor. p. XXII, Opusc. phil. II p. 684 sq. conl. p. 399. 691.'

936 sq. 'hunc post graphicum inrepsit e proximo versu. sed ego sum insipientior . . . nesciat non dubito pro dittographia versus 929 habere: neque enim nunc id agitur, ubi sit vel fuerit Charmides, sed quos locos sycophanta adierit. Expulsum est huiusmodi hemistichium aliquod:

Nimum graphicum nugatorem. quem ego contundam probe:

Nisi quia lubet e. q. s.'

Dubitat Brixius eum Teuffelio l. s. s. (cf. ad v. 928). Contra Bergkius p. 640 v. 936—938 omnes pro dittographia v. 929 sq. habet nullam lucunam admittens. 'Ceterum v. 937 Qui egomet, unde iungebatur: Qui, egomet unde correxit etiam Meicrus p. 324.' redeam huc, rogitem (servato hunc v. 936) Bergkius p. 641. 'quod ego ne forte expectas, cautum est Proleg. p. CLXIII. V. 938 quia hunc lubet Hermannus: sed vide Proleg. p. CCXXVII.' Cf. Langenus Symb. p. 58.

939. 'istis Acidalius (cf. ad v. 931). aduortas (ut c. 897)?' aduortes defendit Bergkius p. 641. Cf. etiam Rotheimerus l. s. s. p. 45.

940. 'Pro quo(a)d [d]e Guyetus qui de (adsentientibus Wagnero Spengelioque), quod e Lachmannus in Lucr. p. 386, quod haud dubie interpretans quoad, quod ipsum post Lachmannum Bergkius suavit Annal. phil. t. 81 (a. 1860) p. 393. Praeterea Ad caput, amnis quod interpungendum videbatur Lachmanno.' Videsis Kesebergium Quaest. Pl. et Ter. ad relig. spect. (ed. Lips. a. 1884) p. 24.

941 sq. 'e caelone Hermannus: sed vide Proleg. p. CV adn., de numeris autem versus p. CLXXXVI. V. 942 Eho (om. an) Reizius. Cf. ad v. 934. ascendistis Acidalius (cf. ad v. 931).'

943. 'eho an veteres post Z edd. eho anne, ut F, Rittershusius apud Scioppium Susp. lect. II, 3. an tu deleto cho R Proleg. p. CLXXV. CXC.' uisti pro uidisti Kochius conl. Mere. v. 393: v. ad v. 420.

944. 'Callieli isse Camerarius. Charmidi isse Scioppium l. s. s. Callide? (voeatirum priori versui continuatum) Sy. isse Bothius satis inepte. Licebat etiam Alii dis isse.' Em alii di isse Ribbeckius Mus. Rhen. XXVII p. 179. Hunc a. d. i. Bergkius p. 641. Ceterum cf. praef. p. XXVI.

946. 'Sy. Ego hercle *Camcrarius*. Sy. Ego uero hercle *Bothius*. Sy. Ego quidem hercle *Hermannus*. si es molestus (*sic BCD*) potest sane ad si molestumst spectare.' Tacco hercle, etsi itast. CH. Molestu's *Spengelius*. At Tacco supplementum, quod cum *R* exhibuit (de cuius scriptura cf. *Kellerhofius l. s. s. p. 61*) non coit cum versu 948 ab ipso *Spengelio* praeclare emendato. Vnde ad hoc potius exemplum hunc locum refinxerim:

Sy. Saeuos hercle's! CH. Nimis molestu's: nam p. n.

947. 'Manere oportet *Scioppius*. Se praebere o. *Bothius*. esse o. <hominem> *Hermannus*. Praedicare o. *R* olim: pro quo etiam Autumare o. potui. Rere o. *Hauptius Mus. Rhen. VII p. 479 (Opusc. I p. 165)* adscito simul hominem *Hermanniano*: quod fateor me non intellegere. Novam supplendae lucunae viam *Ribbeckius* ingressus aliam sententiam hanc substituit: Porro audire oportet, qui . . . perueneris, pudicum ut sit pro subiecto: coniectura meo sensu minime spernenda.' Praebere aurem oportet (et antea nemini) *Bergkiius p. 641*. Enarrare o. *Spengelius*. Pol perhibere o. *S*. 'Ceterum abs terra ad caelum qui transposuit *Hermannus*: sed v. *Proleg. p. CCXVI*.'

948. 'Mittam uti te *Hauptius l. s. s.* Catamitum hau te *Buggeus (v. ad v. 598) II p. 29* ingeniose, si forte non vere: id quod suum fecisse *Lorentium Nunt. erud. Gotting. a. 1868 p. 1200 et Philologi t. XXVIII p. 563* arguit *Vssingius (Tidskrift for Philologi og Paed. t. VIII, a. 1869) p. 209*. Cf. *Sigismundus de HAUD negat. p. 257*. De itinere haud te *Bergkiius p. 641*. 'Pro hosce expectes hos.'

950. 'Quid ais tu? nunc interpunxi cum *Mciero p. 324 cont. v. 892. Poen. I, 2. 130. V, 2, 25. 30 al.* Quid ais tu nunc? vulgatur. Quid ais? tu nunc *Lomanus Spec. p. 54, Fleckeisenus Philologi II p. 83*. Cum *Lomano* fecerunt *Spengelius Wagnerusque atque idem in edit. III correcturus erat ipse R*. 'nunc debebat *Reizius (servato enim ipsum). ipsum (om. eum) Guyetus. V. 951* istas tibi transponebat *Bothius*.'

952. 'Norisne *Guyetus, Reizius (servantes me edepol)* itemque *Spengelius atque (Norin) Muellerus Addit. p. 102*: 'quae forma vereor (quamquam non inmemor *Ciceronis Orat. § 157*) ne non magis *Plautina sit quam nosse nossem, quode v. ad v. 957. hem, nae Hermannus*.' Cf. ad v. *1111*.

954. 'mih i etsi, qui in hac quidem versus tueare, *Proleg. p. CCXXVIII ostendi explicatius, tamen nunc simplicius visum est ipsa scriptura pronuntiationem craequari. Ceterum mihi qui transponentem me l. s. s. secutus est Fleckeisenus*.'

957. 'Pro *Mihii* concederet quod item proponebam et *Proleg. p. CV commendabam Mihii* concederetne, nunc ut reprobem facit *Fleckeiseni de nosse nossem forma non Plautina observatio Ann. phil. t. 95 (a. 1867) p. 632 adn.* Cf. *Luchsius in progr. Erl. a. 1883 p. 22*. *Mihii* id concederet, ni med ille vel *Mihii* concederetne id, ni *Bergkiius p. 641*. illic pro ille *Spengelius (Mihii et nossem servans)*. 'me et ille et *Muellerus de pros. p. 333 adn.*: quod saltem et me ille et esse debuit.' De nouisse ect. adde *Engelbrechtum in Stul. Vindob. VI (a. 1884) p. 227 sqq. accuratius disputantem*.

959. 'possim *Camerarius praeter libros. Transponi* Si illo hunc possum m. n. Ph. Kochius iubet, non sine aliquo specie. Cf. *Scioppium Susp. lect. II, 3.* Adde *Bennedorfium in Act. gymn. austr. XXVI* (a. 1875) p. 611 sq.

963. 'hic homo mastigeus e codicibus affert Pius. mi hic homo astu. heus *Hermannus.*' heus Pax, tribus verbis te uolo *Kellerhofius emendarit* p. 82.

964 sq. 'quod accepisti tolerandum esse iam tum intellexi cum *Most. 308* age accumbe alia alibi similia intacta reliqui. tu accepisti *R olim Proleg. p. CXXIV: formu non minus hic quam supra v. 420 improbabili.* *Transponebat Hermannus aurum id quod accepisti. De numeris v. 965 ne quid vertare cautum est Proleg. p. CCXLVI. CCLXXIII.*'

967. eius duce *B Loevius Act. soc. phil. Lips. V p. 314 sq.* (de nepe eiusdem *B scriptura v. 966 cf. ul v. 328: eodem versu ab eopse Spengelius sine ratione).*

968. 'ego dem aurum *Hermannianum probatum Proleg. p. CCXC. CCXCII: pro quo tamen etiam dem ego aurum vel aurum ego dem licebat. ego aurum dem cum libris qui tueri volet, mi pro mihi scribit necesse est, accentu in ipso sine sententiae vix probabili,* quamquam *Spengelio (non a Spengelio) probato.*

969. 'te accepisse a me *Kampmannus de AB praeupos. p. 14, contra quem Hermannus dixit in Nor. annal. phil. et paed. t. XXXV (a. 1842) p. 193. a me te accepisse cum defendere celle videtur Buchelerus de decl. p. 14, meo sensu ul nimiam sese similitudinem eorum adplicat quae non potui non inclementius perstringere Mus. Rhen. XXIV p. 489 ubi. (Opusc. phil. III p. 130).* Ceterum *fassu's scripturam pro fassus interpretat Olsenius l. s. s. p. 39.*

971. 'huic auro pro auro huic *Hermannus. De hercle es, non hercle's, v. 973 v. Proleg. p. CCXXXV.*'

974. 'argute <me> obrepisti *R Proleg. p. LXXXIII conl. v. 60.* At cf. *Pseud. v. 686. argutus Spengelius, arguted Brixius, argutule Kochius Mus. Rhen. XXXII (a. 1877) p. 99. Possis etiam argute <ob rem> obrepisti.*

975. 'Posquam scripsi, ut accommodarem ad proximum pos tu, quod vindicavi *Opusc. phil. II p. 549.* Adde *Bergkium Diar. aut. stud. a. 1852 p. 349 (Opusc. phil. I p. 106), Loevium Cens. p. 537 sq. Dein factu's refutavit Olsenius l. s. s. p. 27, exempla satis inter se dissimilia congerens.*

976. 'tu nec eras *Bergkium l. s. s. p. 346 (103). non tu eras Muellerus de pros. p. 181.* Totum versum spurium esse demonstravit *Loevius Act. soc. phil. Lips. IV. p. 343 sq. Cf. v. 980.*

977. 'Proin tu te etiam edd. Proinde tu *Hermannus: sed v. Fuhrmannum Ann. phil. t. 97 (a. 1868) p. 852. te recharmida Hermannus. Ineptit interpretando Durantius Casellius Variarum l. II c. 14 p. 86 ed. Lutet. a. 1592.* rusum ted echarmida vel rursum itidem decharmida *Bergkium p. 641. Proin tu te itidem ut charmidatus | es rursum decharmida non displicuit Olsenio l. s. s. p. 46.*

979 sq. 'esse ego *Bothius, non improbatum Muellero de pros. p. 299. 428 frustra laboranti in accentibus. quilubet cum B Scioppius*

Susp. lect. II, 3, Acidalius. V. 980 confictum esse ad exemplum v. 976 pridem mihi persuaseram, cum idem vidi Ludewigium sentire Philol. XXVII p. 255.

982. fassu's improbat *Olsenius l. s. s. sublata post redde distinctione v. 981 fassu's adiungens.* 'Spondiacam in hac sede vocem aurum excusavi ut potui *Proleg. p. CCXXXVI*; nunc haud scio an aurum id tibi scripserit poeta' (quod probat *Kochlerus l. s. s. p. 68*). 'tibi? *Hermannus, recte improbatum Hauptio Opusc. I p. 166.*'

983. *Properasne conl. Aul. v. 431 Beckerus in Studem. Stud. I p. 160 adn.* 'propere abire *Bothius: quod cum actutum sociatum placere nequit.*'

985. ementitus es 'durioribus numeris' defendit *Olsenius p. 49*, ementitus, is saltem exigens. *Ceterum in proximis ipsun es ter corr. Spengelius.*

989 sq. *Pro ser[i]o quoniam aduenis male serior quoniam a. Spengelius.* 'sero quandoquidem a. post *Geppertum Kochius, convenienter versui 991.*' *Nullus dubito, quin scribendum sit:*

Enim uero serio! quoniam aduenis —

Vapulabis e. q. s.,

nisi Vapula sis praestat. 'V. 990 Vapula *Bergkiius Cens. p. 1144 sq. (25)*, sed idem de uapulis (h. e. uapules) scilicet coniunctivo cogitans *Diar. ant. stud. a. 1852 p. 349 (106)*. Vapulabis arbitrato meo cum *Gulielmio Hermannus. Liberioris transponendo numeris consulere Muellerus de pros. p. 568 instituit*: post quem Meo arbitrato vapulabis *Spengelius dedit.* 'E novorum aedilium mentione quid sit consecrarium ad tempora *Trinummi definiendu explicari Parerg. p. 348.*'

991 sq. 'An pro At (sic cum libris *Acidalius Camerarius: cf. Scioppium Susp. lect. II, 3.* quando equidem R ut v. 352, certa ut puto id ratione suadente. V. 992 etsi pro si te *Acidalius*; post an pro an *Lambinus, quod probabat Scaliger.*'

994. Sed enim tu qui sis *Camerarius. Pseuderum: qui sis (sublata post infortunio distinctione) Bergkiius p. 641.* 'cicum R ut *Rud. 580 pro floccum: quom notionem non est credibile post unius versus intercallum iteratum esse. Quamquam etiam alia in promptu sunt, e. e. naucum vel hilum, vel cicerim conl. Placidi glossa p. 486.* *Placidus p. 23, 23 D. cicum, non cicerim, explicat cum aliis: idque hoc loco firmavit Loeuius Cens. p. 530.*

995. 'Fleckeiseno auctore sic ut feci interpunxi conl. *Stichi v. 599, pro eo quod erat lbo ad illum, renuntiabo.*' *Ch. Abi. Sy. Ad illum r. Bergkiius p. 641.* 'mihi qui tris *Hermannus: sed v. Proleg. p. CCLVII.*'

997. 'Cf. *Langenum Mus. Rhen. XII (a. 1857) p. 433.*' Qui di te *Spengelius.*

998. 'Cf. *Proleg. p. XIX. CCCXVI.*' illic hinc *Kiesslingius emendavit Mus. Rhen. XXIV p. 119 confirmante Brixio.*

1005. 'mouet mutum, tacet interpunxit *Bothius. Totum versum seclusi ut male confictum prioris interpretamentum*: qui male saltem confictus neque *Wagnero videtur neque aliis.* 'Ceterum v. 1004 de tintin(abulium vide *Lachmannum in Lucr. p. 37.*'

1008. 'facite *Camerarii editio altera, unde face tu N. Faber apud Gulielmum e. 2, Hermannus.*'

1009. Ne subito tuis exoriatur scapulis stultitia malum *vel* N. s. ulmeum e. se. supplicium tuis *Bergkii* p. 641. Ne subito tuxtax oriatur sc. st. tua *§* *conl. Persae* v. 265: *ulde* taes taes *imprecationis a de Rossio editae in Nunt. Inst. arch. (Romae a. 1880) p. 6 sq.*

1014 sq. 'thermopotas *Bothii*. thermopolasti absurde N. *Heinsius Adversar. I, 10 p. 98*': cf. *Vulolphius in progr. gymn. Leobsch. a. 1877 p. XIII. Ceterum de v. 1015 integritate perperam dubitare videtur A. Mullerus l. s. s. (cf. ad v. 868).*

1016. 'hominem hunc *R olim Proleg. p. CLXXV: mox* hominem ut v. 851 sq. (*quicum cf. ad v. 861 adnotata*). 896: *quo fit ut exercitor ultimam serret longam.*'

1018. *Memoria scribendum est cum Seyfferto Stud. Pl. p. 26 conl. v. 1014 (adde Mahlerum l. s. s. p. 29 adn.). De hominibus cf. Bergkium Philologi XVII p. 56 (150) atque (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 98, ubi aut hoc aut frugis pro frugi suadet. Servato hominibus pro quia potius quoniam Reizius apud Hermannum praef. p. X, quia tu R Proleg. p. LXXIII, quia ita Wagnerus, quoniam Spengelius (v. 1020 post v. 1022 relicto), ain, uerbero? pro an uero § conl. Capt. v. 551 al.*

1021. 'Theruchus *Camerarius*. Cheruchus *Salmasius*. Ceruchus nescio quis in exemplo *Plantiniano* *bybliothecae Leidensis.*' Truchus et Kruchus (*Krachus?*) *Bentleius*, idem fuit *delens*. Trochus *Spengelius*. 'Cerdonicus pro *Cercon. conl. Osthelderus p. 35*', *Creonius Spengelius*, *dein Crinnus servens*. 'Crimmus *Sealiger, Guyetus*. *Vtrumque et Crinus et Crimmus qui defendi possit, expendi Ind. schol. aest. Bonn. a. 1856 p. VI (Opusc. phil. III p. 318): cessi tamen nunc metricae rationi quam ad v. 935 tetigi, quamquam fieri potest, ut regulae neglectio excusationem a nominibus propriis habeat. Cricolabus est λαμβάνων κρίων i. e. condalium: probabilitatem vix habet Cricoclopus.*' *Cerdobolus Spengelius*. 'Denique *Colobus Valla. Cottabus Palmerius p. 697. [Kollabus Bentleius.] Collabus nomen vindicavi l. s. s. Totum versum Bergkii Cens. p. 1145 (25) talem conformavit: Chrysus fuit, Cerconicus, Cercobulus, Collabus: quantumvis dissimile veri sit bina deinceps nomina eodem Cerco- initio fuisse.*'

1022. 'Scapulicrepidae *Guyetus*.' *Oculistrepidae Spengelius*. *Culicrepidae Loewius Anal. Pl. p. 201, rectius deinde ipsis BCD ducibus cruristrepidae inferens. Oculicrepidae, quod pessime temptari Anal. Pl. p. 46 sq., nunc ipsum tuor conl. Anon. Valcs. 14, 87 p. 303, 9 Gardth.: accepta chorda in fronte duntissime tortus ita est, ut oculi eius creparent. De versu in libris sequente (1020) cf. praefationem p. XXVI sq.; vide ad v. 1018.*

1023. 'De Quorum hercle — quod saepe ercle scribitur in libris — cf. *Proleg. p. CCXXVII. CCLXXIV. Quorum hominum Reisigius Schol. gramm. l. lat. p. 377. Quorum (om. eorum) Hermannus. Quorum heri Bothius. Quorumne Kochius.*' *Corgo eorum vel tale quid conl. Trucul. v. 104 §. Dein surpuit Bentleius. surripuerit Hermannus, unde surpuerit R cum Lindemanno surrumpiat recepturus in ed. III. Ceterum v. 1024 forem ex furorem (C) elicit Loewius l. s. s.*

1025. 'addam || Num memorabilem scilicet scripturam casui tribuendam esse negans *Muellerus de pros. p. 568 ad damnum unum proponit infelicissime.*' *V. 234. 971. 1031. 1058. 1059 adscripsit R: cf. tamen*

Muellerum Addit. XIII. 'ἐπιθήκη in marg. adscriptum a Scaligero graecorum in hac ipsa fabula vocabulorum παῖσαι v. 187, οἴχεται 419, πάλιν 705 exemplo commendari commode monet Kochius, vindicatum id a me Proleg. p. LXXX sq. (cf. p. CXCIV): pro quo ut epithecam *Riczius* tollendi hiatus causa; in apothecam *Hermannus*, hypothecam cum *Valla Pius*, parathecam vel apotyehiam [sic] *Scaliger* item in marg.' Adde sis *Fritzsium Anul. Pl.* p. 7. Quamquam cogitare possis de auctarium per graecum vocem explicato. ἐπιθήκη impugnat ut post damnari inserens *Bergkius Opusc. phil. I* p. 641.

1026 sq. 'perisse *Fleckeisenus Exerc. Pl.* p. 32. dicis coni. idem': at cf. *Catulli VIII, 2.* Ceterum versus 1027 totum *Stasimo* relinquendum esse (non — domi spectatoribus dicenti) serio contendit *A. Muellerus l. s. s.* p. 23.

1028. 'neteres hominum mores *Lindemannus*, perbene ad speciem litterarum, ad sensum nimis languide. neteres mores, utinam *Guyetus*. hominibus neteres mores *Bergkius de Triu.* p. XIV (69), parum feliciter. neterum hominum mores dubitanter *Kochius.*' neteres <heminae> homines § conl. *Catoue r. r.* 57, 1. *Quintil. VI, 3, 52. Flav. Vop. Tac. XI, 1.* Adde cognomen *Hemina* (conl. *Frugi*).

1029. 'Transposuerunt Hic maiori honori potius essent *Guyetus*, Potius maiori essent hic honori *Hermannus*, Maiori hic honori potius essent *Bothius*, pessum datis autem numeris Maiorum potius in honore *Bergkius l. s. s.* Ceterum maiori honori fortasse relicta sunt e prisca maiorei honorei scriptura.'

1032. 'mores pro homines libri contra utque v. 1028 factum: quocum conciliari nequit more habent v. 1034. Pro quod *Bergkius* quoad: scil. cf. v. 439.'

1033 sq. 'sanctast, liberata *Galicius*. Post licentiam v. 1034 non plene interpuncti: alioqui cuius v. 1033. 1034 inter se transponendi fuerant': atque transponi iussit *Bergkius* p. 641. 'morem habent. *Cir.* Licentiam *Bergkius Cens.* p. 1146 (25. cf. 641): quod iam praef. *Mil. glor. p. XXI adn. reucci.*' more habet licentiam *Votschius de inf. p. 11* reprobante *Barthio de inf. p. 62.*

1036. 'Strenniores *Riczius*. Strenuos iam *Hermannus.*' Strenuosos *Loewius Anul. Pl.* p. 202, optime: ctsi glossa allata dubia est ex *Epinalensis* memoria. praeteruidere pro praeterire *Spengelius*. 'praeteriri *Scaliger*. Nequam id quidem est *Hermannus*: quo cur non opus sit, explicari *Proleg. p. CXI.* Morem nequam quidem *Bergkius l. s. s.* p. 348 (106), sercato Strenuos sine nunc: dupliciter laborante versu.' Et h. v. et v. 1035 item totum *Stasimo* relinquendum esse *A. Muellerus* credit l. s. s.

1038. 'Magis queis sunt *Cumerarius*. Magis qui sint *Bothius.*' Magisque is sunt *Spengelius*. Alia temptavit *Muellerus Addit. p. 82* sq. 'obnoxiae quam cum *Pio Guyetus* liberi parentibus corrigens. Versui 1037 praepositum *Riczius Mus. Rhen. XXIII* (a. 1868) p. 378* hunc esse talem voluit: Magis qui sunt obnoxiosi quam parentes liberis? Ceterum v. 1037 More pro Mores *Bothius.*'

1039. Et miserae *Spengelius*. Eae miserae quod ex *Z* vulgabatur vindicat *Seyffertus Stud. Pl.* p. 9. 'De numeris v. *Proleg. p. CCXXXVII.*'

1043 sq. 'Versu 1043, ut quo versuum 1037. 1038 sententia iteretur tantum, merito offensum *Ladewigium Philologi XVII* p. 255 fugit tamen

ita ne proximis quidem duobus locum esse aptissimo cum illo vinculo iunctis: quapropter omnes tres post Plautinum demum aetatem additos esse existimandum est. Quin immo etiam v. 1046 sq. in suspicionis societatem trahendos esse animadvertit Langenus in *Annal. phil. CXXV* (a. 1882) p. 680.

1046. 'Non pro Nonne cum Guyeto Meicroque p. 325 iam Proleg. p. CV adn. probabam.' Adde Spengelium (*Die Part. NONNE*) p. 4. 'pullice B prorsus ut v. 1044. 1057. Eam scripturam, quam non habeo qui defendam, ipsa litterarum similitudo suadet ut e PUBL. potius quam e PUBL. ortam credamus, ut scriptum est v. 286. Cf. Proleg. p. CII. omnibus tuentur Scioppius *Susp. lect. V, 13*, Doederlinus *Synon. IV p. 355*, Hildebrandus in *Appul. Metam. VII, 5*. Non potest v. 1046 comparari: gregem universam uoluit totum auortere (h. e. 'die ganze Heerde auf einmal' vel 'in der Gesamtheit'), quando 'allen Menschen auf einmal' hinc esse alienissimum apparet.) nam hominum genus id omnibus Spengelius. Cf. Sittelius (v. ad v. 29) p. 97. Ceterum v. 1047 omni male facit poplo (?) Bergkius p. 642.

1049. 'Pro eorum ex cæspetes suo ex vel (sive ex) ipsorum aut suopte, ut ad idem subiectum referatur probant.' De illorum vel aliorum pro ingenium inferendo cogitat Bergkius p. 642. eorumque pro eorum ex Leo (cf. ad v. 639) p. 4. 11 ridit scribendum esse, horum pro horum Studemundus in *Annal. phil. CXIII* (a. 1876) p. 60.

1051. 'beneficio inuenias tuo Bentleius in *Ter. Eau. I, 2, 69* itemque beneficio cum R substituto Spengelius Wagenerusque.

1052 sq. 'Hos v. non eiusdem manus vel recensiois esse atque eos qui præcedunt Bergkius *Cens. p. 1146 sq. (26)*, perspexit unum alterumve præterea versum periisse comiciens: uisitentemque habuit Fleckeisemus *Cens. p. 248 sq.* Mage si exigere incipias Bothius. *Fefellit me opinio Proleg. p. LXXVI. LXXXIX.*'

1054. 'uenerit mi in mentem Bothius: non sane incommode. De mi(hi) vide ad v. 954. re commonitus sum modo olim placebat Proleg. p. CCLXXVIII: nec fortasse immerito. De reapse cogitat Muellerus de pros. p. 277.'

1056 sq. Quom dederam, talento vel Dederam, quo t. temptarit Bergkius p. 642. Nam ego talento, mutuom Quod dederam, Thaletem inimicum mi emi (i. e. sapientia destitutus talentum dedi) & conl. *Capt. 274 al.* In talento repetito item haesit R. 'De pulpicis, pullicis vide ad v. 1046.'

1059. 'audin Muellerus de pros. p. 180. 568: per se non improbabiler, sed male interpretatus lacunulam quae post AUDI in A est': item Bergkius p. 642, recte probatum Spengelio Bricioque. Perperam eo domum deleto audin? heus tu. ST. Heus tu e. q. s. suasis A. Muellerus (cf. ad v. 868). 'Ceterum ST. Non sto. CH. At uolo Pareus, prope ad uerum. ST. Non sto. CH. At ego te uolo Reizius, Bothius.'

1060. ego me pro egomet cum A probat Bergkius post censorem edit. Ritschel. p. 313. Ceterum in Stasimi nomine a Charmide iam hic usurpato non recte haesit Bergkius: cf. v. 1008. 1013. 'V. 1061 in Et mere (CD) Te emere latere Kochio risum.'

1062. 'audiens mihi est Lambinus. quid agam Kochius ut v. 718. 981: sed vide Baech. 1195. Pers. 666. *Epid. 693 et cf. v. 815. 843.*'

1064. ut iubes cum *Hermannio recte probant Spengelius Bergkiusque simul es vindicantes. ut mones (A) ex v. 1063 illatum.*

1068. 'fiet. sed *Camerarius.*' ad me huc recte praefert *Bergkius.* V. 1069 Em pro *Hem Spengelius, praeter rem.*

1070 sq. 'optumust praeter rem commendabam *Proleg. p. CX: vide ad v. 1177.*' Ceterum hoc loco cum aliis Ipse homo (*BCD*) praeferam, Ipsi vero (*A*) ad v. 1071 traho, 'ubi ipse *BCD, recte probatum a Fleckiseno Ann. phil. t. 93 (a. 1866) p. 61, κic A, praeter morem Plautinum: pro quo is substituebam Proleg. p. CCCXXIII.*' Ceterum v. 1073 Certe is est male *Charmidi tribuit Bergkius p. 643.*

1080. 'De aedis nominativo vide ad v. 29. ste *B testimonio aliis plinioris brevioris formae a Lachmanno in Lucr. p. 197. 232 vindicatae. Eandem huius versus scripturam (nisi quod pro staece servat staece. quode vide ad v. 3) nunc Bergkius commendat (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 51. ted R. ut Amph. 812. Most. 365, alibi.*' staece refutavit *Muellerus Addit. p. 117. 158 sq. Atque istae :: Quid ego ex te audio certatim probarunt censor edit. Ritschel. p. 314, Seyffertus Stuhl. Plaut. p. 9 (cf. ad Aul. v. 796), Schmidtius l. s. s. p. 74, Bergkius Opusc. phil. I p. 643 (cf. p. 383), alii.*

1087. 'Per miser summis aerumnis manum poetae restitutam esse vel propter iteratum v. 1089 miser diffidendum. miser magnis periculis *Grauertus Diurn. schol. a. 1829 p. 28, magnis illud minime male. miser summis periculis Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 24 (ubi summeis substituebam Proleg. p. XCVIII). miser minimis vehiculis Bothius, quod mirere placere Naeckio de allitt. p. 414 potuisse. miserum procellis Geppertus. Omni mutata constructione Ego miser meis aerumnis: sum per m. m. Vectus c. p., per e. q. s. Bergkius de Trin. p. XIV (69 sq.) proponens fidem aegre invenit. Aut de miser sacuis procellis aut de miserrimis aerumnis vel adeo miserrimis miseriis (conl. Amph. v. 590) Kochius cogitabat, quumquam satis sibi ipse diffidens. Idem postea Miscriis miserrimis ego sum. Alii ∟∟∟ ego mille aerumnis placuit.*' Ego mis aerumnis *Herculeis Goetzii Act. soc. phil. Lips. II p. 461 sq. Ego mille aerumnis incolumis Buggius in Opusc. phil. ad Madvig. missis (ed. a. 1876) p. 185 sq. non intellegens per maria uectus satis significare servatum incolumem neque sentiens incolumis per maria uectus coniungi non posse. Iteratum miser qui defenderunt, velut Brixius Spengeliusque cum Kampmanno facientes, neglexerunt miser hunc locum plane turbare multoque magis ob sententiam quam ob ipsam repetitionem offendere: neque enim idco se deplorat Charmides quod pericula feliciter propulsaverit. Quare aut omnino cum Goetziio faciendum est aut — iteratum periculis si sollicitare nolueris — scribendum:*

. Ego mis aerumnis, periculis e. q. s.

1090. 'hoc aetate stolidus homo *Nonius: quod haud dubie ex hoc aetatis ortum esse dixi Proleg. p. LXXXIV. Quo testimonio Muellerus de pros. p. 391 abutitur ad parum credibilia commendanda: quibus tamen etiam incredibilia Bergkius comminiscitur (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 149 sq.'*

1098. 'Ante hunc versum, non post 1096 quod *Grauertus suspicatus erat l. s. s. p. 31, gravem lacunam esse ostendi Parerg. p. 561 sqq. Quam*

qualium fere versuum exemplo explendam putaverim, praef. p. XXIIX sq. ante oculos ponit.' Cum Grauertio facit Bergkii p. 643. Cf. ad v. 1109. 'Ex si ita ut effecerunt tibi, si ita ut Camerarius, si ita est ut tu Hermannus, si quidem ita ut Reizius', esse ita ut tu conl. v. 545 al. §.

1101. 'narrabo intus Hermannus: sed v. Proleg. p. CXXVIII. V. 1102 idem en pro (h)em.'

1106. afferantur pro efferantur Bergkii p. 643.

1108. 'Totum versum uni Charmidi continuantes libros recte sequitur Geppertus, quocum Muellero convenit de pros. p. 670 sq. morae [Ch.] cito ambula R Proleg. p. LXXIII: ut Pseud. v. 920, ubi loco cii (cito) Camerarius nihil (cf. Scioppii Susp. lect. 11, 3), i, i, Gruterus, i nunc Hermannus, quin Bergkii Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (105). morai. Ch. ambula, quaesito hiatu praeuente Gepperto, Scyffertus Philologi XXVII (a. 1868) p. 460 sq., pro quo morais: ambula Kochius.'

1109. hac tu me pro tu hac me Muellerus Addit. p. 50 assentiente Kellerhofio l. s. s. p. 84. Ceterum hoc versu actum finiri significari Act. soc. phil. Lips. 11 p. 457 sq. adsentiente Ribbeckio in Diar. litt. Jen. a. 1875 p. 452: qui secuntur versus cum ad explendam lacunam post v. 1097 adhiberim, rectius ille ex altera recensione repetiit. 'V. 1110—1114 sic constitui Parerg. p. 556—563, unde petat qui aliorum conatus resciscere cupiat. Quartum versum, quem ego post quintum, Hermannus transposuit ante tertium; de lacunae inter ob rem et eum ego sede inter nos convenit, nisi quod ex laborem ille effecit heri mei Et Liberum eius, ego et liberos Apsentis mei eri. — Aliam rium Bergkii Cens. p. 1147 (26) ingressus de geminis recensionibus duabus cogitat, quas sic distinguere posse sibi visus est:

a. Hic meo ero amicus solus firmus restitit
Neque demutavit animum de firma fide,
Quanquam labores multos et * * *
* * * * * * * * *

b. Hic unus, ut ego suspicor, seruat fidem,
Quam ob rem labores cum ego cepisse censeo
* * * * * * * * *

Quod ut ita fieri potuisse non nego (nisi quod admissi in ultimo versu pro iambo paeonis primi nunc fortasse ipsum paeonet), ita multo simplicior mea mihi ratio videtur, longe autem aptissime, si Stasimi de corruptis moribus communique hominum perfidia querellas memineris, in fine sermonis illa ipsa sententia cum pondere iterata quae est Sed hic unus e. q. s.'

1115 sqq. Cf. Vossius l. ad v. 820 s. 'hominum omnium transpositum immerito spreui Proleg. p. CXXXIII.' Spreverunt Spengelius, Wagnerus, Briccius, quem videas. 'De v. 1118 v. Proleg. p. LXXV (conl. p. CXXXVIII). adscene probare videtur Lachmannus in Lucr. p. 304. Totum versiculum delcxit Hermannus, haud dubie ut e glossematis constatum: nec id praeter probabilitatem. Quaeri tamen potest, num forte talis olim versus extiterit: Quod ago, subito subit, subsequitur.' Versui 1119 hunc subiciens Bergkii p. 643 Quod ago, gentium ubi ubi est sequitur temptavit. quod ago assequer, subit subsequitur Boeckschius de casuum attract. apud Pl. et Ter. (ed. Vratisl. a. 1865) p. 42. Quod ago sequitur

Spes (vel Salus), subsequitur vel Quod ago S. sequitur, subsequitur *Œ conl. Amph. 551* Sequor, subsequor te. V. 1119 gaudia gaudiis *transponendum cum Kellerhofio l. s. s. p. 59.* 'Totum versiculum post v. 1116 transponbat Crainius de comp. cant. p. 36 sq., male administrans cetera.'

1123 sq. 'De fundus cf. ex antiquioribus Bullialdum in Valesii *Emend. p. 203 sq. De ego supplcto cf. Proleg. p. LXXIII, de moram mihi v. 1124 traiccto p. CLXX. CXCIV. Pro Hae credibile est Haec poetam dedisse.*' Cf. *Schmidtus l. s. s. p. 45 sqq. cum Studemundo l. s. s. p. 61 sq. Serrantes mihi moram Spengelius atque Koehlerus l. s. s. p. 28* Sed fores in v. 1124 adhibuerunt maiore lacuna post eo v. 1123 designata: neque id improbabiliter. Quare *conl. Truc. v. 443. Asin v. 130 (de quibus perperam iudicavit Leo l. s. s. p. 18) sic suppleverim: eo ego (vel eo iam) ex hoc loco.*

1125. 'Cf. *Kochius Ann. phil. t. 101 (a. 1870) p. 64 sq. Bergkius (Beitr. z. lat. Gr. I) p. 69. hominum in terra dum Camerarius: ubi dum delere cum Engero p. XIV non artis erat, sed licentiae, quamquam idem iam Reizius suaserat, uterque producta esse voce. hominem inmentum Bergkius l. s. s. p. 70 (cf. Opusc. phil. I p. 643). hominem alterum Crainius Diar. gymn. Berol. a. 1866 p. 475. Liberior esse usquam hominem terrarum Hauptius Mus. Rhen. VII p. 479 (Opusc. I p. 166), conlocatione verborum rix ferenda, quam fuit qui sic emendaret: esse quemquam usquam terrarum sine hominem. hominem, in terrâ natum male Muellerus de pros. p. 299.*' Cf. eundem *Addit. p. XII. 74 adn. hominem in terra vindicarunt Spengelius et Brixius itemque Koehlerus l. s. s. p. 30: quos ita sequor, ut dum aut ex interpolatione aut ex lectione repetam ad Nequedum (vel Needum) fuit principio efficiendum.*

1126. 'Quoi ipsum generici formam Buechelerus de decl. p. 39 interpretatur.' Cf. *Luchsus in Studem. Stud. I, 2 p. 28 sq. 'Pro suum Goellerus tuae expectabat.'*

1127. 'Dactylicum vocabulum sic removebat Lachmannus in *Incr. p. 116 neglecta caesura: Nam ex his aedibus me exaedificasset a. t. f., sic autem nuper (aliter enim olim statuerat Cens. p. 61) Fleckeisenus Ann. phil. t. 95 (a. 1867) p. 626: Nam apsq̄ue te foret, me ex his exaedificasset aedibus, numeris non nimis blandientibus.*' *Traditum ordinem dactylicumque vocabulum defendit Kooperus Philol. XXX p. 577 conl. Vidul. Frg. V, 3 St.: Hicine nos habitatis? Hic in aedibus: huc adducito. At profecto fidem aegre inveniet hic locus, ubi praeter vocabulum dactylicum id offendit, quod contra morem constantem apsq̄ue te foret postponitur (cf. v. 832. Men. 1022. Bacch. 412. Capt. 754. Pers. 836. Ter. Phorm. 188: aliter comparatus est Ter. Hec. 607: non recte disputavit Brugmanus Mus. Rhen. XXXII p. 425 sq.). Bis peccavit Spengelius Nam aedibus me exaedificasset ex his, a. t. f., semel Wagnerus Nam a. t. f., exaedificasset me ex h. a. Pluralem exaedificavissent Bergkius p. 643 restituit praeter necessitatem: at recte de hoc ipso vocabulo suspicionem movit Loewius Act. soc. phil. Lips. V p. 317 conl. glossa (non prorsus certa): exaedituat: excludit ab aditis. An fuit: Nam apsq̄ue te foret me (vel foret méd) ex hisce exaedituasset aedibus?*

1130. Nam beneficium id homini *Spengelius*. Etenim beneficium homini *coni. Wagnerus*. 'proprium sumserit *Camerarius*. proprium

sumseris *Acidalius*. pro proprio perit reliquis transpositis *Hermannus*. praesumpseris *Salmasius*, item quod mutato in quoi *Bothius*?

1131. 'utendum (*om.* est) id repetundi *Bothius*: contra quem dixi *Proleg. p. CX*. utendumst repetundi (*sine id*) *Brixius duriuscule*: quo tamen a numeris longe deteriora *Muellerus de pros. p. 403* commendat. utendumst cur non scripserim, significavi ad v. 867. Aliquid sententiae hic intercidisse suspicatur *Ladewigius Philologi XVII p. 251*, nulla si quid video necessitate.'

1134. 'Callicli cum *B* tribuit *Scaliger*.? Totum versum proscriptit *A. Muellerus l. s. s. Dein* occupabit (*sc. filia*) pro occupavit *Bergkiius p. 643*.

1136. 'hic pro hoc *Scaliger*. Post hunc v. quos intercidisse vidit *Bergkiius* consentaneum est non tam ad *Lesbonici* et nuptias et cum *Lysitele* discidia spectasse (quid enim nisi haec ipsa 'intus narrasse' *Charmidi Callicles* videbitur?) quam ad *Lesbonici* cum *Calliclis* filia nuptias, ad quas v. 1182 respicitur.' Cf. praef. p. XXX.

1138. 'aduenienti etsi ferri potest, tamen haul scio an recte gratiores numeros aduenienti hic commendaverim *Proleg. p. CCXLIX sq.*'

1141. Cf. ad v. 952 ac vide repugnantem *Bergkium p. 643*. An: Quem ego nec qui esset noueram ante neque eum conspexi prius?

1145. 'Neglectae caesuræ aut venia petenda a commissura compositi vocabuli aut remedium ea transpositione admodum quam *Proleg. p. CCLXXVI* proponebam. Neú qui rem eampse intellegere posset.'

1146. 'me esse penes non magis suspectandum quam e. e. qua istae propter *Amph. v. 815*. me penes esse *Bothius*. De eum me (*del. a*) cogitat *Muellerus de pros. p. 381*.'

1153. 'salutis dignus *Pius, Gulielmus, Scaliger, Acidalius*.? Cf. *Woelfflinus Mus. Rhen. XXXVII (a. 1882) p. 114*.

1155. Hunc versum *Charmidi*, verba antecedentia *Tunica* propior palliost *Callicli* tribuit *Spengelius*. '<uobis> uostra probatum *Fleck-eiseno Ann. phil. t. 73 (a. 1856) p. 688*. deasque post *Deos Pureus ed. tert. supplevit*', recta ante recte *Spengelius*, *Lysiteles* vocaturum principio versus §.

1156. 'desponsatam (*om.* esse) *Bothius* male. Cf. *Proleg. p. CXIII. CLXI*.'

1160 sq. 'Postremo hoc quod *Hermannus*: sed v. *Proleg. p. CCXLI. V. 1161 Ch.* vitium *Camerarianae* corrigiit *Acidalius*.'

1163. 'idem hoc serratum ab *Huschki* (*Gaius*) p. 76. item hoc *Bothius*. idem *Hermannus*. De nota X ad v. 858 dictum est. *Lacunae significandae eas notas adscriptas esse rix probabilis Bergkii coniectura est Cens. p. 1148 (28 adu. cf. p. 643)*.'

1166. 'uoluntate vox suppressa' n littera ut uoluntate pronuntiata tam late patente analogia firmatur, ut de aliqua uoluntate forma me iudice non sit ullo modo cum *Kochio Annal. phil. t. 101 (a. 1870) p. 686* cogitandum.' factum, est probat *Olsenius l. s. s. p. 76* (itemque perpersus v. 1165 *ibid. p. 41*). 'Post hunc versum lacunam signavi, quum velut hoc exemplo suppleri *Parerg. p. 579* (*cf. praef. p. XXVIII sq.*):

Verum incendium ubi, quod comedit, sibi paratum inuenerit,
Ipsus scis quam sit difficile offusa aqua restinguere.

1168. *missum, non missa, facias pro missam* § [itemque Loewius].

1169. *‘cassas cur alii scribendum putaverint, caussa me praeterit. nam quid est pro quid nam id est R olim.’*

1173. *sunt cum Lindemunno Spengelius, Wagnerus, Bergkius p. 643 sq. ‘Ceterum hunc versum v. 1172 anteposuit Bothius.’*

1174 sq. *‘Versui ut consulere, foras debebant [cum Bentleio] Guyetus, Reizius, Foras nocate scribebat Bothius, omnes alterum mox proptere sercantes, quod deleri. subitum est, propter quod eum Acidalius. subito et proptere eum (sine quod) Bergkius’, subitost quod eum idem p. 644. Cf. Cure. v. 283. foras ex v. 1176 irrepere potuit, ut in illum ex hoc subito. ‘Proxima propter eas quas Opusc. phil. II p. 366 sqq. (concl. Proleg. p. CCCXVI) explicari caussas novam esse scaenam volui cum Bothio, qui tamen in inscriptione LYSITELES nomen omisit.’*

1177. *‘amicust tsi Proleg. p. CX tutatus sum, tamen nunc certa me ratio movet ut derelinquam, praesertim post sublaturum v. 1070 simile optumust exemplum. satin saluae Camerarius. satine saluae Gruterus. satine saluae R ad Stich. v. 8 (I, 1, 10), ubi vide Gronovii adnotationem et praeter alios multos Dukerum ad Livii I, 58, 7.’ Adde Georgesium in Annal. phil. CXVII (a. 1878) p. 830.*

1181. *‘laboris cum plena interpunctione edd. vet., item Bentleius in Ter. Haut. I, 1, 30: cum interrogandi nota permire Gronovius, Hermannus. laborist Bergkius Diar. ant. stud. a. 1852 p. 348 (106), prorsus praeter rationem.’ Non rectius proximo versu redeo, si tu — uis. distinxit idem p. 644. Cf. praef. p. XXX.*

1183. *‘Ante hunc versum non potest non aliquid intercidisse, idque in haec fere sententiam:*

Ignoscentur, per stultitiam quae deliquisti antidhac.

Verum posthac ne in desidiā, qua adsuevisti, recidas,

Haec tibi e. q. s.

Pro Callicletis a Bergkio postea commendatum Calliclei Philol. t XIV p. 185 sq. (cf. Opusc. I p. 5. 644) fide prorsus destitutum est. Illam declinationem non Charisius tantum a Bergkio commemoratus testatur cum aliis grammaticis, sed inscriptiones quoque frequentant, quamquam in his quidem fatendum est Plautinae aetatis atque adeo septimi ab u. c. saeculi exemplum desiderari. Callicelai Bothius. Callicli huius Hermannus. Calliculi vel Callicoli Crainius Diar. gymn. Berol. a. 1866 p. 475 ridicule prorsus.’ Cf. O. Siversius in Act. soc. phil. Lips. II p. 61, qui dubitat de veritate scripturae Callicletis obloquente ibid. R. Ceterum v. 1184 Et istam Brixius.

1185. *‘In omnia alia abiens Muellerus de pros. p. 606 Plautino lepori variis commentis succurrendum putavit, quae tacere praestat.’ Cf. Bergkius p. 644. ‘Immo huic est parum cum Reizio Hermannus: sed v. Proleg. p. CLXXXVIII.’ Immo nua huic parumst Brixius. Ain? immo h. p. §.*

1187. *‘CA. (non CH.) Dicis Guyetus, Gronoviana. Cf. ad v. 939.’ facies Spengelius Bergkiusque p. 644.*

1188. *‘Grauertii sententiam recte probat Hauptius Mus. Rhen. VII p. 479 (Opusc. I p. 166). Optumust Callicli tribuit Bothius. optumumst licet Reizius servari voluit deleta domum voce. optima est*

Gronovius ad Capt. II, 2, 104. Incredibilia de his F. G. Muellerus comminiscitur Annal. phil. t. 83 (a. 1861) p. 267. Duplicis nisi fallimur recensiois vestigia apparent, in altera ut fuerit

LYS. Numquid causaest quin uxorem cras domum ducam? .

CHA. optimumst:

sic autem in altera:

CAL. Numquid causaest quin uxorem cras domum ducat?

CHA. licet:

ubi tamen ducat non ad Lysitelem, sed ad Lesbonicum referendum?

1189. 'ω plaudite (B) quo iure CANTOR plaudite interpretemur, Prolegomena p. XXX docent.' Cf. praef. p. LV sqq.

INDEX *)

- ? *abetens*: arg. v. 1*
- ablativus: vide *d*
- ablativus *dotē* (= *dotei*: cf. 1029*)
605. 714. *rure ruri* 166*
- ablativus sine praepositione: *saxo*
saliat 265*. *exturbare aedibus*
137*. 601. cf. *euortere* 214. 616.
? *agro deterrui* 560*. cf. 446*
- absque te foret* 832*. 1127*
- abstandus* 264*
- ac*: v. *ut*
- accepisti* 964*. † *accepsti* *ibid.* et
420*
- Accheruns* 494*. 525
- accusativus: † *Calliclen* et sim.
874*. ? *Rhadaman* 928*. ? *mes-*
sim 32*
- accusativus *hominis* 948. 1150. *uxo-*
ris 1186. *melioris* 707; — contra
noctes 287. *menses* 543. *omnes* 548.
dites 829. *fores* 868. *dentes* 909.
925. *mirabiles* 931: cf. *praeterea*
ad 124. 168. 179. 194. 291. 332.
466. 828. 844. 867. Quae omnia
vide ne ab *ei* scriptura repetenda
sint, ut *arteis* 236
- ? *acerrume mori* 540*
- ? *adbitere* 432*
- ad id* cf. *postid*
- adque* 47. 664*
- ? *adsecue* 1118
- adulescens* † *adolescens* 12. 116. 124.
126. 128. 131. 214. etc.
- aduorsum quam* 176
- ? *aethereus* 820*
- agidum* 369*
- aha ah* 649*. 681*. 1060. ? 625*.
cf. † *au*
- aibam aiebam* 428. 944. 956. 986.
1140. *alibi* .
- amittere emittere* 492
- ampoti impoti* 131. cf. 399*
- anapaestica vocabula 309. 594. al.
angina 540*
- ante* † *antea* 568 .
- ? *anteluculo* 885*
- anteperta* 643
- antidire anteire* 546
- apage, apage te* 258. 266*. *a me*
537. 838
- apiscitur adipiscitur* 367
- aptus otio* 658*
- asyndeta nomina 287. 302*. adiec-
tiva 880
- atqui atque* (= *atquei*) 652*. 677*.
722*. 747*. 910. 919. 1164. —
? *atque* 824*
- † *au* † *hau* 445. 495*. 862
- audire ex*, † *audire a* 538
- auscultare* alicui, † *aliquem* 662
- autem* additicium 693. 694. ? 725*
- batillum uatillum* 492*
- beneficium* et sim. 347*. 637*. 638.
1051. 1130*. cf. *malfacta*
- bitere biti* 885*. (598*. cf. 798*
- cacula* 721
- caesura* 149* sq. 1127*. 1145*
- Callimarchus* 917*
- Campanis* 545
- canticum cantio cantor p. LV sqq.
(† *Catamitus* 948*)
- Cercopia* 928*
- certo certe* 157. 752. 1072
- ? *cetra* = *cetera* 289*
- Charisius emend. ad v. 627. 874*
- Chiruchus* 1021*
- ciccum* 994*
- circumspicere se* 146*. 863
- Collabus* 1021
- ? *collicrepidae* 1022*

*) *Stellula versuum numeris adscripta appendix critica significatur.*

- columen culmen* 85
columis 743. ? 823*
commodum commode 400
condicio 159. 455. 488. 501
 coniunctivus aut futurum: *si aduor-*
tas [aduortes] 897. 933*; *si facias*
[facies] 1187*: quo adde *si sapias*
[sapiens] 559*. — *faxo scias, scies*
 62*. 882*. Cf. 989*
conlutulentare † conlutulare † con-
lutitare 693*
consilium concilium 709
corruptus corruptor 114. 116.
 240.
Cricolabus 1021*
Crinus † Crimnus 1021*
 ? *cubi* 934*. (503*. 753*) — *cunde*
 158
 ? *cūculus* 245*
cunila 935*
d vel *t* finalis in *sed set, apud apud,*
illud illud etc. 2*. 340. 395. *haud*
haut 64*. 115. 233 al. *quit* 95*.
 370. 504 al.
d ablativi: *animod* 206. *anginal*
 540. *arbitratul* 990. ? *terrad* 1125*.
 (? *agrod* 560*; *pactod* 756*.)
continud 804*. (? *extemplod* 725*.)
 ? *introd* 10*. *placidel* 726*. (*†eni-*
xed 652*.) *med* 582. 613. (? 184.
 733. 1127*) *ted* 258. 311. 802.
 1080. *quod* 35*. ? 807*. ? *quid*
 464*. 709*
 † *dactylica* vocabula 792*. 1127*. al.
 † *dampnum* in *C* 664*, ut † *con-*
tempnit 323 al.
 dativus vel genitivus *rei re* 119*.
 230*. 635*. 757*. *fidei fide* 117.
 128. 142. (*diei di* 843.) adde *ei,*
illie, mi, mis, quoui
decharmigare 977
dedistine 129. † 127
dehibere = debere 426
deiuware 344
demus demum 781*
denixe 652
despondere 427*
desponsa † desponsata 1156
dignus salutis 1153
diuorse 409
diutius trisyllabum 685*
Donatus 19. 266*
drachuma 425
ecfodiam 463: cf. 250*. 754*
ecquis equi 870*. cf. 622
Egestas 15*
eho extra versum 934*. 942. *eho*
an tu 943
ei bisyllabum: arg. 6*
 ? *ei* genitivus 522*
ei e i: ? *ineuntei* 305; *apsentei* 617;
salipotentei 820*. cf. 326. 338.
 494*. *dei* 490. ? *seeis* 95. v. 230.
 521. cf. ablativus, accusativus,
atqui, ne, nominativus
em † hem † en 3*. 531*. 603. 923*.
 cf. 107*. 185. 413. 536. 541.
 1102
emittere amittere 492
-endus -undus 867*. 1131*. cf. 366.
 1122
enim 922*. cf. *non enim*
enim non monosyllabum 806*
epitheca † apotheca 1025
equidem quidem 58. 336*. 352. 353.
 532. 611. 991*. (904*)
erclē: v. *herclē*
ergā te = ergāte 119
ergo 926. — *ergo igitur* 756* (818)
erūs † herus 435
es omissum 61*. ? 96. 198*. 454*.
 715*. 912*. 969*. 975*. 977*.
 982*. 985*. 1165*
esse omissum † 1156
est 'st 310*. cf. 56. al. *es 's* 973.
 vide *st*
est omissum 127. 375*. 429*. 1036*.
 1070. 1177*. cf. 366. 705*. 1166*
et set permutata ? 743*. 1042 al.
etiāmnunc etiāmnun 594
eumpse eampse 800. 950. (967*.
 1145*) *eorumpse* 1049*
euscheme, ? ineuscheme 625*
 ? *exaedituare* 1127*
 ? *exbibit* 250*. *exprobras* 318*. cf.
 236*
exercitōr 226. 1016
exessum 406
exlotum, exlutum 406*
 † *expediunt se* res 236*
exprobra: opprobra 361*
fac face 174 (1008*)
 ? *facil* 679*. cf. 620
facto † pacto 129. 649. cf. 887*
faecus 297
 ? *falsificus (falsidicus)* 770*
fanās ferre [alicui] 186*
 ? *sumiferatio* 692*
faxo scias, scies: v. coniunctivus
ferentarius † ferentaneus 456
 ? *ferime = ferme* 319*. cf. 335*
fiet fit 192

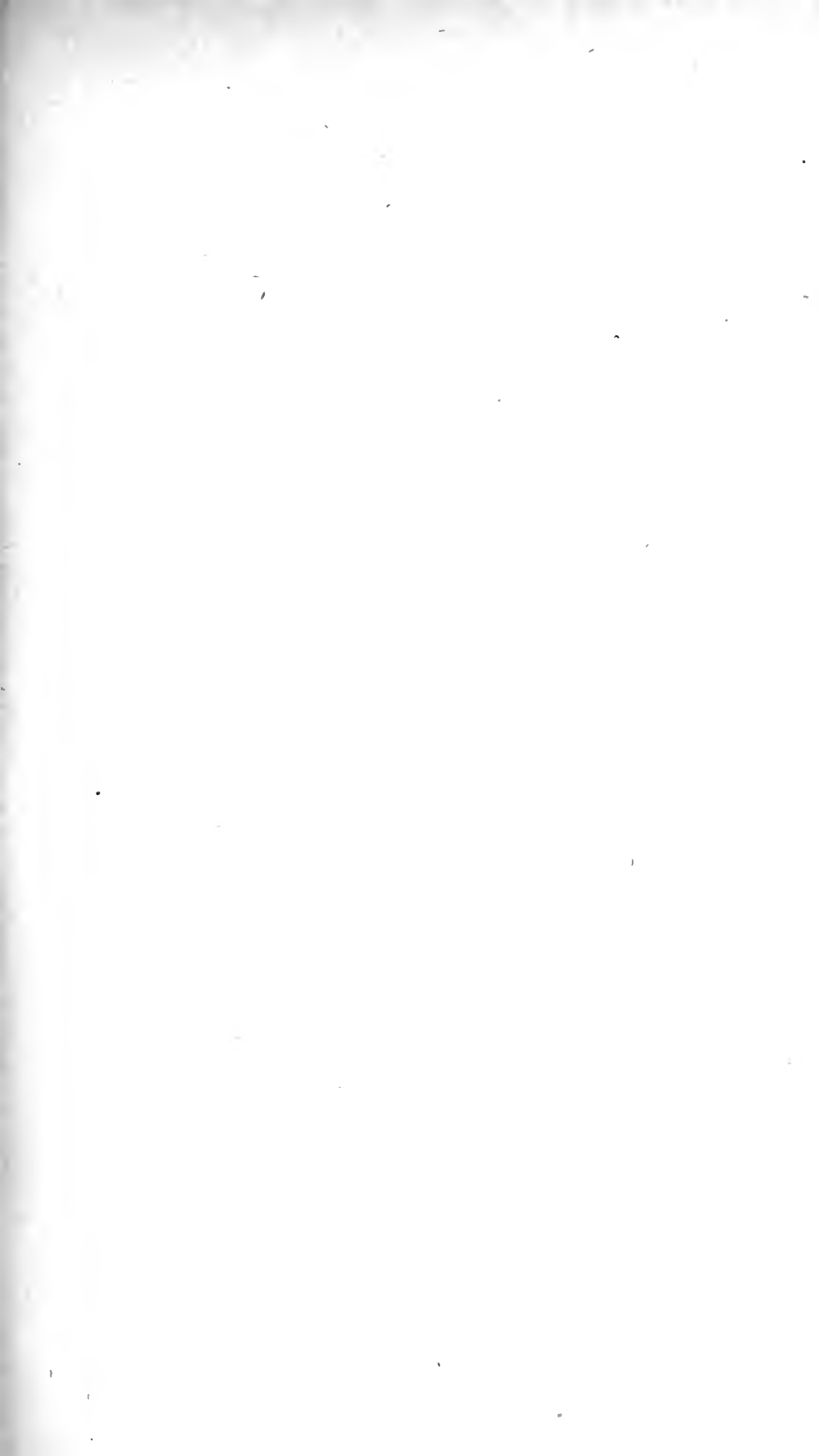
- † *fospitium* 673*
frudare defrudare 413
 Fulgentius 851
 futurum: 606*. 923*. v. coniunctivus, praesens
 futura ? *periet redict* 156* 265*
 genetivus *Charmidi* 744. *Charmidai* 359. *Callicletis* 1183*. — *nummum* † *nummorum* 151*. 848. 954. 959. add. dativus *ei*, *homonis*, *illius*, *quoi*, *quorum*, *tis*
 glossaria 24. 136. 239^b. 243. 252. 406*. 408. 492*. 537. 639. 652. 693. 701. 721. 743. 781. 799. 822. 832. 888. 895. 994*. 1002. 1127*. 1176
guatus natus 570. 575*. 1081. cf. 373.
 graeca: *παῦσαι* 187. *οἴχεται* 419. *πάλιν* 705. *ἐπιθήκην* 1025. † *ΑΠΑΙΕΙΕ* 266. † *ΜΑΙΕΙΕ* 669
 † *gratius habere* 659*
haec illuc istaec (hae illuc istae) aedes, haec etc. (has etc.) aedis, hisce (his) aedibus: 3* coul. 12. 124. 150. 168. 177. 181. 390. 402. 1080. 1124*. 1127*, sed item 866. 870. 871. 872. 983. 1002. — *has (hasce) epistulas* 848*. 874. 894. 949. 951 coul. 293. 877*. 948. Quorum omnium non uno nomine dispar ratio singillatim dispi-cienda. — cf. *illum*
hau haul 64* (p. 127). 115. 233*. 445. 462. al.
 ? *heminae homines* 1028*
hercle praepositum 457. 885. — *hērcle* 58. 559*. — *erclē* 52. 419. 717*. 912. 1045 (433. 1023*)
hicine † *hicine* 1079
Hilurica 852
 ? *hinc adulescens* et sim. 326. 359. 872
hoc quod 930*. — *hoc vos* (non *vos hoc*) 29*
homonis 1018*. 1130 (240*. 1028*)
honor honos 663*
i nominativus 17
i praefixa: *ispice* 151. *istasime* 545
iamdudum 812
idem: v. *item*
ii = *i*: *peiurius* 201. *aiicbas* 428. *cius* 430. 967*. *maiiores* 642*
ilico † *illico* 608. (243)
ille illie 624*. 998*. al.
illi illie 530. 555
illie dativus 776*. † 907*
illius istius 163. 552
illo illoc illuc 495. — *isto istoc* 567
illum illunc, istum istunc 520. 537. 567. al.
incitas incita 537
 ? *inde imperativus* 803*
 ? *inenscheme* 625*
insciens (inseius) 215
integumentum 313
intellego † *intelligo* 456
inter intra 925. 909
interiectio non elisa 48*
ipsissimus 989
ipsus ipse 309*. 322. 363. 1070*
istoc istuc 551
item † *idem* 54*. 1179. *itidem* 1163
Lactantius 339*
 ? *largitari* 742*
luquitur 243*
 ? *lubcant* 211*
lutitare † *lutilare* † *lutulare* 292. cf. *conlutulentare*
m finalis dempta vel obscurata 236*. 261. 286*. 661*. cf. 'st
malfacta 185. cf. *beneficium*
meū non monosyllabum 185*
med: v. *d*
metrum 'Reizianum' 255*. 284*. 263*
mi, meū vocativus additus aut omis-sus 1*. 281*
mis = *meis* 822*. 1087*
mi = *mihī* 8. 53. 54. 313. 927*. 954*. 1054. (968*.) — ? *mihī* 9*. 761*. cf. *tibi*
migrare se 639*
mirum quin, ni 495
mostrare 342. 920. 948
muta cum liquida 276*. 725*
n extrita aut servata: *Campans*
Campans 545. v. *mostrare*
Naenius com. 890*
namque enim 60* (p. 127)
nactus 61
 ? *nauem* monosyllabum 835
navigae nogae nugaē, navigari nau-gatorius etc. 844. 856. 890*. 900*.
ne nei neu 315*. 316. 755*. — *ne ni* 433
-ne interrog. postpositum 178. 306. 515. 957*. 988. cf. 375. 466*
 † *ne* sine pronomine 23*. — *tu ne* 634. cf. 186*
nec = *non* [96*.] ? 364*. 503*. 976*. — *necullus* 282. *necum-quam* 533*. [559*]
nempe (= *nepe*) 328*. 427. (966. cf. 922*.) — ? *nempe enim* 60

- ? *nemulta* 364
nequeo, non possum 92. 920*
nequiquam nequicquam 440. 565
 ? *nequitum* 288*
 ? *Nerci nepos* 820*
neuis, non uis 328*. cf. 361
nil nihil 14. 712*
 ? *noenum* [705*.] 147*. 96*. 328*.
 341*. 351*. 480*
nogae: v. *naugae*
 nominativus: *ū familia* 251. — *canes (canis)* 170. 172. — *alternas* 539. — ? *dis (di)* 944. — *omnis* 29*. *omnis mortalis* 212. *parentis* 307. *aedis* 1080. cf. accusativus, — *honor, i*
non † nonne 789*. 1046*
non enim 705*
 Nonius 276
 notae personarum p. LIV sq. 930*
noueram noueris † noram noris 913*.
 952*. 1141. — *nouissem nouisse*
 † *nossem nosse* 451*. 790*. 957*
 ? *nox = noctu* 864*
nūdus (? *nundus; nunulus*) 727*
nummus = sestertius 848*. — *num-*
num v. genetivus
 ? *nummam † numme* 922*
nunciam † nunc iam 3*
o pro u: tuos ignavos etc. 1*. 165.
 — *conciliabulum* 314. — *evolutum* 535. — *noptiae* 577. Contra
u pro o: Accheruns 494. 525. —
epistula † pistola ubique
oe pro u: innocens moenus 24.
 350*. 687
obiurigare 68*. 70*. [96*]
obnoxiosus 1038. ? 269*
obrepere aliquem 60. ? 974*
occedere 1138
 † *occulus* frequens in *D* scriptura
 463. 961. 989. 1022. 1071. cf. 245
occupere 1052
oculicrepidae 1022*
 † *oculto* 664*. 712. 278
Olympicus Olympichus 425*
ōmnis 78*. 621
 † *omnes uniuersi* 1046*. cf. *uni-*
uorsum
opino 422
 ? *opperiam* 391
opprobra: exprobra 361*
 ? *opter* 186*
ōrnatus 840*. 852*
paenitet 321
 ? *pater = pate* 316*. 361
pauperiem paupertatem 109
pa.x [tax?] 889*. 891. cf. 888*
pciurus 201
 perfectum: † *despopondisse* 603*. —
abiit abii 717*. — † *accepsti* 420*.
 964*. cf. 943*. — *isti* 939. —
abiisti abisti 1010. *adiisti adisti*
 931. — *peruisse perisse* 1026*. *red-*
uisse redisse 618. 1178 — † *auit*
 non unius syllabae 169*. 276*. 601*
perici: v. futurum
permanescere permanescere 155*
 personae pronominales permutatae
 in codd.: *me et te* 69. [101*.]
 992. 1171. *tuam et suum* 1126.
 cf. 442. 262*. 472. verbales: 749.
 758. ? 762. 1188; item 366. 458.
 1050. 1068. 1074; cf. 449. 463.
 530. 603. 801. 839. 877. 986. 1002.
 1003. *es est* 47. 192. 196. 569.
 970. 1062. 1064. *est sunt* 1098*.
possit † possim 42*
Philipp[c]um 152*. 955. 965 al.
 Placidus: v. glossaria. emend. 673*
 Plantus Asin. 85; Epid. 351. 448.
 502 = ad v. 874. — Curc. 334
 = ad v. 54. Mostell. 357 = ad
 v. 152 509 = ad v. 494. — Persa
 265 = ad v. 1009. — Poen. 907 =
 ad v. 537. Stich. 554 = ad v. 58
plerique omnes 29*
pluris 291*
pos posquam 975*
postid 529*
postmodo 780
potis pote = potes potest 80*. 352.
 569. 730*. (919)
 praepositio cum suo nomine in unam
 vocem coalescens: arg. 7*. 45*.
 397. 623*. 1054. al.: atque ita
 prope constanti scribendi consue-
 tudine codices
 praepositio omissa: v. ablativus
 praepositio postposita eademque dis-
 iuncta a suo nomine: 822. 832*.
 1146*. † 427^b*
 praesens pro futuro: *permitto* 384.
 1067. *conduco* 815*. *facio* 843.
 (*depellar* 640.) *quid ago* 1062*.
 (*quid agam* 718.) (? *reuenit* 156*)
 proceleusmaticus 240*. 289*. 347*. al.
prodit producit 340 (338*)
prōfectus 149
proin proinde 977
 pronomina suo loco praemissa 20*.
 27. 153. (cf. 155*.) 485. al.

- pronomina additicia: *me* 203*. *mihī* 186. 902*. *meo* 724. (? *meae* 822*)
te 743. *tibi* ? 480. 889*. *haec* 861.
huic 746. *hunc* 936. 1016*. *hoc*
 389. 560. ? *hic* 508. ? *hinc* 718*.
is 398. 850. *id* 306. *eum* 137.
 687*. 700. 1141*. 1146. (687.)
 ? *illum* 753*
 † *promper* 427
 ? *propemodo* 780*
 prosodia: vid. ablativus, muta, nomi-
 nativus, synizesis; -m, -r, -t;
accepisti, angina, atque, cunila,
cuculus, cetra, cequis, dedistine,
eho, enim, ergo, exhibet, exercitor,
hercle, hoc, liquitur, mihi, nempe,
nudius, occulto, omnis, pater, pro-
fectus, quod, sagitta, tibi, uolun-
tate
prosum prosus 730*. 1130
puplicus [*pullicus*] 286. 1041. 1046*.
 1057
 ? *que* 111*. *que* postpositum 821*.
que — *que* 645*. 825
quo- qu- cu-: *quacquamque* 437. —
qum 404. 671. 1051. *acqum* 175.
 306. 552. 1154. — *acum* 175.
 392. — *reliquos reliquos relicus,*
rcdl- 14. 510. al.
quam magis 861
 ? *quam* 631. cf. 608
 (*quandoquidem*) *quando equidem*: v.
equidem
 ? *quasi* = *quam si* 265*. — *quasi*
si 771*. al.
quid: v. *d*
qui: *hercle qui* (? *hercle quin*) 464.
 ? *qui hercle* 559*. *ut qui* 637*
qui = *qua* 848*. ? = *quomodo* 163*.
 cf. 236*
qui quis 929. 1083. 1099. ? *cequi*
 870*
qui † *quo* 997. cf. 905*. — † *quod* 85
quicquid quidquid quidque, quic-
quam quidquam 88. 218*. 357.
 477. — *unum quidquid* 881
quinctus 524
quod: v. *d*
quod quoad 940* (1032*)
quod † *ut* 449*. 662*. 675. — *quod*
 † *qui* 188. ? 35*
 ? *quoi* genet. 1126*. — *quomodi*
quouismodi 501
quooi dativus duarum syllabarum
 358. 558. 604*
 ? *quooium* genitivus 534*
quomodo, quo modo 602*. 855
 ? *quon* 290
quoniam (*qm̄*), *quom* (*quō*) et similia
 permutata longe saepissime
 (*quorgo corgo* 848*. cf. 1023*)
r finalis dempta: v. *pater*
r extrita: v. *prosus, rusum*
rediet: v. futurum
 reduplicatio: v. perfectum
reliquos reliquos: v. *quo-*
rogare rogitare 880*. (198)
rure ruri: v. ablativus
rursum russum rusum 182
 ? *ruxillum* 888*
s ss: *odiouae* 37. *otiosse* 1077. *us-*
sura 181. cf. *excessum russum*
sagitta 725*
salipotens † *salsipotens* 820*
satū saluae, † salue 1177*
se = *sine* 621*
se † *scse* 557. arg. 7*
 ? *sectius setius* 130*. cf. 397*
 ? *scultare* 278*
sed et permutata: v. *et*
si — *sive* 183*. *si* — *si* 96*
 † *siet* 230*. 962. † *siem* 6*
simitu 223
 (? *sitellum* 492*)
 † *specia* = *specie* 840*
spicere 146*. 636*
 spondiaca vocabula: 682*. 913*.
 982*
 'st (= *est*) saepius in bonis codd.
 (*B* potissimum) seiunctum ut
factum 'st, quam coniunctum ut
fuctumst. In eisdem frequens -*unst*
 pro -*umst* scriptura ut *factunst*
 e. c. 270. 378. 405. 411. 430.
 608. 1063. (511. 1010.) al. —
 Ceterum -*u's*, *umst, um si ust*
 et sim. fluctuanti fere semper
 scriptura inter se permutatorum
 exempla creberrima: cf. *es omis-*
sum
 ? *staec* = *istaec* 1080*. [97*. 613*.]
 cf. *storum* 333 in *B*
 stichometria p. LVII sq.
 ? *strenuosus* 1036*
sum omisum 826
sumerc 414
 ? *sumpse* 262*
 ? *sunt* omisum 426*. 535*
Suri 542. 546
surrupuisse 83. *surrupiat* (*surpuerit*)
 1023
suspitio 79*

- synizesis: *otio* 838. *filio* 839. *omnium* 1115. *gaudiis* 1116. 1119. — †*perueniant* 91*. †*mendaciloquius* 200*. †*otio* 658. †*nudius* 727*. †*faciam* 806
- t* finalis dempta vel obscurata: *pige'* 661*. ? *ueni' era' eri' deli'* 77. 676*. 902*. 923*
- † *tagere* 288*
- ? *tam* = *tamen* 209*
- tam quam*, † *tamquam* 913*
- tarpezita* 425
- ? *tax*: v. *pax*
- taxtax tuxtux* 1009*
- ted*: v. *d*
- ? *Thales* 1057*
- ? *thensaurum* 753*
- thermipolium* 1013. — *thermopotasti* 1014
- ? *tibi* 480*. 889: v. *mihī*
- tis* genetivus 343. [†*mis* 822]
- tolerare egestatem* alicui 338. 358. 371
- ? *trahere se cum* 203. cf. 412
- tu nunc?*, *tu? nunc* 950. 466. cf. 116*
- tuēris* 708*
- tute*, *tu* 606. 977. ? *tupte* 96*
- tuxtux* 1009*
- uatillum batillum* 492*
- ? *uesculus* (? *uasculus*) 888*
- uestiplica*, *uestispica* -us 252
- uinctus uictus* 658*
- uindex* 644*
- undus*: v. -*endus*
- uniuorsum totum* 171*. † *omnibus uniuorsis* 1046*
- ? *uixillum* 888*
- vocativus *Charmides* † *Charmide* 617. — v. *mi*, *mea*
- uociuos* 11*
- ? *uolim* 440
- uolūtate* 1166*
- uotare* 457. 474
- ? *uoxor* = *uxor* 111*
- ut* † *ac* (*proinde*) 659*
- † *ut*: v. *quod*
- ut* omisum 749. 831*. 914. *repetitum* 141*

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSUMPTIS

GYSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS II
EPIDICVM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXVIII

T. MACCI PLAVTI

E P I D I C V S

RECENSUIT

GEORGIUS GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS II

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVNERI

MDCCLXXVIII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEVNERI

PRAEFATIO

Tres iam praeterlapsi sunt anni ex quo FRIDERICUS RITSCHLIUS, praeceptor dilectissimus, reversus ad studia Plautina aliquantum intermissa ceteras quoque octo fabulas ad Trinummi exemplum iterum edere iisque nondum editas adiungere instituit: cuius operae Gustavum Loewe et Fridericum Schoell meque voluit esse socios; qua in re quamvis viribus diffideremus, tamen laeta tenebamur spe fore ut magistri incomparabilis consilio atque auxilio adiuti labore admodum difficili perfungeremur. Quod fata secus voluerunt. Nam iam cum occupatissimus ille esset his ipsis studiis undique colligendo et comparando quae usui forent, acerba mortis necessitate spes opesque nobis optimae conciderunt. Quod tamen ne sic quidem incepto desistendum putavimus, ipsius obsequimur voluntati, qui quaecumque ad Plantum edendum expoliendumque pertinerent nobis utenda permitti iusserat: simulque illud nobis animum addidit, quod memores dicti Ritschliani 'promus, non condus sum' non posse non praestare duximus Plauti recensionem qualemcumque — dummodo ne fidei laude aut diligentiae careret — tandem aliquando ad usum hominum doctorum accommodari quam thensauros diutius in bibliotheca detineri. Quae praefati paucis iam enarrabimus ipsius huius fabulae edendae quae fuerit ratio. Ac primum quidem de codicibus Ambrosiano et vetere pauca praemittet qui eos contulit Gustavus Loewe.

"Codex palimpsestus Ambrosianus (A) a me collatus est ter. Postquam enim laboris difficultatibus pleni rudis etiam tum breviter enotavi, quae Geppertus non recte legisse aut

omissis videretur, post aliquod temporis intervallum ad Epidicum redii eiusque in membrana rescripta reliquiarum apographum confeci. Hoc usus est Goetzius meus, dum in Analectis Plautinis p. 69—134 dissertationem ad octo fabulas priores pertinentem publicat. At postea orta est suspicio non uno loco plura etiam enucleari posse, si maxima cum cura pallidi pessimeque habiti ductus denuo examinarentur. Ac re vera contigit ut curis tertiis apographum meum multo correctius evaderet. Unde explicabis si quando huius fabulae adnotationem a scripturis loco supra indicato editis discrepare videris. Ad eadem autem Analecta relegandum esse duco eum, qui plura de opera mea in describendo codice antiquissimo posita scire cupiat: vide Coniectanea Plautina p. 137 sq. Addenda sunt non nulla, quae ad ipsam Epidicum spectant.

Consentaneum est me religiose adhibuisse, quidquid huius fabulae in A lectionum adhuc notum est: Gepperti dico adnotationem in editione anni 1865 et versus illos ut paucos ita felicissime erutos*) Studemundi, qui variis locis eos publici iuris fecit. Ritscheliuſ et Schwarzmanuſ Epidicum non attigerunt. Geppertus autem in paginis difficillimis omnino non versatus est, ita ut magnae partis lectionem nos primi instituerimus. Unde quae evadit difficultas, eam facile superat altera, quae spectat ad foliorum laceratorum scripturae testandae modum. Non exstat enim hucusque editio, in qua etiam talium paginarum lectiones ita repraesententur, ut ubique planum fiat, quid in A servatum sit, quid non item. Geppertus enim in adnotando *ἐκλεκτικῶς* versatus est, atque Truculentus et Trinummuſ², ubi Studemundianis copiis uti licuit, ita in A conservatae sunt, ut non habeantur folia lacera. Reddidimus igitur ut

*) Probare tamen nequeo hos duos. P. 183, 14 Studemundus Stud. vol. I p. 40 quod legit *fac videam si mea, si salva mea sit.* = *cho istinc Canthara* nescio unde hauserit; litterarum enim inter FACUDE et NTKARA reliquiae fere nullae et spatium (quo paullulo plus quam EAMSIMEUSUIUERE=EKOISTINCCA contineri adnotavi) illam scripturam excludit. P. 182, 14 RAUSTELLUſ scriptum est, non quod Studemundus legit Hermae vol. I p. 284, RAUASTELLUſ.

potuimus sine apographo codicis speciem et addendum iudicamus, in foliis quae maiorem membranae iacturam passa sunt, non esse lecta in A nisi ea, quae ibi exstare disertis verbis testamur. Sunt autem p. 465^A; 466^A; 479; 480; 191; 192; 183, 2—14; 184, 1—8. 10—14; 181, 1—5; 182, 1—5; 187, 1—15; 188, 1—16; 185, 1—12. 14. 15; 186, 4—8; 177, 1—15; 178. Adnotandi autem rationem quam secutus eram in Analectis Plautinis, in editionem transferri non posse facile mihi persuasi. Puncta enim separatim subposita et interrogationis signa litteraeque eiusdem vel diversae probabilitatis superposita efficiebant, ut versus variis spatiis male discerpti oculos maximopere offenderent. Itaque novas formas faciendas curavi, ubi puncta cum ipsis litteris coniuncta essent (sic adnotatae litterae in palimpsesto prorsus aut evanuerunt aut interciderunt una cum membranae particulae aut nova scriptura obductae sunt) et litterarum aliqua ex causa dubiarum (quibus interrogationis signa superposueram) genus elegi cursivum quod dicitur, non autem superscribere litteras, sed adscribere studui.

Sed iam accedendum ad describendas ipsas praeclari codicis reliquias. Ibi Epidicus continebatur tribus quaternionibus, quorum paginas superstites numeris novae compagis (librorum regum vulgatae) Maianis, deperditas litteris signabo. Foliorum paria etiam nunc conexas lineis coniungam. Quaterniones autem illi hi sunt:

Fasc. XXIII	{	A. a	[Cistellariae exitus]
		313. 314	1—13. 14—27 (tua)
		B. b	
		465 ^A . 466 ^A *)	52—81
		479. 480**)	82—95. 96—113
		C. c	
		319. 320	150—166 (puDET). 166 (ubi) — 184
		D. d***)	

*) A litteras non adiecit Maius.

***) Numeri sunt a Studemundo in priorum 465^B. 466^B locum substituti.

****) Cum ipsa pagina d interciderit quaternionis nota quae fuerat XXXIII.

Fasc. XXXIV	{	195. 196	214—232. 233.—251
		E. e	
		F. f	
		G. g	
		H. h	
		I. i	
Fasc. XXXV	{	K. k	
		205. 206*)	450—468. 469—486
		317. 318	487—504. 505—525
		191. 192	526—554
		183. 184	555—570. 571—586
		181. 182	587—607. 608—624
		187. 188	625—641. 642—659
		185. 186	660—676. 677—693
		177. 178	694—710. 711—727
		315. 316**)	728—733

Hunc indicem qui perlustraverit, ei facile videatur satis secunda fortuna esse usa Epidicus, cuius servata sint folia quattuordecim, interciderint tantum modo novem. At summo opere dolendum quod maioris illorum partis hodierna condicio perquam miserabilis est. Exceptis enim foliis 313/314. 319/320. 195/196. 205/206. 317/318. 315/316 reliqua omnia aut nihil fere praeter margines exiguasque lacinias***) exhibent, aut — si membrana exstat — adeo a librario Bobiensi olim detrita et nova scriptura chemicisque liquoribus offuscata sunt, ut lectio modo ingenti cum difficultate, modo omnino non procedat. Quam difficultatem auget, quod in foliis pessimis aut nihil aut parum medicamenti ut nunc dicitur 'reagentis' adhibitum est: nec dubito quin, si iteratus illius concedatur usus, sat multa quae nunc latent in novam quodam modo lucem proditura sint. Singulorum foliorum condicio lectioque talis est:

*) In inferioris marginis angulo dextro XXXIII.

**) Pagina 316 nihil exhibet nisi quaternionis notam: XXXIII, ex mero librarii errore pro XXXV.

***) Ima horum foliorum pars servata esse solet; quo autem propius ad principia redimus, eo plus membranae desideramus.

Foliorum 313/314 et 319/320 etiamnunc cohaerentium par describi nequit quot parvulis foraminibus insigne sit: id quod cum in utrumque cadit tum maxime in folium 319/320, cuius in versibus 5/6 et 12/13 praeterea duo habes longiora foramina. Idem cum sit perquam tenue, alterius paginae et vetus et nova scriptura perlucet. Vulgatae atramentum raro tam nigrum vidi. Lectio paginarum 313 et 319 ex parte difficilis, 314 paucis versibus exceptis satis facilis, 320 magnam partem difficilis.

Folii 465^A/466^A nihil servatum est praeter margines et perexiguas lacinias: atque harum quidem in parte dextra laeva-que idem fere ambitus. P. 466^A minus quam altera detrita. Neutra liquorem chemicum experta, si exceperis marginis superioris eam partem, ubi $\widetilde{\text{EPI}}$ et $\widetilde{\text{DICUS}}$ scriptum est. Lectio praeter modum difficilis.

Folium 479/480 in duas partes discissum est. Inferioris, principium versus 16 et v. 17—19 complectentis, condicio tolerabilis est, perquam misera contra superioris, cuius praeter margines laciniae exstant maiores in parte interiore, perparvae in exteriori. Lectio perdifficilis.

Foliorum 195/196 et 205/206, quorum nexus non solutus est, par bene servatum est, praeter alterius v. 1—6, ubi maiora foramina habes. Lectio paginarum 195 et 196 paene ubique facilis, 205 v. 1—5 perdifficilis et 6—19 satis facilis, 206 v. 1—5 difficilis et 8—19 facilis.

Folium 317/318 etiam nunc cum 315/316 conexum est. Foramina fere nulla. Paginae 318 et 315 valde detritae. Lectio paginarum 317 non difficilis, 318 saepiuscule satis difficilis, 315 non nimis facilis: 316 quaternionis tantum notam exhibere supra vidimus.

Folii 191/192 hodiernus status non potest non movere tristitiam. Licet enim membranae bona pars etiamnum exstet (quamquam rimae longae cum in omnibus, tum maxime in versibus 1. 2. 5. 6. 7. 8. 14. 15. 16), tamen vetus scriptura tam penitus exstincta est, ut maximo cum labore oculorumque detrimento paucas tantum litterulas expiscari poterim. Accedit quod in p. 191 (quae detritior quam altera)

scriptura Plautina liquore chemico non resuscitata est. Lectio praeter modum difficilis.

Pessime habitum est etiam par foliorum 183/184 et 185/186. Nam quamquam magna ex parte servatum est, tamen scriptura admodum evanuit et foramina continua paene omnes versus occupant. Lacunas maiores habes in partibus superioribus utriusque folii dextroversum (si paginam rectam aspexeris): ■■, praeterea duos largiores defectus in prioris folii parte inferiore sinistrorsum: ■■. Medicina chemica oblita sunt parvae horum foliorum partes, unde quantopere auctus sit legendi labor facile est ad intellegendum. Lectio paginarum 183 et 186 v. 13—19 perdifficilis, 184. 185. 186 v. 1—12 praeter modum difficilis.

Folii 181/182, cuius p. 181 pallidior quam altera, versus 1—6 paene integri exciderunt, 7—14 multis eisque ex parte continuis foraminibus pessumdati, 15—19 bene conservati sunt. Lectio paginae 181 versibus 15—19 exceptis perdifficilis, p. 182 non adeo difficilis.

Folii 187/188 prior pagina minus detrita. Exstant versus 17—19, reliqui interciderunt omnes, si exceperis parvulas reliquias, quas servavit interior folii margo: atque paullulo maiores quidem versus 4. 5 et 14—16. Lectio prioris paginae difficilis, alterius praeter modum difficilis est.

Folii 177/178 planior pagina est 177. Marginibus dextro laevoque adhaerent (maxime in parte inferiore) frustula nonnulla misere devastata. Quattuor parvula fragmenta fasciculo adiecta sunt, quorum duo pristinae sedi assignare potui. Liquore oblita est paginae 178 perparva particula et paginae 177 ima pars sinistrorsum et dextrorsum. Lectio praeter modum difficilis. —

Iam secuntur quaedam singularia, ad externam Ambrosiani speciem pertinentia.

Titulus binis paginis inscriptus esse solet: EPI et DICUS, quo tamen titulo carent p. 313 et 316, ut in commissuris fabularum Cistellariae/Epidici et Epidici/Mercatoris*). P. 188 EPI perpallidum est et ~ omnino dispici nequit.

*) Cf. Guilelmus Studemund 'De actae Stichi Plautinae tempore' p. 11 (p. 790 commentationum in honorem Th. Mommseni editarum).

Senarii singulis versibus contineri et ita scribi solent, ut paullulum ab initio removeantur. Excipiuntur in hac fabula v. 496 praeter morem prolixus, qui duos occupat versus p. 317, 10 et 11, atque v. 480. 483. 484. 503, qui p. 206, 13. 16. 17 et 317, 18 item propter copiam verborum cum ipso lineae ut vulgo aiunt principio incipiunt. Septenarii et octonarii sat frequenter bipertiti sunt: exempla quae in Epidico occurrunt praesto nobis sunt omnia, sed enumerare nihil refert. Cantica et scaenae eis contiguae *συμμετρικῶς* distribui solent, velut in paginis 313, 314, 479, 480, 320, 191, 192. Exempla dedimus in Analectis Plautinis p. 97. 165. 173.

Scaenarum intervalla in codice palimpsesto discerni solent aut binis (et sic frequentissime) aut singulis versibus intermissis. Bini si intersunt, prior nomina personarum exhibet, alter vacuus est: si singuli, scripturam non continent. Illius generis in Epidico sunt tituli scaenarum I, 1 (p. 313 v. 1. 2); I, 2 (p. 480, 11. 12); II, 1 (p. 319, 17. 18); II, 2 (p. 320, 16. 17); IV, 2 (p. 183, 17. 18): huius scaenarum IV, 1 (p. 318, 19: inter v. 18 et 19 manus alia atque prima parvulis litteris inseruit PERIPKANES); V, 1 (p. 181, 18); V, 2 (p. 185, 7). Paginae 206 versus 7 (inter v. 474 et 475) quam ob rem vacuus sit me latet.

Denique — ne quid omisisse videamur — non nulla de litteris initialibus et deminutis abbreviatisque. Illas habes in principio, has in fine versuum. Illic has litteras ornandi gratia aliter atque mos est formatas repperi: τ p. 480, 6 (I 1, 89); 195, 17 (II 2, 46); 206, 1 (III 4, 33); 186, 15 et 17 (V 2, 25 et 26); α p. 196, 3 (II 2, 51); ibidem 15, ut videtur certe (II 2, 62: *hoc quod*); 315, 6 (V 2, 67). Litteras in fine versuum deminutas et abbreviatas ita testabor, ut unde incipiat deminutio indicem lineola inserta, non curans tamen amplius, unde litterae deminutae denuo deminui incipiant (velut p. 196, 1 MAX^UME), quamquam id quoque accurate enotatum habeo.

P. 313, 3 REPREKENDI|TPALLIO; 313, 10 DAB|IS; 314*), 1 SEQ|UI;
314, 11 TKES|PRIO; 466 A, 4 =DI|C[~]A (ut videtur); 466 A, 5 CONSPICA RI;
466 A, 6 —MERAUE|RIT; 466 A, 16 MAG|IS (ut videtur); 479, 19 COR-

* In fine versus 8 eiusdem paginae scriptum esse posse praeter

RUPTUSTCAPUT; 480, 10 -QUAR (U et A ligatae); 480, 13 -DMODŪ; 480, 14 TIBI; 319, 3 CONSILIIS; 319, 5 ALTERA (̄ dispici nunc nequit); 319, 7 FAXO|KICERIT; 319, 8 KUNC|KODIEDIE (non prorsus certum, ubi incipiat |); 319, 9 ARGENTARIA; 319, 11 AUFERA; 319, 12 OBECTAST|TIBI; 320, 6 DOM|OST; 320, 14 OB|ECTAST (A et S ligatae); 320, 15 MAR|ITAST (S litterae forma finalis); 195, 4 PRAESTOLARIER; 195, 6 DEPERIT; 195, 8 BENEFICA; 195, 9 NOUE; 195, 10 MENDICULA; 195, 12 MIRABILEEST; 195, 13 PERUIAS; 195, 16 INUENIUN|TNOUA; 195, 17 CAESICIU; 195, 19 EXOTICU; 196, 1 MAXUME (U et M ligatae); 196, 2 LACONICU; 196, 6 SERMONIDARE; 196, 8 ALTERA; 196, 10 DE|PERIT; 196, 15 LOQUI; 196, 17 INTELLEG|O; 205, 7 INTELLEG|AS; 205, 9 EPIDICUS (finalis S litterae forma); 205, 14 ADEST; 317, 19 LIBERAST; 318, 11 ABIERO; 191, 8 -UENIENS; 191, 12 KOMIN|E; 192, 3 -LIT; 192, 14 NQ|UERIS (S finalis); 192, 16 DE deminutum: quot litterae item deminutae praecesserint dici nequit; 192, 18 EPIDAURO; 183, 15 MEA; 183, 16 DEMUMMIKI (U et M ligatae); 183, 19 TUAM (U et A ligatae, ut vid.); 184, 4 FILIA; 184, 5 NO; 184, 9 KUNC|DIE; 184, 10 IMMUTABILE; 184, 13 KOMINUMFIDE (U et M ligatae); 184, 16 TA|CES (S finalis); 184, 17 FUAT; 184, 19 N|EUULT; 181, 7 AUDIU|ERO; 181, 11 POSTEA; 181, 12 BONU vel BONUM; 181, 14 TA|CE; 181, 19 N|PETIT; 182, 5 -IDICU (incertis CU litteris); 182, 6 APOECIDES; 182, 8 QUOD|MISER (incertis 3. et 4. litteris); 182, 12 MUNDO|SITAST; 182, 14 UENIT; 182, 18 FESTIUISTIUSSI|MA; 182, 19 ASPEXERIS (S finalis); 187, 1 in fine perincertum CAS, A cum S ligata; 187, 7 RER; 187, 8 N|IS; 187, 15 MIKI; 188, 5 MINAE; 188, 7 SCIAS (A cum S conexas); 188, 13 MEA; 188, 17 IUSSERO; 186, 2 GENTIU; 186, 4 ECCE|ME; 186, 5 CONCESSITUIS (S finalis); 186, 13 KAU|TUO; 186, 14 COL|IGO; 186, 17 COLLIGA; 186, 19 APOECIDES; 177, 10 CIAS; 177, 18 MALU; 178, 1 GAUD|EO; 178, 9 METAS (A litterae cum S ligatura); 178, 10 AERERE; 178, 17 PALLIU.

Principium capit Epidicus a primae scaenae titulo (p. 313, 1 et 2): in fine subscripta habes post vacuos duos versus haec:

MACCI	PLAUTI
EPIDICUS	EXPLICIT
INCIPIT	MERCATOR
FELICITER	

Codicem veterem qui dicitur (B) bis contuli: et si quid sic quoque me fugit, addam propediem.

Praeter primam manum (B) notabis secundam coralia etiam ANT adnotavi huius editionis p. 8. Non imitatus est typographeta ligaturam N et T litterarum.

receptoris (B²), qui fabulam emendare studuit. Praeterea rarissime obvia est manus tertia (B³) subflavo atramento ea usa (III 4) et alia quaedam recentior quam B² (III 2, 13. 35), raro denique recens Camerarii (cf. velut III 3, 2. 4, 43. IV 1, 5. 33), qui nonnulla in ipso codice corrigenda putavit. Manus prima et secunda non numquam difficillimae sunt ad discernendum, unde explicandum quod toties 'ut videtur' adiecimus.

Lacunarum, quae frequentissimae sunt in hac fabula, et rasurarum spatia ita testamur, ut quot singulis litterae contineantur narremus. Quem quidem dimetiendi modum facile patet non nimis accuratum esse, quoniam aliae litterae maiores minoresve sunt aliis. At non sunt ullius tales errores momenti propterea, quod ipse librarius neque voluit neque potuit prorsus congruenter et ut ita dicam mathematicae litterarum quae intercidissent ambitum indicare.

Scaenarum titulos scripsit rubricator. Ab initio usque ad III 1, 15 personarum notae in principio et in fine rubro colore pictae sunt, in mediis autem versibus atramento ita scriptae, ut rubricator ornandi causa singulis litteris plus minusve minii adiecerit. Inde a III 2, 1 usque ad V 1, 37 omnes notas personarum addidit manus secunda (correctoris), a V 1, 38 usque ad finem item omnes rubricator. Diver sarum autem personarum nomina si non integris litteris perscripta habes, notis (quibus puncta, velut THES·, et lineolâe, velut EPID THES̄ simil., modo addita sunt, modo non addita) indicantur hisce:

EPIDICVS: EP (II 2, 1), EPD (III 2, 1), EPID, EPIDI (I 1, 5). In scaenis V 1 et 2 appellatur SERVVS (SER, SERV).

THESPRIO: THES.

STRATIPPOCLES: STR, STRA, STRT (I 2, 24. 41), STRAT, STRATIP, STRTIP (I 2, 29). In scaena V 1 nominatur ADOLESCENS (ADOL).

CHAERIBVLVS: CHE, CHER, CHERI, CHERIB. Nusquam CHAE—.

APOCIDES: APE (III 3, 26), APOE, APOEC, APOET

(III 3, 23), APOECI, APOEID (II 2, 17), APOETI (ib. 18), APOCI (II 2, 52), APOECID, APOEID, APOCID (II 2, 75).

PERIPHANES*): PER, PERI, PERIP, PERIPH, PERIPh (V 2, 62), PERIh (II 2, 106. 108. 117), PERPh (V 2, 45), PERIPhA (V 2, 13), PERIPHAN, PERIFAN (V 2, 1). SENEX (SEN, .S. IV 2, 33) audit IV 1 et 2.

MILES: MİL.

FIDICINA: FIĐ, FIDI, FIDIC, FIDICI, FIDICIN.

MVLIER: MVĹ, MVLI. Nusquam PHILIPPA.

DANISTA: DANIS, DANIST.

POETA praefigitur paene ultimo versui.

Versuum in B descriptio eadem est atque in hac editione, nisi ubi disertis verbis discrepantiam codicis testabimur. Diversorum autem initiorum index hic est:

V. 3. 4 et 5. 6 singulis versibus continentur || 24—26:
Perētari — Iam tu autem — Dices digniorem — || 45—151:
Cur eam — Animos habet — Ipse mandavit — Emeretur sibi — Inalto uentus est — Male pdidit me — Quid istanc — Istuc te rogo — Tot quadraginta — Apud thebas — Singulas mammis — Vna cum eo — Eyo interii — Epidice? — Num quid ita? — Mittebat scil — Scrui hominē — Trepidat epidice — Hic me absente — Abco = Assta — Amat ne — Detegitur — Iuppiter te — Venire. adcheribolum — Eo uenturus — Prius se — Quod debetur — Mitte me — Pereunda est — Quia perire — Abi inmalam — I sane — Abierī libentius — Epidice — Impendent — Itaque inte — Ex impedito — Senem ut — Emit quam — Si sibi nunc — Nā ubi — At enim tu — Nequā — Qui lubido — Tuquidē ante hac — [lacuna] quid? — Adolescenti — Cum cheribulo — Placide — Rem tibi — Merorum — Praeter — Quia captivam — Vicio qui — Illoc facto — Iam istoc — Nihil agit — Dubia — Argenti dare — Illud sumpsi — Nam quid — Auxilium — Differor diffatigor — Furno mensos — Quem quidem — Prius comparassit — Eloctus ei — Spero servabit — Aggrediar hominem — Salua impertit — Saluum te

*) Cf. etiam adn. crit. ad II 2, 19 sqq.

— Bene ne — Quod ad — Emptast ancilla — Perdidisti —
 Cordi neque — Et mittere — Impendet — Id quod — Desi-
 piebam — Oportet fieri — Subdas succulaneum? — Opus est
 — Et cito — Vnde libet — Meam domum — Facile tu —
 Ego nostros — Vt ego me — Periculum potius — Quid de —
 || 155—165: Continuo — Quam tu — Agimus? — Iacu-
 lente — Iam senatum — Indicatur bellum — Quid agas ita
 — Dormitandum — Oppugnare certum — Diciam nostro —
 || de 166—171 v. adnot. || 171—201: Hanc quae — At
 pol ego — Cuius quociens — Neque adeo — Oh hercules —
 Acerbior herculi — Edepol dos — St ateitacete — Acutum
 cultrum — [lacuna] qualis volo — Iam ego me — Qui
 columen — Nam ego — Id ego — Ipsi hi — Age nunc
 — Quasi perurbem — Coueniam — Per medicinas — Cir-
 cumque — Epidice — || 205 sq.: Alegione om̄s — [lacuna]
 ego ita — || 214—217: Obuiam — Quā maxime — Habe-
 bant retia — || 242—270: Postquam illam — Et quam —
 Quam nult — Stratippoden — Hoc quod — Vorsum ad —
 Me vis — Qui scis? — A stratippocle — Foenore — Hacc
 sic — Consilium ate — Conducibilis — Aut iam ad est —
 Vobis consilium — Ergo ubi — Quid istuc — Qui plus sapi-
 tis — Non edepol — Si non placebit — Nec metitur — Tuac
 sapientiē — Illam quam — Curetur usque —*) || 277—284:
 Vt enim — Libertatem — Vt aliquo — Immo docte — Iam
 nisi — Amota ei — Viue sapis — || 298—328: Atque id —
 Quia enim — Magnus miles — Et dabit — Deos quidem —
 Argentum promis? — Ne abitas — Sequere tu — Nullum
 esse — Quam hic — Atque armario — Quod pol — Faciat
 que — Apoecidi — Atque id — Fidicinam sibi — Ea con-
 ductur — Aduersus senem — Expectando — Epidici blanda
 — Si, nequit — Copiam tibi — Nullam tibi — Absurde facis
 — Numquam irridere — || 340—347: Crede modo — Mihi
 hunc — Sed ego — Hunc auspicio — Ante edis — Accipe
 hoc — Et plus — || 351—618: Peratum — Argentum ab-
 stulit — Dimmerauit — Nunc iterum — Ita suasi — Euge

*) quiduis — Hem singulari quidem versu continentur, sed adiecta
 lineola rubra ad eum qui praecedit referuntur.

= *Ea iam — Dedit mihi — Quasi quae — Ipse in — Domi
 extemplo — Quae adducta — Astutiam institui — Siquid ad
 eum — Minas se — Meis manibus — Ibi leno — Argentum
 acceperit — Es quā rota — Nummo conducta — Docte ludi-
 ficetur — Eam permeditatam — Longum loquor — Bene am-
 bulato — Me equidem — Atque aliquanto — Virtute atque —
 Non oris causa — Contemplarēt — Igitur perspicere — Cogi-
 tarent postea — Vel quasi — Ego me — Melius deliquisset
 — Male facta — Profecto — Sed meus — Quid sit — Qui
 homini — Abduci heus — Atque audin — Mea copulari —
 Diuortunt — [lacuna] dicis num — Filiae edepol — Quid
 iam? — Hanc edepol — Ne tu — Vt ille — Atque hilaram
 — Te pro ... diuinam domi —*) Me autem — Immo — Ire
 aduocatus — Ad //me — Amico st — Ego si — Quam doc-
 tum — Me albis — Atque haec — Cum militabam — Aures
 quando — Suam qui — Caue — [lacuna] platenius — Ado-
 lescens — Abste — Omnis — Adolescens — Nam strenuiori
 — Sed istum — Nempe quem — Diuicias — Meas pugnas
 — Magis unum — Suas mihi — Cui centones — Adte uenio —
 Attute — Adulescens ita — [lacuna] si tibi — Molestum non
 — Mihi illam — Namquid — Facere libertam — Te ab sol-
 uam — Sexaginta mihi — Atque ita — Haec istis — Foras
 educite — Ei quae — Quae intemperie — Fidicinam — Non
 mihi — Haec inquam — Hanc inquam — Quid non est? —
 Equidem hercle — Immo haec — Meum gnatum — Hem
 istic — Quid concidit? — Senex tibi — Bellator uale —
 Qui me — Delenone — Ante hunc — Plus iam — Audies
 conducta — Fateor me — Nouisti fidicinam — Vbi habitat —
 Dum incerto — Volo scire — Filium — Si istacc — Haec
 sic — Vt pereas — Tibias — Flagitio — Positus sum —
 Tantum perdundum — Depeculatum eis — Facio pro — Is
 etiam — Sapientiozem — Siquid est — Id ego — Pectus
 pulsant — Pauor territat — Habeo usquam — Neque ea —
 Pectore peregre — In his dictust — Me nominat haec — Per-
 uelim mercedem — Noscito ego — Quam animus — Certo east*

*) Verba *quia thebis ... tibi domi* in margine inferiore m. 2 ad-
 iecta sunt, versum discriptione nulla.

— *Pauperculam memini* — *Primus pulchritiam* — *Quam domi nunc* — *Si haec ea est* — *Longa dies* — *Hanc congregiar* — *Compellabo* — *Salutem accipio* — *Quod credidisti* — *Si ego te* — *Inique iniurius* — *Me equum* — *Hem istuc* — *Ah guttula* — *Tuae que matri* — *Tuam in mea* — *Salua sum quia* — *Accipe erummosam* — *Quid est quod* — *Quid cam?* — *Habe animum* — *Nam postquam* — *Vt emeretur ille* — *Vt alias res* — *Eho istinc* — *Vt suam uideat* — *Quid est pater* — *Adeas uenienti* — *Que ex animata* — *Osculum mihi* — *Egone osculum* — *Tu homo* — *Ego hanc quae* — *Scio quid erres* — *Aliter catuli* — *Atque hominum* — *Atque argentum* — *Vocas me* — *Quid loquar uis?* — *Si non uult equidem* — *Cogere aequum* — *Vocabas?* — *Vbi tu tuam* — *Matrem uocem* — *Postremo haec* — *Magister fuit* — *Si hercle te* — *Non uoco ubi* — *Quid ob cam* — *Agnoscerbas?* — *Seruus epidicus* — *Poteris nouisse* — *Nunquam uidi* — *Abi habeto* — *Athenis ciuis* — *Emisse* — *Circa solis* — *Si inuenio* — *Male morigerus* — *Neque illam* — *Quid illuc est* — *Si undecim deos* — *Exeruciatu poterunt* — *Aderat ibi una* — *Senserunt sciunt* — *Quod miser* — *Viaticum* — *Prius quam perco* — *Habe////////bonum* —

Reliqua usque ad finem fabulae ab hac editione non discrepant.”

Duobus his libris manu scriptis accedit tertius, non ille quidem pari in loco habendus cum Vetere, verum tamen nequaquam neglegendus: codicem dico eum, quem Ritschelii exemplum secutus J littera designavi. Cuius quae esset ad emendandas priores octo fabulas auctoritas cum plerique non recte perspexissent Analectorum Plautinorum p. 71 sqq. exposui*). Asservatur ille in Museo Britannico numero insignitus $\frac{15}{XI} C$, membraneus, scriptus ut videtur saeculo XI. Constat autem ex foliis 194, quorum 1—112 continent Ciceronis Tusculanas disputationes, libros de inventione rhetorica, Rhetorica ad Herennium, cum Plautus incipiat inde a fol. 113 singularum fabularum hac distributione: Amphitruo

*) Similiter Studemundus de J iudicare videtur in dissertatione supra commemorata p. 15 (794).

inc. fol. 113^a, Asinaria 127^a, Aulularia 139^a, Captivi 149^b,
Curculio 162^a, Casina 170^b, Cistellaria 180^b, Epidicus 186^a.
In fine exstat hoc epigramma:

Exemplar mendum tandem me compulit ipsū
Cunctantem nimiū plautū exemplarier istū.
Ne graspicus mendis pprias idiota reptis
Ad deret. & liber hic falso patre falsior ess&;

Quem codicem eundem fuisse atque illum, quem ex Anglia sibi missum iri olim speraverat Camerarius, suspicatur Ritschelius Opusc. phil. vol. III p. 119; nec diversus est ab eo quem Bentleius commemorat et alibi et ad Haut. I 1, 20 (cf. Wagneri praef. Aulul. p. IV): ac nescio an eundem ille in mente habuerit librum, cum ad Eun. II 2, 51 codicem laudat 'Terentio Bembino aetate non cedentem'. Hoc saeculo eo usus est Hildyardus: cf. praef. Aulul. p. 15. Post hunc de eodem egit qui collationem nactus erat ab Aemilio Braun confectam Fridericus Ritschelius proleg. p. XLI, quamquam de eius auctoritate iniquius iudicavit: cf. Opusc. phil. l. s. s. Ac ne Wagnerus quidem, cui ipsi codicem inspicere contigit, quid verum esset indagavit, cum correctum eum esse exemplar a grammatico mediae aetatis affirmaret: quem Anal. Pl. p. 72 refutavi. Totam quaestionem doleo quod Ottonem Seyffertum, virum de Plauto meritissimum, iam antea tractavisse me fugerat: cf. Ind. phil. vol. IV (a. 1872) p. 392. Nam quo accuratius in singulas huius codicis scripturas inquisivi, eo magis mihi cum Seyfferto persuasi, contra atque olim visam est*), J in universum paullulo propius accedere ad D quam ad B, ita tamen ut neutiquam cum D prorsus concinat, immo ex communi cum D fonte sit repetendus; exstant enim scripturae haud paucae quibus J differt a D et cum B conspirat. Inde patet neque in eis fabulis quae in D servatae sunt J posse negligi et in ceteris esse summi aestimandum eoque tantum Vetere inferiorem, quod multo maiore quam ille negligentia exaratus est: qua de re in prolego-

*) Cf. Anal. Pl. p. 74, ubi erravi. Nam illud exemplum quo maxime fretus eram, Amphitr. 755 sq., propterea nil probat, quod verba in J omissa ne in D quidem exstant.

menis quae absoluta hac editione emittentur explicatius disputabitur. Ceterum commemoro pessime codicem esse habitum, maxime in Amphitruone, de quo vide Wagnerum p. III. De Epidico monendum est, versus 621—695 loco motos post 698 exstare folio 193 inverso ordine inserto. Personarum notae initiis versuum saepius dispici non potuerunt, quod tamen, ubicumque consensu ceterorum librorum certum fit eas existisse, non notavi. Versuum initia prorsus cum B congruunt, nisi quod v. 96 cum 95 et 187 cum 186 iunguntur; v. 445 initium fit a *factitavi* et v. 461 ab *cdcpol*. Partes folii 192^a dextera et folii 192^b sinistra abscissae sunt, ut versuum 534—539 haec verba non exstent: *mise]ratur. in]uenit. aut ubi habitat. estne annon est*, versuum autem 575—583 haec: *ego istanc quae sciet neque s]cio. scio quid erres quia vest]itum. aliter catuli longe ole]nt. atque hominum fidem. atque argentum. vocas me*.

Ad musei Britannici codicem octo priorum fabularum libri redeunt quantum equidem scio ad unum omnes; quod non ita intellegi volo, quasi ex ipso J eos descriptos esse censeam — immo aliunde fluxisse nunc prorsus mihi persuasi —: sed ex simillimo derivati libro*) ad eandem cum J familiam pertinent, et ab interpolationibus horum librorum recentioribus nonnullis et verbis paullo negligentius in J scriptis vel adeo omissis si discesseris, inter se tam sunt similes, vix ut eos fere dignoscas**). Quod de codicibus valet, qui octo priores solas exhibent fabulas, idem de eis dicendum, in quibus viginti insunt. Qualiscunque enim libra-

*) Qualis fuit is ex quo fragmentum Captivorum petii, de quo cf. Anal. Pl. p. 87 sqq.

***) Eis codicibus, quos adhibui Anal. Pl. p. 92, Gustavus Loewe me docuit addendos esse praeter alios Monacensem 6722 saec. XV, chartaceum, qui Amphitruonem et Asinariam exhibet; porro codices Veronenses 138 saec. XV et 139 saec. XV; denique item Veronensem 140 saec. XIV exeuntis vel ineuntis XV, qui nitidissime scriptus ad meliores notae libros pertinet. Romanis denique codicibus hi sunt addendi: Vaticani lat. 655. 1631. 2830. 3871. 5210; Ottoboniani lat. 1697. 2005. 2028; denique Vaticanus lat. 1633 viginti comoediarum. Hac occasione data etiam illud commemoro, ad idem codicum genus redire priorum octo fabularum editionem principem, quae Venetiis asservatur, id quod nunc possum pro certo testari. Cf. Anal. Pl. p. 95 adn. 44.

riis decimi quinti saeculi praesto fuit codex octo priorum fabularum, eo usi sunt, ut adiectis duodecim posterioribus unum Plauti volumen efficerent. Ex his igitur recentioribus codicibus — nullus saec. XIV est antiquior — quod Lipsiensem elegi, in eo Ritschelii exemplum secutus sum. Puriorem librum adhibere velut Laurentianos non nullos et potui et volui certe initio. Sed quo pleniorum horum librorum notitiam nactus sum, eo magis mihi apparuit, ne purissimum quidem huius generis maiore rei criticae emolumento adhiberi quam peiores*); qua propter viam a Ritschelio initam nolui relinquere. Sed ne Lipsiensis quidem codicis accurate expressi scripturas omnes: pusillas enim res quae vel ad orthographiam vel ad dirimendas voces pertinerent et alia levissima, ne praeter usum commentarium onerarem, consulto neglexi, quod simul de editione principi dictum volo**): cuius

*) Inter sex codices Palatinos, quibus Parcum usum esse scimus, sextus dignus est, de quo paucis hoc loco disputem. Est ille chartaceus saec. XV, numero insignitus 1619: cf. Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 231 adn. Saepius enim hic liber bonas vel adeo optimas exhibet scripturas, quae tamen non possunt non coniectura esse inventae. Velut ibi *familiam* v. 172 man. II correxit in *filiam*; v. 211 *quinque* exstat pro *quisque*; v. 298 *decem* pro *decet*; v. 593 sup. vers. additum est *audivero* confirmatum id testimonio Ambrosiani; v. 705 *istam ob rem pro iste ab ore*; 707 *recte factum*, non cum JFZ *rectum factum*. Cui debeantur hae coniecturae, ex parte certe colligere licet ex hac codicis subscriptione: 'Explicit Aulularia comedia plauti comici. 1496 et correctae diligenter secundum omnibonum leonicenum. die primo marci'. Verba *et correctae* — *leonicenum* addidit manus altera; eadem verba eadem adscripta manu in fine Cistellariae leguntur. Omnibonum Leonicenum fuisse virum bonarum litterarum doctissimum testantur multi: cf. Fabricius, Bibl. med. et inf. lat. tom. V p. 482; Quirini, de Brixiana litt. p. 114 sq.; Laire, Specimen hist. typ. Rom. p. 225: Plauto eum operam navasse ex sola hac adnotatione discimus. Sed multo maioris momenti illud est, quod Pylades Brixianus hoc codice videtur esse usus, audax ille Plauti interpolator idemque emendator felicissimus: velut *decem* ille scribit 'ex codicibus antiquis ad litteram' ut ipse ait; idem *istam ob rem* posuit et *audivero* et *recte factum*. Ex eodem codice pendet ea coniectura, quam ad 627 profert *socco iussi adimere*, ubi Palatinus *socio iussi adimere*; porro scriptura *il uideo scio* v. 215; denique *fondis* v. 226, quae scriptura apertissimo testimonio est, patriam Palatini esse Italiam. Plura de Pylade alibi disputabo. Excussit codicem in usum meum Loewius.

***) Unde sequitur, ut ubicumque BJFZ vel JFZ vel BFZ coniunxi, in his quidem rebus solos B et J codices respexerim, neglexerim FZ.

generis adnotationes qui quaesiverit in Ritscheliana Trinummi editione quae opus erunt facile inveniet. Qua in re id unum doleo, quod non plura etiam omisi.

Praeter codices diligenter adhibui editiones antè hanc vulgatas, quarum tamen scripturas non commemorandas duxi, nisi ubi aut verae aut veri essent simillimae aut certe ad inveniendam veram scripturam inservissent inservirentve: itemque alios accurate inspexi libros, qui quidem ad Plauti fabulas emendandas pertinent, et veterum philologorum et recentiorum, acriter semper intentus, ut quae vere indagata essent, ad inventores primos referrem: recentiorum vero inventa quotquot mihi innotuerunt adnotavi vel certe respexi omnia, nisi quae aut aperte falsa vitiosave essent aut prorsus manca librorum manu scriptorum fulta cognitione, qua in re si quid insciens peccavi ut aut inventorem non recte indagaverim aut scripturas omiserim, quas ex instituta ratione commemorare debueram, facilem mihi veniam paraturam esse confido ingentem librorum ad Plautum emendandum editorum molem.

Scaligeri scripturas quotquot attuli ex exemplari hausi Leidensi — est ea editio Camerarii Basileensis — liberaliter mihi transmissio; de quo cf. proleg. Ritschelii p. LIV. Ex Ritschelii exemplari ad Epidicum fere nihil petere potui: nonnulla, quae temptavit, cum ne ipsum quidem editurum fuisse suspicer, silentio praetermisi. Exemplar Lachmanni, quod est in Ritschelii bibliotheca, commemoravi ad v. 327 et 527; praeterea nihil inde potui in usum meum convertere. Aliquanto plura debeo exemplari Godofredi Hermanni, velut Reiziana quaedam, quae ibi in margine notata sunt.

His igitur instructis subsidiis recensui Epidicum non qualem Plautum edidisse, sed qualem retractatorem septimi saeculi a. u. c. nobis reliquisse putaverem: cuius retractationis ut alia restant vestigia ita v. 153—156. 229—235. 364—370. 410—421*)

*) Rectissime enim Langrehius *Miscell. philol.* Gottingae a. 1876 edit. p. 12 miro modo hos versus cum ratione universa quam instituerat Epidicus discrepare dicit. Cur tamen negem hos errores esse ex contaminatione repetendos nolo iterum exponere. Ceterum commemoro in turbas huius fabulae iam Scaligerum accuratius inquisivisse,

testes sunt. Accedit quod in hac fabula vetusta ablativi in *d* exeuntis terminatio fere nusquam corruptelae medelam sese praebuit tam facilem quam aliis in fabulis. Quod cum animadvertissem et similem esse perspexissem non nullarum comoediarum condicionem quae similem passae essent retractationem, antiquis illis formis in Epidico omnino abstinui.

Plagulas dum corrigo, amicorum mihi adferuntur adnotationes ad Epidicum uberrimae, quas ex parte certe ipsi apparatus intexui: quas autem propter spatii difficultatem inserere non potui, eas si hoc loco adderem, hominibus doctis me gratum facturum esse putavi. Qua occasione oblata simul de meo quaedam adnotabo.

31 sqq. Dubitat de transpositione Seyffertus censetque rectius de interpolatione cogitari. Et possunt certe v. 34—36 abesse.

37. In apographo J codicis, quod inter corrigendum
† scrutariis
nactus sum, haec sunt perscripta *scrutariis*, quae sic intellego: *scutariis vel scrutariis*; nam *scutariis* est in FZ. Alia quaedam, quae in apographo a collatione discrepant ad *ae* et *e* spectantia vel ad vuculas male ibi coniunctas — pauca sunt nec ullius omnino momenti — hoc loco adicere nolo.

52. Ambigit Seyffertus de coniectura Meursii maxime propter accentum et haec proponit:

Quíd vis igitur? || Quót minis? || Tot. || Quót? || Qua-
dragintá minis.

55. Idem putat scribendum esse aut 'qui argentum petat' aut 'atque argentum petit'.

quod apparet ex hac adnotatione ad v. 417 petita ex exemplari Leidensi (cf. p. XXI): 'At quomodo potuit eam emere Apoeicés?' et in margine inferiore: 'Pessima *οικονομία*. Nam aut virgo est aut fidicina conductitia, quam adducit Apoeicides. Si virgo est, ut verisimile est, non emetur. Quomodo domo auferatur ut conductitia illi supponatur? Nam Epidicus abest. Si autem conductitia, quomodo emi potuit, cum ipsamet neget, se eo die emi potuisse et quinquennio ante manumissam?'. Quibus adde adnotationem ad v. 151 sqq., quam mihi excerpsit ex codice Parisino 8185 (cf. Parerga p. 575; Proleg. p. LIV; praef. Bacch. p. VIII) Otto Crusius adulescens bonarum litterarum studiosissimus: 'Quid de illa fiet fidicina. Plantus hic errat et obliviscitur sui. senex non fidicinam emerat, sed filiam, et curabat ut filiam. Ergo frustra sollicitus est, quid de ea fieri debeat.'

61. Totum locum idem sic reconcinandum esse iudicat:
Nescío pol quid tu tímidu's. trepidas, Épidice. ita
voltús tuost.

Videór videre ...

73. Ad 'haecine' cf. Militis gl. v. 309. 565. Andr. 478
cum adnotatione Spengeli. Praeterea vide v. 541.

121. *hercle* pro *ego* conicit Schoellius.

144 sq. Loewius exempli gratia ita supplet:

Únde lubet: nam ni ánte solem occásum zonam in-
pléveris,

Meám domum ne inbítas. tute in prístinum ipsus té
duas.

149. Quod scripsi 'aliqua audacia', 'audacia' idem esse
putavi atque 'res audaciter suscepta'. Loewius: 'atque an-
clavero'.

166. In adnotatione addendum est, verba 'ubi puden-
dum est' primum eiecisse Kiesslingium Mus. Rhen. vol. 24
(a. 1869) p. 119.

253. Loewius: 'ferre. || Epidice, ego occidi'.

283. Ribbeckius: 'valide sapis'. Schoellius: 'vive ut
sapis et places'. Loewius: 'plane sapis et places'.

288. Schoellius: 'eloquere'.

327 sq. Ribbeckius:

Numquam ínridere nós inultum illúm sic servom homi-
ném sinam.

333. Loewius dubitanter (cf. Prodr. p. 282):

Vae tíbi, murcíde homo, ignáve iners ...

335. Cf. Captivorum v. 548.

336. De metro dubitare licet. Non ausus sum mutare.

337. Schoellius:

Fecísti iam probe tú tuom ...

357. Commemorare debui R. Muellerum de Plauti Epi-
dico p. 8 hunc locum sic scribere:

Str. Eúge,

Quae iám domist pro filiá. Ep. Tenen? Str. Téneo.

Ep. Nunc auctórem ...

359. Hunc versum Buechelerus Nov. annal. vol. 99 (a.
1869) p. 536 ita restituit:

Quasi qui á me caveat. || Haúid male. || Iam is saépe
cautor cáptust.

Quamquam de hac coniectura valde dubito.

438. Ribbeckius: 'virtute belli animatus'. Cf. Enn. trag. 257.

443. De *duellis*, in quod ego quoque incideram, cf. Loewii Prodr. p. 125 et Ludovici Langii 'de duelli vocabuli origine et fati' commentationem p. 14.

493. Ribbeckius proponit:

Euge, eúge, frugi's, Épidice, et guminásticus.

554. Loewius proponit: 'ecquid meministi? in' e. q. s.

Hoc loco addo quae idem Loewius de *gravastellus* et *pappare* verbis mecum communicavit:

"V. 620 dubitari potest utrum *gravastellus* an *ravistellus* recipiendum sit. Illam formam Placidi auctor apud scriptorem quendam — fortasse is ipse Plautus fuit — legisse videtur. Sic enim illius glossae p. 49, 16 ex Deuerlingii emendatione: *gravastellas: graves, id est annis*, cum codices R *grauascela graues id est anni* et G *gravescella graues idus anni* exhibeant. Scripserim ego potius: *gravastella: γραῦς, id est anus*. Quod quidem genus et graece et latine interpretandi cave a glossis alienum putes. Similiter glossarium 'a a': *gesticularius: ὀρχηστής, hoc est lascivus**) et *fellinosus: χολικός, id est cholericus***). Atque ipse Placidus graece enarrat p. 29, 18 *conducibile: utile, συμφέρον*. At incertum, num omnino agnoscendum sit in lemmate vocabulum illud glossematicum. Usenerus enim a G profectus sic emendat: *gravis stella: grave sidus anni*. Quamquam parum patet, quid ibi sibi velit *anni*, et *gravis stella* nimis simplex videtur lemma inter exquisitissima *gnaruris, gallicula* et *gramis, gerras, gorgo, gnarificationum* positum.

Non dissimilis quaestio oritur de v. 727: *novo liberto opus est quod pappet . .*, ubi *pappare* verbum per duplicem *p* in AB, per simplicem vero in JF codicibus exhibetur.

*) *gesticulamus orchistis* cod. Casinensis 401; idem, nisi quod *id* et *lascibus*, Vaticanus 1471⁴; *gesticulanus* et *lascibus* Vaticanus 3320.

***) *cholico . . colericus* Cas. 401; *cholicos . . colericus* Vat. 1471⁴; *colicor . . coliricus* Vat. 3320.

Illa enim cum sit tralaticia in editionibus forma, hanc praefert Otto Jahnus in commentario Persii Lipsiae a. 1843 editi p. 146, ductus hanc dubie memoria versus Persiani III, 17, in quo '*papare* plerique codices iique antiquissimi'. Ac fuisse iam ante eum qui item iudicarent docet inedita codicis Vaticani 1469⁶ saec. X scripti glossa: *papilla caput est mammae, de quo [cod. qua] exit lac, unde factum est ut dicamus infantibus 'papa.' id est 'manduca!'; 'papare' enim dicimus, non 'pappare': nam et ipso motu labiorum id ostendimus. At nihilo setius recentiori aevo tribuerim *papare*, probum autem atque antiquum censuerim *pappare*. Optimorum enim in versu Plautino fontium A et B consensus gravissimi est momenti. Accedit deperditus nescio cuius scriptoris locus, quo spectat 'Philoxenus' p. 152, 18: *pappat: μασᾶται*. Neque neglegendum quod hodiernus Italorum sermo non facit cum glossographo Jahnioque; frequens enim *pappare* verbi usus in lingua quotidiana. Velut Stenterellus in comoedia 'Flamminio pazzo per amore' inscripta p. 36: 'Di viso' inquit 'ne convengo; ma di questi personali non se ne pappa'. Et Persius quoque l. s. s. videtur *pappare* dedisse: sic enim codices bonae notae omnes, quos Jahnus postea (in editione Berolinensi a. 1868) in recognoscendis saturis duces elegit et in scribendo ipso illo versu secutus est."*

V. 643 post 645 collocat Ribbeckius.

664. Ribbeckius: 'nos ludibrio'.

668. Ribbeckius: 'Tace sis: sine med' e. q. s.

V. 724—31 ex duplici recensione videntur esse consuti. cf. adn. ad v. 729.

Praeterea moneo corrigenda non nulla esse, quae vel typhothetae vel calami lapsu non recte edita sunt. Praef. p. VII primus qui commemoratur fasciculus in A est XXXIII, non XXXII; p. 13 v. 50 text. scr. 'mihí' pro 'mihí'; p. 21 v. 131 'ancillast' pro 'ancíllast'; p. 22 v. 135 adn. scr. 'det e' pro 'dete'; p. 31 v. 206 adn. scr. 'Exitus huius et insequentis initium in B sic habentur'; p. 41 v. 285—287 scr. 290 pro 291.

De signis quibus in adnotatione usus sum non est quod dicam. Ambrosiani scripturae ut recte intellegantur, addo ubicumque testimonia initio versuum posui, velut sic v. 66: *A*: PLUSQ·A, ibi praeter ea, quae diserte sic traduntur, ex *A* nihil hauriri potuisse. De v. 19 cf. quae dixi Anal. Plaut. p. 116. *Gz* signo meas indicavi scripturas.

Sed iam finem faciam praefandi gratias agens merittissimas omnibus, quorum propensa voluntate haec mea studia usa sunt: maxime autem Gustavo Loewe, qui toti huic libello quantopere adiutabilem et amicam operam praestiterit vix possum satis praedicare.

Scripsi Lipsiae Kal. Mai. a. *MDCCCCLXXVIII*.

T · MACCI · PLAVTI
E P I D I C V S

ARGUMENTVM

Emít fidicinam, fíliam credéns, senex
Persuásu servi, qui áliam conductíciam
Iterúm pro amica eí subiecit fílii.
Dat eríli argentum. eó sororem déstinat
Inprúdens iuuenis. móx compressae ac mílitis 5
Cognóscit opera síbi senex os súblitum.
Vt ílle amicam, haec quaéritabat fíliam.
Sed invénta guata sérvolum emittít manu.

ARGUMENTVM INEPIDICVM PLAVTI BJ nisi quod INEPVDICV

J 1. Super filiam superscriptum est suam in J: similia glossenata passim argumento addita amplius non perscribam 2. qui aliam Gz. atque BJFZ. aliam qui Pylades conducticiam Pylades. conductam BJFZ 3. ei subiecit filii eum libris Gz nisi quod sub iecit J: cf. Anal. Pl. p. 82. ei subiecit. filio Camerarius iungens eum v. 4: gnati ei subiecit. filio Brugmanus 'Quemadmodum in iambico senario Romani veteres verborum accent. cum num. consoc.' p. 11: ad ei pronominis mensuram cf. arg. Trin. v. 6 4. erili: cf. arg. Pseud. I v. 6 quo Brugmanus l. s. s. p. 11 4-8. Verba dat erili, imprudens, cognoscit, ut ille, sed inventa in J dispici nequeunt 5. mox addidit Pylades compressę B. compresse J inclitis Z 6. oblitum F 7. haec B. Saracenus. hic JZ. hic senex F. ita haec Muellerus Plaut. Pros. p. 685 quaeritabat Camerarius. querebat B. querebat J: idem FZ 8. gnata inventa Pylades, Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 415

PERSONAE

EPIDICVS SERVOS
THESPRIO SERVOS
STRATIPPOCLES ADVLESCENS
CHAERIBVLVS ADVLESCENS
PERIPHANES SENEX
APOECIDES SENEX
SERVOS
FIDICINA
MILES
PHILIPPA
ACROPOLISTIS FIDICINA
DANISTA
TELESTIS VIRGO
GREX

ACTVS I

EPIDICVS. THESPRIO

EPIDICVS

Heús, adulescens.

THESPRIO

Quís properantem mé reprehendit pállio?

EPIDICVS

Fámiliaris.

THESPRIO

Fáteor: nam odio's nímium familiáriter.

EPIDICVS

Réspice vero, Thésprio!

THESPRIO

O!

Épidicumne ego cónspicor?

EPIDICVS

Sátis recte oculis úteris.

5

THESPRIO

Sálve.

Act. I Sc. 1 THESPRIO EPIDICVS A. EPIDICVS THESPRIO
SERVI DVO BJ nisi quod TESPRIO ut constanter J De personarum notis singulorum versuum vide praefationem Scenam mira metrorum varietate conscriptam, quam meris trochaeis constare usque ad v. 81 contendit R. Muellerus de Plauti Epidico p. 24 sqq., ordinari ut potui: cf. Anal. Pl. p. 104

1. adulescens B. adolescens J Personae spatium om. A
MEREPREKENDIT A, atque ita Guyetus et omissa voce me Gulielmius.
me prendit BJFZ 2. FAMILIARIS A FATEOR A odio es B
cum A. hodie es J familia riter sed ia e corr. B 3. THESPRIO A.
dthesprio B oh libri cum A 4. epidicum ne BJ V. 5-12 a
retractatore additos esse suspicatur Reinhardtus Nov. annal. vol. 111
(a. 1875) p. 199 5. SATIS A. om. BJFZ RECTE A, atque ita Scalliger. certe BJFZ: cf. Anal. Pl. p. 104

EPIDICVS

Di dent quae velis.

Venire salvom gaudeo.

THESPRIO

Quid ceterum?

EPIDICVS

Quod coadsolet:

Cena tibi dabitur.

THESPRIO

Spondeo

EPIDICVS

Quid?

THESPRIO

Me accepturum, si dabis.

EPIDICVS

Quid tu agis? ut vales?

THESPRIO

Exemplum adesse intellego.

EPIDICVS

Eugepae!

Corpulentior videre atque habitior.

10. *Donatus in Ter. Eun. II 2, 11*: Quae habitudo est corporis] Plautus in Epidico: 'corpulentior hercle atque habitior'. — *Festus Pauli p. 102, 1*: Habitior : pinguior. — *Placidus p. 52, 2*: habitior : plenioris habitus. *Huc rettulit Kochius Mus. Rhen. col. 26 (a. 1870) p. 550*

6. dident B. dii dent J. quae velis A. quae velis B. idem J
7. Venire in rasura praeter V B. saluum (vel saluom, quod veri
dissimilius) A. saluom F. quid ceterum quod A, quae vix recte defendam v. s. personis mutatis *Anal. Pl. p. 85* coadsolet *Acidalius*. eoadsolet A. eo assolet B. J. esse assolet F. esse quod assolet Z. quod assolet *Guyetus* 8. cena A. dabitur tibi J. F. splendo J. accepturum A. sidabis A. sidabis J. *Miro modo sic pergat A.*

QUID

TUAGISUTUALES

EXEMPLUM ADESSE INTELLE (vel) GOEUGAE

quid magis F. ut vales iam *Camerarius*. ut velis B. J. F. Z.
Exemplum adest. Ep. *Gruterus*. idem *Palmerius*, nisi quod habes scribit pro adest intelligo J. F. *Eugepae Camerarius. Acidalius. Euge B. J. F. Z.* 10. habitior *Donatus, Festus, Placidus: et sic Scutarius, Lip-*

THESPRIO

Huic grátia.

10

EPIDICVS

Quám quidem te iám diu edepol pérdidisse opórtuit.

THESPRIO

Mínus iam furtificús sum quam antehac.

EPIDICVS

Quíd ita?

THESPRIO

Rapió própalam.

EPIDICVS

Di ínmortales te ínfelicient! út tu es gradibus grándibus.
 Nam út apud portum té conspexi, cúrriculo occepí sequi:
 Vix apiscendí potestas módo fuit.

THESPRIO

Scurrá's.

EPIDICVS

Scio

15

Te ésse equidem hominem mílitarem.

THESPRIO

Audácter quamvis dícito

12. *Amnianus Marcellinus* XV 13, 3: abiecte ignavus et, ut ait comicus, arte despecta furtorum rapiens propalam. *Iamb. inde effecit senarium O. Seyffertus Phil. vol. 29 (a. 1870) p. 409* hunc: 'arté despecta furum rapiens propalam', *contra quem cf. O. Ribbeckii praef. Com. p. 45*

síus. ABILIOR A. agilior B J F Z huic grā et in ipso fine versus a rubricatore additum EPIDICUS B. hac gratia J F Z 11. edepol addidit *Muellerus Nachtr. p. 124 sq. in A versus bipartitus est et prior pars sic exhibetur: QUAMQUIDEM TE IAM DIU cf. Anal. Pl. p. 104. iam diu B deperdidisse Camerarius. hercle iam diu te perdidisse R. Muellerus l. s. s. p. 30* 12. FURTIFICUS A ante hac B QUIDITA A. quid ita? T. Quid ita Z RAPIO A 13. dii J immortales libri TEINFELICENT A, atque ita *Dousa. te om. B J F Z. cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 433* UTTUE (vel, quod veri dissimilius) S A. ut. es B. ut tu es J. ut tu is *Scutarius. cum tuis Muellerus Plaut. Pros. p. 44* 14. aput J portam *Langrehrus Misc. phil. Gottingae ed. a. 1876 p. 18: sed cf. II 2, 33 et 37* curculio B Z OCCEPI (vel OCCIPI) A 15. apiscendi *Bothius: cf. Anal. Pl. p. 102. adipiscendi B J F Z cum A scurra es B J F Z cum A, nisi quod ante scurra tres litt. (fort. cer) eras. et ra in ras. est in B* SCIO A 16. quidem B J F Z MILITAREM A quiduis J. quod uis F. quiduis Z ditito B

EPIDICVS

Quid ais? perpetuén valuisti?

THESPRIO

Várie.

EPIDICVS

Qui varié valent,

Cáprigenum hominum nón placet mihi néque pantherinúm
genus.

THESPRIO

Quid tibi vis dicam nísi quod est?

EPIDICVS

Mitte ílla ac responde hóc.

THESPRIO

Probe!

EPIDICVS

Quid erílís noster fílius?

THESPRIO

Valet púgilice atque athlélice. 20

EPIDICVS

Voluptábilem mihi núnctium tuo advéntu adportas, Thésprío?
Sed ubíst is?

THESPRIO

Advenít simul.

17. Quid ais *J*: atque ita Acidalius. Quid agis ceteri cum *A* perpetuon *FZ* ualuistin *F* CARIE *A* 18. Caprigenum *B²FZ*. CAPRE(velRI)AGI(velGE, quod minus probabile)NUM *A*. Capre aginum *B*. Capreaginum *J* hominem *J* NONPLAÇET *A*. nonplacet *B* 19. Mitte illa ac responde hoc *Gz*, quoniam melior scriptura non fuit in promptu. In *A* haec exstare visa sunt:

OC I IM

QUODEST=UTILLAERESCOSTENTA—
P E

in fine praeter Δ — et M etiam ANT scriptum esse potest: minus quam adnotatae litterae probabiles sunt *B* pro 19., *E* pro 21. et 24., *I* vel *T* pro 22. Ut illi respon di. THES. pbe. *B*, sed di THES. addidit *B²*. Ut illi respon pbe *J*. Ut illa respondeas probe *FZ*, nisi quod ille *F*. ut ualui respondi probe *Thesprioni tribuens Brixius Em. Pl. a. 1847 ed. p. 6.* ut ualui respondi. Ep. Probe *R. Muellerus l. s. s. p. 30* 20. ERILIS *A*. herilis *J* NOSTER *A* filius ualet? Thesp. *BJFZ* PUGILICE *A* 21. uoluptabile michi *J* NUNCTIUM *A*. nuncium *J* ATPORTASTKESPRIO *A*. adtulisti *BJ*. attulisti *FZ* 22. SEDUBISTIŞ *A*. sed ubi estis *BJ*. sed ubi est is *B²FZ* ADUENIT *A*, Dousa: adueni *BJFZ* simul//

EPIDICVS

Vbi is érgost? nisi si in vídulo
Aút si in mellina áttulisti.

THESPRIO

Dí te perdant!

EPIDICVS

Té volo

Pérontari, Thésprio. operam da: ópera reddetúr tibi.

THESPRIO

Ius dícis.

EPIDICVS

Me decét.

THESPRIO

Iam tu autem nóbis praeturám geris? 25

EPIDICVS

Quem dices digniorem esse hominem hoc hódie Athenis ál-
terum?

THESPRIO

At únum a praeturá tua, Epídice, abest.

EPIDICVS

Quidnám?

B UBISERGOESTNISISHINUIDULO *A.* ubi is ^o g est? ⁱ si inuidulo *J.* ubi is ergo est nisi simmidulo *F.* ubi is egost. EPID. Nisi si inuidulo *B.* sine pers. nota ante ubi 23. INMELLINA (vel INMILLINA) *A.* imellina *B.* DII (vel DEI) *A.* dii *J.* 24. Percontari, Thesprio, operam *Gz Anal. Pl. p. 105.* PERCUNCTARI=OPERAM *A.* Perētari, operā *B.* p contari opam *J.* Percunctari, operam *F.* Percontari operam *Z:* cf. *Muellerus Nachtr. p. 125* // reditur *B.* fort. c *crasa.* redditur *JZ* 25. *Hunc versum sic tradit A:*

IUS

DICIS=MEDECET

IAMTUAUTEMNOBISPRAETURAMGERIS#QUEM

In B verba ius (ante i crasa p) dicit. EPID. Medec & (Medec& B²) versu 24 adhaerent: secuntur haec: THES. Iam tu autem nobis p̄turam geris? EPID. Quem quocum consentiunt JFZ (decet) 26. DICEIS A ESSE A. esse aequae Muellerus Plaut. Pros. p. 617. me esse Fuhrmannus Nov. annal. vol. 97 (a. 1868) p. 851 hominem om. A hoc hodie Gz. hodie libri. hodie Fuhrmannus l. s. s. ATKENIS A digniorem alterum esse hominem hodie athenis alterum F' 27. AT-UNUMAPRAETURATUA A medio versu. Cetera usque ad v. 51 in A desiderantur apraetura B. aptura J ab est B Quid nam B J

THESPRIO

Scies:

Lictóres duo, duo úlmei fascés virgarum.

EPIDICVS

Vaé tibi!

Séd quid ais tu?

THESPRIO

Quid rogás?

EPIDICVS

Ubi árna sunt Stratípocli?

THESPRIO

Pól illa ad hostis tránsfugerunt.

EPIDICVS

Ármane?

THESPRIO

Atque equidém cito. 30

EPIDICVS

Múlciber, credo, árna fecit, quae habuit Stratípocles:
Trávolaverúnt ad hostis.

THESPRIO

Túm ille prognatúst Theti.

Síne perdat: alia áoportabunt Nérei ei filiae.

33. *Priscianus VI p. 252*: Θέτις Θέτιδος, Thetis Thetidis, quamvis ablativum eius ab hac Theti Plautus protulit in Epidico: 'tum ille prognatus Theti sine perdat: alia adportabunt ei Nerei filiae'

28. Licto res *B.* littores *F'* ulmei quosdam coniccisse dicit *Hermannus Elem. p. 161.* uiminei *BJFZ* ut tibi *J* 29. ais tu *Bothius.* //ais *B.* ais *JFZ* eloquere addebam *Anal. Pl. p. 113* strathippocli *B.* stratiphocli *J.* idem *FZ* more fere continuo, quod non iam notabo 30. adhostis *B.* adhostes *JFZ* trans fugerunt *B* arma ne *J* at *F.* et *Bentleius ad Hor. Epist. I 16, 67* equidem *Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 277.* quidem libri 31—33. Huc transposui: cf. *Anal. Pl. p. 113.* in libris post v. 36 exstant. verbu Mulciber — hostes *Thesprioni tribuunt BJFZ,* tum ille — filiae *Epidico* 31. quæ *J* stratiphocles *J* 32. tra uolauerunt *J.* transuolauerunt *FZ* adhostis *B.* adhostes *J.* idem *FZ* prognatust *Gz.* prognatus libri cum *Prisciano* 33. adportabant *Prisciani Halberstad.,* apportabant libri *Nerei ei Muellerus Plaut. Pros. p. 460.* ei nereii *JF,* *Priscianus.* ei naerei (*ex narei*) *B.* nereii *Z* filię *BJ*

EPIDICVS

Sérione dícis istuc?

THESPRIO

Sério, inquam, hostés habent.

EPIDICVS

Édepol facinus ínprobum!

THESPRIO

At iam ante alii fecerúnt idem. 35

Érit illi illa rés honori.

EPIDICVS

Quí?

THESPRIO

Quia ante aliis fuit.

EPIDICVS

Id módo videndumst út materies súppetat scutáriis,
Si in síngulis stipéndiis ad hóstis exuviás dabit.

THESPRIO

Supérsede istis rébus iam.

EPIDICVS

Tu ipse úbi lubet finém face.

THESPRIO

Desíste percontárier.

EPIDICVS

Loquere: ípse ubist Stratíppocles? 40

39. *Nonius* p. 40, 9: supersedere, manere, perseverare; quasi in voluntate et consilio sedere. . . . Plautus Epidico: 'supersede istis rebus iam Ep. Tu ipse ubi lubet finem face'

34. Serio ne *BF* dícis istuc *Gruterus*. dícis tu *BFZ*. dicit^s tu *J*. dícis haec tu *Camerarius* 35. facinus *B*, sed cin in *ras*. *B*² ímprobum *J* Achili *Muretus* 36. ante *JF*. cf. *Ritschelius Opusc. phil. vol. II* p. 546. antea *BZ* alios *F* Achilli *Kießlingius Mus. Rhen. vol. 24* (a. 1869) p. 119 Post hunc versum exstant in *libris v. 31—33* 37—38. *Hos versus a retractatore additos esse suspicatur Reinhardtus Nov. annal. vol. 111* (a. 1875) p. 199 37. Epid. hoc loco om. libri idmodo *J* uidendum est *B*. uiuendum est *J* scutariis *B* in *marginē*: idem *FZ*. scrutariis *BJ* 38. si in om. *F* stipendiis *Pylades*. stipendiis is *BFZ*. stipendiis (sed altera i sup. vers.) is *J* ad hostes *J*. ad hostes *F* 39. Sup sed^e *B*: atque e add. *B*². Sup se deistis *J* tum *JF* ubi *B*². ibi *B* finē *B*². fine *B* 40. percontrarier *J*. punctarier, sed ne e corr. atque ex parte in *ras.*, *B* ubi ipse *Z* stratippocles *J*

THESPRIO

Est caúsa qua causá simul mecum íre veritust.

EPIDICVS

Quídnam id est?

THESPRIO

Patrém videre sé nevolt etiámmunc.

EPIDICVS

Quaproptér?

THESPRIO

Scies:

Quia fórma lepida et líberali cáptivam adulescéntulam
Dé praeda mercátust.

EPIDICVS

Quíd ego ex te aúdio?

THESPRIO

Hoc quod fábulor.

EPIDICVS

Quór eam emit?

THESPRIO

Ánimi causa.

EPIDICVS

Quót illic homo animós habet? 45

Nám certo priusquam hínc in Thebas ád legionem abiit domo,
Ípse mandavít mihi interim áb lenone ut fídicina
Quam amábat emeretur sibi. id ei ímpetratum réddidi.

41. Est causa — veritust *Epidico* tribuit *F*, unde personae usque ad v. 50 perpetuo commutantur Est causa simul *J*: qua causa add. man. recentior veritus est *J* quid nam *BJ* 42. patrem videre se nevolt *Bothius*, *Hermunnus Elem.* p. 161. patrem uidere senem non vult *B*: idem *JFZ* nisi quod paterem *J*. patrem se videre non vult *Pylades* etiá nunc *B* tu scies *JFZ*, ubi tu ex tē (tesprio) ortum est: corr. *Pylades* 43. adolescentulam *BJ* 44. Depraeda *B*. depra *J* mercatus est *J* exte *BJ* 45. cur *BJ* emet *J*. annos *F* 46—49. Pro spuris secludit *Reinhardtus* in *Studemundi Stud.* vol. I p. 104: sed cf. *Anal. Pl.* p. 105 46. prius quam *BJ* hinc in Thebas *Gz Anal. Pl.* p. 105 coll. II 2, 22. hinc libri ad legionem *J*. adlegationē *B*, sed at expunxit *B*². legationem defendit *Jacobus*: sed cf. *Kampmannus de re mil.* p. 33 47. mihi interim *Ribbeckius*. mihi libri nisi quod michi *J* ablenone *BJ*. ad lenonem *Z* fídicina ex fídicinā *ras. B*. fidicinam *Z* 48. impetratum *BJ*

THESPRIO

Vt cūmque in alto vēntust, Epidice, éxim velum vórtitur.

EPIDICVS

Vaé misero mihi: male perdidít me. quid ais tí?

THESPRIO

Quid est? 50

EPIDICVS

Quíd istanc quam emit? quánti eam emit?

THESPRIO

Vilei.

EPIDICVS

Haud istuc té rogo.

THESPRIO

Quíd vis igitur?

EPIDICVS

Quót minis?

THESPRIO

Totís quadragintá minis.

Íd adeo argentum áb danista apud Thébas sumpsit fénore

Ín dies minásque argenti síngulas nummís.

EPIDICVS

Papae.

THESPRIO

Ét is danista advénit una cūm eo qui argentúm petit. 55

49. in alto *BJ* uentus est *BJ* exin *ec* exim *B*. eximo *FZ*. exuno *J*: cf. *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 456* uertitur *J* 50. ue *BJ* quid ais tu? Thesp. Quid est? *Gz Anal. Pl. p. 83*. Thesp. Quid istuc quid nam est *BJFZ*. quidnam istuc? quid est *Camerarius. Totum versum delere maluit cum Weisio Geppertus*

51. emit eā *B* ^{quanti} uilei *B*. uili *JFZ* istac *J* 52. Quid vis igitur? *Gz*. quid igitur *JFZ*. reddiget *ex* reddigitur *B²*, unde redde igitur *Camerarius*. redde id igitur *R. Muellerus l. s. s. p. 33*. quid rogatas igitur *Muellerus Nachtr. p. 125* Totis *Meursius*. Tot *BJFZ*. Tot. Ep. *Gruterus In A in fine versus: AMINIS, principio scriptura vacuo. Unde v. 52 videtur bipertitus fuisse* 53. aput *J* sumpsisti *J*, unde in *F* haec distributio: Te. Id adeo argentum Ep. Ab danista apud Thebas Te. Sumpsisti (sumpsisti *Z*) foenore Ep. In dies *e. q. s.* foenore libri *In A haec apparuerunt: IDADEOARG Usque ad finem scaenae ea tantum in A lecta sunt quae adnotabo* 54 *A: IN initio, in fine fortasse A* indies *BJ* pape *BJ* 55. *A: ET in principio*

EPIDICVS

Di ímmortales! út ego interii básilice.

THESPRIO

Quid iam? aút quid est,

Épidice?

EPIDICVS

Ei! me pérdidit.

THESPRIO

Quis?

EPIDICVS

Ílle qui arma pérdidit.

THESPRIO

Nam quíd ita?

EPIDICVS

Quia cottídie ipse ad me áb legione epístulas
Mittébat: sed taceam óptimumst. plus scíre satiust quám loqui
Servom hómínem: ea sapiéntiast. 60

THESPRIO

Nescío pol quid tu tímídu's: trepidas Épidice. ita voltím tuom

* * * * *

56. A: DI(vele)IMMORT *initio versus* immortales BJ basi-
lice J. balisce B quid iam aut quid est B: cf. *Fleckciscenus Nov.*
annal. vol. 101 (a. 1870) p. 78. quid////iam aut est J. quidnam tibist
vix recte proponcbam Anal. Pl. p. 83 57. A: EPIDICE Ei me
perdidit Gz. Perdidit me BJFZ arma perdidit *Pylades.* per-
didit arma BJFZ *Alii octonarium iambicum describunt, velut*
hunc Bothius: Epidice! Ep. Perdidit me. Thespr. Quis? Ep. Quis?
ille qui arma pérdidit: cf. *praeterea Spengelius T. Macc. Plaut. p. 143*
58—60. A:

NAMQU

MI

PLUSSCI

58. num quid B. numquid J cotidie J. quottidie FZ adme B
ablegione BJ epistolas BJ 59—63. *Tractaverunt hos versus*
Mucllerus Plaut. Pros. p. 466, Spengelius Plaut. p. 143 59. optu-
mum est BJ satius est BJ 60. seruum B. seruon F sapientia
est BJFZ 61. A: NESCIQED pol *Luchsius Hermae vol. VI (a.*
1872) p. 273. edepol BJFZ qđ// B timidus es BJ. timidus
est F. om. Z tuum BJ *Post hunc versum lacunam indicavit Gz*
Anal. Pl. p. 107. Contra uti pro ita coniecit Acidalius usus invento
Gulielmii video, videre pro videor videre v. 62 scribentis

Videór videre cónmeruisse hic me úbsente in te aliquid mali.

EPIDICVS

Potin út molestus né sies?

THESPRIO

Abeo.

EPIDICVS

Ádsta: abire hinc nóñ `sinam.

THESPRIO

Quíd nunc me retinés?

EPIDICVS

Amatne istam quam émit de praedá?

THESPRIO

Rogas?

Déperit.

EPIDICVS

Hercle détegetur córium de tergó meo.

65

THESPRIO

Plúsque amat quam te úmquam amavit.

EPIDICVS

Iúppiter te pérduit.

65. *Nonius p. 278, 19: degere est detrahere. Plautus in Epidico 'degitur — meo'*

62. *A: UIDEORUIDER uidere om. F' commeruisse BJ intrate inte B. inte J 63—76. Tractavit hos versus Seyffertus de bacch. p. 28*

63. *A: ... IN ne sies Camerarius. nesis BJFZ assta B. asta J hunc J. nunc Z 64—65 A: QU...UNCM dein secuntur tres versus, in quibus nil potuit legi: post illos DEPER in principio et GOMEQ in fine versus, unde conicias intercidisse versus 64 finem et duos versiculos (sive unius versus particulas): nam initia et exitus scripturam non videntur continuisse 64. amat ne B. amat me J deḡda BJ 65. deperiit F*

hercle detegetur *Gz. detegetur BJ. degitur FZ cum Nonio. tum detegetur Geppertus. degetur Pius, Scaliger. ei detegetur R. Muellerus l. s. s. p. 34 detergo BJ 66. A: PLUSQ·A plus te JFZ te om. F quam ante Muellerus Plaut. Pros. p. 57 Iuppiter, sed prior p ex u corr., B 67—72. In A post tres versus, ubi nihil apparuit, haec habes quinque versuum initia et exitus:*

UENIR

IBIM

Q

K

ROX/MUM

=DICA

NEQ·CONSPICARI

MERAUERIT

NCIAM

THESPRIO

Mitte nunciám me. nam ille mé votuit domúm venire.
 Ád sodalem Chaéribulum iússit huc in próximum.
 Íbi manere iússit. eo ventúrust ipsus.

EPIDICVS

Quíd ita?

THESPRIO

Dicam:

Quía patrem prius cónvenire sé non volt neque cónspicari, 70
 Quám id argentum quód debetur pró illa dinumeráverit.

EPIDICVS

Heú edepol res túrbulentas!

THESPRIO

Mítte me ut eam núnciam.

EPIDICVS

Haécine ubi scibít senex
 Púppis pereundást probe.

THESPRIO

Quíd istuc ad med áttinet 75
 Quó tu interbitás modo?

EPIDICVS

Quía perire sólus nolo: té cupio períre mecum.
 Bénivolens sum bénivolenti.

67. nunc iam me *Camerarius*. nunc iam *BJFZ* uetuit *BJ*
 68—71. *Tractavit hos versus et aliter ex parte atque ego Ritschelius*
Opusc. phil. vol. II p. 249 68. Ad sodalem Chaeribulum *Gz.* adcheribol-
 lum *BJ* et fere idem *FZ* inproximum *BJ* 69. Post manere addi-
 dit se *Camerarius* in *B* iussit me *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61*
(a. 1851) p. 36 uenturus est *BJ* ipsius *J.* ipse *Z* 70. con-
 venire se *Pylades.* se conuenire *BJFZ* neq̄ conspicari// *B*
 71. debet *F* 72. eú aedepol (*h et a B² add.*) res turbulentast (*ex*
turbulentas et r in ras.) *B².* tuedepol re es turbulentius *JFZ nisi*
quod turbulentus FZ res turbulentas iam *Gruterus* eam om. *J*
 73—76. *Quattuor quos exhibui versiculi in A videntur quinque occupa-*
risse versus: cf. v. 9 et 25: scriptura ipsa non apparuit: de mensura cf.
Muellerus Plaut. Pros. p. 732 73. hecine *B.* haecine *J.* hec *F.*
de haec hercle vel haec hodie cogitat Muellerus Plaut. Pros. p. 732
 ubiscibit *J* 74. pereunda est *BJ* 75. istac *J* ad med
Bothius. adme *BJ* 76. interbitas *R.* *Muellerus l. s. s. p. 34.* intereas
BJFZ *Creticos descripsit Spengelius Plautus p. 148 servata libro-*
rum scriptura 77. *A:* qu et in fine cum 78. *A:* BENEFEO beni-

THESPRIO

Ábi in malam rem máxumam

Cúm istae condicióne.

EPIDICVS

I sane, síquidem festinás magis.

THESPRIO

Númquam hominem quemquám conveni, unde ábierim lubén-
tius. 80

EPIDICVS

Íllic hinc abiit. sólus nunc es. quo ín loco haec res sí-
vides,

Épidice! nisi quíd tibi in tete aúxilist, absúptus es:
Tántae in te inpendént ruinae. nísi suffulcis fírmiter,
Nón potes subsistere: itaque in te ínruont montés mali.

Néque ego nunc quómo 85

Me éxpeditum ex ínpedito fáciam consiliúm placet.

Égo miser pérpuli

volens sum benivolenti *Gz.* beneolens cum beneolente *BJFZ.*
Librorum scripturam falsam esse ostendit R. Muellerus l. s. s. p. 37: idem
benevolum proposuit inmalam B rem maxumam Guyetus. rem
maxumam ame BJFZ 79. conditione J isane J siquidem
Ribbeckius: idemque ex A prodiit, ubi CUMISTACCONDICIONE.....
IDEMFESTINASMAGIS ita scriptum est, ut ad expleulam lacunam =ISA-
NESIQV praeclare quadret. siquid BJ 80. A: NUMQU nunquam
BJ libentius B 81. A: ILLICKINCABIITSOLUSNUNCESQU.....AECRES-
SITUDES illic hinc, sed hinc ex huic corr., B. ille hinc Bothius
solus es nunc JZ. scelus es nunc F. Cetera usque ad v. 85 (quomodo)
desiderantur in JFZ: cf. Anal. Pl. p. 74 in loco B hec B
quo in luto haereas Kiesslingius Mus. Rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 119
82. EPIDICENSIQUIDTIPIIN apparuit in A intete auxilii e B. De tete
cf. Ritschellius Nov. Exc. p. 29 83. A: TANTAEINTEIN et in fine R
tante B². tante B inte B impendent B ruine B². ruine B
84. A: NONPO.....S inte irruunt B 85—93. Tredecim haec occu-
paverunt in A versus: v. 1 nil potuit legi: initium et exitus vacant scri-
ptura ut v. 2 et 5: v. 2 QU medio versu (quomodo): v. 3: MEEPEDI-
TUMEXIM: v. 4 nihil apparuit, principium vacuum est: v. 5: pes
L litterae (perpuli) perincertus: v. 6: MEISDOLISEN initio: v. 7 et 8
nihil apparuit: initia scripturam non continuerunt: v. 9: FIDICIN et
v. 10: S statim ab initio: v. 11 et 12 nihil apparuit: initia vacua.
v. 13: SIBIDATAESSEUE. Cf. Anal. Plaut. p. 99. Ex A pendet ea quam
dedit metrorum descriptio, nisi quod pro singulis creticis quales ibi ex-
stant binos coniunxi. Eiusdem autem descriptiois reliquias habet B
uncialibus litteris medio versu scrvatis in Ego et Is. Praeciverat magna
ex parte feliciter Spengelius Plaut. p. 165 sq. 85. modo om. Z
86. ex impedito B. eximpedito J

Meis dolis senem, ut censeret suam sese emere filiam.

Is suo filio

Fidicinam emit quam ille amabat, quam abiens mandavit
mihi. 90

Sibi nunc alteram ab legione abduxit! corium perdidit!

Nam ubi senex senserit

Sibi data esse verba, virgis dorsum dispoliet meum.

At enim tu praecave!

At enim — bat enim: nihil est istuc. plane hoc corruptumst
caput. 95

Nequam homo's, Epidice!

Qui lubidost male loqui? quia tute te ipse deseris.

Quid faciam? men rogas?

Tu equidem antehac aliis solebas dare consilia mutua.

Aliquid aliqua reperiundumst. sed ego cesso ire obviam
Adulescenti, ut quid negoti sit sciam: atque ipse illic est. 100

90. ille amabat *Guyetus*. ipse amat *BJFZ*. iste amat et quam-
que *Geppertus*. iste amabat *Muellerus Plaut. Pros. p. 751*. ipse amat
eamque *Lachmannus Lucr. p. 290*, contra quem cf. *Fleckeisenus Nov.*
annal. vol. 61 (a. 1851) p. 63 91. sibi *JFZ*. si sibi *B* abduxit
Gz Anal. Pl. p. 99. abduxit animi causa *B*. idem *JFZ*, nisi quod
abduxi *J* et adduxit *Z* 92. na/// *B* 93. esse data *F* dispoliet
Pareus cum deterioribus libris. despoliet *BJFZ*. depoliet *Palmerius*.
cf. Anal. Pl. p. 92 et 100 94. *A*:

ATENIMTU

PRÆCAVE

tunc *Z* 95. *Versum ex A expressi, ubi PLANE, CORRUPTUST, CAPUT.*
Verba at enim bat enim om. BJFZ nichil *J* plane hoc corruptust
ex corruptu B² ut videtur. plane corruptum est *J* 96. *Versus in A*
bipertitus fuit nequa/// *B*. neq. *J* homo es *BJ* 97. *In A*
videtur D (deseris) ita posita esse, ut praecesserit scriptura duabus fere
litteris auctior quam Palatinorum: sed admodum incerta est lubido
est *J* quia tute te ipse *Gz*. quia tu tete *B*. quia tute^e *J*. tute *Z*.
om. F desideris *J* 98. *A*:

DFACIAM

NROGAS

Men tu rogas *BJFZ* 99. *A*: TŪQ et in fine: CONSILIAMUTUA tu
equidem *Seyffertus*. tuquidē *B*. tu quidem *JFZ*. tu qui *Jacobus* ante
hac *BJ* 100. Aliquid aliqua *Geppertus* itemque *A*, qui *ALIQ* ab initio
cersus. quid? Aligua *B* cum lacuna in versus principio. quid aliqua
JFZ reperiperiundū st *B*. reperiundum est *JFZ* 101. *In A*
haec sunt: ADULE et in fine TSCIAMATQ·IPSEILLECEST adolescenti *BJ*
negotii *BJ* Atq. (non atq.) *B*

Trístis est: cum Chaéribulo incédit aequalí suo.

Húe concedam, orátionem unde hórum placide pérsequar.

STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS. EPIDICVS

STRATIPPOCLES

Rém tibi sum elocútus omnem, Chaéribule, atque ádmodum
Meórum maerorum átque amorum súmmam edictaví tibi. 105

CHAERIBVLVS

Praéter aetatem ét virtutem stúltus es, Stratíppocles.

Ídne pudet te, quía captivam génere prognatám bono

Dé praeda's mercátus? quis erit vítio qui id vortát tibi?

[STRATIPPOCLES

Qui invident, omnes inimicos mihi illoc facto repperi:

At pudicitiae eius numquam nec vim nec vitium attuli. 110

102. *In A nil dispici potuit nisi L (aequali) cum cheribulo B. cumcheribolo J* 103. *In A apparuit in fine QUAR concedā ex concedo B eorum F*

Act. I Sc. 2 STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES et secundo versu E PIDICVS SERVVS DV B. STRATIPHOCLES CHERVBVLVS ADOLESCENS EPIDICVS SERVVS J. In A personarum nomina discerni non iam possunt nisi quod in prioris versus fine EPIDICUS exstat: qui sequitur videtur ex more scripturam non continuisse

Personae in B STRA et CHERI et EPID notis indicantur 104. cheribole J. chribole B *In A huius versus reliquiae sunt haec: DMODŪ*

Post admodum 4—5 litt. ras. B 105. eorum J merorum B. merorum J meum maer. meumque a. *Usenerus Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 176* *In A dispici potuerunt haec: DICTAUITIBI* 106. *Post Praeter circa sex litt. ras. B. preter J etatem sed a ex corr. B*

stratiphocles J In A legit Loewius haec: oCLES 107. *A in fine: GNAŤAMBONO id ne B Super bono in BJ scriptum est t*

probo 108. *de praeda Studemundus Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 67. inpraeda es B. inŭda es J. in preda es FZ. ex praeda es Geppertus. in A totius versus haec reliquiae exstant: IMPRAEDAESMERCATUS et in fine: QUIIDUERTATTIBI uicio BJ qui id non JZ. qui non F*

V. 109—111 omittit A: apertam prae se ferunt interpolationis speciem. damnavit iam Geppertus 109. *quin vide Gulielm. quin vide ut Scioppius. qui vident Acidalius factos Clusenus apud Jacobum* 110. *ac Z pudicitie J eius om. JFZ uicium BJ*

CHAERIBVLVS

Iam istoc probior es meo quidem animo cum in amore temperes.]

STRATIPPOCLES

Nihil agit qui diffidentem verbis solatur suis:

Is est amicus qui in re dubia re iuvat, ubi rest opus.

CHAERIBVLVS

Quid tibi me vis facere?

STRATIPPOCLES

Argenti dare quadraginta minas,

Quod danistae detur, unde ego illud sumpsi fenore. 115

CHAERIBVLVS

Si hercle haberem, pollicerer.

STRATIPPOCLES

Nam quid te igitur rettulit

Beneficum esse oratione, si ad rem auxilium mortuomst?

CHAERIBVLVS

Quin edepol egomet clamore diffatigor, differor.

STRATIPPOCLES

Malim istiusmodi mihi amicos furno mersos quam foro.

111. em *Brixius Emend. in Pl. Capt. p. 21* istac *J* modo *Z* meo quidem animo es *Muellerus Plaut. Pros. p. 136* in amore *J* temperas *Brixius l. s. s.* 112. *Integer est hic versus in A nisi quod AGIT et DIFFIDENTEM exhibet* nichil *J* consolatur *Z* 113. *Ita A, nisi quod*

INREBUBIA inre *B*. inte *J* reinuat *B*, unde opere *Pareus* te (corr. in re) est *J* 114. *Ab hoc versu usque ad versum 150 in A nil servatum est* minas sed *s e corr.*, fort. *ex m*, *B* 115. *astinae J* detur *Pius*. datur *BJFZ* Post sumpsi 2—3 litt. ras. *B* foenore *J* 116. pollicerer *addidit Muellerus Plaut. Pros. p. 257 adn.* non negarem *Camerarius*, non *Langiani*: cf. *Anal. Plaut. p. 82* In *B STRATIPPOCES* post haberem scriptum est a rubricatore, quod lacunae esse signum videtur Post te *ibidem* 4—5 litt. cras. retulit *BJFZ*

117. beneficium *JFZ* adrem *BJ* emortuum est *BJ* 118. qui *J* edepol *B*, sed *p e corr.* amore *JZ* diffatigor, differor *Gulielmius*. differor diffatigor *BJ* nisi quod diffatigor *J*. differor defatigor *FZ*. defatigor differor *Camerarius* 119. istius modi *BJ* forno *Scaliger*: *Buechelerus Nor. ann. vol. 105 (a. 1872) p. 117*: cf. *Anal. Pl. p. 115* mersos *FZ*. mensos *BJ* Ad qua foro pertinent in margine *B²* adnotata haec: t qua tefore

Séd operam Epidicí nunc me emere pretio pretiosó velim: 120
 Quém quidem ego hominem ínrigatum plágis pistorí dabo,
 Nísi hodie prius cómparassit míhi quadragintá minas,
 Quam árgenti fuero élocutus éi postremam sýllabam.

EPIDICVS

Sálva res est: béne promittit. spéro, servabít fidem.
 Síne meo sumptú paratae iám sunt scapulis sýmbolae. 125
 Ádgređiar hominem: ádvenientem péregre erum Stratíppoclem
 Ínpertit salúte servos Épidicus.

STRATIPPOCLES

Ubi is ést?

EPIDICVS

Adest.

Sálvom te advenísse huc

STRATIPPOCLES

Tam tibi ístuc credo quám mihi.

EPIDICVS

Bénine usque valuísti?

STRATIPPOCLES

A morbo válui, ab animo aegér fui.

EPIDICVS

Quód ad me attinuit, égo curavi. quód tu mandastí mihi, 130
 Ímpetratumst. émpta ancíllast, quód tute ad me lítteras
 Míssiculabas.

120. epidice *J* precio *BJ* precioso *B* 121. hercle *ante*
 hominem *intercidisse suspicatur Muellerus Plaut. Pros. p. 597* ego *om. F'*
 irrigatum *libri* 122. comparassit *BJ* 123. sillabam *BJ* 124. promitte *JFZ*
 spero, *sed p ex pr ut videtur, B* fidem *Lambinus. idem BJE. id Z*
 125. parate *B* simbolę *B. simbole J* 126. aggrediar *BJ* erum *F. Bothius. erum suum B. herum sunm JZ*
 stratiphoclem *FZ. stratippoclen B, sed n ex m ras. stratiphoclen J*
 127. inpertit *Weisius. salua impertit BJ. salua impartit FZ.*
 sua impertit *R. Muellerus de Pl. Epid. p. 21* salutem *Z* seruus *BJ*
 ad est *B* 128. saluum *B. saluon F* te advenisse huc *R. Muellerus l. s. s.*
 te gaudeo (*a ex e B*) huc aduenisse *BJFZ.* salvom gaudeo advenisse *Pylades* tibi *corr. ex istuc B* 129. Bene-
 nine] *cf. Ritschelii Op. phil. vol. II p. 560.* bene ne *BJFZ* usque *om. J*
 amorbo *et abanimo J* eger *BJ* 130. tu mandasti *Guyetus. mandasti BJFZ.*
 mandavisti *Bothius* 131. impetratum est *BJFZ* empta ancillast *Camerarius.*
 emptast ancilla *BZ. emta est ancilla JF. emptast illa R. Muellerus l. s. s. p. 21* adme *J* 132. missi-

STRATIPPOCLES

Pérdidisti omnem óperam.

EPIDICVS

Nam qui pérdidi?

STRATIPPOCLES

Quía meo neque cárast cordi néque placet.

EPIDICVS

Quid réttulit

Té tantopere míhi mandare et mittere ad me epístulas?

STRATIPPOCLES

Íllam amabam olim: núnciam alia cúra inpendet péctori. 135

EPIDICVS

Hércle qui miserúmst ingratum esse hómimi id quod faciás
bene.

Égo quod benefecí, malefeci quía amor mutavít locum.

STRATIPPOCLES

Désipiebam méntis quom illa scrípta mittebám tibi.

EPIDICVS

Mén piaculárem oportet fieri ob stultitiám tuam,

138. *Nonius p. 499, 1*: Desipiebam mentis pro mente desipiebam. Plautus Epidico: 'desipiebam mentis, cum illa scripta mitterem' 139—140. *Gellius IV 6, 3*: Quod 'succidaneas' hostias senatus appellavit quaeri solet, quid verbum id significet. In Plauti quoque comoedia, quae Epidicus inscripta est, super eodem ipso verbo requiri audio in his versibus: 'Men tuae stultitiae succidaneum?'

culabus *J*¹ per didisti *J* nam quid *F* 133. cara est *BJ* retulit *BJFZ* 134. te tantopere mihi *Mahlerus de pronom. person. apud Pl. collocatione p. 32*. mihi tantopere te *BJFZ* emittere *JF* adme *B* eptas *BJ V. 135—137 a Plauto videntur esse alieni* 135. Post nunc//iam 2—3 *litt. eras. B*. nunc iam *J*. nunc mi *Muellerus Nachtr. p. 38* impendet *BJ*, sed dete corr. *B* 136. Hercle qui *Gz*: cf. *Fleckeiseni misc. crit. p. 28*. hercle *BJFZ* miserum est *B*. mirũ est *JF*. miserrumumst *Muellerus Plaut. Pros. p. 576* gratum *F* homini id quod *Scioppius*. hominem id quod *BJFZ*, nisi quod idquod *J*. homini id quod tu *Engerus de pros. Pl. p. 10*. si homini quid *Muellerus Plaut. Pros. p. 576* 137. bene feci *JFZ*. feci bene *B* male feci *BF*. malefici *JZ* 138. cum *J*: idem *B*, sed *m e* corr. illa scripta *Nonius. Scutarius*. illas scriptas *BJFZ* mitterem *Nonius*. 139. piacularem et in *marginē int.* † peculiarẽ *B* stulticiam *J*

Út meum tergum tuae stultitiae súbdas succidáneum? 140

CHAERIBVLVS

Quíd istic verba fácimus? huic homini ópust quadragintá
minis

Céleriter calidís danistae quas resolvat ét cito.

EPIDICVS

Díc modo: unde auférre vis me? a quó tarpezitá peto?

STRATIPPOCLES

Únde lubet: nam ni ánte solem occásum elo****

Meám domum ne inbítas. tute in prístinum***** 145

EPIDICVS

Fácile tu istuc síne periculo et cúra, corde líbero

Fábulare: nóvi ego nostros: míhi dolet quom ego vápulo.

STRATIPPOCLES

Quíd tu? nunc patiérin ut ego me ínterimam?

EPIDICVS

Ne féceris:

Égo istuc accedám periculum pótius atque audáciam.

STRATIPPOCLES

Núnc places: nunc égo te laudo.

EPIDICVS

Pátiar ego istuc quá lubet. 150

140. tuae stultitiae *Gellius. Bothius.* stultitię tuae *B.* stulticię tuae *J. idem FZ* 141. *Hunc versum et sequentem Chaeribulo dant libri. Stratippocli Angelius* istaec *Acidalius* facimus verba *Bothius* opus est *libri* 142. callidis *F* resolvat *Pylades.* resoluas *libri V. 143—145 interpolatos esse suspicor* 143. dic *B,* sed e *ex i corr.* auferre *sed r post. ex i ut vid. B.* auferre *Z* vis me *Guyetus. Ritschelius Op. phil. vol. II p. 524.* me uis *libri* aquo *J* De quo a cogitat *Muellerus Plant. Pros. p. 259* tarpezita *Ritschelius l. s. s. trapezita libri, nisi quod trapezeta J* 144. libet *B* nam, *sed a e corr. B* ni/// (fort. si er.) *B* solis *JFZ* ζλω *Z* Versus truncatos variis tentaverunt docti conaminibus, quae probabilitate prorsus carent 145. tu te *FZ* inpristinum *BZ: cf. Ritschelius Op. phil. vol. II p. 459.* inpistrinum *J.* in pistrinum *F* 147. ioui ergo nrō s; *J.* ioui tergo nostro sed *FZ* cum *BJ* 148. quid tu? nunc sic interpunxit *Seyffertus Stud. Plaut. p. 18.* quid tu nunc? vulgo et *B* nefeceris *J* 149. periculum *JFZ* audatiam *B.* audaciter *Guyetus.* suspicor scriptum fuisse aliqua audacia: *cf. v. 152* aliqua ope 150. Ab hoc inde versu accedit *A* PLACES et PATIARISTUT *A* qua lubet *Guyetus.* quod lubet *BJFZ: idem A nisi quod LIBET.* dis quicquid lubet ab *A* profectus *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 389*

STRATIPPOCLES

Quid illa fiet fidicina igitur?

EPIDICVS

Áliqua res reperíbitur:

Áliqua ope exsolvam, éxtricabor áliqua.

STRATIPPOCLES

Plenus cónsili's:

Nóvi ego te.

EPIDICVS

Est Eubóicus miles lócuples, multo auró potens,
Quí ubi tibi istam emptam ésse scibit átque hanc adductam
álteram,

Cóntinuo te orábit ultro ut íllam tramittás sibi. 155

Séd ubi illast quam tu ádduxisti técum?

STRATIPPOCLES

Iam faxo híc erit.

CHAERIBVLVS

Quid hic nunc agimus?

STRATIPPOCLES

Eámus intro huc ad te, ut hunc hodié diem

151. *Nonius p. 508, 10*: Repperibitur pro repperietur Plautus in Epidico: 'quid illa repperibitur' 152. *Nonius p. 8, 10*: Tricae sunt impedimenta et implicationes Plautus Idem Epidico: 'aliqua ope exsolvam, extricabor aliqua'

151. QUIDILLA *A*: idem cum Nonio Acidalius. quid de illa *B F Z*. quid de illa *J* FIETFIDICINAIGITUR *A* ALIQUARES *A*: idem Nonius. aliqua re *B J F*. aliqua *Z* REPPERIBITUR *vel*, quod minus veri simile, REPPE- *A*. reperebitor *J* 152. exoluam *J*. EXSOLUAR *A* ALIQUA *A* plenus consili es *Pylades*. plenus consilii es *B J F Z*, nisi quod consiliis *F*. PLENUŞCONSILII *A* 153. est *om*. *J Z*: *corr. Lambinus* EUBÓICUS et MULTOAUROPOTENS *A* Versus 153—155 ad alteram pertinere recensioem dixi *Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 287*, quibus nunc versum 156 addere non dubito 154. QUIUBIISTAMEMPTAMESSESCIBITATQ·KANC *A* ubi et etiam *om*. *Z* Ante emptam 3—4 litt. *eras. B* hanc, sed h *ex corr. B* 155. CONTINUO (*vel* CONTEINUO) *A* ORABIT *A* ILLAM *A* TRAMITTAS *A*. idem *B*². trans mittas, sed *ns. B*. trans mittas *J*. transmittas *F Z* 156. illa est libri cum *A* ADDUXISTI *A*. ad duxisti *J* TECUM *A* Verba iam — erit *Chaeribulo* tribuunt una cum sequentibus *J F* 157. CHER Quid hic nunc *B*² et *ex parte in ras.* AGIMUSEAMUSINTROKUCADTEUTKUNCKODIĘDIĘ *A* *personar. spatium ante EAMUS*

Lúculentum habeamus.

EPIDICVS

Ite intro: égo de re argentária

Iám senatum cónvocabo in córde consiliárium,

Quoí potissimum índicatur béllum, unde argentum auferam. 160

Épidice, vide quíd agas! ita res súbito haec obiectást tibi.

Nón enim nunc tibi dórmitandi néque cunctandi cópiast.

Ádeundumst! senem óppugnare cértumst consiliúm mihi.

Íbo atque adulescénti dicam, nóstro erili fílio,

Ne hínce foras exámblet neve óbviam veniát seni. 165

omisso huc om. Z adte B uthunc J 157. luculente// B. luculente JFZ ARGENTARIA A 159. in corde BJ 160. cui BJFZ. QUI A POTISSIMUM A: idem BJ ARGENTUM A Post auferam & litt. spat. B 161. SÚBITO A cum ceteris. subita Doussu hec J OBIECTAST A. obiecta est BJ 162. DORMITANDI A. dormitandum ceteri CUNCTANDICOP— A, ubi utrum exitus fuerit IAST an IAEST incertum cunctandi (di e corr.) copia est B, cum & litt. ras. ante copia. idem JFZ sine ras.: post est addunt tibi errore ex versu priore repetitum BJFZ: delevit Camerarius. Post hunc versum lacunam maiorem sibi indagasse visus est R. Muellerus l. s. s. p. 15, parum ni fallor respiciens artem histrioniam 163. Adeundum est Z. ADEUNDUM A: idem J. igitur adeundum F. at eundem, sed n ex n ut vid. m. 1 et n supra vers. m. 2 ut vid. B. at tandem Acidalius OPPUGNARE vel -RI A CERTUMEST A: idem BJ Post CONSILIUM apparuit MI in A, in B & litt. spat. relictum est: ceterum mihi iam scripsit Camerarius 164. Ibo atque R. Muellerus l. s. s. IBOINTROATQ. A. i i abi intro atque BJ. i abi intro atque F. abi intro atque Z. ibo intro deleto atque Weisius adolescenti BJ DICAM A: idem JF. Camerarius. diciam BZ ERILI A. herili BJ

165. *Ambrosiani scripturam expressi. in B haec sunt: nec hic foras ambulet neue (ne s. v.) usquam obuiam ueniat seni, quocum sic discrepant ceteri: ne JFZ seni obuiam ueniat Z Veteris codicis scripturam praeferunt foras mensi hiatuque admissio Spengelius T. Macc. Pl. p. 184 et Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 60 idemque Hermae vol. I (a. 1866) p. 296. Locvio Palatinorum recensio ad ne hinc foras usquam ambulet neve obviam ueniat seni redire videtur.*

ACTVS II

APOECIDES. PERIPHANES

APOECIDES

Plérique homines, quos quom nil refért pudet, quom usúst
ut pudeant,

Íbi eos deserít pudor.

Ís adeo tú's. quid est quód pudendúm siet,

Génere natám bono paúperem té domum

Dúcere uxórem, praesértim eam qua éx tibi

170

Cónmemores hanc quae domist

Fíliam prognátam?

Act. II Sc. 1 APOEODES PERIPKANES A. APOECIDES PERIPHANES SENES DV B. idem J, nisi quod DVO Tractaverunt totam scaenam Hermannus Elem. p. 315 sq., Crainius Annal. gymn. Berol. vol. XX (a. 1866) p. 483, Spengelius T. Maccius Pl. p. 169 sq.: priorem partem Christius 'Bemerkungen zu den Pl. Cant.' p. 56 et Seyffertus de vers. bacch. p. 41. versus 166—173 cur sic disposuerim dixi Anal. Pl. p. 97. In Ambrosiano haec sunt:

PLERIQ-KOMINESQUOSCUMNIKILREFERTPCUDET

UBIPUDENDUMESTIBIEOSDESERITPUDOR

QUOMUSUSTUTPUDEAT

ISADEOTUESQUIDESTQUODPUDENDUMSIET

GENERENATAMBONOPAREMDOMUM PAUPEREM

DU CERETEU XOREM

PRAESERTIMEAMQUAEXTIBICOMMEMORESKANCQUAEDOMOST

FILIAMPROGNATAM

Contra in BJ:

Plerique homines quos cum nihil refert pudet ubi pudendum est

ibi eos deserit pudor cum usus est ut pudeat. Is (is J) adeo tu es qui
Des quod pudendum siet Genere (genere J) natam bono pauperem
domum

Ducere uxorem presertim eam qua ex tibi commemores

Hanc quae (quae J) domi est familiam (in ras. B) prognatam.

a quibus non differunt FZ, nisi quod v. 166 quos omittit Z Versum

PERIPHANES

Révereor fílium.

APOECIDES

At pól ego te crédidi

Quám tu uxorem éxtulistí pudore éxsequi.

Quoíus quotiéns sepulcrúm vides sácrificas 175

Ílico orco hóstiis néque adeo iniúria,

Quía licitumst eám tibi víncere vivéndo.

PERIPHANES

O!

Hércules égo fui, dum ílla mecúm fuit:

Neque séxta aerumna acérbior Herculí quam mi illa obiéctast.

177. *Servius ad Aen. XI 160: Veteres vivo vivo vincere dicebant supervivere. . . . Plautus in Epidico: 'Quia tibi licuit eum vivo vivo vincere'*

166 esse trochaicum iam Hermannus l. s. s. dixit, qui ita scribit:

Plérique omnes hómínes. quos quom níl refert, pudet, ubi pudendum est e. q. s.

Erant qui a duobus senariis iambicis canticum incipere statuerent, velut Geppertus in editione et Kiesslingius Mus. rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 119, quod veri est dissimillimum Ad v. 171 sq. cf. Muellerus Plaut. Pros. p. 306 Ceterum ut suum cuique tribuatur commemoro v. 1 pudeant scripsisse Palmerium et Lachmannum ad Propert. p. 155, v. 169 quid est iam correxisse Lambinum, v. 169 te hoc loco addidisse Hermannum l. s. s., v. 172 filiam iam exstare in Aldina V. 173—180 ita dispositos exhibet A. in ceteris libris initia haec sunt: at pol. cuius. neque adeo. oh Hercules. acerbior. edepol 173. REVEREOR A. revereor B, sed reor in 9 litt. ras. B² AT A 174. quam tu uxorem Hermannus l. s. s. uxorem quam tu libri cum A, ubi UXOREM: quod haud scio an defendi possit, ut defendit Spengelius l. s. s. expulisti F PUDORE A. pudorem Langrehrus Miscell. phil. p. 19 EXSEQUI A. ex//sequi (s e corr. m. 2, quae signo addito ex cum sequi coniunxit) B. exequi J

175. QUÍUS A eum ceteris QUOTIÉNS A. quociens B sepulchrum BJ SACRIFICAS A 176. KORCO A, J OSTIIS A. hostias Z

177. QUÍALICITUMEST A, idem FZ: nec differt J, nisi quod est man. rec. sup. vers. addidit. quia licuit Servius EAMTIBI A vincere vivo vivo Gz. inverso ordine libri cum A, ubi UIVÉNDO: duritiae metri qui transponendo mederi conabantur secretis vincere et vivo vivo concinnitatem sustulerunt. de versu catalectico cf. Rud. v. 273 et Spengelius de cret. p. 19 o Z. OK A, item BJ 178. KERCULES A ILLA A FUIT A 179. AERUMNA A, erumna B. erumna J acerbior J KERCULI A. hericuli J mi illa Bothius. illa mihi (mi B) BJFZ. ILLAMKI A OBIÉCTAST A. obiecta est J Ceterum de integritate horum verborum dubito

APOECIDES

Pulchra édepol dós pecúniast.

PERIPHANES

Quae quídem pol non marítast. 180

EPIDICVS. PERIPHANES. APOECIDES

EPIDICVS

St!

Tacéte! habete animúm bonum!

Liquido éxeo auspició foras,

Aví sinistra.

Acútum cultrum habeó senis qui exénterem marsúppium. 185

Sed eccum ípsum ante aedis cónspicor erúm meum atque

Apoécidem.

* * * * * qualís volo vetulós duo.

180. *Porphyrio ad carm. saec. v. 20*: Maritam autem legem pro maritali Plautina videtur auctoritate dixisse. similiter enim et ille locutus est, ubi ait senex: 'Pulchra . . . est' et alter respondet: 'quae quidem non marita est' pro eo quod est: quae non maritalis est

180. pulchra *J* cum *A* pecunia est *J* *Personae spat. om. A* que *BJ* QUÍDEM *A* pol *om. Porphyrio* MARITAST *A, G.* *Valla cum Porphyr.* maritata st *B.* maritata est *J. idem FZ*

Act. II Sc. 2 EPIDICVS PERIPHANES APOETIDES *A.* EPIDICVS SERVVS APOECIDES PERIPHANES SENES DVO *C B. idem J* omisso *C* 182—185. *De mensura cf. Mullerus Plaut. Pros. p. 615 et Studemundus Studiorum vol. I p. 44* 181. 182. STACETE *A.* St ateitacete *B,* sed i dubia et cita *B²* ut videtur. atat tacete *J* ut videtur. atat tacete *FZ* 183. ex eo *B* auspicio foras *Studemundus l. s. s. idem Reizius apud Hermannum.* foras auspicio libri cum *A* nisi quod auspició *Z* 184. ΑΥΙ/εὐλ ΑΥΤ/ΣΙΝΙΣΤΡΑ *A* iungens cum *v. 183.* et i sinistra *F* Cetera in *A* usque ad versum 214 desiderantur 185. senis *om. JF* que *J* exenterem *B.* i extenterem *B²* in margine marsupium *J* 186. aedes *J* erum meum atque *Gz. om. libri.* et addebat Acidalius apociden *B.* apocide *B²J. idem FZ* Desse aliquid hoc loco sensit iam Mullerus Plaut. Pros. p. 295 187. Priorem partem, versus intercúlisse *B* docet, ubi ante qualis spatium est fere 27 litterarum: sine lacunae indicio *JFZ.* vario modo explebant docti: velut sic Palmerius Uno bolo duos senes! ellipsi admissa

Iam ego mé convortam in hirúdinem atque eorum éxsugebo
sánguinem

Senáti qui columén cluent.

* * * * *

APOECIDES

* * * * *

Cóntinuo ut marítus fiat.

PERIPHANES

Laúdo consiliúm tuom. 190

Nam égo illum audiui in amórem haerere apúd nescio quam
fídicinam:

Íd ego excrucior.

EPIDICVS

Dí me herele omnes ádiuvant, augént, amant.

Ipsi hí quidem mihi dánt viam quo pácto ab se argentum
aúferam.

Age núnciam orna te, Épidice, et pallíolum in collum cónice

188. *Nonius p. 479, 20*: Exugebo. Plautus in Epidico: 'iam ego me vortam in erundinem atque eorum exugebo sanguinem'.

Idem p. 102, 30: exorbebo pro exorbeam. Plautus Epidico: 'iam in irundines atque horum exorbebo sanguinem'. Cf. *Nov. ann. vol. 69 (a. 1854) p. 35* 189. *Nonius p. 484, 14*: Senati vel senatus pro senatus. Plautus Epidico: 'senati cluent'

194. *Gellius N. A. IV 17, 4*: Item apud Plautum in Epidico 'con' syllabam productam pronuntiant: 'Age et pallium conice'

188. uortam *Nonius altero loco* inhirundinem *B.* inhirundinem *J.* in hirundinem *F.* in hiridinem *Z.* in irundines *vel* erundinem *Nonius* exugelo *J.* exugebo *Nonius, qui alt. l.* exorbebo 189. columen, *sed n ex m ras. B* cluent *B, punctis m. 2 add.* duent *F* Post hunc *versum maiorem indagavit lacunam R. Mullerus l. s. s. p. 16, quam ex Ambrosiani titulo scaenae praefixo firmavit Studemundus de Vidul. Pl. p. 20: praeterea cf. Anal. Pl. p. 111* 190. Ante continuo *personae spatium praemittit B, om. J* moritus *J* Per. Laudo *Z.* Apocidae *personam praem. B², om. J.* omnia usque ad v. 196 *Epidico tribuit F* cosiliúm *F* tium *BJ* 191. Ap. Nam *Guyetus* inmorem *B: a sup. vers. add. B².* in morem *J.* inuiorem *FZ.* in amore *Camerarius* herere *BJ* aput *J* 192. excruor *B* dii *JF* me herele omnis *Langenus Mus. rhen. vol. 12 (a. 1857) p. 430.* herele omnis *me libri nisi quod os J, omnes FZ* augent et *F* 193. ipsi *corr. ex ipse ut vid. B* hii quidem *J.* quidem hi *Z* abse *BJ* 194. nunc iam *J* ornate *F* epydice *B* pallium *F* *eam Gellio* incollum *BJ* conice *B, Gellius.* conice *FZ.* cóce *J*

Itaque ádsimulato, quási per urbem tótam hominem quaesí-
veris. 195

Áge si quid agis! di ínmortales! útinam conveníam domi
Péripnanem, quem omném per urbem súm defessus quaérere:
Pér medicinas, pér tonstrinas, ín gymnasio atque ín foro,
Pér myropolia ét lanienas círcumque argentárias:
Rógitando sum raícus factus, paéne in cursu cóncidi. 200

PERIPHANES

Épidice!

EPIDICVS

Epidicúm quis est qui révoCAT?

PERIPHANES

Ego sum Péripnanes.

APOECIDES

Ét ego Apocidés sum.

EPIDICVS

Et quidem ego sum Épidicus: sed, ere, óptuma
Vós video oportúnitáte ambo ádvenire.

PERIPHANES

Quíd reíst?

EPIDICVS

Mánedum! sine respírem, quaeso.

PERIPHANES

Immo ácquiesce.

195. atque *FZ* assimlato *J* perurbem *BJ* quesiueris *B*.
quesiueris *J*. quesiueris *Z* 196. siquid *B* dii *J* immortales *libri*
út *Z*. ut *F* coneniam *B* 197. periphnanem, *sed m e corr. B* quem
omnem per urbem *Bothius*. per omnem urbem quem *libri*, nisi
quod per omnem *J* quere *BJ* 198. per posterius *om. JFZ*
ingynasio *J* inforo *BJ* 199. miropolia *J*. mytropolia *Z*
200. pene *B*. penę *J* incursu *B*. in *sup. vers. J²* 201. *Apoc.*
personam praem. libri: corr. Acidalius Epidic//um *B* eras. t. uocat *F*
PERPH notae hic et v. 203—205 rubricator inseruit *I* in *B* phe-
riphanes *B*, *sed pher in ras. B²* 202. Apocides *Z* et quidem ego
sum *Muellerus Nachtr. p. 105.* et ego quidem sum *libri*. et quid ego
Geppertus here *J* 203. oportunitate ambo advenire *Bothius*.
ambo aduenire oportunitate *libri nisi quod amabo JFZ, quod cor-*
rexit Saracenus, et oportunitate J rei est *BJ* 204. Manedum
Brixius Emend. Plaut. ed. a. 1847 p. 15. mane *libri*. mane sine ut
Reizius apud Hermannum. maiores turbas odoratus est Muellerus Plaut.
Pros. p. 267 queso *J* immo *B, sed m post. e corr.* imitio *J*
adquiesce *BJ*

EPIDICVS

Animó malest.

APOECIDES

Récipe anhelitúm.

PERIPHANES

Clementer réquiesce.

EPIDICVS

Animum advórtite: 205

Á legione omnés remissi súnt domum Thebís.

APOECIDES

Quis hoc

Dícit factum?

EPIDICVS

Ego ita factum esse díco.

PERIPHANES

Scin tu istúce?

EPIDICVS

Scio.

PERIPHANES

Quí tu scis?

EPIDICVS

Quia ego íre vidi mílites plenís viis.

Ante animo 2—3 litt. eras. B non pro animo F male est BJ 205. Per. Recipe anhelitum Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 765. recipiam anhelitum libri, Epidico continuantes. cf. Muellerus Plaut. Pros. p. 267 Verba clementer (elementer Z) requiesce vulgo dant Apoecidi cum Z contra BJF 206. alegione BJ. ab legione F Exitus huius versus et insequentis initium talis est in B:

Quis hoc

APOECIDES Scit factum

(14 litt. spat.)

EPID..... ego ita factum esse dico e. q. s.

Verba Quis hoc, quae in ceteris libris desunt, add. Camerarius qui primus in editione ita scripsit 207. dicit factum Wagnerus Nov. ann. vol. 89 (a. 1869) p. 361: idem Reizius apud Hermannum. scit factum B. sic factum JZ. sic factum est F. Quis hoc || Scit factum? Ep. Ego sic esse factum dico Guyetus. Quis hoc || Scit factum? Ego ita factum esse dico Brixius Emend. Plaut. ed. Brieg. a. 1847 p. 18. cf. praeterea Lindemannus Nov. ann. vol. 19 (a. 1837) p. 162. Lacunam, quam Camerarius explevit, B testatur, licet sit in falso loco transposita errore, ut puto: cuius lacunae nullum est in ceteris indicium: cf. v. 187

208. Post qui 1 litt. eras. B. quin J Ante ire 3—4 litt. eras., fort. red, B uidi ire F

Árma referunt ét iumenta dúcunt.

PERIPHANES

Nimis factúm bene!

EPIDICVS

Túm captivorúm quid ducunt sécum: pueros, vírgines 210
Bínos, ternos, álius quinque. fít concursus pér vias.
Fílios suos quísque visunt.

PERIPHANES

Hércle rem gestám bene!

EPIDICVS

Túm meretricum númerus tantus, quántum in urbe omní fuit,
Óbviam ornatae óccurrebant suis quaeque ibi amatóribus:
Eós captabant. íd adeo qui máxume animum advórterim, 215
Pléraeque eae sub véstimentis sécum habebant rétia.
Quom ád portum venio átque ego illam illi vídeo praesto-
láriér,

Ét cum ea tibícinae ibant quáttuor.

PERIPHANES

Quicum, Épidice?

EPIDICVS

Cúm illa quam tuos gnátus annos múlto deamat, déperit,
Úbi fidemque rémque seque téque properat pérdere. 220

210. Verba Tum . . . secum *Periphani* dant *FZ*: idem *Camera-rius*, quamvis iam correxisset *Pylades* ducunt *J*, sed u ex i corr.
211. quinque *Palatinus VI Parci. Camerarius*. quisque *BJFZ*
peruias *B* 212. Ante suos una litt. eras. *B* quinque uisunt *F*. quis-
que uisit *Z* 213. quantus *FZ* inurbe *J* 214. Ab hoc inde
versu succurrit *A* ornate *B*. ornate *J* occurrebat *B*, sed n add.
sup. vers. *B*² quaeque ibi *Muellerus Nachtr. p. 125.* quaeque libri.
quaeque suis amoribus *Guyetus* AMATORIBUS *A* 215. IDADEO
A. idadeo *J* qui *B*, sed quā *B*² MAXIME *A*. idem *BJ*
ANIMADVERTERINT *A* 216. plere que *B*². plere que *B*. plerique *J*
hae *J*. hae *FZ* sub, sed s e corr. et a ut vid. ante sub eras.
B subuestimentis *J* recia *J* 217. CUM *A*. idem *J* adpor-
tum *B*. ADPORTAM *A*. adportam *J*. ad portam *FZ*: cf. v. 14
*De verborum structura, quam perperam removit Geppertus, vide Loren-
tium ad Mostell. v. 1036: cf. Gellius X 29, 4* ILLAM *A* ILLI *A*.
illi^c *B*, sed c add. *B*² 218. ET *A* tibicinē *BJ*, sed e ex es corr. *B*
QUATTUOR *A*. quatuor *B*. quattor *J* 219. quom *B* tuus
libri cum *A* deamābat *B*: ab expunxit *B*² ut videtur 220. FIDEM-
QUAEREMQUAE *A*

Ēa praestolabátur illum apud pórtum.

PERIPHANES

Viden venéficam!

EPIDICVS

Séd vestita, auráta, ornata ut lépide! ut concinne! út nove!

PERIPHANES

Quíd erat induta? án regillam indúculam an mendúculam?

EPIDICVS

Ínpluviatam, ut ístae faciunt véstimentis nómina.

PERIPHANES

Útin inpluvium indúta fuerit?

APOECIDES

Quíd istuc tam mirábilest? 225

Quási non fundis éxornatae múltae incedant pér vias!

Át tributus quom íperatus ést, negant pendí potis.

Íllis quibus tribútus maior pénditur pendí potest.

222. *Placidus p. 20, 1*: concinne : composite 223. *Nonius p. 539, 10*: regilla vestis, diminutive a regia dicta est, ut et vasilica: 'an regillam tuniculam indulam an mendiculam' 224. *Nonius p. 548, 17*: inpluviatus color quasi fumato stillicidio implutus, qui est Mutinensis quem nunc dicimus. Plautus in Epidico: 'inpluviata nomina'

221. aput *J* portum *Acidalius*. portam libri, nisi quod p ex f *B*
 BENEFICĀ *A*. ueneficiam *J* 222. SEDUESTĪTA *A* · ORNATA *A*.
 idem *Camerarius*. ornamenta *BJFZ* 223. ERĀT *A* Post induta
 personae spatium est in *A* ANREGILLAM (vel ANRIGILLAM) *A*. an-
 regillam *B* tuniculam indulam *Nonius intruso glossemate*. indutu-
 lam *F* ANMENDICULĀ *A*. anmendiculam *J* 224. INPLUUIATA *A*:
 idem *Nonius*. impluuiatam *BJFZ*, nisi quod impl. *B* ÍSTAE *A*,
Nonius. istaec *BJFZ* FACIUNT *A*, *Nonius*. facimus *B* (mus
m. 2 in ras.) *JFZ*. corr. *Pylades* 225. *Periphaniis notam om.*
BJ Utin inpluvium *Acidalius*. ut ininpluuium *B*. UTINPLUUIUM
A. ut impluuium *JFZ* FUERIT *A*, *Jacobus*. erit *B*. erat *JFZ*,
 unde eat *Acidalius* Verba Quid — mirabilest e. q. s. *Apoecidi*
tribui: *Periphani dant libri*, *Epidico Bothius* tam om. *BJFZ*
 mirabile est libri cum *A* 226. QUASI *A* EUNDIS *A* exornate
BJ multę *B* PERCIAS *A*. peruias *BJ* 227. cum libri cum
A, nisi quod quum *B* imperatus libri NEGANT *A* POTIS *A*.
 potesse *BJFZ*. pote *Kampmannus de re mil. p. 20* 228. TRIBUTIS *A*

EPIDICVS

Quíd istae quae vesteí quotannis nómina inveniúnt nova!
 Túnica rallam, túnica spissam, línteolum caesícium, 230
 Índusiatam, pátagiatam, cáltulam aut crocótulam,
 Súpparum aut submíniam, ricam, básilicum aut exóticum:

230. *Nonius p. 539, 15*: Ralla vestis dicta a raritate. Plautus in Epidico: 'tunicam rallam spissam' *Isid. Orig. XIX 22, 23*: Ralla quae vulgo ralis dicitur *Ex Isidoro fluxisse Loewii glossam Prodr. p. 263 ipse intellexit ibid. p. XIII: v. praeterea Martial. II 85, 4*: rasam tu mihi mitte togam *Nonius p. 539, 28*: Caesicium linteolum dicitur purum et candidum Plautus in Epidico: 'linteolum caesicium' *Num huc spectet Placidi glossa p. 25, 7 quaeritur, quam sic edidit Deuerlingius: caesitium: cretatum* 231. *Varro de l. l. V § 131*: alterum quod intus, a quo intusium, id quod Plautus dicit: 'Intusiatam ac crocotulam' *Nonius p. 539, 32*: Indusium est vestimentum quod corpori intra plurimas vestes adhaeret quasi intusium. Plautus in Epidico: 'indusiata, patagiata, catulam aut proputulam' *Idem p. 540, 4*: patagium, aureus clavus Plautus Epidico: 'indusiata, patagiata' *Idem p. 548, 24*: caltulam et crocotulam, utrumque a generibus florum translatum, a calta et a croco. Plautus in Epidico: 'illusiata crocotulam' 232. *Nonius p. 540, 8*: supparum est linteum femorale Plautus in Epidico: 'supparum aut subnimum est ritam vasilicam aut exoticum' *Idem p. 539, 17*: rica est quod nos sudarium dicimus. Plautus in Epidico: 'rica exoticum' *Idem p. 540, 17*: exoticum dicitur peregrinum. Plautus in Epidico: 'basilicum aut exoticum'

V. 229—235 interpolatos esse censet Wagnerus de Aul. p. 32, quamvis iam a Nonio atque (quod mouit R. Muellerus de Pl. Epid. p. 10) a Varrone commemoratos, probante Brixio Nov. ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57, negante Spengelio Eos a. 1865 p. 112, contra quem idem Wagnerus dixit in adn. ad Aul. v. 471 sq. ad duplicem hos versus potius spectare recensionem recte mihi videtur iudicasse Reinhardtus Nov. ann. vol. 111 (a. 1875) p. 199 229. *Periphani continent libri* iste B². iste B quę J uesti B J F Z QUODANNIS A. quot annis B J NOŪA inueniunt nomina om. noua J 230. raliā B J F, sed li ex bi corr. B. cf. Loewii Prodr. p. 263 LINTEOLUM (vel LINTIOLUM) A caesitium B. cesitium J 231. intusiātam Varro. inclusiātam F. indusiāta Nonius, sed illusiātam p. 548, 24 CALTULAM A. catulam J F CROCOTULAM cum Nonio et Varrone A: idem Saracenus. croculam F Z. crutulam B J 232. ŠUPPARUM A. sub parum B sub miniam B J. subminiam F Z. SUBNIMIAM A. subnimum est Nonius basiliscum J. uasilicam Nonius p. 540, 10 EXOTICŪ A. exoticum B, sed c sup. vers. B²

[Cumatile aut plumatile, carinum aut gerrinum, gerrae maxumae]

Cáni quoque etiam adéptumst nomen.

PERIPHANES

Quí?

EPIDICVS

Vocant Lacónicum.

Haéc vocabula aúctiones súbigunt ut faciánt viros. 235

PERIPHANES

Quín tu ut ocepísti loquere?

EPIDICVS

Occépere aliae múlieres

Duae sic post me fábulari intér se: ego abscessí sciens
Paulum ab illis: díssimulabam earum óperam sermoní dare:

233. *Nonius* p. 548, 8: cumatilis aut marius est aut caeruleus a Graeco tractum quasi fluctuum similis Plautus in Epidico: 'cumatile aut plumatile' *Idem* p. 540, 19: plumatile aut clavatum aut ex plumis factum. Plautus in Epidico: 'cumatile aut plumatile' *Idem* p. 548, 32: caerinum a caerae colore. Plautus in Epidico: 'plumatile aut cumatile cerinum aut gelinum'

233. *Versum ἀμείζων merum additamentum esse iudico licet vetustissimum, quod frustra in metrum cogere tentavit Goellerus ad Aul. p. 95. Ceterum hunc et sequentem versum iam Guyetus obelo notaverat*
cunatile Z CARINUM (vel CARENUM) A. garinum BJ. cerinum FZ. caerinum et gelinum *Nonius* aut om. F' gerinum Z GERRE A. gerrę BJ. gerre F. gerere Z maxime B. MAXUME A 234. cani-quoque J et iam B ademtū st B. ADEPTUST A. adeptum est J
Ante nomen 2-3 litt., fort. est vel st, eras. B Ep. Qui? Per. Vocant BJFZ. QUI#IUBEANT A, sed #1 satis incerto iaconum J, unde iaconum FZ A *Gepperti lectione Ambrosiani profectus talcm versum proposuit Kiesslingius Mus. rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 120:*

Cánis quoque etiam adéptust nomen quem vocant Lacónicum.
Contra quem dixi Anal. Plaut. p. 100. mira de hoc versu excogitavit Ladewigius Diurn. antiqu. stud. a. 1841 p. 1085, rectissime improbatus a Wagnero de Aul. p. 34 235. autiones B SUBIGUNT (vel SUBEGUNT) A. subiungunt F' FACIANT A. faciam F' uiri BJFZ 236. *Apocididis personam (APOCI) praem. B. personae notam om. F'* ocepere B² ex occipere alię J 237. QUAESICPOSTME A. duae post me sic BJFZ, nisi quod duę J inter se *Bothius, Ritschelius Prolegom. p. 130.* INTERSESE A. inter sese BJFZ abcessi B SCIENS A. solens BFZ. soleas J. volens *Ritschelius l. s. s.* silens *Lambinus* 238. ABILLIS A. abillis BJ EARUM A: cf. *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 766: Seyffertus Stud. Plaut. p. 17.* me harum BJFZ. sermoni operam dare BJFZ

Néc satis exaudíbam nec sermónis fallebár tamen,
Quaé loquerentur.

PERIPHANES

Íd lubidost scíre.

EPIDICVS

Ibi illarum áltera 240

Díxit illi quícum ipsa ibat

PERIPHANES

Quíd?

EPIDICVS

Tace ergo ut aúdias.

Póstquam illam sunt cónspicatae, quám tuos gnatus déperit:
'Quám facile et quam fórtunate evénit illi, te óbsecro,
Múlieri quam líberare vólt amator.' "quísnam is est?"
Ínquit altera ílli: ibi illa nóminat Stratíppoclem, 245
Péripphanai fílium.

PERIPHANES

Perii hérele. quid ego ex te aúdio?

EPIDICVS

Hóc quod actumst. égomet postquam id íllas audiví loqui,

239. exaudibam *B*, *Bothius*. exaudiebam *ceteri cum A* SERMO-
NIS (vel SERMONES) *A* 240. QUAE *A*. quem ex quem *J*. quem *F*
LUBIDOST *A*. lubido est *BJ* SCIRE (vel SCIRI) *A* IBI *A*
241. DIXIT *A* QUICUM *A*. qui cum *BJ* ibat, sed a *ex i* corr.
B ergout *B* 242. ILLAM *A* conspicatę *BJ* tuus libri
cum A Ceterum delet hunc versum *Guyetus*: cf. v. 243 V. 243—
249 tractavit *Ritschelius Opuse. phil. col. II p. 250* 243. furtu-
nate *J*. cf. *Loevii Prodr. p. 360* illi te obsecro *Ritschelius l. s. s.*
illi obsecro libri. illic obsecro *Muellerus Plaut. Pros. p. 577*. illi
evenit *Pylades, Ritschelius Prolegom. p. 57*. inquit addit post facile *R.*
Muellerus l. s. s. p. 22: macult tamen v. 242 ante v. 241 ponere. ait post
illi addit *Geppertus* 244. liberare quam vult et in marg. c̄ *B*, sed liberare
add. *B*². idem *Pylades*. liberę quam vult *JFZ*, nisi quod vult *J*. falsa
profert *Spengelius T. Macc. Pl. p. 100* VULT *A* QUISNAM *A*. quis nam
BJ ISEST *A* 245. INQUID et ILLI *A* illi om. *F* ibi illa *Ritschelius*
l. s. s. ex A, ubi tamen *Loevius* legit IBIILLI. illa om. *BJFZ* NOMINAT *A*
STRATIPPOCLEM *A*. stratippoden *B*. stratiphoclen *J*. stratiphoclem
FZ 246. Peripphanai *Ritschelius l. s. s.* PERIPHANI *A*. periphaneę
*B*² (periphane *B*) *JFZ* PERIKERCLE *A*. hercle perii *Ritschelius l. s. s.*
cf. *Seyffertus Stud. Plaut. p. 24* exte *J*. om. *F* 247. quod, sed d
inseruit *B*² ACTUMEST *A*. *Brixius Emend. Plaut. ed. a. 1854 p. 11.*
actum *BJFZ* ego met *J* POSTQUAMID *A*. POSTQUAMDE *ex A*
profert *Geppertus*, unde postquam ita *Muellerus Plaut. Pros. p. 597.*
post ibi *BJFZ*. postibi *B*². postubi *Aldina*

Coépi rursus vórsus ad illas paússillatim accédere,
Quási retruderét med hominum vís invitum.

PERIPHANES

Intéllego.

EPIDICVS

Íbi illa interrogávit illam: 'quí scis? qui id dixít tibi?' 250
"Quía hodie adlataé tabellae súnť ad eam a Stratíppocle:
Éum argentum sumpsísse apud Thebas áb danista fénore:
Íd paratum esse ét se ob eam rem id férre."

PERIPHANES

Certo ego óccidi.

EPIDICVS

Haéc sic aibat: síc audivisse éx eapse atque epístula.

PERIPHANES

Quíd ego faciam núnc? consilium a te éxpetesso, Apoécides. 255

248. paussillatim gloss. *Plaut.*: cf. *Ritscheli Opusc. phil. vol. II p. 250*

248. cepi *J* UERSUM *A* adillas *J* paussillatim *BJFZ*
249. med hominum *Ritschelius* l. s. s. hominum me libri cum *A*,
nisi quod hominem *JFZ* quasi hominum retruderet me *Muellerus*
Plaut. Pros. p. 66 intelligo *J* 250. Per. Qui scis *F* * QUIID
A, *idem Z*. quis id *BF*. quis is *J*. quis *Jacobus* DIXIT *A* 251. Ep.
praem. F quia *Bothius*. quin libri cum *A* adlatae tabellae sunt
ad eam *Guyetus*. ADLATAETABELLAEAEAM *A*. allatę sunt tabellę
(tabelle *B*) ad eam (adeam *J*) *B²JFZ* ASTRATKIPPOCLE *A*. a
stratippocle *B*, *sed c ex l ut vid. corr.* astratiphocle *J* 252. *Ab*
hoc inde versu deficit A sūp sisse *ex* sum sisse *B* sumpsisse
argentum eum *Hermannus Nov. ann. vol. 35 (a. 1842) p. 193.* eum
sumpsisse argentum *Pylades*. argentum eum sumpsisse *Bothius* aput *J*
abdanista *BJ* foenore *BJ* 253. idparatum *J* esse et se *Gz.*
et sese libri. esse et *Geppertus* rem *om. F* certo ego occidi
Kampmannus de ab praep. p. 29. Brixius Emend. Plaut. ed. Brieg.
a. 1847 p. 15. cedo ego occidi *B*, *sed sup.* cedo scriptum est *i.* dic.
cede ego occidi *JF*. cede *om. Z.* possit etiam hercle (= ecle, ede)
in cede laterc. credo ego occidi *Acidalius*, unde credo. Per. Ego occidi
Geppertus 254. *Ita Gz duce Kampmanno de ab praep. p. 29, ubi*
vide ceteras corrigendi vias. qui versus talis est in B: haec sic aiebat
sic audiuisse se (*ita B² ex* audiui sese) abse atque (ab *post* atque *eras.*)
epistola. *idem J*, *nisi quod* audisse^{ui} se abse atque epistola: *nec disce-*
dunt ceteri, nisi quod prius sic om. Z, se ab (abs *Z*) se *FZ* aibat
audivisse se ab eapse atque ab epistula *Muellerus Plaut. Pros. p. 603*
255. ate *BJ*. abs te *F* ex petesso *B*. apoetides *B*, *scil potest*
c fuisse pro t. apocides *Z*

APOECIDES

Réperiamus áliquid calidi cónducibilis cónsili.

Nam ílle quidem aut iam hic áderit, credo hercle, aut iam adest.

EPIDICVS

Si aequóm siet

Mé plus sapere quám vos, dederim vóbis consiliúm catum,
Quód laudetis, út ego opino, utérque

PERIPHANES

Ergo ubi id est, Épidice?

EPIDICVS

Átque ad eam rem cónducibile.

APOECIDES

Quíd istuc dubitas dícere? 260

EPIDICVS

Vós priores ésse oportet, nós posterius dícere,
Quí plus sapitis.

PERIPHANES

Eía vero! age díe!

EPIDICVS

At deridébitis.

APOECIDES

Nón edepol faciémus.

EPIDICVS

Immo sí placebit, útitor

Cónsilium, si nón placebit, réperitote réctius.

Míhi istic nec seritúr nec metitur, nísi ea quae tu vís volo. 265

PERIPHANES

Grátiam habeo. fáe participes nós tuae sapiéntiae.

256. Ap. om. FZ riperiamus B calidi Dousa. callidi libri. in marg. interiori NT m. rec. in B consilii libri 257. ad erit BJ ad est B equum B 258. Ante catum spat. 2—3 litt. B callidum F 259. ludetis F opino Bothius. opinor BFZ. opinior J idem epidice J 260. ad eadem rem J 262. quid JF. quod Z. quia Langrethius Miscell. phil. p. 18 Apoecidi dant verba eia — die FZ et editorum plerique: corr. Bothius eia ex euge B 264. sinon J reperitore J 265. ne seritur JF que BJ 266. sapientie B Verba tuae sapientiae — Em v. 270 om. JFZ: cf. Anal. Plaut. p. 73 Lacunam post v. 266 indicavi: videntur quaedam intercisisse quae ad verborum contextum vix abesse possunt. exempla Holtzii Synt. prisc. scr. lat. vol. II p. 161 partim falsa, partim aliter comparata sunt

EPIDICVS

* * * * *

Cóntinuo arbitrétur uxor tuó gnato atque ut fídicinam
Íllam quam is volt líberare, quae illum conrumpít tibi,
Úleiscare atque íta curetur, úsque ad mortem ut sérviat.

APOECIDES

Fíeri oportet.

PERIPHANES

Fácere cupio quídvis, dum id fiát modo.

EPIDICVS

Em! 270

Núnc occasióst faciundi, príusquam in urbem advénerit,
Síc ut cras hic áderit: hodie haud vénerit.

PERIPHANES

Qui scís?

EPIDICVS

Scio,

Quía mihi alius díxit, qui illine vénit, mane huc ádfore.

PERIPHANES

Quín tu eloquere, quíd faciemus?

EPIDICVS

Síc faciundum cénseo,

Quási tu cupias líberare fídicinam animi grátia, 275
Quásique ames veheménter tu illam.

PERIPHANES

Quam ad rem istuc refért?

EPIDICVS

Rogas?

267. arbitrator *Scaliger* 268. uult *B* corrumpit *B* 270. em *Brixius*
Emend. in Capt. p. 20. hem *B* 271. occasio st *B*. occasio est *J*
Ante faciundi 1—2 *litt. spat. B* prius quam *B* inurbem *B* ad-
venerit *Acidalius et Palat. VI Parei.* aduenit libri 272. hodie haud
Weisius. hodie non libri, nisi quod nisi *F.* de haut et non mutatis
cf. Seyffertus Stud. Plaut. p. 4. hodie non veniet *Guyetus* 273. *Epi-*
dici notam praem. Z illic *J* huc *Bothius.* hunc *B, sed in marg.*
at hic: *similiter* hic hunc *JFZ* affore *JF* 274. *Per. om. Z*
quinta *J* Verba sic faciundum c. *Apoecidi tribuunt BJ* faciundo
J 275. *Versum Epidico dat J, Apoecidi B* 276. istoc *J* rogas
om. JFZ

Út enim praestínés argento, prúsquam veniat fílius,
Átque ut eam te in líbertatem dícas emere.

PERIPHANES

Intéllego.

EPIDICVS

Úbi erit empta, ut áliquo ex urbe eam ámoveas, nisi quíd
tuast
Sécus sententia.

PERIPHANES

Ímmo docte.

EPIDICVS

Quíd tu autem ais Apoécides? 280

APOECIDES

Quíd ego aiam? nisi té commentum nímis astute intéllego.

EPIDICVS

Iam ígitur amota éi fuerit ómnis consultátio
Núptiarum, né gravetur quód velis.

PERIPHANES

Sané sapit

Ét placet.

EPIDICVS

Tum tu ígitur calide, sí quíd acturús, age.

277. ut ei *F.* ut eam *Parcus ex Palat. VI* pręstines *B.* pre-
stines *J* argentum *F* prius quam *B.* iam priusquam *F*
cueniat *F* 278. at *F* intelligo *J* 279. aliqua *F* eam amo-
veas *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 25.* amoveas libri *De*
aliquod *vel de urbed cogitavit Ritschelius Nov. Exc. Pl. p. 76 et 80*
nisi quid tua libri. est *ex v. sequenti huc transposuit Weisius*, nisi si
cum Bothio scribens. nisi quidem tua *Muellerus Plaut. Pros. p. 306:*
cf. p. 555 et Nachtr. p. 32. praeterea *cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 56*
et contra cum Bergkiius Beitr. p. 54 280. Ante secus eras. sententia
B sententia est libri tu autem *B* ais *add. Muellerus Plaut. Pros.*
p. 306. idem Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 766 281. qui
B aiam *Brixius l. s. s.* iam libri. quid ego? nisi iam *Gulielmii*
commentum libri intelligo *J* 282. tum igitur demum *Muelle-*
rus Plaut. Pros. p. 48 fuerit *Lindemannus Nov. ann. vol. 19 (a.*
1837) p. 163. Lomanus spicil. crit. p. 42: cf. v. 225. erit *BJFZ*
consultio *F* 283. negraetur *B* Per.] Ap. libri sane sapit *Gz*
exempli causa. cf. Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 323. Viue sapis *B.* ui-
sapis *J.* ui sapis *Z.* ut sapis *F.* nimium s. *Geppertus.* euge s. *Muelle-*
rus Nachtr. p. 126. velis velle. Ap. Et sapis *Kochius Emend. Plaut.*
p. 8 284. *Pers. not. om. libri* iugitur *J* calide *B. Palmerius.*
callide *JFZ* si quid *Luchsius Herm. vol. VIII (a. 1874) p. 118.*
quidquid *B.* quicquid *JFZ* acturus *BJFZ*

* * * * *

Cúm lenone quae ópus sunt factó.

PERIPHANES

Quíd iam?

EPIDICVS

Ne te cénseat 285

Fíli causa fácere,

PERIPHANES

Docte.

EPIDICVS

Quó illum ab illa próhibeas,

Né qua ob eam suspítionem dífficultas évenat.

PERIPHANES

Rem hércle loquere.

EPIDICVS

Et répperi haec te qui ábscedat suspítio.

PERIPHANES

Síne me scire.

EPIDICVS

Scíbis: audi.

APOECIDES

Sápít hic pleno péctore.

EPIDICVS

Ópus est homine, quí illo argentum déferat pro fídicina. 290

PERIPHANES

Quém hominem inveniémus ad eam rem útilem?

V. 285—287 huc transposui in libris post v. 291 exstantes: cf. *Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 323. versus olim in margine suppleti sunt, unde initium truncatum repetendum* 285. cum lenone quae opus sunt factó Gz. nā telonon (m. 2 ex n/||| telo //i, non) eque opus factó st B. nam telo (*sup. vers. 1 illo*) non eque opus factús est J. nam telo non aeque opus factost Z. nam te illo non eque opus factó est F. nam tuo nomine, ere, opus tacitost *Muellerus Plaut. Pros. p. 306.* nam de lenone aeque opus cautost *olim tentabam Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 323. de lenone iam Scioppius* nec B 286. filii libri abilla B. abillo J 287. nequa BJ obillam JF suspícionem libri evenat *Bothius. eueniat libri* 288. Cf. v. 285 haec te BJZ. hec a te F: cf. *Rothius Quaest. gramm. p. 10.* a te *Geppertus suspicio JFZ* 289. me om. Z 290. profidicina J 291. adeam J

EPIDICVS

Hic erit óptumus:

Hic poterit cavére recte, iúra qui et legés tenet.

PERIPHANES

Épidice, habeo grátiam.

APOECIDES

Sed ego ístuc faciam sédulo.

[Égo illum conveniam átque adducam huc ad te, quoiast
fidicina.]

EPIDICVS

Átque argentum ego cum hóc feram.

PERIPHANES

Illaec quánti emi minumó potest? 295

EPIDICVS

Ad quadragintá fortasse eam pósse emi minumó minas:
Vérum si plus déderis, referam. níhil in ea re cáptiost.
Átque id non decem óccupatum tibi erit argentúm dies.

298. *Nonius p. 355, 24*: Occupare est rursus detinere. Plautus Epidico: 'atque decet dies'

Verba hic erit optumus e. q. s. Apocidi tribuunt JFZ. corr. Lambinus erit optimus BZ. certe optimus est F 293. habeo gratiam Guyetus. habeas gratiam libri. Apocidi qui haec tribuunt vereor ne recentioris aetatis consuetudines nimium respexerint Verba sequentia una cum antecedentibus Apocidi dat Bothius, Epidico libri faciam ex facio B 294. Versum pro spurio nunc habeo spretis eis quae proposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 324. varia de eo excogitabant R. Muellerus de Pl. Epid. p. 5, Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 105, Geppertus in editione, denique censor Reinhardti Ind. philol. vol. IV p. 395 atque om. J adducam B, sed poster. d ex u facta. ad ducam J. abducam F adte J quoiia st B. cuia est J fidicina. apoe illa ne J. fidicina. Ap. illane FZ 295. Epidici notam om. B illaec add. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 36: huc enim videtur spectare illud illa ne, quod post v. 294 exhibent JFZ, post hunc versum B² praemissa Epidici nota emi minumo potest Luchsius l. s. s. emi potest minimo BJF. emi potest maxime Z 296. Epid. hoc loco om. B: cf. v. 295 potest F minimo libri 297. siplus J nihil om. J inea BJ captio st B. captio est JF 298. decem F, Palat. VI Parei, Pylades. decet BJZ cum Nonio erit tibi F dies et sup. vers. 1 dues J

PERIPHANES

Quídum?

EPIDICVS

Quia enim mülierem alius íllam adulescens déperit
Aúro opulentus, mágnus nils Rhódus, raptor hóstium, 300
Glóriosus: híc emet illam dé te et dabit aurúm lubens.
Fáce modo: est lucrum híc tibi amplum.

PERIPHANES

Deós quidem oro.

EPIDICVS

Et ímpetras.

APOECIDES

Quín tu is intro atque huíc argentum prómis? ego visam ád
forum.

Épidice, eo vení.

EPIDICVS

Ne abitas, prúsqvam ego ad te vénero.

APOECIDES.

Úsque opperiar.

PERIPHANES

Séquere tu intro.

EPIDICVS

I, númera: nil ego té moror. 305

299. quíd (d expunxit m. 2) dum *B.* quid dum *F'* alius illam *Bo-*
thius. illam alius *libri* adolescens *J.* adolesens *B* An álius
adulescens perit *scribendum est?* 300. opulentus *ex* opolentus *B*
301. is emet *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 766* dete
BJ. dare *F'* lubens *Gruterus.* iubeas *libri* 302. face *Palme-*
rius. Acidalius. tace *libri* amplum *ex ambium ut videtur B*
orabo *Bothius* et *inpetras Gz.* impetra *libri.* impetras *Palme-*
rius. Acidalius 303. quintu *J* tu is *ex tuis B²* hic *B.* huc
Z pronus *J* adforam *J* 304. non *F'* abeas *FZ* prius
quam *B* adte *BJ* 305. operiar *JF* PERIPHANES *íntegrís*
litterís B. *personam om. F'* i numera *B,* sed num *in ras. B².*
innumera J. i numero *Scaliger* nihil *B.* nichil *J*

EPIDICVS

Nullum ésse opinor égo agrum in omni agro Attico
Aequé feracem quam híc est noster Péríphanes.

Quin ex ocluso atque óbsignato armário

Decútio argenti tántum, quantum míhi lubet.

Quod pól ego metuo, sí senex rescíverit, 310

Ne ulmós parasitos fáciat, quae usque attóndeant.

Sed me úna turbat rés ratioque, Apoécidi

Quam osténdam fidicinam áliquam conductíciam.

Atque íd quoque habeo: máne me iussít senex

Condúcere aliquam fídicinam, quae hodié domi, 315

Dum rém divinam fáceret, cantarét sibi.

Ea cónducetur átque ei praemonstrábitur,

Quo pácto fiat súbdola advorsúm senem.

Ibo íntro: argentum accípíam ab damnosó sene.

*Act. II Sc. 3 EPIDICVS SERVVS B. idem, sed cum eis quae
praecedunt iungens J 306. oppinor B ego om. Z in omni agro
Lomanus Spicileg. p. 42. in agro BJ. in agro FZ. in agro omni
Reizius apud Hermannum. de omni in agro cogitabat Ritschelius
Nov. exc. Pl. p. 69. de hercle ante ego inserendo Darmmannus Observ.
in c. XIV proleg. p. 35 athico Z 307. aequé J 308. at-
que J armario Pylades. atque armario libri 309. argenti JFZ
argentum B, lincola addita a manu prima, ita ut tradatur argenti,
non argentum, quod solus F exhibet 310. s///// tsenex ex si
senex J rescierit Camerarii manus ex rescierit in B 311. fa-
ciat que B. pati atque J. faciat atque FZ attondeant B, sed
ant add. B². attondeat JFZ, nisi quod adtondeat F 312. res
turbat JF ratioque J. ratio que B 313. Ad quam
aliquam cf. Balbadius Observat. crit. p. 20 et Brixius Nov. ann. vol.
91 (a. 1865) p. 58. eundem pleonasmum habes Aulul. V, 3 et Mostell.
v. 256, ubi nil mutandum. qua Dousa aliqua Gruterus conduc-
titiam J. conductinam F 315. quae hodie domi Gz. sibi huc
(hunc J) domum libri, hodie in huc corrupto et sibi ex versu sequenti
intruso. me quae domi Guyetus, enim scribens v. 314 pro me
316. dinam B, ni B² add. sup. vers. cantare F 318. advorsum
Geppertus. adversus BJFZ. sed cf. Pseud. v. 453: Mil. gl. 1080:
Poen. I 2, 188 319. ab dampnoso B. abdampnoso J.*

ACTVS III

STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS

STRATIPPOCLES

Éxspectando éxedor míser atque exénteror, 320
 Quómo do mi Épidici blánda dicta évenant.
 Nímis diu máceror: sí tne quid nécne sit
 Scíre cupió.

CHAERIBVLVS

Per illám tibi cópíam

Cónparare aliám licet. scivi équidem in principio ílico
 Núllam tibi esse in íllo copíam.

STRATIPPOCLES

Ínterii hercle ego óppido. 325

CHAERIBVLVS

Ábsurde facis qui ángas te animi. si hércle ego illum semel
 préndero,

Act. III Sc. 1 STRATIPPOCLES CHERIBOLUS ADOLESCENTES *B* STRATIPHOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES DVO *J* 320. *Stratippoclis person. praem. B² expectando B* 321. *mihili libri evenant Bothius. eueniant libri* 322. *sió (o ex e corr. et del. m. 2: post o 1—2 litt. spat.) nequit nec nescit B. sic nequid nec ne scit J. sic nequit nec nescit F sciret J Ver-* *sus 323 sqq. tractaverunt Lindemannus Nov. ann. vol. 19 (a. 1837)* *p. 164 sq., Brixius de Pl. et Terentii pros. p. 18, Fleckeisennus Exerc. crit. p. 24 (324 sq.), Spengelius T. Macc. Pl. p. 167 et 117, Muellerus Plaut. Pros. p. 334, Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 448 (326—330), a quibus quae sumpsi suo loco adnotabuntur* 324. *comparare Gz Anal. Pl. p. 77. copiam parare JFZ. copiam tibi parare, sed ra ex re B Sciuí (non sciui) B equidem J inprintipio B. inprincipio J* 325. *tibi nullam Geppertus oppido addidi l. s. s. 326. Chaer. not. praem. B² facias F Ante si Stratippoclis personam praem. libri phendero BJ V. 327—328 criticos esse statuit Lachmannus. idem Lindemannus atque Seyffertus l. s. s., quem sum secutus. totum versum sic conformabat Acidalius:*

Númquam nos inrídere illum inúltum servom hominém sinam.

Númquam inridére nos
Íllum inultúm sinam sérvom hominem.

STRATIPPOCLES

Quid illum facere vís, qui, tibi quoi dívitiae sunt máxumae,
Ais númmum nullum habére nec sodáli tuo in te cópiast? 330

CHAERIBVLVS

Si hercle hábeam, polliceár lubens. verum áliquando aliqua
aliquó modo
Alicúnde ab aliqui aliquást tibi spes mécum fortunám fore.

STRATIPPOCLES

Vae tíbi iners, muricíde homo!

CHAERIBVLVS

Qui tíbi lubet mihi mále loqui?

333. *Festus Pauli p. 125, 10*: murrucidum : ignavum, stultum. Plautus: 'murricide homo' ignave, iners, quae in glossariis manaverunt: cf. *Loewii Prodr. p. 282 sq.*

327. irridere BJ 328. inultimum BJ seruum BJ 329. Strat. om. JF. Chaer. praem. Z fere et sup. vers. facere J. ferre BFZ qui tibi quoi B, sed quoi ex qui B². qui tibi cui JF. qui tibi si Z. cf. ad hunc loquendi usum Acidalii Divin. in Cure. cap. IV, ubi conferuntur Cure. II 2, 17, Aul. III 6, 38, quibus addit Seyffertus l. s. s. Cas. III 4, 28. quin tibi quoi Seyffertus l. s. s. qui tibi quom Guyetus diuicię, sed c ex i corr. B sunt maxumae Geppertus. domi maxumę sunt libri, nisi quod maxumę B² ex maxume. videtur autem domi varia scriptura esse ad tibi spectans: contrarium factum est III 3, 38 330. ais nummum nullum habere Gz. is nūmū (ex nūmi) nullum habes B. nummum his nullum has J. numum his nullum habes FZ Post sodali litterula vel apex litt. eras. B inte BJ copia st B. copia est JF Versum cretice dimensi sunt Lindemannus l. s. s., Muellereus l. s. s., Seyffertus l. s. s. adscita clausula trochaica: medebantur transponendo Bothius, Geppertus, alii editores 331. Chaer. notam praem. B², Stratippoclis Z Ante habeam una litt. eras. B pollicear F aliquando Muellereus Plaut. Pros. p. 334. aliquid libri modo est F aliquanto liberius hunc versum Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 257 sic facit exeuntem: verum aliquam tibi aliquó modo 332. alicunde B, sed a B² in ras. aliquibus FZ. Meursius aliquast tibi spes Muellereus Plaut. Pros. p. 334. aliqua tibi spes est libri mecum fortunam fore Acidalii. fore mecum fortunam libri, a quibus profectus Ritschelius l. s. s. hoc proposuit: alicunde, aliquando, ab aliqui spes est fore mecum fortunam vel mecum fore fortunam. aequam fortunam fore Schneidewinus Philol. vol. 5 (a. 1850) p. 377 333 et 334. Strat. notam praem. B² 333. ue tibi J. uetibi B iners addidi: cf. Paulus. muri/cide (sed in 7 litterar. spatio B²) homo B. muricide homo JFZ. murricide vel muricide (cf. Loewius l. s. s. adn.) homo Festus Pauli. muricida G. Valla, Rostius Opusc. p. 163. muricide Hermolaus, Salmasius

STRATIPPOCLES

Quippe tú mi aliquid aliquó modo alicúnde ab aliquibús blatis,
 Quod núsquam gentiúmst: neque ego id aúres inmító meas, 335
 Nec míhi plus adiumentí das, quam ille quí numquam etiam
 nátus est.

EPIDICVS. STRATIPPOCLES. CHAERIBVLVS

EPIDICVS

Fecísti iam officiúm tuom: me meúm nunc facere opórtet.
 Per hanc cúram quieto tibi licet esse: hóc quidem iam períit.
 Ni quíd hinc in spem referás tibi: hoc oppido pollíctumst.

334. mihi libri ab aliqui Acidalius blatis JZ. latis B et in marg. † latras B². blactis F 335. quod nusquam gentiumst Gz. quod nusquam //st (fort. e eras.) B. quod nusquam est JF. idem Z aures inmitto meas Gz. inmitto in aures meas B. inmitto i. a. m. FZ. immi///to in aures meas J Plerique cum Acidalio, sed contra librorum descriptionem, ita hunc versum edunt: quód nusquamst neque égo id inmitto meas in aures néc míhi 336. adiumenti das Pylades. adiumenti ades B. adiumenta des JFZ. adiumenti des Saracenus, Pius. adiumenti addis Kiesslingius Mus. rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 120 et Muellerus Plaut. Pros. p. 334, trochaicum septenarium cum Acidalio efficientes. natus est J. Pylades. nactus est F. natu st B

Act. III Sc. 2 EPIDICVS SERVVS STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOŁ B. EPIDICVS SERVVS STRATIPHOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES J Scaenam a retractatore misere esse laceratam puto, unde me excuset si cui fastidiosius hic illic de aliorum inventis, per se haud quaquam improbabilibus, iudicasse videar 337. Personarum nomina ab hoc inde versu add. B², nisi ubi contrarium testor.

officium iam Z tuum JFZ. tu tuum B. iam delent Jacobus et Muellerus Plaut. Pros. p. 277. de fecisti dissyllabo coll. Mil. gl. v. 456 cogitabat Fleckeisenus Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 76 Post me una litt. eras. B 338. De quieto cf. Fleckeisenus l. s. s., quae non recte reiciebam Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 288 Post tibi circa 5 litt. eras. B per hanc curam tibi licet quieto Muellerus Plaut. Pros. p. 277 hic F periit F. Pylades. perit BJZ. per it B² 339. ni quid J. idem B, sed d e corr.: cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 629. ni qui F. nisi quid Z hinc in spem referas tibi Geppertus. tibi hinc in spem referas libri, nisi quod huic Z, post in 2—3 litt. eras. B, inspem J hoc oppido Pylades. oppido hoc libri pollinctumst Gz Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 288. pollitum est B. politum est JFZ hoc hostium potitumst Acidalius. hoc oppido potitumst Balbadius Observ. crit. p. 22. hic oppido potitust vel hoc oppido potitus (sum) Bothius

Credé modo tu mihi; sic ego ago: sic egerunt nóstri. 340
 Pro di ímportales! mi hunc diem ut dedístis luculéntum!
 Ut fáciilem atque ínpeetráibilem! sed ego hinc migrare céssó,
 Ut ímportem in colóniam hunc meo auspício conneátum?
 Mihi céssó quom sto. séd quid hoc? aute aédis duo sodáles,
 Erum et Chaéribulum cónspicor. quid hic ágitis? accipe
 hóc sis. 345

STRATIPPOCLES

Quantum híc inest?

EPIDICVS

Quantúm sat est, et plús satis: supérfit:
 Decém minis plus áttuli, quam tú danistae débes.
 Dum tíbi ego placeam atque óbsequar, meum térgum flocci
 fácio.

STRATIPPOCLES

Nam quíd ita?

EPIDICVS

Quia ego tuóm patrem faciám perenticídám.

STRATIPPOCLES

Quid istúe est verbi?

EPIDICVS

Níl moror vetera ét volgata vérba 350
 'Perátim ductare': hódie ego follítim ductitábo.

340. modo tu *Camerarius*. modo libri ago ego *Muellerus Plaut. Pros. p. 154* aegerunt *J*. egere *Z* 341. prodii *J* immortales *J*. idem *B*, sed 1 ex i corr. mihi *BFZ*. michi *J* diem ut *Guyetus*. diem libri dedisti loculentum *B* 342. impetrabilem *BJ* sed migrare hinc cesso *JF*. nisi quod censeo *F* 343. importem libri incoloniam hunc *B*, hunc del. *B*². incoloniam hunc *BJFZ* meo auspicio *Gz*. hunc auspicio libri. auspicio meo *Pylades metro sublato*. hoc auspicio *R. Muellerus de Pl. Epid. p. 22* commeatum libri 344. cum sto *B*. cumsto *J* edis *B*. edes *Z* duos *Z* sodales, sed a ex o, *B* 345. herum *J* cheribulum *B*. cheribolum *J* hoc agitis *F* 346. superfit *Camerarius*. supersit libri 347. qua *J* danistę *B*. 348. tergam *J* *V. 349—351 delet Guyetus: contra ante hos versus intercidisse quaedam non improbabiler coniecit Seyffertus Stud. Plaut. p. 16* 349. ego add. in *B* man. recentior quam *B*² tuum libri perenticidam *Camerarius*. parenticidam libri 350. nihil *BZ*. nichil *J*. uulgata libri 351. peratim *Camerarius*. peratum *B*. paratum *JFZ* hodie ego *Gz*. At (non at) ego *B*. at ego *JFZ*. at ego nunc *Reinhardtus Nov. ann. vol. 111 (a. 1876) p. 199*. at ego erum *Seyffertus Stud. Plaut. p. 16* follitum *Camerarius*. follitum libri *Totum versum cum Gep-*

Nam léno omne argentum ábstulit pro fídicina: ego resólvi.
 [Manibus his dinumeravi pater suam natam quam esse credit]
 Nunc íterum ut fallatúr pater tibi que aúxilium adparétur,
 Inveni: nam ita suasí seni atque hanc hábui oratiónem, 355
 Ut quóm redisses né tibi eius cópia esset.

STRATIPPOCLES

Eúge.

EPIDICVS

Ea iám domist pro fília.

STRATIPPOCLES

Iam téneo.

EPIDICVS

Nunc cautórem

Dedit mi ad hanc rem Apoécidem — is ápud forum manét
 me —

Qui récte caveat.

STRATIPPOCLES

Haúd male.

*perto Stratippocli tribuit Reinhardtus putatque difficultatem loci expedi-
 diri mutatis verbis faciam perent. cum peratim duct. ex hoc versu
 haustis: contra Seyffertus Stud. Plaut. l. c. intercidisse nonnulla suspicatur*
 352. profidicina J 353. Versum spurium expulit Ritschelius Pro-
 legom. p. CLVI, pro quo versu veluti haec olim existisse putat R. Muel-
 lerus de Pl. Epid. p. 18: Hic erat in senis marsúppium quem inténdi
 primus íctus credit Pylades. credidit B, prius di m. 2 ut videtur
 delevit. credidit JFZ 354. tibi que B apparetur BJ 355. inveni.
 nam R. Muellerus l. s. s. p. 6. inueniam libri. inveni iam Saracenus,
 Acidalius. inueniam: nam Pylades Post hunc versum hiare sententiam
 statuit R. Muellerus l. s. s. p. 6. an ad retractationem hoc spectat, quae
 totam scaenam misere laceravit? 356. cum BJ ne, sed n ex corr. B.
 ut J Post hunc versum desiderat nonnulla Brixius Emend. Pl. ed.
 a. 1847 p. 17 357. Personae notam om. JFZ ea ex eam J
 domi st B. domi est J pro filia Acidalius, Brixius l. s. s. pro
 illa B² in ras. pelia JZ. prelia F Strat. om. JFZ iam teneo
 Brixius l. s. s. teneo libri cautorem Angelius, Kiesslingius Mus.
 rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 120, Muellerus Plaut. Pros. p. 744: aucto-
 rem BJ. actorem FZ 358. mihi libri hancrem B Apoeci-
 den cum Angelo Lachmannus: sed cf. praef. Trin. p. 68 359. qui
 recte caveat scripsi exempli causa: cf. v. 292. quasi quae (que J) amaret
 caneat libri. verba quasi quae (= quasique) amaret glossematis spe-
 ciem prae se ferunt: cf. v. 276. quasi quom amet Geppertus. quasi
 qui eam amet Bothius. quasi quoi emeret Lambinus, ut alios taccam

EPIDICVS

Sed iam ipse cautor cáptust.

Ipse in meo collo tuos pater crumínam conlocávit: 360
 Is adórnat adveniéns domi extemplo út maritus fías.

STRATIPPOCLES

Unó persuadebít modo, si illám quae adductast mécum
 Mi adémpsit orcus.

EPIDICVS

Núnc ego astútiám hanc instítui:

Devéniam ad lenoném domum egomet sólus, eum docébo,
 Si qui ad eum adveniat, út sibi datum ésse argentum
 dícat, 365

Pro fídicina argentí minas se habére quinquagínta.
 Quippe égo qui nudiustértius meis mánibus dinumerávi
 Pro illá tua amica quám pater suam fíliam esse rétur.
 Ibi léno sceleratúm caput suum imprúdens adligábit,

Strat. et Epid. notas om. JFZ sed iam ipse Gz. iam ipse libri, sed in ras. B² captus est libri 360. in meo J tuus libri crumenam F collocavit libri 361. adveniens Camerarius. veniens libri ubi pro ut F 362. Str. om. F quae BJ adducta est libri 363. mihi libri adempsit ex dempsit B² ortus J astutiam hanc Pylades. hanc astutiam libri institui Bothius, quam falsam esse formam docuit Fleckeisenus Mus. rhein. vol. 14 (a. 1859) p. 632 V. 364—370 tractavit Ludewigius Diar. stud. antiqu. a. 1841 p. 1087, contra quem dixit R. Muellerus de Pl. Epid. p. 8 sqq. quaestionem retractavit Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 105 sqq., ad quae conferenda sunt ea quae ipse protuli Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 283 sqq.: copiosius eadem de re disseruit Reinhardtus Nov. ann. vol. 111 (a. 1876) p. 196 sqq. ad Ludewigii sententiam de contaminatione cogitantis rediit Langrehius Miscell. phil. ed. Gottingae a. 1876 p. 16. re iterum perpensa summam eorum quae olim disputari etiam nunc retineo, Reinhardtum ita secutus, ut decurtatum esse locum ego censeam 364. adlonenem (?) J ego met J eum Pylades. eum ego BJF. cum ego Z 365. si qui Camerarius. siquid B. si quid J. si quidem FZ-adeum J adveniat Gz. adueniam B, sed ex ueniam ut videtur corr. et ante ad. 3—4 litt. eras. adueniam JF. ueniam Z. adueniant Camerarius Ante esse 8 litt. eras. B datum esse Pylades. esse datum libri dicat om. hoc loco F 366. pro fídicina dicat F Versum spurium esse iudicat R. Muellerus l. s. s. 367. nudius tertius B. nudius tertius J denumeravi B 368. Post pater 3—4 litt. eras. B 369. suum libri imprudens BJ caput suum sceleratum Z alligabit Saracenus. Pius. alligavit libri

Quasi pró illa argentum accéperit, quae técum adducta núnce
est. 370

STRATIPPOCLES

Vorsútior es quám rota figuláris.

EPIDICVS

Iam ego parábo

Aliquám dolosam fídicinam, nummó conducta quae sit,
Quae se éemptam simulet, quae senes duo dócte ludificétur.
Eam dúcet simul Apoécides ad tuóm patrem.

STRATIPPOCLES

Ut paráte!

EPIDICVS

Eam pérmeditatam meis dolis astútiisque onústam 375
Mittám: sed nimis longúm loquor: diu mé éstis demoráti.
Haec scéitis iam ut futúra sint. abeó.

STRATIPPOCLES

Bene ambuláto!

CHAERIBVLVS

Nimis dóctus illest ád male faciúndum.

STRATIPPOCLES

Me equidem céрто

Servávit consiliís suis.

371. *Isidorus Orig. X, 277: versutus Plautus: 'versutior est . . . figularis' Servius ad Aen. II 62: Versare dolos] . . . Plautus: 'versatior . . . figularis'*

370. qua si, *sed a ex i B* que *BJ* nunc est adducta *Z*
371. *Chaerib. praem. JFZ, atque ita editores fere omnes* uersutior
est *Isidorus. uersatior es Servius* quā eadem *m., quae supra ego*
inseruit: qua B ah pro iam *JF. om. Z* 372. numo *F'*
quesit *B. ep. que sit J* 373. quem senes *J* docte *B, Pylades.*
docta *JFZ* 374. ad tuum *FZ. ad tuum J. ad tuum e.e ad suum B²*
STRĀ ut *B² in ras., ut omissa personae nota JFZ* perite *Acidalius*
375. *Epid. om. JFZ* praemeditatam *F. idem Pylades. Acida-*
lius. Dousa astutiisque *B, sed ast- ex st- B²* honustam *J*
376. mittam. Sed (*non sed*) *B. mitram. sed minis J* loquar *J,*
sed o superscr. man. recentior 377. hec *J* Strat. *om. J* am-
bulabo *Z* 378. nimisdoctus *J* ille est *Camerarius. ille libri*
ad male faciendum *B. admaleficiendum J* me equidem *B². me*
aequidem *J. met quidem B, unde med quidem Ritschelius Nov. exc.*
Pl. p. 32. me quidem FZ 379. servabit *Acidalius*

CHAERIBVLVS

Abeámus intro hinc ád me.

STRATIPPOCLES

Atque áliquanto lubéntius quam abs té sum egressus íntus: 380
Virtúte atque auspicio Épidici cum praéda in castra rédeo.

PERIPHANES. APOECIDES. FIDICINA. SERVOS

PERIPHANES

Non óris causa módo homines aequóm fuit
Sibi habére speculum, ubi ós contemplarént suom,
Sed quí perspicere póssent [cor sapientiae
Igitur perspicere ut possint] cordis cópiam: 385
Ubi id ínspeissent, cógitarent póstea,
Vitam út vixissent ólim in adulescéntia.
Fuit cónducibile hoc quídem mea senténtia.
Velut égomet dudum fíli causa coéperam
Animí med exeruciáre, quasi quid fílius 390

Chaerib. om. *JF* abeamus *B*, sed abe *B*² add. et be in ras.
Ante intro una litt. eras. *B* adme *J* 380. Strat. om. *JF*
aliquanto id *Mohrius de sept. p. 21* abste. *BJ* 381. cum p̄da *J*
incastra *B*

Act. III Sc. 3 PERIPHANES APOECIDES SENES-II MVRIER
FIDICINA B. PERIPHANES APOECIDES SENES -II-FIDICINA J
382. honoris *JFZ* mo et sup. vers. do *B* hominis *BJ*
aequum *BJ* 383. contemplaret *B*, contemplarēt *Cámerarii manus.*
contemplarent os *F* suum *BJ* 384. sed qui *Camerarius.* sed
(ed m. 2 in ras.) id qui *B.* sibi id qui *J.* sibi idque *F.* si id qui
Z perspicere ex spicere corr. *J* possent ex possem corr. *B*
sapientiē *B* Duo versus in unum contraxit *Geppertus: cf.*
Anal. Pl. p. 98 385. De tali igitur particulae usu a *Plauto alieno*
cf. Anal. Plaut. p. 98: defendit Acidalius, qui versum quartum post
duodecimum huius scaenae collocat, quem nos septimum fecimus
utpossint *B* 387. inadolescencia *BJ* 388. Huc transposuit
Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 761, post quartum Gepper-
tus. in libris exstat post r. 393 mea quidem *Acidalius*
389. uelut egomet dudum *Fuhrmannus Nov. ann. vol. 101 (a. 1870)*
p. 687. cf. Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 389. uel quasi ego-
met qui dum libri, nisi quod ego met *J* uel ego qui dudum *Guyetus*
fílii *J* ceperam *J* 390. animi med exeruciare *Gz.* ego me
exeruciare animi libri, nisi quod ex cruciare *B.* egomet med exer-
ciare *Muellerus Plant. Pros. p. 487*

Meus deliquisset méd erga, aut non phúruma
 Malefácta mea essent sólida in adulescéntia.
 Profécto delirámus interdúm senes.
 Sed huc méus sodalis ít cum praeda Apoécides.
 Veníre salvom mércatorem gaúdeo.
 Quid fít?

395

APOECIDES

Di deaeque te ádiuvant.

PERIPHANES

Omén placet.

APOECIDES

Quin ómini omnis súppetunt res próspere.
 Sed tú istanc intro iúbe sis abduci.

PERIPHANES

Heús foras

Exíte huc aliquis. dúce istam intro mulierem.
 Atque aúdin?

SERVOS

Quid vis?

391. melius *B* mederga *Z.* cf. *Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 27.* med erga *B.* me derga *J.* me erga *F.* *Camerarius* aut non *Ritschelius l. s. s.* aut quasi non *libri, nisi quod* qua si *B.* quasi non *Geppertus* plurima *Pius.* plurimum *ex plurimum B².* plurimum *JFZ* 392. male facta mea *BJ.* mea malefacta *Muellerus Plaut. Pros. p. 308* inadulescentia *B.* inolescentia *J* 393. *Hunc versum excipit in libris v. 388* 394. sed huc meus sodalis ít *Gz.* sed meus sodalis ít *libri* pda *BJ* apocides *Z* 395. saluum *libri* mercato rem *B* 396. fit *Z.* sit *BJF* *Ap. om. F* dii *J* deae que *B.* de aeque *J* adiuvant. *Per. Omen placet Gulielmius.* adiuvant res pperere *PERI* omen placet *B* (propere *B²*). aduuant. res propere omen placet *J.* idem *Z.* adiuvant. res prospere tum placent *F* 397. *Ap. Quin omni Gruterus.* qui (o sup. i) nomini (homini *B²*) *B.* cum homini *J.* quom homini *F.* quom omni *Z.* quoi homini aeque *Brixius Emend. Plaut. ed. Brieg. a. 1847 p. 15.* omnes *J* Post omnis eras. res ut videtur *B* suppetunt res propere *B.* res propere suppetunt *JF* 398. *Ante sed 1-2 litt. spat. B* istanc iube sis intro *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 766.* hanc lubens intro *B.* hanc iubes intro *JFZ,* unde iube sis iam *Gruterus.* hance iubeas intro *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 81.* hanc hinc iubeas intro *Muellerus Plaut. Pros. p. 650* ab duci *J.* adduci *F* *Per. om. B* heus, sed e ex u ut vid., *B.* eus *J.* heus vos *Muellerus l. s. s.* 399. duae *J* Post mulierem circiter 10 litt. eras. *B.* mulierem concludi uolo *JFZ* 400. *Serv.*

PERIPHANES

Cáve siris cum fília 400

Mea cópulari hanc néque conspícere. iám tenes?

In aédiculam istanc seórsum concludí volo:

Divórtunt mores vírgini longe áe lupae.

APOECIDES

Docte ét sapienter dícis. numquam nímis potest

Pudícitiam quis suaé servare fíliae. 405

Edepól ne istam hodie témperi gnató tuo

Sumus praémercati!

PERIPHANES

Quíd iam?

APOECIDES

Quia dixít mihi

Iam dúdum se alius túom vidisse hic fílium.

PERIPHANES

Hanc édepol rem adparábat.

APOECIDES

Plane hercle hóc quidemst.

Quid vis *Anglius*. EPID quid? uis (?add. B²) B. Ap. Quid uis JFZ PERI
 add. B² in 12 litt. spat. caue siriseū ex caue si ris eū et in mar-
 gine exteriore siriseū nom̄ ppū B². cauesis JFZ. de accentu cf. Brug-
 manus 'Quemadmodum in iamb. sen. Rom. vet. verborum accent. c.
 num. consoc.' p. 32 402. inēdiculam J. in edicula F' istanc ex
 istaec B². istae J. istec F'. istec Z sorsum BJ Verba con-
 cludi uolo, quae hoc loco omittunt JFZ, add. B²: cf. v. 399
 403. lupę J 404. Ante dícis 9 litt. spat. B numquam nímis
Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 87. num nimis BJ. non nimis
 F'Z. non nimium *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 53*: sed cf.
Handii Tursell. vol. IV p. 210. nemo nimis *Muellerus Plaut. Pros.*
p. 276 Post potest eras. a ut videtur, B 405. pudiciciam B. de
 quadrisyllabo pudicitiam cogitat *Spengelius T. Macc. Plaut. p. 84*
 quis *Bentleius ad Andr. I 5, 53*. quisquam libri. aut delet aut corrigit in
 unquam *Muellerus l. s. s.* Totum locum sic reconcinnat *Fleckeisenus l. s. s.*:
 numquam nímis pater Pudícitiam pote suaé servare filiae 406. ne
 istam hodie *Muellerus Plaut. Pros. p. 747*. ne istam, sed post istam
 8 litt. eras. B. neistam J. ne istam F'Z. ne istam nos *Acidalius*
 temperi *Guyetus*. tempore BF'. tēpre J. om. Z tuosuo J
 407. pmercati J michi J 408. tuum JFZ. om. B uidisse
 ex uisse B² Ante hic 5 litt. (fort. filiu) er. B hic, sed hi ex m
 ut vid., B 409. PER om. B edepol, sed l ex p B apparabat
 BJ Verba plane — quidemst *Periphani dat B* quidem est libri

Ne tū habes servom gráphicum et quantivís preti: 410
 Non cárust auro cóntra. ut ille fídicinam
 Facéte fecit néscire esse emptám tibi!
 Ita rídibundam atque hílaram huc adduxít simul.

PERIPHANES

Mírum hóc qui potuit fíeri.

APOECIDES

Te pro fílio

Factúrum dixit rém esse divinám domi, 415
 Quia Thébís salvos rédierit.

PERIPHANES

Rectam ínstitit.

APOECIDES

Immo ípsus illi díxit conductam ésse eam
 Quae hic áministraret ad rem divinám tibi.
 [Facturum hoc dixit rem esse divinam tibi domi]
 Ego íllie me autem síc adsimulabám quasi 420
 Stolidúm, quom bardum mé faciebam.

410. APOE Ne tu B quanti uis BJ pti B. precii J
 411. Per. praem. JFZ. idem Bothius et Fleckeisenus l. s. s. caru
 st B. carum est J. carus est F aurū ex auro B² Ap. Ut ille
 JFZ. Bothius et Fleckeisenus l. s. s. 412. facete fecit Gz. fecit
 libri. tam facile fecit Fleckeisenus l. s. s. nescire, sed c ex t corr.
 B Infinitivum removere non ausus sum: cf. tamen Brixius Nov. ann.
 vol. 101 (a. 1870) p. 766 et Muellerus Plaut. Pros. p. 505, quorum ille
 fecit nesciret esse sese, hic fecit ut se nesciret esse vel fecit ut nescia
 esset se esse vel fecit nesciret sese esse e. iam proposuerunt. contra Ritsche-
 lius Opusc. phil. vol. II p. 261 lepide se post nesciret inseruit, ubi pro-
 sus se Pylades, non Langiani 413. illam JFZ redibundam Z
 adduxei Geppertus Plaut. Stud. vol. I p. 145 simul una cum sequen-
 tibus Periphani tribuunt JF 414. hoc qui JF. Pylades. hoc quod
 B. hoc quidem Z V. 416—419 om. JFZ atque B¹. addidit B²
 in margine inferiore versuum distributione nulla et signo adiecto quo
 pertineant: sic: diuinam domi. Ego illic et in margine: quia thebis
 e. q. s. cf. Anal. Plaut. p. 74 416. saluus B rectam Lambinus.
 recte B 417. Post dixit in B d deleta est 418. que B administret
 Muellerus Plaut. Pros. p. 263. administraret tuetur Fleckeisenus Nov.
 ann. vol. 60 p. 261. cf. Brugmanus l. s. s. p. 46 rem pro ad rem Guye-
 tus Post tibi litterula vel apcx litt. eras. B 419. Versum spurium
 deleuit Acidalius 420. sic om. JF assimilabam B 421. stolidum
 cumbardum B. stolidum cum bardum JFZ. stolidus sim. bardum
 Geppertus: sed cf. Rothius Quaest. gramm. p. 37. stolidum, cum sur-
 dum Ladewigius Diar. antiqu. stud. a. 1841 p. 1096 me esse F

PERIPHANES

Immo ita decet.

APOECIDES

Res magna amici apud forum agitur. ei volo
Ire advocatus.

PERIPHANES

At, quaeso, ubi erit otium

Revortere ad me extemplo.

APOECIDES

Continuo hic ero.

PERIPHANES

Nihil homini amicost oportuno amicus: 425
Sine tuo labore quod velis actumst tamen.
Ego si adlegassem aliquem hominem ad hoc negotium
Minus quam hunc doctum minusque ad hanc rem callidum,
Os sublitum esset itaque me albis dentibus
Meus derideret filius meritissimo. 430
Sed quis illic est quem huc advenientem conspicio,
Suam qui undantem chlamydem quassando facit?

432. *Nonius p. 254, 23*: Quassare est movere. *Plautus Milite*:
'qui suam ... clamidem ... facit' *Cf. Donatus ad Eun. IV 7, 1*

ita *Pylades*. stat *B*, incerto puncto. sta *JFZ* 422. ei *JFZ*. eum *B*
423. Ire, sed *I e* corr. *B*. esse et sup. vers. t ire *J*. esse *F* at queso
B. atque esto *JF*. atque *Z* 424. reuertere *J* Ante me videtur *g*
crasa in B ex templo *B* 425. nichil *J* amico st *B*. amico est *J*
oportuno *J* amicitius *J*. amititius *B*. amicicius *F* 426. actust *B*.
actum est *JF*. actunst *Z* 427. adligassem *B*, sed *d ex l* corr. alligas-
sem *J*. adlegavissem *Bothius* aliquem hominem *Gz*, voce hominem
ex v. sequ. huc translata. aliquem libri. aliquem alium vel alium ali-
quem *Muellerus Plaut. Pros. p. 505* 428. minus quam hunc *Gz*.
minus hominem quam libri. minus hominem *Camerarius* callidum
B, u *B²* in ras. 429. ei atque *Kiesslingius Mus. rhen. vol. 24 (a.*
1869) p. 119. mi atque *Muellerus Plaut. Pros. p. 505* alchis *JF*.
alcatis *Z* 430. meus *om. Z* deridet *B*. deridet et in margine
derideret *B²*. deridere *J* filius *ex filiis ut vid. B* meritissimo
B² ex meritis sumo. meritissimo *Z* *Hunc versum sequuntur in*
libris quattuor versus, quos post v. 443 transposui, ubi v. librorum
scripturam 431. quis illic *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 412*.
quis hic libri. hic quis *Pylades: sed cf. idem Seyffertus Stud. Plaut.*
p. 27, ubi simul recta post huc addi posse censet. nunc vel ad me
inserebat Muellerus Plaut. Pros. p. 506: idem Nachtr. p. 82 quis hic
homost proposuit. hunc J. nunc huc F 432. qui suam *Nonius*
clamydem *B*. clamidem *J. Nonius*

MILES. PERIPHANES. FIDICINA

MILES

Cave praeterbitas illas aedis, quoniam roges,
Senex hic ubi habitat Periphanes Plothenius.
Incertus tuum cave ad me rettuleris pedem.

435

PERIPHANES

Adulescens, si istunc hominem, quem tu quaeritas,
Tibi commonstrasso, eequam abs te inibo gratiam?

MILES

Virtute belli armatus promerui, ut mihi
Omnis mortalis agere deceat gratias.

PERIPHANES

Non reperisti, adulescens, tranquillum locum,
Ubi tuas virtutes explices, ut postulas.
Nam strenuiori deterior si praedicat
Suas pugnas duellis, illae fiunt sordidae.
Atque haec stultitias me illi vitio vortere,
Egomem quod factitavi in adulescentia,

440

445

443. *Priscianus I p. 87 de comparativo agens hoc loco sic utitur:*
'Nam de illius illae sordidae'

Act. III Sc. 4 MILES SENEX (X ex F ut vid.) PERIPHANES FIDICINA MVLIER B, sed MVLIER add. B² et LIER in ras. idem J, nisi quod om. MVLIER 433. preterbitas B, sed posterior r ex b ut vid. edis BZ. edes JF 434. hic om. B: cf. Pseud. v. 599 habitas J Plothenius Petitus. platenius 10 litt. spatio praemisso B. idem Z. platemus JF 435. Per. praem. JFZ sum JFZ Post caue 2 litt. (fort. at) eras. B ad me rettuleris Brugmanus l. s. s. p. 19. admeretuleris B, sed ad add. et s e t ut vid. corr. B². adme retulit J. ad me retulit FZ 436. Per. om. hoc loco JFZ adulescens libri queritas B 437. commonstrasso B²JZ. commostrasso F. commonstrauero B abste B 438. ornatus Geppertus pmerui ex pmerui ut videtur B² 439. omnes Z deceat agere deceat B. deceat agere Z 440. reperisti J adolescens libri 441. utpostulas B. ubi postulas F 442. si deterior Bothius. Brugmanus l. s. s. p. 51 predicat B 443. duellis, illae Ribbeckius. Loewius. deillus illae B. de illius ille J. Priscianus. de illius ore FZ. ore quod etiam Halberstad. Prisc. sup. vers. habet mera est interpolatio sunt F sordide B ordine (t sordide sup. vers.) J V. 444—447 quos post v. 430 habent libri huc transposui: cf. Anal. Plaut. p. 112: post 455 Acidalius. quamquam nondum omnia recte habere concedo. an vetus additamentum sunt v. 442—443 perincommodi? 444. haec J stulticia est J. stultia st B uicio B 445. inadulescentia B. om. hoc loco JFZ 446. Ab initio 11 litt. spat. B

Quom militabam: pugnīs memorandīs meis
 Erādicabam hominū aūreis, quando occēperam.
 Sed istūm quem quaeris Périphānem Plothénium,
 Ego sūm, si quid vis.

MILES

Quémne in adulescētia

Memorānt apud reges ārnis, arte duēllica 450
 Divitias magnas indeptum?

PERIPHANES

Immo si aūdias

Meas pūgnas, fugias mānibus dimissīs domum.

MILES

Pol égo magis unum quaéro, meas quōi praedicem,
 Quam eūm, qui memoret suās mihi.

PERIPHANES

Hic non ést locus.

Proin tu álium quaeras, quōi centones sárCIAS. 455

cum *BJ* Alii interpungunt sic: in adulescentia. quom *e. q. s.*
 447. hominum adulescentiam *JFZ.* cf. v. 445 aureis *JFZ.* aures
 ex aureis *B*² acceperam, sed o sup. vers. (occ.) *J* 448. queris *BJ*
 periphānem *BJ.* cf. v. 358 platenium (e ex a corr.) *B.* platenium
J. cf. v. 434 449. siquid uis *B.* si uis quid *J* quemne
Acidalius. nempe quem libri. nempe *Bothius,* quem in versu 450
 collocato: quem apud reges memorant *e. q. s.* in adulescentia *BJ*
 450. Cf. v. 449 Accedit *A* inde ab hoc versu, qui talis est:
 M.....PU.....ARMSARTEDUELLICA 451. DIUITIAS *A.* diuicias
B MAGNAS *A* INDEPTUM *A,* ut videtur. indēptum *B.*
 adeptum *J.* adeptum *FZ.* cf. *Anal. Plaut.* p. 103 PERIPHANES
 in 11 lit. spat. *B* IMMOSI *A* Post audias eras. meas
 pugnas *B* 452. FUGIASMANIBUSDI(vel DE)MISSISDOMUM *A.* fugias
 manibus demissis demum *BJFZ,* nisi quod domum *JF.* manibus
 dimissis esse scribendum, non pedibus dimissis cum *Gepperto,* apparet
 ex *Pseud.* v. 811 sqq. demissis defendit *Dousa* 453. polego *J*
 MAGIS *A.* an mage? UNUM *A.* illum *Kochius Em. Plaut.* p. 8
 quero *J.* quero *B* MEASCUIPRAEDICEM *A* cui *BJ.* prēdicem *B*
 454. QUAMEUMQUI *A,* ut ex spatiis licet conicere. quam illum qui
BJFZ MEMORET *A* MIKI *A* 455. PROIN *A.* *Camerarius.*
 quin *B,* sed in *B*² in ras. quin *JFZ* quēras *BJ* CUI *A.* idem
BJ CENTONES *A* sarcias *Lambinus. Meursius.* cf. *Lucil.*
XXVIII v. 45 *M.* FARCIAS *A.* idem *FZ.* fartias *B.* faruas *J*

MILES

Animum ádvorte, ut, quod ego ád te venio, intéllegas:
Meam amícam audivi té esse mercatum.

PERIPHANES

Áttatae!

Nunc démum scio ego hunc quí sit: quem dudum Épidicus
Mihi praedicavit mílitem. adulescéns, itast,
Ut dicis: emi.

MILES

Vólo te verbis paúculis, 460

Si tibi molestum nó n est.

PERIPHANES

Non edepól scio

Moléstum necne sít, nisi dicis quíd velis.

MILES

Mi illam út tramittas, árgentum accipiás: adest.

Nam quíd ego apud te véra paream próloqui?

Ego illám volo hodie fácere libertám meam, 465

Mihi cóncubina quae sit.

PERIPHANES

Te absolvám brevi:

456. ANIMUMADUORTE *A*, sed *U* poster. sup. vers. animum ad uorte *B*
EGO *A* adte *B* ADUENIO *A* INTELLIGAS (vel INTELLIGAS) .1.
intelligas *JF* 457. TE *A* attate *B*. atat *JZ*. at at *F* 458. nunc
om. *F* DEMUM *A* epidicus, sed *p ex st*, ut videtur, *B* 459. Ante
mihi 26 litt. spat. *B*, sed *vix* quidquam videtur intercidisse PRAE-
DICAUIT *A*. predicauit *B* MILITEM *A* ADULESCENSITAST *A*. adu-
lescens ita est *B*² in ras. adolescens est *J* 460. ut dicis emi. MIL
*B*² in ras. 461. Ab initio 10 litt. spat. *B* nonst *B* PERI in
12 litt. spat. *B* Post est person. om. *JF* 462. Per. praemittunt *JF*
necne sít nisi *Studemundus Stud. vol. I p. 218*. NECNESITNIKIL *A*.
non est nisi *BFZ*, nisi quod non om. *F*. non est (lacuna) nisi *J*. an non
est nisi si *Bothius duce Rostio Opusc. vol. I p. 165*. mihi non est
nisi *Pylades*. non est mihi si *Camerarius* QUODUELIS *A*. quod
uelim *Dousa* 463. mihi libri cum *A*, nisi quod michi *J* ILLAM *A*
transmittas *F* ADEST *A* praemisso spatio. habeas sine spatio *JFZ*,
praemisso PRI et sequente MIL *B* 464. vera *Gz*. UERBA *A*. om.
BJFZ. verum *Geppertus in corrigendis* PARCAM *AB*. parem *JFZ*
465. UOLOKODIE *A*. hodie uolo *BJFZ* FACERE *A* liberam
F 466. QUAE *A*. que *BJ* SITTE vel SIT# *A* ABSOLUAM *A*.
ab soluam *B*

Argénti quinquagínta mihi illa emptást minis:
 Si séxagínta míhi dinumerantúr minae,
 Tuas póssidebit múlier faxo férias,
 Atque íta profecto, ut eam éx hoc exonerés agro.

470

MILES

Estne émpta mihi istis légibus?

PERIPHANES

Habeás licet!

MILES

Concíliavisti pulcre.

PERIPHANES

Heus foras edúcite,

Quam intróduxistis fídicinam. atque etiám fides
 Ei quae áccessere, tíbi dono addam grátiis.
 Age áccipe hanc sis.

MILES

Quaé te intemperiaé tenent?

475

Quas tú mihi tenebras trúdis? quin tu fídicinam

467. QUINTUAGINTA A. quinquaginta ex quinquaginta B MIKI
 A émpta est libri cum A nimis J 468. si add. B². om. JFZ
 SEXAGINTA A dinumerantur F. DI/vel DENUMERANTUR A. denume-
 rantur BZ. denumerentur J minę B. minę J 469. post sedebit *Acidalius coll. Capt. III 1, 8.* pol sedebit *Bothius MULIERFAXOFERIAS*
 A serias *miro modo Dousa* 470. Mil. *praem. JF' ITAPRO-*
 FECTO A profesto *Classenus apud Jacobum U..... ONERES*
 A exhoc B exhoneres J AGRO A. agyo B. agro J, sed t
 auro sup. vers. 471. Per. *praemittunt JF' ESTNEMPTA A.* est ne
 émpta J MIKI A. mihi hęc JFZ. tibi haec B. haec mihi *Bo-*
thius ISTISLEGIBUS= A. istis legibus? PERI B. *person. om. JF,*
praemittit ante istis Z Cf. Ribbeckius praef. trag. p. XIV KAB-
EAS A LICET A 472. Mil. *om. BJF. Bothius CONCILIA-*
UISTI A PULCKRE= A. pulchre Per. Z. *pulchre sine person. spat.*
BJF' FORAŞEDUCITE A. foras educito *Camerarius* 473. *INTRO-*
DUXISTIS A. intro duxistis B. *introduxisti Camerarius FIDICINAM-*
ATQ. A ETIAM A. etiam B *FIDES (vel FIDIS) A* 474. eique
 JZ *AÇCESSERE A.* accersere F *TIBI A* tibi dono addam
Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767. tibi addam dono *libri*
cum A. addam tibi dono *Engerus de prosod. p. 10 GRATIIS A.*
gratis ex gratiis B². gratis J, sed sup. vers. t tiis. gratis FZ In-
sequens versus in A scripturam non continet 475. Mil. *om. J* *QUAE-*
TEINTEMPERIAE A, atque ita Saracenus. quae intemperię B. quę in-
 temperię J. *idem FZ.* quae intemperiae te *Camerarius* 476. tene-
 bras trudis B, sed tr B² in ras. *TENEBRASTRIDIS A, ut videtur. tene-*

Intūs iubes prodūci?

PERIPHANES

Haec ergost fīdicina.

Hic ália nullast.

MILES

Nón mihi nugarí potes:

Quin tu húc producis fīdicinam Acropolístidem?

PERIPHANES

Haec ínquamst.

MILES

Non haec ínquamst. non novísse me 480

Meam rére amicam pósse?

PERIPHANES

Hanc, inquam, fílius

Meus déperibat fīdicinam.

MILES

Haec non ést ea.

PERIPHANES

Quid? nón est?

MILES

Non est.

PERIPHANES

Únde haec igitur géntiumst?

Equidem hérele argentum pro hác dedi.

MILES

Stulté datum

bras cudis Z tenebras idem esse quod terebras (ita Scaliger, fortasse coll. Bacch. V 2, 82) monet Buechelerus Nov. ann. vol. 105 (a. 1872) p. 113 477. intus iubes produci Brugmanus l. s. s. p. 9. PRODUCI-INTUSIUBES A. idem BZ. perduci intus iubes JF. intus produci iubes Geppertus Per. om. FZ KAEC A ergo est BJ cum A FIDICINA A Post fidicina 3 litt. spat. B fidicina? Est F 478. ALIA A nulla st B. nulla est J. Per. Nulla est F 479. hic Z cropolistidem BJZ. exopolistidem F. A add. in B Camerarius 480. inquam est utroque loco BJ hec J ME A 481. MEAM A. Pius. eam BJFZ recte Z posse] ESSE A, sed prima et quarta litterae utrum E an I fuerint incertum hanc inquam deperibat J filius ex fidicinā B 482. deperibat B, sed e post i eras. om. hoc loco J EST A 483. hec J GENTIUMST A. gentium est BJ V. 484—490 tractavit Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 251 484. PRO A dedi B, sed i in ras. B² stulte ex stultē B

Reór, peccatum lárqiter.

PERIPHANES

Immo haéc east.

485

Nam sérvom misi, quí illum sectarí solet,
Meum gnátum: is ipse hanc déstinavit fidicinam.

MILES

Em istíc homo te articulátim concidít, senex,
Tuos sérvos.

PERIPHANES

Qui concidít?

MILES

Sic suspítios:

Nam pró fidicina haec cérvá subpositást tibi.

490

Senéx, tibi os est súblitum plane ét probe.

Ego illám requiram iam úbiubist.

PERIPHANES

Bellatór, vale!

Euge! eúge! Epidice! frúgi's: pugnastí bene,

485. reor et *B J F Z* PECCATUMLARGITER *A* *Versum corruptum esse contendit Muellerus Plaut. Pros. p. 633, inter alia certo pro immo proponens* haec ea est *J.* haec ea ea *F.* KAECEST *A* 486. seruon *F.* seruum *B* cum *A* QUIILLUM *A.* qui praemisso 12 litt. spatio *B.* utraque voce omissa lacunam indicat *JZ,* non indicat *F* SECTARI *A.* sectarier *Camerarius* 487. ISIPSE *A.* ipse *B J F Z* KANCDESTINAUIT *A.* hanc fidicinam *JZ.* lacunam om. *F.* hanc fidicinam emit fidicinam (del. *B*²) *B.* post emit 12 litt. spat., ubi *MIL* a man. 2 script. et delet. hanc meo articulo emit fidicinam *Pius,* unde pendent commenta *Gulielmii, Bothii, aliorum* 488. EMISTIC *A.* hem istic *B J F Z* ARTICULATUM *A.* articulatin *Z* CONCIDIS *A* 489. tuus libri cum *A* SERVUS *A.* idem *BJ* quid *BJZ* *MIL* Sic suspiciost *B*² in ras. suspicio est *J.* SUSPICIOST *A* 490. nam pro *B*² in ras. profidicina *J.* pro fididicina *B* cerua om. *B J F Z* SUBPOSITAEST *A.* subposita est/ (fort. o cr.) *B.* supposita est *J F Z* 491. SENEXTIBA SUBLITUM *A.* sulitum *B,* sed i ex a corr. *B*² 492. Per. praemittunt *BZ* illā ex illa *B*² IAM *A* ubi ubi est libri Per. Bellator *Gz.* bellator *B J F Z* cum *A* *Periphani tribuunt totum versum editorum plerique, militi Camerarius, Guyetus, Bothius* 493. EUGAE EUGAE *A.* euge frugi/ (1 l. er.) *B.* euge sup. vers. add. *Camerarius.* euge frugi *F.* euge fruge *JZ* epidici *F* FRUGIES *A.* idem *J.* frugi es ex frugist *B* pugnasti *B.* corr. in pugnauisti *Camerarius* bene *Gz* exempli causa. homo es libri cum *A* (visi quod homines *F*), quod ad frugi ascriptum puto. curasti probe *Muellerus Plaut. Pros. p. 521.* nugacissime *Umpfenbachius Philol. vol. 32 (a. 1873) p. 668.* pugnasti καλῶς *Loewius*

Qui me émunxisti múcidum minumí preti.

Mercátus te hodie est dé lenone Apoécides? 495

FIDICINA

Fando égo istuc nomen núnquam audiui ante húnce diem,

Neque mé quidem emere quísqum ulla pecúnia

Potuít: plus iam quinquénium sum líbera.

PERIPHANES

Quid tíbi negotist meae domi igitur?

FIDICINA

Aúdiēs.

Condúcta veni ut fídibus cantarém seni,

500

Dum rém divinam fáceret.

PERIPHANES

Fateor me ómnium

Hominum ésse Athenis Átticis minumí preti.

Sed tú novistin fídicinam Acropolístidem?

FIDICINA

Tam fáciie quam me.

PERIPHANES

Ubi hábitat?

FIDICINA

Postquam líberast

494. EMUNXISTI A MUCCIDUM A MINIMI A. idem B J F Z
 preci B. precii J F Z 495. Ante mercatus 1—2 litt. spat. B
 MERCATUM (vel minus probabiliter MERCATUM) EST TE KODIE EST LENONE A
 delenone B APOETIDES A. apoetides J 496. fando Geppertus.
 FANDUM A. eandem J. eandem Z. eundem F. ehodum B, sed e
 e corr. et ho in ras. B², unde probabile fit ante rasuram eandem existi-
 tisse ego om. J F istuc nomen Bothius coll. Capt. III 4, 101.
 istunc hominem libri, nisi quod ISTUNCKOMINEM A et ne (istunc) ex m B
 unquam Z 497. MEEQUIDEM A quis quam B 498. quinquen-
 nium sum libera R. Muellerus de Pl. Epid. p. 53 et Muellerus Plaut.
 Pros. p. 4. idem iam proposuerat Fleckeisenus krit. Misc. p. 17, prae-
 lata tamen librorum scriptura hac: sum libera quinquennium (QUIN-
 QUENNIUM A) 499. TIBI A NEGOTIST A. negotii est B J
 meq B J adies B, sed u sup. vers. add. B² 500. conductam Z
 UTFIDIBUS A cantare, sed utraque a ex o ut vid. B. cantarē B³
 502. ESSE A minimi libri cum A preti ex preci B. precii J
 503. nouistin J Z. nouisti B F. PROBISTEIN ut vid., A MULIER-
 EMFIDICINAM A ACROPOLISTIDEM A. cropolistidem B J Z, nisi
 quod A add. in B Camerarius. exopolistidem F 504. postquam
 omissa persona, 2 litt. (po ut vid.) rasura et spatío 13 litt. praemisso B
 LIBERAST A, Pylades: liberta est J F. libertast Z. uberta st B

Ubi hábitet dicere ádmodum incerté scio. 505

PERIPHANES

Eho, an líbera illast? quis eam liberáverit,
Volo scíre si scis.

FIDICINA

Íd quod audiui, aúdiēs:
Stratíppoclem aiunt, Périphanai fílium,
Abséntem curavísse ut fieret líbera.

PERIPHANES

Perii hércle, si istaec véra sunt, planíssime. 510
Meum exénteravit Épidicus marsúppium.

FIDICINA

Haec síc audiui. núnquid me vis céterum?

PERIPHANES

Maló cruciatu ut péreas atque abeás cito.

FIDICINA

Fidés non reddis?

PERIPHANES

Néque fides neque túbias.
Propera ígitur fugere hinc, sí te di amant.

FIDICINA

Ábiero: 515

505. habitet ex habitat B². habitat Z DICERĒADMÓDUM A. dum B J F Z incerto B Z 506. EKOANLIBERAILLAEST A. ehoani omiſſa persona, ſed praemiſſo ſpatio et ſequentē lacuna 11 litt. B. eho ani lacuna relicta J. eho an om. ſpatio F Z, niſi quod eo Z Quis eam B, ſed Q addita a manu tertia. uis eam J. aliquis eam Z liberauerit Z. liberauerit, ſed erit ex i m. 3 ut videtur add. B. liberauit J F cum A De verborum ſtructura cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 161. 180 507. FID add. B³ ut vid. AUDIUI- IAM A AUDIENS A 508. STRATKIPPOCLEN A. stratippoden B. stratiphoclen J. stratiphoclem F Z AIUNT A. idem Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767. om. B J F Z Periphanaí Bothius. PERIPKANI A. idem B F Z. perifani J 509. UſFIERETFILIA A 510. PERI A iſteſ J Planiſſime praem. pers. ſpatio B. planiſſime ſine ſpatio J Z. idem F 511. meum meum J exenteravit B³ ut vid. ex ex intrauit. exinteravit J. exinterare Petro- nius ſaepius EPIDICUSMARSUPPIUMEPIDICUS A. epidicus marsup- pium J 512. NUNCSIQUIDUISME A céterum B J 513. UTRUC- CIATUUT A obeas J F Z CITO A 514. NEQ. A. neque, que e corr., B 515. PROPERASIS A TESI A DIAMANT A. dii amant J F ABIERO A

Flagítio cum maióre post reddés tamen.

PERIPHANES

Quid núnc? qui in tantis pósito sum senténtiis,
 [Eamne ego sinam inpune? immo etiam si alterum
 Tantum perdundumst, perdam potius quam sinam
 Me inpune irrisum esse habitum, depeculatum] 520
 Ei seíc data esse vérba praesentí palam!
 Ac mé minoris fácio prae illo qui ómnium
 Legum átque iurum fíctor, conditór eluet.
 Is étiam sese sápere memorat: málleum
 Sapiéntiorem vídi excusso mánubrio. 525

516. MAIORE A tamen B, sed n in na corr. B² ut vid. 517. QUI-
 NUNC A QUINTANTIS A (perdubia s priore). qui intantis BJ. in
 tantis F POSITUSSEIS A. potitus sum Jacobus, deleto in et tantis
 in tot mutato. idem servato tantis et i correpta Lindemannus Nov. ann.
 vol. 19 (a. 1837) p. 167 SENTENTEIS A Post hunc versum interci-
 disse nonnulla suspicatur R. Muellerus de Pl. Epid. p. 18 V. 518—520
 absunt ab Ambrosiano, qui cum legitimo metro careant cum Gepperto
 non dubito quin interpolati sint: cf. Anal. Plaut. p. 93. ceterum v. 520
 delevit iam Guyetus 518. eam ne J. eum ne B. eumne Pius impune J
 et si F 519. perdundum st B. perdundum est J pocius J qua
 B 520. inpune J irrisui Lambinus depeculatu, meis Bothius, transpo-
 sitis nonnullis et aliis resectis 521. eis sic BJFZ. mei sic Bueche-
 lerus l. s. s. ESSE A presenti B 522. ac Bothius. atque libri cum
 A. sed Muellerus Plaut. Pros. p. 437, ubi totum locum (v. 517—525)
 esse corruptissimum affirmat MEMINORIS A. idem Pylades. memi-
 neris BJZ. memineis, sed a sup. ei F FACIOFACIO A pre J.
 pro B ILLO A. illo J 523. iurum ex uirum B. uirum J. iu-
 rium F CONDUCTOR A Iambus quinti pedis quomodo excusari pos-
 sit dicit Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 55, ubi tamen simul de
 transponendis vocibus cogitat elucet F 524. se se J SAPERE A
 525. sapientiore (3 litt. eras. et 20 litt. spat.) manubrio B, sed u
 in i corr. et in fine mulier eras. sapientior est (hoc loco lacuna) manu-
 brio mulier J. dein sub finem versus MULIER. fere idem FZ In
 Ambrosiano sub EXCUSO intra hunc et sequentem versum qui vacuus est
 minoribus litteris non prima manu scriptum est PERIPKANES

ACTVS IV

PHILIPPA. PERIPHANES

PHILIPPA

Sí quid hominist míseriarum, quód miserescat míser ex animo,
 Id ego éxperior, quóí multa in únium locúm
 Cónfluent, quae meum péctus pulsánt simul.
 Múltiplex aérumna exércitam méd habet.

Act. IV Sc. 1 MULIER PERIPHANES FZ. sine ullo intervallo priori scaenae adnectunt BJ: sed cf. v. 525. de A cf. v. 525 Numeri huius scaenae dubitationis pleni: tractavit v. 526—545 Lindemannus Nov. ann. vol. 19 (a. 1837) p. 168 satis infelicitur: nec felicius opera cessit Crainio v. 1—5 restituenti Annal. gymn. vol. 20 (a. 1866) p. 869

Dolendum est in Ambrosiano pleraque esse incertissima. eruit autem Loewius haec: primi pag. 191 versus initio SI et sub finem ER (miser), ut vid., secundi principio ID, v. 3—5 (quorum 4 et 5 initio vacui ut vid.) nihil nisi P (multiplex?), in 4 eo fere loco, ubi in 6 punctum: initio sexti X et post 7—8 litteras supra versum punctum, quo litterae deleri solent, v. 7 NEQ. post spatium, quo itagnatameahostiumestpotita continetur, et in fine SCIO ita distans, ut etiam eanuncubisit nimium esse videatur, v. 8 QU et PERE et UENIENS, congruentibus spatiis cum isillaecestmuliertimidopectore et gread, v. 9 initio ... IPS et in fine CIS, v. 10 initio PE et sub finem AE (haec?), v. 11 ubi nihil apparuit, exitus versus 535 scriptus erat. de v. 12, ubi 536, cf. infra. Apparet 527—530 quattuor versus occupasse 526. Personarum notae in B sunt aut MVLIER et SENEX aut MVĒ, MĒ et SEN̄ siquid BJ homini est Bothius. est homini BZ. homini JF miser om. Z ex animo Lambinus. ex animo st B. ex animost Z. ex animo est JF. in est latere em suspicatur Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 389, iungens cum sequentibus 527. Bacchiacum feci tetr. catal. exemplar secutus Lachmanni et Ritscheli. creticos discripserunt Spengelius T. Macc. Plaut. p. 222 (id ego iam), Crainius l. s. s. (experior quoi iam), Muellerus Plaut. Pros. p. 624 (experior domi et multa quoi unum in locum) cui BJ inunum B 528. confluent BJ que J 529. aerumna exércitam med Geppertus. erumnam exercitam habet BFFZ, nisi quod erumnā B: unde aerumna primus emendavit Pius, aerumna me Gulielmius, aerumnam med Bothius, sed verbis sic positis: mult. med h. ae. ex. Miserrimum octonarium trochaicum finxit Crainius adscito paupertas pavor et clausula submissa

Paupértas, pavór terrítat mentem animí. 530

Neque úbi meas spes cónlocem habeo úsquam munitúm locum:

Ita gnáta mea hostiúmst potita néque nunc ubi sit néscio.

PERIPHANES

Quis illaéc est timido péctore quae péregre adveniens ípsa se
Miserátur?

PHILIPPA

In his dictúst mihi locís habitare Péríphanes.

PERIPHANES

Me nóminat haec: crédo ego illic hóspitio usus meó venit. 535

PHILIPPA

Pérvelim mercédem dare, qui mónstret eum mi hominem aut
ubi habitet.

PERIPHANES

Nóscito ego hanc: nam vídeor nescio úbi vidisse míhi prius.

533. *Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos I 89 (p. 449, 24 K.) de soloecismo agens: ... Plautus 'sed quis illaec mulier est' pro 'sed quae illaec'. Cf. Mil. Glor. v. 311 et huius fab. v. 620*

530. mei animi *Geppertus. non recte: cf. Cistell. II 1, 5* 531. meas spes collocem *Jacobus. meas collocem spes libri. spes collocem meas Bothius* 532. mea gnata *Muellerus Plaut. Pros. p. 327* hostium st *B, sed st post potita lineola usus ponit Camerarius. hostium est J. bominúst Z* neque nunc (*s. v.*) ubi sit nescio *J, Bothius. cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 335. neque ea nunc ubi sit nescio B F Z, nisi quod nunc post nescio F. de A vide supra* 533. sed quis *Marius Plotius* illec *J* est *Gz.* est mulier *BJFZ.* mulier est *Marius Plotius* quae peregre adveniens *Gz.* peregre adueniens quae *BJFZ,* nisi quod s ut videtur post adueniens eras. *B* et que *J* Post ipsa 6 litt. eras. *B* est *F* V. 534—539. De *J* cf. praef. 534. miseretur *B.* misereatur *F* dictus est *J* mihi locis habitare *Bothius nisi quod* habere. locis habitare mihi *BJFZ* 535. hec *J* illic *Muellerus Plaut. Pros. p. 58. illi B J F Z* hospicio *J* meo venit *Lindemannus l. s. s. inuenit B F Z. venit Pius. Scaliger. evenit Lambinus*

536. PER.....DEM....QUIMONSTRETEU.....KOMINE \bar{A} . exitus in sequenti versu positi dispici potuit UB per uelim *B, sed r sup. vers. mihi libri* Verba aut ubi habitet in *J* iam non legi possunt

Versus structura paullo durior est: quam qui ferri posse negat, cum *Beckero Studemundi Stud. vol. I p. 191 sq. aut deletur vel in hic mutabit* 537. *A: No et in fine: SSEPRIUS* vidisse mihi *Lindemannus l. s. s. me uidisse B J F Z. vidisse me Bothius, quod non defenditur exemplis dudum correctis* Post prius litterae vel apicis rasura in *B*

Éstne ea annón east, quam ánimus retúr meus?

PHILIPPA

Dí boni! vísitavi húnc ego umquam ántidhac?

PERIPHANES

Cérto east, quam in Epidaúro memini mé pauperculám con-
primere. 540

PHILIPPA

Pláne hicinest is, qui ín Epidauro prímus pudicitiám mihi
pepulit.

PERIPHANES

Quaé meo compréssu peperit fíliam, quam dómi nunc habeo.
Quíd si adeam . . .

PHILIPPA

Hauscio án congregiar . . .

543. *Nonius* p. 473, 12: congregias. Plautus in Epidico: 'quid si adeam? aut sicia an congregias si hoc est'

V. 538—541 octo versus (p. 191, 15—19 et 192 1—3) in A occupasse videntur, quamquam perincerta res est. Cogitavit autem Loewius de hac distributione: 191, 15 estneeaannoNeaSt (ad NEAST pertinere videntur x litterae reliquiae dubiae et s certa), 16 quamanimusreturmeus, 17 diboniuisitau, 18 antidhac=certeeast, 19 QUaminepidauropauperculammemini comprimeRe (QU remotum ab initio quod vacuum: et in fine parvula R quae sat dubia), 192, 1 plane et 2 hicileest (similis descriptio p. 313, 11 et 12; 314, 15 et 16): 192, 3 . . . ΜΙΚΙΝ et reliqua ut infra. Quamquam plura ibi olim scripta fuisse cum spatii prolixitas tum versus 540 in BJ lacuna indicant 538. est ne BFZ annon ea est Bothius. an non est B. annon est F. an nun Z 539. Mul. om. JFZ dii J hunc ego umquam addidi. om. BJFZ, sed lacuna 14 litt. relicta BJ Antidhac (non antidhac) B. antehac F 540. Sen. om. JFZ east B sequente circa 25 litterarum spatio. ea est cum lacuna J, sine lac. FZ memini me pauperculam Gz. pauperculam memini BJFZ comprimere J 541. MULIER praem. B in 13 litt. spatio hicinest is Gz. hici///ne est B, de quo cf. Studemundus Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 70. hicine est JFZ. hic ille est Camerarius A p. 192, 3: . . . ΜΙΚΙΝΕΠΙΔΑΥΡΟ (secuntur 4—5 litt. reliquiae) PRIMUSPUDI LIT qui Bothius. qui mihi BJFZ inepidauro B pudicitiam mihi Bothius. pudicitiam BJFZ 542. A medio v. ab initio remoto, si a BJ non discrepabat: RESSUPEREPERITF que J comprimere BJ 543. A: QUIDSI Mul. praem. BJFZ ad eam J hand scio BJFZ. aut sicia Nonius Personas ita distribui. Periphani dant hand scio an — east BJFZ ancongre-

PERIPHANES

Si haec east?

PHILIPPA

Si is est homo.

Sicut anni multi dubiam me dant, animi pendeo.

PERIPHANES

Longa dies meum incertat animum: si east quam incerte
autumo, 545

Hanc congregiar astu.

PHILIPPA

Muliebris mi adhibenda malitias.

PERIPHANES

Compellabo.

PHILIPPA

Orationis aciem contra conferam.

PERIPHANES

Salva sis.

PHILIPPA

Salutem accipio mi et meis.

PERIPHANES

Quid ceterum?

545. *Nonius p. 123, 29*: incertat, incertum facit Plautus Epidico: 'longe animum'

diar *B.* an congregias *Nonius* hec *J* ea est *BJ* si hoc est *Nonius* si is est homo *Geppertus*. sin est is homo *BZ*. sin is est homo *J*. sin is homo est *F'* *Versum ita conformavit Kiesslingius Mus. rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 120*: Phil. Quid si adeam, si is est homo? *Pe.* Haud scio an congregiar, si haec east 544. *A*: SICUTANIMULTI et post 7 fere litt. spatium *L*: exitus cum proprium versum (*p. 192, 8*) obtinuerit, supplementum supra receptum non explet spatium dubiam me dant, animi pendeo *Gz.* de ubi andant *B.* dubiam dant *JFZ*. me dubiam dant *Camerarius*. me dubiam danunt *Gruterus, Bergk* ind. *Hal. 1867 p. 8* 545-547. *Mira protulit de his versibus Spengelius T. Macc. Plaut. p. 150* 545. 546. *A*: 192, 9 . . . F . . . MO initio, s et reliquiae incertae in fine. 192, 10 MUL KIBENDAM initio (in lacunam IERIS melius quam IEBRIS quadrat) meum animum incertat *J.* animum incertat meum *F.* me incertat animi *Muellerus Plaut. Pros. p. 349* si *Geppertus*. sin libri ea est *JF'* incerto *BJFZ* autumo *Camerarius*. animo *BJFZ* 546. mi adhibenda malitias *Lindemannus l. s. s.* adhibenda mihi malicia nunc est *B.* idem *JFZ*, nisi quod malitia. nunc delevit *Jacobus* 547. *A*: COM(vel CON)PELLAB et sub finem NTRACONF ita, ut = videatur locum non habuisse SEN om. *B* compellabo *BJ* SENEX orationis *B* Post conferam 11 litt. spat. *B* 548. *A*: SALUASEIS= SALUTEMACCIPIOM IS= QUIDCETERUM SEN om. *B* mihi *BJFZ*

PHILIPPA

Sálvos sis: quod crédidisti réddo.

PERIPHANES

Haud accusó fidem.

Nóvin ego te?

PHILIPPA

Si égo te novi, ánimum inducam ut nóveris. 550

PERIPHANES

Úbi te visitávi?

PHILIPPA

Inique iniúriu's.

PERIPHANES

Quid iám?

PHILIPPA

Quia

Tuae memoriae intérpretari me aéquom censes.

PERIPHANES

Cónmode

Fábulata's.

PHILIPPA

Míra memoras.

PERIPHANES

Quíd nunc? em istuc réctiust:

Mémínistin?

549. A: SALUOSSISQUODCREPIDISTIREDE *et in fine* USOFIDEM: *in lacuna = videtur excludi spatii ratione* saluus BJ 550. A: NOU-NEGO *et in fine* AMUTYQUERIS MVŁ *praem. B, unde hoc versu et sequenti personae perpetuo mutantur* tu animum *Muellerus Plaut. Pros. p. 577* uti BJFZ 551. A: UBITEUISITAUJ=INIQ iniurius BJFZ 552. A: TUAEM *et in fine* DE tuę memorię J aequum J. equum B *Personae spat. pro nota, B* commode BJ 553. *Ita Gz. A: FABULA (taesmir ad lacunam quadrat) AM...RAS=N (circ. 8 litt.) ...STU.....US* fabulata es BJ *Pers. spat. ut v. 552 B* at tu mira *Muellerus Plaut. p. 577.* mira ni me noris *Acidalius.* mire immemor es *Bothius Diar. antiqu. stud. a. 1841 p. 280, simul quomodo | fabulata es? commendans* quid nunc om. BJFZ Per. Hem. JFZ. MVŁ Hem B, *quo errore nixus mulier supplet Langrehrus Miscell. phil. ed. Gottingae a. 1876 p. 18, pro quo* Periphane scripserat *Bothius* rectiust *Geppertus.* rectius libri. tectius *Acidalius* 554. *Ita hunc versum scripsi, quem talem exhibet A:*

MEMINISTEIN=IDMEMINI=Q-----N. UEPIDAURO
KAGUTTULA

PHILIPPA

Memini.

PERIPHANES

Quid? meministi, ín Epidauró

PHILIPPA

A, gúttula

Péctus ardens mi ádspersisti.

PERIPHANES

Vírghni paupérculae 555

Tuaéque matri mé levare paúpertatem?

PHILIPPA

Tún' is es,

Quí per voluptatém tuam in me aerúmnam obsevisí gravem?

PERIPHANES

Égo sum: salve!

PHILIPPA

Sálva sum, quia te ésse salvom séntio.

PERIPHANES

Cédo manum.

PHILIPPA

Accipe! aérumnosam et míseriarum cónpotem

Múlierem retinés.

PERIPHANES

Quid est quod vóltus turbatúst tuos? 560

559. *Nonius p. 456, 21*: compotem in bonam partem solum accipi putatur, cum et in mala positum sit. Plautus Epidico: 'caedo aerumnarum compotem'

memini Per. id *JFZ*. id post memini *B*. videtur id ad quid pertinere meministi addidi. Aliena hinc sunt additamenta *Muelleri Plaut. Pros. p. 577* inepidauro *B* ah *BJF*. an *Z* 555. PETTUS *A* ARDENSMIKI *A*. idem *BZ*. mihi ardens *JF'* ASPERSISTI *A*. idem *BJ* =UIRGINI.....U... *A* paupercule *J* 556. *A*: TUAEQ·MATRIMELE·UAREPAUPER tuaeque *B*. tueque *J* tum pro tun *J* 557. *A*: QUIPERVOLUPTATEMTUAMIN per uoluptatem in *JF*. per tuam voluptatem in *Muellerus Plaut. Pros. p. 261*. tuam per vol. in *Bothius* me aerumnam *Camerarius*. mea erumna *JFZ*. mea aerumna *B* grauiiter *JFZ* 558. *A*: EGOSUMSALUE=SALUASUM salvaen *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767* esse saluum *BZ*. saluum esse *JF'* 559. *A*: CEDOMANUM=ACCIPEAERUMN caedo *Nonius* erumnosam *B*. erumpnosam *J*. aerumnarum *Nonius* compotem *BJ* 560. *A*: MULIEREMREINES=QUIDEESTQVOPOU quid est quod voltus

PHILIPPA

Fíliam quam ex té suscepi . . .

PERIPHANES

Quíd eam?

PHILIPPA

Eductam pèrdidi:

Hóstiūmst potíta.

PERIPHANES

Habe animum lénem et tranquillúm: tace.

Dómi meae eccam sálvam et sanam. nám postquam audivi
ílicoÉx meo servo illam ésse captam, cóntinuo argentúm dedi,
Út emeretur: ílle eam rem adeo sóbrie et frugáliter 565
Ádcuravit, út is ad alias rés est impense ínprobis.

PHILIPPA

Fác videam, si méa, si salva méa sit.

PERIPHANES

Eho istinc, Cánthara!

turbatust tuos? *Gz.* quid (est sup. vers.) quod duo itus (corr. in vol tus man. Camerarii) te turbat tuus *B.* quid quod digitus te turbat tuus *JFZ*, nisi quod deturbat *F.* quid est quod voltus ita turget tuos? *Geppertus* 561. *A:* F...MQU...TESUSCEPI=q Mul. om. *JFZ*
exte *B* Per. om. *JFZ* MVLIER in ras., ubi Eductam pdidi
scriptum erat *B* educatam *JF* 562. *A:* KOSTIUMESTPOTITA#KABE-
ANIMUMLENEMETTRANQ hostium est *BJ* lenem, m ex ne//, ut
videtur *B.* leuem *J* tace *Geppertus.* face *BJFZ* 563. *A:* DOMI-
..... ECCAMSALUMETSANAMNAMPO et sequenti versu AU.....L
meq *BJ* etiam *F* ilico] Epidico Acidalius 564. *A* sub médium
versum: ILLAMESSECAPTA captiuam *B* 565. *A:* UTEMERESUR-
ILLFEAMREMADEOSOBRIETFRU 566. ACCURAVIT...ADALIASHRES....
.....PROBUS accuravit *BJ* ut alias res est *BJFZ*, nisi quod
in *B* post res addidit, post est scripsit et deleuit Camerarius Mr. Idem
mulier vel simile quid in margine paullo post nis. ad alias res ut is
est *Geppertus.* ad alias res etsist (vel tametsist) *Muellerus Plaut. Pros.*
p. 301 impense *BJ* improbus *BJ* 567. Hunc versum scripsi cum
Studemundo in Stud. vol. I p. 39, ubi haec coniciendo ex *A* eliciuisse
fertur. *Loewio praeter FACUIDE initio et NTKARA in fine visum est*
paullulo plus quam amsimeuisuiere=ehoistincca locum habuisse si
me nis SEN̄ Eho istinc canthara *B.* sit ne. Per. Eho statim cantharai
JF, nisi quod cantari statim *F.* si me Per. Eo cantara statim *Z*
Non recte tractaverunt hunc versum Laehmannus ad Lucr. p. 406,
Fleckeisenus krit. Misc. p. 19, Buechelerus de decl. p. 9, Muellerus
Plaut. Pros. p. 7, iube ex sequenti versu adsciscentes

Iúbe Telestidem húc prodire fíliam ante aedís meam,
Út suam videat mátrem.

PHILIPPA

Remigrat ánimus nunc demúm mihi.

ACROPOLISTIS. PERIPHANES. PHILIPPA

ACROPOLISTIS

Quíd est pater, quod me éxcivisti ante aedís?

PERIPHANES

Ut matrém tuam 570

Videas, adeas, ádvenienti dés salutem atque ósculum.

ACROPOLISTIS

Quám meam matrem?

PERIPHANES

Quae éxanimata exséquitur adspectúm tuom.

PHILIPPA

Quís istaec est, quam tu ósculum mihi férre iubes?

PERIPHANES

Tua fília.

PHILIPPA

Haécine?

568. Telestidem *G. Valla, Camerarius*. ACROPOL DEM *A*. acropolistidem *B*. cropolistidem *JZ*. cf. *R. Muellerus de Pl. Epid. p. 12 et Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 39* huc om. *BJFZ* PRODIREFILIAM AEDIS (vel AEDES/MEX̄ *A* edis *B*. edes *JF* 569. REMICAT (vel minus prob. REMIGAT)AN DENUM *A* michi *J*

Act. IV Sc. 2 PERIPKANES *A* medio versu: insequens versus scripturam non continet. FIDICINA. PERIPHANES. SENEX MVLIER *B*. FIDICINA PERIFANES SENEX MVLIER *J* Personarum notis primae scaenae (*B*) adde FIDICINA vel FIDICIÑ (FIDIC̄) 570. QUID *A*

EXCIUISTI *A*. ex ciuisti *B* DIS=UTMAT quadrat in *A* ad lacunam quae est inter *AE* et *REMTUAM* edes *J* 571. Initium in *A* legi non potuit advenienti *Camerarius*. uenienti *BJFZ* DESSALUTEMATQ. OSCULUM *A* 572. QUAMM *A*. cetera usque ad EXANIMATA legi non potuerunt que *BJ* ex animata *B*. examinata *Z* exseqtur *B*, sed seq in 3—4 l. ras. *B*² aspectum *BJ* EXSEQUITURASEC et proprio versu TUMTUUM *A* tuum *BJ* 573. *A* in fine: FERREIUBES=TUAFILIA que *I* istec *J* mihi ferre (prior r sup. vcrs. *B*²) iubes *B*. mihi dare iubes *Muellerus Nachtr. p. 15*

574. *A*: LUMKUIDEM=QUORN̄ et proprio versu QUAEEXTENATASIT haecine *B*. heccine *J*

PERIPHANES

Haec.

PHILIPPA

Egone ósculum huic dem?

PERIPHANES

Quór non, quae ex te náta sit?

PHILIPPA

Tú homo insanis.

PERIPHANES

Égone?

PHILIPPA

Tune.

PERIPHANES

Quór?

PHILIPPA

Quia ego istanc quae siet 575

Néque scio neque nóvi, neque ego hanc óculis vidi ante
húnc diem.

PERIPHANES

Scío quid erres: quía vestitum atque órnatum inmutábilem

Habet haec * * * * *

PHILIPPA

* * * * * áliter catuli lónge olent, alitér suis.

ego ne *J* cur non *BJ* que *J* exte *J* natast *BZ*. nata est *JF*. corr. *Aldina* De c. 575—583, qui ex parte abseissa membrana mutilati sunt in *J*, cf. praef. 575. In *A* nil apparuit nisi

QUAESIET Mul. om. *Z* ego ne *J* tune? *B*. tu ne *J*. tu *Z*

cur *B*. cur *J* quia ego istanc *Muellerus Plaut. Pros. p. 712*.

quia ego hanc libri. quia hanc ego *Guyetus*, sed cf. *Fleckeisenus*

Philol. vol. II (a. 1847) p. 91, qui quia pol hanc proposuit. cf.

Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 766 576. *A*: NEQ·SCIO·

NEQ·NOUINEQ·EGOKANOCULISUÏDIANTEKUNCDIE die *J* 577. *A*:

SCIOQ et in fine NIMMUTABILE quia (a add. *B*²) uestitum *B*. quia

nestimentum *Z* immutabilem *B*. mutabilem *Pius* 579—580. Se-

cutur in *A* duo versus, quorum in priore nihil, in posteriore OLE suo

loco apparuit. unde in *Palatinis* duorum versuum particulas quas

indicavi intercidisse conieci: intercidisse autem aliquid ostendunt etiam

versus et sententia. corrigere qui studebant aut eum *Acidalius* habet

haec. Mul. Habeat. aliter scribebant aut vulpis ante catuli (*Jacobus*)

aut felis (*Geppertus*) inserebant, aut habet haec mulier cum *Bothio*

probabant 579. *Pers.* notam ante aliter om. *B* Post catuli 2—3

litt. spat. *B* leonis ante catuli intercidisse putat *Lindemannus* Nov.

Négo eam me novísse, quae sit.

PERIPHANES

Pró deum atque hominúm fidem! 580

Quíd? ego lenocínium facio, quí habeam alienás domi,
 Átque argentum egúrgitem domo prósus? quid tu, quae
 patrem

Tuóm vocas me atque óscularis, quíd stas stupida? quíd taces?

ACROPOLISTIS

Quíd loquar vis?

PERIPHANES

Háec negat se túam esse matrem.

ACROPOLISTIS

Né fuat,

Sí non volt. equidem hác invita tám ero matris filia. 585

Nón med istanc cógere aequomst méam esse matrem, sí nevolt.

582. *Nonius p. 102, 33*: egurgitem exhaustiam significat. Plautus Epidico: 'atque egurgitem domo prorsum'

ann. vol. 19 (a. 1837) p. 171, quo adscito sic scribas: Quia leonis aliter catuli longe olent, aliter suis. sues ex suis B². sues JFZ

580. nego eam me novisse *Camerarius*. NEEGOM et in fine ATQ. KOMNUMFIDE A. ne ego eam novisse B (2 l. sp. ante ne) JZ. nec ego eam novisse F. nego ego eam novisse *Jacobus* quae sit *Camerarius*. om. BJFZ Per. deum atque J. atque reliquis om. B

Post fidem 3 litt. spat. B 581. LE.....UMFAÇIOQUIKABEAM A alienas domi *Dousa*. alienos domi BJFZ. ALIE.....MI A

582. Inter ATQ. ARG et M in A entumegurgite 2—3 litterarum spatio plus est quam quod scriptum esse possit argentum om. *Nonius*

DOMOPROSUS A domo prorsum BJFZ, *Nonius*, nisi quod domum J et r B² in ras. 2 litt. omne prorsum *Guyetus* QUID A Ante

Quid (non quid) 1 litt. spat. B tū Z quem JFZ. corr. *Pylades*

583. TUUM A. idem BJFZ vocas me in A non iam apparent ATQ. A OSCULARIS A. osculari B, sed e ex t corr. obsculare J

584. QUI.....KAEC TUAM et MATREM A nefuat B. nesuat J 585. NONVULT A. non vult B. nevolt *Bothius*. cf. *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 249* EQUIDEM A KANG A.

idem Z in uita Z tam ero *Bothius*. *Seyffertus Stud. Plaut. p. 14*. tamen ero BJFZ cum A. meae ero *Muellerus Nachtr. p. 58*

MATRISFILIA A matris ero tamen filia *Guyetus* 586. Non med istanc cogere *Bothius*, *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 37*: idemque procul dubio A, ubi NON.....COGERE. non me istanc cogere BJFZ. non me cogere istanc *Guyetus*. *Muellerus Plaut. Pros. p. 729*, ubi simul non pol vel non enim vel noenum proponit

AECUMEST A. aequum est BJ si nevolt *Camerarius*. sine vult B.

PERIPHANES

Quór me igitur patrém vocabas?

ACROPOLISTIS

Túia istaec culpast, nón mea.
Nón patrem ego te nóminem, ubi tu tuám me adpelles fíliam?
Hánc quoque etiam sí me adpellet fíliam, matrém vocem.
Négat haec fíliám me suam esse, nón ergo haec matrém
meast. 590

Póstremo haec mea cúlpa non est: quae didici, dixi ómnia.
Épidicus mihi fúit magister.

PERIPHANES

Périi, plaustrum pérculi!

ACROPOLISTIS

Númquid ego ibi, patér, peccavi?

PERIPHANES

Si hérele te umquam audívero
Mé patrem vocáre, vitam túam ego interimam!

592. *Festus p. 230 de hoc proverbio agens utitur hoc loco: sed in lacera membrana nihil hodie praeter cebant et ever et id quod et pidicus et um perculi superest. Cf. Donatus ad Eun. II 3, 87: perculeris tu me] perverteris, unde proverbium 'bene plaustrum perculit'*

SINEULT A. si non uolt JFZ 587. A: CUM cur BJ uocabis F'
istec BJ culpa est BFF. culpa Z 588. A: NON et in fine
SFILIAM te om. JFZ appelles ec appellas B. appellas Z.
appellabas JF' 589. A: ΚΑΥΧΟΥΟQ appellet BJ 590. A: ΝΕ-
ΓΑΤΚΑΕΦΙΛΙΑ hec J Post me 3—4 litt. (fort. esse) cras. B
hec J mea est BJ 591. A: POSTR et in fine A hec J que J
didici quae dixi omnia R. Muellerus de Plaut. Epid. p. 22
592. EPIDIC et in fine STRUMPERCULI A ita, ut lacunam ustmihimag-
gister=periip্লাu accurate expleat mihi magister fuit BJFZ, quod
defendit Fleckeisenus Exerc. crit. p. 15. correxerat iam Bothius Post
perii 2—3 litt. spat. B plaustrum Saracenus. austrum BJFZ
ptuli F' 593. FIDICIN in 10 litt. spat. B num quid ego ibi,
pater Muellerus Plaut. Pros. p. 605 duce Kiesslingio, qui Mus. rhen.
vol. 24 (a. 1869) p. 120 numquid tibi pater peccavi proposuerat: idem
A, ubi NUMQUIDEGOIBIPATERPECC... KERCLETE, sine = ut vid: num-
quid ego ibi peccaui B, sed peccaui add. B². numquid ego ibi (t bo
sup. i) J. numquid ego ibi FZ, nisi quod tibi F' UNQUAM A.
idem B. nunquam F' AUDIUERO A. om. BJFZ. addidit iam
Pylades 594. PATREM et UITAMTUAMEGQINTERI(vel RE)MAM A

ACROPOLISTIS

Nón voco.

Úbi voles pater ésse, ibi esto: ubi nóles, ne fuerís pater. 595

PHILIPPA

Quíd, ob eam rem istáne emisti, quía tuam gnatám ratu's?

[Quíbus de signis ágnoscebas?

PERIPHANES

Núllis.

PHILIPPA

Quare fíliam

Crédidisti nóstram?

PERIPHANES

Servos Épidicus dixít mihi.

PHILIPPA

Quíd si servo alitér visum est, non póteras novisse, óbsecro?]

PERIPHANES

Quíd ego, qui illam ut préimum vidi, númquam vidi póstea! 600

PHILIPPA

Périi misera!

PERIPHANES

Né fle mulier: útro abi: habe animúm bonum.

Égo illam reperiam.

PHILIPPA

Hínc Athenis cívis eam emit Átticus.

UOÇO A 595. UBIUÇLES ESSEPATERESTOUBIÑÇLES A ne-
 fueris B 596. A: QUI DOBE initio et in fine UAMGNATAMESRATUS
 obeam J istanc Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 766.
 Muellerus Nachtr. p. 18. hanc BJFZ. alia Muelléri commenta vide
 Plaut. Pros. p. 758 Per. Quia JF gnatam ratus BJFZ
 V. 597—599 absunt ab Ambrosiano, qui quin interpolatori tribuendi
 sint nunc non dubito, quamvis olim aliter visum sit: cf. Anal. Plaut.
 p. 93 597. Mul. Quibus JF 598. seruus BJ 599. aliter visum
 esset, non pote e. q. s. Muellerus Plaut. Pros. p. 758 nouisse B,
 sed se add. B² 600. QUID A ILLAM A PREIMUMUIDI A, ut
 vid. primum qui uidi B, sed primum ex primam B². primam qui
 uidi JFZ, nisi quod primum F' NUNQUAM A, nunquam B
 601. PERIIMISERANEFLÉ om. spatium A fles Z KABE A. idem
 Guyetus et Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767. habeto BJFZ
 BONŪ vel BONUM A 602. REPERIAM et ante KINC om. spatium
 A. hinc et sup. vers. hic J. heic Acidalius CIUIS (vel CIUES) A.
 cuius quis Z eam delet Muellerus Plaut. Pros. p. 389

Ádulescentem equidém dicebant émisse.

PERIPHANES

Inveniám: tace.

Ábi modo intro atque hánc adserua Círcam, Solis fíliam.

Égo relictis rébus Epidicum óperam quaerendó dabo. 605

Si ínvenio, exitiábilem ego illi fáciam hunc ut fiát diem.

603. ADULESCENTEM *A*. adolescentem *BJ* quidem *Ritschelius*
cum F: v. Proleg. p. 78: sed cf. ad Trin. v. 352 =E.....AM *A: fort.*
 EIINUENIAM 604. asserua *BJ*. OBSERUA *A* circa *B* addito s. *B*²,
sed nil exstat, quo hoc signum pertineat. circa *J*. circem *F*. circē *Z*
 SOLUSFIIAM *A* 605. epydicum *B* quereudo *J* 606. inueniam
Z EXITIABILEMEGOFACIAMUTKICFIATDIES *A*. *ceterorum codicum me-*
moriam quamvis structura verborum inusitatio sit mutare non audeo.
 exitialis illi ego *Geppertus, in ceteris secutus Ambrosianum*

ACTVS V

STRATIPPOCLES. EPIDICVS. DANISTA. TELESTIS

STRATIPPOCLES

Mále morigerus míst danista, quód a me argentum nón petit
Néque illam adducit quae éx praeda emptast. séd eccum in-
cedit Épidicus.

Quíd illuc est, quod ílli caperat fróns severitúidine?

EPIDICVS

Si úndecim deos praéter sese sécum adducat Iúppiter, 610
Íta non omnes éx cruciatu póterunt eximere Épidicum.
Péríphanem emere lóra vidi. ibi áderat una Apoécides.
Núnc homines me quaéritare crédo. senserúnt, sciunt,

609. *Nonius p. 8, 31*: Caperrare Plautus Epidico: Quid illud caperrat severitudine'. *Idem p. 173, 7*: Severitudine Plautus Epidico: 'quid illud severitudine'

Act. V Sc. 1 STRATIPPOCLES ADOLESCENS. SERVVS EPIDICVS DANISTA MVLIER B, sed MVLIER B². STRATIPPOCLES ADOLESCENS SERVVS DANISTA MVLIER J In A inscriptio deest unius versus spatio relicto Personae aut plenis litteris in B scribuntur ADOLESCENS, SERVVS EPIDICVS, MVLIER, DANISTA aut sic: ADOLE, SERE vel SERV, MVL, DANIS DANIST
607. mihi est libri cum A quod a me Gz. QUODME A. quid (e sup. d B²) me B. qui de me JFZ, nisi quod quide J. qui a me *Kampmannus De de et ex p. 9* ARGENTUMNPETIT A 608. Versus bipartitus in A, ubi prioris initio NEQ·ILLAMADDUCIT et in fine UMINCEDIT (vel DET) in lacuna fere trium litterarum tantum praeter quae ex praedasede ce spatium apparuerunt, nihil in posteriore quae ex praeda emptast Gz. quae ex praeda J. fere idem FZ. quae est preda B, sed est in ras. et post est 10 litt. spat. quae empta ex praeda est *Camerarius* epydicus B
609. A: QUIDILL et in fine UERITUDINE illic aperat B. illic asperat J. illi caperrat *Nonius altero loco, quam scripturam defendit Roepertus Eumen. reliqu. part. I p. 15* 610. A: s initio preter B se Z iupiter F 611. A: ITA initio et in fine: IDICU ita libri cum A. tam vel tamen *Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 275* ex cruciatu J epydicum B 612. Períphanen BJFZ cum A IBIADERATUN A. idem *Bothius*. aderat ibi una BJFZ 613. hinc Z KOMINIS (vel KOMINES) A QUAERITARE A. queritare B. queritare J SENSERUNTSCIUNT A

Síbi data esse vérba.

STRATIPPOCLES

Quid agis, méa commoditas?

EPIDICVS

Quód miser.

STRATIPPOCLES

Quíd est tibi?

EPIDICVS

Quin tú mi adornas ád fugam viáticum, 615

Príusquam pereo? nám per urbem dúo deflocatí senes

Quaérintant me: in má nibus gestant cópulas secúm simul.

STRATIPPOCLES

Hábe bonum animum.

EPIDICVS

Quíppe ego, quoi libértas in mundó sitast!

STRATIPPOCLES

Égo te servabo.

EPIDICVS

Édepol ne illi mélius, si nactí fuant.

Séd quis haec est muliércula et ille grávastellus quí venit? 620

620. *Festus p. 273* vocem ravistellus ex hoc loco affert: sed in codice unico ignem haec modo fugerunt: appellantur ravo sub con quod genus hominum 'sed quis haec est venit'

Festus Pauli p. 272: ravi coloris appellantur qui sunt inter flavos et caesios, quos Plautus appellat ravistellos: 'quis' inquit 'haec est mulier et ille ravistellus qui venit' *Festus Pauli p. 96*: gravastellus senior. Plautus: 'qui est gravastellus qui advenit' ut puto gravastellus a gravitate dictus *De Placido p. 49, 16* cf. praefatio. Praeterea cf. testim. ad v. 533

614. esse data *F* QUI DAGITIS *A* commoditas libri cum *A*
 QUOD *A* 615. mihi libri adfugam *BJ*. FUGAM *A* 616. Hunc
 versum post 617 collocant *BJFZ*. corr. Pylades et signo in *B* addito
Camerarius prius quam *B* PERURBEM *A* DUO *A* DEFLOC-
 CATI *A*. deflocati *F* SENES *A*. senis *B* 617. queritant *J*
 TEINMANIBUSGESTANTCOPULAS *A* SECUMSIMUL *A*, idem *Balbachius*
Observ. crit. p. 23, acerrime ob id impugnatus a *Duebnero Nov. ann. vol.*
IV (a. 1832) p. 318. secum siani (·) add. *B*²: nec tamen quidquam
 in margine) *B*. secum snavi *JFZ*, nisi quod sua vi *FZ*. sescuncias
Scaliger 618. Post habe *G* litt. eras. (fort. animum) *B* NUM pro
 BONUM et EGO *A* cui *BJ* LIBERTAS *A* sita st *B*. sita est *J*
 619. ne illi *Gulielmius, Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 75*.
 me illi *BJFZ* cum *A* MELIUSSI *A* nacti// (s ut vid. er.) *B*.
 nacti *JFZ* cum *A* 620. sed *B*, sed ed in ras. *B*² KAEC *A*. hec *J*

STRATIPPOCLES

Hic est danista, haec illast autem, quam ego emi ex praeda.

EPIDICVS

Haecinest?

STRATIPPOCLES

Haec est. estne ita, ut tibi dixi? adspēta et contempla,
Épidicē.

Úsque ab unguulo ad capillum summumst festivissima.

Ést consimilis, quasi quom signum pictum pulcre adspēxeris.

EPIDICVS

Éx tuis verbis meum futurum corium pulerum praedicas, 625
Quem Apella atque Zeuxis duo pigmentis pingent ulmeis.

grauas tellusq; B. grauas tellusque et super vers. at graius cellus qui J. grauistellus F. RAUISTELLUS A diserto Loewii testimonio RAUASTELLUS cum Studemundo Hermae vol. I (a. 1865) p. 284 legi posse negantis. Festi testimonii adscitis apparet iam apud veteres duplicem existisse scripturam ravistellus et gravastellus. accedit tertia forma gravistellus ex J (graius cellus) et F, quam nescio an additura fuerit altera manus in B, quae huic versui in margine signum ·) adscripsit aduenit Festus Pauli altero loco 621. De versibus 621—695

transpositis in J vide praef. Strat. om. JFZ DANISTA A hec J illa est autem libri cum A, nisi quod illa autem est F ego emi ex Muellerus Plaut. Pros. p. 389. EGOEMIDE A. emi ex B JFZ. emi de vel emi ego de Muellerus ibidem preda B Ep.] Strat. Z. om. F

he cine est B. heccine est JF. idem Z, nisi quod haecine 622. Strat. om. JFZ hec est J. haec B, sed e add. B² sup. vers. ESTNE A. est ne B. Strat. Est ne JFZ, nisi quod Est ne Z ita Muellerus Plaut. Pros. p. 207. ISTA A. om. B JFZ ut dixi tibi Z. ut tibi JF

ASPECTAETCONTEMPLA A. aspecta haec contempla B. aspecta. Ep. Hec. Strat. Contempla JFZ epydice B 623. Epid. praem. F UNGULO A. idem F. angulo J. unguiculo B. unguiculo

Z summum est B JF. summum Z FESTIUISTIUISSIMA A. //festu uis-sima B, sed sima B² et si in ras. est est tu uise J. est tu uise F. om. Z 624. est consimilis, quasi quom signum Gz. ESTNECONSI-

MILISQUASICUMSIGNUM A. est ne considera (10 litt. spat.) signum B, sed idera add. B². est ne conspice signum JFZ, quibus Strat. praem. F pulchre BJ cum A ASPEXERIS A. uideris B JFZ, nisi quod

is B² in ras. 625. A: F (futurum) perdubia et UMPRAE pulchrum B, sed h sup. vers. pulchrum JFZ predicas BJ 626. A: QUEMAP et sub finem L Apella Geppertus. cf. Poen. V 4, 101. appelles B et p s. v. B². appelles JFZ zeuxis J. zeusis FZ Zeuxisque Pylades delcto

atque et Apelles servato. Apelles ac Zeuxis Bothius pigmentis pingent Gz. pingent pigmentis Z. pincen pigmentis B, sed super pincen additum s. cf. v. 620. pinsent pigmentis JF ulmeis B, sed e

sup. vers. B². ulmis J

STRATIPPOCLES

Di ímmortales, ótiose adbítis: pedibus plúmbeis
 Quí perhibetur, prius venisset, quám tu advenistí mihi.

DANISTA

Haéc edepol remoráta med est.

STRATIPPOCLES

Sí quidem istius grátia
 Íd remoratu's quód ista voluit, nímium advenistí cito. 630

DANISTA

Áge age, absolve me átque argentum númera, ne comités
 morer.

STRATIPPOCLES

Pérnumeratumst.

DANISTA

Téne cruminam: huc índe.

STRATIPPOCLES

Ópperire, dum éffero ad te argéntum. Sapiéntér mones.

DANISTA

Maturá.

STRATIPPOCLES

Domist.

627. *In A nil servatum* dii *JFZ* immortales *BJ* otiose
 adbitis *Gz.* socio iussi admirer *JZ.* scio iussi admirer *BF*, unde
 ocio iussi admirer *B³.* sicin iussi ad me ire *Brixius Nov. ann. vol.*
101 (a. 1870) p. 767. sei iussem ad me ire *Muellerus Plaut. Pros.*
p. 207 plumbeis *Brixius l. s. s.* pulmunes *B.* pulmones *JFZ.* pul-
 moneis *Camerarius. Muellerus l. s. s.* 628. *A:* Q.....PRIUS-
 VENISSETQUAMT *et in fine I* quod perhibetur *JF.* quod perhibent
Z michi *J* 629. *A:* KA initio et TIA in fine *Epid. praem. F*
 ec *B* me est *JF.* est me *Z* ADOL in 10 l. sp. *B* illius *JZ. cf.*
Brandtius De varia . . . gen. forma et mensura p. 22 gratia et
Holtzius Synt. vol. II p. 371 630. *A:* I et in fine CITO id remo-
 ratus libri. *de integritate loci dubito.* es remoratus *Camerarius.* id
 remoratumst *Muellerus Plaut. Pros. p. 207* 631. *A:* AGEAGEABS et
 in fine RER absolve me *Camerarius.* absolue *BJFZ* numera
 numera *B* necomites *B* 632. *A:* PE initio et NIS in fine per-
 numeratu st *B, sed a e corr.* pernumeratust *Z.* per numeratum est *J*
Epid. Tene JFZ hinc *F* Dan. Sapiénter *JFZ* mones
Acidalius. uenis BJFZ 633. *A:* OP initio *Adol. praem. JFZ*
 Operire *B, sed corr. in Opperire B², ut vid.* operire *JF* adte
J Strat. *Taubmannus. Epid. JFZ. om. B* domi est *B (est?*
B²). domiest *J*

EPIDICVS

Sátin ego oculis útilitatem optíneo sincere áu parum?
 Vídeon ego Teléstidem te, Périphanai fíliam, 635
 É Philippa mátre natam Thébis, Epidaurí satam?

TELESTIS

Quís tu homo's, qui meúm parentum nómen memoras ét
 meum?

EPIDICVS

Nón me novistí?

TELESTIS

Quod quidem nunc véniat in mentém mihi.

EPIDICVS

Nón meministi me aúream ad te adférre natalí die
 Lúnulam atque anéllum aureolum in dígitulum?

TELESTIS

Memíní, mi homo. 640

Tún is es?

640. *Priscianus III 112, 13*: aureus, aureolus. Plautus in *Epidico*: 'lunulam aureolum' *idem III 113, 5*: luna, lunula. Plautus in *Epidico*: 'lunulam . . . aureolum'

634. A: SA initio Epid. om. JFZ satin///, fort. e cr., B. statin Z egon J obtineo J anparum J. an parum ex am parum B² V. 635—636 ita collocavit Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 761, eundemque ordinem in A exstare testatur Studemundus Stud. vol. I p. 40: inverso ordine BJFZ. Loewius in duobus his versibus nil dispexit 635. uideo ne Z thelistidem F te Periphanei Bothius. te periphani JFZ. tephere pani B 636. ephippa J. ephippa Z natam Thebis Pylades. natam as thebis B. natan es thebis JFZ, nisi quod natan ex natam corr. J. natam abs Thebis Bothius sata JF. satan Z 637. A: QUISTUKOMQESQUM et in fine S: in sequenti versu ETMEUM homo es BJ 638. A: NON-MENQVISTIQ, dein EMNUN et in fine EMNIKI num J nouistis B MVLIER om. BJF quod] qui Z inmentem J michi (sup. vers. t tibi) J V. 639—640 ita collocatos A exhibet, inverso ordine BJFZ. correxerat iam Acidalius 639. A: NONMEMINISTIMEAUREAMADTEAD-FERRENATALIDIE num JF adte J afferre B. afferri JF 640. LUNULAM vel IUNULAM A. iunulam B. innullam JF AUREOLAM vel AURIOLAM A in digitulum Gz. INDIGITUM A. indigitum B. indigito J. in digito FZ. Glossema esse iudicat Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 768, tun is es verbis in hoc versu collocatis MEMINI et proprio versu . . . KOM. A homo mi F 641. Mul. praem. BJFZ TUNE A. tu ne BJFZ

EPIDICVS

Ego sum ét iste frater quí te mercatúst tuost.

* * * * * ália matre unó patre.

TELESTIS

Quíd pater meus? vívost?

EPIDICVS

Animo líquido et tranquilló's: tace!

TELESTIS

Dí me ex perditá servatam cúpiunt, si vera aútumas.

EPIDICVS

Nón habeo ullam occásionem, ut ápud te falsa fábuler. 645

STRATIPPOCLES

Áccipe argentum hóc, danista. hic súnť quadragintá minae:
Síquid erit dubium, ímmutabo.

DANISTA

Béne fecisti: béne vale!

STRATIPPOCLES

Núnc enim tu meá's.

TELESTIS

Soror quidem édepol, ut tu aequé scias.

Sálve, frater!

STRATIPPOCLES

Sánan haec est?

EPIDICVS

Sána, si adpellát suom.

STRATIPPOCLES

Quíd? ego modo sum huic fráter factus, dúm ego eo intro
atque éxeo? 650

EGOETISTIC A illic F QUITEMERCATUS A. *omittunt BJFZ*
tuus est BJFZ. TUUS A 642. A paullo ante médium versum
UTF. . . . L. quae dedi ceteri libri exhibent nullo lacunae indicio. cf.
Anal. Plaut. p. 106 in alia B 643. A initio Q uiuust ex uiui
st B². uiuus est J tranquillo es BJ 644. In A nil apparuit
dii J expedita BJ siuera B 645. Nihil in A. ab hoc inde
v. pers. notae a rubr. additae sunt in B 646. A: MINAE ADOĻ
praem. B. Pylades. om. JFZ minę J. mine B 647. A: VALE
erit erit B immutabo BJ Benefecisti. Beneuale J 648. A: N' initio
et in fine SÇIAS mea es BJ SERV soror B tu aequae ex
tuae quae B². tueque J 649. A: s initio MVĻ Salue B
hec J Ep. om. Z appellat libri suum BJ 650. A: Q initio.
versus bipartitus erat sum huic Gz. huic BJFZ dum ego eo

EPIDICVS

Quód bonist, id táctus taceas túte tecum et gaúdeas.

STRATIPPOCLES

Pérdidisti et répperisti mé, soror.

EPIDICVS

Stultú's: tace.

Tíbi quidem, quod amés, domi praestost — fidicina illa —
opérá mea:

Ét sororem in líbertatem idem ópera concilió mea.

STRATIPPOCLES

Épidice, fateór

EPIDICVS

Abi intro ac iúbe huic aquam calefieri. 655

Cétera haec postérius faxo scíbis, ubi erit ótium.

STRATIPPOCLES

Séquere me, soror, hác.

EPIDICVS

Ego ad vos Thésprionem iússero

Húc transire. séd memento, si quid saevibúnt senes,

Súppetias mihi cúm sorore férre.

intro *Brixius Emend. Plaut. a. 1854 ed. p. 4: cf. Anal. Plaut. p. 77.*
dum ego intro eo *JFZ.* dum intro eo *B.* alia tentavit *Muellerus*
Plaut. Pros. p. 713 ego modo sum frater factus huic, dum eo intro
atque exeo? *Bothius* atque *J* ea eo *B* 651. *A nihil* quid *B*
boni est *BJ*, sed o ex i *B³* idtacitus *J.* tacitus *Z* te cum *B*
652. In *A nil servatum est* reperisti *J* repperisti et perdidisti
Bothius stultus *BJFZ* 653. *A in fine: NAOPERAMEA* presto st
B. praesto est *J.* presto *F'* fidicina illa *Gz.* fidicina *BJZ.* fidicina
est *F.* *Bothius* 654. *A: E initio et in fine CONCILOMEA* inliber-
tatem *B.* inlibertatem meam *J.* idem *F'* 655. *A: EP initio* epydice *B*
i intro *Muellerus Plaut. Pros. p. 47* atque *F'* huit *J* cale fieri *BJ*
atque huic calefieri aquam iube *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 61 (a. 1851)*
p. 27: sed cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 27. alia tentavit
idem Muellerus l. s. s. 656. *A: CETERAKAECPOSTER* et suo loco *ISUBI,*
ut vid. cetera *B.* caetera *J* hec *J* faxos cibus *B* ubi *Came-*
rarius. om. B. cum *JFZ* 657. SEQUEREMESORORKAC *A.* sequere hac
me soror *BJFZ* AD *A* 658. TRANSIRE *A* MEMENTO *A* si-
quid *BJ* saevibunt senes *Dousa.* saeuunt senes *BJFZ,* nisi quod
seuiunt *J.* SAEUIITSENEX *A.* cf. *Luchsius Studemundi Stud. vol. I*
p. 52 659. supcias *B* SOROREFERRE *A*

STRATIPPOCLES

Facile istúc erit.

EPIDICVS

Thésprio, exi istác per hortum: abí domum. auxilió mihi 660
Mágnast res: minóris multo fácio quam dudúm senes.

Rémeabo intro ut ádcurentur ádvenientes hósipites.

Éadē haeec intus édocebo, quae égo scio, Stratíppoclem.

Nón fugio. domi adésse certumst, néque ille haud obiciét
mihi

Pédibus sese próvocatam. abeo íntro: nimis longúm lo-
quor. 665

PERIPHANES. APOECIDES. EPIDICVS

PERIPHANES

Sátine illic homo lúdibrio nos vétulos decrepitós duos
Hábet?

APOECIDES

Immo edepol tú quidem miserum méd habes miserís modis.

PERIPHANES

Táce, sine modo me hómīnem apisci.

ADOĪ in 10 l. sp. B ERIT A 660. A: r initio exi istac
exi F ortum BJFZ abi Acidalius. adfer BFZ. affer J, quod
explicandi causa ad auxilium additum esse suspicor auxilio mihi Gz.
auxilium mihi BJFZ Liberius Acidalius: abci domum. ausculta
mihi Cf. Muellerus Plaut. Pros. p. 605 661. A: nihil magnas
tres (t del. rubricator) B. magnas (magna F) res JFZ multos JF
facio Camerarius. facito B. facto JFZ senex BJF 662. A:
REMEABOINTROŪTAQ(vel AD)CURENTURADU accurentur B. accur-
rentur J 663. A: EADEMKAECINT hac B que J strathip-
poclem B. stratiphoclen J 664. A: NONFUGIODO fugio J
certū st B. certum est J obiciet FZ 665. A: PEDIBUSSESEPRO
esse Weisius habeo B lo quor B

Act. V Sc. 2 SENES II. SERVVS MVLIER. B. SENES II.
PERIPHANES APOECIDES EPIDICVS SERVVS MVL... J. in A
versus vacuus est relictus Personarum notis est addendum PERI-
FĀN v. 666: praeterca cf. I, 2 666. A: SATIN satin ne F.
illic homo Bothius. ille hic (c add. B³) homo ex ille homo hic B.
ille huic homo JF. ille homo Z ludibrio B 667. A: KABET
Ymmo J miserum med Bothius. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 37. miserum
me BJFZ. me miserum Bothius 668. A: TACES tace, sine modo
Gz. tace sis modo sine BJFZ. tace modo: sine Geppertus. Muellerus
Plaut. Pros. p. 742 apisci B, sed di sup. vers. add. B². aspici JFZ

APOECIDES

Díco ego tibi nunc út scias:

Álium te tibi cómitem meliust quaérere. ita, dum té sequor,
Lássitudine ínvaserunt mísero in genua flémina. 670

PERIPIANES

Quót illic homo hodié me exemplis lúdicatust átque te!
Út illic autem exénteravit míhi opes argentárias!

APOECIDES

Ápage illum a me. nam ílle quidem Volcáni iratist fílius:
Quáqua tangit, ómne amburit. própe sist, aestu cálefacit.

670. flemina] huc rettulit Loewius Prodr. p. 264 glossam codicis Leidensis 67 E: flemina: sanguis in nervis diffusus. cf. Act. Soc. phil. Lips. t. IV p. 346 et Mus. rhen. vol. 31 (a. 1876) p. 68 sq. Eodem spectare putat Sophus Bugge Placidi p. 43, 3 glossam in libris sic traditam: fleminum: uestem (sic R: at G, quode tacet Deuerlingius, nentis) in qua sanguinis ambulando in pedes fluit, quam ita corrigit: flemina invaserunt in genua: sanguis ambulando in pedes fluxit. Aliorsum pertinere videtur Loewio, qui G librorum scriptura usus sic emendat: fleminum venas invadit: sanguis ambulando in pedes fluit

nunc Gz. iam BJFZ tibi ego iam dico vel ego iam tibi dico
inter alia Muellerus Plaut. Pros. p. 742. cf. praeterea Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 28 et Anal. Plaut. p. 101 669. A: ALIUM et in fine EREITADUMTESEQUOR te tibi Mahlerus l. s. s. p. 32. tibi te libri, nisi quod melius eras. post te B meliust Lambinus. melius BJFZ comitem te B querere BJ 670. LASSITUDINE A. Pius. lassitudinem BJFZ INVASERUNT A MISERO A INGENUA A. ingenua BJ FLEMINA A. flegmina FZ 671. quot illic homo hodie Muellerus Plaut. Pros. p. 743. idem ex A profert Luchsius Hermae vol. VI (a. 1872) p. 279, ubi Loewio parum plana visa sunt quae post QUODILIC sequerentur. quot illic hodie JFZ. quod illi hodie B. quot illic hocedie Geppertus. Ritschelius Nov. cxc. Plaut. p. 94 med Bothius. cf. Ritschelius l. s. s. ludificatus est J

672. A: UTILICAUTEMEXENTERAUITMIKI opes michi J. opes mihi F V. 672—675 eicit Guyetus 673. A: APAGEILLUMAMENAMILLEQUIDE et in fine TFILIUS apage, altera a e e g, B amenam BJ vulcani BJ irati est BJ 674. QUACUQTANGIT A. quamquam tangit F omne amburit. prope sist, aestu Gz. Anal. Pl. p. 76. In A OMNEA a TUCALEFACIT ita distat, ut locum habeat velut mburitisipropiusaes. omne amburit si propius as testa es tu B. omnem hamburitis si propius estes (a supra e priorem) estu J. omne amburit si propius astes aestu FZ, nisi quod omen et adstes F. si prope astes Gruterus ex Langianis duce Scioppio abstes scribente

EPIDICVS

Dúodecim deis plús quam in caelo deórumst immortálium 675
 Míhi nunc auxilio ádiutores súnť et mecum mílitant.
 Quícquid ego malefeci, auxilia mi ét suppetiae súnť domi.
 Ápolactizo inimícos omnis.

PERIPHANES

Úbi illum quaeram géntium?

APOECIDES

Dúmmodo sine me quaéras, quaeras meá causa medio ín mari.

EPIDICVS

Quíd me quaeris? quíd laboras? quíd hunc sollicitas? écce
 me! 680
 Núm te fugi? num áb domo absum? num óculis concessi á
 tuis?

* * * * *

Néc tibi supplicó. vincire vís: em, ostendó manus.

675. DUODECIM A DEIS A. de is J INCAELO A. incelo B. placeo JFZ DEORUMEST A. deorum st B. de///orum est J. deorum FZ IMMORTALIUM A itemque BJ *Vixerunt versum docti usque ad hunc diem: cf. R. Muellerus de Plaut. Epid. p. 23 et C. F. W. Muellerus Plaut. Pros. p. 271* 676. michi J NUNQ B auxilio B ADIUTORE..... ETMECUM A 677. QUIQQUID A. quic quid BJ EGO A MALEFECEI A. male feci BJ AUXILIA A MIK et in fine MI A. michi J et suppetie (suppetie B²) sunt domi B. et suppetiae est domi J 678. APOLACTIZO A. apolatizo JF INIMICOSOMNES et in fine ERAGMENTIU A queram J 679. dummodo sine me quaeras, quaeras Gz. DU.....SQUAERAS A. dum sine me quaeras BJFZ, nisi quod mequeras J. tu pro modo addidi *Anal. Plaut. p. 96* MEACAUSA A MEDIOINMARI A. uel medio (dio e corr.) /// (1—2 l. er.) in mari B. uel in medio in mari J. uel in medio mari F. uel medio in mari Z. cf. *Anal. Plaut. p. 96* Ceterum commemoro quaeras suo loco iam addidisse Camerarium, post causa Guyetum 680. A: LA (laboras) et SOLLICITASECCEME quaeris? ex quaeras B². queris J sollicitas JF 681. A in fine: MUNOCULISCONCESSITUIS concessi a tuis *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 167.* concessi tuis JFZ. concessit uis B 682. Intercidit versus in BJFZ, cuius in A hae reliquiae sunt servatae: bipertiti versus in fine prioris partis NEQ. UIS(4—5 l.)Q(2—3 l.)UE, alterius particulae dispici potuit ultima littera O 683. A: MOSTENDOMANUS hec F' supplice J uincire uis em ex uincere uisem B². uiucire uis e J. uincire (uincere Z) ius est FZ. em iam defendit *Ribbeckius Beitr. zur Lehre v. d. lat. Part. p. 32.* uincire vis. en *Dousa ostendo ex ostende B Post ostende eras. ndo B*

Tú habes lora: ego te émere vidi. quíd nunc cessas? cón-
liga!

PERIPHANES

Ílicet: vadimónium ultro mi híc facit!

EPIDICVS

Quin cónligas? 685

APOECIDES

Édēpol mancupiúm scelestum!

EPIDICVS

Té profecto, Apoécides,

Níl moror mihi déprecari.

APOECIDES

Fácilē exoras, Épidice.

EPIDICVS

Écquid agis?

PERIPHANES

Tuon árbitratu?

EPIDICVS

Meo hércle vero atque hauí tuo.

Cónligandae haec súnť tibi hodie.

PERIPHANES

At nón lubet: non cónligo.

684. A: TUKABES TEEMEREUIDIQUIDNUNCESSASCOLIGA
colliga *J* 685. ILICETU . . . M . . . UM *A*. ilice tua dimonium *B*. illi-
cet uadimonium *F* ULTROMIKIKIC *A*. *idem BZ*. mihi hic ultro
JF FAÇIṬ *A*. Pius. facis *BFFZ* Epid. Quin *G. Valla. Dousa*.
QUIN# *A*. APOECID Quid *B*. *idem JFZ* COLIGAS *A*. colligas *J*
686. Apocidi v. tribuit *Dousa, Periphani BFFZ* EDPOL(vel EDEOL)MA
et in fine TEPROFECTO APOECIDES A mancipium *JFZ*. macipium *B*
SERVVS in 14 litt. spat. *B. om. JFZ. corr. Pylades* teprofecto
J apoetides *J* 687. A: NIKILMORORMIKIDEP(aecari # *ferē qua-*
drat)F XORASEPIDICE nihil *B*. nichil *J* DEPRECARI. Ap. Facile
exoras *Bothius*. deprae facilexoras *B² ex* deprae facilex oras *et sup.*
vers. ///APO B. deprae facili exoras *JFZ*. precatorem. Ap. F. exoras
Camerarius. deprecantem *e. q. s. Jacobus* 688. eo quid *Z* AGIS *A*
tu on *J* KERÇLEUERO *A*. Pius. hercle uerbo *BFFZ* audtuo *B*.
haud tuo *JFZ* 689. conligandē *B*. COLLIGANDAE *A. idem J*. colli-
gende *F* Post conligandē eras. sunt *B* KAĒ *A*. hē *JF* odie
B LUBET *A*. libet *B* COLIGO *A*. colligo *BJ* Hunc versum
sequitur in *BFFZ v. 692*, qui suo loco redit: *delevit Acidalius*

APOECIDES

Trágulam in te inícere adornat: néscio quam fabricám facit. 690

EPIDICVS

Tíbi moram facis quom égo solutus ádsto: age, inquam, cónliga!

PERIPHANES

Át mihi magis lubét solutum té rogitare.

EPIDICVS

At níl scies.

PERIPHANES

Quíd ago?

APOECIDES

Quid agas? mós geratur.

EPIDICVS

Frúgi's tu homo, Apoécides.

PERIPHANES

Cédo manus igitúr.

EPIDICVS

Morantur níl: atque arte cónliga.

Nímis erunt obnoxiossae.

PERIPHANES

Fácto opere arbitrámino. 695

690. tragula *BJ* in te *BJ* ADORNAT *A* Ep. Nescio *F* FABRICAM *A* FACIT *A*. *Pius*. fecit *cx* fecit *J*. fecit *BFZ* 691. Ap. praem. *F* MORAMFACISÇUMEGOSQVLOTUS *A* cum *BJ* AŞTO *A*. asto *BJ* AGE *A*. *R. Mullerus de Plauti Epid.* p. 23. alege *BJFZ* INQUAM *A* colliga *BJ* cum *A* 692. ast *F* hoc loco NIKI *A* libet *B* rogitarier solo, hoc loco *Z* nihil *B*. nichil *J* NIKIŞÇIŞ *A*

693. QUIDAGASMOŞGERATUR *A* Ep. Frugies *JFZ*. PERI frugies *B* TÜKOMO *A* APOECIDES *A*. SER. apocides *B* 694. *A*: CEDOMAN *et in fine* TEÇONLIĞ— nihil *BFZ*. nichil *J* colliga *J*. colligat *B*, sed *t del.* *B*² 695. *A*: NIK initio *et in fine* RAMINO: *in lacuna 2—3 litt. plus quam* ilueroobnoxiose#factooperearbit nimis erunt obnoxiossae *Gz.* nihil uero obnoxios se *B*. Per. Nichil uero obnoxiasse *et sup. vers.* noxius *J*. Per. Nichil uero obnoxiassem *F*. Per. Nichil uero obnoxias *Z*. nil verod obnoxiosso *Ritschclius Nov. cxc. Pl. p. 86.* nihilo uero obnoxior sum *Mullerus Plaut. Pros. p. 605*

Epid. Facto *JFZ* arbitra nunc *J*. arbitrare nunc *F*. arbitra in me *Z*

EPIDICVS

Béne hoc habet: age núnciam ex me exquíre, rogita, quód lubet.

PERIPHANES

Quá fiducia aúsu's primum, quae émptast nudiustértius, Fíliam meam dícere esse?

EPIDICVS

Lúbuit: ea fidúcia.

PERIPHANES

Áin tu? lubuit?

EPIDICVS

Áio, vel da pígnus, ni ea sit fília.

PERIPHANES

Quám negat novísse mater?

EPIDICVS

Ni érgo matris fíliast, 700

Ín meum nummum, in tuóm talentum pígnus da.

PERIPHANES

Em istaec cáptiost.

Séd quis east muliér?

EPIDICVS

Tui gnati amíca, ut omnem rém scias.

PERIPHANES

Dédin tibi minás triginta ob fíliam?

696. A: BENĒKOC *et in fine* ODL— Epid. om. JFZ ex quire B quid FZ lubet *ex iubet* B² 697. A: QU, dein Q (quae) *et in fine* US *ut vid.* qua efiducia *ex* quae fiducia B² ausus BJFZ que empta st *ex* que emta st B. que empta est J nudius tertius B. nudias tercius J 698. A: FÍLIAMMEANDICE *et* BUIT libuit BJ fidutia B 699. A: AINTŪLIE *et* DAP libuit BJ aio vel da Pylades. aio uel ad B. aio Per. Vel ad JFZ pingnus B: cf. *Loewius Anal. p. 203* ni ea B. Pylades. mea JFZ 700. A: QUAM, dein E (mater) *et in fine* FIL— PER̄. Quam B. Pylades. Quam JFZ non ergo JFZ filia est BJ 701. A: IN Per. praem. JFZ intuum BJ da. Per. Em istaec *Brixius Emend. in Capt. p. 21 et Muellerus Nachtr. p. 128.* da. PER̄ (*pers. nota s. v.*) enim iste B. da-enim iste *et super vers.* daniste J. daniste FZ captio st B. captio est J 702. A: SED *et in fine* CIAS ea st B. ea est J tu ignati J omnem rem Pylades. omnem BZ. omc̄// J. omne F 703. A: DEDINŪI de din J. diden B tibi ego *Ritschelius Proleg. p. 327* xxx J obfiliam J

EPIDICVS

Fateór datas,

Ét eo argento illám me emisse amícam fili fídicinam
 Pró tua filia. ístam ob rem te tétigi trigintá mineis. 705

PERIPHANES

Quómodo me ludós fecisti dé illa conductícia
 Fídicina?

EPIDICVS

Factum hércle vero et récte factum iú dico.

PERIPHANES

Quíd postremo argéto factumst, quód dedi?

EPIDICVS

Dicám tibi:

Néque malo homini néque maligno tuó dedi Stratíppocli.

PERIPHANES

Quór dare ausu's?

EPIDICVS

Quía mi lubitumst.

PERIPHANES

Quae haéc, malum, impudentiast? 710

710. *Donatus ad Eun. IV 7, 10:* Qui malum] . . . Plautus in Epidico: 'quae malum haec impudentiast'

704. A: ETEGOARGENT eo ex ego B². ego JFZ filii J
 fidicina Z 705. A: PROTU istam ob rem te ex *Palat. VI Pa-*
reus. iste ab ore BJFZ, nisi quod is te ab ore Z. te istam ob rem
Pylades. istis te adeo *Guyetus.* *Engerus de pros. p. 8.* istis adeo te
Camerarius XXX J minas BF. minis JZ: cf. *Loewius l. s. s.*
p. 213 sq. 706. A: QUOMODOMEL quo modo B ludos fecisti
 Z. ludo fecisti BJF 707. A: FIDICINA=FAC et recte factum
 B. *idem Pylades.* et rectum factum JZ. et factum hercle F
 708. A: QUIDPOSTREMOARGE et in fine ODEDI=DICAMTIBI argentum
 F factum est ex factum es B². factum est J 709. In A inter
 NEQ-MALOKOMINI NEQ et RATIPPOCLI 3 fere litterae plus quam benigno-
 tuodedist neque maligno *Scaliger.* neque benigno BJFZ, unde
 neque te indigno *Lambinus* et neque ego indigno *Geppertus* tuo
 dedist ippocli B, sed tuo sup. B². tuo stratiphocli dedi JF
 710. QUORDAREAUSUS=QU, =QUAEKAECMALU et versu sequenti PU A
 enr dare BJ ausus libri SER quia ex quia B mihi libitum
 est BJ (michi) quae haec malum impudentiast *Camerarius ex Do-*
nato, ubi malum haec. quae haec malum BJFZ, nisi quod quae hec
 J. quae haec malum ferocia est *Lambinus*

EPIDICVS

Étiam inclamitór quasi servos?

PERIPHANES

Quóm tu's liber, gaúdeo.

EPIDICVS

Mérui, ut fierem.

PERIPHANES

Tú meruisti?

EPIDICVS

Vísse intro. ego faxó scies

Hóc ita esse.

PERIPHANES

Quíd est negoti?

EPIDICVS

Iam ípsa res dicét tibi.

Ábi modo intro.

PERIPHANES

Ei, nón pol temerest. ádserva istum, Apoécides.

APOECIDES

Quíd illuc, Epidice, ést negoti?

EPIDICVS

Máxuma hercle iniúria 715

Vínctus adsto, quóius haec hodie ópera inventast filia.

711. *Huc refertur a Deuerlingio Placidus p. 58, 13: inclamitari: convitium pati. interdum 'corripi' est. De inclamitandi verbo cf. Loevius Prodrómi p. 337, qui nunc addit codicis Amploniani 12º 1 f. 8º glossam inclamitare: conuitiari*

711. *A in fine: GAUDEO Pers. om. et indamitor B que si B seruus BJ Personam Epidici hoc loco inserit B cum tues B. cumes J. tu es FZ 712. A: MERU et in fine IES Epid. om. B initio uisse B. iusse J. uiso FZ 713. In A nil apparuit negotii BJ 714. A: APOECIDES Ibi B modo B, sed d ex i ut vid. hei ex ei B² non pol Muellerus Plaut. Pros. p. 357. non illuc BJFZ temere est J adserua Saracenus. aduersa FZ. Adserua praem. spatío B. Per. Aduersa J apoetides J 715. A: q initio et sub finem INI epydice B negotii BJ maxima BJ 716. A: U initio Vinctus B, sed n ex e corr. asto J cuius BJ hec J hocedie Geppertus. hodied Ritschelius Nor. exc. Pl. p. 90 Post opera eras. si filia B. opera est Pylades. cf. Muellerus Nachtr. p. 119 inuenta si B. inuenta sit B² JFZ*

APOECIDES

Ain tu te illius ínvenisse fíliam?

EPIDICVVS

Inveni ét domist.

Séd ut acerbumst pró benefactis quóm mali messím metas!

APOECIDES

Quámne hodie per úrbem uterque símus defessi quaérere?

EPIDICVVS

Égo sum defessus reperire, vós defessi quaérere. 720

PERIPHANES

Quíd isti oratis ópere tanto? mi évenisse intéllego,
Út liceat merito híus facere. cédo tu, ut exsolvám manus.

EPIDICVVS

Ne áttigas!

PERIPHANES

Osténde vero!

EPIDICVVS

Nólo.

PERIPHANES

Non aequóm facis.

EPIDICVVS

Númquam hercle hodie, nísi supplicium míhi das, me solví sinam.

717. A: A initio et s (domiest) in fine ain tute B. aintu te J
Ad illius cf. Luchsius de genet. p. 50 et Brandtius l. c. p. 15
inueni et ex inueniet B² domi est BJ 718. A: s initio et in fine
METAS ut ex aut J. haud F a cerbum est B. acerbum est J
pro bene factis B. probene factis J cum BJ mali Pius. malis
BJFZ messim Jacobus. me sim B. messem JFZ V. 719—720
post v. 714 ponit Bothius probavitque R. Muellero de Plauti Epid. p. 13:
sed cf. Ladewigius Diar. antiq. stud. a. 1841 p. 1087 et Reinhardtus
Studemundi Stud. vol. I p. 107 719. A: QU initio et in fine AERERE
quam ne J. quemne Acidalius. sed cf. Reinhardtus l. s. s. per-
urbem B querere BJ 720. Hunc versum om. JFZ A: EG
initio et RE in fine repperire B querere B 721. A: QUIÐISTI
et in fine SEINTELLE(vel I)GO Per. om. JFZ. corr. Pylades
istis B istic opere tanto oratis Guyetus mi evenisse Brixius
Nor. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 768. meruisse BJFZ. me meruisse
Geppertus. me? meruisse Bothius intelligo J 722. A: UT LICE
et MANUS lubeat Bothius eius merito JF Per. Cedo JFZ.
corr. Pylades ut ex soluam B. ut exoluas F. cui resoluam Z
723. A: N initio et in fine UMFAÇIS atticas B. attingas JFZ
equum B. equum J 724. A: NU et in fine DAS et sequenti versu OLVIS
supplitium B das michi J. das mihi F mesolui J

PERIPHANES

Optimum atque aequissimum oras: sóccos, tunicam, pállium 725
Tíbi dabo.

EPIDICVS

Quid deínde porro?

PERIPHANES

Líbertatem.

EPIDICVS

At póstea?

Nóvo liberto opus ést, quod pappet.

PERIPHANES

Dábitur: praebebó cibum.

EPIDICVS

Númquam hercle hodie, nísi me orasseis, sólves.

PERIPHANES

Oro te, Épidice

Míhi ut ignoscas, sí qui imprudens, cúlpa peccaví mea:

Át ob eam rem líber esto.

EPIDICVS

Invítus do hanc veniám tibi, 730

Nísi necessitáte cogar. sólve sane, sí lubet.

GREX

Híc is homost, qui líbertatem málitia invenít sua.

Plaúдите et valéte: lumbos pórgite atque exsúrgite.

725. A: OPTIMUMATQ. et in fine NICAMPALLIŪ optimum BJ
equissimum J 726. A: TIBIDABO#QUI 727. A: NOULIBERTO.....T-
QUODPAPPET(#abeas quadrat)PRAEBEBOCIBUM Per. praem. JF' papet
J. pape F. de pap(p)are verbo cf. praefatio Per. om. JF' prebebo B.
om. F' 728. nunquam J ORASSEIS(vel ORASSIS)SOLUES(vel SOLUIS) A
orassis BJFZ 729. Totum v. parallelum esse v. 724 iudicat Muellerus
Plaut. Pros. p. 634 michi J IGNOSCANS A si qui Bothius. si
quid BJFZ cum A imprudens BJ si quid culpa imprudens
idem Bothius 730. eam ob rem JF' esto ex est B³ 731. NISI A
SOLUES A LUBET A 732. POETA praem. B, nihil A EIS A
homo est BJ cum A QUA A 733. PLAUDITEET A: atque ita Camerarius.
plaudite BJFZ LUMBOS A. lumbos BJ, sed b in r, ut vid., mutata
B et lex corr. J porgite Gz. PURGITE A. surgite B. surigite J. exurgite
FZ ATQ-EXSURGITE A. atque extollite BJFZ. cf. Anal. Pl. p. 149

De subscriptione quae est in A cf. praefatio. PLAVTI EPIDICVS
EXPLICIT, dein 12 versus scriptura vacant: sequitur: IN CI PIT BA
CHI DES. B. PLAVTI EPIDICVS EXPLICIT J. dein sequitur epi-
gramma, quod praef p. XVIII edidimus

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS III
CVRCVLIONEM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXIX

T. MACCI PLAVTI

C V R C V L I O

RECENSUIT

GEORGIVS' GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS III

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCLXXIX

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI

OTTONI RIBBECKIO

CARITATIS ERGO

D · D

EDITOR

PRAEFATIO.

Cum in recensenda Epidico perquam molestam J libri condicionem expertus essem, quippe cuius lectiones peculiare utrum ipsius codicis librario an fonti debeantur saepius merito dubitaveris, insigni fortunae beneficio factum est, ut eiusdem classis ignotus adhuc codex saec. XIII ex Ambrosianae thesauris protraheretur, ex quo non modo quid in J librarius peccaverit facile dignoscas, verum etiam proprias quasdam lectiones sane quam utiles commode petas. Quo de codice (E) quae Loewius et ego Mus. Rhen. a. 1879 p. 53 sqq. demonstravimus, eorum summam hoc loco quam paucissimis comprehendere visum est.

Codex Ambrosianus J 257 infer. membr. forma quat. min. saec. XIII foliis 94 octo priores fabulas exhibet; fol. 34—39 (Aulul. II 2, 14—IV 1, 19) saec. XV suppleta sunt: eodem tempore Volcatii Sedigiti versiculi notissimi in fine additi. Correxerit codicem homo cum librario aequalis, quibus correcturis cum m. 1 par est auctoritas; quae contra saec. XV ex vulgato textu m. 3 interpolavit, indigna sunt quae respiciantur. Fuit olim codex Ioannis Vincentii Pinelli, postea Friderici Borromei cura in Ambrosianam translatus est.

Ad idem cum J genus pertinere E ex multis scripturis congruentibus facile apparet (cf. p. 56 l. c.); ex J autem ne transcriptum esse statuas, lectionum cum B concinentium multitudine prohiberis: quae cum ex B ipso petitae non sint (cf. p. 57), ad fontem cum B gemellum revocandae videntur. Vnde haec artis criticae lex constituitur: JE codicum lectiones, licet B obstet, diligenter examinandae sunt; contra quas peculiare habet aut J aut E contradicentibus aut BE

aut BJ tantum non omnes negligentiae vel errori tribuendae sunt. Quamquam in his quoque sunt quae merito respiciantur. Nempe enim duplices saepius in archetypo librorum B et EJ exstiterunt lectiones, quae dissimili fortuna usae sunt, ut modo utraque scriptura in omnibus modo in duobus modo alterutra tantum in uno codice servaretur. Exemplum qui quaeret ex disputatione nostra petat. Illud addo, virtute codicem E Britannico multo praestare.

Quare cum ex iusto commentario scripturae huius libri abesse non possint, Epidici collationem huic praefationi inserendam esse duxi. Notata sunt ea, quae a mea editione discedunt.

PLAVTI CISTELLARIA EXPLICIT | ARGVMENTŪ INEPIDICŪ
 PLAVTI. *Argum.* 1. Mit, *cum spatio initiali, et sic semper in principii scaenarum* 2. serui atque conductam 4. erili *m.* 1, herili *m.* 3 sororem *ex* sorores *m.* 1 5. Imprudens iuuenis com-
 pisse 7. haec (e *semierasa*) querebat 8. Set *m.* 3 *ex* Se
Fabulae I, 1 EPIDICVS THESPRIO SERVI II. 1. adolesceñs
*punctis al. m. additis*prehendit 2. odio es *post* familiariter
scquitur epidic' 3. *Epidici nota om.* oh epidicum ne 5. satis *om.*
 certe 6. dii dent que 7. saluom *m.* 3 *ex* saluon ceterum?
 ep. (? ep. *add. m.* 3) esse quod eo assolet 8. spondeo (po *ex* ple)
 quid, q *ex* e *m.* 1 me accepturum si dabis *singillatim scriptum est*
in medio versu 9. nelis enge 10. agilior huic (hac *m.* 3)
 gratia esse 11. epi *praefixit m.* 3 iam diu 12. furtificus, r
m. 2 *ex* i et fi *m.* 3 *ex* si ante hac 13. Dii *pro te fort. spa-*
tiolum tues 14. aþ *curiculo m.* 3 *ex* curculio - 15. adipis-
 cendi scurra es 16. quidem qud'uis *m.* 3 *ex* quamuis 17.
 EPi *m.* 3 *ex* thes agis 18. epid' *er.* Capri ginū *m.* 3 *ex* Capre
 aginū hoīē, *m.* 3 *supra vers.:* hominum pñtherinum, h. *ex-*
puncit m. 3 19. tepri *m.* 3 *ex* ep ut illi^a (a *m.* 3 *add.*) respon
 probe, *in lac. m.* 2 dit *scripsit, unde m.* 3 deas *fecit* 20. n̄r
m. 3 *ex* nrē ualet TH. puglice athleticē, e *post* h *expuncta*
 21. adtulistī, *sine* Thesprio 22. set estis adueni, s *post* i *m.* 3
del. EP ubi is ergost nisi *m.* 3 *ex* ubi is egost ep̄ nisi innidulo
m. 3 *ex* inuidulo 23. si s. v. *m.* 2 dii 24. thesprio *om.*
 opera reddetur *m.* 3 *ex* operam redditur 24/25. *discriptio ut in B*
 25. aut̄ *m.* 3 *ex* antē preturam 26. hoc *om.* 27. *Thes-*
prionis nota versui 26 *adhaeret* a *m.* 3 *ex* ad Quid nam 28.
 uiminei *m.* 3 *ex* iuminei *ut vid.* ue 29. set tu *om.* stra-
 thiphocli, *altera h m.* 3 *ex* r 30. quidem 31—33 *post* 36 31.
 EP *om.* que 32. transuolauerunt TH] EP prognatus
 33. apportabunt ei nerei filie 34. tu *pro* istuc 35. improbum
 36. antea 37. EP *om.* uidendum est scrūtariis † scrūtariis,

- prima r m. 3 expuncta* 38. ad] is ad 39. superside *m. 3 ex super*
set, ut videtur lubet finem face, l *m. 3 ex i, t f e corr., face ex*
facere et ante face m. 1 ut vid. fine del. 40. percuncharier ubi
 ipse est stratipocles, ubi *m. 3 s. v. add.* 42. senem non uolt
 The. Tu scies (the *s. v. m. 3*) 43. the ante quia *del. m. 3* ado-
 lescentulam 44. de ex da *m. 3* exte 45. emit ex emet *m. 3*
 46. prius quam hinc ad 47. michi ab lenone (*ex lenonem m. 3*)
 fidicina (a *ex a*) 48. ideii imperatum et in marg. at impetratū
m. 3 49. uentus est eximo *ex exim m. 3* uelum *ex uelim*
m. 2 uoratitur (a *del. m. 3*) 50. ue Quid istuc quidnam est
m. 2 in ras. 51. 52. Verba Quid — Quot minis *add. m. 2* 51.
 Quid istanc *in ras.* uili *ex uilei m. 3* 52. Quidi gitor *ex reddi-*
gitor m. 3 Quot *ex qui vel quid m. 3* Tot quadraginta minis
 53. Ante Id e vel e scrips. et *del. m. 3* th. ab (th *m. 3*) Ante
 danista *ut vid. a del.* ep. sūpsti (ep. *m. 3*) foenore 54. th. in
 dies (th *m. 3*) minas que pape (pa *ex ea m. 3*) 56. dii immor-
 talis (is *ex es*) basilisce 57. ei om. perdidit me perdidit arma
 58. nam *ex num m. 3* cotidie ab *ex ad m. 3* epistolas
 59. set obtumum est satius est 60. seruum sapientia est
 61. Nescio edepol qd (d *add. m. 3*) timidus es om. tuum
Lac. sign. om. 62. commeruisse ab sente (s *ex a*) inte 63. sis
 asta huic 64. tēp *ex ep m. 3* amat ne de (d *e corr. m. 3*)
 65. hercle om. detegetur *corr. in degetur m. 3* 66. plus te
 67. me om. uetuit 68. sodalem om. cheribolum proximum
 69. uenturus est ipsus *ex ipse* 70. prius se conuenire 72. tu
 edepol re es turbulentus *ex euedepol res turbulentus m. 3* 73. hecine
 74. pereunda est 75. ad me (*post me spatulolum*) 76. intereas
 78. cum beneuolente maximam ame 79. conditione si-
 quid 80. lubentius *ex iubentius m. 3* 81. illic *ex illinc m. 3*
 es nunc 81—85. Verba quo in — neque ego nunc om. 85. qm
ex qm m. 3 86. impedito 88. senem *ex senex* 89. filio] fidi-
 cinā, in marg. filio *m. 3* 90. fidicinam om. quam ipse amat
 91. abduxit anima causa 93. Ante dispoliet *del. pdae m. 2 ut vid.*
 dispoliet *ex dispoliet m. 2* 95. At enim bat enim om. nichil
 plane (p *ex p̄cau*) corruptūst *ex corruptust m. 3* 96. homo
 es 97. libidost tute deseris 98. fatiam men tu 99. qui-
 dem antehac *ex ante hac m. 3* 100. qid? aliqua *cum lac. in*
princ. reppiundum est set ceso *ex censo m. 3* 101. ado-
 lescenti negotii 102. cheribulo (u *ex o*) equali 103. huc
ex huic m. 3

STRATIPPOCLES. CHERIBOLVS ADOLESCENTES SERVVS

- DV 104. cheribole 105. meorum *ex eorum m. 3* merorum
 edictaui tibi *ex edectaui ibi m. 3* 106. P̄t *ex p̄pt m. 2* etatem
 stratiphocles *ex stratipoces m. 3* 107. Id ne bono at probo
 108. inpraeda es qui id non *ex quid m. 3* 109. inimicis *ex*
inimicos corr. ut vid. m. 3 michi reppi 110. pudicitie eius om.
 et numquam (et *eras.*) 111. cum 112. nichil c̄solatur 113.
 te iuuat *ex re iuuat m. 3* re est 115. qd' *ex q m. 3* daniste

datur 116. haberem STRATIPOCLES *om.* pollicerer retulit
 117. beneficium (*i del. m. 3*) emortuum est 118. differor defatigor
 119. michi fur no mensos — hodie *v. 122 add. m. 2* 121.
 irrigatum 122. comparassit 123. sillabam 124. promitte id
 125. parate simbole 126. aggrediar *ex* adgrediar erum
 suum stratiphoclem (*h add. et m ex n corr. m. 3*) 127. salua im-
 pertit seruus 128. saluum te gaudeo huc aduenisse 129. Be-
 nene (*ne post. s. v.*) Amorbo amo (*i s. a add. m. 3*) eger
 130. qd' *ex q m. 3* tu *om.* 131. impetratum (*ex imperatum m. 2*)
 est emptast ancilla 132. perdidisti *ex* perdisti 133. cara est
 retulit 134. mihi tantopere te et (*t add. m. 2*) epistolas
 135. impendet 136. hercle miserum est hominem ad *ex* ho-
 minem *Id m. 3* 137. Ante benefeci *del. ma* 138 *Pers. add. m. 3*
 cum illas scriptas 139. Ante piacularem *del. at m. 3* ob-
 stultitiam 140. stultitię tuę succidananeum 141. opus est
 142. danistę resoluas 143. modo *ex* domo *m. 3* me nis
 aquo trapezita *ex* trapezita 144. libet solis 145. inpistri-
 num 146. periclo *ex* periculo *m. 2 ut vid.* 147. ioui tergo *ex*
 ioni (*u e corr.*) ergo *m. 3* nostro set *ex* nostros *m. 3* cum
 149. Post istuc *del. q iubet* periculum audatiam 150. quod
 lubet *ex* quod iubet *m. 3* 151. ISTROTINO *praem.* de illa
 re reppibitur 152. exoluam consilii es 155. trans mittas
 156. set illa est 157. *Pers. add. m. 3* *Strat. not. del. m. 3*
 158. luculente dere *ex* dare 159. in corde consiliarium (*ante l*
del. d) 160. cui potissimum 161. hec 162. dormitandum
 copia est 163. tibi adeundē (*d' ex d m. 3*) certum est
 .i.i. abi (*ex abe ut vid.*) 164. abi intro adolescenti *in marg.*
 at ditiā *rubricator* herili (*h s. v.*) 165. ambulet neue usquam
 obuiam ueniat (*ueniat add. m. 2*)

APOECIDES PERIPHANES SENES .II. DV 166. *Super* homi-
 nes *m. 3* sunt cum nichil pudet, ubi pudendum est (*ex puden-*
dūst) *om. ceteris* 167. pudor cum usus est ut pudeat 168. tu es
 q des 169. gnatam (*g exp. m. 1 ut vid.*) te *om.* 110. qua
ex quam *ras.* 171. commemoros que domi est 172. familiam
 173. reuereor *ex* reuertor At *ex* Ad *m. 3* 174. uxorem quam
 tu exequi 175. cuius sepulchrum sacrificas 176. orcho
ex orco *m. 3* hostiis *ex* hostias 177. licitum est uiuendo uin-
 cere Pe. Oh 179. erumpna illa mihi 180. pulchra mari-
 tatast (*s. a post. add. e.*)

EPIDICUS. SERVVS. APOECIDES. PERIPHANES SENES DUO
 181. *om.* 182. atat certe (*certe in tacete corr. m. 3*) bonum
ex lonum *m. 3* 183. foras auspitio 185. cultrum *ex* cilistrum
m. 3 marsupium *ex* marsupii *m. 3* 186. set eccum *ex* haec-
 cum *m. 3* conspicora poecide 187. *Lac. sign. om.* quat
 188. hirudinem *ex* hirurginē *m. 3* exugebo *ex* exugelo *m. 3: in*
marg. m. 3: al' exorbebo *Lac. nullum indicium* 190. apoe *praem.*
m. 3 fiat t (*del. l m. 1*) Ante Laudo *8 litt. spat. om. nota*
 tuum 191. iuniorem *ex* imorē herere *ex* haere *m. 3* 192. ex-
 erutior *ex* exeruor *m. 3* epi *in 8 litt. spat. m. 3 add.* di hercle
 omnes me 193. abse 194. orna te *ex* ornate *m. 3* incollum

- conice (ii ex i m. 3) 195. itaque ex atque m. 2 adsimulato (a ex s)
 196. siquid immorales ex imortales 197. per totam (totam del.
 m. 1) omuem urbem quem 198. medicinas (med ex me fid m. 3) ton-
 strinas inforo 199. myropolia ex miropolia circum q (q ex q̄)
 200. pene incursu (su ex si m. 3) 201. Apoc. praem. epidictum
 202. ego quidem sedhere ex sedere m. 3 203. amabo aduenire
 oportunitate 204. mane adquiesce Ep. s. v. add. m. 3
 205. Ap om. recipiam anhelitum ex hanelitum 206. thebis. Apocē
 scit factum (scit m. 3 corr. in sic) 207. dicit f. om. ep. (4 litt. spat.)
 ego ita 211. quisque 212. uis̄ 213. quantus 214. ornate
 queque ex quisque m. 2 ibi om. 215. maxime 216. plereque
 218. tibicine quatuor ex quattuor m. 2 219. quom illa (illa
 ex illam m. 3) de amat 221. aput portam 222. aurata ex
 aurota m. 3 ornamenta 224. istec facimus 225. Pers. om.
 ut in inducta (c del. m. 2) erat (ex erit m. 3) Per. not. inser.
 tam om. 226. exornate multe 227. tributus maior penditur (m.
 p. del. m. 1) cui imperatus potesse 228. pditur 229. Pers.
 not. om. iste que uesti quot annis 230. rallā m. 3 ex ralia
 cesitium 231. indusiata(m) (s ex t) caltulam (1 prior m. 3 s. v.)
 crutulam (s. u pr. o m. 3) 232. sub parum sub miniam
 basilicum ex basilicam m. 2 233. garinum aut gerrinium . gerre
 maxime 234. Ep. Qui? Per. Vocant laconum 235. Ep. praem.
 aut tiones uiri 236. Ap. praem. ocepere ex occipere m. 3 alie
 237. due post me sic sese solens 238. me harum sermoni operam
 240. que lubido est ex libido est m. 2 241. illiqui cum 242.
 conspicate 243. te om. 244. mulieri liberę quam uult (in marg.
 al' liberare m. 3) quisnam ex quisquam m. 2 245. illi ibi nomi-
 nat stratippoclem (clem ex dem m. 3) 246. periphane qd
 ex q m. 3 247. actum post ibi illas 248. cepi rursus (um
 ex us m. 1 ut vid.) pauxillatim 249. hominem me uis (me uis ex
 meis m. 3) in marg. al' hominum add. m. 3 250. interrogaũ (ũ in
 ras.) qui (s. v. vid. s erasa esse) 251. quin allate sunt tabelle
 astratippocle 252. abdanista foenore 253. paratum et sese
 ob certo om. 244. sic del. m. 3 agebat sic se ab se atque
 epta (al' epl'az m. 3) 255. expetesso (prima e ex a m. 1 et altera
 s ex r m. 3) 256. reppiamas callidi consilii 257. hic (h
 ex n) equum 248. dederim (i ex e) 259. opinor 262. Qđ
 ex Qđ m. 3: eadem s. v. add. f qui 262. deridebitis (bi s. v.)
 264. reppitote 265. metitur (e s. v.) que 266—270. Verba
 tuae sapientiae — em om. 271. epi praem. m. 3 aduenit 272.
 herns (l'cras s. v. m. 3) non uenerit 273. michi illinc (n add.
 m. 3) mane (a ex e) hic hunc adfore 274. quid tu (tu del.)
 Apoc. inserit cod. faciendo 275. epi praem. m. 3 276.
 quasi que Ep. rogas om. 277. Ep. praem. argento (s. v. uz
 m. 3) prius quam 279. ex ante aliquo del. m. 1 eam om.
 amoueat (as in is corr. ut vid. m. 3) tua 280. sententia est
 aut ema poecides 281. Qui ego iam commentum 282. ei erit
 283. Ap. Vi (fut s. v. m. 3) sapis 284. Ep. om. callide
 quicquid acturus V. 285—287 exhibet post 290 Tac. sign. om.
 285. namtelo nō ep (ep. del. m. 1) eē (f te illo in marg. m. 3)

opus factost ne *ex nec m. 3* 286. filii *ex filia m. 3* probibeas
 287. nequa eam (*m ex n*) eueniat 288. reppi *m. 3 ex reppe*
 290. defecat 291. Ep. *in textu: add. m. 3 in marg.* l'apeades optimus
 292. tenet PER̄ 293. *Pers. om. h. l.* habeas *notam ep.*
inser. set 294. quo iias fidicina ep̄id illane 295. epi *m. 3*
add. Per. quanti emi potest minimo 296. epi *praem. m. 3*
 minimo minas 297. nichilin captio st 298. decet 299.
 illam alius adolescens 300. rodius 301. emit *ex emet m. 2 ut*
vid. iubeas 302. tace et *om.* inpetra 303. hic (*u add.*
m. 3) 304. epidice (*di ex ce*) *Ante ueni del. a m. 1* abitas
ex habitas m. 3 prius quam 305. numera (*ra s. v. m. 3*) nichil
 EPIDICVS SERVVS 306. in agro attico 307. eque peri-
 phanes (*p post. e corr.*) 308. atque armario 309. lubet *ex iubet*
m. 3 311. faciatque (*s. at add. at m. 3 = faciat atque*) atton-
 deant *ex attonedat* 312. set 314. qq; *ex qq m. 3* hao *ex heo*
 315. fidicinam sibi huc domum 316. facret 318. aduersus
 319. dampnoso

STRATIPPOCLES CHERIBOLVS ADOLESCENTES 321. mihi
 eueniant 322. sit (*t corr. in c m. 3*) ne quid nec nescit (*c*
post. del. m. 3) 324. copiam parare 325. *Ante in del. c m. 1*
 oppido *om.* 326. St. Si prehendero 327. numquam ego (*ego*
del. m. 1 et m. 3 puncta subscr.) irridere 328. inultimum (*in marg. al'*
inultū m. 3) serum 329. *Pers. om.* ferre *ex fere m. 3: in*
marg. al' facē m. 3 tibi cui quisi diuitie domi maxime sunt
 330. nummum his habes 331. luberis *ex iuberis m. 3* 332. aliquib;
 aliqua tibi spes est fore mecum fortunam 333. Ve tibi
 muricide homo lubet *ex iubet m. 3* 334. mihi blactis *m. 3*
ex latis 335. quod (*o ex i m. 3*) nusquamst neque ego id immitto in
 aures meas 336. michi adiumenta ades et iam

EPIDICVS SERVVS STRATIPPOCLES CHER ADOLESCENS
 337. tuum 338. perit 339. ni quid (*q ex t*) tibi hinc in spem
 referas oppido hoc politum est 340. crede *ex credo m. 3* tu
om. 341. immortales michi ut *om.* 342. impetrabilem
 343. incoloniam hunc hunc auspicio commeatum 344. michi con-
 cesso (*con del. m. 3*) cum set edes duos sodales (*e ex i*)
 345. herum cheribulum 346. *Ab hoc inde v. notas pers. add.*
m. 3 supersit 347. daniste 348. floccifatio 349. tuum
 parenticidam 350. nichil uulgata 351. paratum hodie *om.*
 at ego follitum 353. dinumerai (*ui ex uit*) credidit
 354. auxilium *ex consilium* apparetur 355. inueniam ita 356.
 ut cum ue tibi 357. *Person. om.* pelia teneo actorem 359.
 quasi q̄ amaret caueat male iam captus est 360. inmeo
 tuus collocauit 361. ueniens 362. que adducta est orchus
 (*h add. m. 3*) ego hanc astutiam institui *ex instituā* 364. le
 nonem ego met solus *ex solū* eum ego 365. siq̄d *ex siqd m. 3*
 adueniam esse datum 366. profidicina 367. nudius tertius
 denumerai 369. suum imprudens alligauit (*s. ui add. b m. 3*)
 370. accepit (*p ex p̄*) que nunc est adducta: *corr. al. m. in ad-*
 ducta nunc est 371. ha ego 373. que que docta 374.

tuum (t m. 3 ex s) Strat. om. parate (ra ex te) 375. Pers.
om. astatusque honustam 375. mitram ex nutram: in marg.
al' mittam m. 3 set 377. habeo (h del. m. 3) 378. ille ad
faciendum meq̄ quidem 379. Cher. m. 3 hinc (h ex n) 380.
Atque add. m. 2 lubentius (l ex i m. 3) abste 381. auspicio
preda incastra

PERIPHANES APOECIDES (utrumque in ras.) SENES ·II· MV-
LIER FIDICINA 382. onoris cum spat. init. homines ex hominis
m. 3 equum 383. contemplarēt (ēt ex et m. 3) suum 384.
sibi id qui sapientie 385. possint 387. uitā ex uita m. 3
uixissent (x m. 3 ex c) inadolescencia (post a ex ā rasura) 388.
exstat post v. 393 389. nel quasi egomet quidum ceperam
390. ego me excrutiare animi 391. melius (li exp. m. 3) mederga
ant quasi plurimum 392. inadolescencia 393. deliramus
(ra add. m. 2) 394. huc om. sodali s it (s it ex sit m. 3)
395. saluum 396. fit (f ex s m. 3) ap. m. 3 deeque te s. v. m. 2
res propere om̄s (s add. m. 3, sed postea er. est) placet 397. Pers.
om. cum homini (m. 3 ex nomini) omnis prospere ex propere
m. 3 398. set hanc iubes intro abduci Per. m. 3 399. mulierem
concludi uolo 400. Ap. Quid canesis m. 3 ex cauesiris 402.
ediculam istac seorsum (e s. v. m. 3) concludi uolo om. 403.
di uortunt (i del. m. 3) lupe 404. sapienter (a ex e, r ex m)
non (ex nū m. 3) nimis 405. quisquam sue filie 406. hodie om.
t̄p̄r 407. ap. m. 3 michi 408. tuum uidisse m. 3 ex tuū nisse
409. apparabat quidem est 410. quanti uis 411. Ph. praem. m. 3
412. facete om. nescire hosse (h del. et o scr. m. 3 e corr.)
413. illam ridibundam ex laridibundam m. 3 atque m. 3. atque ex
aque m. 1 adduxit ph (ph m. 3) 414. Pe. s. v. m. 3 q̄d s. v.
415—420. domi ego illic ceteris quae interposita sunt omissis
421. cum bardum (dum ex dus ut vid.) sta decet 422. apud ex
apud m. 3 ei ex eum ut vid. 423. ire ex ire (i ex e m. 3)
atque esto ex atquest m. 3 reuertere 425. Pe. s. v. m. 3 nichil
amicost oportuno amicitius (ci exp. m. 3) 427. allegassem ex alli-
gassem m. 3 hominem om. 428. minus hominem quam doctum
callidum (u ex a m. 3) 429. ossublitum me alchis ex meal-
chis m. 3 Secuntur v. 430 quattuor versus quos posui post 443, ubi
vide apparatus 431. set quis hic 432. clamidem

MILES SENEX PERIPHANES FIDICINA 433. preterbitas
edis 434. platenus (n ex corr.) 435. phi praem. s. v. m. 3
tuum (tu e corr. m. 3) cauead (d ex t m. 3) retulit 436.
Pers. om. adolescens queritas 437. cōmostrasso hecquam
(h add. m. 3: erasa est postea) abste 438. michi 439. omnes
(e ex i m. 3) deceat agere deceat (del. post. deceat m. 3) 440.
adolescens 442. suas (u ex it m. 3) de illius ore (ore ex ille
m. 3) sordide ex ordine m. 3 444: cf. v. 430 hec 445. in
adolescencia om. hoc loco 446. cum 447. eradicabam hominum
adulescentiam (u ex o m. 1 et m add. m. 3) 448. set queris
platenium 449. nempe quem in 451. adeptum phi m. 3 in
11 litt. spat. 452. demissis 453. Mil. in ras. m. 3 quero
cui 454. suas ex suis m. 3 michi 455. qu in tu m. 3 ex quo

- in tu alium (m ex s m. 3) queras cui farcias ex faruas
 m. 3 456. intelligas 457. audiuite ex an dinite atat ex aetate
 m. 3 458. quisicit (c er.) 459. adolescensitast (itast ex ntiast m. 3)
 460. Mi. s. v. m. 3 461. nonst 462. molestum non est (post est
 spat. 9 litt.) nisi 463. michi accipias habeas 464. uera om.
 paream (a post. exp. m. 3) 465. illam hodie uolo 466. michi
 que 467. empta est 468. si om. denumerentur minę
 470. exhoneres 471. Pers. spat. relictum hec istis Per. om.
 472. Pers. om. concilia iusti pulchre Eioras (Ei ex F ut vid).
 474. eique gratus (i ex u corr. m. 3) 475. Que intemperie (e
 ult. add. m. 3) tenent 476. mithi ut vid. cudis (af trudis m. 3
 in marg.) 477. produci intus iubes Pe. spatio non relicto add.
 m. 3 Hec (e m. 3 ex o) ergo est 478. michi 479. cropoli-
 stidem 480. inquam est inquam est noiusse 481. eam
 483. hec gentium est 484. Mi. m. 3 spatio non relicto 485.
 reor et hec 486. seruum misi sectari (post misi spat. 12 litt.)
 487. is om. hanc fidicinam (post hanc 18 litt. spat.) 488.
 Hem 489. tuus quid 490. cerua om. 492. ubiubi est
 493. Pers. om. Euge fruge (e ex i m. 3) frugi es pugnasti
 homo es 494. hem unxisti (h del. m. 3) minimi 495. apocides
 Fidię 496. fi praem. ehandū m. 3 ex eandū istunc hominem
 nunquam ex numquam m. 3 498. sum libera quinquennium
 499. Fi praem. m. 3 negoti est meę 502. minimi 503. Set
 reropolistidem 504. liber ast (li ex u m. 3) 505. habitaret
 (ar exp. m. 3) dicere om. dum incerte (e post. ex o m. 3)
 506. eo (h s. e) an/// (er. i) aliquis eam (ante aliquis spat. maius est
 et ali add. m. 3) 508. stratiphoclen ex strapoden m. 3 aiunt om.
 perifani 509. absentē ex absente m. 3 510. si (i ex c ut
 vid. m. 3) istec 511. exenterauit (en ex in corr. et t post. add.
 m. 3) marsupium 513. crutiatu obeas 517. sim 518.
 eam ne 520. depeculatum eis 521. ei om. sic 522. atque memi-
 neris fatio 525. sapientiozem (dein spat. 17 litt.) manubrio mulier
 526. Adnectitur haec scaena antecedenti Si quid est homini
 animost 527. cui 528. confluunt que 529. erumpna
 excercitatom (er s. v. m. 2) habet om. med 531. collocem spes
 532. gnata (ta s. v. m. 3) neque ea nunc 533. illec (post c er.
 i) est mulier peregre adueniens que 534. dictust (post st
 1—2 l. er.) locis habitare michi 535. hec usus inuenit
 536. qui (qu ex m) mihi habitat ex habitaret m. 1 ut vid. .
 537. me uidisse 538. Est ne an non est (est er.) retur (t ex
 c) 539. Phil. om. uisitau antidhac ceteris om. 540. Per om.
 Certe (e add. m. 3) Post east 16 litt. spatium pauperculam
 memini (n e corr.) comprimere 541. hiccine est (est s. v. m. 2)
 qui mihi in (in s. v. m. 3) primus (imu ex umi) pudittiam pepulit
 542. que compressu 543. Phil. praem. Per. Haud scio
 Per. om. sin 544. dubiam dant ex de ibandant m. 3 animi pen-
 deo om. 545. sin incerto animo 546. muliebris mihi (mihi era-
 sum) adhibenda mihi malitia nunc est 547. compellabo atiem
 548. mihi 549. Phil. (M) m. 3 saluus Ante sis saluu del. m. 1
 550. uti 551. iniurius (u post. ex i) 552. tue memorie equum

commode 553. fabulata es Quid nunc *om.* Hem rectius (*cum pers. spatio*) 554. Memini id. Pe. in Epidauro ah 555. ardens (*n e corr.*) mihi aspersisti p *ins. m. 3* paupercule 556. tuę que me leuare *ex leuare me* 557. inmea erumna grauiter *ex grauem m. 3* 558. saluum 559. erumnosam comptem 560. quid quod digitus (*ex dii oitus m. 3*) te turbat tuus 561. Phil. *om.* exte Per. *om.* 562. hostium est face 563. mee hec- cam (*h del. m. 3*) 566. accurauit is ad *om.* impense improbus 567. sime (*m e corr. m. 3*) si salua sit *om.* 568. cropolistidem *ut vid. m. 3 ex morodolistidem ut vid.* huc *om.* edis 569. mihi (*m e corr.*)

FIDICINA PERIPHANES SENEX MVLIER 570. edis 571. uenienti salutem (*u ex corr. m. 3*) 572. Que exequitur aspectum tuum 573. istec 574. haecinq̄ Hęc que natast 575. Tune cur ego hanc que 577. uestim̄tum immutabilem 578. *Lac. sign. om.* 579. *Lac. sign. om.* aliter (*i add. m. 3*) sues *ex suus m. 3* 580. Ne ego (*in marg. al' nego m. 3*) me *om.* quae sit *om.* Proh deum *add. m. 3* 581. alienos egurgitem (*rgitem e corr. m. 3*) domo *ex domũ m. 3* prorsum *ex prosum m. 3* tũ quem 583. tuum 584. negat (*a ex e*) 585. si nonuult (*o s. u post. m. 3*) tamen 586. me equum est non uult 587. cur uocabas (*bas ex bis m. 3*) istec culpa est 588. te *om.* appellas 589. sime appellet filiam (*m add. m. 3*) 590. hec mater mea est 591. que 592. michi magister fuit austrum perculi (*r add. m. 3*) 593. ibi *ex tibi m. 3* pater peccaui *om.* umquam audiuerō *om.* 584. tuam s. v. 596. ob hanc (*hanc del. m. 1*) eam ratus 598. crd *del. m. 1 ante credidisti seruus michi* 599. Quid si *ex Quasi m. 2* aliter uisum *ex uisum aliter poteras (o e corr. m. 3)* nouisse (*se add. m. 3*) 600. ut primam qui 601. fles *ex fle m. 3* habeto 602. repperiam cuius *ex quis m. 2* 603. Adolescentem (*m add. m. 3*) emisse *ex emisse m. 3* Pe. s. v. *m. 3* 604. asserua circa (*al' circẽ m. 3 in marg.*) 605. querendo 606. inuenio *ex inueniam fiat ex fad*

STRATIPPODES ADOLESCENS SERVVS EPIDICVS DANISTA MVLIER 607. michi est qui de *ex quid m. 3* 608. quae *ex (ex add. m. 3 in 3 litt. spat.)* praeda. set heccum (*h m. 1 e corr.: del. m. 3*) 609. illi caperat *ex illic aperat m. 3* Post frons *lac. 5 litt. m. 3* 610. Ante iuppiter *del. epidi m. 1* 611. exercuciato 612. periphanen aderat ibi (*ibi ex ubi m. 3*) 613. hinc (*l' nunc s. v.*) 614. St. s. v. *spatio nullo rel.* commoditas 615. Quidest *ex Quidem m. 3* mihi adfugam 616. *Hic v. exstat post v. 617* tenes *ex senis m. 3* 617. queritant secum suauī (*sua ui m. 3*) 618. qpp cui immundo 619. me illi sinactis (*s post. del. m. 3*) 620. set *ex si m. 3* grauas tellus qui *ex q' m. 3* 621. Hicest hec illa est ego *om.* epi s. v. *m. 3, spat. nullo* Haeccinest 622. Est ne ita *om.* Ante aspecta *pers. spat.* ep. hec (*ep. s. v. spat. nullo m. 3*) St. Contempla 623. Epi *praem.* ugniculo Str. (*m. 3 s. v.*) est estestu (*e prior m. 3: s. v. ep. m. 3: u m. 3 in ras.*) uisse (*e m. 3*) 624. Str. Est ne conspice (*pice m. 3 in spat.*)

- 7 litt.) quasi quom om. pulchre ex pulcrhe uideris 625.
 Post corium 2—3 litt. spat. pulchrum 626. Appelles pincent
 (c m. 3 videtur mutare voluisse) pigmentis ulmeis ex ulmiis m. 3
 627. dii immortales socio iussi admirer pulmunes 628.
 quod michi 629. Hec remorata ex rem orata m. 3 me ex
 inedem m. 3 Siquidem 630. remoratus 631. me om. nu-
 mera numerata (post. numerata del. m. 3) 632. pernumeratust Ep.
 Tene Dan. Sapienter uenis 633. St. praem. opperire (alt. p
 add. m. 3) Str. s. v. spat. nullo domist (st er.) est 634. Sta-
 tim (n ex m ras. m. 1 et in marg. l' satin m. 3) Ante sincere (post.
 n erasa e) 1—2 litt. spat. V. 635 post 636 exhibet 635. uideon
 ex uideom m. 3 ne ego ex nego m. 3 te periphani filiam ex te-
 phere panifiliam m. 3 636. ephilippa natan es thebis ex natā
 asthebis satan ex satam m. 3 637. quod (s. v. l' qui m. 3) meum
 638. Vi. s. v. m. 3 spat. nullo michi V. 639 post 640
 639. afferri ex afferre 640. epi praem. Lunulam ex Tunulam
 m. 3 indigitum mi hō 641. Vi praem. Tune is es qui
 te mercatus om. tuus est 642. Lac. sign. om. in alia (in del.
 m. 3) 643. ui uist tranquillo es 644. dii experdita 645.
 aput ex apud m. 3 646. minę 647. siquid Post erit erasit
 erit m. 3 648. mea es Vi s. v. spatio nullo tue que 649.
 sanan (n ex m ras.) suum 650. sum om. dum intro eo atque
 ex eo (x ex a m. 3) 651. boni est 652. reperisti stultus
 653. prestost illa om. 654. Versum add. m. 2 inlibertatem
 656. cętera faxo scibis m. 3 ex faxosę cibis cum s. v. m. 3
 657. hac me soror 658. siquid seuiunt ex się (i in e corr.) uiuit
 659. suppetias (post. p ex r m. 3) michi 660. Ep. om. ortum
 adfer domum auxilium (prior u s. v. m. 3) michi 661. magnas
 tres (t exp. m. 3) fatio senes ex senex m. 3 662. intro (ro ex
 o) accurentur 663. haec ex hac m. 3 que stratippodem
 664. obitiet michi 665. abeo ex habeo m. 3
- SENES -II- SERVVS MVLIER 666. huic 667. me 668.
 tace sis modo sine me aspici tibi iam ut 669. te comitem
 te (post. te del. m. 3) querere 670. lassitudinem ingenua
 671. Quot illic ex Quod illi m. 3 homo om. Ante atque 2—3 l.
 spat. te (t m. 1 ex m) 672. exenterauit (uit ex corr. m. 2)
 673. amenam ex amen (2 litt. spat.) m. 3 vulcani irati est
 674. si propius astesta (post t er.) es tucalefacit 675. deis (ex dehis
 m. 3) plusquam placeo ex ploceo m. 3 deorięst (puncta m. 3)
 immortalium 676. Michi 677. male feci michi
 suppetie domi m. 2 e corr. 678. queram 679. dum sine me
 queras mea Ante uel medio 2 litt. sp. in mari 680. Ep. om.
 queris 681. fugiti num m. 3 ex fugitium a om. concessit
 uis 682. Lac. sign. om. 683. uince ex uincere ut vid. ē ostendo
 684. colliga 685. Ilice tua dimonium (um ex a) mihi
 facis Ap. pro Ep. qid' m. 2 ex qid 686. Per. praem. Ep.
 person. om. 687. nichil michi depre faciliex (i post. add.
 m. 3) oras 688. eo quid uerbo handtuo ex auttuo 689.
 conligandę hec libet colligo 690. Ante h. v. exstat v. 692
 suo loco repetitus tragulam (m add. m. 3) iniicere ex inicere

m. 3 fecit 691. cum asto alege colliga 692. michi
libet nichil 693. frugi es 694. nichil arcte *ex arte*
m. 3 colligat (*t erasa*) 695. Nichil uero obnoxias se (*ex obnoxios*
se m. 3) arbitra mino 696. Ep. om. Post habet pers. spat.
equire quid lubet *ex iubet m. 2* 697. Qua (*a ex o m. 3*)
ausus nudius (*i s. v. m. 2*) tertius 698. libuit fidutia 699.
Aintu libuit Aio phi (*phi s. v. spatio nullo*) ad pignus
mea sit 700. Per. om. Quam (*m add. m. 2*) negat (*n ex u*
m. 2) Non *ex Ni m. 3* filia est 701. Pe. praem. tuum
da enī iste capiti ost (*puncta m. 3, quae simul ni fecit ras.*) 702.
ea est *ex east* Ep. s. v. m. 3 rem om. 703. Dedin *ex Diden*
m. 3 704. ego argento filii *ex fili m. 2* 705. iste ab ore tetigi
minis 706. ludo conductitia 707. rectum 708. Post factum
est pers. spat. Ep. s. v. m. 3 spat. nullo 709. homine neque
(*ne add. m. 3*) benigno dedistippocli (*s. s add. m. 3 tra*) 710. cur
ansus mihi libitum est Per. om. hec inpudentiast
om. 711. Ep. om. inclamitor (*cl ex d*) quasi (*a ex e m. 3*)
seruus Tum tu es (*tum ex cum fecit et in marg. al' tun add. m. 3*)
712. inesse 713. Quid (*i ex o m. 3*) dicet (*i ex e m. 3*)
714. Ibo (*al' abi m. 3*) non illuc om. pol aduersa 715. negotii
maxima 716. asto cuius hec inuenta sit (*sit ex si m. 3*)
717. tute inueni et *m. 3 ex inueniet* domi est 718. acerbum
est bene factis cum malis mesem (*se ex si m. 3*) 719. Quam
ne per *ex pro m. 1* querere 720. om. 721. Pers. om.
Qui disti meruisse intellego (*le ex li*) 722. huius (*l' eius m. 3*)
phi (*s. v.*) Cedo cui resoluam (*s e corr. m. 3*) 723. attigas *ex atticas*
m. 3 equum 724. michi 725. optimum atque equissimum
727. Pe. s. v. spatio nullo praeebebo (*post. e s. v. m. 2*) 728. oras sis
729. michi siquid imprudens 730. phi praem. 731. Post cogar
spat. pers., in quo scripsit et del. ep. m. 3 lubet *ex iubet* 732. Grex
add. m. 3 Hic is *ex Hicis m. 3* homo est 733. et om. exurgite
(*ex surgite m. 3*) atque extollite PLAVTI EPIDICUS EXPLICIT

Haec igitur de E. Quod initio constitueram addere
quaecumque interim viri docti de singulis fabulae versibus
scripserunt, consilium nunc abieci: etenim maiorem esse con-
iecturarum multitudinem quam pro praefationis spatio mox
intellexi.*) Sed illa non reticenda putavi, quae Iulius Brix
et Oscar Seyffertus litteris benigne ad me datis de sin-
gulis locis protulerunt. Sunt autem haec:

V. 11. A codicis discriptionem defendunt B et S. 32—34 delet
S. 50. delet cum Weisio B. 57. Epidice, Ep. Male perdidit me.
Th. Quis? Ep. Ille e. q. s. B. 61. ita voltust tuos: Videor S. 90 sqq.
cum B versus describunt B. et S. 97. tute tete S. 128. Salvom
huc advenisse S. 136. hercle m. ingr. esse homini omne quod f. b.

*) Censuras scripserunt praeter Lorenzium A. S. Wilkins (Aca-
demy a. 1879 p. 33), W. W. (Centralblatt a. 1879 p. 336), C. Dziatzko
(Jenaer Litteraturz. a. 1879 p. 237).

S. 179. Pro 'Herculi' S. 'illi' 197. per omnem quem urbem B.
 255. quid ego nunc faciam? S. 302. 'orabo. Ep. Inpetras' cum
 Bothio B. 306. in hoc agro B. 533. Quis illaéc est mulier pé-
 égre adveniens tímido pectore, quae ípsa se B. 546. Hanc congre-
 diar astu. Adhibenda muliebris mihi malitias B. 580. Nego me
 eam novisse S. 643. animo liquido et tranquillo's: valet S. 677.
 Quidquid égo malfecei S.

Quibus praemissis ad ipsam Curculionem pergo. Ad hanc igitur fabulam recensendam cum in A nihil servatum sit praesto fuerunt BEJ, quibus ex instituta ratione addidi F et editionem principem Z.

B codicem bis excussit Gustavus Loewe simul Rit- schelii adhibita collatione. Adnotandi rationem eandem secutus sum atque in Epidico. Scaenarum titulos scripsit manus secunda praeter I 1 et 2, ubi rubricator; personarum notas in contextu addidit m. 1, in margine praeter 14—341, ubi a rubricatore pictae sunt, m. 2. Notarum indicem — saepius integris litteris perscriptae sunt, velut coci et anus semper — punctis modo additis modo omissis neglectis hoc loco subicio.

PALINVRVS: P, PA, PAL, PALIN.

PHAEDROMVS: A, AD, ADOL; PH, PHE, PHE, PHED, PHED, PHD (20), PHEDR; F, FE.

PLANESIVM: VIR, VIR, VIRG; PL, PLA, PLAN.

CAPPADOX: LE; CA, CA, CAP, CAPPAD, CAPPAD.

CVRCVLIO: P (602 in ras.); CVR, CVR, CVRC, CVRC.

LYCO: T, TRA.

THERAPONTIGONVS: M, MI.

Versuum autem discriptio plerumque eadem est atque in hac editione. Diversorum initiorum et Veteris et EJ codicum quos brevitatis causa hoc loco adscivi index hic est: 1)

V. 1—77 ut in hac editione — 78 *Quasi tu — Quid opus est — Has conspersi — Eine — Nam istunc — Quin tu — Quisnam* — 96 *Flos — Eius amor — Ubi ubi est — Ut uleris — Odor — Tu rosa — Nam ubi — Sed cum — Da vicissim — Ubi est — Sino ductim — Sitit haec — Pol ut — Canem esse — Amabo — Adibo — Vini pol-*

1) Ubi nil adnotavi, scito BEJ et inter se et cum hac editione concinere; ubi non concinunt, EJ codicum initia unciis inclusi.

lens (antecedenti adhaeret hic v. in EJ) — *Tibi qui* — *Adfert* — *Quam longe* — *Grandiorem* — *Salve* — *Diu fit* — *Age effunde* — *Prohuc cloacam* — *Faciam* — *Venus* — *Nam tibi* — *Mihi haud* — *Hoc uide* — *Perii hercle* — *Quid id est* — *Ah. Pa. Quid* — *Tace noli* — *Iamne* — *Hoc uolo* — *Sed quid* — *Te esse* — [Quia id] — *Tu me* — [147 *Pessuli* — *Gerite* — *Sussilite* — *Hoc uide* — *Respicio* — *Sentio* J] — 319 *uacuitate* — *Nolo hercle* — *Immo si* — *Ubi sicut* — *Pernam* — *In carnario* — *Parata* — *Ita me* — *Sed quo* — 347 *tabellas* — *Ut mulierem* — 390 *Attat* — *Heus tu* — *De colchitum* — *Catapulta* — *Id refert* — *Super stitiosus* — *Ad me* — *Hoc intus* — *Licet ne* — *me quidem* — *Sed hunc* — *Et grandem* — *Quid eum* — *Pontigono* — *Nam michi* — 437 *Ubi ipsus* — *Venimus* — *Solidam* — *Septem pedalis* — *Quam obrem* — *Sinopes* — *Perrehdiam* — *Uno mammiam* — *Dimidiam* — *Intra* — *Quia enim* — *gallinacci* — 571 *Michin malum* EJ — *Sed dabo* J: *Si perges* E — *Meaque* — *At ita* — *In acie* — 639 *Et iste* — *Scruiui* — *Si uera* — *Nutrix* — *Perdionisia* — *Ex oritur* — *Tum ibi* — *Nec uiuam* — *Meministin* — *Qui te* — *Amulum* — *Sanan es* — *Hic est* — *Salve* — [Deos E] — *Istam* — *Cenam* — *Tace tu* — *Miles* — *Dum uiuat* — *Et leno* — *Quia ille* — *Sine controuersia* — *Laudo* — *Ut mihi* — *Si haec uolt* — 699 *Aesculapio* — *Iam pridem* — *Componere* — 706 *Dicendi* — *Collum* — 713 *Non taceo* — *Et Lycone* — *Scire* — *Hic huius* — *Tu huic* — *Tu autem* — *Heracle* — *Et te* — *Ad trapacizitam* — *Ego te* — 728 *Tu miles* — *Vortat.*

Ambrosianum E Loewius et ego viribus coniunctis contulimus eiusque scripturas in apparatu diligentissime notavi¹⁾. Personarum compendia negleximus: nec magis adnotandas duximus glossulas quasdam sive in margine sive super versu manu saec. XV adiectas.

Britannici J apographo usus sum ab eodem viro docto confecto cui Epidici apographon debeo. Quem diligenter rem suam accurasse ut in Epidico expertus sum, ita in Curculione confido. Personarum notae initiis versuum nonnullis in paginis (velut 162^b: v. 28—67; 164^b: v. 200—238; 167^b: v. 443—485; 168^b: 525—562) iam discerni non possunt: quod tamen ubicumque ex consensu cum FZ probabile est

eas exstitisse, silentio praetermisi. Qua re non recte feci, quod v. 384 adnotavi 'Person. om. J', cum omnino nihil testari debuerim.

Lipsiensis F adhibui collationem quam ab Car. Er. Christoph. Schneidero confectam possedit Ritschellius. Accurate eam esse factam in Epidico recensenda cognovi. Cuius codicis quod multas scripturas omisi, me laudem, non vituperationem inventurum esse spero.

Editionis principis Z lectiones petivi ex eiusdem Schneideri collatione, non illa a. 1825 in lucem emissa, sed propria manu scripta. Ac ne ex hac quidem minutas discrepantias me enotavisse probabunt periti.

Erunt qui mirentur Langianos codices saepius a me commemorari, ex quibus bonae frugis quidquam percipi posse ipse negaverim (Anal. Pl. p. 81 sqq.). Qua in re hac ratiocinatione me ductum esse scito: unus ex illis codicibus — nam de tribus simul idem valere negaverim — lectiones nonnumquam mirifice cum B vel BE concinentes exhibet, discrepantes cum EJFZ vel JFZ (179, 379; 45, 101, 240 alibi): idem codex cum in aliis contra B cum EJ concinat (267, 705 alibi), propriam quandam virtutem videtur habuisse. Ubicunque igitur exquisitiores codicum scripturas ex Langiano illo confirmari vidi, non omittendas esse putavi: omisi reliquarum plerasque, utpote cum ex tribus illis codicibus quibus Langius usus est in quo exstiterint diiudicari nequeat; idque eo magis facere potui quod depravationis vel interpolationis speciem prae se ferunt tantum non omnes. Mirum est quod v. 15 et 16 'oculissimum' in Langianis fuit, quod v. 15 etiam Osbernus exhibet. Sed quae de Curculione valent, ad Epidicum ne transferas monendum esse video.

Osberni testimonia, quae in Epidico omisi, in hac fabula addidi, quamquam quae Anal. Pl. p. 80 disputavi confirmari cognovi. Sed in subsidiorum penuria, quam Curculionem qui tractare cupiunt dolebunt, nihil quicquam deesse volui. In ipso apparatu discrepantias Osberni consulto neglexi.

1) Ne errores exoriantur, moneo ubicumque, ut exemplo utar, adnotatum est 'quid ex qui E³', id semper ita interpretandum esse, ut m. 1 scripserit *qui*, quod correxit in *quid* m. 3, numquam sic, ut et *qui* et *quid* manui 3 debeatur. Idem valet de BJ.

De Scaligeri et Reizii scripturis conferantur quae in praef. Epidici p. XXI dixi. Ritschelius nihil adnotaverat. 'Catapultas' v.398 ex epistola eius ad Fleckeisenum data recepi.

Quod praef. Epidici p. XX suspicatus eram, complures lectiones Pyladem hausisse ex Pal. VI (No. 1619), etiam in Curculione ita esse perspexi: sed satis esse duxi in praefatione hoc commemorasse. Collationem huius codicis Loevio meo debeo.

Ex editionibus fabulae hoc saeculo emissis imprimis Fleckeiseni conspicua est, quippe qui permultos locos felicissima opera usus tractaverit. Quanta sint eius merita, ex ipsa adnotatione facile perspicitur. Fleckeisenianis inventis si addideris quae post resuscitata a Ritschelio Plautina studia ab aliis viris doctis proposita sunt, cur fieri vix potuerit quin mea ipsius opera satis exigua evaderet, ipse intelleges.

Venio iam ad condicionem fabulae ac sortem qua temporum decursu usa sit. Ac primum quidem versuum paucitatem mirabimur quae non minus quam in ceteris fabulis consimili brevitate insignibus suspicionem movet aut casu truncatas esse quasdam partes aut consilio decurtatas. Neque fugit hoc viros doctos: velut Pareus in apparatu critico ed. II ante actum tertium haec posuit: 'censent nonnulli in hoc actu plures scenas desiderari. Sed consensus omnium Mss. refragatur'. Dicit ni fallor Gulielmum Canterum, qui Nov. Lect. lib. IV cap. 10 haec habet: 'Atque existimo primum, Curculionem parasitum habitu nautico seu marino, quandoquidem e Caria per mare Epidaurum appulerat ad Lyconem trapezitam venisse, ut patet ex verbis Choragi, *Ornamenta, quae locavi, metuo ut possim recipere*: ac pateret etiam magis, nisi, quod ego semper suspicatus sum, aliquot in hac comoedia scenae desiderarentur, actu tertio praesertim, qui unam duntaxat habet.' Quamquam haec ratio nihil valet, cum actuum distributionem eam quae in editionibus exstat ex antiquitate non esse repetendam satis nunc constet.¹⁾ Hoc demum saeculo Fleckeisenus post v. 273

1) Actum tertium constare ex scaenis III 1, IV 1, IV 2 monuit post Gustavum Schmitz (De act. in Pl. fab. descript. p. 18 sq.) Andreas Spengel in libello qui inscribitur 'Die Akteintheilung der Kom. des Plautus. München 1877' p. 37.

maiores lacunas detexit: sed cur idem neget scaenam II 2 esse absolutam non satis perspicio: immo praeter versus aliquot qui ad Palinurum pertinent plura intercisisse non video quo iure coniciamus.¹⁾ Ab hac lacuna et aliis quibusdam minoribus si discesseris, nihil est cur ex sententiarum nexu aliquot scaenas periisse putes. At decurtatam esse fabulae actus tertii partem extremam post ea quae Act. Soc. phil. Lips. vol. 17 p. 278 sqq. disputavi etiam nunc censeo. Nam quod 'ipsius poetae festinationem' agnoscit Ussingius p. 528, et per se habet cur parum commendetur et eo infringitur, quod praeter hunc locum alia quaedam retractationis vestigia existare demonstratum est.

Iamdudum enim v. 472 a Plautina aetate alienam esse viri docti intellexerunt:²⁾ basilica enim Porcia eodem demum anno exstructa est quo poeta obiit. Praeter hunc autem versum eiusdem scaenae alios quoque ad septimum pertinere saeculum quamquam probabile est, argumentis tamen effici nequit. Ex eadem recensione repetendum esse turbatum scaenae IV 2 initium suspicor, sed ita ut lubricum esse iudicium ipse profitear.

Neque minus retractationi tribuo v. 280—300, de quarum condicione cum mox Museo Rhenano explanatius acturus sim, pauca monuisse satis habeo. Etenim v. 287 statim insecutum esse v. 298 admodum veri simile esse iudico: v. autem 299 sic scribendus videtur:

Récte hic monstrat quási ñperare póssit e. q. s.
Quo versu servorum arrogantia castigatur.³⁾ Dubitari deinde poterit de v. 39—42, cum perquam molesta sint post v. 33 'Quin leno hic habitat' versus 40 verba haec: 'Lenonis haec

1) Cur Ussingius p. 528 et 548 statuat integrum folium intercisisse me fugere profiteor.

2) Osannus Anal. crit. p. 186, Ritschelius Parerg. vol. I p. 207, Ulrichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85: quam rationem ut olim frustra impugnaverunt Naudetus et Visseringius (Quaest. Pl. I p. 99 sq.), ita non magis refutavit nuper Ussingius ad Capt. v. 809.

3) Posteriore tempore additi sunt v. 289 et 293: quos secundo saeculo vel tertio ineunte subnatos esse puto, quo tempore homines interpolandi studio incensos in Plautinas fabulas grassatos esse alibi docebo. Ac nescio an eidem tempori v. 331 sq. tribuendi sint. Mera glossemata sunt v. 374 et 545.

sunt aedes'; cf. v. 44. Quamquam praeter v. 22²⁾ prima pars fabulae usque ad v. 279 nulla exhibet posterioris reensionis indicia. Idem cum in v. 487—729 cadat cumque omnes dubitationes ex media fabulae parte proficiscantur, hac ipsa re meam de retractatione opinionem non mediocriter confirmari existimo.

Graecum exemplar quod ignoramus dolendum est: nam merito licet universam fabulae indolem carpsent viri docti, singulas tamen partes mira quadam suavitate et hilaritate insignes esse nemo negabit. Paulo post annum 303 fabulam esse doctam non sine veri specie ex v. 395 conicias: qua de re cf. Droysenus (*Geschichte des Hell.* vol. I¹ p. 507 adn.) et Usenerus (*Symbola philol.* Bonn. p. 592).

Nec magis de actae fabulae anno constat. Nam quod Teuffelius ex v. 509sq. (*Stud. und Char.* 262) paullo post legem Semproniam eam editam esse coniecit ratione nititur nimis lubrica: nec firmiter eorum ratio est qui a commemoratis nummis Philippeis (v. 440) proficiscuntur. Versum 480 Plautinum esse si constaret, post 561 actam esse statueremus: nam quo tempore veteres tabernae 'veteres' dicuntur, eodem novae iam exstiterunt. Novas autem anno 561 exstructas esse ex Festi testimonio docere conatus est Ulrichsius *Mus. Rhen.* vol. 5 (a. 1847) p. 157.

Testimoniis adde haec:

V. 11. Glossae Iuvenalianae ed. ab H. Keilio Halis 1876 p. VI: melculo : melle albo.

V. 30. intestabilis : sine fide et testimonio. Cf. Loewius *Anal. Pl.* p. 210.

Ad Curculionis nomen spectant Ausoniana haec (epist. 22): 'Quod nisi indulseris rogante me ut et mora habitandi ad commodum suum utatur et nauso aliave quavis navi usque ad oppidum praebita frugis aliquantulum nostrae advehi possit, Lucaniacus ut inopia liberetur mature: tota illa familia hominis litterati non ad Tullii frumentariam, sed ad Curculionem Plauti pertinebit.'

2) Addo Maxim. Niemeyer Berolinensem epistola ad Loewium data proponere hoc: quom amica e. q. s. Idem v. 76: Anus hic cubitare quae solet e. q. s. Eiusdem viri docti coniecturas commemoravi ad v. 447 et 506.

Praeterea commemoranda vel addenda esse video haec:

Ad apparatusum v. 67 adde: 'an paratum Cariam?' Quaeri enim potest, num omnino dixerit Plautus 'in Cariam'. Qua in quaestione proficiscendum est a. v. 206:

Mínume: nam parasítum misi núdius quartus Cariam ubi ne potest quidem 'in Cariam' restitui. Nec magis v. 225 'e Caria' scribi potest:

Pavés, parasitus quía non rediit Cária.

His addendus v. 339:

Préndit dexterám, seducit, rógat quid veniam Cariam ubi consensus librorum 'Cariam' tutatur. Iam commemoro duo versus corruptos, quorum alter facillime corrigitur, si 'in' delemus (v. 338):

Quia núdius quartus ádvenimus Cariam ubi 'venimus in Cariam' libri. Adde v. 275, quem sic exhibent codices:

Estne híc parasitus quí missus est in Cariam?

Ubi 'in' versus explendi causa adiectum duco. Scripsi sic:

Estne híc parasitus qui áb ero missust Cária?

Restant duo versus, quibus 'in' facile deleri potest (v. 67 et 339):

Nunc hínc parasitum in Cariam misí meum

Póstquam tuo iussú profectus súm, perveni in Cariam.

V. 109. In app. scribe 'haec *prius corr. e. q. s.*'

V. 711. Ubi Luchsius 'qui praesente' scripserit (cf. Kienitz de Quí e. q. s. p. 529), non inveni.

Ceterum moneo me neque Fleckeiseniana inventa neque Ussingiana in commentario commemorasse omnia.

De meis autem coniecturis quas recepi scito me ipsum saepius posse dubitari non ignorare: posui, quoniam aliquid ponendum erat.

Numeros retinui Fleckeisenianos.

Dabam Ienae mense Septembri 1879.

GEORGIUS GOETZ.

T·MACCI·PLAVTI
C V R C V L I O

ARGUMENTVM

Curetlio missu Phaédromi it in Cáriam,
 Vt pétat argentum. clám ibi eludit únulo
 Riválem, scribit átque obsignat lítteras.
 Cognóscit signum Lýco, ubi vidit, mílitis:
 Vt amícam mittat, prétiúm lenoní dedit.
 Lycónem miles áe lenonem in iús rapit.
 Ipsús sororem, quám peribat, répperit,
 Orátu quoíus Phaédromo nuptúm locat.

5

PLAVTI CAPTIVI EXPLICIT INCIPIT CVRCVLIO B. PLAVTI
 CAPTIVI EXPLIC̄. IN CIĀ CVRCVLIO E. PLAVTI CAPTIVI EX-
 PPLICIT INCIPIT CVRCVLIO UĀ(?) PLOG' J 1. CVRCVLIO B. cur-
 gulio FZ missu *Gulielmíus*. missus libri phedromi BEJ. phe-
 dromio F Ante it fortasse spatíolum 1—2 lítt. B it in *Pylades*. it libri
 2. clam ibi Gz. ibi líbri. et inibi *Pylades*, unde inibi *Fleckeisenus*.
 suum ibi(?) *Muellerus Pros. Plaut. p. 504*. ibi ille *Camerarius* 3. scri-
 bit ex scriuit ut vid. B² lítteras Z 4. lico J 5. precíum B
 6. liconem EJ aclenonem J iníus B 7. quam B, *Sara-*
cenus. que ex quā E. que JFZ pibat (p man. 2) J 8. oratu
 cuius líbri, pro quo dubítanter proponit oratuque eius *Ussingius ad*
argum. Captiv. v. 9 phedromo B (e ex o) EJ

PERSONAE

PALINVRVS SERVVS
PHAEDROMVS ADVLESCENS
LEAENA ANVS
PLANESIUM VIRGO
CAPPADOX LENO
COQVOS
CVRCVLIO PARASITVS
LYCO TARPEZITA
CHORAGVS
THERAPONTIGONVS MILES
CANTOR

ACTVS I

PALINVRVS. PHAEDROMVS

PALINVRVS

Quo téd hoc noctis dícam proficisci foras
Cum istóc ornatu cúmque hac pompa, Phaédrome?

PHAEDROMVS

Quo Vénus Cupidoque íperant suadétque Amor:
Si média nox est sívest prima véspera,
Si státus condictus cum hóste intercedít dies, 5
Tamen ést eundum quo íperant ingrátíis.

1. *Charisius p. 112, 8*: Haud similiter d littera terminatur. *ov* enim graeca vox d littera terminari [apud antiquos] coepit, quibus mos erat d lit[teram omnibus] paene vocibus vocali littera finitis adiungere, ut 'quo te de .h. noct ficisci foras' *Diomedes p. 441, 17*: paragoge est cum ad ultimam simplicis dictionis clausulam aut littera adiungitur aut syllaba: littera ut apud Plautum 'quo ted hoc [noc]tis' 3. *Nonius p. 421, 13*: Cupido et Amor idem significare videntur. et est diversitas Plautus Bacchidibus Idem in Curculione discrevit et vim eiusdem diversitatis expressit dicens: 'Quod Venus Cupidoque imperat suadetque amor' *Servius ad Aen. IV v. 194*: Cupidinem veteres immoderatum amorem dicebant Plautus cum distinctione posuit Ipse alibi: 'Quem suadet Amor' 5. 6. *Festus p. 314, 12*: Status dies [cum

Act. I Sc. 1. PALINVRVS SERVVS PHEDROMVS ADOLESCENS
(NS ligatae) B. idem J et E (ubi man. secunda, non rubricatoris)

1. Person. add. B² Quo ted hoc noctis FZ, nisi quod te F. idem *Charisius habuisse videtur*. quod et hoc tis libri *Diomedis optimi*. quo ted hac noctis BEJ, nisi quod d (ted) ex t corr. ut vid. E² et pro hac E³ voluit hoc. praeterca monco Quo ted in B maiusculis litteris esse scripta. cf. de hoc versu *Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 5 et 26* 2. istoc ex isto B² ornatu ex cor natu ut vid. J phedrome BJ. phedrone E 3. Person. add. B²E³ quod libri *Nonii*. quem *Servius* cupidoque *Servius, Nonius, Pylades*. cupido libri imperant *Pylades*. imperat libri cum *Nonio et Servio* suadetque (u prior ex corr. ut vid. B) ex suadet B². suadetque J. suadet *Servius* 4. siue est libri 5. condictus EJJZ intercessit *Macrobius* 6. imperant *Festus, Pylades*.

PALINVRVS

At tándem, tandem . . .

PHAEDROMVS

Tándem es odiosús mihi.

PALINVRVS

Istúic quídem nec béllumst nec memorábile:

Tuté tibi púer es: laútus luces céreum.

PHAEDROMVS

Egone ápicularum cóngestum opera nón feram, 10

Ex dúlci oriundum méleulo dulcí meo?

PALINVRVS

Nam quó te dicam ego íre?

PHAEDROMVS

Si tu mé roges,

Dicam út scias.

PALINVRVS

Si rógitem, quid respóndes?

hoste] vocatur qui iudici causa est constitutus cum peregrino.
 Plautus in Curculione: 'Si . . . dies, tamen . . . imperant ingrat-
 tis' *Servius ad Aen. IV v. 424*: Nonnulli autem iuxta veteres
 hostem pro hospite accipiunt. Plautus in Curculione: 'Si . . . dies'

Macrobius Sat. I 16, 14: [dies] statim, qui iudicii causa cum pere-
 grino instituuntur, ut Plautus in Curculione: 'Si . . . intercessit dies'
Cf. Gell. XVI 4, 4; Placidus p. 16, 11 ed. Dcuerl.; Cic. offic. I 12,
37; Fest. Pauli p. 39, 1 10. Priscianus I p. 107, 13: apes, cuius di-
 minutivum pro e longa i habet 'apicula'. Plautus in Curculione:
 'Ego nam apicularum opera congestum non feram'. *inde*
Osbernus (Mai, class. auct. vol. VIII p. 37): 'haec nam apicula-
 rum opera comesta non feramur'

imperat libri ingratus EJZ 7. Person. add. B², Angelius. om.
 EJFZ Phaedr. person. (A) add. B² in rus., Angelius, pro quo Pal-
 nurum substituunt EJFZ michi J 8. Person. add. B². Angelius.
 om. JFZ bellum est libri 9. tu te E tibi (ti ex corr.) B
 pueres E. puerus vel puere Scaliger daucus mire Scaliger es: lautus
 luces primus Acidalius, cum antea es lautus: luces interpungeretur
 cum B 10. Person. add. B²E³. om. JF egon libri. ego nam Pris-
 cianus congestum opera Bothius. opera congestum libri. Priscianus.
 opera hoc congestum Muellerus Nachtr. p. 124 11. ex melle Loe-
 wius melculo Bothius. melliculo libri 12. Person. add. B²E³. om.
 JF irae J Person. add. E³. om. BJJ 13. Phaedr. pers. praem.
 B² scias ex sciam E Person. add. E³. om. BJJ sirogitem B

PHAEDROMVS

Hoc Aesculapi fanumst.

PALINVRVS

Plus iam annó scio.

PHAEDROMVS

Huic próximum illud ést oculissimum óstium
Amícae. 15

PALINVRVS

[Mihi vidétur] oclussimum. 15^a

PHAEDROMVS

Salvé! valuistine úsque, oculissimum óstium?

PALINVRVS

Carúitne febris ted héri vel núdiustértius,
Et héri cenavístine?

PHAEDROMVS

Deridésne me?

PALINVRVS

Quid tu érgo, insane, rógitas valeatne óstium?

15. *Festus Pauli p. 179, S: Oculissimum: carissimum. Plautus 'Oculissimum ostium amicae' Eundem Festi ipsius locum fuisse apparet ex reliquiis hisc: 'mum ostium amicae' Osbernus p. 390: Plautus: 'hinc proximum illud ostium oculissimum'*

17. *Osbernus p. 160: 'Caruit ne heri te febris aut nudius-tertius'*

14. *Person. add. E³, om. B Ab hoc inde r. person. notas addidit in B rubricator esculapi B. esculapii J. idem ex esculari E³ fanum est libri*

15^a. *Ita Gz: cf. Stud. philol. Lips. vol. I p. 250, pro quo in libris Plautinis unus est versus talis: Huic proximum (proximum J) illud ostium (post hostium (sic!) ras. J) oclussimum. oclussimum defendi, est addidi, oculissimum ostium amicae ex Festo adscivi. H. p. illud ostiumst oculissimum Fleckeisenus Pyladem secutus. Ceterum commemoro oculissimum fuisse in cod. Langianis et exstare apud Osbernium: recepit primus Saracenus 16. valuistine usque Pylades. Muretus 'e cod. antiquo'. valuistin libri, nisi quod ex uolustin corr. E³ oculissimum ostium Fleckeisenus. ostium oclussimum libri, nisi quod hostium J. ostium oculissimum iam G. Valla 17. caruit ne BEJ, nisi quod ne ex me ut vid. EJ. iniitne Palmerius: sed cf. Persae v. 78 ex Hauptii emendatione Opusc. vol. III p. 375 ted Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 255 et Nov. exc. Pl. p. 36. te libri vel corruptum esse suspicatur Muellerus Nov. annal. vol. 83 (a. 1861) p. 271 et Pros. Pl. p. 190 adn. nudius tertius E. nudius tercius BJ 18. cenauisti ne EJ*

derides ne me (ne me ex me man. 2) B. derides neme J
19. valeat ne ostium BE. valeat nehostium J

PHAEDROMVS

Bellíssumum herele vídi et taciturníssumum: 20
 Numquam úllum verbum mútit: quom aperitúr, tacet,
 Quomque ílla noctu clánculum ad me exít, tacet.

PALINVRVS

Numquíd tu quod te aut génerē indignum sít tuo
 Facis aút inceptas fácinus facere, Phaédrome?
 Num tú pudicae quoípiam insidiás locas 25
 Aut quám pudicam opórtet esse?

PHAEDROMVS

Némini,
 Nec mé ille sirit Iúppiter.

PALINVRVS

Ego itém volo:
 Ita tuóm conferto amáre semper, sí sapis,
 Ne id quód ames, populus sí sciat, tibi sít probro.
 Sempér curato né sis intestábilis. 30

PHAEDROMVS

Quid istúc est verbi?

PALINVRVS

Caúte ut incedás via:
 Quod amás amato téstibus praeséntibus.

20. bellissimum libri herele (erele in ras.) B uide JF
 taciturnissimum libri 21. numquam (a ex corr.) B mutit J,
 Pius. mittit BEFZ. muttit B², Taubmannus cum libri
 22. quomque Pylades. cum libri. quando Guyetus. an versus parallelus
 hic est? 23. nunquid J aut generi ex augeneri E³. aut generi
 BJFZ tuo videtur addidisse B² 24. aut ex ut E³ inceptas B. in-
 ceptus EJ phedrome libri, r e corr. B² 25. pudicę J. pudice BE
 cuipiam libri 26. oportet esse Pylades. esse oportet libri. a te esse
 oportet Muellerus Pros. Plaut. p. 504 27. illi EJFZ sirit Muretus.
 Camerarius. sinit BEZ. sunt J. om. F. an fuit seirit? nolo Z
 28—30. In J pleraque non discerni iam possunt; apparuerunt hacc:
 28. p si . . . pis. 29. tibi sit probro. 30. semp curato ne sis . . . sta-
 oillis Ad sententiam cf. Mil. gl. v. 1417 28. ita ex i E³ tuum
 libri amorem Langiani. Muretus si sapis (si s ex corr.) B
 29. sisciat B. si siat E 30. ne sis ex nesis B² inte stabilis E
 31. 32. Hoc ordine Bothius, inverso libri: vers. 32 male ante 30
 posuit Ussingius 31. uerbi om. EJFZ caue F. tuta Muretus
 ut sup. vers. J viam Ussingius dubitanter 32. amato Came-
 rarius. ama libri presentibus BE. idem J, in quo cetera non
 apparuerunt

PHAEDROMVS

Quin léno hic habitat.

PALINVRVS

Némo hinc prohibet néc votat

Quin quód palamst venále, si argentúmst, emas.

Nemo íre quemquam pública prohibét via.

35

Dum né per fundum saéptum facias sémitam,

Dum téd abstineas núpta vidua vírgine

Iuventúte et pueris líberis, ama quód lubet.

PHAEDROMVS

Lenónis haec sunt aédes.

PALINVRVS

Male istis évenat.

PHAEDROMVS

Qui?

PALINVRVS

Quía scelestam sérvitutum sérviumt.

40

PHAEDROMVS

Oblóquere.

PALINVRVS

Fiat máxume.

PHAEDROMVS

Etiam tú taces?

PALINVRVS

Nempe óbloqui me iússeras.

PHAEDROMVS

At míne voto.

33. hinc *E*³. huic *EJF*. hic *B* prohibet (*h sup. vers.*) *B*
 uetat *libri* 34. palam est *libri* argentum est *BEJF*. argentum *Z*
 35. quenquam *J* prohibet publica *FZ* 36. pfundum *J*
 septum *libri* fatias *E*. faciat *Fleckeisenus totum versum cum v. 35*
iungens 37. ted *Bothius*. te *libri* a nupta *Pylades, Umpfen-*
bachius Melet. Plaut. p. 25, qui simul ante vidua et virgine addit prae-
positionem 38. iuuenta *Scaliger* et *del. Camerarius Ante liberis*
*del. liberis E*³ quid *BE* 39. haec *Colvius in Apul. Mctam. IV 2.*
hae JFZ. he BE. cf. Schmidtus de pron. demonstr. form. p. 44 et Stude-
mundus Nov. annal. vol. 113 (a. 1877) p. 62 edes *EJ* evenat
*Muretus. eueniat libri, nisi quod ex eueniant B*² 40. Post qui *pro*
person. nomine spat. relict. J 41. maxime *E*. maxumed *Bothius:*
sed cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 89 etiam tu *Pylades. etiam libri*
 42. ueto *libri*

Sed ita ut ocepi dicere, ei ancillulast.

PALINVRVS

Nempe huic lenoni qui hic habitat?

PHAEDROMVS

Recte tenes.

PALINVRVS

Minus formidabo ne excidat.

PHAEDROMVS

Odiósus es.

45

Eam vult meretricem facere: at ea me deperit.

Ego autem cum illa facere nolo mutuum.

PALINVRVS

Quid ita?

PHAEDROMVS

Quia proprium facio: amo pariter simul.

PALINVRVS

Malus clandestinus est amor, damnumst merum.

PHAEDROMVS

Est herele ita ut tu dicis.

PALINVRVS

Iamne ea fert iugum?

50

43. *Pers. Pal. add. E³Z* sed ita ut *Reizius. Ritscheli Opusc. philol. vol. II p. 419.* id uti *B.* induci *E.* unde inducias *E³.* inducias *JFZ.* ita uti *Muretus.* ita uti iam *Acidalius.* inde uti iam *Gulielmius.* sed ut ego *Guyetus.* sed ut tibi *Ussingius* Pali. Ocepi *F* Ante ei *Phaedromi not. inserunt E³FZ* eist ancillula *Fleckeisenus: sel cf. Ritscheli Opusc. phil. vol. II p. 419 et Lachmannus ad Lucr. p. 162.* ei ancillula est (es// *J*) libri 44. *Person. add. B²E³.* om. *J* habitat ex abitat *E³.* habet *Bothius: cf. Seyffertus Stud. Plaut. p. 6* *Person. add. B²E³* 45. *Person. add. B²E³* minus *BE. Langiani.* nimis *JE³FZ* formido *FZ* excidat *Lambinus. Lipsius Ant. l. I c. 21.* exedat *BEFZ.* exaedat *J.* excedat *Pius, quod idem esse voluit atque excidat Salmasius. de sententia cf. Poen. III 1, 62 sq.* *Person. add. B²E³* 46. at ea me *Fleckeisenus.* ea me libri, nisi quod ex came *B².* me illa *Guyetus* 47. ego non certum in *J* mutuum libri 49. *Person. om. EJFZ* malus (m e corr.) *B* clandestinus ex clan dastinus *B².* cla destinus *E* damnum st *B.* dampnum est ex dampnumst *E³.* dampnum est *J* 50. *Person. add. B². Pal. praem. FZ* et ita *F* ut tu *B.* ut *EJFZ* dicis ex dicit *J.* dicis ita *Z* *Person. add. B², spatio nullo a B relicto. om. EJFZ* iam ex iam corr. et in marg. ne add. *B².* iam ne *EJ*

PHAEDROMVS

Tam a mé pudicast quási soror mea sít, nisi
Sist ósculando quídpiam inpudíciór.

PALINVRVS

Sempér tu scito, flámma fumost próxima:

Fumó comburi níl potest, flammá potest.

E núce nuculeum qui ésse volt, frangít nucem.

55

Qui vólt cubare, pándit saltum sáviis.

PHAEDROMVS

At illást pudica néque dum cubitat cúm viris.

PALINVRVS

Credám, pudor si quoíquam lenoní siet.

PHAEDROMVS

Immo út illam censes? út quaeque illi occásiost

Subrípere se ad me: ubi sáviu(m) oppegít, fugit.

60

Id eó fit, quia istic léno aegrotus íncubat

55. *Macrobius Sat. III 18, 14*: Nux pinea hos nobis qui adpositi sunt nucleos dedit. Plautus in *Cistellaria*: 'Qui e nuce nuculeos esse vult, frangit nucem', ubi nucleos *optimus Parisinus*.

51. *Pers. add. B²* ame *BEJ* pudica est libri quam si *J*, unde *Bentleius ad Adelph. IV 1, 18* quam si soror mi sit 52. si est libri, nisi quod s; ut vid. (= sei?) *E* obsculando *J* quippiam *BEJF*. quipiam *Z*, *Acidalius* inpudíciór *B*, *Pylades*. impudentior († impudiciór s. v.) *J*. impudentior *FZ*. impudiciór *E* 53. fumo est proxima *J*. fumo ē proxima *BE*, nisi quod corr. ex fumo ēproxima // *B²*. fumo proxima est *Geppertus* 54. *Phaed. praem. B²* comburi *BJ* nihil *B*. nichil. *EJ* 55. *Pal. praem. B²* e nuce nuculeum qui esse volt *Fleckisenus. Reizius*. qui e nuce nuculeum esse vult libri, nisi quod enuce *B* et nuculeum *E*. qui e nuce nuculeos esse volt *Macrobius. Muellerus Pros. Plaut. p. 754*. qui nuculeum volt esse e nuce *Kampmannus de De et Ex p. 13*. qui nuculeum e nuce esse volt *Bothius. Fortasse in esse latet corruptela, ut velut sic scribendum sit*: Qui e nuce nuculeum eximere volt e. q. s. 56. pangit *Z* saltem *E³* *JFZ* Ante sauiis 5 litt. ras. *B* sauiis (sa e corr. et prior i ex u) *B*. sauius *E*. idem *Langiani, unde Palmerius pendet*. sauium *E³*. sauium *JFZ* 57. *Person. add. B²E³*. om. *J* illa est libri nequedum ex neque dum *B²* 58. *Person. add. B²E³*. om. *J* cuiquam libri, nisi quod cuipiam *Z* 59. *Person. add. B²E³*. om. *J* queque *EJ* illi (poster. i e corr.) *E* occasio st *B*. occasio est *J* 60. sub ripere *B*. surripere *EJ* adme *EJ* ubi ex ibi *E³*. ibi *J* 61. ideo *BEJ* quia istic leno *Gz*. quia hic leno libri. hic quia leno *Guyetus*. quia leno hic *Pylades* egrotus *BEJ*

In Aésculapi fáno: is me excruciát.

PALINVRVS

Quid est?

PHAEDROMVS

Aliás me poscit pró illa trigintá minas,
Aliás talentum máguum: neque quidquám queo
Aequí bonique ab eo ímpetrare.

PALINVRVS

Iniúriu's,

65

Qui quód lenoni múllist id ab eó petas.

PHAEDROMVS

Nunc hínc parasitum in Cáriam misí meum
Petítum argentum a meó sodali mútuom:
Quod sí non adfert, quó me vortam néscio.

PALINVRVS

Si deós salutas, déxtrovorsum cénseo.

70

PHAEDROMVS

Nunc ára Veneris haéc est ante horúnc foris:
Me inférre Veneri vóvi iam ientáculum.

PALINVRVS

Quid? ántepones Véneri te ientáculo?

70. Dextrovorsum *adfert ex hoc loco glossarium Plautinum: cf. Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 235 Osbernus p. 170: dextroversum unde Plautus: 'si deos seductas dextroversum'*
73. *Nonius p. 126, 10: ientare Plautus Curculione 'Quid*

62. in esculapi *B. inesculapi E. inesculapii J isme J ex cruciat B. excrutiat E Pers. add. B² et s. v. E³ quid ē E 63. Pers. add. B² E³. om. J proilla E 64. neque (que c corr.) B quicquam libri queo E 65. equi ex equi B² ut vid. equi E boni que ex boni que E abeo EJ impetrare libri iniuriu's Camerarius. iniurium est libri 66. qui ex quid B. qui F. quid EJZ. si Geppertus nulli est BJ abeo EJ 67. Pers add. B² ut vid. parasitum (asitum m. 2 in ras.) B incariam BEJ 68. petítū ex petito ut vid. E³ ameo BEJ mutuum libri 69. affert BEJ 70. sideos E dextro uorsum BEJ 71. Pers. add. E³ Palinuro h. v. tribuit Acidalius hec E. hec J. heic Acidalius Post est interp. Ussingius horum ex horunc E³. horum Z fores libri 72. noui EJ iā ientaculum ex iamientaculum B² E³ 73. antepones F, Saracenus. ante pones BEJZ. te antepones Muellerus Pros. Plaut. p. 521. an te pones Pontanus te ientaculo Quicheratus. aientaculo JFZ. alen-*

PHAEDROMVS

Me te átque hosce omnis.

PALINVRVS

Túm tu Venerem vómere vis.

PHAEDROMVS

Cedo, púere, sinum.

PALINVRVS

Quíd facturu's?

PHAEDROMVS

Iúm scies.

75

Anus híc solet cubitáre custos iánitrix.

Nomén Leaenaest: múltibiba atque mérobibast.

PALINVRVS

Quasi tú lagaenam dícas, ubi vinúm solet

Chium ésse.

ante pones Veneri ientaculi? 75. *Priscianus I p. 301, 1*: Notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominativo vocativum 'puere' dixit in *Mercatore* . . . idem in *Curculione*: 'Cedo, puere, sinum. Quid facturus? Iam scies' 75. 78. 79. *Vergilii interpres Veron. ad eel. VI 33*: Sinus est vas vinarium unde Plautus in *Curculione*: '[cedo, puere, si] num' et respondetur ita: 'quasi tu lagnam dicas in qua Chium vinum solet esse' 76. *Osbernus p. 285*: haec ianitrix, eis .i. illa quae observat ianuam, unde Plautus: 'hic recubare solet custos ianitrix' 77. *Osbernus p. 304*: haec lena, ae .i. ioculatrix, unde Plautus: 'Nomen est lenae multibiba atque merobiba' 79. *Osbernus p. 610*: vinosus Plautus ponens superlativum ait: 'quid opus est verbis? vinosissima est'

taculo *BE*. ientaculi *Nonius*. pro ientaculo *Camerarius*. *Lambinus*. iam ientaculo *Bothius* *Totum versum sic refinxit Turnebus*: Quid antepones Venerio ientaculo? *contra sic Acidalius*: Quod antepones V. iam ientaculum? *Ceterum cf. Kampmannus de Ab p. 30* 74. mete *EJ* tu ex te *E*³. uouere *F* 75. facturus libri cum *Prisciano* 76. solet cubitare *Camerarius*. cubitare (i ex a ut vid.) solet *B*. recubare solet *JFZ*. recubate solet ex ///recubat (*erasa a*) solet *E*³. An anus cubitare solet hic? 77. Nomen Leaenaest *Fleckeisenus*. nomen est leene *EJF*. nomen est leene *B*. nomen est lene *E*³*Z*. n. Lacaenaest *Scyffertus* multi biba *E* merobibast *Fleckeisenus*. mero biba libri, quod defendit *Ussingius*, 'nomen Leaenaest' *parentheses in- star esse ratus* 78. lagaenam *J*. lagoenam *BE*. lagnam *interpr. Verg.* vinum solet *Pylades*. unum chium solet libri. Chium unum solet *interpr. Verg. de mensura Chium cogitat Ussingius* 79. Chium esse *Pylades*. esse libri, quod add. *B*² opust *Camerarius*. opus est libri unino-

PHAEDROMVS

Quid opust v́erbis? vinosíssumast:

Eaque éxtemplo ubi ego v́ino has conspersí foris, 80
De odóre adesse mé scit, aperit ílico.

PALINVRVS

Eine híc cum vino sínus fertur?

PHAEDROMVS

Nísi nevis.

PALINVRVS

Nolo hércle: nam istunc quí fert adffictúm velim:
Ego nóbis ferri cénsui.

PHAEDROMVS

Quin tú taces?

Siquíd super illi fúerit, id nobís sat est. 85

PALINVRVS

Quisnam ístic fluiust, quém non recipiát mare?

PHAEDROMVS

Sequere hác, Palinure, me ád foris: fi mi óbsequens.

PALINVRVS

Ita fáciam.

PHAEDROMVS

Agite, bíbite, festivaé fores,

82. *Priscianus I p. 263, 4 de sinus vocc agens utitur hoc versu ita: 'hic — fertur'. Liber glossarum: Sinus: vas testem. Plautus 'eino cum vino sinus fertur'. Cf. Loewii Prodrum p. 256*

sissima est *BE. idem ex uinouissa J* 80. extemplo ubi ego *Guyetus, Studemundus Nov. annul. vol. 113 (a. 1876) p. 64. extemplo ubi libri. ubi extemplo Bothius, Schmidtus de pron. dem. form. p. 23*

has ubi vino *Spengelius T. Macc. Pl. p. 231* hasce *Fleckeisenus, librorum scriptura ceteroquin servata, quod falsum esse docuerunt Schmidtus et Studemundus* fores *EJ. sores B* 81. deodore *B* ad esse *BJ*

82. ei ne *BE* nisi ne uis *ex ni sine uis B². nisi ne uis EJ. nisi me, uis F'* 83. histunc *J. isti hunc Bothius. istuc Acidalius* affictum *libri* 84. ferri *Fleckeisenus. afferri libri* qui tu *F'* 85. si quid *J et ex* si quidē *ras. E* id nobis sat st *add. B²* 86. quis nam *BJ*

hic *Z* fluius est *libri* *Versum talem constituit Brugmanus 'Quemadm. in iamb. sen. Rom. vet. verb. accent. c. num. conso-*

ciarint' p. 20: Quisnam ístic fluius ést, quem mare non récipiat?

87. me *om. J* fores *libri* fi mihi *BF. fi michi EJ. si mihi Z*

obsequeris *FZ* 88. fatiam *E* agite *corruptum esse putat*

Potáte, fite mīhi volentes própítiae.

PALINVRVS

Voltísne olivas, púlpamentum, cápparim?

90

PHAEDROMVS

Exsúscitate vóstram huc custodém mihi.

PALINVRVS

Profúndis vinum: quae te res agitánt?

PHAEDROMVS

Sine.

Viden? áperiuntur aédes festivíssumae.

Num mútit cardo? est lépidus.

PALINVRVS

Quin das sávium?

PHAEDROMVS

Tace: óccultemus lúmen et vocém.

PALINVRVS

Licet.

95

LEAENA. PALINVRVS. PHAEDROMVS

LEAENA

Flos véteris vini meís naribus obiéctust: eius amór cupidam

Muellerus Pros. Plaut. p. 649 festiue J. festiue BE 89. fite B. Phi te E. site JFZ. si te E³ michi J propitiae E. propicie B 90. noltis ne BEJ, nisi quod ne in ras. 6 litt. B pulpamentum, capparim Muretus. aut pulpamentum aut (a e corr. E) caparim libri. aut pulmentum aut capparim Scaliger et Bentleius ad Eunuch. III 1, 36. idem Scaliger priore aut omisso versus corrigi posse dixit 91. exuscitate J michi EJ 92. que BEJ res J 93. Viden? aperiuntur Geppertus. uiden ut aperiuntur libri, nisi quod uidin B. uide ut Bothius edis B. edes ex edis E³ festiissime B. festiuissume J. festiuis sume E 94. Non Z muttit B, Taubmannus Act. I Sc. 2. LEENA. ANVS EIDEM B. LENA ANVS EIDEM E. LENA ANVS Ph. PAL J Totam scaenam tractaverunt Muretus Var. Lect. XVI, 14; Lindemannus Scen. Plautina ex Cure. emend., Zittaviae a. 1845, p. 2 sqq.; Studemundus de cant. p. 87—90 (cf. p. 5. 12. 13 et alibi); Spengelius Philol. vol. XXVI (a. 1867) p. 354 sqq. V. 96—102 tractat Crainius Annal. gymn. Berol. vol. XX (a. 1866) p. 482 V. 96—97, quos anapaesticos octonarios esse volui cum Muellero Pros. Pl. p. 89, septenarios fecit Fleckeisenus, creticos cum Mureto plerique, iambicos senarios et dimetrum anap. Acidalius et Spengelius 96. Person. om. BE. An J FLOS VETERIS B naribus meis F,

Me huc próicit intus pér tenebras. ubi ubíst, prope mest:
euáx, habeo!

Salve, ánimule mi, Liberí lepos! ut veterís vini sum cúpida!
Nam ómnium unguéntum odos praé tuo nauíteast:

Tú mihi stácte, tu cínnamum, tú rosa, 100

Tú crocinum et cásia 's, tu bdéllium. námque ubi

Tú profusú's ibi me pérvelim sepúltam.

PALINVRVS

Sitit haéc anus: quantillúm sitit?

PHAEDROMVS

Modicást: capit quadrántal.

99. *Nonius* p. 8, 7: Nautea est aqua de coriis vel, quod est ve-
rius, aqua de sentina ducta a nautis. Plautus *Curculione*: 'Nam
nautea est'. Cf. *Festus* p. 165 et *Paulus* p. 164, *Placidus* p. 68,
ex glossis quae congescit *Loewius Prodr.* p. 285 100. 101. *Osbernus*
p. 309: hoc libellium, ii, i. flos quidam unde Plautus: 'tu rosa,
tu trochium et casia es, tu libellium' 103. *Festus* p. 258, 20:

Fleckeisenus obiectus est libri 97. me huc prolicit intus *Gz.* me
huc prolicit libri, nisi quod prolicet ex prolicet *B*² et producit *F* ex
corr. pertenebras *BJ* ubi ubi est libri me est libri *V.* du-
rum composuit *Muellerus* salve ex v. 98 adscito 98. animule mi
Gz. anime (animę *EJ*) mi libri veteris vini *Lindemannus.* veteris
vetusti libri. veteris vetus *Ussingius* sum cupida *Fleckeisenus.* cupida
sum libri, nisi quod cupida ex cupidā ras. *E* *V.* 99—109 tract. *Her-*
mannus de metr. p. 196 sq. 99. odos *Nonius.* odor libri prae ex pro
*B*². preę *J* nautea *Nonius, G. Valla.* nausea (t sup. s) st add. *B*² in la-
cuna. nausea est *EJFZ* 100. michi *J* cinamomum *Z.* cinamum (cin
e corr.) *E*³ 101. crocum *J.* *E*³ in marg. crochum *Z.* crocus *F*
etcasia es libri bdellium nonnullos legere, ut vid. ex *Plinio N. h.*
XII, 9, (19) 35 monet Pius. telium *B.* idem in marg. t pdellium, ubi
de *B*² ex corr. alp telliū telinu ex alp telliū telinu *E*³. ptellium (t
tellinū sup. v.) *J.* phtelium *F.* petalium *Z* namque ubi *Hermannus*
l. s. s. p. 196. nam ubi *BEJZ.* nam *F* *Verbis* nam ubi in se-
quenti versu positus trimetrum describunt *Fleckeisenus* et *Spengelius.*
tetrametrum restituit *Hermannus Elem.* p. 208 hunc: tú crocum, tú
mihi es cásia tu bdéllium. de scriptura cassia cogitat cum aliis *Linde-*
mannus 102. profusus ibi *BEJZ.* profusus tu ibi *F* me *JF,*
Hermannus Elem. p. 208. ego me *BEZ* puellim *J* *Iambicum*
septenarium (profusus es) restituit *Hermannus Elem.* p. 208 (aliter de
metr. p. 197) ego voce deleta, servata *Fleckeisenus* cum *Lindemanno:* cf.
etiam *Spengelius* *V.* 103—104 huc revocat ex parte cum *Acidilio Fleck-*
eisenus: post v. 109 exhibent libri: post 110 ponit *Ussingius* 103. Verba
sitit haec anus *Phaedr.* dant libri: corr. *Fleckeisenus* anus haec sitit *Festus.*
stat haec anus *J* quantillum (t sup. vers.) *J.* quantulum *Z* sitit ex sint,
ut vid., *B* modica est libri capitquadrantal *J.* capit quadrante *Z*

PALINVRVS

Pol ut praédicas, vindémia haec huic ánuí non satis sólist.

LEAENA

Séd quom adhuc náso, odos, óbsecutí's meo, 105

Dá vicissím meo gútturi gáudium.

Níl ago técum: ubist ípsus? ipsum éxpeto

Tángere, invérgere in mé liquorés tuos,

Síne, ductím. sed hac ábiit, hac pérsequar.

PALINVRVS

Canem esse hánc quidem magis pár fuit: sagáx nasum habet.

LEAENA

Amábo, 110

Quóia vox sonát procul?

PHAEDROMVS

Cénseo hanc ádpellandam ésse anum.

Adíbo. redi ét respice ad me, Leaéna! 113

LEAENA

Ínperatór quis est? 113^b

Quadrantal vocabant antiqui quem ex Graeco amphoram dicunt
 Plautus in Curculione: 'Anus haec sitit. quantillum quadrantal'
 109. *Priscianus II p. 75, 11*: a 'dnctu' ductim. Plautus in
 Curculione: 'Sine (sino *librorum plerique*) ductim: sed haec abiit,
 hac persequar' *Osbernus p. 168*: doctim adverb., i. docte, unde
 Plautus in Gurgulione: 'omnes liquores in me tuos sino doctim'
 Ductim *ex hoc loco affert glossarium Plautinum: cf. Ritschelius*
Opusc. phil. vol. II p. 247

104. predicas *BJ* uindemia (n *sup. vers.*) *J* hec *EJ* anui ex
 anum *ut vid. B* satis solist *Bothius. satis est soli libri* 105. *Person.*
om. libri cum *EJ* naso, a *ex o B* obsecutu's *Gruterus. Dousa.*
 obsecutus est *libri* 106. gadium *J* 107. nihil *B. nichil EJ*
 Vibi est *B. ubi est EJFZ* 108. inuergere (*gere in ras.*) *B* inme *BJE*
 109. sine *Priscianus. F, Pius. sino BEJZ* doctim *EJ*
 haec *corr. in hac (a superscr.) B²* 110. *Person. Palin. om. libri:*
cf. v. 103 *Tres dochmiacos descripsit Lomanus Spec. crit. p. 32*
 111—116. *Cf. Christius Bemerk. zu d. Plaut. Cant. p. 71* 111. *Totum*
vers. in ras. B cuia uox *BJ. cuia uox E* 112. *Vers. Palinuro*
dant libri praeter Z esse, quod post appellandam (*ita libri*) *addidi,*
post anum supplet Fleckeisenus *Creticum tetrametrum restituunt Lindem-*
mannus et Fleckeisenus, adibo redi et ex v. 113 adscitis 113. *Phaedr.*
personam praemittunt libri praeter Z redi et *B² ex rediet adme*
EJ. huc ad me F. ad me huc Z *Leaena Fleckeisenus. lena libri*
Tetrametrum cret Lindemannus et Fleckeisenus adiuncto v. 113^b
 113^b. *imperator libri* quis es *Z, quod multi defenderunt*

PHAEDROMVS

Vínipollens lépidus Liber

Tibí qui sereánti, siccaé, semisómnae

115

Adfért potiómem et sitím tuam sedátum it.

LEAENA

Quám longe á me abest?

PHAEDROMVS

Lúmen hóc vide!

LEAENA

Grándiorém gradum ergó fac ad me, óbsecro.

PHAEDROMVS

Sálve.

LEAENA

Egon sálva sim, quae siti sícca sum?

PHAEDROMVS

At iám bibes.

LEAENA

Dirí fit.

PHAEDROMVS

Em tibi hóc, anus lepida.

LEAENA

Sálve, 120

Oculíssime homo.

121. Oculissime *Festus videtur ex hoc loco commemorasse p. 178, 22*

114. *Person. add. B²E³ Vini (ex vini et ante id 10 l. spat.) pollens B². vini pollens J Verba lepidus liber in marg. add. E 115. quis creanti BE sicce BE. sicce J semisomne J. semi somne E. semi somne B*

116. ad fert B. affert J Ante et 2—3 litt. spat. E sitim tuam *Guyetus. Reizius. sitim in marg. B². om. EJJF. te Z sedatum ex se datum B². cedatum J id J. it corr. ex id E³ Bacchiacum dimetrum cum clausula iambica statuit Christius 'Metrik' p. 455 117. ame abest BEJ, nisi quod ab est B et ab est ame man. Camerarii in B*

Tetrametrum bacch. fecit Crainius Annal. gymn. Berol. vol. XXI (a. 1867) p. 154 Leaena addito 118. *Person. add. B²F, Pylades. om. EJJZ adme J 119. Person. add. in. B²F, Pylades. om. EJJZ.*

ego JF que siti E. que siti J sic assum E. siccasum JE³ V. 120—146 tractavit Hermannus de metr. p. 130 sqq., trochaicis octonariis descriptis continuis, eodemque Fleckeisenus *Philol. vol. II (a. 1847) p. 106 De v. 120—126 agit Muellerus Pros. Pl. p. 157 adn.: iambicos septenarios feci cum Fleckeiseno quamvis non omnes suspicione*

liberos 120. em E. hem BJFZ tibi hoc *Fleckeisenus. tibi libri 121. oculissime BEJ effunde BEJ in baratrum E.*

PALINVRVS

Age ecfunde hóc cito in bárathrum: prolue própere

Cloácám.

PHIAEDROMVS

Tace, nolo huíc male dicí.

PALINVRVS

Faciam igitur pótius.

LEAENA

Venús, de paulo paúlulum hoc tíbi dabo haud lubénter:

Nam tíbi propitiantés amantes vínum dant potántes

Omíes: mihi haud saepe évenunt talés hereditátes. 125

PALINVRVS

Hoc víde ut ingurgitat ímpura in se mérum avariter faucí-
bus plenis. 126. 127

Charisius p. 190, 2 de adverbis agens haec habet: .. in Curculione: 'salve oculissime homo' 126. Nonius p. 510, 17: Avariter pro avare. Plautus Curculione: 'Hoc vide impura avariter' Priscianus II p. 70, 20: Plautus amicititer, avariter, munditer e. q. s. Osbernus p. 55: avariter, cupide Plautus: 'ingurgitat in se plenis faucibus' Idem p. 252: ingurgito unde Plautus: 'vide ut ingurgitat merum plenis faucibus' Cf. Apuleius Metam. IV, 7: quae diebus ac noctibus nil quidquam rei, quam merum saevienti ventri tuo soles aviditer ingurgitare

inbaratrum *BJ* prolue propere *Fleckeisenus*. propere prolue libri, nisi quod pperę *J* Suspectum esse hunc exitum recte monet *Mohrius de iamb. apud Pl. sept. p. 30.* 122. maledici libri fatiam *E* potius *Fleckeisenus*. male (praemisso 2—3 l. sp. *B*) potius libri 123. depaulo *BJ* Ante paululum (a e corr.) 1—2 litt. spat. *B* hic *BEJ*. hic hoc *Lindemannus* lubentur ex iubentur *E*³ 124. propitiantes amantes *Fleckeisenus*. amantes propinantes libri, nisi quod super propinantes in *J* exstat alit̄ om̄s homines *Ceterum propitiantes iam Bothius scripsit dant potantes Fleckeisenus*. potantes dant libri 125. omnes] homines et in marg. † omnes *B*. at om̄s homines *E*. om. *FZ*. de *J* cf. v. 124 michi *EJ* sepe *BEJ* evenunt *Fleckeisenus*. eveniunt libri 126—131. Anapaesticos describunt octonarios *Studemundus, Spengelius, alii* 126. 127. impura *J* iuse *EJ* faucibus in ras. *B* plenis faucibus *JF* Septenarium fecit *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 247*, haec pro in se et haustibus pro faucibus substitutis *V. 128—129 huc transposuit Fleckeisenus in libris post v. 131 exstantes*

LEAENA

Ah.

PALINVRVS

Quíd est? ecquid lubet?

LEAENA

Lúbet.

PALINVRVS

Etiam mihi quóque stimulo foderé
lubet te.

PHAEDROMVS

Tace, nóló istaec.

PALINVRVS

Taceo: écce autem bibit árcus: pluet, credo, hércle
hodie.

PHAEDROMVS

Perii hércle: huic quid primúm dicam nesció.

PALINVRVS

Em istuc quod míhi dixti. 130

PHAEDROMVS

Quid id ést?

PALINVRVS

Periisse ut té dicas.

PHAEDROMVS

Male tíbi di faciant.

PALINVRVS

Díce isti.

PHAEDROMVS

Iamne égo dico?

PALINVRVS

Quid díces?

PHAEDROMVS

Me periísse.

128. *Phaedr. notam pro Pal. exhibent BF* Post *Quid est spat. in J cum rasura* ec quid *E* inbet *EJ* ter, quod correxit in lubet *E*³ qq^o *B* foderé om. *J* 129. Tace: nolo istaec *Gz.* tace noli libri. tace nihili *Studemundus de cant. p. 89.* tacen an non *Ussingius.* tace tace: noli vel tace modo: noli *Muellerus Pros. Pl. p. 120* *Septenarium admisit Spengelius* arqus ex arcus *E*³ 130. emistuc *E.* hem istuc *BJFZ* 131. periisse *F.* perisse *BEJZ* dicam *J* dii *BJ* fatiant *E* dic libri 132. Iamne ego *Gz.* iam ne ego (om. *F.*) huic libri. iam ego huic *Muellerus Pros. Pl. p. 120.* iamne huic ego *Spengelius* dices, d e corr. *B* periísse *F.* perisse *BEJ* (mepisse) *Z*

PALINVRVS

Age dice.

PHAEDROMVS

Anus aúdi:

Hóc volo scíre te: pérditus súm miser.

LEAENA

Át pol ego óppidó servata.

Séd quid est quód lubet pérditum dícere

135

Té esse?

PHAEDROMVS

Quia ego id quód amo careo.

LEAENA

Phaédrome mi, ne plóra, amabo.

Tu mé curato né sitiam: ego tibi quod amas iam hue ádducam.

PHAEDROMVS

Tibi ne égo, si fidem servás mecum vineám pro aurea statuá
statuam,

Quae tuó gutturi sit mónimentum.

140

Qui me ín terra aequé fórtunatus erít, si illa ad me bítet,
Palinúre?

PALINVRVS

Edepol qui amát, si eget, adfícitur misera aerúmna.

*V. 133—137 ita disposuit Fleckeisenus: aliter Spengelius*133. *Ante scire 2—3 litt. ras. ut vid. B 135. est quid B, quod non nulli defendebant lubet ex lubit B. iubet EJ. corr. in lubet E³**V. 136. 137 octonario complectitur Studemundus de cant. p. 89*136. *quia ego Fleckeisenus. quia libri. quoniam Bergkii: cf. Studemundus de cant. p. 89 137. phedrome BEJ mine EJ Dimetrum fecit anapaesticum Spengelius amabo plora transponcus*138—140. *Anapaestos agnoverunt Spengelius (quinque dimetros), Muellerus Pros. Pl. p. 111. artificiose componit Studemundus de cant. p. 89. trochaeos restituerunt Hermannus et Fleckcisenus 138. nesiciam B.*nesitiam J Tu ne sitiam me curato melius esse dicit Spengelius, T. m. n. s. c. *Pylades 139. Person. add. B²E³. om. J ne ego tibi Muellerus Pros. Pl. p. 405: cf. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 107.*

tibi ne ego BEJF, nisi quod e in ego c corr. B. tibi ne ergo Z sifidem B servas (poster. s sup. v.) J 140. quæ E. que J quae sit tuo gutturi vel quae tuo sit gutturi Muellerus Pros. Pl. p. 409

monumentum BE 141—147. *Anapaesticos septen. discripsi cum Studemundo (qui tamen v. 142 iambicum septenarium dicit) et Spengelio: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 49 141. interra BEJ eque B. eque E*fortunatus aequé erit Spengelius: sed cf. *Christius Metr. p. 289 adme E bítet, prior t ex e ut vid. B. bibet F. 142. qui amat J. qui amat ex qui emat E³. qui emat B adfícitur misera Gz.*

PHAEDROMVS

Non ita res est: nam confido parasitum hodie adventurum
Cum argento ad me.

PALINVRVS

Magnum inceptas si id expectas, quod nusquamst.

PHAEDROMVS

Quid si adeam ad foris atque occentem?

PALINVRVS

Si libet neque voto neque iubeo, 145

Quando ego te video inmunitatis moribus esse, ere, atque ingenio.

PHAEDROMVS

Pessuli, heus pessuli, vos saluto lubens,

Vos amo, vos volo, vos peto atque obsecro,

Gerate amanti mihi morem amoenissimi:

Fite causa mea ludii barbari, 150

Sussulite, obsecro, et mittite istanc foras,

Quae mihi misero amanti ebibit sanguinem.

Hoc vide ut dormiunt pessuli pessumi

Nec mea gratia commovent se otius.

Perspicio nihili meam vos gratiam facere. 155

151. *Osbernus p. 526*: sussilio . . . unde Plautus: 'pessuli sussulite obsecro'

miseram adficitur (afficitur *J*) libri. misera adficitur is *Muellerus Pros. Pl. p. 49*. misera adficitur *Spengelius, Christius Metr. p. 16*, alii erumna *B*. erumna *E*. erumpna *J* 143. rest est *B* hodie *Ritschilius Nov. exe. Pl. p. 90 trochaeis discriptis* 144. adme *E* expectas *BE* nusquam st *B*. nus q st *ex* nus q st *E*³. nusquam est *J* 145. Quid *ex* Quod *B*² ad fores *BE*. adfores *J*. fores *Z* occentum *JFZ* lubet *ex* iubet *E*³ nec — nec *Studemundus* ueto libri 146. immutatis (*s sup. v.*) *J* here *JFZ*. idem *ex* ere *E*³ 147. uos (*s sup. vers.*) *J* lubens (*s sup. vers.*) *J*. idem *ex* iubens *E*³ 148. uos (*s sup. vers.*) *J* amo *ex* ama *J* uolo *E* et in marg. at colo *E*³. colo *F* uos (*s sup. vers.*) *J* 149. amoenis sumi *E* 150. site *Z*. si te *F* mea ludii *Saraenus, Muretus, Lambinus*. mea lidi *ex* me alidi *B*². me alidi *E*. mea lide (*i sup. e*) *J*. mea lydi *FZ* 151. sussulite *BEJ* foras (*s sup. vers.*) *J* 152. que *E*. que. *B*. qua *J* 154. commovent libri otius *BEJ* *V. 155—157 tres trimetros anapaesticos esse censeo cum Christio 'Bemerkungen zu den Cant. des Pl.' p. 44 et Metr. p. 297: ex quaternario trochaico et dimetro cretico compositos esse dicit Studemundus, cui assentitur Brixius Nov. annal. vol. 91 (a. 1865) p. 67: iambicos senarios restituit Spengelius: paullo liberius tractat Fleckeisenus* 155 *Perspicio Muretus,*

St! táce tace!

PALINVRVS

Taceo hercle équidem.

PHAEDROMVS

Sentio sónitum.

Tandem édepol mihi morígeri·pessuli fiunt.

LEAENA. PLANESIUM. PALINVRVS. PHAEDROMVS

LEAENA

Plácide egredere et sónitum prohibe fórium et crepitum cár-
dinum,

Né quod hic agimus érus percipiat féri, mea Planésium.

Máne, suffundam aquolám.

PALINVRVS

Viden ut anus trémula medicinám facit? 160

Eápse merum condídicit bibere: fóribus dat aquam quám
bibant.

PLANESIUM

Úbi tu's qui me cónvadatu's Véneriis vadimóniis?

159. 160. *Priscianus I p. 113, 19*: 'aqua' similiter 'aquula'.
Plautus in *Curculione*: 'Ne quae hic agimus perspiciet
. Planesium mane aquulam'

*Lambinus. respicio JFZ. idem ex respitio B. respitio E nichili
EJ nos (s sup. vers.) J 156. St Muretus. Lambinus. sed libri
equidem Fleckeisenus. quidem BEJF. quid est Z 157. michi
E morigeri E. morieri corr. in morigeri J. morieri B.*

*Act. I Sc. 3. ANVS·VIRGO·ADOLESCENS·SERVVS·B². ANVS
VIRGO ADVLESCENS (C sup. vers.) SERVVS E. AN' LENA. PLA-
NESIŪ. VIRGO. PHEDROM' ADOLESCENS. PALINVRVS SERVVS J.*

158. egredere (*prior r sup. vers.*) J forium *Pylades. forum
libri cardium B 159. Nequod (addito sup. v. q. m. 2)* hic B.
Nec qđ hic J. ne quae hic *Priscianus. ne hic quod Spengelius Plaut.*
p. 109 herus JE³ perspiciet Priscianus meaplanesium B

160. aquulam *libri uidin (d e corr.) B aut J 161. dididicit J.
quum didicit Z: corr. G. Valla 162. tu es E. tues B et ante corr.
J conuadatus libri, nisi quod conua datus E uenerii sua dimo-
niis E. ueneriis uademoniis J. ueneris uadimoniis F Post hunc
versum inserunt E³ in marg. et Z hoc glossema: ubi tu es qui me li-
bello uenerico (corr. in uenerio E³) citauisti ecce me sisto ades contra.
idem F, verbis ecce me — contra omissis. cf. *Anal. Plaut. p. 93**

Sístq̄ ego tibi me et míhi contra itidem tú te ut sistas
suádeo.

PHIADROMVS

Ádsum: nam si absim, haúd recusem quín mihi male sit, mél
meum.

PLANESIVM

Ánime mi, me prócul amantem abesse haud consentáneumst. 165

PHAEDROMVS

Pálinure, Palinúre.

PALINVRVS

Eloquere, quíd est quod Palinurúm voces?

PHAEDROMVS

Ést lepida.

PALINVRVS

Nimis lépida.

PHAEDROMVS

Sum deus.

PALINVRVS

Ímmo homo haud magní preti.

PHAEDROMVS

Quíd vidisti aut quíd videbis mágis dis aequiperábile?

PALINVRVS

Mále vales, ere, quód mihi aegrest.

PHAEDROMVS

Mále mi morigerú's: tace.

163. contra te *Scaliger* tu te ut *Fleckeisenus*. ut *libri*. ted ut *Guyetus* 164. assum *BE* absũ *E* aut *Z*: *corr. Saracenus* recusem (c ex t fecit et em in ras. scripsit m. 2) *B* qum *B* Ante mel 1 litt. eras. in *B* 165. anime me *JF* me ex *deterioribus codd.* recepit *Bothius*: om. *BEJFZ*. tam *Weisius* procol (u sup. o) *E* amantem (*post. a e corr.*) *B* ab esse *J* consentaneum st *B*. c̄sentaneum est *J* 166. eloquere *E* qd̄ *E* vocas *Fleckeisenus* 167. homo *addidit in marg. B²*: om. *EJFZ* magni precii *B*. magni p̄cii ex magni p̄cium *E*. in *J* quid exstiterit dici nequit: om. *Z*: *addidit primus G. Valla* 168. haud *E* diis *BJ*. diis ex dies *E³* aequiperabile *JFZ*. equiparabile *E*. equiparabile ex equi parabile *B²* 169. vales ere *Acidalius*. ualere te *EJZ*. idem ex ualere te *B²*. ualere te quidem *F* quod mihi egre st *B*. quod mihi egre est *E*. quod mihi aegre est *J*. quidem egre mihi est *F* mihi *libri* morigerus *BEFZ*. morier' et g sup. vers. *J*

PALINVRVS

Ípsus se exeruciát qui homo quod amat vídet nec potitur
dúm licet. 170

PHAEDROMVS

Récte obiurgat: sáne haud quidquamst mágis quod cupiam
iámdiū.

PLANESIVM

Téne me, amplectere érgo.

PHAEDROMVS

Hoc etiamst quam ób rem cupiam vívere:
Quía te prohibet érus, clam potior.

PLANESIVM

Próhibet? nec prohibére quit
Néc prohibebit, nísi mors meum animum ápste abalienáverit.

PALINVRVS

Énimvero nequeó durare quín ego erum accusém meum: 175
Nám bonumst pauxillum amare sáne, insane nóu bonumst.
Vérum totum insánum amare hoc stúltumst, quod meus érus facit.

PHAEDROMVS

Síbi sua habeant régna reges, síbi divitias dívites,
Síbi honores, sibi virtutes, síbi pugnas, sibi proélia:
Dúm mi abstineant ínvidere, síbi quisque habeant quód
suomst. 180

170. Isus *J* ex cruciat *B*. exeruciat *E* potitur *BEF*, *Hermolaus*. patitur *ex* potitur *J*. poterit *Z* 171. aut *B*. haud *ex* aut *E*³ quicquam st *BE*. quicquam est *J*. quicquam *F* iamdiu *Gulielmius*, *Dousa*. tamdiu *BJFZ*. tandiu *E* 172. amplectere (*e sec. in ras.*) *B* ergo *ex* uirgo *B* etiam est *BEJ*. etiam *Z* quam obrem *BE* 173. herus *EJ* clam *Guyetus*. clam ero *BEJFZ*, nisi quod hero *JFZ* idemque *ex* ero *E*³ prohibet? ita interpuncti *ed. Junt. a. 1522* nec prohibet *Z* quit *ex* quid *E*³ 174. apste *B*. abs te *E*. abste *J* alienauerit *F* *V. 175—177 post v. 180 ponit Fleckeisenus* 175. enim uero *BEJ* herum *ex* erum *E*³. herum *J* 176. bonum est *BEJ* *Post amare maius spatium in J* bonum est *BEJ* 177. *Delet h. v. Guyetus* hoc stultumst *Gz.* hoc est libri: *cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 60* herus *J*. idem *ex* erus *E*³ 178. *Planesio dat Z* diuicia *B* 179. *Versus non ab omni suspicione liber: sibi illi Fleckeisenus* prelia *BE*. pelia *J* *Ceterum debebat versum Guyetus* 180. mihi libri habeant quisque *J*. habeat quisque *F*. quisque habeat *Pylades* suum est libri

PALINVRVS

Quíd tu? Venerín p̄v̄igilare té vovisti, Phaédrome?
Nam hóc quidem edepol haúd multo post lúce lucebít.

PHAEDROMVS

Tace.

PALINVRVS

Quíd, taceam? quin tu ís dormitum?

PHAEDROMVS

Dórmio: ne oclámites.

PALINVRVS

Tú quidem vigilas.

PHAEDROMVS

Át meo more dórmio: hic somnúst mihi.

PALINVRVS

Heús tu, mulier: mále mereri de ínmerente inscítia. 185

PLANESIVM

Írascare, sí te edentem hic á cibo abigat.

PALINVRVS

Ílicet:

Páriter hos períre amando vídeo: uterque insániunt.

Víden ut misere móliuntur? néqueunt con̄plectí satis.

Étiam dispertímini?

PLANESIVM

Nulli hómínist perpetuóm bonum:

Iam huíc voluptati hóc adiunctumst ódium.

181. uenerin (ne sup. v.) *J.* uenerin ex uenerim *E*³ uouisti ex nouisti *E*³. nouisti *F* phedrome *B.* phedro me *E.* phero me *J*
182. lucebit, c ex b ut vid., *B* 183. tu is ex tuis *E*³
acclamites ex ocllamites *E*³. acclamites (prior c et s sup. v.) *J.* acclamites *F* 184. haec *Dousa* somnus est libri 185. est mihi heus *J*
tu s. v. *B* mále ex mala *B* dein merente *E.* de immerente *J.* demerente *F* inscicia est ex inscia est *B.* insc̄a est *E.* inscicia est *J* 186. *Person. om. B* irascare *Lambinus.* irascere libri
Ante edentem 2 litt. eras. et prima e et m e corr. B Post edentem
2—3 litt. eras. *B* acibo *BEJ* illicet *F* *Paullo post illicet*
posterior man. eho scripsit et deleuit in B 187. phire (h exp. m. 3) *E*
amando (an e corr.) *B* 188. uiden ex uidin *B* miserei *Seyffertus*
Stud. Pl. p. 9 nec queunt *JF.* neque queunt *Z* con̄plecti (post.
c sup. v.) *E.* con̄plecti *BJ* 189. et iam ex etiam *B*². et iam *J*
dispertimini (s sup. v. m. 3) *E.* dispartimini *F.* disiungimini *Muellerus*
Pros. Pl. p. 407 adn. 2. dispertimini etiam *Guyetus* nulli homínist
Ussingius. nulli est homini libri perpetuum libri 190. adiunctum

PALINVRVS

Quid ais, própudium? 190

Túne etiam cum nóctuinis óculis odium mé vocas?

Ébriola's persólla, nugae.

PHAEDROMVS

Tún meam Venerem vítuperas?

Quíd? istum mihi pollúctus virgis sérvos sermoném serat?

Át ne tu hercle cúm cruciatu mágno dixisti íd tuo.

Ém tibi maledíctis pro istis, díctis moderari út queas. 195

PALINVRVS

Tuám fidem, Venus nóctuvigila.

PHAEDROMVS

Pérgin etiam, vérbero?

PLANESIVM

Nóli, amabo, vérberare lápidem, ne perdás manum.

PALINVRVS

Flágitium probrúmque magnum, Phaédrome, expergéfaxis:

Béne monstrantem púgnis caedis: hánc amas, nugás meras.

Pótine fieri ut ímmodestis tuís modereris móribus? 200

192. *Osbernus* p. 536: persolus, a, um -i- assiduus; unde *Plautus*: 'ebriolae et persolae nugae' Cf. *glossae a Loewio Prodr.* p. 261 *allatae*: persolla: persona uilis, persolla: persona minor, quibus *ibidem* addit *Placidum* p. 74, 8: persollas: personas

est *EJF*. adiunctum *B*. adiuentum *Z* ais (s sup. v.) *J*
 191. tun *BEJ*. tum *F* noctuinis ex uoctu in is *B*². noctuinis *E*,
G. Valla. nocturnis *JFZ* oculis ex osculis *B* 192. ebriola's pers-
 solla, nugae. *Gz.* ebriola persolla (ex persole m. 2) nuge *B*. ebriola
 psole nuge *E*. ebriola psole nugae *J*. ebriola persole (persole *Z*) nugae
FZ. ebriolae persolla, nugae *Bothius*. ebriolae persollae nugae
Ussingius 193. Quid? istum *Gz.* quod quidem *BEJFZ*, nisi quod
 qđ ex qu//// (circiter 3 litt. erasae) *B*, ut videatur exstitisse quidē. ta-
 lem *Ussingius*. quem quidem *Lambinus* michi *E* pollutus *JFZ*
 seruus libri *Ceterum* versus *Planesio* tribuunt *Lambinus*, *Ussin-*
gius: expungit *Guyetus* 194. ne tum *Z*: corr. *G. Valla* crutiatu
E dixisti id (id ex tuo corr.) tuo *B*. dixisti tuo *JF* 195. Em *E*.
 hem *BJFZ* proistis *E* 196. noctu uigila *BEJZ* 197. neperdas
BJ 198. flagicium probrumque magnum (a m. 2 in ras. ut vid.) *B*.
Langiani. magnum flagitium probrumque *EJFZ* phedrome *BEJ*
 experge facis *EJ* 199. cedis *BEJ* 200. Potine *Pius*, *Luchsius*
Hermæ vol. VIII (a. 1874) p. 116. hocceine *BEJFZ* fieri] istis
 (ante vel post ium.) *Luchsius* l. c. immodestis *J* tuis modereis

PHAEDROMVS

Aúro contra cédo modestum amátorem: a me aurum áccipe.

PALINVRVS

Cédo mihi contra aúrichalco, quóí ego sano sérviam.

PLANESIVM

Béne vale, ocule mí: nam sonitum et crépitum claustrorum
aúdio:

Aédituom arbitrór aperire fánum: quaeso ad húncc modum
Ínter nos amóre utemur sémper subreptício? 205

PHAEDROMVS

Mínime: nam parasítum misi núdiusquartus Cáriam
Pétere argentum: is hódie hic aderit.

PLANESIVM

Nímium consultás diu.

PHAEDROMVS

Íta me Venus amét, ut ego te hoc tríduom numquám sinam
Ín domo esse istác, quin ego te líberalem líberem.

PLANESIVM

Fácito ut meminerís: tene etiam priúsqvam hinc abeo
sávium. 210

206. *Osbernus p. 160*: nudiusquartus unde Plautus: 'parasitum misi nudiusquartus Cariam'

Seyffertus Phil. vol. XXIX (a. 1870) p. 387. hic te modereris libri, nisi quod moderere *FJ*. te hic modereris *Camerarius*. admoderere *Luchsus l. c.* morigereris *Brixius (et ut tu) Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 764.* te modereris *Ussingius* 201. ame *BEJ* accipe *Palinurus E*
202. *Person. add. E³* auricalco *J* cui *BEJ* saue *Z Post* seruiam *del. Planesium E³* 203. *Person. add. E³* uale (a ex e) *B* minam *E* sonitu et crepitu claustrorum audio *cum sequentibus iungens Bothius* 204: Aedituom arbitror aperire fanum *Gertzius*. edituom aperire fanum quousque libri, nisi quod aeditium *F et quo usque EJ*. aedituom fanum aperire arbitror: set *Fleckeisenus*. aedituom aperire reor fanum. quousque *Seyffertus Phil. vol. XXVII (a. 1868) p. 443.* aedituomque aperire fanum. quousque *Pylades. Cf. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 779* queso *J. queso BE* adhuc *EJ* 205. utemur *Pius*. utimur libri surrepticio *BJ*. surreptitio (prior *p del. m. 2) E* 206. minime *BEJ*. minimo (scil. spatio) *Acidalius nudius quartus BEJ* 207. hodie (h sup. v.) *J PLANESIVM Nimum (PL e corr.) B* consultas diu (tas diu *m. 2 fort. ex tus es diu) E* 208. triduum *BEJ* 209. indomo *BE* 210. prius quam *B abeo ex habeo E³* suauium *I'*

PHAEDROMVS

Si équidem hercle mihi régnum detur, núnquam id potius
pérsequar.

Quándo ego te vidébo?

PLANESIVM

Em istoc vérbo vindictám para:
Sí amas, eme: ne rógites. facito ut prétió pervincás tuo.
Béne vale.

PHAEDROMVS

Iamne égo relinquer? púlcre, Palinure, óccidi.

PALINVRVS

Égo quidem, qui et vápulando et sómno pereó.

PHAEDROMVS

Séquere me. 215

211. si equidem *Gz.* siquidem *libri* mihi delet *Guyetus. Luch-*
sius Herm. vol. VIII (a. 1874) p. 122. mi hercle *Bothius. librorum*
scripturam defendit Brixius de pros. p. 25 Ante id *ras. J*
212. em istoc verbo *Ribbeckius de partic. p. 30.* hem istoc uerbo *libri,*
nisi quod istuc J: quod sanum esse negat Ussingius; sibi talia placere:
audisti hoc verbum *vel dicam verbo* 213. eme *ex ime ut vid. J*
nerogites *B.* ne rogitas *F* precio *BJ* 214. iam ne *EJ* pulcre?
in ras., in qua palinure? scriptum erat B². pulchre *EJ* 215. Phaed.
Sequere me *om. B*

ACTVS II

CAPPADOX. PALINVRVS

CAPPADOX

Migráre certumst iám nunc e fanó foras,
 Quando Aésculapi ita séntio senténtiam,
 Ut quí me nihili fáciat nec salvóm velit.
 Valétudo decréscit, adcrescít labor.

Nam iám quasi zona líene cinctus ámbulo: 220
 Geminós in ventre habére videor fílios.
 Nil métuó nisi ne médius disrumpár miser.

PALINVRVS

Si récte facias, Phaédrome, auscultés mihi,
 Atque ístam exturbes éx animo aegritúdinem.
 Pavés parasitus quía non rediit Cária: 225
 Adférre argentum crédo. nam si nón ferat,
 Torménto non retinéri potuit férreo,
 Quin réciperet se huc ésum ad praesepém suam.

228. *Charisius p. 59, 11*: hoc praesepe neutraliter [dicimus et hoc

Act. II Sc. 1. CAPADOX LENO SERVVS. B²E. CAPADOX LENO PALINVRVS SERVVS J 216. mi grare *B* certum st *B*. certum est *J* nunciam *Fleckeisenus* efano *BJ*. effano *E* 217. esculapi, e ex p *B*. esculapi *E*. esculapii *J* 218. utqui ex utquid *ras. E* nichili *EJ* fatiat *E* uenit *J* 219. uale tu do *E*. ualitudo *JF*. ualetudo iam *Brugmanus l. s. s. p. 45* ac crescit *J* 220. quasi zona ex zona quasi *F* cinctus *E* 221. in ventre *BEJ* 222. 223. *His versibus in B adscripsit man. saec. XIII/XIV haec*: solent tibi oculi duri fieri censesne locustam esse, ad quae *Camerarius addidit*: haec ad *Menaech.* pertinent. *Cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 274: spectant ad v. 231* 222. nihil *B*. nichil *E* me *F* me dius *E* disrumpar ex dirumpar *E³* 223. fatias *E* phedrome *BEJ* michi *EJ* 224. ex animo *EJ* egritudinem *E* 225. parasitus (situs ex tus) *B* redit *B* 226. ad ferre *B*. afferre *J*. at ferre *Acidalius* credo nam ex credonam *E³* sinon *J* 227. potuit ex ptuit *E²*. at poterit in marg. *E³*. poterit *F* 228. recipiat *Bothius* cessum *Nonius*. essum *Fleckeisenus*. cessim

CAPPADOX

Quis hic ést qui loquitur?

PALINVRVS

Quóiam vocem ego aúdio?

CAPPADOX

Estne híc Palinurus Phaédromi?

PALINVRVS

Quis hic ést homo 230

Cum cónlativo véntre atque oculis hérbeis?

De fórma novi: dé colore nón queo

Novísse. iamiam nóvi. lenost Cápadox.

Congrédiar.

CAPPADOX

Salve, Pálinure.

PALINVRVS

O scelerúm caput,

praesepium,] pluraliter praesepia. sed Plautus in Curculione feminine, 'esum ad praesepem suam' Cf. *Probi cathol.* p. 8, 3: hoc praesepe huius praesepis declinatur. nam quod Plautus: 'haec praesepes mea est' genere feminino, sicut apud Graecos, auctoritas est, non ratio: vide *Keilii adnotationem. idem constat apud Marium Plotium (M. Claudium) Sacerdotem p. 472, 25. Nonius p. 218, 3: Praesepia neutri sunt generis Feminino Plautus in Curculione: 'quin huc cessum ad praesepim suam' 231. Festus Pauli p. 58, 17: Collativum ventrem magnum et turgidum dixit Plautus, quia in eum omnia edulia congeruntur Placidus p. 30, 4 ed. Deuerl.: conlatus: magnus e conlatione factus. Huc rettulit Kochius *Mus. Rhen. vol. XXVI (a. 1871) p. 551 Osbernus p. 150: Collativus: capax, sinuosus, latus. Plautus: 'quis est hic cum collativo ventre et oculis herbeis?' Cf. p. 220: . . . unde Plautus: 'quis hic homo est herbeis' et p. 273: herbeus unde Plautus: 'quis cum collativo ventre et oculis herbeis?'**

Passeratius. praesepem suam *Charisius.* Pylades presepe suum *EJ.* presepe suum *B.* presepe suum *Z.* presepe suam *F.* idem *Nonius* 229. quo iam *EJ* ego om. *EJFZ* 230. est ne *J.* es ne *B.* esne *E* phedromi *BEJ* quis ex qui *B?* cf. *Seyffertus Stud. Plaut. p. 27 adn. 20.* qui *EJFZ* 231. cum (c in ras. ut vid.) *B?* collatio *BEJ* 232. Post forma eras, u in *J* decolore *BJ* 233. iam iam *BEJ* leno (n ex m ras. *B*) est *BEJ* capadox *BF* 234. salve (ue corr. m. 2) *B* oscelerum *E* caput ex capud *E?*

Salvétó. quid agis?

CAPPADOX

Vívo.

PALINVRVS

Nempe ut dignus es. 235

Sed quíd tibist?

CAPPADOX

Lien énecat, renés dolent,
Pulmónes distrahúntur, cruciatúr iecur,
Radíces cordis péreunt, hiraе omnés dolent.

PALINVRVS

Tum te ígitur morbus ágitat hepatiárius.

CAPPADOX

Lién dierectust.

PALINVRVS

Ámbula: id lieni óptumumst. 240

CAPPADOX

Facilést miserum inridére.

PALINVRVS

Quin tu aliquót dies

236. *Varro de L. L. VII, 60*: Dividia ab dividendo dicta, quod divisio distractio est doloris: itaque idem in *Curculione* ait: 'Sed quid tibi est? Lien enecat, renes dolent, pulmones distrahuntur' *Osbernus p. 301*: lien unde Plautus: 'lien necat, renes dolent, pulmo distrahitur'. Cf. *Festus Pauli p. 101, 6* 240 sqq. *Fortasse ex hoc loco turbato petita sunt, quae Serenus Sammonicus c. 23 v. 429 habet*: Dulcia, Plautus ait, grandi minus apta lieni. cf. *Anal. Plaut. p. 110, ubi talem ludens finxi versiculum*: Nam grándi lieni mínus sunt apta dúlcia

235. uiuo ex uino J 236. tibi est BEJ enecat *Fleckeisenus*
ex *Varrone*. necat libri 237. crutiatur E iecur ex iecor B
238. hiraе *Turnebus*. *Fruterius*. chire B. chire E. at crie in marg.
E³. chrae J. criae F. crię Z Ceterum spurium hunc versum dicit
Guyetus, fortasse recte 239. te igitur te E hepaticarius E³. G.
Valla. he patiarus E (u s. v.) J. epaticarius B. epaticarius FZ. apaticarius
Guyetus ab ἀπατῶν ducens 240. *Versum, qui in libris post 244 fertur,*
huc revocavit Acidalius: alia quaedam turbata esse suspicatus sum *Anal.*
Pl. p. 108 sq.; videtur enim lacuna esse ante v. 241: quamquam non
omnia iam probo quae ibi disputavi: cf. testimonia *Person.* hoc loco
om. E dierectust *Camerarius*. dieructus B. *Langiani*. di eructus
E. dirruptus JE³. dirruptus FZ lieni (i post. man. recentior) J
optunum est J 241. facile est BJ irridere J Quintu E

Perdúra, dum intestína exputescúnt tibi,
Nunc dúm salsura sát bonast. si id féceris,
Veníre poteris íntestinis vílius.

CAPPADOX

Anfér, quaeso, ista atque hóc responde quód rogo: 245
Potin cóniecturam fácere, si narrém tibi
Hac nócte quod ego sómniavi dórmiens?

PALINVRVS

Vah, sólus hic homost quí sciat divínitus:
Quin cóniectores á me consiliúm petunt:
Quod eís respondi, ea ómnes stant senténtia. 250

COQVOS. PALINVRVS. CAPPADOX

COQVOS

Palinúre, quid stas? quín depromuntúr mihi
Quae opus súnť, parasito ut sít paratum prándium,
Quom veníat?

PALINVRVS

Mane sis, dum huíc conicio sómnum.

COQVOS

Tute ípse siquid sómniasti, ad mé refers.

242. 243. *His versibus man. saec. XIII/XIV in B adscripsit haec:*

albū an átrū uinū potas
quđ tibi quesito op' est

et addidit Camerarius et haec. Cf. v. 222. 223 242. ex putescunt

B. exputrescunt E³FZ Dura dum, ne intestina putrescant tibi

Acidalíus 243. nunc enim Ussingius saltura JFZ. insaltura E

Post salsura 7 litt. ras. B bona est BJ Nondum [idem Luch-

síus Hermae vol. VIII (a. 1874) p. 117] salsura sat bona est. ni id

feceris Acidalíus 244. uilius ex uilibus B² ut vid. uilius capp E: cf.

v. 240. 245. Person. om. J aufer quaeso ista Fleckeisenus. aufer

istaec quaeso libri, nisi quod ista ec queso E et queso J

246. pos(s del. m. 3)tinconiecturam E fácere (fa ex si et cere in

5—6 litt. ras.) B² 248. homo st B. homo est J 249. ame BEJ

250. respondi (ondi e corr.) B

Act. II Sc. 2. COCVS SERVVS LENO BEJ 251. michi E

252. que EJ sunt e corr. E² sit ex sint E³ prandium paratum

JF 253. cum J ueniat ex ueniet B conitio BEJ 254. Ante

hunc versum Brixíus Nov. annual. vol. 101 (a. 1870) p. 764 velut talem
intercidisse suspicatur: Immo égo coniciam: nám coniecto sum óptu-

PALINVRVS

Fateór.

COQVOS

Abi, deprome.

PALINVRVS

Áge tu interea huic sómniū 255

Narrá: meliorem quam égo sum supponó tibi:

Nam quód scio omne ex hóc scio.

CAPPADOX

Operam ut dét.

PALINVRVS

Dabit.

CAPPADOX

Facit híc quod pauci, ut sít magistro oboédiens.

Da mi ígitur operam.

COQVOS

Tam étsi non noví, dabo.

CAPPADOX

Hac nócte in somnis vísus sum tuérier 260

Procúl sedere lónge a me Aesculápiū:

Neque eum ád me adire néque me magni pëndere

Visúmst.

mus *Person. om. Z: add. Pius* tu te *EJ* adme *E*
 refer *ex* refers *F* 255. Ca. Fateor. Co. Abi *Z: corr. Pius*
 Fateor cocus abi *E: coens del. lineola E³* 256. subpono *B. sup-*
 pone *Z: corr. Saraccus* 257. namquid *J* exhoc *E* 258. *Pers.*
add. E². om. F magistro oboediens *Muellerus Pros. Plaut. p. 530.*
magistro obsequens libri, nisi quod o bsequens B. magistro suo obse-
quens Pylades. magisterio obsequens Brixius Nor. annal. vol. (a. 1870)
p. 765: hiatum defendunt Spengelius Plaut. p. 235, Geppertus Annal.
gymn. Berol. vol. XIX (a. 1865) p. 903, Luchsius Studem. Stud. vol. I
p. 6, Wagnerus praef. Trin. p. VI 259. mihi *BJ. michi E* operam? *B,*
unde dan Loewius. operam. cocus E tam et si *B. et si JF* vovi mire
Dousa Post dabo n. 2 CĀĪ et 5 litt. ras. B 260. insomnis *BJ*
 visus sum tuerier *Lambinus. uisussum uiderier in ras. B. uisus sum (post*
sum spat. c. 6 litt.) uiderier E. uisus sum uiderier JFZ. visus sum in-
terier Camerarius. visus sum uiderier defendit Kampmannus de Ab
p. 27 collato v. 254 Rud. similiter corrupto. visus est uiderier Camerari-
us Aesculapius scribens v. 261 261. ame *BEJ* esculapium *EJ*
 262. eum deleri macult *Ussingius visust v. 263 defendens* adme *E*
 magnipendere *E* 263. uisum est *JF, Acidalius. uisu st B.*
 uisust *E. Pal. usust Z* cocus Item *E* scilicet *B² in ras.*

COQVOS

Item alios deós facturos scilicet:

Sane illi inter se congruunt concórditer.

Nihil ést mirandum mélius si nil sít tibi:

265

Namque incubare sátius te fuerát Iovi,

Auxílio tibi qui in iúre iurandó fuit.

CAPPADOX

Si quídem incubare quí periurarínt velint,

Locus nón praeberi pótis est in Capitólio.

COQVOS

Hoc ánimum advorte: pácem ab Aesculápio

270

Petás, ne forte evéniat tibi magnúm malum

Quod ín quiete tibi portentumst.

CAPPADOX

Béne facis:

Ibo átque orabo.

COQVOS

Quaé res male vortát tibi.

266. *Servius ad Aen. VII, 85*: Incubare dicuntur proprie hi qui dormiunt ad accipienda responsa: unde est 'ille incubat Ioui' i. e. dormit in Capitolio, ut responsa possit accipere *Quae ex memoria attulisse puto Servium, qui saepius similiter erravit*

264. *Pal. person. praem. F²* interse *B.* intra se *F* congruunt libri *Ceterum hunc versum et v. 263 delet Weisius* 265. *Coci person. praem. F²* nichil *EJ* nihil sít *EJ* (nichil) *FZ.* nihil fit *B*

266. nanque *JF.* Co. Nanque *Z* satius te (te s. v. m. 2) *B.* te satius *Z* 267. Auxilio tibi qui *Gz.* qui tibi auxilio *EJZ.* qui tibi auxilium *B.* qui tibi *F* iniure *BE.* iniure ex imure *J* fuit libri omnes: tulit *Camerarius* auxilium ex *B* recipiens auxilio fuit *F*

Ceterum varie transposuerunt viri docti: tibi qui e. q. s. Camerarius: auxilium tibi qui Fleckeisenus: auxilium qui tibi in e. q. s. Muellerus Pros. Pl. p. 350: Quia tibi is idem ibidem: tibi cui auxilium e. q. s. Acidalius 268. siquidem *BEJ* qui periurarint, velint *Fleckeisenus.*

velint qui periuranerint *BF.* velint qui iurauerint *J.* velint qui iurauerunt *EZ.* *De ulint noli cogitare cum Kochio Nov. anal. vol. 101 (a. 1870) p. 685* 269. non preberi *E.* nonpreberi *J* potis (is m. 3 e corr.) *E* incapitolio *BEJ* 270. huc *E³F* ab aescula pio (sc e corr.) *B.* abesculapio *J.* ab esculiõapio *E* 271. ne forte eveniat tibi *Gz.* ne forte (neforte *BJ*) tibi eueniat libri. ne fors tibi evenat *Fleckeisenus.* ne tibi forte evenat *Muellerus Plaut. Pros. p. 391*

272. inquiete *BE.* in quiete ex inquiete *J* tibi eueniat *E.* tibi *E³* portentum st *B.* portentumst (r sup. v.) *E.* portentum est *J* *Palinuri person. exhibet F* benefacis *J* 273. *Capa. praem. F*

PALINVRVS. PHAEDROMVS

* * * * *
 * * * * *
 * * * * *
 * * * * *

PALINVRVS

Pro di ímportales, quém conspicio? quis illic est?

Estne híc parasitus qui áb ero missust Cáriam? 275

Heus éxi, Phaedrome, éxi, exi, exi inquam ócius.

PHAEDROMVS

Quid istíc clamorem tóllis?

PALINVRVS

Parasitúm tuom

Videó currentem eccíllum usque in platea última.

Hinc aúscultemus quíd agat.

PHAEDROMVS

Sane cénseo.

CVRCVLIO. PHAEDROMVS. PALINVRVS

CVRCVLIO

Dáte viam mihi, nóti ignoti, dúm ego hic officíum meum 280

que E. que Jⁿ Post hunc versum plura intercidissee vidit Fleck-
 eisenus: adnectitur in libris v. 274 sine ullo spatio

274. Person. omittunt libri: corr. Angelius proh E díi J
 immortales BE conspicio E quis Pylades. Seyffertus Stud.
 Pl. p. 27: cf. v. 230: qui libri 275. est ne hic BE. est me J
 qui ab ero missust Cariam Gz. qui missus est in chariam BEJFZ,
 nisi quod incariam EJ. in versus explendi causa additum duco. missus
 quist in Cariam Bothius 276. heus exi Camerarius. heus libri
 phedrome B. phedrome EJ . ex . xi . xi . E: corr. E³. exi exi JF
 quam F. foras inquam Pylades otius EJ 277. Palinuri
 person. praem. BEJ Quid F, Saracenus. Seyffertus Philol. vol. XXIX
 (a. 1870) p. 392 adn. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765. qui
 BEJZ tollos J Coco tribuunt BEJFZ: corr. Angelius tuum libri

278. video currentem Camerarius. uideo occurrentem BEJZ. uideo
 occurrentem F eccillum Muellerus Pros. Pl. p. 685. ellum libri,
 nisi quod sup. vers. i. uiden E³ inplatea EJ. in platead Bothius.
 Ritschelius Nov. exe. Pl. p. 63. platea in Camerarius última BEJ

279. quid aiat Scaliger Palinuro tribuunt extrema verba BEJ, Coco F
 Act. II Se. 3. CVRCVLIO PARASITVS. ADOLESCENS. SERVVS.
 BE. CVRCVLIO PARASITVS. PHEDROMVS ADOLESCENS PALI-
 NVRS SERVVS J 280. Date (4 litt., fort. mihi, erasae) ex ate B²

Fácio: fugite omnés, abite et dé via decédite,
 Néquem in cursu cápite aut cubito aut péctore offendam aút genu.
 Íta nunc subito própere et celere obiéctumst mihi negótium.
 Néque nunc quisquamst tám opulentus, qui mi obsistat ín via,
 Néc strategus néc tyrannus quisquam neque agoránomus 285
 Néc demarchus néc comarchus néc cum tanta glória,
 Quím cadat, quin cápite sistat ín via de sémita.
 Túm isti Graeci pálliati cápite operto qui ámbulant,
 [Qui íncedunt suffárcinati cúm libris, cum spórtulis,]
 Cónstant, conserúnt sermones ínter sese drápetae: 290
 Óbstant, obsistúnt, incedunt cúm suis senténtiis:
 Quós semper videás lubentes ésse in thermipólio:

292. *Osbernus p. 275: hermopolium unde Plautus 'quos semper videas bibentes esse in hermopolio'*

michi *EJ. del. Bothius* noti ignoti *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61 (a. 1851) p. 18: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 395. noti atque ignoti libri offitium E In marg. 7—8 litt. scriptae non m. 1 eras. B*

281. fatio *E* fugtae(?) *J* omnis *E* denia *J* decedite *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 398. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 763. secedite libri* 282. incursu *BJ. idem ex incursum ut vid. ras. E* cubito *ex capito ut vid. E³* aut genu *add. B²*

283. subitum *Ussingius* et propere *F* scelere *J* obiectum st mihi negotium *B. obiectumst michi negotium E. obiectum michi ē negotium J*

284. Neque nunc quisquamst *Gz. nec quisquam st B. nec quisquamst E. nequisquam est J. nec quisquam est F. nec quisquam Z. nec quisquam sit Pius tamopolentus J. (est) tam pol opulentus Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 399. (sit) tam opulens civis Muellerus Pros. Pl. p. 605* michi *EJ* inuia *EJ* 285. tyrannus *B. tyrannus J* nec *BEJ* agora nomus *E* 286. *Versum spurium notat Guyetus* demarcus *E* chomarcus *BE* 287. Quin cadat *ex* Qui in cadat *B²E* quincapite *EJ* inuia *B. inuiam EJZ* desemita *BJ*

V. 288—300 practer v. 298 obelo notat Guyetus 288. isti *E³FZ. istic BEJ* graeti *B. greti J. greci E* quod (1 qui *sup. vers. m. 3) E* 289. Quincedunt *ex* Quin cedunt *B². Qui incedunt ex* Quin cedunt *E³* suffarcinati cum *ex suffarcinaticum E³. suffarti-*nantí cum *J. subsarcinati cum Lambinus liberis J* *Ceterum hunc versum postea additum duco* 290. conserunt *F. idem Fleckeisenus. conferunt BEJZ* *Verba sermones inter se trapete in ras. B* inter sese *Camerarius. inter se libri, nisi quod intra se F* drapete *E. drapete et sup. v. 1 trapa zete J. trapezitae at draiete F* 291. *De hoc quoque versu dubito* occedunt *Bothius* 292. libentis *E et sup. v. 1* bi *E³. idem (libentes) ex codice suo Lipsius probatum Acidalio. bibentes BJFZ, nisi quod bibentis J* in thermipolio *Fleckeisenus. in hermo-*polio *ex inhermipolio B². inhermipolio E. in hermopolio F. in her-*

[Úbi quid subrupuére, operto cápitulò calidúm bibunt,]
 Trístes atque ebríoli abscedunt: eós ego nunc si offéndero,
 Éx unoquoque eórum excutiam crépitum polentárium. 295
 Túm isti quí ludúnt datatim sérví scurrarum ín via
 Ét dadores ét factores ómnis subdam súb solum.
 Proín sese domí contineant, vítent infortúnio.

PHAEDROMVS

Récte hic monstrat, si ímperare póssit: nam ita nunc mós viget,
 Íta nunc servitiúmst: profecto módus haberi nón potest. 300

· CŪRCVLIO

Écquis est qui míhi commonstret Phaédromum geniúm meum?

294. *Osbernus p. 73*: ebriolus unde Plautus 'tristes atque ebriolli incedunt' 295. *Charisius p. 239, 19*: Trit Naevius in Corollaria. significat autem, ut ait Plautus in quadam 'crepitum polentarium', id est peditum [in Cureulione], *ubi inquit eiiciam Fabricius, inquit excutiam codex Bondami* 296. *Nonius p. 96, 15*: datatim id est invicem dando. Plautus Curculione 'tum isti qui ludunt servi scurrarum datatim in via'

mopoleo Z. in hermopolo J Hunc versum damnat *Ussingius*
 293. *Versum postea additum esse puto ut v. 289* subrupuere *Fleck-eisenus*. subripuere BZ. subripuere ex subripuete ut vid. E. surripuere JF ubi quom sorbuere cal. e. q. s. *Acidalius* capitulo ex captulo E³ bibunt E 294. ebríoli J abscedunt *Bothius*. incedunt libri. cedunt *Ussingius* eos ego nunc si Gz. eos ego si libri. eos ego si hic *Fleck-eisenus*. eos ego hic si *Muellerus Pros. Pl. p. 31*. ergo eos si *Lachmannus ad Lucr. p. 214* 295. ex uno quoque BE. exuno quoque J excutiam *Camerarius: vide testim.* extiam B. exciam E. eiciam J. eiiciam E³FZ crepitum ego *Lachmannus ad Lucr. p. 214* exciam defendens polentorium (sup. post. o add. a m. 2) E. an pol polentarium?
 296. istos *Bothius ex Langianis* inludunt J datatim ex cladatim B². datatim post scurrarum *Nonius* seruiscurrarum ex seruis currarum B². seruis currarum ex seruis currarum ras. E inuia BEJ
 297. et clatores *Loewius* factores BEJF. Pius. factores Z. *Loewius* omis BJ sub dam B sub solum BF. G. Valla. sub soli um (i ex ae m. 3) E, ubi t solum add. E³. subsoliám F. subsolinum Z 298. proin sese Gz. pro inse B. proinse EJ. proin se F. proin Z. proin se illi *Fulmannus Nov. annal. vol. 97 (a. 1868) p. 854*. proinde se *Camerarius* infortunio *Ausonius Popma, Scaliger, Acidalius*. infortunia ex infortuna B²E³. infortunia JFZ 299. si imperare possit B. siimperare possit E. si imperare ex se impetrare J. se imperare posse *Douza*. se imperare poscit *Fleckeisenus*. si impetrare possit *Pontanus* An quasi inper.? 300. sernicium st B. seruitium est J modus haberi non potest in ras. E 301. *Person. om.* J ce quis BE qui E³. qd E michi E commonstret BEJ.

Íta res subitast: céleriter mi eo hómine conventóst opus.

PALINVRVS

Té ille quaerit.

PHAEDROMVS

Quíd si adeamus? heús, Curculio, té volo.

CVRCVLIO

Quís vocat? quis nóminat me?

PHAEDROMVS

Quí te conventúm cupit.

CVRCVLIO

Haud mage me cupis quam égo te cupio.

PHAEDROMVS

Ó mea oportúntitas, 305

Cúrculio exoptáte, salve.

CVRCVLIO

Sálve.

PHAEDROMVS

Salvom gaúdeo

Te ádvenire: cédo tuam mi déxteram: ubi sunt spés meae?

Éloquere, obsecro hércle.

CVRCVLIO

Eloquere, te óbsecro hercle, ubi súnt meae?

PHAEDROMVS

Quíd tibist?

commostret *F'* phedromum *BEJ* 302. subita (*s ex b B*) est *BEJZ*.
est subita *F'* Ante celeriter 2 *litt. ras. B* at oculiter *in marg. E*³
mihi *BJ*. michi *E* eo homine *Bricius ad Menaechn. v. 650*. hoc homine
libri conuento est *ex* conuenito est *B*. conuento est *EJ* 303. que-
rit *BEJ* curgulio *FZ* 305. haud mage me cupis quam ego te cupio
Gz. hand magis cupis quam ego te cupio *libri*. haud magé cupis quam
égo t. c. *Bothius. cf. Mahlerus de pron. pers. ap. Pl. colloc. p. 10.* hau
tu me magis cupis *e. q. s. Muellnerus Pros. Fl. p. 31* oportunitas *BE*.
oportunitas *J* 306. Curcu. (*del. m. 3*) Salve (*ex salui m. 3*) *E*
saluum *BEJ* 307. ad uenire *B* michi *E* dexteram *J*. dex-
tram (*r ex e*) *B*. dextram *EFZ* meç *E* 308. eloquere (*r ex l*)
B te obsecro hercle *Bothius ex cod. Guelferbyitano.* te obsecro
BEJFZ Hiatum defendit *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23.*
de cubi cogitat Bergkii Symbol. ad gramm. lat. p. 119 meç *E*
Ceterum commemoro versum excludere Guyetum 309. tibi est *libri*
tenebrę *B*. tenebre *EJ* ob oriuntur *B* inedia *BEJ*: *G. Valla.*
media *FZ*

CVRCVLIO

Tenebrae óboriuntur, génua inedia súccidunt.

PHAEDROMVS

Lássitudine hércle credo.

CVRCVLIO

Rétine, retine me, óbsecro. 310

PHAEDROMVS

Víde ut expalluít: datin isti séllam ubi adsidát cito

Ét aqualem cum aquá? properatin ócius?

CVRCVLIO

Animó malest.

PHAEDROMVS

Vín aquam?

CVRCVLIO

Si frústulentast, da, óbsecro hercle, obsórbeam.

PHAEDROMVS

Vaé capiti tuo.

CVRCVLIO

Óbsecro hercle, fácite ventum ut gaúdeam.

PHAEDROMVS

Máxume.

CVRCVLIO

Quid fáctis quaeso?

PALINYRVS

Véntum.

CVRCVLIO

Nolo equidém mihi 315

Fíeri ventuhím.

311. 312. *Osbernus p. 11*: aqualis unde Plautus 'date isti sellam ubi assideat et aqualim cum aqua' 313. *Osbernus p. 237*: Frustulentus unde Plautus: 'si frustulenta est aqua da óbsecro ut obsorbeam'

310. retinete retinete *JF* 311. uide ut *Pylades*. uiden ut *libri* datinisti *E* assidat *BEJ* 312. properatim ocitius *E* male est *libri* 313. *Palinuri person. praefigunt BE*. Ljč *J* frustulenta est *BEJ* 314. *Palinuri person. praefigunt BEF*, *Curculionis J* ne *BEJ* uentum mihi *F* 315. *Palinuri personam praefigunt BEF* maxime *EJ* queso *BEJ* michi *EJ* 316. *Palinuri person. inserunt JF* igitur *Bothius*. igitur uis *libri*, nisi quod uis ex uir *E*³ et ergo *F*

PHAEDROMVS

Quid igitur?

CVRCVLIO

Ésse, ut ventum gaúdeam.

PHAEDROMVS

Iúppiter te díque perdant.

CVRCVLIO

Périi: prospició parum:

Lácrumarum habeo déntes plenos, líppiunt faucés fame:

Íta cibi vacíuitate vénio lassis láctibus.

PHAEDROMVS

Iám edes aliquid.

CVRCVLIO

Nólo hercle aliquid: cértum quam aliquid mávolo. 320

PHAEDROMVS

Ímmo si sciás reliquiae quaé sint.

CVRCVLIO

Scire nímis lubet

Úbi sient: nam illís conventis sáne opus est meis déntibus.

PHAEDROMVS

Pérnam, callum, abdómen, sumen, glándium.

CVRCVLIO

Ain tu ómnia haec?

Ín carnarió fortasse dícis?

319. *Nonius p. 331, 25*: Lactes dicuntur intestina Plautus Curculione: 'ita cibi uacuitate . . . lactibus' 324. *Os-*

An uentum ut ? 317. *Pal. person. praefigunt BEJF* díque *J* prospitio *E* 318. *Lacrumarum habeo Kochius Emend. Pl. p. VII.* *Os amarum habeo libri, unde os amarumst Fleckeisenus* dentes flent *Ussingius*. dentes lippos *Lambinus*. dentes haerent *Guyetus* 319. *vacuitate Camerarius*. *uacuitate libri cum Nonio* laxis *Pius* 320. *aliquit mauolo B* 321. *Palinuri personam praefigunt BEJF* siscias *BJ* reliquię *EJ*. requię *B* que *EJ* sunt *J* nimis (ni *ex m*) *B* lubet *ex* iubet *E*³ 322. *scient J* conuentus *EJ*. conuentis *E*³ 323. *Person. add. E*² *Pernam callum Pylades*. *Pernam libri, nisi quod pern nam J*. *pernam suis Bothius*, *suis ex verbis sequentibus adscito* *sumen om. EJFZ* *glandium Gz.* *suis glandium libri*. *sueris glandium Scaliger*. *suillum glandium Camerarius* *ain ex am E* *tuo J. tu/// E* *hec E. hec J* *ain tu haec omnia Muellerus Plaut.* *Pros. p. 649* 324. *incarnario BEJ* *dicis fortasse F* *inlancibus BEJ*

PHAEDROMVS

Immo in lánceibus:

Quaé tibi sunt paráta, postquam scímus venturúm.

CVRCVLIO

Vide 325

Né me ludas.

PHAEDROMVS

Íta me amabit quám ego amo, ut ego haud méntior.
Séd quod te misí sum nihilo cértior.

CVRCVLIO

Nihil áttuli.

PHAEDROMVS

Pérdidisti me.

CVRCVLIO

Ínvenire póssum si mi operám dabis.
Póstquam tuo iussú profectus súm, perveni in Cáriam.
Vídco tuom sodálem, argenti rógo uti faciat cópíam. 330
Scíres velle grátiam tuam: nóluit frustrárier,
Út decet velle hómínem amicum amíco atque opitulárier:
Réspndit mihi paúcis verbis átque adeo fidéliter,
Quód tibist, itém sibi esse, máxumam argenti ínopíam.

PHAEDROMVS

Pérdis me tuis díctis.

bernus p. 119: Carnarium unde Plautus 'tuo haec fortasse in carnario dicis?'

325. quæ *EJ* scimus *ex* sciimus *B.* sci imus *J* 326. neme *BJ* landas *J.* *om. FZ: add. Hermolaus* ego *om. Z.* 327. quod *Guyetus.* quo *libri* sum nihilo *Muellerus Pros. Pl. p. 545 adn.* nihilo sum *libri, nisi quod nichilo J* cercior *B* Nichil attuli *J.* *idem in ras. E* 328. possim *EJZ* simihi *B.* si michi *EJ* dabis *Pylades.* datis *libri.* datas *Gruterus.* duis *Pius* 329. pueni *ex* ueni *E²* An perveni *Cariam?* 330. tuum *libri* uti *ex* ut *B²* fatiat *E* copiam faciat *FZ V. 331sq. del. iussit Guyetus: recte ut vid.*
331. scires uelle *B, Pius.* scire uelles *ex* scires uelles *ras. E.* scires uelles *JFZ* gratia tua *Lipsius. Lambinus.* gratiam tuam *ad* frustrarier *refert Scaliger* 332. docet *J* 333. michi *EJ* fidelister *E.* fedeliter *F* 334. Qđ *ex* Sed *E².* quid *J* tibi est *BEJ* maxumam *Fleckeisenus.* magnam *libri.* Phaed. Quid? *Curc.* Magnam *Muellerus Pros. Pl. p. 603* incopiam *servato* magno *Loewius: quod optime v. 330* commendatur *omissis 331 et 332: iocatur Curculio* 335. me *om. J*

CVRCVLIO

Immo sérvō et servatúm volo. 335

Póstquam míhi respónsumst, abeo ab íllo maestus ád forum
Méd illo frustra ádvenisse. fórtē adspicio mílitem

Ádgređior hominém: saluto advéniens: 'salve' inquit míhi,
Préndit dexterám, seducit, rógat quíd veniam Cáriam:

Díco me illo advénisse animi cáusa: ibi ille intérogat 340
Écquem in Epidauró Lyconem tárpezitam nóverim.

Díco me novísse. 'Quíd? lenónem Cappadocem?' Ádnuo
Vísitasse. 'Séd quíd eum vis?' 'Quía de illo emi vírginem
Tríginta mínis, vestem, aurum: et pro híis decem accedúnt minae.
'Dédistin tu argentum?' ínquam. 'immo' inquit 'ápuđ tar-
pezitám situmst 345

Íllum quem dixí Lyconem, atque eí mandavi, qui ánuło
Meó tabellas óbsignatas áttulisset, út daret

336. Post quam *E*. Ph. Postquam *Z* responsum est *B*. respon-
sus est *J* et (1 sum sup. v. m. 3) *E* ab eo *E* ab illo *B* mestus
BEJ ad forum *BJ* 337. med *Guyctus*. *Ritschelius Nov. exc. Pl.*
p. 36. me libri frustra] nequiquam *Muellerus Pros. Pl. p. 596*
devenisse *Camerarius* aspicio (p ex corr.) *B*. auspicio *J*. aspiratio *E*
Post hunc versum velut hacc intercidisse putat Seyffertus Stud. Pl.
p. 16: Therapontigonum qui anno erat hic. novistin? Ph. Novi et scio
338. aggredior *BEJ* ad veniens *B* inquit *E*: corr. *E*³ michi
EJ 339. Prehendit libri dextram *BEZ* regitat quid ego in
Cariam Veniam olim Ritschelius Proleg. p. 148. rogat quid veniam
in *Cariam Kampmannus de In praep. p. 26.* *Lorenzius ad Mostell. v.*
425 340. illo me *F* advenisse ex venisse *B*, non *B*². venisse
Ritschelius Proleg. p. 148 causad *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63*
ibi ille *Gz.* ibi me libri. ibi med *Ritschelius Opusc. philol. vol.*
III p. 126 spretis cis quae antea proposuerat 341. ec quem *BEJ*
inepidauro (ida e corr.) *B*. inepidauro *EJ* ly conem *B*. li-
conem *J* tarpezitam *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 525.* tra-
pezitam *B*. trapezitam ex trepezitam *E*³. trapazetam *J* 342. leno-
nem (u s. vers.) *J* capadocem *B* annuo *BEJ* 343. uitasse
J eumuis *J* de illo *J*. ab illo sup. de illo *E*³ uirgine, *E*
344. accedunt *Guyctus*. coaccedunt libri. accedent *Bentleius ad*
Hautontim. IV, 7, 8 minę *BEJ* *Ceterum spurium esse hunc*
versum putat Ussingius 345. dedistin *Fleckeisenus*. dedisti libri.
ibi dedistin *Ritschelius Proleg. p. 126* argentum in manum *Muellerus*
Pros. Pl. p. 235 immo inquit *Pylades*. immo libri apud *J*
tarpezitam *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 525.* trapezitam *BEFZ*.
trapaezitam *J* situm est *BEJ* 346. quem *J* liconidem *BEJ*
qui anulo ex quia nullo *E*³. qui//// (a eras.) anulo *B* 347. tabu-

Óperam, ut mulierem á lenone cum aúro et veste ab-
dúceret.’

Póstquam hoc mihi narrávit, abeo ab íllo. revocat me
ílico,

Vócat me ad cenam: réligio fuit, dénégare nólui. 350

‘Quíd si abeamus, decumbamus?’ ínquit. consiliúm placet.

Néque diem decét remorari néque nocti nocérier.

Ómnis res parátast et nos quíbus paratumst ádsumus.

Póstquam cenati átque adpoti, tálos poscit síbi in manum.

Próvocat me in áleam ut ego hídam. pono pállium: 355

Ílle suom anulum ópposiuít, ínvocat Planésium.

PHAEDROMVS

Meósne amores?

CVRCVLIO

Táce parumper. iácit vulturios quáttuor.

Tálos arripio, ínvoco almam meám nutriciam Hérculem,

357. *Servius ad Aen. VI v. 595*: Sane in usu est vultur, licet Cicero vulturius dixerit [et Plautus in Curculione: ‘iacit vulturios quattuor’]

las *B* attullisset *J*. obtulisset *Z*: corr. *Angelius* uti? 348. ale-
none *BEJ* et cum et *J*. cum et *E* auro ueste *J* 349. post
quam *BE* michi *EJ* ab illo *BEJ* ilico *ex illico E*³
350. vocat ad *Pylades* religio (*i post. sup. v.*) *J* denagare *B*
351. Quod *B* si abeamus *Brantius*. siadeamus *B*. si adeamus
EJFZ. si actutum *Ussingius* decumbamus *Reizius*. *Bothius*. ac
decumbamus *BEZ*. ac decubamus *JF*. ac cubemus *Guyetus* ín-
quit *ex* inquit *E*³ placet (*et e corr. m. 2*) *B* 352. remorari *Ca-*
merarius. me morari *BEF*. memorari *J*. me memorari *Z*. morari
Sealiger. *Guyetus* neque (*ne ex m*) *B* 353. paratast *Z*. paratas
BEJ. paratos *F* omnes et nos *F* paratum est *BEJ* assumus
BEJ 354. appoti *BEJ*. talos (*tal m. 3 e corr.*) *E* sibi in manum
(*i m. 2 postea inseruit*) *B*. sibi in manum *EJ*. in manum *Reizius*
355. inaleam *BEJ* 356. suum *BEJ* anulum *JFZ*. annu-
lum *ex* animalum *E*³. at anulum *in marg. B*². animalum *BE*
oppositiv *Camerarius*. opposuit *libri* inuocat (*t m. 2*) *B* ple-
nesium *J* 357. meos ne (*ne sup. v. m. 2*) *B* iacit uoltorios quat-
tuor *EJFZ*. quattuor vulturios iacit *Guyetus*. *Ritschelius Proleg.*
p. 149 358. talos *ex* tales *E*³ almam meam nutriciam *Gz*. al-
mam meam nutricem *libri*. meam almam nutricem *Muellerus Pros.*
Pl. p. 695. almam meam nutriculum *Bothius*. almam nutricem meam
Muellerus l. s. s. post Pyladem. almam meam mihi nutricem *Fleck-*
cisenus herclem *F*

Iácto basilicúm, propino mágnum poclum: ille ébibit,
 Cáput deponit, cóndormiscit. égo ei subduco ánulum, 360
 Déduco pedés de lecto clám, ne miles séntiat.
 Rógant me servi quó eam: dico me íre quo saturí solent.
 Óstium ubi conspéxi, exinde me ílico protenáam dedi.

PHAEDROMVS

Láudo.

CVRCVLIO

Laudató, quando illud, quód cupis, effécero.

* * * * *
 Eámus nunc intro, út tabellas cónsignemus.

PHAEDROMVS

Núm moror? 365

CVRCVLIO

Átque aliquid prius óbtrudamus, pérnam, sumen, glándium:
 Haéc sunt ventris stábilimenta: páne et assa búbula,
 Póclum grande et aúla magna, ut sátis consilia súppetant.

359. *Osbernus p. 80*: Basilicus iactus Plantus: 'iacto basilicum' iacit volturios quattuor 363. *Nonius p. 376, 9 de protinam agens*: Idem (Plautus) in Curculione praepositione addita: 'ostium ubi prospexi exinde me ilico protenam dedi' quasi in longam fugam 367. *Nonius p. 218, 12*: Panis consuetudine masculino genere appellatur. Neutro Plautus in Curculione: 'haec sunt ventris stabilimenta pane et assa bubula' *Charisius p. 90, 5*: Panis masculino genere dicitur. nam etsi neutro genere Plautus dixit 'pane et assa bubula' tamen vitiose

359. *pasiliscum B. basiliscum E²* poclum *Bothius. poculum libri*
 360. *caput ex capud E³* condormiscit *ex condormescit B. cum dormiscit E J F Z* ei subduco *in ras. B.* ei subduco *E.* ei subduco *J* 361. *delecto B J* 362. *rogitant servi Bothius. Ritschellius Proleg. p. 148* ego dico *J F* saturi *ex satari J* 363. *hostium J F* prospexi *Nonius* exin *F* illico *ex ilico E²* protenam *Nonius. protinam libri* *Post h. v. nonnulla interc. putat Brixius Nov. anal. vol. 101 (a. 1870) p. 765: cf. v. 364* 364. *id Z qđ in marg. B²* cupisti *Muellerus Pros. Pl. p. 51* effecero (ce s. v.) *J* *Lacunam indicavi: cf. v. 363* 365. *tabulas B* non *ex num E³. non F Z* moror (oror *in ras. m. 2*) *B* 366. *Personam om. B* optrudamus *J* obstrudamus *Scaliger comparato Festo p. 192: cf. Placidus p. 71, 16* glandium (n *add. m. 2*) *E* *V. 367, 368. obelo notat Guyetus* 367. *hec E. opus Ussingius* uentris *Nonius. Fleckeisenus. uentri B E J F Z* pane *Nonius. F. idem Pylades et Scaliger. panem B E J Z* assabu(*altera a ex u m. 2*)bula (*ex lala*) *B* at pabula *in marg. E³* 368. *Poculum grande et Fleckeisenus. poculum grande libri*

Tú tabellas cónsignato, hic míhi ministrabit, dúm ego edam.
Dícam quem ad modúm conscribas. séquere me hac intró.

PHAEDROMVS

Sequor. 370

369. tutabellas *J.* tu tabellas (*ex tabillas*) *B.* tu tabulas *Z*
 consignatod *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 102* hic mihi *Pylades.* hic
libri ministrabit (*it m. 3 ex at*) *E.* ministrabit *Fleckeisenus* dum ego
 edam *Fleckeisenus. Reizius.* ego edam *libri.* ego bibam *Brixius emend.*
Pl. (1854) p. 14: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 243 370. quem admo-
 dum *B.* quem ad admodum *J.* quemadm *E ceteris usque ad finem*
versus abscissis sequere hac intro me *Muellerus Nachtr. p. 50*

ACTVS III

LYCO. CVRCVLIO. CAPPADOX

LYCO

Beátus videor: súbduxi ratiúnculam,
 Quantum aéris mihi sit quántumque aliení siet.
 Divés sum, si non réddo eis quibus déhibeo.
 [Si reddo illis quibus debeo plus alieni est.]
 Verum hércle vero bélle quom recogito, 375
 Si mágis me instabunt, ád praetorem súfferam.
 Habént hunc morem plérique argentárii,
 Ut álius alium póscant, reddant némini,
 Pugnis rem solvant, síquis poscat clárius.
 Qui homó mature quaésivit pecúniam, 380
 Nisi eám mature pársit, mature ésurit.

380. 381. *Charisius p. 204, 25*: Mature duo significat, et cito et tarde. Plautus in Curculione: 'Qui homo esurit.' est enim sensus: qui homo vix et aegre quaesit pecuniam

Actus III Sc. 1. LICO TRAPEZITA. PARASITVS. LENO B. J.
 LI. et NO E ceteris abscissis 371. In E nil nisi personae nota
 (LICO) servatum est Beatus (B m. 2) B ratiunculam J
 372. Quantum — sit quan abscissa in E Ante eris 3 litt. ras. B
 michisit J 373. Dives — eis abscissa sunt in E debeo libri
 374. Versum damnavit Bothius, quem frustra corrigas si — qui-
 bus d abscissa in E sireddo B debeo (e post. sup. v.) J
 V. 375—381 ita a Plauto profectos esse non credo ut qui sententiae con-
 cinnitatem turbent: aut interpolatione aut lacunis laborant 375. Verum
 here abscissa in E belle quom recogito Bothius. cum nelle reco-
 gito B. conuellerere cogito ex cum uelle recogito E³. conuellerere cogito
 JFZ. cum belle recogito Gulielmius. cum vere recogito Camerarius.
 Dousa An post hunc versum lacuna est? 376. Si abscissum in E
 mi Camerarius adpretorem B. adpretorem EJ sufferam (fer e corr.)
 E 377. mortem J plerique J argentarii (i alt. m. 2) E
 378. poscant ex poscat B 379. soluant (uant m. 2 in ras.) B. soleant
 EJ clarius B. Langiani. durius ex derius E³. durius JFZ
 380. quesuit EJ Matúre qui quaesivit homo pecúniam Bothius
 381. par sit E. parsat B

Cupio áliquem mi emere púerum, qui usurárius
Nunc míhi quaeratur: úsus est pecúnia.

CVRCVLIO

Nil tú me saturum mónueris: memini ét scio.

Ego hóc effectum lépide tibi tradám: tace. 385

Edepól ne ego hic med íntus expleví probe,

Et quídem reliqui in véntre cellae uní locum,

Ubi réliquiarum réliquias recónderem.

Quis hic ést operto cápite qui Aesculápium

Salútat? attat quém quaerebam. séquere me. 390

Simulábo quasi non nóverim. heus tu, té volo.

LYCO

Unócule salve!

CVRCVLIO

Quaéso, deridésne me?

LYCO

De Cóculitum prosápia te esse árbitror:

Nam ei súnt unoculi.

CVRCVLIO

Cátapulta hoc ictúmst mihi

389. 390. *Servius ad Aen. XII v. 257*: Nam salutari dicimus deos [Plautus in *Curculione*: 'Quis est qui operto capite salutatur Aesculapium?'] 393 sqq. *Varro de L. L. VII, 71*: Ab

382. mi emere *Fleckeisenus*. emere libri usurariis *JF*
383. Nunc michi queratur usus *EJ*. ne mihi quaeratur, usus *Ussingius*
Post est inserunt etiam E³Z 384. *Person. om. J* 386. hodie
hic *Muellerus Pros. Pl. p. 729*. hic nunc *Hermannus Philol. vol. III*
(a. 1848) p. 464 med *Lambinus. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 49*
me libri 387. Et quidem *Camerarius*. Et equidem libri. Equidem
Guyetus in ventre *BJ* cellę *EJ*. celle *B* Ante unilocum
(sic!) 2 litt. *ras. B* 388. reconcederem *F* 389. operto capite qui
Bothius. qui operto capite libri. operto qui capite *Guyetus*. qui
operto capitulo scribi posse monet *Muellerus Pros. Pl. p. 521*. qui
operto capited *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63* esculapi um *B*. es-
culapium *E*. osculapium (*e sup. o*) *J*. salutatur aesculapium *Servius*
390. querebam *B*. querebam *EJ* 391. nouerim (*nouer in ras.*) *B*
tu *om. F* 392. Unocule *Camerarius*. une oculę *BEFZ*. une oculę *J*
Quaeso (*aeso e corr.*) *B*. quešo *J*. queso *E* derides ne (*ne ex m*)
B. derides ne (*s sup. v.*) *J* 393. Coculitum *Ribbeckius Nov. annal.*
vol. 77 (a. 1858) p. 194: cf. *Ritscheli Opusc. phil. vol. II p. 587 et*
515. coelitum libri cum *Varrone et Servio*, nisi quod celitum *F*
prosapia *B* 394. ei *Camerarius*. hi libri cum *Varrone et Servio*

Apud Sícyonem.

LYCO

Nám quid id refért mea, 395

An aúla quassa cúm cinere effossús siet?

CVRCVLIO

Supérstitiosus híc quidemst: véra praédicat.

Nam cátapultae illaec ád me crebro cónmeant.

Aduléscens ob rem públicam hoc intús mihi

Quod ínsigne habeo, quaéso ne me incómities. 400

LYCO

Licetne ínforare, si incómitiare haúd licet?

CVRCVLIO

Non ínforabis mé quidem, nec míhi placet

Tuóm profecto néc forum nec cómitium.

Sed húnce quem quaero cónmonstrare sí potes,

oculo cocles ut ocles dictus, qui unum haberet oculum; quocirca in Curculione est: 'De Coclitum nam hi sunt unoculi'

Servius ad Aen. VIII v. 649: Nam luscos coclites dixerunt antiqui . . .

Plautus in Curculione: 'De Coclitum nam hi sunt unoculi' 400. *Festus Pauli p. 107, 5*: Incomitiare significat tale convicium facere, pro quo necesse sit in comitium, hoc est in conventum, venire. Plautus: 'Quaeso ne me incomities' 401. *Osbernus*

p. 110: incomitio in comitium adducere; unde idem Plautus: 'licetne inforare si incomitiare non licet' *Idem p. 217*:

Et inforo, as .i. inplacitare in foro, unde Plautus: 'licetne . . . non licet' *Cf. p. 292. Ex Osberno fluxit glossa 'Isidoriana' Loewii*

Prodr. p. 261

uno oculi *J* ictum est *EJFZ*, ictum est *B. an fuit eictum?*

michi *E* 395. sícyonem *ex* sícionem *B. sitionem E. sícionē*

J 396. quassa *ex* quassa *B²* 397. super sticiosus *B. super stitiosus EJ*

quidem est *BEJ* predicat *BE* 398. namque *Fleckeisenus*

catapultae illaec *Guyetus: Muellerus Pros. Pl. p. 745.*

illaec catapultae *libri, nisi quod illec BE, illec J, catapulte E. illaec cata-*

pultas Ritschelius commeant *BEJ* 399. adolescens *BEJ* obrem *BEJ*

ictus *ex corr. F. idem Acidalius, unde ictumst Bothius. ut*

taceam alios 400. quid *ex* quod *F'* queso *BEJ* neme *J*

incomities *ex* incomicies *B. incomicies J* 401. Licet ne *BEJ*

inferare (o *sup. e prior.*) *J* in comiciare *B. incomiciare J* haud *Bothius, Reizius. non libri* 402. quidem (i *sup. q*) *B* non michi *EZ*

placet *Hermolaus. placens libri. placent Gruterus. Gertzius* 403. tuum *libri*

nec forum (*ex feram*) *E in marg.* comitium *ex* comicium *B.*

comiciam *J* 404. quem *om. Z: corr. Hermolaus* quero *BJ. quero*

E commonstrare *BJ. commostrare E* sipotes *B*

Iníbis a me sólídám et grandem grátíam.

405

Lycónem quaero tárpezítam.

LYCO

Díc mihi,

Quíd eúm nunc quaerís? aút quoiatí's?

CVRCVLIO

Éloquar:

Ab Thérapontígono Plátagídoro mílite.

LYCO

Novi édepol nomen: nám mihi istoc nómine

Dum scríbo explevi tótas ceras quáttuor.

410

Sed quíd Lyconem quaerís?

CVRCVLIO

Mandatúmst mihi,

Ut háš tabellas ád eum ferrem.

LYCO

Quís tu homo's?

CVRCVLIO

Libértus illius, quem ómnes Summanúm vocant.

LYCO

Summáne, salve. quí Summanu's? fáce sciam.

CVRCVLIO

Quia véstímenta méa, ubi obdormívi ébrius,

415

405. *Donatus ad Eun. III 5, 9: Gratiam inire Plautus: 'iniet tamen solidam et grandem gratiam'*

405. inibis ame *BEJ*. iniet tamen *Donatus* gráciam *J*
 406. liconem *BJ* quero *BEJ* tarpezítam *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 525.* trapezítam *BEJFZ* michi *E* 407. Ly. *praem. Z: corr. Saracenus* quæris *BJ*. queris *E* cuiatis *libri*
 /// Eloquar *B* 408. abthera pontígono *BF*. ab thera pontígono *Z*. ab ethera (*corr. in thera m. 3*) plontígono (*l exp. m. 3*) *E*. ab thera plontígono *J* 409. michi *J* 410. quatuor *B* 411. Sed — Ma *abscissa in E* liconem *BJ* queris *BJ* mandatu st *BEZ*. mandatú est *J* michi *EJ* 412. Ut — Qu *abscissa in E* ferret *B*. ferrem (*alt. r sup. v.*) *J*. feram *Z: corr. Pylades* homo es *BEJ* 413. Libertus — Summanum uo *abscissa in E* 414. summanes *B*. summane ex summanes *E³* ue — sciam *abscissa in E* quíd *F* summanus *libri* sciá ex scia *B²* 415. quí *F* vestímenta mea *Fleckeisenus*. uestímenta *libri* ubi in lecto ob-

Summáno, ob eam rem me ómnes Summanúm vocant.

LYCO

Alibí te meliust quaérere hospitiúm tibi:

Apud mé profecto níhil est Summanó loci.

Sed istúm quem quaeris égo sum.

CVRCVLIO

Quaeso, túne is es,

Lycó tarpezita?

LYCO

Égo sum.

CVRCVLIO

Multam mé tibi

420

Salútem iussit Thérápontigonus dícere

Et há s tabellas dáre me iussit.

LYCO

Míhine?

CVRCVLIO

Ita.

Cape, sígnum nosce. nóstin?

LYCO

Quidni nóverim?

Clypeátus elephantum úbi machaera díssicit.

424. *Nonius p. 290, 5:* Diligere manifestam habet significationem ut plerumque. Diligit dividit. Plautus in Cureulione: 'Clypeatus eligantum ubi macera diligit' *Quaeritur num huc spectet Festus Pauli p. 69, 15:* 'dirigere apud Plautum invenitur pro discedere' *ubi discindere correxit Scaliger, discidere Meursius*

dormivi *Muellerus Pros. Pl. p. 530.* ubi obdormivi humi *idem Muellerus eodem loco* ui ebrius *abscissa in E* 416. obeam *J* un uocant *abscissa in E* homines *Gruterus* uocant (*n s. v. m. 2*) *B* 417. *Person. not. praef. E²* alibi (*bi e corr.*) te *B.* alibi te *ex alibite E³.* alibite *J* melius est *J* querere *J.* querere uel *E.* quaerere uel *Z:* *corr. Pylades* hospicium *BJ.* hospitium (*h m. 3*) *E* 418. aput *J* nichil *EJ* 419. quemqueris *B.* quem queris *EJ* Queso *BEJ* tu ne *B* 420. Lico *BE* tarpezita *Fleckeisenus.* trapezita *libri* me *add. E²* 421. thera pontigonus *BEJ* ore dicere *F* 422. mihin *B.* michin *EJ* 423. nostin nostra *F* Quid ni *EJ* 424. clipeatus *BEJ* eligantum *Nonius* tibi *EJFZ:* *corr. Pylades* machera *BEJ* dessicit *BE.* at diligit *E³.* diligit *F,* *Nonius.* *Saracenus.* delicit *Scaliger.* dirigit *ex Festo Rostius Opusc.*

CVRCVLIO

Quod ístic scriptumst, íd te orare iússerat 425
 Profécto ut faceres, suám si velles grátiam.

LYCO

Concéde: inspiciam quíd sit scriptum.

CVRCVLIO

Máxume

Tuo árbitratu, dum auífero abs te id quód peto.

LYCO

‘Milés Lyconi in Épidauro hospes hóspiti 430
 Suo Thérápontigonus Plátagidorus plúrumam
 Salútem dicit.’

CVRCVLIO

Méus hic est, hamúm vorat.

LYCO

‘Tecum óro et quaeso, qui háas tabellas ádferet
 Tibi, út ei detur quám ístic emi vírginem,
 Quod té praesente isti égi teque intérprete,
 Et aúrum et vestem. iám scis ut convénerit: 435
 Argéntum des lenóni, is huic det vírginem.’

434. *Servius ad Aen. IV v. 608*: Sane interpres quid sit secundum veteres ipse exposuit [*Vergilius*] dicendo conscia: veteres enim interpretem conscium et auctorem dicebant. *Plautus . . . idem in Curculione*: ‘Quod te praesente hic egit teque interprete’

I p. 122: cf. *Ribbeckius fragm. Com.² praef. p. 14* et *Muellerus Pros. Pl. p. 490 adn.* desicit *Putcanns apud Gruterum* 425. *istic ex istuc E³ scriptum est BEJ.* scriptum esset *Fleckeisenus* orare *ex orate man. rec. in J* 426. perfectum *Brantius* gráciam *J* 427. *inspítiam E* maxime *BEJ* 428. *Tuo (o sup. v. m. 2) B* auíferam *ex adferam E³.* adferam *B* ab ste id quod *B.* abste id quod *J* 429. *Epia praef. EJ. person. om. Z: corr. Angelius* liconi *BE* inephidauro *B.* inepidandro *EJ* hospes hospiti *Fleckeisenus.* hospiti *libri* 430. *thera pontigonus BEJ* plantagidorus *J* plurimam *BEJ* 431. *Person. sup. v. add. B². om. EJZ: corr. Pius* 432. *Person. om. EJZ: corr. Angelius* queso *BJ.* queso *E* afferet *J* 433. *quam hic J* 434. *quam JF* presente *BEJ* isti egi *Camerarius.* *istic egi libri, nisi quod aegi J.* hic egit *Servius* te que *B.* te que *J.* atque *Bothius* interpretae *J* 435. *etnestem J* iam *om. JF* conueneris *Z.* conuenerit *ex connerit E³* 436. *ut des Muellerus Pros. Pl. p. 683* lenoni *ex lemoni B² ut vid.* is huic det *Muellerus*

Ubi ípsust? quor non vénit?

CVRCVLIO

Ego dicám tibi:

Quia núdiusquartus ádvenimus Cáriam

Ex Índia: ibi nunc státuam volt dare aúream

Solidám faciundam ex aúro Philippo, quae siet

440

Septémpedalis, fáctis monimentúm suis.

LYCO

Quam ob rem ístuc?

CVRCVLIO

Dicam. quía enim Persas, Páphlagonas,

Sinópas, Arabes, Cáras, Cretanós, Syros,

Rhodium átque Lyciam, Pérediam et Perbíbesiam,

Centaúromachiam et Clássiam Unomámmiam

445

Libyámque totam et ómnem Conterebrómniam,

Dimídiam partem nátionum usque ómnium

Subégit solus íntra vigintí dies.

444. *Festus p. 214, 28*: Perediam et bibesiam Plautus finxit sua consuetudine cum intellegi voluit cupiditatem edendi et bibendi
Cf. Festus Pauli p. 215, 12: Perediam et bibesiam Plautus cum dixit intellegi voluit cupiditatem edendi et bibendi

l. s. s. huic des libri. et huic des Fleckeisenus uirginem (n. exp. m. 3)
E 437. Lyc. praefig. E J F ipsust Fleckeisenus. ipse libri, nisi quod ipsius J cur libri dicā videtur in dica corrigere voluisse B²
438. quia nudiusquartus advenimus Gz. quia nudius quartus (quar ex ter E) uenimus libri Cariam Gz. incariam libri In Cariam quia núdiusquartus vénimus Fleckeisenus: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 57
439. uol J 440. fatiundum E exauro EJ Philippo Fleckeisenus. Philippeo libri que BEJ 441. Septem pedalis BEJ sitis E
442. obrem BEJ istuc (uc e corr.) B enim om. J F Páphlagonas E. paflagonas J 443. sinopas B J F Z. sinopas (p ex b) E Arabas Lambinus caras ex cares E siros J 444. rhodia B liciam B J. litiam E Perediam Pius ex Festo. perreh diam BE. perbediam J. perhediam F. perrhediam Z et Perbibesiam Camerarius. et bibesiam Festus, unde primus recepit Pius. et per heblesiam B. perhelesiam E. et perheliam (?) J F. et perhelesiam Z 445. centauro machiam B. contauro machiam EJ. contauromachiam Z. contarhoumachiam F elatiam Pius, Lambinus uno (o ex a E) mammiam BEJ 446. libiamque BEJ totam et Bothius. oram libri conterebrom niam E. contere bromiam J. contenebrom////niam B². conterebrominiam Z. cum terebromia F. de B cf. Epid. 476. plerique Conterebroniam 447. dimidiam (d post. ex corr.) B 448. sub egit

LYCO

Vah.

CYRCVLIO

Quíd mirare?

LYCO

Quía enim in cavea sí forent

Conclúsi illi itidem ut púlli gallinácei,

450

Ita nón potuere uno ámmo circumírier.

Credo hércle te esse ab íllo: nam ita nugás blatis.

CYRCVLIO

Immo étiam porro, sí vis, dicam.

LYCO

Níl moror.

Sequere hác: te absolvam, qua ádvenisti grátia.

Atque éccum video. léno, salve.

CAPPADOX

Dí te ament.

455. 456

LYCO

Quid hóc quod ad te vénio?

CAPPADOX

Dicas quíd velis.

457

LYCO

Argéntum accipias: cúm illo mittas vírginem.

CAPPADOX

Quid quód iuratus súm?

LYCO

Quid id refért tua,

B. subegit *J* intra *ex* interea *E*³. interea *BJ* 149. incauea *BEJ* siforent *BJ* si forent in cauea *F* 450. conclusi illi *Fleckeisenus*. conclusi libri. conclusis *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 114* utpulli *B.* ut sunt pulli *Pylades* 451. potuere (*o e corr.*) *J* circumirier *ex* circum irier *B*². circum irier *EJ* 452. abillo *BJ* iam, ita *Gulielmius* blatis *Scutarius*. blattis *BEJZ*. blactis *F* 453. porro *om. F* nihil *B.* nichil *EJ* 454. te *ex* ted *E*³. te *Pylades*. ted *BJ. om. Z* redabsoluam *Z* *V. 455—461 a retractatore in brevius contractos esse docui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 278 sq. Ceterum ante v. 455 intercidisse quaedam coniecerat Ballas Gramm. lat. spec. p. 30 sq., post verba eccum video Fleckeisenus* 455. 456. eccum (*u e corr.*) *B* dii *JF* 457. adte *BEJ*

Dum argéntum accipias?

CAPPADOX

Quí monet quasi ádiuvat. 460

Sequímini.

CVRCVLIO

Leno cáve mora in te sít mihi.

461. mora in te sit mihi *Muellerus Pros. Pl. p. 4.* in te sit mora mihi *B.* inte sit morari michi *EJFZ*, nisi quod mihi *FZ*

ACTVS IV

CHORAGVS

Édepol nugatórem lepidum lépide hunc nactust Phaédromus.
 Hálophantamne an sýcophantam hunc mágis dicam esse néscio.
 Órnamenta quaé locavi métno ut possim récipere.
 Quámquam cum istoc míhi negoti níhil est (ipsi Phaédromo 465
 Crédidi), tamen ádservabo. séd dum hic egreditúr foras,
 Cónmonstrabo quó in quemque hominem quis facile inve-
 niát loco,

463. *Nonius p. 120, 8*: Halophantam ut sycophantam hominum genus nequam quod ob suenda mendacia miserrima mercede conducitur. Plantus: 'halofantam aut sycofantam magis esse dicam' et alius nobilitatis obscurae 'halophantam mendacem velim' *Festus Pauli p. 101, 18*: Halapanta significat omnia mentientem ab eo quod halet omnia. Ἁλήνη enim Graeci τὴν (?) πλάνην, id est fallentem, appellant

Actus IV sc. 1. CHORAGVS B. spatium vacuum E. MILES J E³ FZ

Nonnulla in hac scaena e septimo sacco reperta esse docuerunt *Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 385 et Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85: integram scaenam Plauto eripit Osannus Anal. p. 186: cf. praef.*

462. Edepol (E m. 2) B nactus est B J F Z. nactus est ex natus est E³ phedromus B E J 463. Halophantamne *Guyetus*. kalophantam (am ex em) B. kalophantam E Z. halophantam E J. *Nonius*. halapanta *Festus Pauli*. halophantam hunc *Lambinus*. *Muellerus Pros. Pl. p. 299* Quis sit halophanta nondum satis enucleatum est sicophantam E. sichophantam J hunc magis dicam esse *Bothius*. hunc magis hoc esse dicam B E J F Z. hoc deletit *Hermolaus*. esse hunc mage dicam idem *Bothius* 464. que B E J

ut *Aldina*. huad B. haud E J F Z. t an in marg. E³

465. quanquam B J michi E J negotii ex negoti B². negotii E J nichil E J ipsi ex ipse B phedromo B J E 466. asseruabo B E J hic dum Z regreditur F 467. commonstrabo (n ex s) B. comostrabo E J. comostrato F quo ex que E³. que J. quom F inquemque B J. quenque F Post hominem ras. in B quis facile Gz. facile B² in marg.: om. E J F Z inueniat Gz. inueniatis libri

Né nimio opere súmat operam, síquem conventúm velit
 Vél vitiosum vél sine vitio vél probum vel íuprobum.
 Quí periurum cónvenire vólt hominem, ito in cómitium: 470
 Quí mendacem et glóriosum, ápod Cloacinaé sacrum.
 Dítis damnosós maritos súb basilica quaérito.
 Íbidem erunt scorta éxoleta quíque stipularí solent:
 Símbolarum cónlatores ápod forum piscárium.
 Ín foro infumó boni homines átque dítes ámbulant: 475
 Ín medio proptér canalem ibi óstentatorés meri.
 Cónfidentes gárrulique et málevoli suprá lacum,
 Qui álteri de níhilo audacter díciunt contuméliam
 Ét qui ipsi sat habént quod in se póssit vere dícier.
 Súb veteribus íbi sunt qui dant quíque accipiunt faénore. 480
 Póne aedem Castóris ibi sunt súbito quibus credás male.
 Ín Tusco vico íbi sunt homines qui ípsi sese vénditant.

474. Varro de L. L. V § 146: Secundum Tiberim ad Iunium †
 forum piscarium vocant: ideo ait Plautus: 'apud piscarium',
 ubi variae res Cf. de hoc loco Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868)
 p. 88

468. si quem EJ. siquis *Fleckeisenus*. qui quem *Pylades* conuen-
 tum ex concentum B uelit add. B² 469. uel uiciosum BJ. idem ex
 uenutiosum, ut vid., E² uicio BJ improbum BEJ 470. uult (uu
 e corr.) B. uult E periurum hominem convenire qui vult *Bothius*.
 qui periurum h. vult convenire *Pylades* ito *Gruterus*. mitto libri. mitto
 hominem *Spengelius* *Plaut.* p. 100 incomitium (ium e corr.) B. in-
 comicium EJ 471. apud corruptum esse putat *Muellerus* *Pros. Pl.*
p. 552 cloacine B (e ex e m. 2) E. cluacinae Z. cloniae JF
 472. H. v. parallelum esse cum 485 perspexit *Osannus* *Anal. p. 186: cf. Rit-*
schelii Parerg. p. 207 et Urlichsius l. s. s. dampnosos B et (os s. v. m.
 rec.) J. damnosos (sos ex sus m. 3) E subbasilica E querito BEJ
 473. herunt J adstipulari *Passeratius*. exstipulari *Scaliger*. *Langiani*
 474. H. v. post v. 480 ponit *Urlichsius l. s. s.* simbolarum BEJ.
 symbolarum Z collatores BEJ aput J 475. inforo EJ infimo
 libri Post dites 1—2 spat. B 476. inmedio BE 477. confitentis
 B garrulique (a e corr.) B maliuoli J supera *Luchsius* *Studem.*
Stud. vol. I p. 60, quod dissuadet Lorenzius Philol. vol. 30 (a. 1871)
p. 641. sunt supra *Niemcyerus* 478. denichilo BEJ audacter ex
 audecter B 479. inse B. ipse EJ. ipsis E³FZ ditier E 480. ue-
 teribus (ueterib in ras.) B ibi (i prior ex u) B. ubi J qui dant om.
 J accipiunt (iunt e corr.) B fenore BE. foenore J 481. edem
 BE. edem J. ubi J 482. intusco B ibi ex ubi J homines
 (s sup. v.) J ipsi (ex ipse) se se E V. 482—484 ex altera re-
 censione repetit *Urlichsius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 85,*

Īn Velabro vél pistorem vél lanium vel harúspicem

* * * * *

Vél qui ipsi vortánt vel qui aliis, út vorsentur, praébeant.

[Dítis damnosós maritos ápod Leucadiam Óppiam.] 485

Séd interim forés crepuere: línguae moderandúmst mihi.

CVRCVLIO. CAPPADOX. LYCO

CVRCVLIO

Ei tú prae, virgo: nóñ queo quod póne mest serváre.

Et aúrum et vestem omném suam esse aiébat quam haec
habéret.

CAPPADOX

Nemo ít infitias.

CVRCVLIO

Át tamen meliúsculumst monére.

LYCO

Meménto promisísse te, si quisquam hanc liberáli 490

v. 483—485 damnat *Ussingius*, 484 sq. *Guyetus* 483. inuelabro
BEJ aruspicem *BE*. auruspicem *J* Post h. v. *intercidisse*
puto unde et accusativi pendeant et lucem accipiat versus proximus

484. ipsi (ip e corr.) *B* vorsant *Lipsius* aliis ut vorsentur
Lipsius. alii subuersentur *BEJFZ*. alii subvertendos *Lambinus*.
alii subversandos *Turnebus* prebeant *BEJ* 485. Hunc
versum spurium esse post *Camerarium* sensit *Scaliger* dampnosos *BJ*
apud *J* leucadiam oppi am *B*. lede cadiam ex lei cadiam *E*².
Concordiam *Opimiam* *Beckerus* *Antiqu. Rom. vol. I p. 309* 486. ite-
rum *J* língue *EJ* moderandum est *BEJ* michi *EJ*

Act. IV sc. 2. PARASIT². LENO · TRAPEZITA · LORARIVS
MVLIER · *B*. PARASITVS (*supra* CVR) LENO (*supra* CA) TRAPE-
ZITA (*supra* LI) LORARIVS MVLIER (*supra* PLA) *E*. CVR PARA-
SIT². CAP LENO. LYC TRÁP LANNVRI' (?). PLAN VIRGO *J*

487. Ei (*E* add. m. 2) *B*. I *JFZ* pre *J*. próc *E*. pro de (*d* add.
m. 2) *B* poene *J* me est *BEJ* 488. aurē *E* omnem ex et
omnem *E*³. //om//nē *J* quam *Gruterus*. cuiquā *B*. *Langiani*.
cuiquā (*s. vers. I* quicqd m. 3) *E*. quicquid (?) *J*. quicquid *FZ*
hec *E* 489. it inficias *B*. idem (*corr. in it m. 3*) inficias *E*. it facis
J Lyconem pro *Curculione* substituunt libri: *corr. Saracenus* At-
tamen *E* meliusculum est *BEJ* 490. *Person. add. Pylades: om.*
libri siquisquam *B*. si quisquam ex si quas quam *E*³

Causá manu adsererét, mihi omne argéntum redditum eíri,
Minás triginta.

CAPPADOX

Méminero: de istóc quietus ésto:

Et núnc idem dico.

CVRCVLIO

Átque ego commémínisse haec volám te.

CAPPADOX

Memini ét mancupio tíbi dabo.

CVRCVLIO

Egone áb lenone quídquam

Mancúpio accipiam, quíbus sui nihil ést nisi una língua, 495

Qui abiúrant siquid créditost? aliénos mancupátis,

Aliénos vos emíttitis aliénisque inperátis.

Nec vóbis auctor úllus est nec vósmet estis úlli.

Itém genus est lenónium inter hómines meo quidem ánimo

Ut múscae culices címicés pedésque pulicésque: 500

Odio ét malo et moléstiae, bono úsui estis núlli:

496. *Serv. ad Aen. VIII v. 263*: Abiurare est rem creditam negare periurio: 'Qui abiurant si quid creditum est' 499 sq. *Festus p. 210, 13*: Pedes autem pro pediculis, sic Plautus refert Curculione: 'Item genus inter homines meo quidem animo, ut muscae, culices, cimices pedesque pulicesque'

491. causa (a post. in ras.) B. causam E³FZ: corr. Pius assereret J michi EJ omne ex omnem E redditum J eiri Ussingius. firi BEJ. fieri F. idem E³ et in marg. at iri 492. deistoc B qui etus J 493. Cu. Atque ego Gz. Ly. Et BEJFZ: pers. iam Acidalius corr. sed haec Lachmannus ad Lucr. p. 389. Cu. Et tum Muellerus Pros. Pl. p. 636 commeminisse BEJ ego haec BZ. ego hec E. ego hec (ex hic) J. hec ego F. ego Lachmannus 494. mancupio BEJ Lye. pers. substituit J egon libri ablenone B. a lenone F quic quam B. quicquam ex quicūque E³. quiq J 495. mancupio BEJ accipiam Pius. occipiam libri nichil EJ 496. si quid ex si qui E³. siqui B. Langiani creditum est BJ cum Servio mancupatis (ti in 3 litt. ras.) B. mancupatis J. mancupatos E: corr. E³ 497. alienos vos Geppertus. alienos manu libri, nisi quod alienos ex alienus E³. manu alienos Fleckeiscnus emittitis Kampmannus de re mil. p. 37. mittitis libri alienis que B imperatis BEJ 498. ullust B (2 litt. ras. post. t) EZ uosme testis E. uos met testis ex uos me testis B² 499. Super item add. sitr E³ est leonium J. est lenonum FZ. om. Festus q dem B 500. muscæ J. musce E. mus//cae (1 litt. eras. m. 2) B culices cimices ex Festo Bothius. culices libri. cimices culices Guyetus 501. molestiæ E

Nec vóbiscum quisquam ín foro frugí consistere aúdet:
 Qui cónstitit, culpánt eum, conspúitur, vituperátur:
 Eum rém fidemque pèrdere, tametsí nil fecit, áiunt.

LYCO

Edepól lenones méo animo novísti, lusce, lépide. 505

CURCVLIO

Eodem hércle vos pono ét paro: paríssumi estis híbus.
 Hi sáltem in occultís locis prostánt, vos in foro ípso:
 Vos faénore homines, hí male suadéndo et lustris lácerant.
 Rogitátiones plúrumas proptér vos populus scívit,
 Quas vós rogatas rúmpitis: aliquám reperitis rímam: 510
 Quasi aquám ferventem frígidam esse ita vós putatis léges.

LYCO

Tacuísse mavellem.

CAPPADOX

Hauí male meditáte maledicáx es.

506. *Priscianus II p. 10, 15*: . . . quamvis et hibus pro his antiqui protulerunt. Plautus in Curculione: 'eodem herecle vos paro et pono, parissimi estis hibus' *Charisius p. 54, 19*: Plautus in Curculione 'hibus'

502. vobis cum *B* quisquam vobiscum posse scribi monet *Mohrius de iamb. ap. Pl. sept. p. 21* inforo *BJ* 503. culpatur *Z*: corr. *Pylades* conspuitur *E*³ in marg. *G. Valla*. conspuitur *B*. conspici-
 tur *EJFZ* vituperatur *ex* vitupetatur *E*³ 504. fidem que *B*
 perdere tam et si *ex* perderetam et si *B*². perdere tam et si *E*.
 pderere (*ex* prebere) tam & si *J* nihil *BFZ*. nichil *EJ* 505. *Per-*
son. om. J. Cap. praef. EZ: corr. *Pylades* novisti (*post ui 1 litt.*
eras. m. 2) *B* 506. *Person. om. EJ*: *Cap. praef. E*³. *Ly Z*: corr.
Pylades eodem *B* paro et pono *Priscianus*. pono et traho
Niemeyerus. pono loco *Ussingius* parissimi *BEJ* hibus *ex* hi-
 bus *E*³. hibus *Z* 507. his *B*, quod servandum duxit post *Parcum*
Fleckeisenus. hi *J* innocultis *BEJ* inforo *J. idem E*³. inuoro
BE 508. fenore *B*. fenore *E*. foenore *J* homines, hi *Ussingius*.
 hi libri, nisi quod in (*innale*) *EJ* malesuadio *Brixius Nov.*
annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765. male consuadendo *Reizius* lace-
 rant *Ussingius*. lacerant homines libri *Ceterum versus hunc ex-*
pungit Guyetus 509. rogitationis *BEZ* plurimas *BEJ*
 510. rogitas (*a sup. i*) *J* reperitisrimam *ex* reperitissimam *E*³
 511. feruentem *ex* feruentem *B*². feruentem *E* 512. *Person.*
om. EJZ: corr. *Pylades* mavellem *Camerarius*. malle libri
 Capp.] *LE in 3—4 litt. ras. B*². *Cur. JFZ*: corr. *Pylades* hau
 male *Camerarius*. au male *B*. aumale *E*. aut male *Z*. haud uel in-
 male *JFE*³ meditantem *EJFZ* maledicax *E*. male ditax

CVRCVLIO

Indígnis si male dícitur, male dícum id esse dúco:
 Verúm si dignis dícitur, bene dícumst meo quidem ánimo.
 Ego máncupem te níl moror nec lénonem alium quémquam. 515
 Lycó, numquid vis?

LYCO

Béne vale.

CVRCVLIO

Vale.

CAPPADOX

Heús tu, tibi ego dícó.

CVRCVLIO

Elóquere, quid vis?

CAPPADOX

Quaéso ut hanc curés, ut bene sit ísti:

Bene ego ístam eduxi meae domi et pudíce.

CVRCVLIO

Si huius míseret,

Ecquíd das qui bene sí?

CAPPADOX

Malum.

CVRCVLIO

Tibi opúst qui te procúres.

CAPPADOX

Quid, stúlta, ploras? né time: bene hércle ego vendidí te. 520

J. maledicasses *F*, unde male dicassis *Meursius* hand male meditate male locutus *Scaliger* 513. Ca. praem. *E*, Lyc. praem. *JFZ*: corr. *Pylades* indignis si maledicatur *BE*³. indignissimale dicitur *E* maledictum *BEJ* duco *Lambinus*. dico libri 514. sidignis *B* benedictumst *E*. benedictum st *B*. benedictum est *J* 515. Hunc versum collocat ante v. 499 *Ussingius* Cur. praem. *EJFZ*: corr. *Pylades* mancipem *BEJ* nihil *BJ*. nichil *E* 516. Lyconum quid ex liconum quid *B*². liconum quid *E*. lico num quid *JE*³ me vis *JF* 517. Queso *BEJ* ut bene *Pylades*. bene libri. bene ut *Camerarius*: cf. *Lachmannus ad Lucr. p. 362* 518. ego s. v. *B* meae (ex mea m. 2) domi *B*. mea edomi praemisso 2 litt. spatium *E* pudicę *J* hius *E* Super miseret inseruit me *E*³ 519. ec quid *BJ*. ec quid *E* qui *Camerarius*. q *B*. quod *EJFZ* tibi opust *Pylades*. opus est hoc libri, nisi quod hoc s. vers. *E*². hoc tibi opust *Bothius* qui *Camerarius*. q *B*. quod *EZ*. quo *JF*. *Scutarius* 520. hercle ego vendidi *Mahlerus l. s. s. thes. IV*.

Fac síis bonae frugí síes: sequere ístum bella bélle.

LYCO

Summáne, numquid núnciam me vís?

CVRCVLIO

Vale atque sálve.

Nam et óperam mi et pecúniám benígne praeuísti.

LYCO

Salútem multam dícito patróno.

CVRCVLIO

Nuntiábo.

LYCO

Numquíd vis, leno?

CAPPADOX

Istás minas decém, qui me procúrem, 525

Dum mélius sit mihi, dés.

LYCO

Dabuntur: crás peti iubéto.

CAPPADOX

Quandó bene gessi rém, volo hic in fáno supplicáre.

Nam illám minis olím decem puéllam parvolam émi,

Sed eúm qui mihi illam véndidit numquám postilla vídi:

Periísse credo: quíd id mea refért? ego argentum hábeo. 530

Quoii hómni dei sunt própítii, lucrú eí profecto obíciunt.

Nunc reí diuinæ operám dabo: certúmst bene me curáre.

hercle vendidi ego *libri*. ego hercle vendidi *Fleckeisenus*. hercle vendidi *Ussingius* 521. bonę *J*. bonę *E*. bene *F* si es *EJ* bellę *E* 522. numquid (num s. v. m. 2) *B* nunc iam *BEJ*. iam nunc *F* atque salve *om. Z: add. Pylades* 523. operam mi *Pylades*. *Muellerus Pros. Plaut. p. 745*. operam *libri*. operam tu *Fleckeisenus* prebuisti *BE* 524. nunciabo *BJ* 525. Ly. *om. EJZ* pro curem *B* 526. sit mihi *E*. fit mihi *B*. mihi fit *F* Ly. *in ras. 4 litt. B²*. Curc. *EJFZ* 527. benegessi rem *ex* beneges sirem *B²* infano *BJ* 528. decem puellam *ex* detem puellam *E³*, *ex* dete puella *B²* 529. eum (u s. v.) *E* mihi *EJ* illam vendidit *Gruterus*. uendidit illam *libri* post illa *BEJ* 530. pisse *J* quid *ex* quod *E* 531. *Versum spurium esse (propter v. 557?) putat Scaliger: idem certe de initio suspicatur Muellerus Pros. Plaut. p. 756* Quoii *Gz*. quoi *BEFZ*. cui *J*. siquoi *vel* quoique *Muellerus l. s. s.* homini de////i s̄ *ex* homini de ius *E³* di sunt homini *Fleckeisenus* propicii *J* obitiunt *E* *Ceterum Langiani exhibent: lucrú est profecto optimum (opeimum?), unde hausit Palmerius* 532. diuinę *BJ*. diuine *E* certumst *Pius*. certum sit *libri* me bene *Fleckeisenus*

THERAPONTIGONVS. LYCO

THERAPONTIGONVS

Nón ego nunc mediócri incedo irátus iracúndia,
 Séd eapse illa qua éxcidionem fácere condidici óppidis.
 Núnce nisi tu mihi própere properas dáre iam trigintá minas, 535
 Quás ego apud te déposivi, vítam propera pónere.

LYCO

Nón edepol ego núnc mediocri mácto te infortúnio,
 Séd eopse illo quó mactare sóleo quói nil débeo.

THERAPONTIGONVS

Né te mi faciás ferocem aut súpplicare cénseas.

LYCO

Néc tu me quidem úmquam subiges rédditum ut reddám
 tibi 540

Néc daturus súm.

THERAPONTIGONVS

Idem ego istuc quóm credebam crédi
 Té nihil esse rédditurum.

534. *Festus Pauli p. 80, 9:* Excidionem urbis a caedendo dictam manifestum est Cf. glossa quam edidit Loewius Prodr. p. 262: excidio: excisio

Act. IV sc. 3. MILES · LYCO TRAPEZITA · dein versus sine scriptura B. MILES LICO TRAPEZITA EJ, nisi quod LYCO J
 533. ego nunc mediocri (o nunc m in ras.) B 534. Verba eapse — oppidis add. in lac. B² excidionem JF condidici (d post. ex c) B qua condidici facere excidium oppidis Hermannus 535. michi E propere ex propere E³ 536. quas (u m. 1 e corr.) B apud ex apud B. apud J deposui (o e corr.) B. deposui EJFZ deponere FZ 537. ego nunc mediocri macto te Lomanus Spec. crit. p. 33. nunc ego te mediocri macto libri, nisi quod temediocri J, mediocri (edioeri m. 2. et edio in ras. 5 litt.) B, macto (c ex r ut vid. m. 3) E. ego mediocri nunc te macto Bothius infurtunio J 538. Versum praeter Sed addidit in lacuna B² sed eopso B. sede apse E. sed eapse JFZ illa qua EJFZ mattares illa oleo E cui J nichil BEJ 539. Person. om. BEJ ne (nec) te mi facias Lambinus. ne te mihi facias libri, nisi quod nete J et michi E. ne mihi te facias Pylades. cf. Mahlerus l. s. s. p. 42 Ante Aut personae spatium, in quo 2 litt. erasae B. M. Aut E, unde haud E³ Z. Mil. An Lomanus Spec. crit. p. 34 540. Ly praem. E, ubi y add. E³, pro quo E exstat in J: person. om. B unquam J 541. sum .. (sic!) B quom ex quem E³. cum J 542. nichil EJ reddi-

LYCO

Quór nunc a me igitúr petis?

THERAPONTIGONVS

Scíre volo quoi réddidisti.

LYCO

Lúseo libertó tuo:

Ís Summanum sé vocari díxit: ei réddidi.

[Qui has tabellas obsignatas attulit.

THERAPONTIGONVS

Quas tu mihi tabellas] 545

Quós tu mihi luscós libertos, quós Summanos sómniás?

Néc mihi quidem libértus ullus ést.

LYCO

Facis sapiéntius

Quám latronum párs libertos quí habent et eos désérunt.

THERAPONTIGONVS

Quíd nunc?

546. *Donatus ad Adolph. V 7, 9*: Turbas, lampades, tibicinas] Bene totum pluraliter ut qui reprehendit sic multa. Plautus 'quos tu mihi parasitos luscos, quos Summanos somnias?' 547 sq. *Donatus ad Adolph. V 9, 22*: Hoc est patroni, ut libertum non deseras, sed ut alas manumissum. Plautus: 'Facis melius quam pars lenonum qui liberos habent et eos deserunt: cf. idem ad *Adolph. III 4, 12*: patronus deserit Plautus: 'Qui liberos habent eos deserunt' *Ad latronum spectare coniecit Ritschelius Parerg. vol. I p. 381, quae ex Sisennae commentario excerptit Rufinus p. 561, 3*: Sisenna in Rudente sic et postea sic postea sic: Latronem producit metri causa: in *Rudente illa vox non exstat*

turum (tu e corr.) B quur BE. cur J ame BEJ 543. cui-reddidisti (cu s. v.; i. cui add. E³) E. cui reddidisti J liberto (lib e corr.) B 544. issum manum E seuocari J 545. *Versum spurium esse vidit Weisius* adtulit tabellas F michi E tabulas cum ed. *Camerarii Guyetus, Lomanus l. s. s. p. 34, Ritschelius Proleg. p. 136 in versu sequenti collocatum: glossema putaverunt Camerarius et Schmidtius de pron. demonstr. form. p. 60* 546. quos luscos *Guyetus, Lomanus l. s. s., Ritschelius l. s. s.* parasitos luscos *Donatus* quos-summanos J somnias ex somnis as E³ 547. michi J quidem (q e corr.) B ullus est I. illus (u sup. i) est J. ullust B. est ullust E. est ullus Z facis melius *Donatus* 548. latronum pars *Fleckeisenus.* pars lenonum *libri cum Donato, nisi quod* leonum J. pars latronum *Dousa.* pars militum *Lambinus* libertos (o ex u m. 3) E qui liberos habent *Donatus* 549. *Person. om. B* Quid nunc Gz. Quid feci BE.

LYCO

Quod mandásti feci, tui ut honoris grátia

Tuóm qui signum ad me áttulisset núnctium ne spérnerem. 550

THERAPONTIGONVS

Stúltior stultó fuisti, qui hís tabellis créderes.

LYCO

Quís res publica ét privata géritur, non eis créderem?

Égo abeo: tibi rés solutast récte. bellatór, vale.

THERAPONTIGONVS

Quíd, valeam?

LYCO

At tu aegróta, si lubét, per me aetatém quidem.

THERAPONTIGONVS

Quíd ego nunc faciám? quid refert mé fecisse régibus 555

Út mi oboedirént, si hic me hodie umbráticus deriserit?

CAPPADOX. THERAPONTIGONVS

CAPPADOX

Quoí homini di súnct propitii, ei nón esse iratós puto.

Póstquam rem divínam feci, vénit in mentém mihi,

Quid feci//// J. Quid fecisti FZ Ceterum duorum versuum particulas inter quid et feci intercuisse putat Ussingius Person. om. BE Quid (o sup. i) J Post mandasti Muellerus lacunam statuit Pros. Plaut. p. 701 feci tui ut Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1875) p. 111. feci tui libri. tui Pylades. feci Guyetus gratiam B 550. tuum qui B. tuum qui (qui s. v.) J. tuumqui ex tuumq, E³ adme EJ adtulisset E nuncium BJ nespernerem EJ 551. Stultior stulto ex stulto (o ex ior) stultior E his JF. iis BEZ. del. Ussingius tabellis ex tabelles E³ crederes ex credes B² 552. Ther. praem. E Post publica erasa s B priuata ex parata E, ex priuatam J. patria F non eis JF. non ne'is (1 litt. eras.) B. non ne iis ex non neiis E³, nonne iis Z: cf. Spengel 'Nonne' p. 4 553. abeo Pius. habeo libri solutast Pius. solutas libri, nisi quod solutus F 554. Qui Bothius Ly. at ex aut ut vid. E³. aut J egrota E. egrota B si lubet Camerarius. si uiuet B. si uiuet et s. v. at siuiuis J. si uiues ex siuiuet E³. siuiues Z. siuiuis F perme EJ aetatem quidem Pylades. quidem aetatem BEJFZ, nisi quod etatem E 555. Qã E ego s. v. B 556. mihi BFZ. michi EJ hodie s. v. E²

Act. IV sc. 4. CAPPADOX LENO · MILES. (pro S librarius X scripturus erat in B) BJ. CAPPADOX MILES LENO E 557. Ca. ex M E³. ///t (MI eras.) B Quoí (Q add. m. 2) B. Cui J dii EJ propicií J 558. post quã ex post qua B² post in mentem

Né tarpezita éxulatam abierit, argentum út petam,
Út ego potius cómedim quam ille.

THERAPONTIGONVS

Iússeram salvére te. 560

CAPPADOX

Thérapontigone Plátagidore, sálve: salvos quom ádvenis
Ín Epidaurum, hic hódie apud me núnquam delingés salem.

THERAPONTIGONVS

Béne vocas: verúm locata rés est ut male sít tibi.
Séd quid agit meum mércimonium áput te?

CAPPADOX

Nil apud mé quidem —
Né facias testís — neque equidem débeo quidquám.

THERAPONTIGONVS

Quid est? 565

CAPPADOX

Quód fui iurátus feci.

THERAPONTIGONVS

Réddin an non vírginem,
Príusquam te meae machaerae huic óbicio, mastígia?

566—568. *Festus* p. 372, 30: Aelius vapula positum esse ait pro dole: Varro pro peri teste Terentio et Plauto in Curculione: 'Reddin an non mulierem prius quam te huic meae machaerae vapula ergo te vehementer iubeo, ne me territes'

michi venit *Fleckeisenus* michi *EJ* 559. trapezita *libri* exul///atum (t eras.) *B.* exultatum *EJFZ* petam *ex* petat *B*². petat *EJFZ*: corr. *Saracenus* 560. comedam *JFZ* *MIL* *B*² *in ras.*: om. *JFZ* (Iusseram *J*, non iusseram). Ca. *E*, del. *E*³ Iusserim *Acidalius* 561. *Person.* om. *EJFZ* thera pontigone *B.* thera ponti gone *E.* therapontigone *J* saluus *BEJ* cum *J.* quomodo *Z* aduenis (ad vid. addidisse m. 2) *E* 562. inepidaurum *BE* apud *J* me numquam *ex* menum quam *E*³ delingens *EZ* 563. *M.* (Miles) ante vers. 564 huc rettulit *E*³ locata *Fleckeisenus comparato Stich.* v. 472. nocata *libri.* invocata *Ussingius* 564. *M praem.* *E:* cf. v. 563 quod *F* meum om. *F* nihil *B.* nichil *EJ* apud *J* 565. nefacias *J* testes *ex* testis *J* quic quam *BEJ* quidē est *EZ*: corr. *Hermolaus* 566. Quid (s. v. † qđ m. 3) *E* annon *BJ* mulierem *Festus* 567. prius quam *B* meae machaerae huic obicio *Muellerus Pros. Plaut.* p. 552. huic meae machaerae obicio *libri cum Festo, nisi quod meae ex mae et macherae B,*

CAPPADOX

Vápulare ego té vehementer iúbeo: ne me térrites.
 Ílla abductast: tu auferere hinc á me si perges mihi
 Mále loqui profécto, quoi ego nísi malum nil débeo. 570

THERAPONTIGONVS

Míhin malum minitáre?

CAPPADOX

Atque edepol nón minitabor, séd dabo,
 Sí perges moléstus esse.

THERAPONTIGÓNVS

Léno minitatúr mihi

Meaéque pugnae proéliares plúrumae obrítae iacent?
 Át ita me machaéra et clypeus * * * * *
 Béne iuvent pugnántem in acie: nísi mi virgo rédditur, 575
 Iam égo te faciam ut híc formicae frústillatim dífferant.

CAPPADOX

At ita meae volséllae, pecten, spéculum, calamistrúm meum

576. *Osbernus p. 237*: frustillatim: unde Plautus: 'iam ego faxo ut hunc formicae frustillatim deferant' *Vocem frustillatim ex hoc loco adfert glossarium Plautinum: cf. Ritschelií Opusc. philol. vol. II p. 247* 577. *Charisius p. 80, 11*: Calamistros Cicero in Oratore masculine dixit, et Varro de scenicis originibus hunc cala-

meę machera eobitio *E* (corr. *E*³), macherae (e pr. s. v.) *J* magstigia *E* 568. napula ergo *Festus* Post te ras. 6 litt. *B*: an iubebo? iubeo *J*, *Festus*: *Camerarius*. iubebo *BEFZ* neme *J* 569. ab ducta st *B*. abducta est *EJ* auferre *J* hinc (in m. 2 e corr.) *B* ame *BEJ* michi *EJ* 570. Male ex Mala *B* loqui *F*, *Pylades*. eloqui *BEJZ* cui *BEJ* nihil (prior i e corr. m. 2) *B*. nichil *EJ* 571. Michin *EJ* minitare ex minitaris *B*² at *F* 572. si perges molestus esse *Muellerus Pros. Pl. p. 244*. mihi (michi *J*) si perges molestus esse *libri*, nisi quod si perges mihi *F*. mihi molestus si esse perges *Bothius*. mihi si perges esse molestus *Weisius*. mihi esse si perges molestus *Enger de Pros. Pl. p. XIV* michi *EJ* 573. meaeque (me ex ma et que s. v. m. 2) *B*. meęque *E* pugne *BEJ* praeliars *B*. preliars (pr ex ph *E*³) *EJ*. prelia res *F*. proelia et res *Lambinus* plurime *EJ* optritae *B*. optrite *EJ* lacent *B* 574. Capa. praem. *F* machera *BEJ* clipeus *BJ*. clippeus *E* *Lacunam indicavit Lambinus, nullo in libris vestigio relicto: suspicor praeter supplementum huius versus integrum intercidissee versus: dimetrum defendit Spengelius T. M. Plautus p. 149* 575. uiuent *E* in atie ex i atie *E*² mihi *BE*. michi *J* 576. formice *J*. for mice *E* 577. *Person. om. FZ* meae *Bothius*. me *libri*: cf. v. 578 uolselle

Béne me amassint méaque axicia línteumque extérsui,
 Út ego tua magnífica verba néque istas tuas magnás minas
 Nón pluris fació quam ancillam meám quae latrinám lavat. 580
 Égo illam reddidi eí qui argentum a te áttulit.

THERAPONTIGONVS

Quis is ést homo?

CAPPADOX

Tuóm libertum sése aiebat ésse Summanúm.

THERAPONTIGONVS

Meum?

Áttat, Curculio hércle verba míhi dedit, quom cógito:
 Ís mihi anulúm subripuit.

CAPPADOX

Pérdidistin tu anulúm?

Míles, pulcre cénturiatus és expuncto in mánipulo. 585

THERAPONTIGONVS

Úbi nunc Curculiónem inveniam?

CAPPADOX

In trítico faciillum

Vél quingentos cúrculiones pro úno faxo réperies.

Égo abeo: vale átque salve.

mistrum; sed idem in Triphallo calamistra; et Plautus in Curculione:
 'pecten meum'

J. uolselle (*s add. rubricator, quod post del. est*) *E* 578. me *s. v.*
B, unde bene mactassint *Ritschelus Mus. Rhen. vol. XII (a. 1853)*
p. 431. Ceterum me deleri posse iam Pareus coniecit meque *J.* mea-
 que ex maque *E*³ axicia ex acicia ut vid. *B*². axitia *E* linteum
 que *B* extersui *Palmerius.* extersum libri, nisi quod extersim *E*
 579. magnífica (*g s. v.*) *J* atque tuas *Brixius Nov. annal. vol.*
101 (a. 1870) p. 765: quem contra vide Muellerum 'Sive' p. 36
 580. fatio *E* que *EJ* lavit *Seyffertus Stud. Pl. p. 6* 581. red-
 didi ei *Geppertus.* reddidi libri qui (*i m. 3 in ras.*) *E* ate *BJ*
 attulit ex attuli *B*² 582. tuum libri sese aiebat esse *Came-*
rarius. esse aiebat sese libri sumanum *J* 583. Atat *EFZ*
 ercle *E* uerba michi *J.* mihi uerba *F* cum *BEJ* 584. michi
J sub ripuit *J.* subripuit (*sub m. 2. in ras.*) *B* 585. pulchre *EJ.*
 pulchre *B* excenturiatus *Dousa* es *Pius.* est libri expuncto ex
 expucato ut vid. *B.* ex puncto *E.* expugno *J* inmanipulo *J.* manipulo
Scaliger 586. Intritico *BEJ* facillum ex facillime *E*² 587. re-
 peries *F*, *Bothius.* reperias *BJZ.* repperias *E* 588. Cap. *praem.*

THERAPONTIGONVS

Mále vale, male sít tibi.

Quíd ego faciam? máneam an abeam? sícin mihi esse os
óblitum?

Cúpio dare mercédem, qui illunc úbi sit commonstrét mihi. 590

*E*²*J* habeo *ex* abeo *in ras.* *E*³ ualeatque *E* sit tibi *ex* tibi
sit *J* 589. Quid *ex* Quod *B*² abeam *ex* aueam *B.* habeam *J*
sicin *Fleckeisenus.* sicine *B.* siccine *EJFZ* sublitum *Ussingius*
590. commonstret *BJ.* cōmostret *ex* comostret *E*² michi *E*

ACTVS V

CVRCVLIO

Ántiquom poétam audiui scrípsisse in tragoédia,
 Múlires duás peiores ésse quam unam: rés itast.
 Vérum mulierém peiorem, quam haéc amicast Phaédromi,
 Nón vidi aut audívi neque pol díci nec fingí potest
 Péior: quae ubi med húnce habere cónspicatast ánulum, 595
 Rógat unde habeam. 'Quíd id tu quaeris?' 'Quía mi quae-
 sitóst opus.'
 Négo me dicere: út eum eriperet mánum ea arripuit mórdicus.
 Víz foras me abrípui atque effugi. ápage istanc canículam.

597. *Mordicus ex hoc loco affert glossarium Plautinum: cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. II p. 247*

Act. V sc. 1. PARASITVS CVR̃, dein versus sine scriptura B.
 PARASITVS E: idem J cohaerens cum v. 590 591. Antiquom (Anti
 m. 2 in 11 litt. spatio) B. Antiquum J poétam B intragoedia BJ
 592. peioras E una. res. ex res una E³. una. res Z: corr. Py-
 lades ita st B. ita est EJ 593. hec E amica est BEJ
 phedromi BEJ 594. aut audiui Fleckeisenus. neque audiui libri
 fingi (i prior ex 2 litt. m. 2) B. fringi J 595. peior Pylades.
 Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 27. peior quam haec est libri, nisi quod
 hec E: integra verba eicit Fleckeisenus quę ubimet (t eras.) hunc
 habere E. quę ubi me hunc habere JFZ. quae ubi me habere hunc
 iníto servato Gruterus. quae extemplo ubi med hunc habere Fleck-
 eisenus conspicata st (st m. 2 ex sta) B. conspicata est EJ
 596. quidē (ē eras.) E quęris J quia ex quā E³. mihi BE.
 michi J quaesitost ex quaesito est E³. quaesito st B. quesito est
 J 597. manum ea Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 248. manum
 libri. manum meam Fleckeisenus arripuit ex eripere E³ 598. ab-
 ripui Lambinus. arripui libri. proripui inter aliu Muellerus Pros. Plaut.
 p. 707 adn. atque (que s. v.) J appage EJ inde istanc vel
 a me istanc canículam Muellerus l. s. s.

PLANESIVM. PHAEDROMVS. CVRCVLIO.
THERAPONTIGONVS

PLANESIVM

Phaédrome mi, properá.

PHAEDROMVS

Quid properem?

PLANESIVM

Párasitum ne amíseris.

Mágná res est.

PHAEDROMVS

Núllast mihi: nam quam hábui absumpsi céleriter. 600

Téneo: quid negótist?

PLANESIVM

Rogita unde ístunc habeat ánulum:

Páter istum meus géstitavit.

CVRCVLIO

Át pol mea matértera.

PLANESIVM

Máter ei uténdum dederat.

CVRCVLIO

Páter tuos rusúm mihi.

PLANESIVM

Núgas garris.

Act. V sc. 2. PLANESIVM · PHEDR OMVS · CVRCVLIO · MILES ·, dein versus sine scriptura B. PLANESIVM VIRGO. PHEDROMVS ADOLESCENS EIDEM CVR̄ MILES EJ, nisi quod EIDEM om. J
599. Phaedrome mi *Fleckeisenus*. Phedrome *JFZ*. Phedrome (*P add. m. 2*) *B. hedromę E* 600. Mana *J* nulla est *BE*. nulla est est *J* michi *J* nam quam habui absumsi celeriter *B.* nūquam abitari assumpsi celerier *E*, quod corr. *E³*. numquam (*e corr.*) abiit absumpsi celerier *J* Celeriter ad sequentia (*Tene*) rettulit *Acidalius*
601. Teneo: quid *Bothius*. Plan. Teneo. Phaed. Quid libri. Plan. Tene. Phaed. Quid *Camerarius* negotii (*i add. m. 2*) st *B.* negotii (*ex negostin m. 3*) *E.* negocii est *J.* negotii *Z* unde istuc *J.* istunc unde *Z* habeat (*t add. m. 2*) *E* 602. *Curculionis person. praem. EJFZ* istum//// *J* meus ex meum *E³* gestavit *EJFZ* P//// (*LA cr.*)
At *B.* Plan. At (*Ac J*) *EJFZ*. a *Muellerus Pros. Pl. p. 9* pol mea *Pylades*. mea libri. prius mea *Ussingius* mater tera *B* 603. *Person. om. EJFZ* illi *Guyetus* pater tuos rusum mihi *Gruterus*. pater tuos (*ex uois m. 3*) rursum tibi *E.* pater uo is risum tibi *B.* pater tuos rursum tibi *JFZ*

CVRCVLIO

Sóleo: nam proptér eas vivo fácius.

Quíd nunc?

PLANESIVM

Obsecró, parentes né meos mihi próhibeas. 605

CVRCVLIO

Quíd ego? sub gemmáne abstrusos hábeo tuam matrem ét patrem?

PLANESIVM

Líbera ego sum náta.

CVRCVLIO

Et alii múlta qui nunc sérviant.

PLANESIVM

Énimvero irascór.

CVRCVLIO

Dixi equidem tíbi unde ad me hic pervénerit: Quótiens dicundúmst? elusi mílitem, inquam, in álea.

THERAPONTIGONVS

Sálvos sum: eccum quém quaerebam. quíd agis, bone vir?

-CVRCVLIO

Aúdio: 610

Sí vis tribus bolís vel in chlamydem.

THERAPONTIGONVS

Quín tu is in malám crucem Cúm boleis, cum búlbis? redde míhi iam argentum aut vírginem.

604. "pp̄t nā soleo "cas E 605. quid ex quod E³. Phaed. Dic Ussingius nemeos BJ michi J 606. sub (b ex m m. 2) B. sub ex Sul. (pers. not.) E gemman J. gemman ex geminā E³. geminam Z habetur E 607. ego sum in ras. B 608. Phaedromo initium tribuit Seyffertus Stud. Plaut. p. 3: fortasse recte unde ex uide E³ adme B perueniret EZ: corr. Saracenus 609. dicendum est BEJ inalea J 610. Saluos (s s. v.) J equum J. om. F quem s. v. B. om. EJJZ: corr. Pius querebam BEJ CVR̄ in ras. B². PH. EJJZ: in F persona erasa est: corr. Pius 611. nelin EZ. uelim JF clamidem BEJ is ex es E³. es B inmalam BJ. in (ex e m. 3) malam E 612. cumbolis J. cum bolis E³FZ bullis EJJZ redde mihi iam Pylades. redde etiam libri, nisi quod etiam om. F. reddin etiam Dousa (?). etiam redde Fleckeisenus. redde mi aut Muellerus Pros. Pl. p. 576

CVRCVLIO

Quód argentum, quas tú mihi tricas nárras? quam tu vírginem

Mé reposcis?

THERAPONTIGONVS

Quam áb lenone abduxisti hodie, scélus viri.

CVRCVLIO

Núllam abduxi.

THERAPONTIGONVS

Cérte eccistam vídeo.

PHAEDROMVS

Vírgo haec líberast. 615

THERAPONTIGONVS

Méane ancilla líbera ut sit, quam égo numquam emisí manu?

PHAEDROMVS

Quís tibi hanc dedít mancupio aut únde emisti? fáe sciam.

THERAPONTIGONVS

Égo quidem pro istac rem solvi áb tarpezitá meo:

Quam égo pecuniám quadruplicem abs téd et lenone aúferam.

PHAEDROMVS

Quí sceis mercarí furtivas átque ingenuas vírgines, 620

613. *Nonius p. 8, 15*: Tricae sunt impedimenta et implicationes
..... *Plautus Curculione*: 'quod argentum, quas ... narras'

613. *Pers. om. F* quod ex quid *E*³ quod tu argentum,
quas mihi *Bothius. Ritschelius Proleg. p. 136* quas mihi *JF*
614. *Quamne Muellerus Pros. Pl. 553* ablenone *J* abduxisti *Z*:
cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 75. abduxti *BF*. ab duxsti *ex* ad duxsti
*E*³. adduxti *J* hocedie *dubitanter Ritschelius l. modo comm.* tu
hodie *Fleckeisenus* 615. *Curc. praef. Pylades, Phaedr. BJZ: om.*
JF ab duxi *B.* adduxi *EJ: corr. E*³ hec *J* libera est
libri 616. *Mean libri* ancilla *ante ancilla del. E*² nunquam
ex numquam *B* manu *ex* manum *ras. E* 617. hanc *ex* han *E*³
mancupio *libri* 618. ego quidem herle *Muellerus Pros. Pl.*
p. 748 rem solvi pro istac *Guyetus.* pro istac resolvi *Dousa*
ab trapezita *libri, nisi quod* abtrapezita *J* 619. *Versum Phaedromo*
tribuit Demelius Annal. iur. hist. cd. Rudorff vol. I (a. 1861) p. 352
iure vituperatus a Voigtio Mus. Rhen. vol. XXVII (a. 1872) p. 169
adn. quam ego quadruplicem pecuniam *Muellerus Pros. Pl. p. 554*
abste *BEJ.* abs téd *Guyetus. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 36:*
cf. tamen Opusc. phil. vol. III p. 122 ab lenone *Fleckeisenus.* at-
que lenone *Hermannus: alia Muellerus l. s. scr.* 620. scies *EJFZ,*

Ámbula in ius.

THERAPONTIGONVS

Nón eo.

PHAEDROMVS

Licet ántestari?

THERAPONTIGONVS

Nón licet.

[PHAEDROMVS

Iuppiter te male perdat: intestatus vivo.]

CVRCVLIO

Át ego quem licét te.

PHAEDROMVS

Accede huc.

THERAPONTIGONVS

Sérvom antestari? vide.

CVRCVLIO

Ém ut scias me líberum esse.

PHAEDROMVS

Ergo ámbula in ius.

THERAPONTIGONVS

Ém tibi. 624. 625

CVRCVLIO

Ó cives, civés.

THERAPONTIGONVS

Quid clamas?

idem ex scias B. scis Pius furtitivas B V. 621—627 tractavit Voigtius Mus. Rhen. vol. XXVII (a. 1872) p. 168 sqq. 621. noneo J. non ego E. non eo E³. non ego Z: corr. Pius licet Z. licet te BEJF. licetne Muellerus Pros. Pl. p. 116 622. Versum spurium esse vidit Guyetus at te Iuppiter F'leckeisenus disperdat Aldina 623. Curc. praef. Robertus. Mil. libri. Phaed. Ussingius te. Phaed. Accede Robertus. te accede BEJZ. tu accede F. Phaed. Tu accede Angelius Mil. Servom Robertus. Curc. Seruõ J. Curc. Serum (m in rus.; dein spat. 2 litt.) B. Curc. Serum (prior u e corr. m. 3) E. Curc. Serum F'Z vide Camerarius. Mil. Vide BEJF'Z. Curc. Vide Ussingius 624. 625. Curc. praem. EJJ'Z. Mil. B, sed crasa postea em Ribbeckius de part. p. 33. hem libri Phaed. Ergo Gz. ergo BEF. Mil. ergo JZ Mil. Em tibi Ussingius. em tibi BE. hem tibi JF'Z 626. Phaed. praem. B . O om. B Post clamas B² personae spatio nullo Ph in-servit quidē (ē er.) E tibi istum Guyetus. istum tibi libri

PHAEDROMVS

Quíd tibi istum táctiost?

THERAPONTIGONVS

Quía mi lubitumst.

PHAEDROMVS

Áccede huc tu: ego íllum tibi dedám: tace.

CVRCVLIO

Phaédrome, obsecró, serva me.

PHAEDROMVS

Támquam me et geniúm meum.

Míles, quaeso te út mihi dicas, únde illum habeas ánulum,

Quém parasitus híc te elusit.

PLANESIVM

Pér tua genua te óbsecro, 630

Út nos facias cértiores.

THERAPONTIGONVS

Quíd istuc ad vos áttinet?

Quaératis chlamydem ét machaeram hanc, únde ad me pervénerit.

CVRCVLIO

Út fastidit glóriosus.

THERAPONTIGONVS

Mítte istum, ego dico ómnia.

CVRCVLIO

Níhil est quod ille dícit.

PHAEDROMVS

Fac me cértiorem, te óbsecro.

tactio est libri 627. mihi JFZ. mihi/// (1 ut vid. erasa) B. michi E libitum est B. libitum est EJ tibi illum JF
 628. Initium Planesio tribuit Seyffertus Stud. Plaut. p. 3, fortasse recte Phedrome BEJ tamqua B. tanq J met JFZ. idem ex metin E meum om. Z: add. Pius 629. quaeso te Beckerus in Studemundi stud. vol. I p. 183. quaeso BFZ. queso EJ ut tu Ussingius. uti Botherius. tu Fleckeisenus michi J 630. ptua J. per///tua (pe er.) E
 631. ut nos facias ut nos facias J cerciores B 632. quaeratis ex quaratis B. queratis J. queratis E clamidem BEJ mache-ram BEJ admeperuenerit J. ad me pervenerint dubitanter Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 205 633. fastidit (d ex t m. 2) B Totum versum Curculioni tribuit Ussingius 634. Plan. praem. Ussingius Nichil EJ dicat F Planesio dat Lambinus, quae Phaedromo libri

THERAPONTIGONVS

Ego dícam: surge. hanc rem ágite atque animum advórtite. 635

Patér meus habuit Péríphanes Plothénius.

Is prúsqvam moritur míhi dedit tamquám suo,

Ut aéquom fuerat, fílio

PLANESIVM

Pro Iúppiter!

THERAPONTIGONVS

Et íta me heredem fécit.

PLANESIVM

O pietás mea,

Servá me, quando ego té servavi sédulo. 640

Fratér, mi salve.

THERAPONTIGONVS

Quí ego istuc credám? cedo,

Si véra memoras, quae fuit matér tua?

PLANESIVM

Cleobúla.

THERAPONTIGONVS

Nutrix quae fuit?

PLANESIVM

Archéstrata.

Ea mé spectatúm túlerat per Dionýsia.

cerciolem B te obsecro *Bothius*. obsecro libri 635. *Novam scaenam incipiunt BE*, cuius superscriptio in B est MILES, in E EIDEM Personam om. BEF' Ego (E add. m. 2) B surge (et in marg. al' surgite m. 3) E. surgite (et sup. v. 1 surge) J. surgite F agite//// J ad uortite E 636. *Periphanes Pius*. *Periplanes libri* Plothenius scripsi exempli causa: cf. *Epid. v. 434*, ubi Plate-nius B. planesium libri, quod falsum esse vidit *Acidalius Periphanes repetens et Planesio tribuens, unde Hem Periphanes Fleckeisenus* 637. prius quam B 638. equum BJ. equum E 639. *Ther. pers.* om. B ita Gz. iste libri. isti *Bothius*. istic *Weisius*. is *Ussingius* O add. sup. v. E³: idem *Weisius*: om. BEJFZ 640. An servas? 641. qui ego istuc credam *Fleckeisenus*. qui credam ego istuc libri. qui ego credam istuc vel qui credam ego istuc tibi *Muellerus Pros. Pl. p. 712*, ut tamen plura turbata esse suspicetur nec ad eundem cum antecedentibus haec versum spectare 642. quae EJ 643. Cleobula (ob e corr. et ula in ras.) B, ubi in margine Cleobi m. 1 ceteris abscissis. Clebula J quae BEJ PL inseruit spatio nullo B² arthestrata B. arche strata J 644. per dionisia E. per-

* * * * * 645

Postquam íllo ventumst, iam út me conlocáverat,
 Exóritur ventus túrbo: spectacula íbi ruont:
 Ego pértimesco: ibi mé nescio quis árripit
 Timidam átque pavidam néc vivam nec mórtuam:
 Nec quó me pacto abstúlerit possum dícere. 650

THERAPONTIGONVS

Memini ístanc turbam fieri: sed tu díe mihi,
 Ubi is ést homo, qui té subripuit?

PLANESIVM

Néscio.

Verum húnce servavi sémper mecum una ánulum:
 Cum hoc ólim perii.

THERAPONTIGONVS

Cédo ut inspiciam.

CVRCVLIO

Sánane es,

Quae istí committas?

PLANESIVM

Síne modo.

THERAPONTIGONVS

Pro Iúppiter! 655

Hic ést ego quem tibi mísi natalí die:

dionisia *BJ* Post lune versum lacunam merito statuit *Fleckeisenus*, cuius nullum in libris indicium: aliquid turbatum esse senserat *Geppertus* ad *Dionysia* scribens 646. post quam *B* uentum est libri iam s. v. *E* collocauerat libri 647. ex oritur *B* spectacula ibi///// (ibi e corr.: post ibi 3 litt. er.) *B*. spectacula cum lacuna c. 6 litt. (quam explevit spectacula scribendo m. 3: eadem in marg. al' spectatores) *E*. spectacula *Z*. spectatores *JF* ruunt libri 648. ego me *E* ibi *Kampmannus de Ab* p. 20. tum ibi libri nescioquis me vel me nescioqui *Bothius* arripuit *JF*. abripit *Lambinus*. *Bricius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765* 650. nequeo *F* 651. Memini istanc *Gulielmus*. Meministin hanc (n e corr. ut vid.) *B*. Meministin hanc *EJFZ* Sed (non sed) libri 652. surripuit (subripuit *E*) libri 653. seruavi (a ex i) *B* 654. hoc ex olim perii ut vid. *B* olim (o e corr.) *B* credo (r del. m. 3) ut *E*. credo quid *J* in-spitiam *E* CVR̃ Sanan es *B*, *Acidalius*. *PHE* sananes *E*. *Phaed*. Sanan es *JFZ* 655. que *BJ*. que *E* committas libri 656. ego quem tibi *Guyetus*. *Mahlerus l. s. ser. p. 11*. quem ego tibi libri. quem tibi ego *Fleckeisenus* misi (ut et tibi) in ras. *B*

Tam fáciie novi quám me. salve, méa soror.

PLANESIVM

Fratér mi, salve.

PHAEDROMVS

Deós volo bene vórtere

Istám rem vobis.

CVRCVLIO

Ét ego nobis ómnibus:

Tu ut hódie adveniens cénam des soróriam,

660

Hic núptialem crás dabit: promíttimus.

PHAEDROMVS

Tace tú.

CVRCVLIO

Non taceo, quándo res vortít bene.

Tu istánc desponde huic, míles: ego dotém dabo.

THERAPONTIGONVS

Quid dótis?

CVRCVLIO

Egone? ut sémper dum vivát me alat.

PHAEDROMVS

Ultro hércle dico: mé lubente féceris.

665

THERAPONTIGONVS

Sed léno hic debet nóbis trigintá minas.

PHAEDROMVS

Quam ob rem ístuc?

657. tamfacile *J* soror mea *B* 658. *Phaedr. pers. om. Z*
 659. nobis *Z* *Curc. pers. del. E³* 661. *Pers. Mil. (post dabit) del.*
Acidalius Promittitin *Acidalius* 662. *Phaed. pers. add. Acidalius:*
om. BEJ. Ther. *pers. praem. FZ* taceo *ex teceo B* uortit *ex nertit*
E². uortat *J* 663. *Post desponde num scriptum fuerit huic in J*
nunc quidem incertum huic. *Mil. ego F* 664. *Pers. corr. Bothius:*
Phaed. libri *Curc. pers. del. E³* ego me *J.* ego ne *E* uinat *ex*
iuuat E³ me alat *FZ.* med alat *BJ.* me dalat *E* 665. *Phae-*
dromo dedi quac militi tribunt libri, nisi quod M. eras. in B: Cur-
culioni continuat Pistoris, initium Curculioni, finem (me l. f.) Ther-
pontigono Ussingius adsignat Ultro *Gz.* uerum libri dicit *Acida-*
lius lubente *Camerarius.* iubente libri, nisi quod *u g corr. B*
 666. *Mil. Sed Pistoris. et libri* 667. obrem *BE* *Curc. inserit B*
 enim ille *Gz.* ille libri. illic *Fleckeisenus* ita *om. Z: corr.*
Pylades mihi *om. F*

THERAPONTIGONVS

Quia enim ille ita repromisit mihi,

Si quisquam hanc liberali adseruisset manu,

Sine controversia omne argentum reddere.

Nunc eamus ad lenonem.

CVRCVLIO

Laudo.

PHAEDROMVS

Hoc prius volo

670

Meam rem agere.

THERAPONTIGONVS

Quid id est?

PHAEDROMVS

Ut mihi hanc respondeas.

CVRCVLIO

Quid cessas, miles, hanc huic uxorem dare?

THERAPONTIGONVS

Si haec vult.

PLANESIVM

Mi frater, cupio.

THERAPONTIGONVS

Fiat.

CVRCVLIO

Bene facis.

PHAEDROMVS

Spondesne, miles, mi hanc uxorem?

THERAPONTIGONVS

Spondeo.

CVRCVLIO

Et ego huic dotem una spondeo.

668. quis quam *B* liberalias *E* asseruisset *BJ*. seruisset *E*

669. controuersia (con s. v. m. 3) *E*. contra uersia *B* reddere
Scaliger. Gulielmus. redderet libri 670. Nunc *Ussingius. Phaed.*
Nunc libri adlenonem *BJ* Curc. Laudo *Ussingius. Mil. Laudo*
libri hic *Z* prius (r add. m. 3) *E* 671. Post Quid ut vid. est
erasum B 673. Si (*S e corr.*) *B* hec *J* uult *B* mi ex *Fr B*

674. spondes ne miles mihi *BE*. spondes me miles michi *J*. spon-
desne mihi miles *F*. sponden mihi miles *Muellerus 'Nachtr.'* p. 103

675. *Phaed. praem. B* huic dotem una *Gz.* hoc idem unum
libri. huic cibum una *Acidalius Phaedromo tribuens.* a me huic

PHAEDROMVS

Lepidé facis. 675

THERAPONTIGONVS

Sed ecceúm lenonem incédit thensaurúm meum. 676—678

CAPPADOX. THERAPONTIGONVS. PHAEDROMVS.
PLANESIVM

CAPPADOX

Árgentariís male credi qui áiunt, nugas praedicant:

Nam ét bene et male crédi dico: id ádeo ego hodie expér-
tus sum. 680

Nón male creditúr qui numquam réddunt, sed prorsúm perit.

Vélut decem minás dum hic solvit, ómnis mensas tránsiit:

Póstquam nil fit, clámore hominem péscio: ille in ius mé vocat.

Péssume metuí, ne mi hodie ápuđ praetorem sólveret.

Vérum amici cónpulerunt: réddit argentúm domo. 685

Núnc domum properáre certumst.

THERAPONTIGONVS

Heús tu, leno, té volo.

victum *Fleckeisenus*. huic quidem victum *Muellerus* 'Nachtr.' p. 105*Phaedromo extrema verba dedi, quae Therapontigono libri, Cureu-
lioni Fleckeisenus assignant Post hunc versum lacunam statuit ad-
modum probabiliter Fleckeisenus 676—678. Phaedromi pers. praem. B**Aet. V se. 3 CAPPADOX B. CAPPADOX · EIDEM · LENO · C · E.
LENO CAP · MILES · PHEDROMVS · ADOLESCENS · PLANESIVM ·
VIRGO J 679. Argentariis (A in 3 litt. sp.) B**qui aiunt ex
quia iunt man. Camerarii B predicant B 680. Nam etiam F.
nam et male (male cras.) E Nam nec bene nec Lambinus, unde
nec bene nec Bothius ego hodie Bothius. hodie ego EJJFZ. ho-
die B ex pertus B Post hunc versum nonnulla intercidiisse puto
velut haec:*

Quí cunctanter réddunt illis mále ego credi existumo.

681. Non *ex Nā E³*. nam *Z* nunquam *B* prorsus *Z* 682. vel ut *B*.
velut hic *Pylades*. vel hic *Ussingius* ·x· *E* dum hic *Lambinus*.
dum libri mensis *E³FZ* 683. Post quam *BJ* nihil *B*. nichil *EJ**clamore (e crasa et denuo add. m. 3) E in (i add. m. 3) ius
E. inius J ille: in ius me voca Sealiger 684. pessu me E**ne mihi Pylades. nemihí ex nemini et ne e corr. B. nemini E. ne
minis E³. nememini JFZ aput J pretorem BJ 685. Ante**compulerunt (sic BEJ) parva ras. in J. contulerunt Casaubonus
reddet JF 686. certum st B. certumst ex certust E³.*

PHAEDROMVS

Ét ego te volo.

CAPPADOX

Át ego vos nolo ámbos.

PHAEDROMVS

Sta sis ílico.

Átque argentum própere propera vómere.

CAPPADOX

Quid mecúmst tibi?

Aút tibi?

THERAPONTIGONVS

Quia ego ex te hódie faciam pílum catapultárium
Átque ita te nervó torquebo, ítidem ut catapultae solent. 690

PHAEDROMVS

Délicatum te hódie faciam cúm catello ut áccubes,
Férreo ego dico.

CAPPADOX

Át ego vos ambo ín robusto cárcere

Út pereatis.

THERAPONTIGONVS

Cóllum obstringe, abdúce istum in malám crucem.

PHAEDROMVS

Quíddid est, ipse íbit potius.

690. *Nonius p. 552, 12*: Catapulta, iaculum celer vel sagitta. Plautus in *Curculione*: 'Átque ita . . . torquebo ut . . . solent'

691 *sq. Nonius p. 199, 11*: Catellae . . . Neutrum, a catulis, si milititer diminutivum. Plautus *Curculione*: 'Delicatum . . . ferro ego dico'

certum est *J* tuleno *J* 687. nos s. v. *add. B* uolo *F*
ambo *E* stasis *EZ* illico *ex ilico E*³ 688. *Phaedr. pers. praem. Fleckeisenus* mecum est tibi *libri*. tecum est mihi *Bothius*:
cf. v. 689 689. aut tibi *Luchsius Hermae vol. XIII (a. 1878)*
p. 498. aut tecum aut (*dein 2 litt. sp.*) *B.* aut tecum aut *EJFZ.*
aut tecum *Pius* quia ego exte hodie *BEJ.* quia hodie ex te ego
F. quia ex te hodie *Pylædes.* quia ego ex te *Camerarius.* quin ego
te *Muellerus Pros. Pl. p. 554* 690. torquebo hodie *Muellerus Pros. Pl. p. 554*
itidem *om. Nonius* catapultę *B.* catapulte *E*
691. *Phaed. pers. praem. Pistoris: om. libri* accumbes *F* 692. ferreum *Bothius*
at e *corr. B* inrobusto *BJ.* inrobusto (*n add. m. 3*)
E 693. ab duce *B.* obduce *J* inmalam *B* 694. quid quid

CAPPADOX

Pró deum atque hominúm fidem.

Hócine pacto me índemnatum átque íntestatum ábrípi? 695
Te, óbsecro, Planésium, et te, Phaédrome, auxiliúm út feras.

PLANESIVM

Fráter, obsecró te, noli hunc índemnatum pérdere:
Béne et pudice mé domi habuit.

THERAPONTIGONVS

Haúd voluntate íd sua:

Aésculapio huíc habeto, quóm pudica's, grátiam.
Nám si is valuissét, iam pridem quóquo posset mítteret. 700

PHAEDROMVS

Ánimum advortite húc, si possum hoc ínter vos conpónere.
Mítte istunc. accéde huc, leno: dícam meam senténtiam,
Sí quidem voltis quód decrero fácere.

THERAPONTIGONVS

Tibi permíttimus.

CAPPADOX

Dúm quidem hercle ita iúdice, ne quísquam a me argentum
aúferat.

THERAPONTIGONVS

Quóдне promistí?

est *BJE*. quicquid *EZ*. in marg. at quid *E*³ 695. hoccine libri
pacto me *Gz*. pacto libri nisi quod pactum *F*. pacto hinc
Fleckeisenus. pacto vi *Muellerus* 'Nachtr.' p. 79 adn. índempna-
tum *BEJ* abrípi *Gz*. me arrípi libri. me abrípi *Lambinus*
696. Te obsecro *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 765*. obsecro
libri phedrome *BEJ* feratis *JF* 697. te e corr. ut vid. *B*
índemnatum *Pius*. condempnatum libri 698. pudice (e e corr.)
B *Phaed. pers. inseruit in ras. B*² haud ex aut *E*³. hant *B*
699. esculapio *E* hanc *Ussingius* q ex q̄ ut vid. *E*³. quod
JFZ pudica es libri 700. si uoluisset (post si er. uo) *E*. si uo-
luisset *JFZ*: si valuisset *Hermolaus* quoque *EJFZ*: corr. *Hermolaus*
mittere ex mitteret ras. *E*. mittere *Z* 701. *Person. om. B: exhibet in*
ras. E aduerte *EJFZ* huc si *Muellerus Pros. Pl. p. 23*. si libri. ego
si *Fleckeisenus* Ante componere eras. sententia *E* componere *BEJ*.
sententia componere *Z* 702. istuc *B* leno om. *EJFZ* 703. siquidem
B (cum ras. post m) J uultis *BE* decreto *J*. de crero ex de cretro
*E*³ qđ decrero facere in 23 l. sp. *B*² *Ther. pers. restituit Bo-*
thius, Cappadocis exhibent libri 704. *Capp. pers. praem. Bothius, om.*
libri iudeces *B* nequis quā *B*. nequisq̄ *J* ame *BJ* 705. quod

CAPPADOX

Promisi? quí?

THERAPONTIGONVS

Lingua.

CAPPADOX

Eadem núnc nego. 705

Dícundi, non rém perdundi grátia haec natást mihi.

THERAPONTIGONVS

Níhil agit: collum óbstringe homini.

CAPPADOX

Iámiam faciam ut iússeris.

THERAPONTIGONVS

Quándo vir bonú's, responde hoc quod rógo.

CAPPADOX

Roga quód lubet.

THERAPONTIGONVS

Prómistin, si líberali quísqum hanc adsererét manu,

Te ómne argentum rédditurum?

CAPPADOX

Nón commemini dícere.

710

THERAPONTIGONVS

Quíd? negas?

CAPPADOX

Nego hércle vero. quó praesente? quo ín loco?

THERAPONTIGONVS

Mé ipso praesente ét Lycone tárpezita.

CAPPADOX

Nón taces?

ne libri. quod Geppertus promisti EJ. promisisti BE³FZ
 promisi? qui Bothius. qui promisi libri Verba lingua — nego Cap-
 padoci tribuunt EJFZ. Scaliger nunc ex non E³ 706. dicendi
 BEJ. discendiF. ditandi Pius et Acidalius rem (m in ras.) B
 perdendi (endi in ras.) B. perdendi EJ gratia hec (hec s. v. m. 2)
 B. haec gratia JFZ. hec gratia E nata est BEJ 707. Ni-
 chil EJ Capp. pers. restituerunt Pius et Acidalius: Phaedr. libri
 praebent iam iam BEJ 708. bonus ex libri hoc quod Fleck-
 eisenus. quod libri qid' E lubet ex iubet E³ 709. promi-
 stin B, Scaliger. promisistin EJFZ liber aliquis quam EJ
 assereret BEJ 710. cōmemini ex ē memini E³. commemini J.
 commeni B 711. presente B inloco J 712. Curc. praef. B

THERAPONTIGONVS

Nón taceo.

CAPPADOX

Non égo te flocci fácio: ne me térrites.

THERAPONTIGONVS

Me ípso praesente ét Lycone fáctumst.

PHAEDROMVS

Satis credó tibi.

Núnc adeo, ut tu scíre possis, léno, meam senténtiam, 715
Líbera haec est, híc huius frater ést, haec autem huius ést soror.
Haéc mihi nubet, tu huíc argentum rédde: hoc iudiciúm
meumst.

CAPPADOX

Hércle istam rem iúdicasti pérfidiose, Phaédrome:
Ét tibi oberit ét te, miles, dí deaeque pérduint.

THERAPONTIGONVS

Tu aútem in nervo iám iacebis, nísi mi argentum rédditur. 720

CAPPADOX

Tú me sequere.

THERAPONTIGONVS

Quó sequar te?

CAPPADOX

Ád tarpezitám meum,

ipso om. *JF* presente *BJ* lycone *ex* licone *J*. licone
E trapezita *BEFZ*. trapezeta *J* nontaces *B*. non (*n post. ex m*)
taces *E*. *Militi haec verba dat Ussingius Ceterum hunc v. et se-*
quentem delet Guyetus 713. Ther. pers. praem. EFZ. Curc. B.
totum versum Capp. tribuit Ussingius Capp. pers. inserunt E³Z: om.
reliqui 714. Pers. add. E³Z: om. BEJF meipso *E* presente *B*
licone *EJ* factum est *BEJ* 715. leno om. *JF* 716. hec *J*
hic hic *F* *An huius hic? est om. Fleckeisenus hec EJ huius*
est Luchsius de genet. pron. p. 44. illius (ill e corr.) B. illius EJFZ.
illust Fleckeisenus: cf. Ritschelius Op. philol. vol. II p. 684 soror
est F 717. hec J meum est libri V. 718. 719 huc revocavit
Acidalius, quos libri praebent post v. 720 718. hercle (her rubricator
ex h = haec) E per fidio se B phedrome BEJ 719. te s.
v. B dii J. di ex die ras. E deae que B. deque E
pdiunt (ante p 2 litt. erasae et p e corr.) B. pduint (i s. v.) J
720. cf. 718. 719 Person. add. E³ inneruo J mihi BE. michi J
721. Tum Acidalius ego te Pylades. Muellerus Pros. Pl. p. 650,
non libri tarpezitam Ritschelius Op. philol. vol. III p. 525. trapae-
zitam B. trapezitam EFZ. trepe zeta J

Ád praetorem: nam ín de rem solvo ómnibus quibus débeo.

Therapontigonvs

Égo te in nervom, haud ád praetorem hinc rápiam, ni argen-
túm refers.

Cappadox

Égo te vehementér perire cúpio, ne me néscias.

Therapontigonvs

Ítane vero?

Cappadox

Ita hércle vero.

Therapontigonvs

Nóvi ego hos pugnós meos. 725

Cappadox

Quíd tum?

Therapontigonvs

Quid tum, rógitas? hisce ego sí tu me inritáveris,

Plácidum te hodie réddam.

Cappadox

Age ergo récipe hoc actutum.

Therapontigonvs

Licet.

Phaedromvs

Tú, miles, apud mé cenabis: hódie fient núptiae.

Therapontigonvs

Quaé res bene vortát mi et vobis.

722. ad pretorem B. adp̄torem J soluo (prior o ex a m. 1 et post. in ras. m. 3) E. resoluo Z 723. Person. om. B in nervom Pylades. in neruo EFZ. inneruo BJ haud ex aut E³ ad pretorem B. adp̄torem J ni (ex in m. 3) argentum E. inargentum J referas F 724. Person. om. J te s. v. J ne me Bothius. ne tu me libri. ne tu Guyetus hauscias Seyffertus Stud. Pl. p. 4 725. Person. om. J Ita ne J 726. Quid tu EJFZ bis irritaueris BEJ 727. Placidũ dum J recipe hoc actutum Fleckeisenus. recipe actutum libri, nisi quod ac tutum E. recipe. Ther. At actutum Ussingius licet lenoni tribuens. recipe iam actutum Geppertus Ante Licet Ther. pers. restituit Pylades, Phaedromum exhibent libri 728. Pers. restituit Pylades: om. libri miles (s s. v.) J aput J caenabis J. cenabis ex cenebis E fient ex feient ras. E nuptie E 729. Pers. om. F que BJ uortant F mihi libri, nisi quod michi J Cantor add. Bothius. om. spatío 9 litt. relicto E:

CANTOR

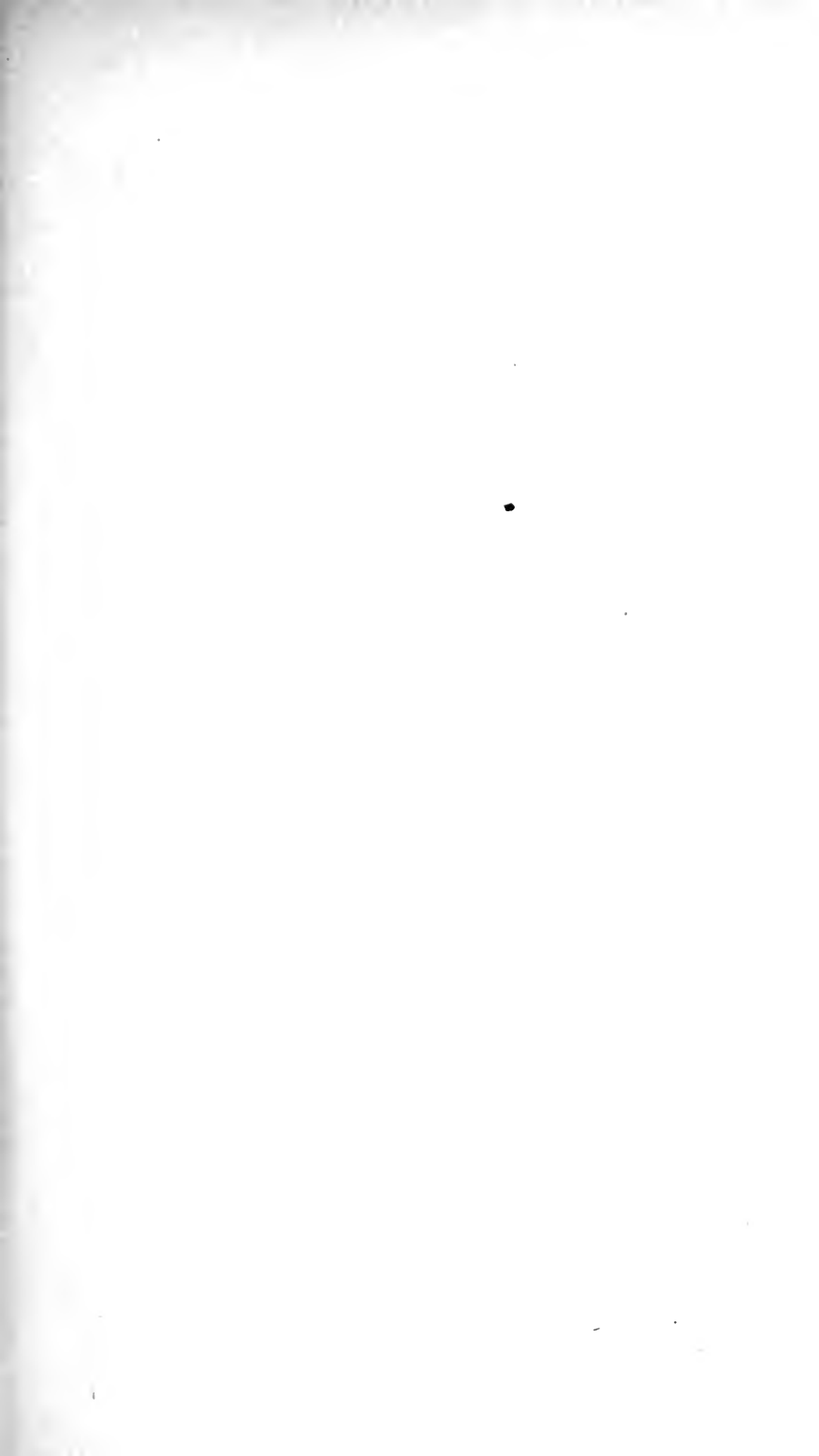
Spéctatores, plaúдите.

sine spatio BJZ. Auctor praebet F Plaudite *F, Hermolaus*. Plaudite plaudite *BEJZ* Addit *B² haec*:

PLAVTI CVRCVLIO EXPLI CIT

INCIPIT (P *ex* I) PROLVGVVS IN CASSINA

haec autem E: PLAVTI CVRCVLIO EPLICIT. (*super P ras.*) INCIPIT CASSIANI PLOGUS

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT
FRIDERICVS RITSCHELIVS
SOCIIS OPERAE ADSVMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS IV
ASINARIA

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXXI

T. MACCI PLAVTI

A S I N A R I A

RECENSERVNT

GEORGIVS GOETZ ET GVSTAVVS LOEWE

ACCEDIT CODICIS AMBROSIANI J 257 INFER. SPECIMEN PHOTOTYPICVM

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS IV

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI.

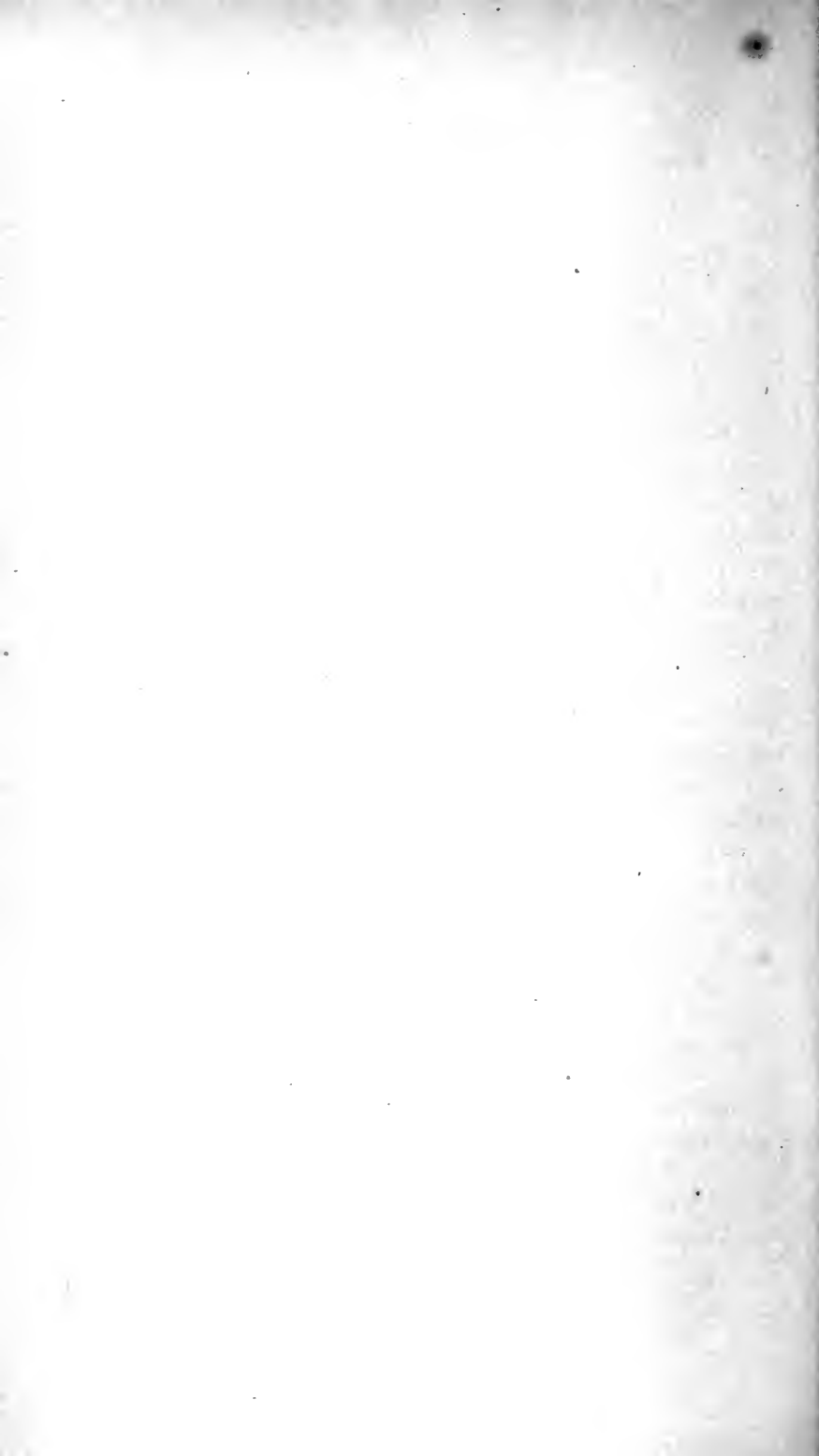
ALFREDO · FLECKEISEN

RITSCHÉLII · IN · SOSPITANDO · PLAVTO · SOCIO

L · L · M

GEORGIVS · GOETZ

GVSTAVVS · LOEWE

PRAEFATIO

Forte magis quam consilio cum accidisset, ut in eadem fabula quae mutanda vel restituenda invenisse nobis videremur inter nos communicaremus et alter quid de alterius inventis iudicaret rescriberet et re ipsa monente id saepius saepiusque fieri coepisset, nihil mirum quod alter haud semel partem tantum veri perspexerat quam alter postea supplevit, ita ut utrius beneficio praecipuo novata deberentur interdum vix sciri posset. Tali autem societate, unde et nos capiebamus summam dulcedinem et propositum ipsum haud mediocre — ut videbatur certe — fructum, quae coniunctis viribus effecta essent rursus disiungi cum iudicaremus nefas esse, *Asinariae* quam instituere coeperamus recensionem utriusque nomine inscribi volumus: cuius societatis quoniam ne nunc quidem nos paenitet, futuro quoque tempore, quotienscumque res ita feret, operam et curam coniungere constituimus.

Iam de subsidiis quibus in edenda hac fabula usi sumus et de ipsius recensionis ratione haec praemonenda visa sunt:

Codicis veteris (**B**), cuius foliis 21^r—30^r continetur fabula, praesto fuerunt quaecumque Ritschelius enotaverat: idem ut codex denuo ab Hinckio excuteretur ipse curaverat: qua in re ne summam quidem diligentiam supervacaneam esse ratus tertium illum contulit Gustavus Loewe. Praeter ea autem quae in ipsa adnotatione testati sumus pauca quaedam praefationi reservavimus, eaque nunc placet absolvere.*)

*) In praefatione Epidici ab Ussingio editae p. 246 exstant haec: 'Vaticanum et Britannicum ipse contuli; horum igitur

Ac primum quidem qualis in B sit descriptio ita indicabimus, ut versuum principia a nostro exemplo discrepantia afferamus. Sciendum est autem reliquos quorum quidem in hac re ratio habenda est codices omnes (DEJ) plane cum B consentire nisi ubi differentiae aliquid testabimur. In adnotatione critica iam dicta hic non iterabimus.

109 sqq. *Atque audin* — *Vbi cumque libitum* — *Quem iam dehinc* — *Nequid nocere* — *Omnem animum* — *Quinte quoque* —

202 sqq. *Semper occulate* — *Vetus est* — *Mihi orationem* — *Longe aliam* —

386 sqq. *Propterea huc* — *A te verberarier* — *Pol haud* —

528 sqq. *Ante id* — *Te facturum* — *Dum eius* — (DEJ recte describunt)

589 sq. *Nimis vellem* — *Si forte* — (sic solus B)

631 sqq. *Quia ego* — *Hinc mod* — *Quas hodie* — (solus B)

644 sqq. *Proinde istud* — *Ego uero* — *Vincerum* (in *Vincrum* corr. m.²) — *Vin faciam* — (solus B)

876 sqq. *Sequere hae* — *Nihil caestor* — *Quid* — *Possis si* — (sic DE, recte BJ)

939 sqq. *Depalla memento* — *Immo intus* — *Da sauium* — *Grex hic* (solus B)

Vides DEJ melius quam B conservasse genuinum versuum ordinem; nec te fugerit, si alias contuleris fabulas, perpusillam omnino esse in describendo codicum et editionis discrepantiam. Neque id mirum ob versuum simplicitatem et *μονοτονίαν*. Quae res num graeco poetae tribuenda sit quam-

scripturae si quando apud me aliter quam apud Goetziū afferuntur, non incuria hoc fit, sed quia me aliter legisse mihi persuasum est. Quae cum legissemus — neque enim quicquam humani a nobis alienum esse putamus — statim graviora quae non recte nos rettulisse arguit Ussingius (negavit v. 141 sq. Chaeribulo, v. 225 verba *Quid — mirabilest* Periphani dari, v. 262 esse *cia* ex *euge* correctum, v. 544 *multi de ubi andant* sed *multi mihi de ubi andant*, v. 705 *minas* ibi exstare) excerptimus, ut iterum in rem inquireremus: rogantibus nobis Augustus Mau respondit Ussingium in omnibus miro modo oculos fefellisse. Qua re si quando Ussingio denuo persuasum erit se aliter legisse, amicum Romanum in posterum non sollicitandum esse intelleximus.

quam nescimus, probabile tamen esse putamus: argumentum enim non minus simplex ac *μονότονον*.

Transimus ad personarum notas, quas suo quamque loco ex singulis codd., qui in hac quoque re plane concinunt, afferre nimiae esset diligentiae, ex BDEJ coniunctas afferemus, ut tamen singularia quaedam certis locis et libris adscribamus.

Per primam scaenam (I 1) praeter primum (LIBANVS) et octavum versum (DEMENETVS) personarum notae sunt SERVVS (vel SERV̄ SER̄ SER) et SENEX (vel SEN̄ SEN. SENES. E v. 15), nisi quod septuagesimo versui E praefixum habet DEME.

I 2. Solus loquitur Argyrippus. Item comparata est scaena II 1.

I 3. Pro Cleaereta: LENA leñ (EJ) Cter (in primo v. J)
Pro Argyrippu: ADOLESCENS Δdolesc̄ ΔDOŁ ado (E)
adł (J)

II 2. LEONIDA LEONIđ leonid LEONĪ leoni leon̄
leōñ (E 102) lenid (E 74) leon leō leo

LIBANVS libañ liba LIB̄ lib̄ lib labanus (E v. 66)

II 3. MERCATOR MERCAT̄ MERCĀ MERC̄ merc
MER̄ mer

LIBANVS liba lib̄ lib

II 4. Praeter titulum 'chlamydati' mentio fit in solis v. 4 ('chlamidatus' B;]MIDATVS D ita, ut etiam dimidia pars M litterae interciderit; 'ciamidatus' E; 'chiamidatus' J) et 25 (in solo B 'clamidatus' praefixum, quod reliqui om.), ceteroquin audit MERCATOR vel compendiis significatur sic ut II 3.

LEONIDA LEONIđ Leonĩ LEON̄ LEŌ LEO LEON̄,
O ex D (v. 46 D) LEO, O s. v., m.² (v. 65 B)

LIBANVS LIB̄ lib

III 1. CLERETA cleř

PHILENIVM PHILEñ phileñ phit

III 2. LEONIDA et LIBANVS eorumque nominum compendia supra iam exscripta (LIBAN^o, LI s. v. D v. 43. E in margine fere semper plena nomina exhibet).

III 3. Pro ARGYRIPPVS ubique ADOLESCENS (adolescē; ADOLES; ΔDOŁ; Δdoscens B v. 19; adł raro J). Singulare est quod, cum reliqui omnes nullas exhibeant nisi per -o- formas, E in margine habet -u- (advlesč advles advle. advł), in contextu -o- (semper 'adoł'). Aliter in sc. IV 1.

Libani et Leonidae solita compendia (labanus E v. 6. LEON, O s. v. E v. 26. leonida, o s. v. E v. 49)

PHILENIVM philenĩ phileñ phyle (v. 5 E) phił pH (v. 114 B). Nusquam secunda nominis syllaba per *ae* vel *e* effertur.

IV 1 et 2. DIABOLVS semper notatur Δdoł (ne in E quidem usquam -u-)

PARASITVS parasi PARAŠ PARΔS. PΔR̄Δ p̄r (PARASIT^o, SI s. v. D v. 45)

V 1. Pro DEMAENETVS habes: SENEX. Sene. Šeñ
Pro ARGYRIPPVS notatur: adol

V 2. ΔRTEMONΔ artemō ΔRTEM̄ ΔRTĒ ΔRTE
ΔRT̄ ΔR (ARTEMONA, N ex R v. 1 D)

ARGIRIPPVS argiripus (sic constanter in B, ubicumque plenum nomen exhibetur) Δrḡrip^o ΔRGYR̄ ΔRGYR.
Δrgiř ΔRĜ arg. āg

PARASITVS PARΔŠ PARΔ PhΔR̄ PAR̄

Pro DEMAENETVS habes SENEX SEÑ SE

PHIŁ Phil.

Adicimus — ne quis in errorem incidat — ut B ita reliquorum quoque librorum discrepantias uncinis circumclusas ad eum solum codicem spectare, cuius nota proxime praecedit. Ita ad v. 405 si adnotamus: *eachidinis* DE(in ras.)J(m.² ex *eachi dinis*), sequitur ut in Ursiniano simpliciter *eachidinis*, idem in Ambrosiano in rasura scriptum, in Britannico autem ex *eachi dinis* factum sit.

Codicis Ursiniani D (f. 23^r—41^v) scripturae eidem eorundem virorum curae debentur, quibus veteris copias debere diximus, sed ut iterum accedat Gustavi Loewe opera.

plavri

S Q d' huc e. q' cu' l'ingal olimpio .o. cu' cas q' tu
 S ep' el' cu' uxore tua .o. q' tu m' q' uxorē.
 C enator tu q' d' el. dies atq' noctes cu' caue' eate' exigit
 S Q d' att' q' loq'it' tec' .o. om' obsecrat. ne calidā
 C xore' ducās z. qd' tu p'ca' .o. negavi ut ipi' me'
 C a' h'ic' iou' h'et' mo' orat' .dū te' f'ualit' m'
 S H e' f'ernito totastat' urgi' m' edebol' ego illā
 C o' edū d'rupta' .u. 2. credo edepol' e' s'iq' tu
 f' rugi' bone' t'f. uex' edepol' tua' m' odiola' e' amato.
 J n' nuca' e' tua' uxor. n' tuus' m' m'ic' fili'.
 l' n' nuca' famularet. s. q' id' id' refert' tua' uir' e' h'ic' dū
 p' p'it' sit' uip'it' tu' istol' m'untol' caue' dōl' floca' fecerit.
 C H uge' t' iste' magne' q' tu' uel'ias' repente' ut' emoriat'
 h' u'nam' uouet' .z. tu' uip'it' h'ic' mortuul'
 C ū ad dōl' m'nores' redierit' regnū tuū
 C S m' subucit'el' ego' aut' capiti' aut' crurib'.
 S o' p' r' uone' e' r'el' t' h'at' r'el' tua' s'ib' i'p'etm' ut
 E go' cū' castina' i'ubē. o. n' hercle' op'mor' posse' .na
 C xor' act' tua' i'f'at' ne' m' det'. s'at' ego' sic' agā
 g' u'ntiā' forat' i' l'itola' z' l'ortiar' t' i'f' callino. s'ā' rē
 H ac' i'f'illigo' n'cessū' e' u'ortul' gladiū' opugnatier.
 O q' o' li' for' at'f' euenit' q' uol'at'.
 S b' enecit' c'asū' h'ic' dōl' s'p'auim'
 O H ego' istud' i'ubū' emissū' m' e' f'at'at'io. at' em' s'fin' c'au'it'io' i' em' s'
 n' ā' o'f' m'oztales' d'at' f'retu' s' m'
 C u' i' ego' d' i' l'ernol' l'ope' m'ultō' d'cep'it'. s' t'ac' p'az'
 O h' o' u'it' e'cū' e'x' foral' .calm' t' e' cū' s'ubella' z' l'ortib'.
 H e' nol' q' l'at'ul' s'ignul' d'pugnatim'.

ovlier sekvus eadem

acc' chaling' certiorē .h' s' m' uir' me' uelit.

c. Ille edepol' arduū' te' uident' .ext' portā' metua'
 c' t'ode' e'c'astor' uellet' at' pol' ego' haud' .crepō' e'c'ō' scio
 S p' b' arufic' m' u' quā' rebarr' .u'iolū' .h'e' ab' e'p' down.
 Q u' d' si' p'p' attollant' signa' famulq' .obuā'

neque h'ic' p'p'it' s'arū'

al' em' s'fin'

al' d'yl' f'ic'iol'

at' em' s'fin' c'au'it'io' i' em' s' re' u'ul'iss'ima.

porta metua'

casina

- s. epre. q. uol. agitat. adl. h. ipeditu. oia.
 v. xoz. sortel. titula. atq. egom. to. uno. ad. est. q. h. ego. uolo.
 ca. t. q. edopol. ita. uide. simul. ego. ne. lu. t.
 e. odio. coruili. ad. sua. li. ut. ex. metu. a. fuga.
 l. t. ace. caline. cofme. istuc. imo. istuc. q. dic. cae.
 s. d. d. pone. h. li. ualla. sortel. cedo. m. amu. aduerite.
 d. ty. ego. cenlu. apste. posse. h. me. ipetre. uox. mea.
 v. xoz. mea. cali. na. n. dae. n. c. cenleo.
 l. t. dae. illa. m. it. ha. n. io. uolui. dice.
 d. u. m. uolui. huic. dxi. atq. adeo. ou. m. cupio. pperu.
 l. aduou. herde. fabulor. pol. tu. qbe. atq. e. faal.
 s. h. uic. imo. herde. m. uah. can. redijuxera. i. ua.
 cl. p. pol. ipse. peccat. ita. fit. u. q. tigo. ope. expectat.
 s. q. te. utq. tuo. p. ure. atq. ego. h. oram. q. d. e.
 s. d. ia. +. mea. nulla. d. istac. casina. huic. ut. uilico.
 o. ma. i. acia. at. pol. ego. neq. fao. neq. cenleo.
 s. t. u. g. ego. sortel. utmq. ia. q. uetat.
 s. o. p. amu. atq. casinu. istud. ce. ure. iudico.
 s. in. sc. p. ation. animul. equi. tene.
 s. ortom. tibi. uide. quod. scriptum.
 v. n. anicus. e. q. ist. p. q. m. e. acipe. hac. lit.
 s. c. edo. mane. unu. uen. mte. m. iud. neq. illu. sit.
 d. lial. oris. sub. aq. ubero. mte. cesset. ex. uulla.
 e. habe. getu. amu. ni. q. bonu. atq. fortunatu.
 t. uum. sit. m. magnu. malum.
 ca. t. q. edopol. credo. eueny. pietate. tua. noui.
 s. ne. cu. muru. ista. aut. popul. na. sort. aut. adu. gna. tua.
 l. q. tu. id. curat. q. +. metuo. ne. i. aq. suma. naty.
 s. d. uge. caue. conicte. sortel. ne. ia. amabo. huc. occere.
 v. xoz. eq. noli. uxori. oroe. habe. amu. bonu.
 c. roso. herde. hodie. d. cu. b. sort. li. atigerit. tac.
 t. acco. ool. glo. ut. qbe. tu. hodie. am. r. tinu. feral.
 a. h. ut. sortuo. euenat. ut. qbe. herde. pedib. fenderis.
 d. t. tu. oculos. enuga. ex. capite. p. nallu. tuol.

Praesto fuit etiam Henrici Brunn collatio in Ritschelii usum confecta. De m.² et m.³ cf. quae dicta sunt in Analectis Plautinis p. 186. Scaenarum titulos ubi exstant scripsit m.², personarum notas, quarum fere nulla a B discrepantia, m.¹

Ex Ambrosiana quae Mediolani est bybliothea novum priorum octo fabularum codicem (E) protraximus (cf. praef. Curc.). Qui liber quin saeculo XIII scriptus sit ab artis palaeographicae peritis vel dubitari posse omnino negamus. Sed quoniam a quibusdam dubitatum esse scimus, subiecimus duarum paginarum exemplum phototypice expressum, cuius photographiam ut faciendam curarem permissit Antonii Ceriani, illustrissimi Ambrosianae praefecti, liberalitas. Has autem paginas elegimus propterea, quod manuum tertiae et maxime secundae operam luculentius ostendunt aliis. Continentur versus Casinae II 5, 9—6, 39.

Totam autem nostram et conferendi et collationis communicandae rationem facillime illustrabimus addita horum versuum a Gronoviana quam vocant vulgata discrepantia. Qua in re non aliter atque in Asinariae commentario critico earum manuum variarum, quae saeculo decimo quinto codicem innumerabilibus locis vel correxerunt vel — id quod multo frequentius est — corruerunt (= m.³), tum demum rationem habebimus, cum m.¹ vel m.² (de quibus discernendis cf. Mus. Rhen. t. 34 a. 1879 p. 53 sqq.) scripturae iam erui non possunt. Quas nota non addita afferemus discrepantiae sunt primae manus: secundam sua nota testabimur.

Discriptionis varietas haec est: *Quid' istuc — Semper — Venator. — Quid' ait — Vxorem ducas — Concessurum — Nunc infermento — Mediam — Frugi bone — Inimica — Inimici — Propitius — Nuge — Humani — Cum ad — Quis m' — Opinionem — Ego cum — Vxor — Connitiam — Natam — Quid si — Vidi ego — Quid uis — Nunc nos — Sin secus — Sortem tibi — Vnum inicus — Cedo mane — Alias oris — Est habe — Tuum sit m' — Tibi quidem —*. Reliqua versuum principia non discrepant.

Senex et servus S et O notis significantur | 9. *Quid' | qui cum legitas olimpio* | 10. *Semper es cum uxore mea,*

mea m.² ex tua | 11. *m*^{*}) | uxorem quasi ex quasi uxorem |
 12. *atate* | 13. *Quid' ait* | 14. *ducas* | 16. Pers. nota om. |
dū | *seruassint m*, int m.² in ras. | 17. *S* nota praefigitur
infermento totastitat urget m | 18. Pers. nota om. | *velim*
 m.¹ ex *olim* | 19. *bonc* | 20. *m* | 21. *m tuus inimicus* | 22.
quid' id | 23. *hie ex hinc* ras. | 24. *munitos* | *floci feceris* |
 25. *C* praef. | *Nuge* | *iste magne* | 27. *set tandem si, tandem*
 si m.² s. v. | *si se mortuus* | 28. *Cum* | 29. *Quis m subueniens,*
Quis m m.² ex *Quid m* | 30. *Opinionem eius* | *habeat res tua,*
res del. m. | 31. *cubem m.* ex *nubem* | 33. *istarne m* detur.
Sat ego | 34. *gnitiam* | 35. *et m.* ex *ut* | *calino* | *ita, t* m.¹
 et male intra v. et melius supra eum *pieta* | *intelligo* | 37.
aliter, i ex *t* | *euenerit quam uoles* | 38. *Benedic edissum* |
sperauimus | 39. *istud emissum ut tstaflitio*, duarum littera-
 rum spatio ante *ut* | 40. *ōs* | *set* | 41. *ego disertos sepe* | *de-*
cepi. Set tace | 42. Pers. notae omissae sunt | *ectum* | 43.
calinus | *sistella* | 44. *Nunc m.* ut vid. in ras. | *consolatis* |
depugnauimus II 6. *MVLIER SERVVS EIDEM, EIDEM*
 m.² add. | Personarum notae in hac parte scaenae sextae om.
 omnes | 1. *acc*, spat. initiali vacuo | *chalinę* | *me* om. | *cer-*
tiozem equidem | 2. *edepol ardentem te uidere* | *metuam* | 3.
Crede | *uellem* | *hau* | *set certo* m.² ex *si certo* ut vid. | 4. *arti-*
ficiū ē m.² et m.³ ex *artificē ē* ut vid. | *hariolum* | *ab eo* | 5.
famusque f. 12^r: 6. *Seqre* | *adsunt* | *q̄* | *impetrauisti* | 7. *ad*
est | 9. *cortulum* | *ad suda si siam*, altera *d* s. v. | *metum*
astigia | 10. *caline copprime istunc immo* | *quid' dicit* | 11. *Ad-*
pone | *si tellam sortis* | *m* | 12. *apste* | *mecum* | 13. *casi na*
Uxor ut m.² ex *Uxor ut casi na, ut* m.¹ ex *mea* | *m* | 14. *m* |
ha | 15. *m* | *ad co* | *m* | 16. *Iam dudum* | 17. *immo* | *m* |
redi uiceram | 18. *sepe* | *tanto opere, to* m.² ex *go* | 19. *Set* |

*) Quod hic et in fabula *m* pro *mih*i scriptum testati sumus id non putidae est diligentiae tribuendum. Dici enim nequit ob inconstantem librarii usum, utrum *mih*i uoluerit an *michi*. Sic de similibus iudicandum.

tuo | atque ego | quid est | 20. uilico | 22. utrimque | uotat | 23.
 Optimum equissimum | 24. deest | 25. equis | 25. 26. scriptum.
 Unum inicus est prius quam m̄ | 27. in om. | 28. nequa illic
 sit, sit ras. ex sit | Alias oris | 29. mente cesses | q̄ tum | 30.
 quid bonum | fortunatum Tuum sit m̄ magnum | 31. credo ras. ex
 credo | pietatem tuam noui | 32. Set ne dum inuista abiegnas
 tuas | 34. Auge | conicite | eccere | 35. equa | noli | 36. deuobit
 sorti | 37. q̄so aut quidem | 38. M̄ | 39. ut s. v. enūgare. —
 F. 11^r in margine addita sunt m.³ haec: II 5, 20 amatio pro
 dilectio est | 36. Necessum est pro necessarium | 39. at emis-
 sin abr empsin titiulitio .i. emerem re uilissima | 41. al diis
 fretos | II 6, 2 porta nictua .i. nocturna

Hunc igitur codicem non solum antiquiori illi qui in museo Britannico asservatur anteponeendum esse, sed hic illic adeo Veteri Ursinianoque praestare l. s. s. comprobauimus. Cuius bonitatis egregium nunc accedit documentum: in gravissimi momenti memoria Veterem Ambrosiano E plane uinci demonstrabimus. Namque dum denno eum excutit maioremque partem confert Gustavus Loewe, incidit etiam in litterulas quasdam scaenarum titulis in fine subiectas, quales integro codice perlustrato repertae sunt haec:

Amphitruonis

(1)	II, 1	f. 9 ^r :	ΑΜΦΙΤΡΥΙΟ ΣΟΣΙΑ	.p.
(2)	2	10 ^r :	ΑΙΣΧΜΕΝΑ 7 ΕΙΔΕΘ	.c.
(3)	III, 1	13 ^v :	ΙΥΠΠΙΤΕΡ	DV
(4)	4	15 ^r :	ΜΕΡΚΥΡΙΟΣ	f

Asinariae

(5)	II, 3	23 ^r :	ΖΙΒΑΝ ^U ΣΕΤΟΣ ΜΕΡΧΑΤΟΡ	.c.
(6)	III, 2	25 ^r :	ΣΕΡΒΙ ΔΥČ	
(7)	IV, 2	29 ^r :	ΑΔΟΛΕΣCΕΝΣ. ΑΡΓΙΡΙΠΠΟΣ 7 ΠΑΡΑΣΙΤ ^U . ΔΥΟ.	

Captivorum

(8)	III, 1	49 ^r :	ΠΑΡΑΣΙΤΟΣ	DV

Curculionis

(9) V, 3 f. 67^r: CAPPADOX EIDĒ · LENO · c ·

Casinae

- (10) III, 2 74^r: SENEX · DV.
 (11) III, 4 74^v: SENEX · II · DV
 (12) IV, 1 76^v: ANCILLA DV
 (13) 2 76^v: ANCILLA SENEX · DV
 (14) V, 1 77^v: MULIER ANCILLE · II · c ·

Cistellariae

- (15) I, 2 81^r: ZENĒ A RESTITIT DV ·
 (16) 3 81^r: PLOCYS DV
 (17) II, 1 82^r: ALCHESIMARCUS · ADOLESCENS · · c ·
 (18) 2 82^v: LAMPADISCUS SERVUS
 MELENIS LENA DV
 (19) 3 82^v: PHANOSTRATA
 MULIER LAMPADISCUS SERVUS MELENIS ·
 LENA · DV.
 (20) III 83^v: MELENIS · LENA · SENĒ¹ · MERETRIX · c ·

Epidici

- (21) I, 2 87^r: STRATIPPOCLES · CHERIBOLVS ADOLESC
 ENTES SERVUS DV
 (22) II, 1 87^v: APOECIDES PERIPHANES SENES · II · DV

Mente, non oculis tantum haec perlustrantem haud facile te fugerit uberrimas has esse eius σημειώσεως reliquias, quae ad cantica (C.) et diverbia (DV.) discernenda spectat, primum erutae illius ex BCD codicibus et admirabili cum subtilitate pertractatae a Friderico Ritschelio in Musei Rhen. t. XXVI (a. 1871) p. 598—637 = Opusculorum t. III p. 1—54*).

*) Ad opuscula redeundum est, si quis Ritscheliana de hac materia omnia in unum locum congesta commode noscere cupit. Ibi etiam a Gepperto (Studiorum Plautinorum I p. 1—15) et Bergkio (Philologi t. XXXI a. 1872 p. 229—246), qui de eadem scripserunt, prolatorum ratio habetur.

Collectarum ibi ex *B* codice, qui solus priores octo fabulas exhibet integras, quinquaginta trium fere notarum undecim tantum ad has comoedias pertinent, cum in Ambrosiano *E* viginti sint: demptis nimirum utpote aliter comparatis eis, quas 1 et 4 numeris insignivimus. In utroque autem fonte exstant 7. 8. 12. 13. 17. 18. 19. 21. 22, in solo *E* reliquae. In novam hanc memoriam inquirentibus nobis apparuit comprobari omnino ea quae Ritschelius l. s. s. docuit: versibus enim lyricis (ut eiusdem utamur compendio) et septenariis *C*. praefigitur (2. 5. 9. 14. 20), senariis *DV*. (3. 11. 15. 16). Error est — cui totum hoc adnotationis genus quam sit obnoxium non nesciunt periti —, quod semel (10) *DV*. habes septenariis praescriptum.*) In *Asinariae* III, 2 titulo (6) dubitari potest utrum *DVC* factum sit ex Veteris *DVO* an ex pleniore memoria *DVO C*.: nam de hoc explicandi modo cogitari posse non negabit qui supra collectae notarum in *E* servatarum copiae memor est.

Restat *Amphitruonis* duorum titulorum *παρεπιγραφή*: *P*. et *F*. Utroque loco si cui corrigendum videatur *C*. propterea, quod scaenae illae lyricis sint adnumerandae, non nos equidem habebit adsentientes: nimis enim abhorrent litterarum formae. Quod contra sic statuimus: Veteris codicis eae fabulae, quae omnium plurimas retinuerunt *C*. et *DV*. notas, cum etiam graecas litteras quibus actores distinguuntur exhibeant fere solae, hic quoque alterius generis agnoscimus reliquias. Ex quibus autem litteris factae sint *P* et *F* nemo pro certo contendere ausit: veri simillimum nobis videtur ex *B* (quoniam de *P* cogitari nequit) et *F*. Quod utut est, sufficiunt quae proposuimus ad demonstrandam singularem**) *E* codicis bonitatem, quam ab eo iam non abiudicabunt, qui exquisitiora illi tribuere dubitaverunt.

Scripta est *Asinaria*, ut ad hanc redeamus, in Ambro-

*) Ibi *J* ex *SENEX* · *DV* · fecit *SENES* · *DVO*, prioris scaenae titulo duce.

**) Quamquam hic illic socium habere videtur *J* codicem (sicut *B* quoque, licet raro, *C* et *D*), quem nondum satis novimus. Sic *Cistellariae* I 2 et 3, quamquam altero loco *J* corruptus exhibet *DVC*.

siano E inde a f. 17^v usque ad 31^r. Bis eam contulit Gustavus Loewe.

J nota significatur musei Britannici codex, quode plura vide in praefatione Epidici p. xvii sqq. Cuius libri specimen phototypicum publicavit nuper Eduardus Sonnenschein in Captivorum editione (Lipsiae et Londini a. 1880), unde patet initio fere saeculi duodecimi tribuendum esse. Scripta est ibi fabula inde a f. 127^r usque ad 139^v. Contulit codicem idem ille vir doctus qui Epidicum et Curculionem (cf. praef. p. xix) descripsit, apographon confecit integrae fabulae Hermannus Mueller-Struebing, cuius benevolentiae etiam eorum versuum veram utpote denuo examinatum debemus scripturam, de quibus aliter rettulerat qui prior contulerat. Pessime habitum esse codicem, maxime igni, identidem narratum est, idemque ex nostra adnotatione colliges, ubi aut plenius diximus *haec vel illa verba legi non posse*, aut uncinulis additis quae intercederint ita significavimus, ut velut

] *libanus* significet versum inde ab initio usque ad *libanus*,
libanus [versum post *libanus* usque ad finem mutilatum
 esse vel legi nequire.

Marginibus laesis magna versuum pars personarum notis praefixis privata est. Addimus conservatarum indicem. Reliquorum versuum initio positae ex solis BDE codd. allatae sunt. Pepercit ignis his versuum principiis: 58—63 (ut tamen prima solum notarum littera S supersit). 51. 52. 85—91. 153—175. 227—248. 249. 299—340. 381—420. 462—501. 541—580. 620—661. 703—744. 775—823. 865—906 (excepto 870).

De **F** (Lipsiensi) et **Z** (editione principe) non habemus quod eis quae a nobis et aliis dicta sunt addamus, nisi quod disertis monemus verbis haud paucas illorum scripturas consulto omissas esse. Quodsi quis plures etiam omittendas fuisse censuerit, ei obiciemus non sine utilitate cognosci, qualis tum, cum resuscitatis in novam vitam litteris Plautus laeto cum studio et lectitabatur describebaturque et — exeunte saeculo decimo quinto — imprimebatur, species fabulae fuerit.

Praeter codices diligenter usi sumus testimoniis grammaticorum et scholiastarum similiumque id genus scriptorum: alii enim ex *Asinaria* afferre non videntur, unde non iniuria concludi posse putamus ne antiquis quidem temporibus fabulae argumentum vel sententias nimis placuisse. Linguae veteris sane usus illustrari poterat ieiuniore etiam opusculo. Horum testium praecipuus est Nonius, qui decimam fere fabulae partem exscribat, idque non sine aliquo emendationis fructu: cf. velut v. 145. 262. 319. 425. 506. 942 et maxime 174. Quamquam plus etiam facile quispiam expectaverit, tam antiquo fonte. Sed quo minus inest, eo certius constat iam ea aetate, qua glossographi illi qui Nonio auctores sunt primas tres poetae fabulas scholiis ornabant, *Asinariae* condicionem non multum discrepasse ab ea, quam in nostris codicibus traditam habemus. Immo tam similes sunt loci illic allati, ut ad eandem plane recensionem, non ad illam pertineant, cuius unus testis nunc exstat codex palimpsestus. Is quod ne parvulas quidem *Asinariae* lacinias continet magno opere est dolendum. Bambergensis Noniani Ribbeckius nobis misit scripturas. Ceteroquin non potuimus non uti copiis Quicheratianis neque plenis neque planis. Indici eius omnino fides habenda est nulla, qui solius *Asinariae* decem locos omittat. Varro bis eundem versum affert. Utriusque loci (atque alter quidem ex solis apographis Victoriique collatione peti potest) lectiones debemus Augusto Wilmanns, ut nihil novi didicerimus ex Adolphi Groth descriptione 'de M. Terenti Varronis de lingua latina librorum codice Florentino', et separatim a. 1880 edita et dissertationibus Argentoratensibus inserta. Festi Paulique codicum discrepantias Toeroekius Budapestensis, Gellii commodavit Hertzius. Glossas accurate adscivimus. Osberno cave ne nimium tribuas: cf. quae exposita sunt praef. Curc. p. xx. Ex *Asinariae* quoque apparatu (cf. velut v. 238. 343. 706) patet, quam ille simili usus sit eius libri, qui cum Osberno eidem et saeculo et terrae ascribendus est, Londinensis qui in Museo Britannico asservatur **J**.

De Scaligeri et Reizii scripturis, de exemplaribus Hermanniano, Lachmanniano, Ritscheliano conferan-

tur quae in praefatione Epidici p. XXI exposita sunt: his exemplaribus debentur coniecturae quaecunque loco non indicato adferuntur. Quam v. 295 commemoravimus Fleckeiseni lectionem, Ritschelius adnotaverat. Reisigii emendatio, quam v. 804 recepimus, ex Lingiani de hiatu libelli*) p. 43 margine desumpta est. Nostras coniecturas LG significamus.

Editiones et commentationes eadem qua voluit Ritschelius cura adhibuimus, ut quae recte inventa essent ad eos qui primi invenissent referremus, neque eos silentio praetermitteremus, qui aut verum vidissent ante quam ex codicibus esset protractum, aut locum corruptum esse recte perspexissent improbabilem coniecturam proponentes ipsi, desperatis autem locis et difficilioribus qui nondum persanati essent non excluderemus nisi scripturas aperte vitiosas aut falsa librorum manu scriptorum lectione fultas, saepe fieri rati ut etiam scripturae improbabiles alium ad verum propius adducerent. Interdum etiam sic tantummodo prohiberi posse perspeximus, quominus quae consulto oblivioni traditae essent ab editore denuo emergerent coniecturae viles et inutiles. Qua in re quamquam scimus nos vituperari, ne sic quidem ut aequitati ita *ῥίσει* Plautinae optime consuli diffidimus.

Asinaria saepius separatim vel cum paucis aliis coniuncta fabulis est edita. Notae nobis fuerunt editiones hae:

- 1) M. Actii Plauti Asinii | COMICI CLARISsimi Comœdiae quinq; | 1 Amphitryo. | 2 Asinaria. | 3 Aulularia. | 4 Captivi duo. | 5 Curculio. | Cum lucubratiunculis ex commentarijs | Pylade Brixiani, ornat. | *In fine*: Argentorati. Ex Aedibus Matthiae Schürerij | Mense Augusto. Anno Christi Salvatoris. M. D. XIII. — Inspeximus huius editionis exemplum Gottingense nec aliud exhiberi vidimus quam commentarios Pyladis in brevius contractos et hic illic depravatos.
- 2) M. Accii | Plauti | comoediae V | magna cum cura

*) Eminus nuper Hamburgi. Inscriptum est titulo: 'Wensch. Ex libris beati Car. Reisigii, praeceptoris mei longe dilectissimi', in fine praeter alia adnotatum: 'Inepte disserit contra me p. 23'. Margines pleni sunt obelis et diplis, quem usum praeceptoris continuavit Ritschelius.

emen|datae a Ioach. Ca|merario Pab. | modo editae cum annotationibus eiusdem. Lipsiae M. D. XLV. — Insunt Amphitruo, Asinaria, Cureulio, Casina, Cistellaria. Integra repetita sunt omnia in editione maiore.

- 3) M. A. Plauti Asinaria. Textum recognovit, virorum eruditorum notas collegit, suasque adjecit Ernestus Iulius Richter. Norimbergae 1833. — Haec editio bonae frugis fere nihil attulit.

Non notae fuerunt editiones hae:

- 1) PLauti Comici poete clarissimi Asinaria emaculatissime impressa Impressum Liptzk per Jacobum Tanner Herbipolensem. anno 1506. Die 25 Junii. — Cf. Ritschellius Opusc. philol. vol. V p. 49. — Deinde ex Schweigeri libro addimus has:

- 2) Asinaria 4. Paris 1546.

- 3) Asinaria accurate et studio singulari Ioach. Camerarii emendatius quam unquam ante edita. 4. Paris. 1555.

Asinariam ex Demophili Onago expressam esse prologus indicat utcumque male habitus. Is autem comicus cum aliunde notus non sit*), multi Diphili nomen restituere conati sunt: quos conatus ipsum metrum eludit, nisi quis cum Guyeto hanc inducat scripturam:

Diphilus hanc scripsit e. q. s.

Quod autem Fleckeisenus Bergkium ducem secutus in indice quodam comicorum poetarum Demophili nomen restituendum esse censuit (cf. Nov. annal. vol. 97 (a. 1868) p. 215), hanc eum sententiam fefellisse nunc prorsus constat. Nihilominus Demophili nomen retinendum videtur.

Secuntur nunc quae ad personarum indicem addenda visa sunt. Ac primum quidem consentaneum est Diabolus nos e libris recepisse, cum Diabolus 'aliud agenti sibi excidisse' Fleckeisenus ipse professus sit (cf. Ritschellii Opusc. philol. vol. III p. 309). Ceterum notandum est neque *Διάβολος* neque *Διάβουλος* apud Graecos inveniri, nisi quod

*) Argumentum Asinariae ieiunum magnaue ex parte et inurbanum et inlepidum est, unde facile explicabis quod praeter hanc fabulam servis libertinisque Romanis a poeta barbaro procul dubio probatam ne nomen quidem memoriae proditum habemus.

coniectura hoc posuit Erwinus Rohde (Mus. Rhen. vol. XXXI p. 148) apud Apuleium Metam. IV 14 p. 65, 9. Mira sunt quae contra Fleckeisenum disputat Ussingius. Philaenium esse meretricis nomen primus perspexit Pylades, qui ad v. 53 haec adnotat: 'Proinde *Philaenium* legendum est hoc loco, quod mulieris est nomen apud Graecos et secundam per *ai* diphthongum habet; scribitur enim *φιλαινιον* a verbo *φιλεω*, quod est 'amo' vel 'osculor' quasi amasiam dicas. Similiter et Philaenis, de qua Martialis: *paedicat pueros tribas Philaenis*'. Philenium quod multi receperunt non recte defendi vidit C. Keilius Mus. Rhen. vol. XX (a. 1865) p. 563. Cf. Ritschelius Opusc. philol. vol. III p. 331. Cleaeretae nomen in libris ita exhibetur:

λεῆνα cleereta (e *alt. s. v.*) superscr. I 3 E.

LENA CLEERETA superscr. I 3 J.

CLEERETA LENA superscr. III 1 D².

cleaeratae (at *ex aet*) v. 751 in contextu D.

claeerate v. 751 in contextu E.

claearatē v. 751 in contextu B.

cleretē v. 751 in contextu J.

LENA CLERETA superscr. I 3 B.

LENA CLEREA superscr. I 3 D.

CLERETA LENA superscr. III 1 BEJ.

Itaque apparet duas esse formas traditas *Cleaereta* et *Clereta*, quarum posterior ex priore corrupta est. Inde iudicanda sunt quae Ussingius de hoc nomine protulit. Ceterum cf. Fleckeiseni Annal. vol. 113 (a. 1876) p. 358.

Fabulam non integram ad hanc aetatem pervenisse dudum intellectum est. Velut quod post v. 809 quaedam intercidisse iam Scaliger suspicatus est, cum *λείπει* in margine adnotaret. Ac ne Guyeto quidem omnia sana visa sunt*), quippe qui scaenam IV 2 post V 1 ponendam esse censeret, novam difficultatem contrahens: eandem enim molestiam quam vitaturus fuit ultimae scaenae intulit. Scaligeri viam

*) Cf. vol. I p. 297: 'haec scena post sequentem locanda videtur tum quod eorum quae in ea fiunt mentionem faciat, tum quod easdem personas habeat cum praecedenti, quod in comoedia fieri non solet'.

Fleckeisenus ingressus lacunae signa addidit. Sed ne quis putet huic coniecturae parari adminiculum eo, quod Nonius p. 305, 30 versiculum adfert ex Asinaria ubi iam non exstat hunc:

Qui etiam me miserum famosum facit flagitiis suis quem Gulielmus post Asinariae v. 875 posuit probantibus Osanno et Quicheratio, monendum est hunc versum a Gulielmo Studemundo Ind. schol. Gryphisw. a. 1871/72 p. 15 Ambrosiano duce rectissime ad Casinam esse relatum. Ceterum de ipsa lacuna dubitari posse iure contendit Ussingius p. 424.

Maiores lacunas sibi indagasse visus est Andreas Spengel in libello quem de actibus Plautinis conscripsit. Quo in libello et ipsam scaenam II 4 plenam esse negavit et aliam post eam intercidisse contendit, qua Demaenetus e foro revocatus fraudis factus sit particeps — id autem concludit ex v. 580—584: simul cum ea aliam desiderat, qua Argyrippus rediens e foro, quo v. 248 abiit, desperationem suam indicet: neque enim illum intrasse domum Philaeni ita ut a ceteris non conspiceretur. Quam opinionem fefellisse Spengelium facile apparet: nisi forte simul v. 329 exturbat, ex quo pateat iam antea Argyrippum domum Philaeni intrasse. Deinde quod ex v. 580—584 conclusit scaenam periisse: contrario statuimus, si talis scaena qualem ille vult exstitisset, numquam talia dicentes servos facturum fuisse poetam. Denique quod ipsam scaenam II 4 lacunosam esse dicit, praeter parvam lacunam quam post v. 495 statuimus in adnotatione nihil desiderari iudicamus. Namque versum 479 coniungendum esse cum v. 485, ut resecentur interpositi, statuimus cum Ussingio. Praeter has autem maiores lacunas nemo indagavit.

Interpolationis varia genera experta est Asinaria. Nolumus nunc immorari in eis locis plurimis, quos sine iustis saepe argumentis damnavit Guyetus: maioris interpolationis suspicionem movent v. 480 sqq.; accedunt minores, glossemata plerumque, velut v. 66, 77, 126, 250, 252, 552: aliunde insertus videtur v. 93: v. 105 iniuria temptatus est. De aliis quae huc pertinent cf. adnotatio.

Nihil commune habet cum his interpolationibus id ad-

ditamentorum genus, quod ex diasceue repetendum didicimus: cuius generis plura quam adhuc creditum est exempla nobis detexisse videmur. Atque versus quidem 309 sqq. turbatos esse post Guyetum perspexit Ussingius: a cuius suspicione profecti v. 312—317 ad alteram recensio- nem spectare statuimus atque destinatos fuisse ut pro v. 309 —311 et 318—324 legerentur. His addendus est exitus primae scaenae, cuius altera recensio haec fuisse videtur:

Dem. Redimám. Lib. Tum tu igitur áliud cura quíd lubet. Ego eo ád forum, nisi quíd uis. Dem. Ei, bene ámbula. Atque aúdin etiam? Lib. Écce. Dem. Si quid té uolam, Vbi erís? Lib. Vbiquomque lúbitum erit animó meo. Profécto nemoſt quém iam dehinc metuám mihi, Ne quíd nocere póssit, quom mihi tú tua Orátione omnem ánimum ostendistí tuom. Quin té quoque ipsum fácio haud magni si hóc patro. Pergám quo ocepi atque íbi consilia exórdiar.

haec autem altera:

Dem. Redimám. Lib. Tum tu igitur áliud cura quíd lubet. Ego eo ád forum nisi quíd uis. Dem. Ei, bene ámbula. Audím tu? apud Archibúlum ego ero argentárium. Lib. Nempe ín foro? Dem. Ibi, si quíd opus fuerit. Lib. Méminero.

Dem. Non ésse seruos péior hoc quisquám potest Nec mágis uorsutus néc quo ab caueas aégrius. Eidem hómimi, si quid récte curatúm uelis, Mandés: moriri sése misere máuolet, Quam nón perfectum réddat quod promíserit. Nam illúd ego argentum tám paratum fílio Scio ésse, quam me hunc scípionem cóntui. Sed quíd ego cesso ire ád forum quo incéperam?

V. 126 spurius est.

Tertius accedit locus, quem huc referendum esse primus perspexit Fleckeisenus: v. 23 sq. idem dicunt quod v. 25—28: adde quod *eloquere* exstat v. 28, *eloqui* v. 24. Utra tamen recensio genuina sit merito dubitaveris.

Quartus est locus v. 210 sqq.: versus enim 210 eadem

exhibet quae v. 211—214, nisi quod hic omnia ad nauseam usque amplificantur.

Eodem spectare viderentur v. 32^b et 47, nisi uterque pariter loci sententiam turbaret. Eodemque fortasse pertinent v. 140 sq. et 558—560. Praeterea de v. 856 sqq. dubitavimus, num forte v. 858—860 ex alia essent recensione, maxime propter v. 860. Quod versus 896 sqq. huc pertinere putat Langenus, non sine probabilitatis specie eum hoc proposuisse statuimus.*)

Praeter dittographiarum genus ad diasceuen pertinent alia additamenta. Ac primum quidem huc referendi videntur v. 828 sq., qua de re conf. Weisius in libello qui inscribitur 'Die Komoedien des Plautus' e. q. s. p. 34 sq. et Geppertus Stud. Plaut. vol. I p. 81. Paulo aliter explicandi sunt v. 77—83, si quidem cum Ribbeckio pro spuris sunt habendi, quippe qui ad illorum societatem accedant, quos Bacch. III 1 expulit Weisius, Epid. I 2 Geppertus.

Magis dubitavimus de v. 489 sqq. Primum enim illud notandum, quod v. 488 finis indicatur, v. autem 503 desideratur: praeter cetera autem hoc mirum est, quod post v. 471—485 talis omnino sermo adiectus est: unde suspicio nata est integros hos versus ad eam quam habemus recensionem postea adiunctos esse sive ex priora recensione sunt repetendi sive ex posteriore.**)

Praeter eas quas commemoravimus turbas saepius sententiarum nexus eo turbatus est, quod versus suo loco moti alio migraverunt. De singulis conferenda est adnotatio. Una autem difficultas ne his quidem quibus adhuc usi sumus rationibus expediri potest. V. 74 sqq. narrat Demaenetus sese a filio aditum esse, ut viginti minas pararet quas meretrici daret. Versu autem 230 Argyrippus audit viginti

*) Ad v. 45 Ribbeckius monuit sibi videri lacunam post *optes* v. 44 statuendam: desiderari enim interrogationem quandam Libani, ad quam v. 45 sqq. spectent. Nobis contra v. 45—50 aut interpolati aut ex alia recensione esse repetendi videntur: in hunc certe locum eos quadrare negamus et transponi alio in loco vix possunt. Cf. v. 77—83, quos Ribbeckius damnavit.

**) Eodem fortasse spectat scaena III 3 nimis amplificata: de singulis suum cuique iudicium esto.

lenam poscere minas. Qui factum est ut a patre mane viginti minas peteret, cum multo post demum certior fieret tot minas postulari?*) Nec illud neglegi posse duximus, quod v. 245 sqq. filius prorsus oblitus est patrem sese adiisse. Accedit quod idem Argyrippus, qui v. 248 in forum abierat, v. 329 in Philaeni aedibus versatur una scaena interiecta nec ratione reddita, cur statim redierit. Denique qui potuit Argyrippus domum Cleaeretae intrare post ea quae v. 152 locutus erat? Non videmus qua certa ratione hae turbae removeantur: qui ferri posse negaverit, is haud scimus an ad contaminationem confugiat et scaenas 2 et 3 ex alia fabula in hanc insertas esse suspicetur. Sed suum quisque sequatur iudicium: nos satis duximus rem enotasse.

V. 203 servavimus quod in libris est *coctio*. Hanc formam veram esse, *cocio* non item Sophi Bugge sententia est 'Altitalische Studien' p. 35. Et *coctio*: *arillator* multis traditur in glossariorum codicibus (cf. Prodr. p. 285).

V. 223 perrara exstat vox *vinnulus*, cuius novum testimonium afferimus hoc:

vinnulus: *mollis, blandus*

vinnolus Vat. 1469¹; Casin. 218; Vat. 1468

vinnubis, om. *blandus* Sangall. 912 p. 310.

Eadem restituenda videtur in Philoxeni glossario p. 225, 48 *vinnicus*: *ωχαλής* collato Paulli Festo p. 377, 7 *vinnulus* dicitur *molliter se gerens et minime quid viriliter faciens*. Nusquam habes formam per *n* simplicem scriptam, qualem et

*) Primus in hac re offendit M. Antonius Muretus, qui Variarum lectionum X 5 (t. I p. 279 sq. editionis a F. A. Wolfio curatae) haec eleganter scripsit: 'Cum animi caussa Plauti Asinariam evolverem, quidam reperi quod mihi scrupulum obiecit: neque audenti accusare *ἀτεχνίαν* Plauti, neque tamen ad eum defendendum ac vindicandum ab illo crimine quidquam satis probabile reperienti. Nam in prima fabula senex cum servulo colloquens scire se ostendit filio opus esse viginti minis, multo autem post Argyrippa lena [Cleaeretam dicit] super illis viginti minis cum adolescente paciscitur . . . ante igitur resciverat senex, quantum argenti filio opus esset, quam id filius ipse ex lena cognoscere potuisset. Ac scio visum esse nonnullis etiam Terentium in Adelphis similiter ipsum quoque peccasse. Sed Terentii quidem causam veteres critici facile expediunt eumque omnibus suffragiis liberant. Plautinum hoc vereor ut aequae facile defendi queat'.

saec. XII Osbernus et saec. XVII philologi nonnulli probaverunt. Duplex tradita est etiam apud Isidorum Orig. III 19, 13: *vinnolata vox est levis et mollis atque flexibilis: et vinnolata dicta a vinno, hoc est cincinno molliter flexo*, qui locus similitudine cum versu Plantino intercedente et singulari quadam doctrina insignis est. Num autem recte ibi Arevalus emendaverit *vinnola* satis dubium est.

V. 606. Scriptura *orchum* omnium est librorum, haud aliter atque Mostellariae v. 499: neque neglegendum quod *horcus* habes Epidici v. 176 in AJ. Noti sunt veterum grammaticorum de hac aspiratione loci: ex recentioribus nominamus Brambachium 'Die Neugestaltung der lateinischen Orthographie' p. 288—292.

V. 685 quod optimi libri exhibent *conticinno* satis miro consensu bis ex eodem versu affert Varro: nam etiam altero loco quo Laurentianus nunc caret sic olim scriptum fuisse testatur lectio optimi apographi. Accedit Frontonis p. 31, 17 ed. Nab. palimpsestus eiusdem formae testis. Nihilo minus tamen Ussingium qui eam probavit secuti non sumus, quoniam explicare non possumus et simile est *gallicinium* et frequentissime traditur *conticinium*, velut apud Varronem Servii in Aen. II 268 (p. 264, 15 ed. Thilo et Hag.) coll. eodem in III 587 (p. 441, 14), Nonium p. 62, 19, Priscianum partitt. XII vers. Aen. 57 (p. 472, 9 ed. Hertz.), Censorinum 24, 2 (p. 51, 11 ed. Hultsch.: nam *conticium* quod nihili est facilius ex *conticinium* quam *conticinnum* explicatur), Isidorum Origin. V 31, 4, 8, in glossis hisce:

conticinio: tempore noctis post galli cantum quando cecinit et conticuit (Placidus p. 28, 27: haec ad ipsum Plauti versum redire videtur)

conticinium dicimus quando omnes silent ... (idem p. 70, 6)

conticinium: ó μεταξὺ ἀλεπτοφωνίας χρόνος (Philox. p. 53, 33)

conticinium: primum tempus noctis cum omnia quiescunt (cod. Sangall. 912 p. 68; Ambr. B 31 sup.: *requiescunt*)

conticinium: silentium post primum galli cantum (glossarium Mettense: haec fluxit ex Servii altero loco)

Macrobian Saturn. I 3, 12 formam *conticuum* ex *conticinium* corruptam putamus.

V. 896 ex UXORISTUAE # NAUTEAM fecimus UXORIS # FUFANAUTEAM, illam restituentes interiectionem, cuius meminit Iulius Romanus apud Charisium p. 239, 6: *fufae ut cum putoris aliquid perhorrescimus* et glossa exstat haec:

fufae: interiectio est mali odoris

est om. Sangall. 912 p. 113

fufe fere Vaticanus 1469¹. Casinenses 90. 218.

Facit autem haec glossa ad defendendum Charisii locum, ubi Lipsius *fu fu* corrigendum putavit. *Fufae* scribimus etiam Mostell. v. 39: *At te Iúppiter Dique ómnes perdant: fúfae, oboluisti álium*, ubi libri *fue* in eum qui praecedit versum receptum exhibent.

Tradita iam bibliopolae hac recensione Iulii Brix adfertur epistula, qua de nonnullis versibus quid sentiret benigne nos edocuit. In tractandis versibus 123, 379, 529 ei cum Bothio, v. 613 cum Lachmanno, v. 85 et 289 nobiscum convenit. V. 141 'Quaé priusquam istanc ádii ego atque méum amans animum istí dedi', v. 233 'Nón omnino iám ego perii: est étiam quo pereám magis', 296 'saluere summa uoce', 306 'istue' coll. Most. 174 et Append. ad Capt. 314, 330 'túm tu igitur diues es factus' proponit; idem v. 405 Libano dat: 'siquidem hercle' enim semper in initio orationis esse positum; deinde v. 592 esse parallelum v. sequenti statuit.

Restat ut coniecturarum mantissam inter corrigendum subnatarum Friderici Schoell (S) et Gualtarii Brachmann (B) subiciamus.*)

11. Plautus uortit (S). 20. si quid med erga hic hodie (S). 40 et 41 parallelos esse putat S. 58. bene hercle factum et (S). 67. egomet facere id studeo (B). 85. Sauream huc (S). 98. si quid (S). 151. elecebra (S). 271. Equidem quam sum nactus (B). 278. nam illic si huic occasione sese (B). 332. aequé mecum hau nescias (S). 347.

*) In Curculione corrigenda esse monemus praeter alia quaedam minora haec: 428. *scr.* auferam, *non* aufero. 633. dicam, *non* dico. 795. apúd Sicyonem, *non* apud Sícyonem.

Sauream mox quom imitabor (S). *An* Mox quom Saureae iram imitabor, caue tu? 377. contra hostire (S). 416. contempsti — Perii, mi hospes (S). 430. haud aliter habitat (S). 459. Suscenseat: quin (S). 465. sist, scire eumpse (S). 473. Fur, flagitium hominis (S). 506. Probe piem (S). 524. ad me: an tu tibi (S). 527. spurium putat B. 626. Lubet hercle hunc uerberari (B). 714. etiamne tu, ere, istam amoues (B).

De trapezitae nomine qui versibus 436 et 438 commemoratur Gulielmus Dittenberger haec ad nos scripsit: 'Auch mir ist ebensowenig als Casaubonus und Ritschl ein griechischer Name bekannt, der sich besser zu dem überlieferten 'Exaerambo', oder wie man unter diesen Umständen vielleicht besser nach cod. J schriebe, 'Exerambo' schickte, als *Σήραμβος*. Dies wird wohl die einzig richtige Schreibung sein, nicht *Σάραμβος*, da auf einer Inschrift von Hermione, die in ganz streng dorischer Weise *ā* und *η* von einander scheidet (Bulletin de corr. Hell. III p. 75), der Name immer so geschrieben ist; zugleich zeigt diese Inschrift zusammen mit den Stellen der Literatur, welche Lobeck anführt und welche sich auf Aegineten beziehen, dass dieser Name den Städten der Nord- und Ostküste von Argolis eigenthümlich, hier aber ein nichts weniger als seltener war. Nun lässt es sich wohl denken (irgend einen Beweis, dass es thatsächlich der Fall gewesen, giebt es meines Wissens nicht), dass man in andern griechischen Landschaften den dort nicht vorkommenden und seiner ganzen Gestalt nach fremdartigen Namen verdreht hat, vielleicht um durch den Anklang an *ξηρός* den Schein einer Bedeutung hineinzubringen (wie das ja mit eigentlich fremdländischen Namen bei Griechen und Römern öfter geschehen ist); und dass dann dieser vorauszusetzenden Form *Ξήραμβος* ein *ε* vorgeschlagen wurde, wäre auch nicht unerhört, indem sich nicht nur von dem Fremdwort *σατραπης* (Altpersisch Kshatrapāvan) im vierten Jahrhundert vor Chr. die Verbalform *ἐξαιθραπέυοντος* findet (C. I. G. 2691 c d e), sondern auch die Bezeichnung des attischen Demos der *Ἐυπεταίονες* in römischer Zeit mehrmals in der Form *Ἐξυπεταίων*, *Ἐξυπετείων* auftritt (so ganz sicher

C. I. Att. III 1119. 1892; möglicher Weise ist so auch die Abbreviatur 'Eξ. C. I. Att. III 1101 und 1240 aufzufassen; denn ein attischer Demos, dessen Name mit diesen Buchstaben anfängt, gibt es nicht, und die Präposition kann es auch nicht sein, aus mehr als einem Grund. Doch könnte man daran denken 'Eξωνεύς für Αἰξωνεύς zu lesen, was ich aber wenigstens für die aus dem Anfang des zweiten Jahrhunderts stammende Inschrift 1101 für sehr unwahrscheinlich halte, da ε für αι vor Consonanten in Attika erst sehr spät vorkommt). So käme man also zu einem der lateinischen Form, wie sie bei Plautus überliefert ist, buchstäblich entsprechenden 'Eξήραμβος. Die Bedenken, die diese Erklärung hat, übersehe ich nicht: Plautus hat den Namen doch ohne Frage aus dem griechischen Original, und ob man in diesem eine solche im Volksmunde entstellte Namensform voraussetzen kann, ist mir zweifelhaft. Hat andererseits im Text des Originals die richtige Form Σήραμβος gestanden, so würden die vorhin angeführten Analogien aus dem Griechischen jede Bedeutung verlieren und es würde darauf ankommen, vom lateinischen Standpunkte aus zu erklären, wie der Dichter zu der Form 'Exerambus' gekommen ist. Endlich läge ja immer die Möglichkeit vor, dass die unerhörte Form des Namens auf die Rechnung der Abschreiber käme und 'Serambo' das Ursprüngliche wäre; denn ein anderer Name wird schwerlich darin stecken.'

Dedimus Ienae et Gottingae m. Apr. a. MDCCCLXXXI.

T · MACCI · PLAVTI
A S I N A R I A
GRAECA · ONAGVS · DEMOPHILV

ARGUMENTVM

Amánti argento fílio auxiliárier
 Sub império uiuens uólt senex uxório.
 Itaque ób asinos relátum pretium Saúreae
 Numerári iussit séruolo Leónidae.
 Ad amícam id fertur. cédit noctem fílius. 5
 Riualis amens ób praereptam múlierem
 Is rem ómnem uxori pér parasitum núntiat.
 Adeúrrit uxor áe uirum e lustrís rapit.

3. *Donatus in Ter. And. III 5, 4*: pretium ob stultitiam] sic Plautus locutus est 'pretium ob asinos' pro 'asinorum pretium'

6. *In Du Cangii glossario (t.V p.780 c editionis Henschelianaee) qui praeter hunc versum duas glossas allatas legerit haec: graecolatinae ἀντίζηλος: emulus, rivinus et latinograecam rivinus: ἀντίζηλος, is dubium formam facile defendi posse putabit. (Cf. Ribbeckius, Mummii Atell. com. poet. fr.² p.273) At sciendum Labbaei demum beneficio duas factas esse ex Onomastici p.131 haec una: rivinus: ἀντίζηλος, quod quidem Onomasticum ut glossis Plautinis refertum ita noviciae originis esse doctum est Prodrumi p. 194 sqq.*

Argumentum post prologum exstat in libris omnibus PLAVTI ARGUMENTVM INASINARIA· B. PLAVTI (Plant J) ARGUMENTVM INASINARIAM EJ. unius versus spatium D 1. manti cum spat. inít. DE. Amati J argeno, o ex i D 2. imperio libri uult D senex ex senesx E 3. itaque J obasinos BD (si s. v.) ab asinos E. ab asinis J ptium B. praetium D. precium J sauree BDEJ. om. Z: add. Scutarius 4. seruolo Aldina: seruo libri, nisi quod s ex r E. seruo suo Pylades leonidae, a ex o D. leonide EJ 5. cedit BD 6. riuales Pylades 'ex antiquis codicibus' (Pal. III?): riuinus BDE. riuius JZ. primus F. ruit alius Ussingius. amens est Barthius Adv. V 8, Pareus, scribentes ob raptam ob praereptam Camerarius: obreptam BDE (ob re). ob raptam JFZ, unde ob raptam sibi Pylades 7. It, rem omnem Gulielmius uxore E nunciat J 8. Accurrit libri e lustris rapit Camerarius ex ipsius fabulae v.934: eius trisrae BD (tris rae) E (tris re). eius triste agit J (eius s. v.) E³ (agit in ras.) FZ. e lustris trahit idem Camerarius Sequitur in libris sc. I 1

PERSONAE

LIBANVS SERVVS
DEMAENETVS SENEX
ARGYRIPPVS ADVLESCENS
CLEAERETA LENA
LEONIDA SERVVS
MERCATOR (CHLAMYDATVS)
PHILAENIVM MERETRIX
DIABOLVS ADVLESCENS
PARASITVS
ARTEMONA VXOR
GREX

PROLOGVS

Hoc ágite sultis, spéctatores, núnciam:
 Quae quídem mihi atque uóbis res uortát bene
 Gregíque huic et domino átque conductóribus.
 Face núnciam tu, praéco, omnem auritúm poplum.

1. *Donatus in Ter. And. I 2, 15*: hocine agis] 'agis' id est audis ... Plautus: 'hoc agite ... nunc iam', pronuntians simul demonstrative, veluti aurem suam tangens. — *Idem in Eun. I 2, 50*: hoc agite] pro adverbio corripientis est positum: aut certe pro adhortatione audientiae praebendae. Sic Plautus: 'hoc agite sultis spectatores?'. Et convenit velut nutu audientiam significantis et gestu hoc ipsum adiuvare. hoc agite id est illud desinite et hoc attendite

Prologum, qui argumento praecedit in libris omnibus, non integrum esse putat Camerarius, non Plautinum Osannus Anal. p. 170, a grammaticis consutum (10-12 = Trin. prol. 18-21; 4. 5 = Poen. prol. 11-15; 6 = Rud. prol. 31; 14 = Mil. gl. 80; 15 = Cist. I 3, 49) Dziatzko de Plauti et Ter. prol. p. 19 sqq.: cf. Ritschellius Par. p. 233 et Liebigius de prol. p. 24. Quam si ad posterius tempus spectare putaveris, facile inde repetes quae insunt turbus et obscuritates. De singulis v. Geppertum in Iahnii annal. vol. suppl. 19 (a. 1853) p. 283 sq.

INCIPIT PROLOGVS IN ASINARIAM PLAVTI · in spatio unius versus
 B. PLOG' INASINARIĀ PLAVTI E. Incipit plogus in asinariā planti;
 J. spatium duorum versuum vacuum: ante ultimam praecedentis fabulae scaenam m.³ scripsit PLAVTI (V s. v.) ASINARIA, quod huc pertinere alia quaedam manus indicavit lineola tractu D 1. oc cum spat. inít. DE agite, e ex o B sultis Donatus, E(u ex corr., fort. e c ti, m.³)Z: sultis, sed iu s. v. D. si uultis BJ. si uoltis F nunc iam Donatus, libri (iani J) 2. Quę DEJ michi E mihi quidem Geppertus l. s. s. atque J uertat BDEJ 3. Gregique huic et domino Camerarius. Gregique huic et dominis libri (dominus E): de dominis unius gregis vix recte cogites; cf. Schoellius in Fleckeiseni Ann. vol. 119 (a. 1879) p. 43. gregique et dominis Bothius. gregique huic dominisque Guyetus et conductoribus F, Barthius Adv. V 8 4. Face DF, Pius: Eace B. Eace E. Ecce JE³Z. Exci Gulielmius nunciam Lingius de hiatu p. 59 et Brixius de Pl. et Ter. pros. p. 45: iam nunc libri Inter nunc et tu ras. J p̄co B. p̄co D. preco EJ poplum E³(ex psiptum ut vid.), Camerarius. poplum B (- lineola fort.

Age nunc reside: caue modo ne gratiis. * 5
 Nunc quid processerim huc et quid mihi uoluerim
 Dicam: ut sciretis nomen huius fabulae.
 Nam quod ad argumentum attinet, sane breuest.
 Nunc quod me dixi uelle uobis dicere,
 Id dicam: huic nomen graece Onagost fabulae. 10
 Demophilus scripsit, Maccius uortit barbare.
 Asinariam uult esse, si per uos licet.
 Inest lepos ludusque in hac comoedia.
 Ridicula res est: date benigne operam mihi.
 Vti uos alias, pariter nunc Mars adiuet. 15

11. *Donatus in Ter. Eun. prol. 7: qui bene uertendo] bene pro
 ualde. et uertendo in linguam latinam transferendo. Plautus 'uertit
 barbare'. Quae huc spectare possunt, quamquam a Ritschelio ad Tri-
 nummi prol. v. 19 relata sunt*

*m.² ducta) J. populum D 5. ne gratiis Turnebus Adv. 24, 31, Scaliger:
 negratis libri De versu explicando cf. Poen. prol. 15 V. 6—8 obelo
 notat Guyetus, induxi v. 9 scribens 6. processerim E m E. michi J
 noluerim E 7. sciatis Geppertus l. s. s. nomen, m ex n
 ras. E fabule D. fabule E 8. ac tinet J breuest, er. E.
 breue est DJ Post h. v. lacunam statuit Ritschelius 9. Hunc v.
 et dicam v. 10 eicit Geppertus l. s. s. 10. Id dicam LG: Dicam libri
 huice Ritschelius Proleg. p. 173 huic est nomen graece Onago
 Fleckeisenus Possis etiam: Dicam: huic est graece Onago n. f. vel
 Dicam: huic Onagost graece nomen fabulae Huic graece nomen est
 Onago fabulae Geppertus l. s. s. grece BDEJ onagost, fort. er. E.
 onago est F. onogo est J. onagrost D. onagro st B fabule D (1 ex
 b) J. fabule E 11. Demophylus J Errarunt et ceteros (Pius, Sca-
 liger, Gulielmius) et recentiores (Ritschelius, Ladewigius) qui de Diphilo
 cogitauerunt uersum ex parte exerentes: cf. praefatio Maccius Ritsche-
 lius Par. p. 23: maccus BDEJ. macrus E³ FZ. Marcus Saracenus.
 Maccis fortasse recte Bergkius prooem. ind. l. Hal. a. 1864 p. VII (cf.
 idem in Fleckeiseni Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 844) et Studemundus Stud.
 vol. I p. 74: Macius L. Muellerus et Buchelerus Fleckeiseni Ann. vol. 97
 (a. 1868) p. 212 sqq., adsentiente Teuffelio hist. litt. Rom.² p. 141, quibus
 recte oblocuti sunt Muellerus Pros. Plaut. p. 255 adn. et Studemundus
 l. s. s. uertit DJ 12. uult DJ 13. Id est EJ. Idem FZ
 lepus D ludusque J inhac E comedia E. comedia J Post
 h. v. lacunam statuit Geppertus breue argumentum desiderans: quem re-
 futat Ussingius 14. Ridicula, ic ex u B Ridiculares E michi E
 15. Uti uos alias Mahlerus de pron. pers. apud Pl. collocatione p. 22.
 Ut uos item alias libri. Ut uosmet alias Ritschelius Par. p. 233 adn.
 Ut uos qui item alias Barthius Adc. V 8. Ut uos item ut alias Guyetus
 adiuet ex adu/uit corr., ut quid in rasura scriptum fuerit non
 liqucat D Sequitur in libris argumentum*

ACTVS I

LIBANVS. DEMAENETVS

LIBANVS

Sicut tuom uis unicūm gnatūm tuae
 Superesse uitae sōspitem et supēstitem,
 Ita tēd obtestor pēr senectatēm tuam
 Perque illam quam tu mētuis uxorēm tuam:
 Si quīd tu med erga hōdie falsum dīxeris, 20

16. 17. *Gellius I 22, 18 (I p. 68 ed. Hertz):* ... superesse invenimus dictum pro superstitem esse ... in Plauti ... *Asinaria* manifestius id ipsum scriptum est in his versibus, qui sunt eius comoediae primi: 'sicut ... superstitem'. — *Nonius p. 393, 22:* superstites dicimus qui supersint mortuis. Plautus *Asinaria:* 'sicuti ... superstitem' 18. *Julius Rufinianus de figuris sententiarum et elocutionis 16 p. 43, 6 ed. Halm.: Ἰέρσις* obsecratio vel obtestatio, qua deos oramus aut homines ... Plautus: 'ita ... tuam'

Act. I Sc. 1. LIBANVS SERVVS DEME^{ne}TIVS SENEX B. LIBAN^o SERVVS DEMENET^o SENEX E. LIBANVS SERVVS DEMENETVS SENEX J. *spat. unius v. vacuum D* 16. *icnt e. spat. init. DE, legi nequit J: sicuti Nonius; cf. Lachmannus ad Lucr. p. 106* tuum libri. tum Nonius natum Nonius tuę EJ 17. Super esse BDEJ (Su legi nequit) uite BD. uite E super stitem B V. 18 sq. *obelio notat Gajetus* 18. *om. EJZ* Itate dobtestor D. ita ed obtestor *Langiani (cf. praef. Cure. p. XXII).* ita te deos obtestor *Rufinianus.* Ita te obtestor B(itate)F. Ita ego te obtestor *Pylades. ted iam Turnebus* 19. *Alt. m. add. F* Perque J Perque et illam F quam tu, tu s. v. B: item D (nisi quod ibi m.² tu voci add. S, quod ad marginem respicit) et in marg. S tu D², ut lineolam p voci ad infra scriptum tu, quo obiter intuenti spectare videtur (tū), non referendam esse plane indiearetur menus ut vid. J 20. Si quid tu *Mahlerus l. s. s. p. 19:* Siquid libri (Si quid J). med erga (a ex o) D. me erga FZ. med erga tu *Camerarius, quem contra cf. Mahlerus. De med erga cogitari vix posse monet Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 93.* me aduersum tu *Muellerus Pros. Pl. p. 481, errans is de codd. memoria* hocedie *Ritschelius eodem loco*

Vt tibi superstes uxor aetatem siet
Atque illa uiua uiuos ut pestem oppetas.

DEMAENETVS

[Per Dium Fidium quaeris: iuratō mihi
Videō necesse esse eloqui, quicquid roges.]
Ita me obstinate adgressus, ut non audeam 25
Profecto percunctanti quin promam omnia.
Proinde actutum istuc quid sit quod scire expetis
Elloquere: ut ipse scibo, te faciam ut scias.

LIBANVS

Dic obsecro hercle serio, quod te rogem:
Caue mihi mendaci quicquam.

DEMAENETVS

Quin tu ergo rogas? 30

LIBANVS

Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit?

DEMAENETVS

Quid istuc est aut ubi istuc est terrarum loci? 32^a

22. *Nonius* p. 361, 9: oppetere incidere. Plautus in *Asinaria*: 'atque ... oppetat' 29. *Osbernus* p. 521: serio id est ordinatum vel intente; unde Plautus: 'dic ... rogem'

21. super stes *BEJ* uxore *E* etatem *BE*. aetate *JF*
22. uiuos *Nonius*, libri et *Nonius* pestem, m. *cr. D* oppetat
Nonius V. 23. 24 delet *Fleckeiscenus*, ut quibus paralleli sint v. 25—
28: cf. praefatio 23. dium *Hermolaus*: deum libri fiduum *J* Per
deum fidem ut tu *Bothius* queris *J*. queris *E*. quae res? *Roelandius*
ap. Gulielmium. quae res est (fidem) *perperam Ussingius* michi *EJ*
24. loqui *JF* quic quid *DJ*. quid quid *B* 25. ob stinate *EJ* ad-
gressus libri, nisi quod aggressus es *F* 26. Pro fecto *J* percunctanti
DJ. per cunctanti *B*. percunctati *E* omia *J* 27. Pro inde *J*. proin
tu *Fuhrmannus Fleckeis. Ann. vol. 97 (a. 1868) p. 854*, fortusse recte
ac tutum *EJ* sit ex scit ut vid. *E*³. est *Z*: corr. *Pylades* expete-
tis *J* 29. SE . . . ic (ita cum lacuna) *D* obsecro, c. s. v. *D*
eracle *B* quod te rogem *falsissime ad sequentia refert Ussingius*
30. in *E*. michi *J* mendacii *B¹JF*. mendacu et denuo corr. mendacii
*B*². mendatii *E*. mendatiū *D* quinto *D* erga *J*. igitur *F* 31. Num
legi nequit *J* illic *D* 32^a. 32^b. in *codd. infra post v. 45 redeunt*,
ubi videas discrepantiam scripturae 32^a. Quid legi nequit *J* ubi
terrarium istuc *Guyetus*. ubi est istuc terrarum *Camerarius*

LIBANVS

[Vbi flént nequam homines quí polentam pínstant.] 32^b

Apud fústitudinas férricrepinas úsulas,
Vbi únos homines mórtui incursánt boues.

DEMAENETVS

Modo pól percepi, Líbane, quíd istuc síť loci: 35

Vbi fít polenta, té fortasse dícere.

LIBANVS

Ah,

Neque hércle ego istuc díco nec dictúm uolo:
Teque óbsecro hercle, ut quae locutu's déspuas.

DEMAENETVS

Fiát: geratur mós tibi.

LIBANVS

Age age, usque éxscrea.

DEMAENETVS

Etiámne?

LIBANVS

Age quaeso hercle úsque ex penitis faúcibus. 40

32^b. 47. *Osbernus p. 458*: pransito .as id est saepe prandere; unde Plautus in *Amphitrione*: 'ubi flent ... pransitant' 34. *Seruius in Verg. Aen. X 785*: intextum tauris opus] pro tergis. Plautus: 'ubi ... boves' 40. *Priscianus inst. gramm. III 24 (t. I p. 99, 19 ed. Hertz.)*: ... penitus adverbium ... sciendum tamen quod etiam nomen invenitur hic penitus, huius peniti, ex quo magis superlativus gradus nascitur. Plautus in *Asinaria*: 'Etiamne? ... faucibus'

32^b. *Uncis circumclusimus: cf. Fleckiseni Ann. vol. 113 (a. 1876) p. 362; del. Acidalius servato versu parallelo: cf. ad v. 34* nequam homines ex homines nequam supra scriptis b a litteris B pransitant libri, sed B²D s. v. at pinsitant: cf. infra Secuntur v. 46 (35) et 47 (36) apud Camerarium 33. fustidunas EJ, fustidinas E³FZ: corr. Angelius ferri crepinas BDE. ferri crepidinas JE³FZ 34. incursam D Post h. v. Saracenus et Acidalius v. 46. 47 collocant 35. SENEX versui praecedenti praefixum huc rettulit ipse rubricator in B Mo (Modo) legi nequit J pol om. JF percepi ex precepi J. peperci E 36. U (Ubi) legi nequit J fit (an sit?) s. v. B². sit F polemtate E ah E³FZ. ahe BD. aht J. hae E: at Bothius 37. Ne (Neque) legi nequit J eigo B. ergo, r fort. er. J. om. F neque F 38. Teque J herclae B quae, t qui s. v. m.² B. que DEJ locutus libri 39. Demaeneti notum om. D. Fiat legi nequit J generatur J usque J excrea DFJ. ex crea B 40. h. l. habet Z: post v. 55 libri Pers. notas om. Priscianus Etiam ne J queeso DJ. queso E. quaesso Prisciani codicum pars ercle J. herche, alt. h exp.

Etiam ámplius.

DEMAENETVS

Nam quo úsque?

LIBANVS

Vsque ad mortém uolo.

DEMAENETVS

Caue sís malam rem.

LIBANVS

Vxóris dico, nóu tuam.

DEMAENETVS

Donó te ob istuc díctum, ut expers sís metu.

LIBANVS

Di tíbi dent, quaequomque óptes.

DEMAENETVS

Redde operám mihi:

Quor hóc ego ex te quaéram aut quor minitér tibi, 45

Proptérea quod me nóu scientem féceris?

Aut quór postremo fílio suscénseam,

Patrés ut faciunt céteri?

LIBANVS

Quid istuc nouíst? 50

Demíror quid sit ét quo euadat sum íu metu.

51. *Nonius p. 293, 1*: evadere exire, tendere . . . Plautus in *Asinaria*: 'demíror . . . metu'

et I s. v. D. hercule vel ereule uno P excepto Prisciani coll. omnes
expenitis E. experatis J De. Ex penitis faucibus? *sequentia* (etiam
amplius) *Libano tribuens Bothius* 41. Dem. Etiam? Lib. Amplius
Valla, Mursius quousque *BJ* admortem *D* 43. on (Dono) *legi*
non potest J obistuc *E.* ubistuc *J* expers sis *ex* expersis *ut vide-*
tur B. expressis *E* meto. u s. o *J* 44. Dii *J* quecūque *BEJ.* que-
cumque *D* in *E.* michi *J* 45. h. v. in *margine scriptum habet E*
Cur libri exte *DEJ* queram *BDJ.* queram *E* Cur libri
Post v. 45 in *libris hi secuntur*:

Quid istuc sit aut úbi sit nequeo nóscere 46

Vbi flént nequam homines quí polentam pínstant. 47

46. *SERVVS praem. B². om. reliqui* istuc sit *Camerarius*: istuc
est libri, nisi quod istud *BE.* istuc *Fleckeisenus* aut ubi sit
Bothius: aut ubi istuc sit libri. aut ubi sit istuc *Fleckeisenus*

47. *SENEX praem. B². om. reliqui* pransitant *JE³FZ*

Hos inverso ordine exhibet P, post v. 32^b ponit Camerarius, post 34
Saracenus et Acidalius, deleverunt Scaliger et Ussingius. Utrum 46 an
32^a genuinus sit dubitari potest 48. Proptera *J* nescientem *EJ*
Z, Goellerus ad Trin. p. 131. nesciente *F* 49. cur et succenseam libri

50. ceteri *BDEJ* noui est *BDJ.* nouies *E* V. 51 huc *retraxe-*

DEMAENETVS

Equidém scio iam fílius quod amét meus
Istáne meretricem e próxumo Philaénium.
Estne hóc ut dico, Líbane?

LIBANVS

Rectam instás uiam:

Ea rés est. sed eum mórbus inuasít grauis. 55

DEMAENETVS

Quid mórbist?

LIBANVS

Quia non súppetunt dictís data.

DEMAENETVS

Tune és adiutor núnc amanti fílio?

LIBANVS

Sum uéro et alter nóster est Leónida.

DEMAENETVS

Bene hérele facitis: á me initis grátiam.
Verúm meam uxorem, Líbane, scis qualís siet. 60

LIBANVS

Tu primus sentis, nós tamen in pretió sumus.

DEMAENETVS

Fateór eam esse impórtunam atque incómmodam.

runt Acidalius et Gruterus: in libris exstat post 53 Servi nota in libris praefixa, om. Nonius inmetu E V. 52 repetitur ante v. 54: legitur ibi una cum 51, qui additus est ut appareret, quo ille pertineret. Ordinem versuum illic incertit F² iam scio posteriore loco libri quod amet esse idem atque amicam volunt Richter, Brixius Epist. ad Spengelium p. 13. Sanctius Minervae III 14 mire quom. quam amet Gronovius 53. istant D eproximo J. eproximo BE Philaenium Pylades. philenium libri (phylenium J, i m.² ut vid. s. c.) 54. Est ne BDEJ iustans B. instans D uiam, a ex t B 55. Set J Post v. 55 in libris sequitur 40 56. morbi est libri. morbi Brixius Nov. ann. vol. 101 (u. 1870) p. 762 57. Tu ne EJ ad iutor J 59. facitis hercle vel bene herele facis Hermannus, hoc Elem. d. m. p. 132 a me Fleckisenus: et ame libri. et meam repudiat usus gráciam J 60. Veram J scis qualis siet Bothius, Hermannus: nescis qualis siet libri. nescis qualis sit? Camerarius, Reizius 61. Tuprimus J post tamen Gertzius, qui poterat similis etiam pos in pretio (ptio B. praecio D) sumus BD E(om. in)F²(item): in primo sumus Palmerius. prenoscimus JF¹Z. post noscimus Pius. inde noscimus Camerarius In mentem venere scripturae nos tam persentiscimus vel nos tamen inpetuosius: speramus in pretio sumus aliquando explicatum iri 62. Fateor, o ex a D De fateor ego vel eam mi vel importunam mi cogitari posse dixerat

LIBANVS

Postérius istuc dícis quam credó tibi.

DEMAENETVS

Omnés parentes, Líbane, liberís suis,

Qui mi aúscultabunt, fácient obsequéntiam: 65

[Quippe quí mage amico utántur gnato et béneuolo:]

Atque égo me id facere stúdeo: uolo amari á meis,

Volo mé patris mei símilem, qui causá mea

Naucleríco ipse ornátu per falláciam

Quam amábam abduxit áb lenone múlierem. 70

Neque púduit eum id aetátis sycophántias

Struere ét beneficiis me émere gnatum suóm sibi.

Eos mé decretumst pérsequi morés patris.

63. *Nonius p. 375, 11*: posterius minus. Plautus in *Asinaria*: 'posterius . . . tibi' 65. *Nonius p. 215, 21*: obsequium neutro genere habetur . . . obsequela feminino. Plautus in *Asinaria*: 'qui mihi . . . obsequelam' 71 sq. *Osbernus p. 561a*: sycophantia falsa calumpnia. Plautus: 'neque puduit id . . . struere' 73. *Nonius p. 285, 20*: decernere est constituere, definire . . . Plau-

Ritschelius olim Proleg. p. 178 sq., fatebor *idem proposuit ad Mil. v. 554*, contra quae cf. *Fleckeisenus Ann. vol. 61 (a. 1851) p. 26 sq.*

ea *J* importunam *J* atque *J* 63. dictis *EJ* *V. 64. 65 paullo liberius Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 56 sic conformat*: Omnés parentes quíqui aúscultabúnt mihi Suis fácient obsequéllam, Líbane, liberis 64. Om̄s *BDE* *Traditae scripturae quamquam excusatio parari potest, non tamen incommode de tali traiectione verborum cogites*: Omnes suis parentes, Líbane, liberis, *insolentiore pronomini collocatio*: at cf. *v. 455. 456* 65. mihi *BD*, *Nonius*. michi *EJ*

facient obsequéntiam *Gruterus, Scaliger, Bentleius*: facient obsequellam *libri*. faciunt obsequelam *Nonius*. obsequellam fecerint *Pyraldes V. 66 expunxerunt Fleckeisenus, Ussingius, Seyffertus Stud. Plaut. p. 1* qui mage *ex* quimage *D* bene uolo *BE*. beneuolo in *beniuolo corr. D*. *beniuolo J* 67. Atque *J* eo me id *Seyffertus Stud. Pl. p. 1*. egomet *Langenus 'Beitruäge zur Kritik und Erklärung des Plautus' p. 48* studeo, e *ex* i *J* amari, *alt. a ex* o *B*. amare *DE* ameís *BDEJ* 68. mei patris mei *E*. mei patris me *JZ* símilem, i *priore in lit. D* causa mea *ex* causamea *J* 69. Nauclerico *Camerarius*: Nauclerio *J*. Nauderio *BDE*

Inter ipse et ornatu ras. J fallatiam *BE* 70. abduxit *ex* adduxit *E* ablenone *EJ*. ab lenone, *priore n in lit. m.¹ ut vid. scripta B*

71. puduit *J* etatis *E* sycophantias *Osbernus*: sicophantias *BD*. sycophantias *J*. syhofantias *E* 72. *Fortasse* ut .. emeret beneficiis *B* me emere gnatum *ex* meo mea re gnatum *ut vid. B²*. me emere gnatum *ex* meo ma regnatum *ut vid. D* suum *libri* 73. decretū st *B*. dere tust *ex* de re tust (*fuerat tūst*) *E³*. decretum est *J, Nonius* moris *J*

Nam me hódie orauit Argyrippus fílius,
 Vtí sibi amanti fácerem argenti cópiam: 75
 Et íd ego percupio óbsequi gnató meo.
 [Volo amori obsecutum illius, uolo amet me patrem.]
 Quamquam íllum mater árte contentéque habet,
 Patrés ut consueúrunt: ego mitto ómnia haec.
 Praesértim quom is me dígnum quoi concrederet 80
 Habuít, me habere honórem eius ingenió decet:
 Quom me ádiit, ut pudéntem gnatum aequómst patrem,
 Cupio ésse amicae quód det argentúm suae.

LIBANVS

Cupis íd, quod cupere té nequiquam intéllego.
 Dotálem seruom Saúream uxor túa tibi 85

tus in Asinaria: 'eos me ... patris' 76. *Nonius* p. 454, 4: obsequia non solum minorem maioribus exhibere, sed et maiorem minoribus per vicem, veterum excellens auctoritas voluit. Plautus Asinaria: 'ego sane cupio ... meo' 77. *Nonius* p. 501, 2: genitivus pro dativo ... Plautus in Asinaria: 'volo ... patrem' 78. *Nonius* p. 83, 5: contente parce et continenter. Plautus Asinaria: 'quamquam ... habet'

74. argirippus *BD*. argyrippus *E* 75. Vti *Pylades*: Vt libri
 76. ego sane cupio obsequi *Nonius*, quod ferri posse percupio recepto ait *Lambinus* *Ras.* inter obsequi et gnato *J* *V.* 77 exp. *Fleck-eisenus*, *Ritscheli* *Op.* II p. 689, *Muellerus* *Pros.* *Pl.* p. 435
 amari obsecutam *Nonius* obsequium *Hermannus* coll. *Bacch.* v. 1082
 amori illi obsecutum *Quicheratius* ad *Nonium* me *D* 78. arcte
Nonius contempeteque *J* 79. matres *Hermannus* consuerunt
BDEJ hec *EJ*. hec *B* 80. Presertim *J*. Presertim *E*
 cum *J* quomis *B*. quo mis *E* quoi, s. v. t cui *m.*², *B*. quoi,
 post o erasa b ut vid. *D*. cui *J* Post cui *ras.* *J* con crederet *B*.
 concrederet, t in lit. *D*. crederet *Z*: corr. *Pylades* 82. Qm̄ *J*. Quo-
 niam *F* aequost, ò ex o *m.*²*B*. equomst *E*. atquost *D*. aequum
 est *J* 83. amice *BDJ*. amice *E* suę *BEJ* Post h. v. in
 libris exstat v. 51 et iteratur 52 (*DEME*. Equidem iam scio ...)
 84. SER ≡ ex SENX (nisi forte potius *SENEC*) *D*: om. *B*. Ser ex
 Sen *E*³ *Ras.* post Cupis *J* nequiquam *BD*. ne quiquam *E*. ne
 quicq *J* intelligo *J* 85. Ante Dotalem est *SERVVS* in *B*, idem er.
 in *D*, del. *SER* *E*³. señ *ex.* *J* seruum *J* seruomsauream *ex*
 seruoms auream *B*. seruum sauerã (alt. er exp. et re s. v.) *E*. seruom
 Saurean *Camerarius*, *Lachmannus* in *Luer.* p. 313: at cf. *Ritscheli*
*Trin.*² praef. p. 68 ne uxor (sc. adduxit = adduxerit) *Hermannus*
ap. *Lingium* de hiatu p. 61. uoxor *Kochius* *Annal.* vol. 101 (a. 1870)
 p. 285 tua tibi *LG*: tua libri, nisi quod in *B* in fine versus manus
 antiqua (vel etiam prima) ɾ add., fort. ut corruptelam indicaret

Addúxit, quoi plus ín manu sit quám tibi.

DEMAENETVS

Argéntum accepi, dóte imperium uéndidi.
Nunc uérba in pauca cónferam quid té uelim.
Vigínti iam usust fílio argenti minis:
Face id út paratum iám sit.

LIBANVS

Vnde géntium?

90

DEMAENETVS

Me defraudato.

LIBANVS

Máximas nugás agis:

Nudó detrahere uéstimenta mé iubes.
[Defrudem te ego? age sí, tu sine pennís uola.]
Ten égo defraudem, quoi ípsi nihil est ín manu,
Nisi quíd tu porro uxórem defraudáueris?

95

DEMAENETVS

Qua mé, qua uxorem, quá tu seruom Saúream

86. *Seruius in Verg. Aen. IX 648*: fidusque ad limina custos] aedituus fuit, quod . . . in ingenti honore apud maiores fuit. Illic enim et epulabantur et deos colebant. Census etiam omnis illic servabatur, quod et Plautus docet in *Asinaria*, in qua inducit Sauriam servum atriensem in tota familia plurimum posse
94. 95. *Nonius p. 31, 9*: defrudare significat fructum minuere vel per fraudem aliquid exquirere . . . Plautus in *Asinaria*: 'ten ego . . . defrudaveris' 96—98. 101. *Festus p. 198b 11*: optio qui nunc dicitur antea appellabatur accensus. is adiutor dabatur centurioni a trib. militum. qui ex eo tempore, quo quem velint centurionibus permissum est optare, etiam nomen ex facto sortitus est. Plautus in *Asinaria*: 'qua me . . . effeceris tibi optionem . . . Leonidam'

86. cui *BDEJ* in manu *BDE* sit, s. v. t est *D*. sit t ē *E*
87. do te *E* imperium *libri* 88. in pauca *BDEJ* 89. uinginti
J usu est *J* 90. ut id *F'* 91. de fraudato *B*. defrudato, a
cr. D. de frudato *J* maximas *DE* 92. Nodo *EJ* de trahere *J*
93. *Exclusit Fleckeisenus* De frudem *BJ* 94. ten *Nonius*:
Tene (Te ne *E*) *libri* defraudem *Fleckeisenus*: defrudem *BDEJ*,
Nonii librorum pars, *Ritschelius Par. p. 542* cui ipsi nihil *B*, *Nonius*.
cui ipsi nichil *EJ*. cui nihil ipsi *D* in manu *BE* 95. Nisi quid
legi nequit J tum *Nonii cod. P* defraudaueris *D*, *Nonii librorum*
pars 96. Qua *legi nequit J* Quam *ter Festi apographum Ursinia-*
num me, s. v. s. arte *D*. me arte *B*. uxorem (non liquet utrum
iu- an ui-) *B* quatu *B*. quia tu *E* seruom *Festus* seruom-

Potés, circumduce, aúfer: promittó tibi
Non óbfuturum, sí tu id hodie efféceris.

LIBANVS

Iubeás una opera mé piscari in áere,
Reti aútem iaculo uénari in medió mari.

100

DEMAENETVS

Tibi óptionem súmito Leónidam:
Fabricáre quiduis, quíduis comminíscere:
Perfícito, argentum ut hábeat hodie fílius,
Amícae quod det.

97. 98. *Osbernus* p. 515: obsum id est nocere, unde obfuturus .a .um in futuro nociturus; unde Plautus: 'přomitto . . . effeceris'
102. *Nonius* p. 471, 29: fabricantur . . . Plautus *Asinaria*: 'fabricare . . . comminiscere'

sauream ex seruoms auream B sauream ex fauream ras. E
97. P (Potes) legi nequit J Potes ex Potest ras. B. potis *Fleckeisenus* circum duce BD. circumduc apogr. Urs. 98. *Versum om. apogr. Urs.* obfuturum *Festus*, *Osbernus*, JF: offuturum DE. offuturum ex offoturum B. offuturum me *Pylades*: cf. *Bergkius* 'Beitraege' p. 88 si tu id hodie *Ussingius*: si id hodie *Osbernus*, JE³FZ. sit hodie, si s. hodie D. sit hodie E. si hodie B. si id, om. hodie *Festus*, cuius testimonio negligenter usus est *Bergkius* l. s. s. si istud hodie *Guyetus*. si argentum hodie *Brixius* *Quaest. de Pl. et Ter. pros. p. 13.* si id hocedie *Spengelius* T. M. *Plautus* p. 226, *Ritschelius* Nov. exc. Pl. p. 93. si illud hodie *Gertzius*. Et metro et sententiae consulat qui quicquid hodie effeceris vel feceris scripserit
99. inaere BDJ. in aere ex inere E³, ut tamen iam m.¹ vel m.² a superscripsisse videatur 100. reti autem iaculo uenari scripsimus cum *Hermanno* collato *Trucul. v. I 1, 14*: Venari autem rete iaculo BD. Venari autem iaculo EJJZ. et uenari autem reticulo *Fleckeisenus* (reticulo iam *Bothius*) in editione, et uenari autem iaculo idem apud *Schmitzius* 'Beitraege' p. 145. Possis etiam uenari reti iaculo autem. *Langenus* p. 81 in aere || reti, iaculo autem uenari ingeniose, at cf. *Truculenti* v. l. s. s. De retiaculum forma, quam primus h. l. posuit *Scutarius*, cf. *Schmitzius* p. 145 sqq. in medio E. in medio BDJ
102. quid uis bis BE, priore loco etiam J Alterum quiduis om. *Nonius*, F comminiscere BD, *Nonius*. cōminiscere E. commiscere J 103. perfícito B¹ (perfícito B²) D. perfícito te *Camerarius*. perfícito id *Fleckeisenus*. perfice modo *Muellerus* *Pros. Pl. p. 494*: de perfícitod cogitari posse *Ritschelius* Nov. exc. Pl. p. 102 dubitanter monuit ut habeat hodie *Guyetus*: hodie ut habeat libri. hoc hodie ut habeat *Pylades*. hocedie ut habeat *Ritschelius* l. s. s. 104. Amicę DJ. Amice E ais om. F tu demaenete B¹ ut vid. ex tudem aenete dē aene te E. demēnete D. demenete J

LIBANVS

Quíd ais tu, Demaénete?

DEMAENETVS

Quid úis?

LIBANVS

Si forte in ínsidias deuénero,
Tun rédimes me, si me hóstes intercéperint?

- 105

DEMAENETVS

Redimám.

LIBANVS

Tum tu igitur áliud cura quíd lubet.
Ego eo ád forum, nisi quíd úis.

DEMAENETVS

Ei, bene ámbula.

Atque aúdin etiam?

LIBANVS

Écce.

DEMAENETVS

Si quid tó uolam,

Vbi erís?

LIBANVS

Vbiquomque líbitum erit animó meo.

110

109. *Nonius p. 478, 26*: volam pro velim ... Plautus in *Asinaria*: 'atque audin etiam uolam quoniam intus non licitum est mihi', ubi cum versu 109 *conglutinatus est 152, errore librariorum ut videtur. Quem ita corrigunt, ut post etiam inserant: Ecce. Si quid te volam*'. Et in eadem: 'Meo modo loquar quae

105. *Versum om. J: eundem Bothius et Osannus Anal. crit. p. 204 damnauerunt, recte defenderunt Niemeyerus Vahlenusque Hermae vol. 14 (a. 1879) p. 447* Dem. Quid úis? *Vahlenus l. s. s.: Quid libri.* Dem. Quid? Lib. Quid *idem Vahlenus, Reizius.* Quid tum *Niemeyerus l. s. s. in*insidias *BE* in insidias forte si deuenero *in ceteris cum Reizio Hermannus* 106. inter ceperint *B.* interceperit *J* 107. cura aliud quod *JF* iubet *E* 108. Dem. *pers. initio versus add. Camerarius: at nisi quid úis aptius seruum, ei bene ambula erum loquentes feceris* Eo ego *praeter B libri omnes* adforum *BDE* Lib. *pro* Dem. *Camerarius* ei bene ambula *Fleckeisenus (i in edit., ei idem Ann. t. 61 (a. 1851) p. 18): fiet ne libri.* i, etiamne ambulat *Camerarius* 109. Dem. *pers. praef. Camerarius* At que *J* De ecce (*Ecce J*), quod ad posterioris quam *Plautinae aetatis usum spectare vid., iure dubitat Muellerus Pros. Pl. p. 642, idem def. Langenus p. 7 sq. recte Ussingius falso: exspectes eloquere vel quid úis? si, i m.² in lit. B* quid, d s. v. *J* 110. aeris *J* Ser *ras. ex Sen E* Vbicumque *EJ.* Vbi cumque *BD* libitum *BDE* tuo *JF³F*

Profecto nemoſt quém iam deline metuám mihi,
 Ne quíd nocere póſſit, quom tu míli tua
 Orátione omnem ánimum ostendiſtí tuom.
 Quin té quoque ipſum fácio haud magni, ſi hóc patro.
 Pergám quo ocepi atque íbi conſilia exórdiar. 115

DEMAENETVS

Audín tu? apud Archibúlum ego ero argentárium.

LIBANVS

Nempe ín foro?

DEMAENETVS

Ibi, ſi quíd opus fuerit.

LIBANVS

Méminero.

DEMAENETVS

Non éſſe ſeruos péior hoc quiſquám potest
 Nec mágis uorsutus néc quo ab caueas aégrius.
 Eidem hómíni, ſi quíd récte curatúm uelis, 120
 Mandés: moriri séſe miſere máuolet,
 Quam nón perfectum réddat quod promíſerit.
 Nam illúd ego argentum tám paratum filio

119—121. *Nonius p. 454, 8*: uersutos non solum ad malitiam callidos, uerum et recte peritos intellegi posse Plautus confirmat in *Asinaria*: 'nec magis ... mandes' 123. 124. *Osbernus p. 125*: a praeterito cepi ... hic cipio ... id est baculus ad capiendum aptus ... Plautus in *Aularia*: 'ego hoc argentum tam paratum filio scio esse quam me contundi hoc scipione', *ubi scipione pro scipione editori videtur deberi, non codici*

111. nemo est *libri* Quę *E* de hinc *EJ* michi *EJ*
 112. Nequid *BDJ* nocere michi (*vel* mihi) *EJFZ* cum *libri*
 tu *s. v. B²*: *om. BDEJFZ* mihi *BD*: *om. ceteri* quando tu
 tua *Weisius* 113. ostendisti *ex* ostendi *E³* tuum *libri* 114.
 Quinte *B* fatio *E*. faciam *FZ* aut *E* 115. accepi *D*
 116—118. *Pers. correxit Angelius* 116. *Pers. om. libri* An din *E*
 117. *Sen praem. libri* inforo *BDEJ* Lib. Ibi *libri* siquid
BE. siquidē *D* Sen. Meminero *libri* 118. *Pers. om. libri*
 secum *super* Non *D* *ec̄ ex ē E³* seruus *libri* 119. uersutus
ibri. uersutum *Nonius* ab *om. Nonius* ab caueas egrius (caueas
 eg in *lit.*) *B*. abcaueas aegrius *JE* (egrius). obcaueas aegrius *D*
 120. Fidem boni hominis *D*. idem homini uersuto *Nonius* siquid
BD 121. moriri, *super alt. ri puncta ut vid. B* sese, *alt. se*
s. v. m.² ut vid. addito B. se se *DE* miserere *E* mauolet, *s. v.*
 at († *E*) magis nolet *DE* 123. illud ego *Guyetus*: ego illud *libri*. ego

Scio ésse, quam me hunc scípionem cóntui.

Sed quíd ego cesso ire ád forum quo incéperam? 125

[Nunc íbo atque ibi manébo apud argentárium.]

ARGYRIPPVS

Sícine hoc fít? foras aédibus me éici?

Prómerenti óptume hocím preti rédditur?

Béne merentí mala's, mále merentí bona's.

Át malo cúm tuo: núnciam ex hóc loco 130

Íbo ego ad trésviros uóstraque ibi nómina

Fáxo erunt: cápitis te pérdam ego et fíliam,

Pérlecebrae, pérniciés, ádulescentum éxitium.

133. *Nonius p. 153, 12*: permitiis (permities *alii libri*) periculum, exitium . . . *Plautus Asinaria*: 'perlecebrae permitiis'

illuc *Bothius* paratum ex paruum *E* 124. cóntui ex conitu *B*²
125. *Servi notam praem. libri, del. Angelius* Ante ire er. a *D* ad-
forum *BD*. ad forum s. v. *E* quo *E*³, *Aldina*: quod libri incoe-
peram *BDEJ* *V. 126 damnant Bothius et Osannus Anal. p. 204*
Nunc ibo *Fleckeisenus*: om. libri. ibo iam *Camerarius*. *Alia tentat eaque*
parum probabilia Muellerus Pros. Pl. p. 540 Atque *J* *De exitu*
huius scaenae duplici cf. praefatio

Act. I Sc. 2 ARGYRIPPVS ADOLESCENS. *J*. ARGIRIPPVS
ADOLESCENS *B*. ARG IRIPP⁹ ADOL *D*. ARCIRIPPVS ADOLE-
SCENS *E* 127. icine c. spat. init. *DE*. Hiccine *J* edibus *BE*
eicier *Fleckeisenus*, cui adversatur *Spengelius T. M. Pl. p. 224*

128. Promerenti, *P* ex *P* ras. *E* hocím *Bothius*: hoccine libri, nisi
quod h om. *E* p̄tii *BE*. precii *DJ* 129. mala es et bona es libri

130. nunciam *Pylades, Bockschius* 'de casuum ap. *Pl. et Terentium*
attractione' (*diss. Vratisl. a. 1865*) thes. 3, *Muellerus Pros. Pl. p. 626*:
nam iam libri. namque iam *Guyetus, Gertzius*. nam aetntum *Fleck-*
eisenus. iam modo *Schoellius coll. Truc. II 4, 89* 131. ad tres viros
DE (t s. v.). ad tres viros *BJ* ur̄q̄ *BDE*. uestraque ex utramque *J*

132. faxo, o in a mutata ut vid. *D* teperdam ex tepredam *J*
V. 133—137 spurios esse dicit Muellerus Pros. Pl. p. 626 133. *Bac-*
chiacum versum esse voluit Fleckeisenus et Lachmannus cum B. G. Wolfio
de cant. in Rom. fab. p. 32: quod reicerunt *Spengelius de cret. p. 21*,
Seyffertus de bacch. p. 16, *Christius Act. acad. mon. cl. philol.-hist.*
a. 1871 p. 67. Suspectus est et fortasse aliunde translatus Per lecebre
BDJ. Perlecebre *E*: et perlecebrae et pellecrebre *Nonii codd. ut vid.*

pernities ex permities *D*³. permities *BD*¹*E*. p̄ micies *J*. permitiis
Nonius et in lemme et in versu: formam quae est permities etsi multi
defendunt, Plautinae tamen aetatis esse non putamus adolescentium *J*

Nám mare haud ést mare, uós mare acérrumum.

Nam ín mari répperi, híc elauí bonis. 135

Íngrata atque ínrita esse ómnia intéllego

Quaé dedi et quód bene féci: at posthác tibi

Mále quod potero fácere, faciam méritoque id faciám tuo.

Égo pol te redigam eódem unde orta's, ád egestatis términos.

Égo edepol te faciám, ut quae sis núnc et quae fuerís scias. 140

Quaé prius quam istam adii átque amans ego ánimum meum
isti dédidi,

Sórdido uitam óblectabas páne in pannis ínopia:

Átque ea si erant, mágnam habebas ómnibus dis grátiam.

Éadem nunc, quomst mélius, me quouis óperast ignorás, mala.

Réddam ego te ex ferá fame mansuétém: me spectá modo. 145

135. Elauere, quod alibi quoque apud poetam exstat, Frontoni p. 64 ed. Nab. 'uerbum Plautinum' est 145. Nonius p. 483, 8: mansuetem (mansuete et mansues libri) pro mansuetum, ut sit nominatiuus 'mansues'. Plautus Asinaria: 'reddam . . . mansuetem'

134. Tam Saupprius Epist. crit. ad G. Hermannum p. 71 haut E mare est JF acerrimum E 135. in mari BDE repperi rem Lingius ap. Hermannum elauí, a ex e D. celauí JF 136. Ingrata ex Ingra D atque irrita J inrata Bothius ellego intercidit in J 137. Quæ BDEJ benefici Z: corr. Pius boni feci Lachmannus coll. Bacch. v. 554sq.: ita qui scribit, ei etiam v. 138 male in mali corrigendum est ac B post hac BDE. post hanc J at ego posthac Lingius ap. Hermannum, Lomanus spec. crit. p. 14 tibi interc. in J 138. Malæ D facere fatiam E 139. 140. Alter horum v. parallelus vid. esse 139. eosdem deleto post orta's commate Acidalius ex vet. ed. orta es (pro e m.¹ al. litt. scriptura fuerat) E. orta D. orta es reliqui adegestatis E 140. te om. F fatiam E quæ BDEJ utroque loco et om. F 141. Quæ BDEJ priusquam J amans, priore a ex e D dedidi Lachmannus: dedi libri sti dedi interc. in J istam adii atque amens Bothius ex Barthii Adv. V 9 et Guelferb. codd. idemque Reinius Quaest. Pl. p. 8. istanc adii atque amens Fleckeisenus Exerc. cr. p. 11 ego adii istam atque amans m. a. i. d. Fleckeisenus in edit. ad istanc adii amans ego atque m. i. a. d. Muel-lerus Pros. Pl. p. 701. ad istam adii atque amans m. a. i. d. Langenus p. 102, prius quam faciens trisyllabum 142. ablectabas E inpannis (in pannis B, inpanis E, in panis FZ) inopia libri. inpannis inopia Lipsius Ant. lectt. V 13, adiectivum inpannis fingens. in pannis inopibus Reinius Quaest. Pl. p. 8. Fortasse in delendum est Lacunam post h. v. statuit Acidalius 143. Atque J Atque del. Weisius magnam . . . gratiam Reinius Quaest. Pl. p. 8, Lindemanus ad Amphitruonem p. 17, Bentleyus, Reinius: magnas . . . gratias (gracias J) libri diis J 144. cum est BDEJ cuius libri opera est B(s. a ras.) E J. opera es, es ex e D 145. ex feram bonorum Nouii codicum pars mansuetem Nonius,

Nám isti quod suscénsam ipsi níhil est: nil quicquám meret.
 Tuó facit inssú, tuo imperio páret: mater tu éadem era's.
 Té ego ulciscar, té ego ut digna's pérdam atque ut de mé
 meres.

Át scelesta uíden ut ne id quidem mé dignum esse exístumat
 Quém adeat, quem cónloquatur quoíque irato súpplícet? 150
 Atque eccam inlecebra éxit tandem: opínor hic ante óstium
 Meó loquar modo quae uolam, quoniam íntus non licítumst
 mihi.

CLEAERETA. ARGYRIPPVS

CLEAERETA

Vnum quodque istórum uerbum númmis Philippis aúreis
 Nón potest auférre hinc a me, sí quis emptor uénerit:

152. *Nonius p. 478, 26*: uolam pro uelim ... Plautus in *Asinaria*:
 '... uolam quoniam (quo *Bambergensis*) intus non licitum est
 mihi'. Cf. *supra testimonia ad r. 109*

unde pendent *E³F* cum aliis deterioribus libris: mansuetam *BDEJZ*

146. quod *Acidalius*: quid libri, nisi quod ex quidē ras. *E*
 succenseam libri nichil est *EJ* nihil *BD*. nichil *EJ* 147.
Alt. tuo ex tu *J* imperio libri era es *BDE*. hera es *JFZ*
 148. Te ego pol *F* digna es libri dememeres ex demeres (me
 s. v.) *B*. de me meres, me *m.³* in 3—4 litt. spat. *E* 149. existi-
 mat *BEJ*. existimat ras. ex existimant *D* 150. conloquatur ex
 conlocatur *D*. colloquatur *J*. conlocatur ex conloquatur *E*. conlo-
 catur *B* cuique libri 151. illecebra *J* *Espectaveris* excetra
potius quam inlecebra exit ex exiit ut vid. ras. *J*. exiit *EZ*: corr.
Pygmales oppinor *DE*. opinior *J*. opperior *Sambucus* huc *Bothius*
cum exit iungens hostium *DJ* 152. loquar modo *Weisius*, *Fleck-*
eisenus: modo loquar libri quē *BDEJ* uolam ego quom *Ritsche-*
lius Prol. p. 150, nolupest quom *Lachmannus*, non transponentes
 ulam *Kochianum* (*Nov. ann. vol. 101 a. 1870 p. 685*) nihil est meo
 modo quae nolam loquar quoniam *Hermannus* non licitum est
BDE, *Nonius*. non licitū est *J* michi *EJ*

Act. I Sc. 3 LENA CLER(*R* ex corr. *m.²*)ET(*post T una litt., fort.*
R, er. m.²)A ADOLESCENS ARGIRIPPVS. *B*. leena cleereta (*secunda*
e s. v.) ad olecens ARGIPPVS. (*priore P et male et melius picta*) *E*.
 LENA CLEERETA ADOLESCENS ARCYRIPPVS *J*. LENA CLEREA
 ARGI *D* 153. Vnum (n s. v. *m.²*) quodque (*d s. v.*) *B*. num quod-
 que e. spat. *init. D* (*d s. v.*) *E*. Vnum quē *J* Philippis *Reizius*,
Fleckeisenus: philippeis *BDEF*. phylippeis *J*. philipeis *Z* 154.
 ame *BDEJ* siquis *DEJ*

Néc recte quae tu ín nos dicis, aúrum atque argentúm
merumst. 155

Fíxus hie apud nós est animus túos clauo Cupídinis.

Rémigio uelóque quantum pótis es festina ét fuge:

Quám magis te in altúm capessis, tam aéstus te in portúm
refert.

ARGYRIPPVS

Égo pol istum pórtitorem príuabo portório.

Égo te dehinc, ut mérita's de me et meá re, tractare éx-
sequar, 160

Quóm tu med ut méritus sum non tráctas atque eicís domo.

155. 156. *Nonius p. 344, 1*: merum est solum ... Plautus in *Asinaria*: 'aurum ... Cupidinis' 157. *Nonius p. 307, 32*: fuga item dicitur navigatio ... Plautus in *Asinaria*: 'remigio ... fuge'

158. *Nonius p. 247, 11*: aestus marini impetus uel commotiones ... Plautus in *Asinaria*: 'quo magis ... refert'. — *Seruius in Verg. Aen. XI 627*: aestu reuoluta resorbens saxa fugit] aestus proprie est maris incerta commotio crescentis et decrescentis, unde aestuaria dicta. Plautus in *Aulularia*: 'quo magis ... referet'. — *Nonius p. 266, 14*: capessere immittere. Plautus in *Asinaria*: 'quo magis ... refert'. — *Idem p. 381, 33*: referre renocare ... Plautus in *Asinaria*: 'quo magis ... refert' 159. *Nonius p. 24, 13*: portitores dicuntur telonearii, qui portum obsidentes omnia seiscitentur, ut ex eo uectigal accipiant ... Plautus *Asinaria*: 'ego pol ... portorio'

155. quę *BDEJ* Quae tu nec recte *Hermannus* innos *EJ*
atque *J* merum est *J*, *Nonius* 156. est postea ins. *D*, om.
Nonius, unde *Fixust Sauppius Epist. crit. p. 65* tuus libri eum *Nonio*
dauo *D*. clauost *Bothius*, *Hermannus* cupidinis *EZ* 157. potis
es *Guyctus in manu scripto ad Nonium commentario*, *Fleckeisenus*: potes
Nonius, poteris libri. potis est *Taubmannus*, *Sauppius* 158. quo *No-*
nius ter, *Seruius* in altum *BDEJ*, om. *Nonius p. 381* quo magis
in altum te *Nonius p. 266*. Quam mage in altum te *Bothius*. Quo te
in altum mage *Sauppius*. Quam te in altum magis *Muellerus Pros. Pl.*
p. 736 adn. 1 capes sis *B*. capessas *Nonius p. 247* tam *Nonius ter*
et *Seruius* om. éstus *DJ*. estus *E* te abesse uelit *Quicheratius ad*
Nonium p. 247 inportum *EJ* referet *Seruius* 160. Ego *E* de hinc
BE merita es libri deme *DJ* retractare *E* exequar *EJ*
V. 161 D exhibet post 177, sed huc eum pertinere signis adpositis
(quae quo spectarent binis lineolis planius reddidit *D*³) indicauit ipsa *D*¹
Quoniam *JF*, *Fleckeisenus* med *Bothius*, *Ritschelius Nor. exe.*
Pl. p. 35: me libri me uti *Lachmannus*, *Spengelius p. 229* atque
Lachmannus: quae uel quę libri. quae me *Fleckeisenus* *Ras. unius litt.*
ante eicis *D* eicias *Bothius*, *Ritschelius l. s. s.* domo *m.*² ex dono *J*

CLEAERETA

Mágis istuc percípimus lingua díci quam factís fore.

ARGYRIPPVS

Sólus solitúdine ego ted átque ab egestate ábstuli:
Sólus si ductém, referre grátiam numquám potes.

CLEAERETA

Sólus ductató, si semper sólus quae poscám dabis. 165
Sémper tibi promíssum habeto hac lége, dum superés datis.

ARGYRIPPVS

Quíd modist dandó? nam numquam tú quidem explerí potes.
Módo quom accepisti, haúd multo post áliquíd quod poscás
paras.

CLEAERETA

Quíd modist ductádo, amando? núnquamne explerí potes?
Módo remisistí, continuo iam út remittam ad té rogas. 170

ARGYRIPPVS

Dédi equidem quod mécum egisti.

CLEAERETA

Et tíbi ego misi mulierem.
Pár pari datum hóstimentumst, ópera pro pecúnia.

172. *Nonius p. 3, 27*: hostimentum est aequamentum: unde et hostes dicti sunt, qui ex aequa causa pugnam ineunt. Plautus in *Asinaria*: 'par pari . . . pecunia'. — *Idem p. 528, 27*: quotiens genere neutro plurali numero opera legimus, significantur fabricae . . . cum genere feminino numero singulari, intellegendum aut opus uel labor pro mercede sumpta. Plautus in *Asinaria*: 'par pari . . . pecunia'.

162. percipimus c *E*, c *del.* 163. ego datque *corr. in* ego ted atque *B*. ego te datque *D*. ego te datque, d *cr. E*. ego te atque *JFZ* abegestate *EJ* ab delendum *consent Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 25* 164. Solus nisi *Balbachius obs. erit. p. 6* ductem, c *pro o ex ras. D* refferre, *priore f male scripta et deleta E* grā *E* potes *ex* potest *ras. B*. potess, *priore s male scripta et deleta E* 165. que *DEJ*. que *B* poseam dabis, scam dabis *in lit. D*. postquam dabis *J* 166. habeto, t *s. e. B* datis, a *ex e D* 167. Quid modist dando *Fleckeisenus*, dando iam *Acidalius*: Qui modus dandi libri; *cf. Goellerus ad Truc p. 82* 168. Post Modo scripsit et expunxit remisisti continuo *E* quom *Pylades*: quod libri, *Goellerus l. s. s.* accepsti *scribens* haut *E* postas *J* 169. Quid modi est *J* ductandi, amandi *Gulielmius* numquam ne *BDEJ* *Coniccit quidam* numquam tu . . . potes *congruenter versui* 167 170. redemisisti *J* adte *BJ. idem ex* atte *D* 171. De die quidem *D(Dedie)E* aegisti *J* 172. datum est hostimentum *Servius*. hostimentum datum est (est

ARGYRIPPVS

Mále agis mecum.

CLEAERETA

Quíd me accusas, sí facio officiúm meum?

Nám neque fictum usquámst neque pictum néque scriptum in
poématis,

Úbi lena bene agát cum quiquam amánte, quae frugi ésse
uolt. 175

ARGYRIPPVS

Míhi quidem te párcere aequomst tándem, ut tibi durém diu.

CLEAERETA

Nón tu scis? quae amánti parcet, éadem sibi parcét parum.

Quási piscis itidémst amator lénac: nequamst nísi recens.

Ís habet sucum, is suáuitatem: eum quóuis pacto cóndias

— *Servius in Verg. Aen. IV 424*: hostem superbum] .. nonnulli .. iuxta neteres hostem pro hospite dietum accipiunt. *Plautus in Curculione* .. idem in *Cistellaria*: 'datum est ... pecunia'. — *Osbernus p. 271*: hostio ... unde ... hoc hostimentum .ti id est aequalitas uel, ut alii uolunt, lapis quo pondus exaequatur in libra; unde *Plautus*: 'par pari datum hostimentum est opera perpetua'. — *Ad hunc versum Loewius Prodrómí p. 258 rettulit glossas*: hostimentum: aequamentum et hostimentum: lapis quo pondus aequatur (*scr. exaequatur*), quarum altera ex *Nonio fluxisse*, altera pars eius esse videtur, quam infra afferemus ad v. 377 174. *Nonius p. 308, 34*: fingere effigiare uel formare et facere ... *Plautus in Asinaria*: 'nam nec .. poematis'. — *Idem p. 493, 6*: poematorum pro poematum ... *Plautus Asinaria*: 'nam nec ... poematis' 179. 180. *Osbernus*

p. 528 om.) *Nonius bis* hostimentū st B. hos timentust E. hos timentum est J ppecunia, pe s. v. add. m.² ut vid. B 173. agis ex magis ut vid. J fatio, f e corr. B offitium B 174. Nāque E. Namque, s. v. m.² 1 neque J. Nanque neque F' nec *Nonius bis* fictum usquam est nec *Nonius p. 308* (f. unquam est neque *idem p. 493*), unde E³ Z (hic est usquam fictum) correcti sunt: usquam BDEJF' nec ante scriptum *Nonius p. 308* inpoematis EJ 175. Lena ubi *Bothius* qui quam ex quidquam ut vid. J que BDEJ 176. *Pers. om. libri*: add. *Scutarius* Inde a quum (aequum) versus in J legi potest Michi E aequomst, m s. v. D. equomst E.]quum est J tandem ut, dem ut e corr. D tamen *Lachmannus*: cf. *Langenus p. 88 sqq.* 177. *Pers. om. libri*, add. *Scutarius* Inde ab et (parcet) J legi potest que E que D parum, a ex u D Post h. v. exstat 161 in D: cf. supra 178. Quasi pise interc. in J itidē st B. itidem est J. ut idemst E lenę J. lenę D. laene B. lenę E nequam est libri Post recens ras. in J 179. Is ha interc. in J succum J quo uis BEJ Post pacto del. iubet E Hic et in versu qui sequitur primus recte interpunctit *Acidalius*

Vél patinariúm, uel assum uórses quo pactó lubet. 180
 Ís dare uolt, is se áliquíd posci: nam íbi de pleno prómitur,
 Néque ille scit quid dét, quid damni fáciat: illi reí studet:
 Vólt placere sése amicae, uólt mihi, uolt pédisequae,
 Vólt famulis, uolt étiam ancillis: ét quoque catuló meo
 Súbblanditur nóuos amator, se út quom uideat gaúdeat. 185
 Véra dico: ad suóm quemque hominem quaéstum esse aequomst
 cállidum.

ARGYRIPPVS

Pérididici istaec ésse uera dámmo cum magnó meo.

CLEAERETA

Si écastor nunc hábeas quod des, ália uerba praéhibeas:
 Núnc quia nihil habés, maledictis te eám ductare póstulas.

ARGYRIPPVS

Nón meumst.

CLEAERETA

Nec meúm quidem edepol, ád te ut mittam
 grátiis. 190

p. 438: patinarius a um in patina coctus; unde Plautus: 'quo pacto cum condias uel patinarium uel assum'

180. Vel pat *interc.* in *J* Prius uel mire collocatum est uelas sum *B*
 uerses libri pacto lubet, eto lu *ex corr.* *D* inbet *E* 181. Is
 dare *interc.* in *J* isse *BJ.* ipse *F* ibi *Bothius ex mscr. Barthii*
Adv. VIII 9: ubi libri depleno *BD* 182. qui id *priore loco JF'*
 dáni *ex dá ni B.* dam ui *E.* dampni *J* fatiat *B* soli ei rei *Lach-*
mannus. uni rei *Schoellius* 183. . .lt *J* se se *E* amice *DJ.* amice
BE uolt michi *E.* mihimet uolt *Fleckeisenus* pediseque *D, Pylades:*
 pedisaeque *ex* pedis aeque *B.* pedisseque *E.* pedisse que *J.* pedissequae
FZ(-e) 184. Volt *interc.* in *J* uolt ancillis et quoque etiam catulo
 meo *Gulielmius.* ancillis uolt et quoque etiam c. m. *Fleckeisenus* et
 coquo et catulo meo *Gruterus.* Aut etiam catulo quoque meo aut catulo
 quoque etiam meo *anonymus in Leutschii Ind. phil. vol. 2 (a. 1870) p. 393.*
Simplicius poterat et meo catulo quoque. *Ribbeckius coll. Vahleno in*
Ind. Berol. a. 1880 p. 6 sqq. id quoque iam: 185. S *interc.* in *J*
 nouus *ex* nouos *D²* cum *J.* que *E* 186. *Ex hoc v. interpolatum esse*
Truc. II 4, 62 dicit Spengelius suum libri questum, del. *E.* questum
BDJ equomst *E.* aequum est *J* 187. Perdidici, ci *ex sti D*
 iste *DJ.* iste *E* dampno *J* 188. Sic castor *EJZ:* *corr. He-*
molaus praehibeas *Passeratius apud Dousam:* perhibeas *BDF.* pro-
 hibeam *EJZ* 189. nichil *EJ* tu eam *Z.* meam *Gulielmius*
 postulas? *Fleckeisenus* 190. meum (mecum *J.* idem *c er. B*) est libri
 adte *BDEJ* gratiis *Camerarius, Bentleius:* gratis libri

Vérum aetatis atque honoris grátia hoc fiét tui:
 Quía nobis lucró fuisti pótius quam decorí tibi,
 Sí mihi dantur dúo talenta argénti numerata ín manum,
 Hánc tibi noctem honóris causa grátiis donó dabo.

ARGYRIPPVS

Quíd, si non est?

CLEAERETA

Tíbi non esse crédam: illa alio ibít tamen. 195

ARGYRIPPVS

Vbi illaec quae dedi ánte?

CLEAERETA

Abusa: nám si ea durarént mihi,

Múlier mitterétur ad te nec te quicquam póscerem.

Sólem lunam nóctem diem ignem aquam, haéc argento nóu
emo:

Cétera quae solémus uti Graéca mercamúr fide.

Quom á pistore pánem petimus, uínnum ex oenopólio, 200

196. 197. *Nonius* p. 76, 26: abusa utendo uel in usum consumpta. *Plautus Asinaria*: 'ubi illa . . . pascere[m]' 199. *Sercius in Verg. Aen. II 106*: artisue Pelasgae] ars τῶν μέσων est: ideo adiecit 'Pelasgae' hoc est malae; fraudulentum enim sunt habitum, ut *Plautus*: 'graeca mercamur fide' 200. *Osbernus* p. 115: coenopolium .lii id est cellarium, ubi poliuntur id est ornantur cibi; unde

191. etatis *E* atque *J* *V. 192 et 194* obelo notat *Guyetus*, 193 sqq. mire interpretatur *Lingius* in *Guentheri et Wachsmuthii Athenaeo* t. 3 (a. 1818) p. 13 sqq. 193. Sic *J* m *E* dantur om. *JF'* munerata *J* inmanum *DJ* 194. gratiis *Camerarius*, *Bentleius*: gratiis libri 195. credam illa? *BDEJ* 196. illec *DJ*. illa ec *E*. illa *Nonius* que *DEJ* *Pers.* om. *E*, *Nonius* Post abusa personae spatium (novem fere litterarum) vacuum *B* nam si] nimis *Nonius* ea om. *Z*: add. *Hermolaus* michi *E* 197. adte *BDJ* nec te *Nonius*: numquam libri pascere[m] *Nonius* Post hunc v. nonnulla interciderit suspicatur *Acidalius* 198. Sic scripsimus et hiatu et collocatione (cf. *Mere.* v. 13 sq.) offensi: Diem aquam solem lunam noctem libri hec *E*. haec sola *Muellerus Pros. Pl.* p. 544 argentum, n̄ in ras. m.³ *E*. argentum, t o m.² s. v. *J* emo *D* 199. Caetera *B*: cf. *Wagnerus Mus. Rhen. col. 22* (a. 1867) p. 425 que *E*(ex que) *JZ*. que *DF*. quaequae *Scaliger*, *Lingius* l. s. s. p. 16. quaeque *Camerarius*. quae nos *Fleckeisenus*. si quae *Muellerus Pros. Pl.* p. 13 solemus *LG*: nolimus libri greca *BDEJ* 200. nm, ut litt. init. interciderit *J* apistore *BDEJ* in noñ *E* exoenopolio *D*. exoenopolio, no s. v. *B*. exoenopolio *EJ*. a coenopolio *Osbernus*

Si aés habent, dant mércem: eadem nós discipulina útimur.
Sémper oculataé manus sunt nóstrae, credunt quód uident.
Vétus est: 'nihili cóctiost', scis cuius: non dico ámplius.

ARGYRIPPVS

Áliam nunc mi orátionem déspoliato praédicas,
[Longe aliam, inquam, praebes nunc atque olim quom dá-
bam] 205

Áliam atque olim, quom íliciebas me ád te blande ac bédedice.
Túm mi aedes quoque ádridebant, quom ád te ueniebám, tuae.
Me únice unum ex ómnibus te atque íllam amare aibás mihi.
Vbi quid dederam, quási columbae púlli in ore ambaé meo
Vsq̄ue eratis: meó de studio stúdia erant uostra ómnia. 210
Vsq̄ue adhaerebátis: quod ego iússeram, quod uólueram,
Fáciebatis: quód nolebam ac uótueram, de indústria

et Plautus: 'cum panem et unum petimus a coenopolio'. Os-
berno vel eius fonte usus est Hugutio, ut nihili sit quod graecum vocabu-
lum Du Cangius Heuschelii t. 2 p. 416^a ex eius verbis clicuit κοινο-
πόλιον 203. coctio] glossas quae huc spectare possunt collegit
Loewius Prodrumi p. 285: ceterum cf. praefatio

201. Si es D. Si es B. Si es, i m.³ add. E mercedem F
discipulina Fleckeisenus (cf. *Misc. crit.* p. 34): disciplina libri 202.
occulatę B. oculatę (a s. v.) ex obcultę D². occultatę, ta m.² s. v. J.
occultate E sunt manus JF' nostrę BE 203. nichili EJ. mihi
nihili F. nihil D coctiost (qua de forma cf. praefatio) Fleckeisenus:
coactio est EJJ'Z. coetios D. coetio ē B. cocio est Lambinus
itemque nisi quod cotio (= arillator) scribit Erasmus *Adagiorum epit.*
(p. 186 ed. Lips. a. 1696). cotio (= cautio) est Muretus *Var. lect. IX*
11. cunctio est Scaliger vetus est, nihili est, cocio est *Docderleinus*
Synom. VI p. 69 scis cuius(enius? B DJF) corruptum est: sist caecus
Lambinus; an luscinus coll. *Plinio N. hist. XI 150 (t. II p. 189, 3*
ed. Del.)? dicom E 204. Alia E mihi (michi EJ) libri
dispoliatio J Ante predicas ras. J p̄dicas B. predicas E 205.
Versum del. Fleckeisenus longe aliam te praebes Lambinus alia J
aliam mihi *Parcus, Reizius* p̄bes B. prebes EJ atque J
cum dabās J 206. atque J cum J illiciebas J. illitiebas E
adte DE. idem exadme m.²J 207. mihi (m E, michi J) libri
ędes E arridebant BDEJ cum libri adte BDEJ tuę
EJ 208. atque J aibas *Bothius*: aiebas libri (agebas F) michi
EJ 209. quid ex quidem E columbę DJ. columbe BE polli,
u s. o m.²J inore BDEJ (an more?) ambę E. ambo J 210.
Vsq̄ue J destudio DJ urā J 211. Vsq̄ue J adherebatis BDEJ
212. Fatiebatis E quod s. v. m.²J aut JF' uotu eram E.
uetucrā m.² ex uotu erā ut vid. B. uetueram J

Fúgiebatis néque conari id fácere audebatis prius.
Núnc neque quid uelím neque nolim fácitis magni, péssumae.

CLEAERETA

Nón tu scis? hic nóster quaestus aúcupi simíllumust. 215

Aúceps quando cóncinnauit áream, obfundít cibum.

* * * * *

Ádsuescunt. necéssesit facere súmptum qui quaerít lucrum.

Saépe edunt: semél si captae súnit, rem soluont aúcupi.

Ítidem hic apud nos: aédis nobis áreast, aucéps sum ego, 220

Escast meretrix, léctus inlex ést, amatorés aues.

Béne salutandó consuescunt, cópellando blánditer,

216—218. *Nonius p. 43, 18*: concinnare est facere . . . Plautus *Asinaria*: 'auceps . . . cibum'. — *Osbernus p. 541*: assessco . . . id est saepius sedere; unde Plautus: 'auceps quando concinit area effundit cibum, aues assesscunt'. — *Idem p. 58^b*: assesscere assidere. Plautus: 'aues assesscunt' 221. *Festus Pauli p. 113, 6*: inlex producta sequenti syllaba significat qui legi non paret, inlex correpta sequenti syllaba significat inductor, ab iniciendo. Plautus: 'esca . . . inlex'. — *Osbernus ex Paulo hauriens p. 305*: illex .eis id est ille qui aliquem inducit in fraudem, quod etiam absolute pro fraudulentus dicitur; unde Plautus: 'esca . . . pectus illex' 221. 222. *Osbernus p. 541*: consesco id est saepe sedere; unde Plautus: 'aues bene salutando consescunt' 222. Blanditer hinc excerptum in glossario Plautino: cf. *Ritscheli Opus. phil. t. II p. 234, 241* 222. 223. *Nonius p. 186, 10*: uinnulum sensi locum (sic libri: substitui solet sensiloquum, quod non magis intellegimus. Nullius usus est quod codicum *Leidensis 67 F* et *Monacensis cuiusdam glossarium Nonianum exhibet uinnulum: delectabile*), id est illecebrosus. Plautus

213. coronari, ro cr. D. coronari EJ Non obloquemur, si cui v. 209 sq. fusius explicari vel circumscribi uideantur uersibus 211—213

214. Nunc om. J neque J bis neque quid nolim *Muellerus Pros. Pl. p. 149* Pro magni magis placeret nauci pessumque J. pessime BD. pessime E 215. hinc E questus D. questus BEJ aucupii BDE. autupii J simillimus est libri 216. concinnauit BEJZ archam E offundit BD (priore f m.³ ex s) EJ, *Nonius*: effundit *Osbernus*, E³ FZ 217. 218. Ita *Fleckeisenus*: uno uersu comprehendunt libri aues del. *Reizius* aoes E aues suescunt *Hermannus*, *Lingius l. s. s. p. 17* assesscunt *Osbernus* necesse est libri fatere E querit BJ. querit E. querit D lucrum J 219. Sepe BDEJ captae sunt *Gruterus*: sunt captae libri (capte BD. capte E) soluunt libri 220. Ititidem BD edis BJ. edis E: cf. *Lachmannus in Luer. p. 265* area est libri ego sum F 221. Esca est libri (Aesca J), *Paulus* pectus *Paulus* inlex, in s. v. D. illex J. illix E³, ex *Nonio p. 446, 32 ut uid.* 222. com-

Ósculando, orátione uínula, uenústula.

Sí papillam pértractauit, haúd id est ab re aúcupis.

Sáuium si sumpsit, sumere eúm licet sine rétibus. 225

Haécine te esse oblítum, in ludo quí fuisti tám diu?

ARGYRIPPVS

Túa ista culpast, quae discipulum sémidoetum abs te ámoues.

CLEAERETA

Rémeato audactér, mercedem sí eris nactus: núnc abi.

ARGYRIPPVS

Máne, mane, audi: díe, quíd me aequom cénses pro illa tíbi
dare,

Annum hunc ne sit eúm quiquam alio?

CLEAERETA

Túne? uigintí minas: 230

Átque ea lege, si álius ad me priús attulerit, tú uale.

ARGYRIPPVS

Át ego est etiam priús quam abis quod uólo loqui.

Asinaria: 'compellando . . . uenusta'. — *De Isidori loco, qui huc spectare cuipiam videatur, cf. praefatio.* — *Osbernus p. 610*: uineus . . . id est uino inbutus, quod etiam uinulus dicitur; unde Plautus: 'oratione . . . uenustula'. — *Idem p. 604*: uenustulus . . . id est aliquantulum uenustus; Plautus: 'oratione uenustula'

pellando *BDJ*, *Nonius*. c̄pleblando, altera l s. v. scripta *E* 223. Anseultando *dativum in sequentibus restitucns Acidulius* oratione, e *ex* ē ut uidetur correcta *D* uinula *Osbernus*: cf. praefatio. uinula atque *F* uenusta *Nonius* 224. pertractauit *Camerarius*: pertractabit *BDFZ*. per tractabit *E*. pertractabit *ex* pertractabat *J* haud id *Camerarius*, *Ritscheli* *Nor. cxc. Pl. p. 71*: haud *BDJ FZ*. haut *E* abre *BDEJ* 225. sump sit *E* 226. Hęcine *BJ*. Hęc eine *DE* inludo *EJ* tamdiu *E* 227. culpa est *libri* que *DEJ*. quae *B* abste *BDJ* semones *Z*: corr. *Pylades* 228. nactus *Fleckeisenus* albi *J* 229. aequum *BJ*. equum *DE* 230. Animum nunc *Z*: corr. *Scutarius* ne sit cum quiquam alio *Fleckeisenus*: ne eū quiquam (ne eūquiquam *B*²) alio sit *B*. ne eūquiquam (*ex* ne eū quiquam *D*) alio sit *DJ* (cum quiquam). necum quicquam (*e cr.*) alio sit *E*. ne cum quiquam alio sit *JFZ*. cum quiquam alio ne sit *Hermannus* tune? *B*². tu ne *E*. tene *Camerarius* uinginti *ex* uiginti *J* ? post minas *B¹DE* 231. *ADOE cr. D²*. *Pers. nomen quod scripserat rubricator cr. B* Atque *J* adme *B* attulerit *BD* valde, *d cr. D* 232. *Pers. praef. B²D²* Ad *E* priusquam *J*

CLEAERETA

Dic quód lubet.

ARGYRIPPVS

Nón omnino iám perii: est relicuom quo pereám magis.
 Hábeo unde istuc tibi quod poscis dém: sed in legés meas
 Dábo, uti scire póssis, perpetuom ánium hunc mihi uti
 séruiat 235
 Née quemquam interea álium admittat prórsus quam me ad
 sé uirum.

CLEAERETA

Quín si tu uolés, domi serui quí sunt castrabó uiros.
 Póstre mo ut uolés nos esse, sýngraphum facito ádferas.
 Ut uoles, ut tibi lubebit, nóbis legem impónito:
 Módo tecum una argéntum adfero: fáci le patiar cétera. 240
 Pórtitorum símillumae sunt iánuae lenóniae:
 Si ádfers, tum patént: si non est quód des, aedes nón patent.

ARGYRIPPVS

Ínterii, si nón inuenio ego íllas uigintí minas:
 Ét profecto, nísi illud perdo argéntum, perenndúmst mihi.
 Núnc pergám ad forum átque experiar ómnes omni cópia: 245

238. *Osbernus p. 258*: hoc syngrapha indeclinabile, id est nota in aliqua re confirmanda facta; unde Plautus in *Asinaria*: 'postremo ut uoles syngrapha facito'

quid *J* lubet legi nequit in *J*. iubet *E* 233. reliquum libri: quadrissyllabum esse perspexerunt *Bothius et Fleckeisenus Exerc. cr. p. 13*
 quo *BD*: quod *EJFZ* 234. tibi *om. JF* set *E* inleges
DEJ eas *Langiani, Guelmuis, Scaliger* 235. *ὀβελίξει Guyetus*
 uti *Camerarius*: ut libri poscis *Z*: corr. *Hermolaus* perpetuum
 libri *m E*. mihi *J* mi hunc ut *Hermannus* 236. quenquam *J*
 238. syngraphum *Saracenus*: syngrapham *BDFZ*. singrapham
E. singrapha *J, Osbernus* fatito *BD* ad feras *DE*. afferas *J*
 239. noles *E* ludebit *E* imponito *EJ* 240. adferito, i *er. B*.
 afferto *J* cétera *BDEJ* 241. *Pers. Argyrippi, quam libri omnes*
tuentur, del. Lambinus: cf. v. 243 simillumē *J*. simillumē *E* ianuē
E lenoniē *J*. lenonie *E*. lenoniae, n *priore s. v. B* 242. affers
J cum *E* patent, n *s. v. D* quod /// des, est *er. J* edes *E*.
om. JF 243. *Pers. add. Lambinus: om. hoc loco libri* 244. nisi
ex nihil D argento *J* perendum est libri *m E*. mihi *J*
 245. adforum *D. idem ex adferam J* experiar *ex experiat J* omnes
LG: opibus libri opibus omnibus copiam *Palmerius*

Súpplicabo, exóbsecrabo, ut quémque amicum uídero.
 Dígnos indignós adire précibus decretúmst mihi:
 Nám si mutuás non potero, cértumst sumam fénore.

247. *Nonius p. 296, 1*: experiri tentare . . . Plautus in *Asinaria*: 'dignos . . . mihi' 248. *Nonius p. 439, 14*: mutuum a fenore hoc distat, quod mutuum sine usuris, fenus cum usuris sumitur; et est quasi accepti fetus, unde et fenus dictum est, ut graece τόκος, quasi partus mutui sumpti. Plautus *Asinaria*: 'nam si . . . fenore'

247. indignos *om. Nonius* precibus decretumst mihi *LG*, atque precibus *exempli causa*: atque experiri (*ex v. 245 illatum est*: a. experire *EJZ*) certumst (*in certūst vid. al. atram. add. esse B*; certum est *JFZ, Nonius*) mihi (*m E. michi J*) libri cum Nonio stat mihi *Fleckeisenus*. certa rest *Langenus p. 92 defensio ceteris* 248. mutuo *Gulielmius* certum est *J, Nonius* ut sumam *F*. summam *Nonii nonnulli codd.* foenore *BDJ*

ACTVS II

LIBANVS

Hércle uero, Líbane, nunc te méliust expergíscier:
 [Átque argento cónparando fíngere falláciam.] 250
 Íam díust factúm quom discesti áb ero atque abiísti ád forum.
 [Ígitur inueniúndo argento ut fíngeres falláciam.]
 Íbi tu ad hoc díeí tempus dórmitasti in ótio.
 Quín tu abs te socórdiam omnem reícis, segnítiem ámoues
 Átque ad ingeníúm uetus uorsútum te recipís tuom? 255
 Sérua erum: caue tú idem faxis álii quod seruú solent,
 Quí ad eri fraudátionem cállidum ingeníúm gerunt.

Act. II Sc. 1 LIBANVS SERVVS B(B ex D)EJ: om. D spatio vacuo relicto 249. Liban. praef. E ercle cum spat. imit. E, erche ítem D uero, e ex o DE ñ vel non te EJJZ: corr. Pylades melius t J. melius uel EFFZ: cf. Anal. Plaut. p. 96 250. 252. V. 250 eiciunt Bothius, Fleckeisenus, Muellereus, posteriorem damnat Guyetus; cf. Anal. Plaut. p. 99. Videtur uterque interpolatus esse: versuum 249. 251. 253 nexu optimus 250. comparando J. cõparando E fingere cretice dimittitur Wagnerus Mus. Rhen. vol. 22 (a. 1867) p. 118: cf. Ritschelus Op. phil. vol. II p. 447 fingere te Lambinus fallatiam BDE V. 251. 252 in marg. E exhibet 251. diu est factum BEJ. diu es factum D quod F. cum J disesti E hero J abiísti Camerarius: abisti libri ad om. JF 252. Cf. quae supra diximus fallatiam BD 253. Ibitu B inotio DE. inocio J 254. Quintu D abste BD reícis, segnítiem amoues Lambinus: reice et segnítiem (segniciem J) amoue libri, quod def. Muellereus Add. ad pros. Plaut. p. 5 255. ad s. v. D ingenium, alt. i pro u ut vid. ex ras. B uersutum libri recipe te Scaliger, Ussingius, qui v. 254 nihil mutant tuum libri ad ingeuium uetus uorsutum rusum vel ad uetus uorsutum ingenium rusum Muellereus Pros. Plaut. p. 573 256. erum D. aerum E. herum J íde, id ex u D seruis olent D 257. Qui aderi ex Quiaderi B. Quia deri D heri J

Vnde sumam? quem interuortam? quo hanc celocem conferam?

Impetritum, inauguratust: quouis admittunt aues.

Picus et cornix ab laeua, cornos parra ab dextera 260

Consuadent: certum herclest uestram consequi sententiam.

Sed quid hoc, quod picus ulmum tundit? haud temerariumst.

Certe hercle ego quantum ex augurio hoc auspicioque intellego,

Aut mihi in mundo sunt uirgae, aut atriensi Saureae.

Sed quid illuc, quod exanimatus currit huc Leonida? 265

Metuo quod illic obscaeuauit meae falsae fallaciae.

258. *Nonius p. 532, 20*: celox est nauigium breue: dictum a celeritudine. Plautus in *Asinaria*: 'unde ... conferam?'. — *Osbernus p. 85*: haec celox id est nauis. Plautus in *Asinaria*: 'quo ... conferam?'. — *Idem p. 325^b*: celox. Plautus: 'quo ... conferam?'. 262. 264. *Nonius p. 414, 19*: temerarium sicut plerumque, a temeritate. temerarium metuendum et sollicitum. Plautus in *Asinaria*: 'sed ... temerarium est'. Et in sequentibus: 'aut ... Saureae'. — *Sauream atriensem, qualem infra et ipse se gerit et alii commemorant pluribus locis, appellat Seruius loco supra ad v. 86 excitato* 266. *Nonius p. 145, 28*: obscaeuauit quasi scaeuum, malum omen obtulit (obtulit *scripsimus pro eo quod in libris est abstulit: vulgo atulit*). Plautus in *Asinaria*: 'etuo cum ... fallaciae'

258. *sūma E* quē *E*. quo *Hermannus apud Quicheratium* inter uortam *BD*. interuortiam *E* celo eē *B* 259. Impetritum *D*.]triturum *J* inauguratū st *B*. inauguratust *EZ*. inauguratū est *J* quo nis *BDEJ* admittunt *FZ*: amittunt *BDEJ* 260. Picu legi nequit *J* et cornix *D* (i in e mutata) *J*. et cornex *BE*. cornix *Camerarius* ab laeua *Guyctus*: est ablaeua *BE*. est ablaeua *D*. est ablaeua *J* itemque fere *FZ*. ab laeua st *Reizius* parra *B²*: porro *B¹DEJFZ* abdextera *B* dextera, *ult. e s. v. J* 261. *Consua legi nequit J* Consuadent *E*. consident *Bentleius* hercle st *BDE*. ercle est *J* urām *BDE*. uestram *J* 262. Set *E* tondit *E* haud *Nonius*, unde *F* et *Pylades*: non *BDEJZ*. Cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 4* non temerariū st *B*. nonte merariūst *D*. nou temerarium est *J* temerarium est *Nonius* 263. ego om. *F* exaugurio *E* auguriōd *Merula ad Ennium p. 204*, *Guyctus*, *Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 74* hoc add. *Hermannus*: om. libri auspicioque *Merula l. s. s. (cf. Annal. v. 81)*: auspicii *BJFZ*. auspitiū *DE*. eius picū *Gertzius*: at veremur ut sic recte latine dicatur augurium picū, cornicis, sim. auspicio atque *Lingius de hiatu p. 62* intelligo *J* 264. michi *EJ* inundo *BD* uirgē *DJ*. uirge *E* aut s. v. *m.² J* atriensi sauree *B²*. atriensis aureae *D*. atriensis auree *B¹E* 265. Set *J* examinatus *EZ* 266. etuo cum fere libri

LEONIDA. LIBANVS

LEONIDA

Vbi ego nunc Libanum requiram aut familiarem filium,
Vt ego illos lubentiores faciam quam Lubentias?

Maximam praedam et triumphum eis adfero aduentu meo.

Quando mecum pariter potant, pariter scortari solent, 270

Hanc quidem quam nactus praedam pariter cum illis partiam.

LIBANVS

Illic homo aedis conpilauit, more si fecit suo:

Vae illi qui tam indolenter obseruauit ianuam.

LEONIDA

Aetatem uelim seruire, Libanum ut conueniam modo.

268. *Donatus in Ter. Adolph. IV 7, 43*: ipsa si cupiat Salus seruire prorsus non potest hanc familiam] *σωματοποιία*. Plautus: 'lubentiores te faciam quam ipsa lubentia est'. — *Ad hunc versum Placidi p. 62, 20 glossam libentia*: nomen fictum ab eo quod dicitur libet referri posse vidit *Hermannus Kettner Hermae vol. 6 (a. 1872) p. 170* 271. *Nonius p. 472, 9*: partiret pro partiretur ... Plautus *Asinaria*: 'hanc ... partiam' 274. *Nonius p. 72, 15*: aetate positum pro saepe ac diu. Plautus *Asinaria* ... idem eadem: 'aetatem ... modo'. — *Idem p. 270, 39*: conuenire uidere ... Plautus in *Asinaria*: 'aetatem ... modo'

Noniani: quom probat *Ussingius* obscaenauit *Nonius*, *Gruterus*, *Scaliger*: obscaenauit *D*. obscernauit, a s. e et at obseruauit s. v. m.² *B*. obscaernauit *E*. obseruauit *J*. obscernauit *Z*. oscenauit *F* meę *DE*. mee *B* false *J*. false *DE* fallacie *J*. fallatie *D*. fallatie *E* falsae meae fallaciae *Bothius*

Act. II Sc. 2 LEONIDA LIB(B ex D)ANVS SERVI DVO. *B*. LEONIDA (LEONIA *J*) LIBANVS (b ex o *E*) SERVI DVO *EJ*. *Om. D spatio relicto* 267. lenida *praef. in E* bi *DE spatio relicto* libanum nunc *B*, *Fleckeisenus* filium ex fruum *D* 268. iubentiores *E* fatiam *E* lubentia *St B*. lubentia est *J*. iubentias *E* 269. Maximam *BDEJ* pda *B*. pda *DJ*. predam *E* eis ex eius *J* affero *J* aduento *J* 270. portant *EJ* 271. Hanc legi nequit *J* nactus *Nonii L codex*, *Fleckeisenus*: nactus libri (ex nactis *J*), *Nonius praeter L* pda *B*. predam *EJ* pariter *om. Nonius* parciam *J* 272. LIB(B ex D)AN⁹ *B*: item initio versuum 275. 277. 288. 292, in medio v. 285 Il legi nequit *J* edis *E*. aedes *J* compilauit *BDEJ* fecit, t s. v. *D* suo ex suo? ut *vid. ras. D* 273. *Praeter e primi vocabuli nihil apparet in J* Ve *BE* quitam *B* 274. Aetate *BDEJ*, *Nonius priore loco in lemma* seruire ex seru ire *D*. seruire (seruire solus *W*) *Nonius altero loco* libanum qui *Nonius priore loco, unde F*

LIBANVS

Meá quidem hercle operá libertus núnquam fies ócius. 275

LEONIDA

Étiam de tergó ducentas plágas praegnatís dabo.

LIBANVS

Lárgitur pecúlium: omnem in térgo thensaurúm gerit.

LEONIDA

Nam huíc occasiáni tempus sí se supterdúxerit,

Núnquam edepol quadrígis albis índipiscet póstea.

Éros in obsidióne linquet, ínimicum animos aúxerit. 280

Séd si mecum occasiánem opprímere hanc quae obuénit studet,

Máxumas opímities gaúdio effertíssumas

Suís eris ille úna mecum páriet, gnatoque ét patri,

Ádeo ut aetatem ámbo ambobus nóbis sint obnóxi,

282—285. *Gellius VI 17, 12*: . . . si quis autem uolet non originem solum uerbi istius (*sermo habitus erat de vocabulo quod est obnoxius*), sed significationem quoque eius uarietatemque recensere, ut hoc etiam Plautinum spectet, adscripsi uersus ex *Asinaria*: 'maximas . . . beneficio'. 282. *Nonius p. 146, 3*: opimitas ab opimo (*optimitas ab optimo codd.*). Plautus *Asinaria*: 'maximas . . . exfertissimas'. 284. *Nonius p. 72, 15*: aetate positum pro saepe ac

275. hercle hodie *Muellerus Pros. Pl. p. 594* libertus *LG*: cf. *Goetziius Fleckeiseni Ann. vol. 113 (a. 1876) p. 360 adn.* liber libri. tu liber *Fleckeisenus* liber opera *Reizius, Bothius* otius *BDEJ* 276. E legi nequit *J* de tergo *B²*. det ergo *B¹D.* de tergo *m.² vel m.³* ex de ergo *J*. dat ergo *E* pgnatis *E*. pręgnatis *BDJ* 277. omne *EJ FZ*, quod multi probant intergo *DEJ* intergothensaurum *B* thens aurum *D*. tensaurum *E*. thesaurum *J* 278. Nam huic *Ussingius*: Nam si huic libri. Nam huic si *Muellerus Pros. Plaut. p. 465*. Nam si se huic *Bothius* si occasione huic tempus sese *Fleckeisenus*. si huic sese occasione tempus *Bentleius* si se *Ussingius*: sese libri supter duxerit *BD*. subter duxerit *E*. sub ter duxerit *J* 279. quadrigis si abit mire *Lipsius Ant. lect. I 7*. quadrigis argis (*quod nonnulli ἀγοῖς interpretantur*) *Brantius* indispiscet *B* 280. Eros *Niemeyerus Hermae vol. 14 (a. 1879) p. 449*: Erum libri (*Herum J*). Erum ille *Fleckeisenus*. Erum si *Muellerus Pros. Plaut. p. 108*, sed ut sententiam turbare versum arguat *p. 734*. Nostrum *Ribbeckius*. inobsidione *DEJ* 281. que *BDJ*. q̄ *E* studeat *J* 282. Maximas *BDE*, *Gellius*, *Nonius*. mas solum legi potest *J* opimitates *BD*, libri *Gelliani praeter Rottend.* (opitates) omnes, *G. Valla*: opimates *EJZ*. optimitas et *Nonius*, unde optimitas *F* effertissumas, as *m.² in ras. J*: effertissimas *BDE*, *Gellius*. exfertissimas *Nonius* 328. Siuis *D* eris ex erit *B*. heris *J* unam *J* ille namecum fere libri *Gelliani* 283. 284. patria de uota etate *codd. Gelliani* 284. Abeo ut

Nóstro deuinctí beneficio.

LIBANVS

Vinctos nescio quós ait. 285

Nón placet: metuo ín commune né quam fraudem fraúsus sit.

LEONIDA

Périi ego oppidó, nisi Libanum inuénio iam, ubi ubist géntium.

LIBANVS

Íllie homo socium ád malam rem quaérit quem adiungát sibi.

* * * * *

Nón placet: pro mónstro extemplost, quándo qui sudát tremit.

LEONIDA

Séd quid ego hic properáns concesso pédibus, lingua lúrgior? 290

Quím ego hanc iubeó tacere, quaé loquens lacerát diem?

LIBANVS

Heú edepol hominem ínfelicem quí patronam cónprimat:

Nám si quid sceléste fecit, língua pro illo périerat.

diu. Plautus Asinaria: 'abeo . . . obnoxii' 286. Nonius p. 112, 17: frausus pro fraudatus: id est ad fraudis fructum non uenerit (cum id est . . . uenerit glossema esse Plauti uerbis frausus sit olim adscriptum appareat, aliter ac Quicheratius interpunximus nec qui inseruimus. Alius sic fortasse emendauerit: frausus sit pro fraudatus sit, id est ad . . . uenerit). Plautus Asinaria: 'non placet . . . frausu' sit'

289. Nonius p. 412, 22: tremere timere . . . Plautus in Asinaria: 'non . . . tremit' 290. Concessare uerbum aut hoc loco aut Poenuli v. I 2, 9 usus suum fecit Fronto p. 96, 5 ed. Nab.: cf. Studemundus in Epist. crit. ad Klusmannum scripta p. XXX adn.

ad aetatem (aetate in lenmate) Nonius etatem E. etatem B nobis om. Nonius obnoxiiis E. obnoxii ex obnixii m.¹ ut vid. J 285. deuincti corr. in deuincti B. deuinctu D uinctus E 286. me tuo E in commune BD. incommune J. incommune E nequam BDEJ fraus E sit Camerarius: siet libri frausu' sit in contextu Quicheratius, qui utrum frausus sit an f. siet in Nonianis habeatur non adnotat commune fraudem quam frausus siet Hermannus Elm. doctr. m. p. 142 287. ubi ubi est BDEZ (ubiubi). ubi est JF 288. sotium BE admalam BD querit J. querit BDE Post hunc versum lacunae signa posuerunt LG 289. promonstro BD ex templo E. extemplo, t s. v. D. exemplum Gulielmus ex Langianis -o est libri exemplum est Nonius quando s. v. B² sudat qui (quid LW) Nonius 290. Set E quid quid J quid ais custos carceris in marg. adnotavit B² ita, ut etiam ad v. 291 spectare possit: cf. v. 297 291. istanc pro hanc Koehlerus l. s. s. p. 46 que BDEJ diem, e ex o E 292. Heu edepol Camerarius: Edepol libri De di infelicient rix liceat cogitare cónprimat E. comprimat DJ 293. siquid BD illo ex illa J

LEONIDA

Ádproperabo, né post tempus^s praédae praesidiúm parem.

LIBANVS

Quaé illaec praedast? íbo aduorsum atque électabo quíd-
quid est. 295

Iúbeo te saluére uoce súmma quoad uirés ualent.

LEONIDA

Gýmnasium flagrí, salueto.

LIBANVS

Quíd agis, custos cárceris?

LEONIDA

Ó catenarúm colone.

LIBANVS

O uírgarum lascúia.

LEONIDA

Quót pondo ted ésse censes núdum?

LIBANVS

Non edepól scio.

LEONIDA

Scíbam ego te nescíre: at pol ego quí ted expendí scio. 300

Núdus uinctus céntum pondo's, quándo pendes pér pedes.

295. *Nonius* p. 232, 12: aduorsum contra significat ... *Plautus* in *Asinaria*: 'quae ... est'. — *Osbernus* p. 311: electo .as ... id est foras emittere; unde *Plautus* in *Asinaria*: 'íbo ... quicquid illud sit'. — *Ceterum conferendus est idem Osbernus* p. 377 *infra ad v. 550 exscriptus* 297. *Nonius* p. 250, 9: colere inhabitare ... *Plautus* in *Asinaria*: 'o catenarum colonae!'

perierat *BDEJ*: cf. *Bugge Tidskrift for Fil. vol. 6 (a. 1865) p. 7 et Usenerus Nor. ann. vol. 91 (a. 1865) p. 226.* peierat *FZ* 294. *Ap- properabo J nepost J prede J. prede B. prede DE psidium BE. presidium DJ* 295. *Que BEJ. Que D illec J. illa aec E. illa Nonius pda (preda J) est libri. praeda est Nonius aduersum J, Osbernus quicquid EJ, Osbernus quid siet Fleckeisenus coll. Trin. SS. Stich 202* 296. *te, e ex corr. E salu ere m.² ex salu ire J uoce ex uocē ut vid. E* quo adires *BJ. quo ad uires D. quo ad uires (alt. i ex a) E* 297. *Gimnasium BDE quid agis c. c.: cf. v. 290* 298. *catenarum ex cotenarum B. catenarium E colonae vel colenae Nonius* 299. *ted esse B²D, Langiani. te desse, d er. E: cf. Ritschelius Nor. circ. Pl. p. 25. te esse B¹JFZ censes esse Umpfenbachius Mel. Pl. p. 42, Muellerus Pros. Pl. p. 736* 300. *ego te nescire, -re ex -ro B. te nescire ego Muellerus l. s. s. ad E edepol Lackmannus quite BD ted Guyetus, Ritschelius Nor. exc. Pl. p. 35: te libri* 301. *pondo es B(u s. v.)DEJ per*

LIBANVS

Quo árgumento istúe?

LEONIDA

Ego dicam, quo árgumento et quó modo.

Ád pedes quando ádligatumst aéquom centumpóndium,
 Vbi manus manicaé complexae súnť atque adductae ád trabem,
 Née dependes née propendes, quín malus nequámque sis. 305

LIBANVS

Vaé tibi.

LEONIDA

Istoc téstamento Séruitus legát tibi.

LIBANVS

Vérbiuelitátionem fieri compendí uolo.

Quíd istuc est negóti?

LEONIDA

Certumst crédere.

LIBANVS

Audactér licet.

304. *Nonius p. 350, 23*: manicae quibus manus uinciuntur ...
 Plautus in *Asinaria*: 'ubi ... sunt' 307. *Nonius p. 3, 3*: uelita-
 tio dicitur leuis contentio: dicta ex congressione uelutum. Plautus
Asinaria: 'uerbis ... uolo'. — *Osbernus p. 615*: uelito -as id est
 certare, pugnare uel altercare; et inde ... uelitatio. Plautus in
Asinaria: 'uerbis uelitationem ... uolo'

pendes *E*. in pedes *Guyctus*: sed cf. *Handii Tursell. IV p. 445*
 302. quomodo *BJ* 303. Adpedes *E* adligatumst *Camerarius*: ad-
 ligatus ē *BDE*(all-). alligatus es *JFZ* aequum *BDJ*. equum *E*
 centumpondium *Z*: centum pondium *BDJF*. centum pondium
E 304. manicę *BJ*. manice *E* complexae *Nonius*. complexę
BDJ. complexe *E* adductę *BE*. adducte *D* adtrabem *D*
 305. dependes nec propendes *Angelius*: dependis nec propendis *libri*
 quim *J* nequam que *E* 306. Ve *libri* istoc *Weisius*: hoc *libri*.
 hocce *Dousa* 307. Verbiuelitationem *Meursius*: Verbis uelitationem
libri (nisi quod em ex um *D* et li ex la *J*), *Nonius*, *Osbernus*. ueli-
 tationem uerbis affert *Scaliger Auson. lectt. 2, 14* cōpendi *BD*, *No-*
nius: compendio *Osbernus*. compendio *EJFZ* uolo, priore o s. v. *E*
 308. est negoti *Guyctus*, *Bentleius*: negotii (negocii *J*) est *libri*.
 tibi negotist *Fleckeisenus* certum est *libri*, quod suspectum esse
videtur. tibi negoti exortumst? credere a. l. *Ussingianum probari*
nequit libanus, i ex e *E* audact̃, ~ in *lit. B*. audacter ex
 audict̃er *D* licet *F*, *Pylades*: licet sis *libri*, nisi quod sis *latere*

LEONIDA

Sís amanti súbuenire fámiliari fílio,
 Tántum adest boni íproniso, uérum commixtúm malo: 310
 Ómnes de nobís carnificum cóncelebrabuntúr dies.
 Líbane, nunc audácia usust nóbis inuenta ét dolis.
 Tántum facinus hódie inueni ego, út nos dicamúr duo
 Ómniū digníssimi esse quó cruciatus cónfluant.

LIBANVS

Érgo mirabár quod dudum scápulae gestibánt mihi, 315
 Áriolari quae óceperunt ésse sibi in mundó malum.
 Quidquid est, elóquere.

LEONIDA

Magnast praéda cum magnó malo.

LIBANVS

Sí quidem omnes cóniurati crúciamenta cónferant,
 Hábeo opinor fámiliarem térgum, ne quaerám foris.

319. *Nonius* p. 227, 15: tergum neutro genere . . . masculino
 Plautus in *Asinaria*: 'habeo . . . foris'

vid. in extremo versu J 309—317. *Aliquid turbatum esse vidit*
Acidalius: v. 309—311 del. Guyetus, 312—314 Ussingius; v. 312—
317 parallelos esse putat Goetzius Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 361
 309. *Versum in marg. ex. E Pers. add. Saracenus: om. libri*
 Sis (*S ex corr.*) *m.*¹ *ut vid. del. B: om. EJ familiario J* 310. *ad*
*est J in prouiso B. improuiso m.*² *ex impio uiso J commix-*
tum BDEJ 311. *Om̄s BDE. Om̄is J denobis BD carnificum*
ex carnificum J. carnificum BDE 312. *Leonidae pers., quam ex.*
libri, del. Saracenus audatia BE usus est BEJ. ausus est D
 313. *hodie Muellerus Pros. Pl. p. 713: modo libri modo ego inueni*
vel nunc inueni ego Bothius inuenio EJFZ 314. *lib. praef. E*
dignis sumi E. dignissimi ex dignissimum B. dignissimum J sese J
crutiatus E 315. *Pers. hoc loco om. E: cf. v. 314 quid JF*
scapule D. scapule E gestabant J michi E 316. *Ariolari quae*
Camerarius: Hariolarique libri (Ariolari Z) esse sibi Acidalius: sibi
esse libri. sibi situm Muellerus Pros. Pl. p. 345 esse in mundo
sibi Reizius in mundo BEJ 317. *Quid quid est BJ. quidquidē,*
*alt. quid in ras. m.*³ *E magna est libri p̄da B. p̄da E. p̄da*
DJ mal. J 318. *Leonidae not. praef. J Siquidem BDEJ*
oms BDEJ con iurati J. coniuratim G. Valla, Pius crutiamenta
E 319. *oppinor D. opinior J familiarem Nonius, unde F: fami-*
liare libri nec Gertzius: cf. Sophus Bugge in Nov. ann. vol. 107 (a.
1873) p. 404 nequeam J queam BD. queam E, Nonius

LEONIDA

Sí istanc animi firmitudinem óptines, saluí sumus. 320

LIBANVS

Quín si tergo rés soluendast, rápere cupio púpticum:
Pérnegabo atque óbdurabo, périurabo dénique.

LEONIDA

Ém istaec uirtus ést, quando usust, quí malum fert fórtiter.
Fórtiter mahím qui patitur, ídem post potitúr bonum.

LIBANVS

Quín rem actutum mi édissertas? cúpio malum nancíscier. 325

LEONIDA

Plácide ergo unumquídquid rogita, ut ádquiescam. nón uides
Me éx cursura anhélitum etiam dícere?

LIBANVS

Age, age, mánsero

Tuo árbitratu, uél adeo usque dúm peris.

LEONIDA

Vbinánst erus?

320. *Nonius p. 109, 6*: firmitudo pro firmitas. Plautus *Asinaria*: 'Si istam ... sumus' 326. 327. *Nonius p. 198, 21*: cursus omnium consensu masculino genere dicitur ... cursura feminino. Plautus *Asinaria*: 'non uides ... ducere?'

320. *Pers. om. Z*: corr. *Scutarius* istanc *Bothius*: istam libri animi firmitudinem *Pylades*: firmitudinem animi *Nonius* (unde *F*), *B*. firmidinem animi *D*. formidinem animi *E*. fortitudinem animi *JZ* optines, o ex u *D* 321. tergo, t s. v. m.² *B* res soluendast *Py-lades*: resoluenda (re soluenda *B*) est libri publicum *BE*. plibli-cum *J* 322. Per negabo *BJ* obdurabo, u ex a *E* per iurabo *E* denique *J* 323. Em *Ribbeckius de part. lat. p. 30*: Hem libri istaec *Luchsius de genet. pron. p. 53*: ista *B*² s. v. *DEJFZ* usu est ex usus est ut vid. *J* fert, t in lit. m.² ut vid. *B* 324. potitur *F*, *Valla*, *Pius*: patitur ex potitur ut vid. *J*. patitur *BDEZ* 325. ac tutum *EJ*. actutum ex actuum *B*² mi edissertas scripsimus: cf. *Goetzius Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 361*. edisseris libri, quod excusat *Koehlerus l. s. s. p. 69* rem edissertas actutum *Bothius cum Gulielmio, ub edis-seras Langianorum scriptura profecto* edisseris actutum: cupio me nanciscier *Muellerus Pros. Pl. p. 545 adn.* 326. *Pers. om. J* Placide, a e corr. *E* unum quidquid rogita *Fleckeisenus*: atque quid-quid *Bothius*, rogita *Camerarius et Bentleius iam proposuerant*. unum quidque (ex quisque *B*²; qđque *JFZ*) derogita (de rogita *E*) libri. derogita def. *Lipsius Ant. lect. V 13* 327. excursura *EJ* dicere *D* 328. arbitratu uel sine commate *Muellerus Nov. ann. vol. 83 (a.*

LIBANVS

Máior apud forúmst, minor hic est íntus.

LEONIDA

Iam satis ést mihi.

LIBANVS

Túm igitur tu díues factu's?

LEONIDA

Mítte ridiculária.

330

LIBANVS

Mítto: istuc quid sí quod adfers aúres expectánt meae.

LEONIDA

Ánimum aduerte, ut aéque mecum núnc scias.

LIBANVS

Taceó.

LEONIDA

Beas.

Mémínistin asínos Arcádicos mércatori uéndere
Péllaeo nostrum átriensem?

LIBANVS

Mémíni. quid tum póstea?

LEONIDA

Ém, ergo is argentum húc remisit quód daretur Saúreae 335. 336

330. *Osbernus p. 498*: *ridicularis* . . . *Plautus*: 'mitte ridicularia'

1861) p. 264 ubi nam est *BDEJ*(ubinam) herus *J* 329. fortunst *Z*. forum est *J* hic s. v. *B*² satis st *B* m̄ *E*. michi *J*
330. tu diues factu's *Fleckeisenus*: tu diues es factus *libri*, quod def. *Muellerus Pros. Pl. p. 49*. tu es diues factus *Bothius* mitte ridicularia ex mitteri dicularia *B*² 331. LIB, I ex A *E* istuc quid sit *LG*: istuc *libri*. sed istuc nunc *Fleckeisenus*: alii aliu ad fers *E*. affers *BJ* expectant *DEJ* meę *BE* 332. aduerte *BD*. ad uerte *E* eęque *E*. aeęę *J* metum *J* nunc *LG*: haec (heę *E*. hec *B*) *libri*. tu haec vel tu mecum *Muellerus Pros. Pl. p. 545* labanus *E* taceto *E* 333. arcadicos ex arca dicos *B*² ut vid. archadicos *E*. archadios *J* uendere *Acidalius*: pellaeo *BD*(pe ex po). pelleo *EJFZ* 334. Pellaeo nostrum *Acidalius*: Nostrum uendere *libri* attriensem *DE* tunc *EZ* 335. 336. Em ergo (Em s. v. m.²) *B*, *Brixius Emend. in Captivos p. 22*: Hem Ergo *D*. Hem ergo, o e peius picta corr. *E*. Hem ergo *JFZ*. Hem ad versum qui praecedit revoeat *Hirthius de intricct. p. 9* qđ (pro d librarius u scri-

Pró asinis: aduléscens uenit módo, qui id argentum áttulit.

LIBANVS

Úbi is homost?

LEONIDA

Iam déuorandum cénses, si conspéxeris?

LIBANVS

Íta enimuero. séd tamen tu némpe eos asinos praédicas
Vétulos, claudos, quíbus subtritae ad fémina iam erant ún-
gulae? 340

LEONIDA

Ípsos, qui tibi súbuectabant rúre huc uirgas úlmeas.

LIBANVS

Téneo: atque idem te híuc uexerunt uínetum rus.

LEONIDA

Memor és probe.

Vérum in tonstrina út selebam, me ínfít percontárier,
Écquem filiúm Stratonis nóuerim Demaénetum.

Díco me nouísse extemplo et me éius seruom praédico 345

Ésse et aedis démonstrauí nóstras.

LIBANVS

Quid tum póstea?

343. *Osbernus* p. 573: tonsorium . . . id est locus ubi tondetur, quod etiam haec tonstrina dicitur; unde Plautus: 'in tonstrina ubi sedebam, me percunctaris'

bere coeperat) B sauree BD. saureę E 337. adolescens E
quid B²: quid B¹D. qui E J F Z 338. homo st B. homost ex
homust E. homo est DJ censeser J F 339. enim uero B D E J
p̄dicas B. p̄dicas E. predicas J 340. subtritę E. subtrituac D.
subtrictite ut vid. J ad femina, a post. pro aeut vid. ex ras. B. adfemi-
nea D. ad femina J iam om. F unguļę E J. unguļe D 341. Ver-
sum postea ins. E lenid E Ipsos qui tibi su legi nequit J sub-
uectebant E Z ulmeas, l ex t D 342. ———atq: — dem J
uexerunt, exe ex in D memor es J: memores B D E. memoras
Langiani, Scriverius, Scaliger 343. Verum in tons legi nequit J
intonstrina B D E me Osbernus, Pylades: me me libri (meme J)
infít percontarier B D, Valla: infít percontrarior E. infío percontrariss
J. infío percontaris F (percunct-) Z, percunctaris etiam Osbernus, sed
omisso quod non intellegebat infío 344. Ec quem B D E J (Ec legi ne-
quit) demenętum D E. demenetum J 345. exemplo J seruom
J p̄dico B E. p̄dico D J et eius me esse praedico Seruom
Ritschelius 346. Esse legi nequit J gdis E. aedes B J tu E

LEONIDA

Áit ob asinos sé ferre argentum átriensi Saúreae,
 Víginti mínás. sed se eum non nóuisse hominem quí siet:
 Ípsum uero sé nouisse cállide Demaénetum.
 Quóniam ille elocútust haec sic . . .

LIBANVS

Quíd tum?

LEONIDA

Ausculata ergó: scies. 350

Éxtemplo fació facetum me átque magnificúm uirum,
 Díco med esse átriensem. síc hoc respondít mihi:
 'Égo pol Saureám non noui néque qua facie sít scio.
 Té non aequomst súscensere: sí erum uis Demaénetum,
 Quém ego noui, addúce: argentum nón morabor quín feras'. 355
 Égo me dixi erum ádducturum et mé domi praestó fore.
 Ílle in balineás iturust: índe huc ueniet póstea.

357. *Nonius p. 194, 6*: balneae generis feminini . . . Plautus Asi-

347. Ai legi nequit J ob asinos se LG: se ob asinos libri, nisi quod obasinos B et ob (ex ab) asinos D. se pro asinis vel sese ob asinos *Muellerus Pros. Pl. p. 545* ob asinos ferre se *Reizius, Muellerus l. s. s.* atriensis aureę B. atriensi saure e D. atriensis aureę E 348. set E se eum *Bothius*: eum sese (se se E. cum sese J) libri. eum se *Acidulius, Bentleius*. eum *Ussingius* nonnouisse B 349. 350. *Hoc ordine Acidalius, inverso libri* 349. *Versum eicit Langenus p. 114, maxime propter insolitum nero cocubuli usum (nempe de reliquis eius argumentis dubitamus), qui usus si ferri nequit, scribi poterit ipsum erum sese: cf. v. 354* Isum E demenetum BDE 350. Quum Z tamen ille F elocutust *Fleckeisenus*: elocutus JFZ. eloquentus BDE hec sic BFZ. hec sic D. haec sit J. hec sit E. haec est *Ussingius* tu J ausculata, s s. v. E 351. fatio B 352. Praedico *Umpfenbachius Mel. Pl. p. 27* med *Camerarius, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 35*: me libri esse om. JF eum atriensem *Muellerus Pros. Pl. p. 594*. atriensem Sauream F sic (e s. v.) hoc B. si hoc F. sit hoc *Ussingius*: et sic *Ribbeckio quoque corruptum videtur* michi EJ 353. pol fort. ex pol J scio (o in rus. m.³) E 354. Te non ae legi nequit J equum est E. aequum est B. equum est D. Iquum est J succensere J sierum uis D. Si herum uis J. erum si uis *Guyetus, Bothius*. sis erum idem *Bothius, Goellerus ad Trin. p. 97* demenetum BDE. demerum J 355. Quem legi nequit J. Que E adducere *Donza filius, Muellerus Pros. Pl. p. 594 adn.* hau pro non substituens 356. dixi erum *Acidalius*: dixeram libri psto BE. presto D domi fore D 357. unde in balneas (balleneas L) cyrus (currus Q) *Nonius*

Quid nunc consilii captandum censes? dice.

LIBANVS

Em istuc ago,

Quo modo argento interuortam et aduentorem et Sauream.
 Iam hoc opus est exasciato: nam si ille argentum prius 360
 Hospes huc adfert, continuo nos ambo exclusi sumus.
 Nam me hodie senex seduxit solum sorsum ab aedibus:
 Mihi tibi que interminatust nos futuros ulmeos,
 Nisi hodie Argyripo uiginti essent argenti minae.
 Iussit uel nos atriensem uel nos uxorem suam 365
 Defraudare: dixit operam sese promiscam dare.
 Nunc tu abi ad forum ad erum et narra haec ut nos acturi
 sumus:
 Te ex Leonida futurum esse atriensem Sauream,
 Dum argentum adferat mercator pro asinis.

LEONIDA

Faciam ut iubes.

aria: 'unde in ... hic ueni' 360. *Osbernus p. 12*: ascio .as
 uerbum, actiuum id est dolare ... et componitur exascio .as similiter
 pro dolare, unde exasciator, exasciatus; unde Plautus in *Aularia*:
 'iam hoc opus exasciatum est'

Ille, II *ex n ut vid. D* in balneas *J*: in balneas *BDE*. in balneas
FZ iturus est *BEJ*. iturus es *D* hic ueni *Nonius* 358. Qui
leginequit J Quid, d *ex d' ras. et 1 m.³ ins. E* consilii *BDEJ* die
libri em *Ribbeckius de part. lat. p. 30*: hem *libri* istud *J* 359.
 Quomodo *BDEJ* argentum *JFZ* inter uortam *BD* sause-
 ream *J* 360. exasciato *Acidalius*: exasciatum *Osbernus*. exasceatum
BDEFZ. exaceatum *J* 361. affert *BDEJ* excisi *Gertzius*
 362. Iam *F* seorsum *FZ*. se orsum *J* abedibus *J* edibus *D*
 363. Michi *EJ* inter minatus (interminatus *DE*, -tus *ex* -tos *J*) est
libri futuros *ex* futurus *J* 364. argirippo *B*. agirippo *E*
 uiginti essent *Pylades, Mullerus Pros. Pl. p. 573*: essent uiginti *libri*
 argenti essent uiginti *Fleckeisenus*. adessent uiginti argenti *Ussin-*
gius minç *DEJ* 365. In legi nequit *J* 366. Defr legi ne-
 quit *J* sesed *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 51*. eumpse se *Schoellius*
 dixit operam sese *Camerarius*: dixit sese operam *libri*. sese dixit
 operam *Bothius* promiscam *Palmerius, Gulclmius*: promissam *libri*
 367. adforum *J* herum *J* heç *EJ* nos *om. Z*: *corr. An-*
gelius 368. Te *ex legi nequit J* exleonida *BE* 369. afferat
BDEJ fatiam *E* uti *praefert Bentleius* lubes *D*

LIBANVS

Égo illum interea hic óblectabo, prius si forte aduenerit. 370

LEONIDA

Quíd ais?

LIBANVS

Quíd uis?

LEONIDA

Púgno malam sí tibi percússero

Móx quom imitabor Saúream, cauéto ne suscéuseas.

LIBANVS

Hércle uero tú cauebis né me attingas, sí sapis,
Né hodie maló cum auspicio nómen commutáueris.

LEONIDA

Quaéso, aequo animo pátitor.

LIBANVS

Patitor tú item, quom ego te réferiam. 375

LEONIDA

Díco ut usust fieri.

LIBANVS

Dico hercle égo quoque ut factúrus sum.

LEONIDA

Né nega.

LIBANVS

Quin prómitto, inquam, hostíre contra ut mérueris.

375. *Nonius p. 476, 16*: patitor pro patere. Plautus in *Asinaria*: 'patitor . . . referiam' 377. *Nonius p. 3, 27*: hostimentum est aequamentum . . . Plautus in *Asinaria* . . . unde et hostire dicitur. Idem in eadem: 'quin . . . memineris' id est aequa reddere. — Hostire: aequare *glossam, quam huc rettulit Loewius Prodrumi p. 258*,

371. per cussero *J* 372. cum *BDEJ* imitabor Sauream *Fleck-eisenus*: sauream imitabor *libri*; de Saurean noli cogitare: cf. v. 85 caue tu *Bentleius* succenseas *J* 373. si sapis *B², Pylades*: si me sapis *B¹DEJ* (sime) *FZ* ne attigas me, si sapis *Muellerus Pros. Pl. p. 545 adn. 2* 374. Ue ut *vid. J* auspicio *DE* commutaueris *BDEJ* 375. Queso *B*. Queso *E* equo *B*. equo (q ex g) *E* Prius patitor ex *patiar m.² J* patitur in *lemmate multi codd. Noniani* patitur tui item *Nonianus P* tu item ex *tutem D*. tu idem *JF* cum *BDEJ* 376. Post dico duo ut, quorum prius *del. E¹ (ut vid.) et E³*: item ut ut *Z*, quod *corr. Scutarius* usust *Lambinus*: usus *libri* ercle *J* 377. Nenea ex *Negega B*: Nega *EJFZ*, *corr. Scutarius* pro mitto *J* inquam *om. Osbernus* ut s. v. *E³* memineris *Nonius, quod probat Quicheratius*

LEONIDA

Égo abeo: tu iám, scio, patiére. sed quis hic ést? is est,
Íllest ipsus. iam égo recurro huc: tu húnc hic intereá tene.
Vólo seni narráre.

LIBANVS

Quin tuom officium facis ergo ác fugis? 380

MERCATOR. LIBANVS

MERCATOR

Vt démonstratae súnt mihi, hasce aédis esse óportet,
Demaénetus ubi díctur habitáre. i, puere, púlta
Atque átriensem Saúream, sist íntus, euocáto huc.

LIBANVS

Quis nóstras sic frangít fores? ohe, ínquam, siquid aúdis.

*ad hunc versum spectare etiam propterea probabile est, quod pleniorum
habemus eiusdem formam in librum glossarum receptam hanc: hostire:
aequare: apud antiquos sic dicebatur, unde etiam hostimentum dicitur
lapis quo pondus exaequatur. Nam Nonius quoque hostimentum (quod
item ex Asinaria affert: cf. supra ad v. 271) et hostire coniungit. —
Osbernus p. 271 sq.: hostio . . . id est aequare, uerbum neutrum;
unde Plantus: 'quin . . . merneris'*

378. habeo *EJ* scio *om. JFZ*: corr. *Hermolaus* set *E*
quid *E* 379. Ille est *libri, nisi quod iam pro est F* ipsius *J*
tu hunc hic interea *Bothius*: tu hunc interea hic *libri*. tute hunc interea
hic tene *idem Bothius*. tu istunc interea hic *Muellerus Pros. Pl. p. 573*,
praeter alia (recurro vel iam recurro huc ego: similiter Darmmannus
de hiatu p. 39: ego recurro iam huc). tu hunc interead hic *Ritschellius*
Nov. exc. Pl. p. 83 380. Velo *E* tuum *E³Z*: tu *BD* (Quintu)
EJF offitium *D(c s. t)E* facis officium *Muellerus Pros. Pl.*
p. 367 ac *Pylades*: hac *libri*

Act. II Sc. 3 LIBAN^o SERUUS (*alt. U s. v. add.*) MERCHATOR .C.
E. LIBANVS SERVVS · MERCATOR · B (*in eadem qua sequens v. linea*)
J. Om. D spatio relicto 381. Pro U (Ut) spat. *DE*. At *J*. Et *Z*: corr.
Scutarius demonstratę *BJ*. demonstrate *DE* (*alt. t ex a*) michi
EJ hasce *BD*. haesce *E* hasce [(*reliqua h. v. legi nequeunt*) *J*
edis *BE* 382. Demenetus *BDE*. Demenerus *J* hab[, ut
habitare non scriptum fuisse videatur *J* hi *E* 383. Atque *J*
si est *libri* intus [*J* 384. si quid *E* si [*J*

MERCATOR

Nemo étiam tetigit: sánun es?

LIBANVS

At cénsebam attigísse 385

Proptérea, huc quia habebás iter: nolo égo fores consérvas
Meas á te uerberárier: sane égo sum amicus nóstris.

MERCATOR

Pol haúd periclumst cárdines ne fóribus effrangántur,
Si istóc exemplo tu ómnibus qui quaérunt respondébis.

LIBANVS

Ita haéc moratast iánua: extémplo iauitórem 390
Clamát, procul siquém uidet ire ád se calcitrónem.
Sed quíd uenis? quid quaéritis?

MERCATOR

Demaénetum uolébam.

LIBANVS

Si sít domi, dicam tibi.

391. *Nonius* p. 44, 28: calcitrones qui infestant calcibus. Plautus in *Asinaria*: 'clamat ... calcitronem'. *Pervetusti codicis Sangalensis* 912 glossa calcitrones: qui infestant calcibus (cf. *Loewii Prodromus* p. 258, ubi aliae quoque glossae exscriptae sunt) ex *Nonio* pendet. — '*Isidori*' glossa p. 675, 23: calcitio: rusticus, eo quod dure calcat. Plaut. 'clamat si quid uidet ad se ire calcitionem', quam aliis in glossariis sic traditam esse ait *Franciscus Oehler in Iahnii annalium* t. 13 (a. 1847) p. 238: calcitro: rusticus qui imperate calcat, unde Plautus in *Asinaria* ..., dubium non est quin ad *Osbernum* vel *Hugutionem* vel ad eum unde uterque hausit redeat; cf. *illius Panormia* p. 89: calcitronis id est rusticus, qui intemperate calcat; unde Plautus in *Asinaria*: 'clamat siquem uidet ire ad se calcitronem'

385. sanun *Bothius*: sanusne *D.* sanus ne *BEJ* atig[, d s. t scripta *J* 386. quia huc *Z*: corr. *Pylades* 387. [. . .]s *J* Ate *J* nerberaer *D* nostris *Gulicmius, Acidalius*: nostris aedibus (ædibus *BE*, aedibus *m.*² ex ad . . . bus *J*) libri 388. 'aut *E* periculum est libri efrangantur *B*: effringantur *EJFZ*. efringantur *B²D* 389. exemplo *JE²Z*: extemplo *BDEF*. exemplod *Bothius, Ritschilius* Nov. exc. *Pl.* p. 62 tu add. *Camerarius*: om. libri qui quærent *E*. quiquerunt *J*. quiquerunt *BD* 390. hæc *BE* morata est libri, nisi quod re ut vid. er. ante morata *B* ianuast *Bentleius* exemplo *J* 391. si quem *BE, Nonius*. si quidem *J* adse *BD* sese *Nonius* 392. quid *m.*² ex quod *J* quæritas *J*. queritas *BDE* demenetum *BD*. demenetam *EZ*. demeneta *JF* 393. Si sit

MERCATOR

Quid? éius atriénsis?

LIBANVS

Nihiló mage intus ést.

MERCATOR

Vbist?

LIBANVS

Ad tónsorem ire díxit

Quom abiít.

MERCATOR

Sed post non rédiit huc?

LIBANVS

Non édepol. quid uolébas? 395

MERCATOR

Argénti uigintí minas, si adésset, accepísset.

LIBANVS

Qui pró istuc?

MERCATOR

Asinos uéndidit Pellaéo mercatóri

Mercátu.

LIBANVS

Scio. tu id míne refers? iam hic crédo eum adfutúrum.

MERCATOR

Qua fácie uoster Saúreast? si is ést, iam seire pótero.

LIBANVS

Maciléntis malis, rúfulus, aliquántum uentriósus, 400

400. *Osbernus* p. 604: uentricosus ... id est grossus, quod etiam uentruosus dicitur. Plautus: 'macilentis malis ruffulis et ali-

ex Sit si *m.²J* sit ex fit *ras. B* tibi non est *F* atriensis ex
 atrienses *E* 394. Nichilo *EJ* mage, e ex o *B*. mage ex magis
m.²D. magis *Z* ubi est *libri* adtonsorem *BDE*(d ex t ut vid.)
 dix[*J* 395. Quom abiit. Merc. Sed *LG*: Merc. Cum uenisset *libri*.
 Merc. Conueni, sed *Ussingius* nonrediit *D* huc *add. LG*: om.
libri quod *E* Quid? post non rediit? Li. Non pol huc uenit:
 set quid uolebas? *Fleckeisenus* *Nov. ann. vol. 61 (a. 1851) p. 24*
 396. ad esset *B* accipisset *D* 397. pelleo *BDEJ* 398. credo,
 c ex r *D* eum om. *D* affitur[*J* 399. noster *FZ*: *corr. Sara-*
cenus saúrea est *libri* sius *E* 400. rufulus est *Osbernus* altero
 loco. rufulust *Fleckeisenus* uentri osus *J*

Truculéntis oculis, cónmoda statúra, tristi frónte.

MERCATOR

Non pótuit pictor réctius describere eius fórmam.

LIBANVS

Atque hércle ipsum adeo cóntuor: cassánti capite incédit.
Quisque óbuiam huic occésserit iráto, uapulábit.

MERCATOR

Si quidem hércle Aeacidínis minis animísque expletus cédit, 405
Si méd iratus tétigerit, irátus uapulábit.

LEONIDA. MERCATOR. LIBANVS

LEONIDA

Quid hoc ést negoti, néminem meum díctum magni fácere?

quantulum uentruosis'. Item 'ruffulus est' inquit 'aliquantum uentruosus'. Quo loco aut ipsius Osborni aut librariorum negligentia in fine adiuncta est varians lectio eorum quae proxime praecedunt

401. Truculentis *J* comoda libri stutura *D* tristi fronte comoda statura *Acidalius* 402. recitatus, u ex *i* *E* eius, i ex *o* *D* 403—406. Hoc ordine libri, quem ordinem nos etsi turbae adesse videntur retinere satius duximus quam aut quattuor versus continuos assignare cum *Fleckeiseno Libano* aut cum *Ussingio mercatori*, aut v. 403—405 *Libano* et 406 *mercatori cum Saraceno*, aut solum v. 404 *Libano cum Angelo*, aut solum v. 403 *mercatori cum Taubmanno* et si quae alia variata sunt. Ceterum v. 405 et 406 del. *Guyetus* 403. contuor *E* casanti *Turnebus Adv. II 29*, *Lambinus*: quassanti *DJ*. quassanti *E*. quassanti *B* 404. Quisq; ≡ *D*. Quiqui *Camerarius* huic, i s. v. *BD* uapulebit *D*. uapulabo *J* 405. Si quidem *BDEJ* eacidinis *Z*. eachidinis *DE* (in ras.) *J* (m.² ex eachi dinis). eachinidis *B*. cachidinis *F* minis ex nimis ut vid. *B*. nimis *DJ* animisque ex animusque *B*. animusque *DEJ* cedit *Sealiger*, *Gronovius*, *Bentleius*: incedit libri (incedit *D*). *Coniunctivum* flagitat *Acidalius* 406. Si med iratus *E*: Sime diratus *D*. Sime iratus *B*. Si me iratus *JFZ* (iratas). Cf. *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 26*. Set si me iratus *Acidalius*. Iratus si me *Reizius* uapulebit *D*

Act. II Sc. 4 LEONIDA · LIBANVS · SERVI · CHLAMI DA TVS in ead. qua praecedens v. linea *B*. LEONIDA LIBAN⁹ SERVI CHIAMI-DATVS *EJ*. Spatium *D* 407. uid spat. relicto *DE* est *Camerarius*: sit libri negotii *DEJ*. negotii *B* nemo *JF* mecum *J* magnificere *B*. magnum facere *EJFZ*; corr. *Pius*

Libanum ín tonstrinam ut iússeram ueníre, is nullus uénit.
Ne ille édepol tergo et crúribus consúluit haud decóre.

MERCATOR

Nimis íperiosust.

LIBANVS

Vaé mihi.

LEONIDA

Hodié saluere iússi

410

Libanúm libertum? íám manu emíssust?

LIBANVS

Obsecró te.

LEONIDA

Ne, tu hércle cum magnó malo tuo mi óbuiam ocessísti.
Quor nón uenisti, ut iússeram, in tonstrínam?

LIBANVS

Hic me morátust.

LEONIDA

Si quidem hércle nunc summúm Iouem te dícas detinuísse
Atque ís precator ádsiet, malám rem effugies núnquam. 415
Tu, uérbero, inperiúm meum contémpsisti?

LIBANVS

Hospes, períi.

MERCATOR

Quaeso hércle noli, Saúrea, mea caúsa hunc uerberáre.

408. inonstrinam *BDE* ut *om. Langiani, Gertzius* 409. Neille
D cruribus, *ri ex pi B* haut *E* 410. imperiosus (*e ex o D*)
est *libri* Vae mihi! Leo. Hodie *Lomanus Spec. crit. p. 16:* ue mihi
hodie *BD(m ex h)E(m)J(michi)* iussim *Acidalius* 411. Libertum
libanū (*an in ras., ū ex parte item*) *punctis additis corr. D* manust
Lomanus l. s. s. emissust *LG:* emissus *libri, unde emissus's Ussingius*
Pers. add. Angelius: om. libri obsecrote *D* 412. *Pers. add. An-*
gelius: om. libri Netu hercle *D.* Ne tubercle *E* tuo mi *Fleckeisenus*
in edit. (idem Philol. t. 2 (a. 1847) p. 84 etiam tuo magno malo mihi
vel, quod magis ei placebat, mihi magno malo tuo: utrumque sine cum):
mihi *libri (m E. michi J)* 413. Cur *libri* utiússeram *m.² ex* utius
seram *B* inonstrinam *BDEJ* me moratus est *B²E³F:* memo-
ratus est *B¹DEJ.* me memoratus est *Z:* me remoratus *Aldina*
414. Siquidem *BDEJ* detinuísse *ex* detimuisse *ras. B* 415. At-
que *J* p̄cator *B.* praecator *D* adsiet *m.² ex* adsi et *B.* adsit, *t*
s. v. m.³ D malam, *am e corr. E.* ad malam *Z: corr. Pylades*
effugiens *D* 416. imperium *libri* hospes períi *Bothius: períi hospes*
libri An ei! períi hospes? 417. Queso *DJ.* Queso *E* nolisaurea

LEONIDA

Vtinám nunc stimulus ín manu mihi sít . . .

MERCATOR

Quiesce, quaeso.

LEONIDA

Qui látera conterám tua, quae occálluere plágis.

Abscéde ac sine me hunc pérdere, qui sémper me ira in-
cédit, 420Quoi núnquam rem me unám licet semél praecipere fúri,
Quin céntiens eadem ímperem atque oggánniam: itaque iam
hércle

Clamóre ac stomacho nón queo labóri subpeditáre.

Inssín, sceleste, ab iánua hoc stércus hinc auférri?

Iussín columnis déici operás araneórum? 425

Iussín in splendorém dari bullás has foribus nóstris?

Nihil ést: tamquam si cláudus sim, cum fústist ambulándum.

421. 422. *Osbernus p. 256*: gannio componitur oggannio .is; unde Plautus in *Amphitrione*: 'cui numquam unam rem me semel licet . . . ogganniam' 425. *Nonius p. 192, 9*: araneae et femini sunt generis . . . masculini Plautus in *Sticho* . . . Idem *Asinaria*: 'iussin . . . araneorum' 426. *Osbernus p. 68*: haec bulla .ae, quod aliquando inuenitur pro stella . . . , aliquando etiam dicitur pro balteo . . . , aliquando uero bulla dicitur pro gemma; unde Plautus: 'iussi in splendorem . . . nostris'

B (ex nolis aurea) *D* uerberare *m.*³ ex uerbere *D* 418. in manu
B D J in *E*. michi *J* Quiesce, esce *del. m.*¹ *E* queso *B D E J*
419. lateram, *m. er. D* tuam *J* que *D E J* occvlluere, u
s. v. E. occaluere *B D* 420. ac *Bentleius, Bothius*: hac libri. et
Camerarius 421. Cui libri (. . . *J*) rem me unam *Bothius*:
unam rem me *B D F Z, Osbernus*. unam unam (*alt. del. m.*³) rem me *E*.
[. . .] rem [. .] *J*. *Possis etiam eum Mohrio de iamb. sept. p. 18* me
unam rem p̄cipere *B*. p̄cipere *D*. p̄cipere *J*. p̄cipere *E* 422.
]imperem *J* centiens (*alt. n s. v.*) *D*: centiens *B*. centies *E J, Osbernus*
imperem *D E J, Osbernus*. imperem ex imparem *B* ogganiam *B*
iam *om. J F* 423.]acho *J* labore *Z*: *corr. Scutarius* suppeditare
B D J 424. ac *E*.] hac *J*. hac *F Z*: *corr. Hermolaus* ianuad *Bothius*
stercus ex stertus *ras. B E* 425.] colum n[. .] *J*. columpnas *E*
iussin columem (*vel columen*) *fere H W L Noniani* deicier *Camerarius,*
Fleckeisenus operas, o ex a *E*. telas *Nonius* araneorum *Iunius ex*
Nonio: arancorum libri 426.]ssin *J* in splendorem, l *s. v. D*. insplen-
dorem *B E* dare *Osbernus* has bullas *Fleckeisenus* 427. Nichil *E*.
]chil *J* tanquam *B D J* sī////c̄v̄, c *m.*² in *ras. B* fustist, *priore s*

Quia tríduom hoc unúm modo foro óperam adsiduam dèdo,
 Dum réperiam qui quaéritet argéntum in fenus, híc uos
 Dormítis intereá domi atque erus ín hara, haud aedibus,
 hábitat. 430

Em ergo hóc tibi.

LIBANVS

Hospes, te óbsecro, defénde.

MERCATOR

Saurea, óro

Mea caúsa ut mittas.

LEONIDA

Ého, Coriscus pró uectura olíui

Rem sóluit?

LIBANVS

Soluit.

LEONIDA

Quoí datumst?

LIBANVS

Stichó uicario ípsi

Tuo.

430. *Placidus p. 53, 1*: hara (hira *codicum pars*) locus est tenebrarum uel porcorum, *quam glossam Deuerlingius ad hunc versum refert, non adco magna cum probabilitate*

ex i B. fusist, i in t mut. m.³D. fuste J 428. [...] J triduum BDEJF Quadriduum Z, quod corr. Pylades foro, o post. m.² in lit., ubi v̄ scriptum erat B assiduam J dedo scripsimus cum Bentleio (cf. Goetzius in Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 360): dedi libri foro dedi o. a. Guyetus. dedi foro o. a. Reizius 429. [...] J repperiam DJ queritet BJ. queritet DE. quaeritet par argentum F infenus E. in fenus D. in foenus BJ 430.]mitis J herus EJ inhara E. in ara J haut E ædibus B. edibus DE. aede Bothius. aedid Mohrius de iamb. sept. p. 30: cf. Goetzius Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 357 habet Pylades, Ussingius 431. clamidat⁹ praef. B] hoc J ita, ut spatium Hem ergo non capiat Em Brixius Emend. in Capt. p. 18: Hem libri Ante LIB̄ duae litterae minio pictae er. B 432.]a J cusa E uti Bentleius eho — oliui in ras., ubi cui datū sit? lib. Stico uicario ipsi scriptum erat E Eho m.² ex Eo B Coriscus scripsimus cum Fleckeiseno exempli causa: ce quis vel ecquis libri prouectura BJ². prouectum J¹ olim FZ: corr. Scutarius 433. Rem soluit? Li. Soluit Turnebus Adv. IX 11: Resoluit (in ras. E.]luit J) Lib. Resoluit (-it ex -e E) libri cui BDE. cui cui J datum st B. datum est J. datum sit EZ: corr. Hermolaus Pers. om. D sticho ex stico m.²J. stico E 434.]uii e corr. ut vid. J

LEONIDA

Váh! delenire ádparas. scis míhi uicarium ésse,
 Neque eo ésse sernom in aédibus eri quí sit pluris quam
 íllest. 435

Sed uína quae heri uéndidi uinário Serámbo,
 Iam pro ís satis fecít Sticho?

LIBAVVS

Fecísse satis opínor:
 Nam uídi huc ipsum addúcere tarpézitam Serámbum.

LEONIDA

Sic dédero: prius quae crédidi, uix ánno post exégi.
 Nunc sát agit: adducít domum etiam últro et scribit nímmos. 440
 Dromó mercedem réttulit?

LIBAVVS

Dimídio minus opínor.

LEONIDA

Quid rélicnom?

LIBAVVS

Aibat réddere quom extémplo redditum éssset:

delimire *ut vid.* *J* apparatus *libri* scis *LG*: scio *libri* mihi
 scio *E(m)Z* michi *J* 435.] esse *J* Nequeo esse *ex* Nequeom
 esse *E*. neque esse *FZ* seruum *J* inaedibus *BD*. inedibus *E*
 heri *J* illest *Aldina*: ille sit *libri* 436.]ina *J* quę *BDEJ*
 eri *DE(ex ego)* uinario *J* Serambo *Ritschelius Opusc. vol. III*
p. 310: exaerambo *libri* (*m.² ex exaer ambo B. exerambo J*). *Dubi-*
tationem iam moverat Casaubonus in Athen. III p. 112 E idemque de
Σάραμβος (quo de nomine *cf. Ussingius*) cogitauerat: *cf. v. 438 et prae-*
fatio 437.]pro *J* pro is *Pareus*: pro iis *DE*. prohibis *ex* proiis
B. pro his *J* fecit *ex* facit *J* oppinor *DE* 438.]uidi *J*
 hunc *JFZ* tarpezitam *Fleckeisenus* (tarpezzitam): e(*e er.*) rapezi-
 tam *B*. et rapere ita *E(ta ex tā ras.)JZ*. et rapere *F*. et rape *cum*
septem litt. spat. D. etrapereita *ad* trapezeitam *spectare vid.* huc
 ipsum abducere *ad* trapezitam *Acidalius* Serambum *Ritschelius*
l. s. s.: exerambum *E*. ex erambum *B*. exerambum *m.² ex* exerabam
J. ex aerambum *D*: *cf. v. 436* 439. Sic dedero: prius *sic inter-*
punxerunt primi Palmerius et Acidalius prius quae *Pius*: prius-
 quam *D*. priusq; *J*. prius quam *BEFZ* priusquam creduim *Sea-*
tiger exaegi *B* 440. satagit *BDEJ*(] s.) abducit domo *Acidalius*
 et iam *BD*. ei (*i ex o*) iam *E* 441. Dr[.]mo *J*. Dromon *Flecke-*
eisenus mercede *E* retulit *libri* opinor *Leoñ et er. verba* Quid
 — esset (*v. 442*) *m.² scripta* (aiebat *ut vid.*, non alebat) *B* 442. *Pers.*
om. BE reliquum *BDE*. relinquam *ut vid. m.² ex* relinquam *J*
 aibat *Reizius, Bothius*: aiebat *DJFZ*. aiebat *ex* alebat *B*. alebat
E quom *Lambinus*: quam *libri*

Nam rétineri, ut quod sít sibi operís locatum effíceret.

LEONIDA

Scyphós quos utendós dedi Philodámo rettulítne?

LIBANVS

Non étiam.

LEONIDA

Em rem sis pérdere, da cónmoda homini amíco. 445

MERCATOR

Peri hércle! iam hic me abégerit suo ódio.

LIBANVS

Heus iam satis tu:

Audín quae loquitur?

LEONIDA

Aúdio et quiéscó.

MERCATOR

Tandem, opínor,

Contícuit: nunc adeam óptimumst, priusquam íncipit tinníre.

Quam móx das mi operam?

LEONIDA

Ehem, óptume: quam dúdum tu aduenísti?

Non hércle te prouíderam: quaesó, ne uítio uórtas: 450

Ita íracundia óbstilit oculís.

MERCATOR

Non mirum fáctumst.

443. locanum *J* 444. Sciphos *BDE*. S[...]phos *J* philo damo *BD*. phylodamo *J* retulit ne *BDE*(ne ex me)*J* 445.]am *J* Em rem sis (si uelis factum ex si ueis: cf. v. 1) perdere da *LG*: hem non si uelis da *BD*(nunc s. non m.³)*E*. hem nunc si uelis da *JF*. hem nunc si uelis *Z*. *Versum nondum persanatum esse assentimur Muellero de Pros. Pl. p. 445*. Non? hem si uelis dare *Fleckeisenus, inventis usus Acidalii* (non? hem) *et Dissaldaei Brantii*que (dare) *frustra Ussingius addit* si quid commoda libri, nisi quod comoda *E* et accomoda *Z* 446.]hercle *J* hódio et heusiam *E* 447.]din *J* Audin ras. ex Audim *E* que *BDEJ* quiesco, i s. v. *J* opinior *J* 448.]ticuit *J* optimum est *BDEJ* 449. Q[.]am *J* das mi operam *LG*: mihi operam das libri (im *E*. michi *J*. operam das m.² ex operas *D*. das m.² s. v. *J*). mihi operam? *Fleckeisenus*. mi operam das (et hem) *Reizius, Bothius* optime *E*(im e corr.)*J* 450. ercle *B* prouideram ex prouidam *D* queso *D*. queso *EJ* uicio *J* uortasi *D* 451. iracundia ex iracundia *D* factum est libri

Sed sí domist, Demaénetum uolébam.

LEONIDA

Negat esse íntus.

Verum ístuc argentúm tamen mihi sí uis denumeráre,
Reprómittam istoc nómine solútam rem futúram.

MERCATOR

Sic pótius, ut Demaéneto tibi eró praesente réddam. 455

LIBANVS

Erus ístunc nouit átque erum hic.

MERCATOR

Ero huíc praesente réddam.

LIBANVS

Da módo meo perículo: rem sáluam ego exhibébo.
Nam sí sciat nostér senex fidém non esse huíc hábitam,
Suscéseat, quoui ómnium rerum ípsus semper crédit.

LEONIDA

Non mágni pendo: né duit, si nón uolt. sic sine ádstet. 460

LIBANVS

Da, inquám. uah! formidó miser ne hic mé tibi arbitrétur
Suasísse sibi ne créderes. da, quaéso, ac ne formída:
Saluom hércle erit.

452. domi est libri demenetum BDEJ LEON̄ ex LED̄N̄ D
negant JF Negat esse intus? Ussingius et Seyffertus Stud. Plaut.
p. 1 (hic uerum v. 453 mercatori tribuens) 453. istuc ex istū E
tamen m.² vel m.³ ex tuum J in suis E 455. demeneto BDEJ
hero J p̄sente B. p̄sente D. p̄sente E. presentem J
456. Herus, H ex D. Herus BEJ istuc EJ nouit atque ex no-
uitatque B². nouit aut JF herum BEJ hero E³FZ. hero
m.² ex here J. ego BDE p̄sente, te ex tē ras. E. p̄sente te, te
s. v. m.² B. praesente c. spat. 2—3 l. D. presente J praesente huic
Bombe de abl. abs. p. 33 457. periculo JF, Pylades: periculo BDEZ
exhibebo J² exhibebo BJ¹ 458. fidem ex finem B² habitam
huic, alt. a ex u et huic m. posteriore ut vid. scripto J 459. Sus (ex
Suis) censeat B. Succenseat J quoui LG: qui libri. quoi Pylades.
qui huic Fleckeisenus. Fortasse quia ipse ex ipsius ras. E. ipsius J
credidit Camerarius, Bentleyus: credidit libri 460. V. recte interp.
Ussingius magnipendo E neduit J uult libri astet BDEZ
461. uahc BDE nec J 462. Suanisse J Post sibi del. c ut
vid. E necrederes J ne crederes ex ne crederis D. ne crederes
m.² in nec redderes correctum, qua correctione deleta ne crederes resti-
tutum est B queo BDEJ ah ne Gulielmius. ne Fleckeisenus. Fuit
qui caue formides coniceret fo[J 463. Saluum libri ercle D

MERCATOR

Credám fore, dum quídem ip̄sus in manu hábeo.
Peregrínus ego sum: Saúream non nóui.

LIBANVS

At nosce sáne.

MERCATOR

Sit, nón sit: non edepól scio. si is ést, eum esse opórtet. 465
Ego cérte me incertó scio hoc datúrum nemini hómini.

LEONIDA

Hercle ístum di omnes pérduint: uerbó caue supplicássis.
Feróx est uigintí minas meás tractare sése.
Nemo áccipit: te aufer domum, abscede hínc, molestus né sis.

MERCATOR

Nimis íracunde: nón decet supérbum esse hominem séruom. 470

LEONIDA

Malo hérele iam magnó tuo, ni istí nec recte dícis.

LIBANVS

Impúre, nihili, nón uides irásci?

LEONIDA

Perge pórro.

LIBANVS

Flagítium hominis, da, óbsecro, argentum huíc, ne male
loquátur.

quidem [*J* ip̄sus (*vel* ego ip̄se) *Muellerus Pros. Pl. p. 714* (*quamquam is habeo praefert*): ip̄se *libri* in manu *BDEJ* habeo *ex* habeo *B*² in manu ip̄se habeo *Acidalius*. habeo in manu ip̄se *Reizius* 464. Peregrinus, *priore r ex al. l. B* non noui *B* at [*J* nosce *ex* noso *E* 465. si is *ex* sus *E*³ cum *J*. quem *F* eum scire *Weisius*. eum nosse *Ribbeckius* 466. scio hoc, hoc *s. v. m.*² *ut vid. D* 467. dii *J* om̄s *BDEJ* perduint, *i s. v. m.*² *B*. perdiunt *E* cane *J* supplicas sis *E* 468. minas *m.*² *e corr. J* se se *E* 469. accipit *Pylades*: accepit *libri* te aufer *Engerus de pros. p. IX, Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 630, Mohrius de sept. iamb. p. 12*: aufer te *JFZ*. aufer te *ex* aufert te *ras. B*. aufert (*exp. m.*³) te *D*. aufert te *E* dominum *e corr. J* sies *J* 470. Ninnis *E* seruum *libri* 471. *Leon. pers. add. B*², *Gulielmius*: om. *B*¹ *DEJ*, *Libani praef. FZ* cum *pro* iam *Lomanus Spec. crit. (a. 1855) p. 18, C. F. W. Muellerus Philologi t. 9 (a. 1854) p. 741*: at *cf. Fleckeisenus ibid. t. 2 (a. 1847) p. 95* niisti *D*. n̄c isti *J*. nunc isti *F*. nunc istuc *Z*. *Vel* ni isti *vel* isti *Bentleius* ne recte *JF*. recte *Z* 472. Impure nihili *BD*: Impure nihili, *prima i er. E*. Impuren i. bili *J*. Impuren bili *Z*. Impure atrabilem *F*: *corr. Pylades* perge *ex* porge *B* 473. Flagitium *J* hominis *Spengelius T. M. Plautus p. 223, Darn-*

MERCATOR

Malum hércle uobis quaéritis.

LEONIDA

Crura hércle diffringéntur,

Ni istum ípudicum pércies.

LIBANVS

Perii hércle: age ípudíce, 475

Sceléste, non audés mihi scelésto subueníre?

LEONIDA

Pergín precari péssumo?

MERCATOR

Quae rés? tun libero hómini

Male séruos loquere?

LEONIDA

Vápula.

MERCATOR

Id tíbi quidem hercle fíet

Vt uápules, Demaénetum simulác cõspexero hódie.

[In iús uoco te.

477. *Servius in Vergilium Aen. VIII 127 sq.*: cui me Fortuna precari . . . uoluit] antiquum est; nam modo 'quem precari' dicimus. Terentius . . . Sane ueteres et 'precor illi' pro 'precor pro illo' dicebant. Plautus in *Amphitryone*: 'noli pessimo precari' hoc est 'pro pessimo noli precari'

mannus de hiatu p. 14, Usenerus de scaen. Pseud. p. 9 me *J* no-
maleloquatur *D* 474. queritis *BJ*. queritis *DE* diffringentur libri
omnes: def. Ribbeckius praef. *Com.*² p. 56. defringentur *Acidalius*
Addunt in fine huius versus age in pudice *B*. age í pudice *D*. age
impudice *E* (m ex n) *J* (impu) *FZ*: cf. v. 475 475. ípudicum
BDEJ perties *E*. percuties *JFZ* Age ípudice *h. l. om.*
libri: cf. v. 474. Restituit locum codd. Langianorum vestigia secutus
Gulielmius 476. ¹ *E*. michi *J* sceleste *Z* 477. *Pers. om.*
JF p̄cari *BE* pessimo *BDJ*. pessimo *ex* p̄ssimo *ras. E*
que res *DJ*. que res *B*. queres *E* homine *BDEZ* 478. Malo
BDE loğre *E* id tibi quidem *F*, *Reizius*, *Fleckeisenus*: id qui-
dem tibi *EZ*. id quid ē tibi *B*. id quidē tibi, tibi *s. v. m.*² *D*. idqui-
dem tibi *J* fiet *ex* flet *ras. D*. flet *BE*. siet *F* 479. demenetum
BDEJ simul ac *BDEJ* hodie, od *in lit. D* *V. 480—483* *ut*
a sententia metro sermone alienos damnat Ussingius: cf. praef. 480.
Personarum notae in marg. scriptae v. 480 — III 1, 11 omnes in ras. E
Iniuste, te er. D

LEONIDA

Nón eo.

MERCATOR

Non eís? memento.

LEONIDA

Mémini. 480

MERCATOR

Dabitúr pol suppliciúm mihi de térgo uostro.

LEONIDA

Vaé te!

Tibi quídem supplicium, cárnufex, de nóbis detur?

MERCATOR

Atque étiam

Pro díctis uostris máledicis poenaé pendentur mi hódie.]

LEONIDA

Quid, uérbero?

MERCATOR

Ain tu?

LEONIDA

Fúrcifer, erum mé fugitare cénses? 485

485. *Osbernus p. 221 sq.*: Fugito .as uerbum frequentatiuum; unde Plautus: 'an tu . . . censēs?'. — *Idem p. 219*: furca componitur hic furcifer .ri et hic trifurcifer .ri id est portarius (*sic scripsimus pro potarius*), qui tres habet furcas ad honus gerendum; unde Plautus: 'an tu furcifer herum nos fugitare. Etiam fur trifurcifer', *ubi extrema tria uocabula ad Aululariam II 4, 47 spectant*

iis *B(Noniis)D(priore i m.³ exp.)E. is JFZ* Lib. Memini *Bothius* memini *ex meñto D* 481. Dabitur, i s. v. *D* supplitium *E* ¹ *E*. michi *J* detergo *BD* ur̄o *BDEJ* ue te *libri*: uae te *latinum esse docent grammatici et Seneca apoc. 4; cf. Hauptius Opusc. phil. 1 p. 78 sq.* 482. quidem sanum esse negat *Lambinus* supplitium *E* carnifex *BEJ* denobis *BEJ* Hunc v. sic conformat *Bothius*: Tibi quidem de nobis carnifex detur supplicium? Atque etiam *V. 483* merum *glossema est versus 481* ur̄is *EJ* maledicis *Langiani, Bentleius*: maledictis *libri* penę *B.* pene *DE.* pene *J* mihi *BD.* ¹ *E.* michi *J* *Post h. v. quaedam intercidisse putat Fleckeisenus (v. 484)* 485. *Merc.pers. add. Bothius: om. libri* furcifer *D.* furcifer mercatori *dat Ussingius* erum me *Ussingius*: erum nosmet (herum *J*, nos met *EJ*) *libri.* erum nos *Osbernus bis* (herum), *Langiani, Bentleius, Reizius* (fugitare erum nos). nosmet *Bothius.* *Fort. erum nosmet fugere coll. Ter. Ad. v. 60*

Ei nūnciam ad erum quó uocas, iamdúdum quo uolébas.

MERCATOR

Nunc démum? tamen numquam hīnc feres argénti nummum,
nīsi me

Dare iūsserit Demaénetus.

LEONIDA

Ita fácito: age ambula érgo.

Tu cóntumeliam álteri faciás, tibi non dicátur?

Tam ego hómo sum quam tu.

MERCATOR

Scílicet: ita rés est.

LEONIDA

Sequere hac érgo. 490

Praefíscini hoc nunc díxerim: nemo étiam me accusáuit
Meritó meo, neque mést Athenis álter hodie quísqum,
Quoi crédi recte aequé putent.

MERCATOR

Fortásse: sed tamén me

Numquam hódie induces út tibi credam hóc argentum ignóto.
Lupus ést homo homini, nón homo, quom quális sit non
nóuit. 495

LEONIDA

Iam nūnc secunda míhi facis. scibam huíc te capitulo hódie

486. Ei, E er. B. Ii D (i exp. m.³) E. I JFZ nunc iam libri (nuntiam E) adherum BD quo m.². in quem corr. J iam dudum BDEJ 487. tam Fleckisenus hic F nū mū J 488. iusserit, er m.² s. v. D demenetus BDEJ V. 489—503 aut transponendi aut, quod probabilius est, ex al. rec. repetendi sunt: cf. praef. 489. altim J fatias E 490. Leon. pers. add. FZ: om. BDEJ 491. Leon. pers. praem. BDEJ Praefiscini Curio, Scaliger Coniectan. in Varr. p. 152 (ed. a. 1581): Praefiscini ni B²D. Praefiscini E. Perfiscisci ni B¹. Proficiscin JZ. Proficisci F nunc om. J. te F. hoc Z dixerim E. dixerimus JFZ 492. neque J mest Athenis alter Kampmannus de re mil. p. 29, Mohrius de sept. iamb. p. 11: me athenis alter est libri. me alter est Athenis Bentleius, Reizius, Bothius 493. Cui, C ex Q m.² D. Cui reliqui eque B. aeque J. eque in ras. E³ putent, e ex a D fortasse Bentleius ad Ter. Andr. I 1, 92, Bothius: fortassis libri set E 494. igneto E 495. ē inser. D² cum J qualissit D 496. Ante h. v. nonnulla intercidisse putat Scaliger, 'quae pertinebant ad relationem accepti' secundā m.³ ut vid. ex secunda E. secundas Lipsius m E. michi J scibam D³. cibam BD¹E huc E. hoc JFZ

Factúrum satis pro iniúria: quamquam égo sum sordidátus,
Frugí tamen sum néc potest pecúlium enumerári.

MERCATOR

Fortásse.

LEONIDA

Etiam hódie Periphanes Rhodó mercator díues

Absénte ero solús mihi taléntum argenti sóli 500

Adnúmeravit et crédidit mihi néque deceptust ín eo.

MERCATOR

Fortásse.

LEONIDA

Atque etiam tú quoque ipse si ésses percontátus

Me ex áliis, scio pol créderes nunc quód fers.

MERCATOR

Hand negássim.

497. proiniuria *E* quā quam, a *er. E* sum ego *B* sordi-
tatus *BD* 498. Frugi t amensū *ec* Frugit amensū *D*² peculum *E*

499. et iam *B* hodie *Lachmannus ad Lucr. p. 290*: nunc dico
libri. nunc *Bothius* 500. hero *BJ* m, m *ex t. E*. mihi *J* mihi
solus *D* 501. Annumeravit *J*. Numeravit *Bothius*: *cf. Langenus*
p. 93. Adnumerât *Lachmannus in Lucr. p. 290*. Soli adnumeravit
credidit *Reizius* credidit mihi *Fleckeisenus*: mihi (*m. E*. mihi *J*)
credidit *libri*. *Scripsimus locum cum Fleckeiseno quamquam dubitamus*

neque deceptust *Fleckeisenus*: neque (*neque J*) deceptus *libri*. ne-
quest deceptus *Reizius, Bothius* in eo *BDĒJ* 502.] tu *J*
Merc. pers. om. E atque *s. v. E* percuntatus *E*. percontatus, *alt.*
*c. s. v. m.*² *D*. percunctatus *J* 503.] scio *J* Me *del. Ussingius*

quo id *BD*². quid hi *D*¹ quod nunc *J* fers? *BD* haut *E*
Negassim iteratur in titulo proximaе scaenae BDE

ACTVS III

CLEAERETA. PHILAENIVM

CLEAERETA

Néqueon ego ted ínterdictis fácere mansuetém meis?
 Án ita tu's animáta, ut qui expers mátris inperió sies? 505

PHILAENIVM

Úbi piem pietátem, si istoc móre moratám tibi
 Póstulem placére, mater, míhi quo pacto praécipis?

506. 507. *Nonius p. 151, 15*: piem colam (piencolam libri), custodiam. *Plautus Asinaria*: 'ubi piencolam pietatem . . . praecipis?'. — *Idem p. 375, 20*: postulare uelle. *Plautus in Asinaria*: 'ubi opem pietatem . . . praecipis?'

Act. III Sc. 1 Negassim CLERETA LENA · PHILENIVM MERETRIX · BE. Negassim; CLEERETA LENA · PHILLENIVM MERITRIX D² (praeter Negassim, quod D¹ scripsit). CLERETA LENA PHILENIVM MERETRIX · J 504. N[]te J equeon c. spat. init. E. eque on item D ted interdictis Lambinus, D (priore d m.³ exp.; inter dictis): te dinter dictis E. te interdictis BJ (inter dictis) FZ mansuetem Fleckeisenus c. v. 145: mansuetam libri Ante meis er. s D 505.] tu J tu es EJ. tues BD. ita's Pylades metri causa ut qui (qui s. v. m.² J) libri: cf. Fleckeisenus Misc. crit. p. 33. ut quae Pius, Bothius expers matris Camerarius: matris expers libri, nisi quod una litt. er. post expers in B inperio Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1874) p. 113: imperii libri. imperiis Brantius. imperi matris sies Luchsius l. s. s. 506.]em pietatem J ubi piencolam intruso glossemate Nonius p. 151 (sed colam s. v. L cod.), ubi opem idem p. 375 Ibi Ussingius: an Qui? Pietatem Camerarius istoc Nonius p. 151 (istuc idem p. 375): isto libri moratam BD²FJ, Nonius (p. 375 nonnulli codd. memoratam pro more moratam), Pylades: morata D¹EZ 507.]em J Post postulem ras. septem fere litterarum (fort. pietatē) D m E. michi J. me Ussingius ꝑcipis B. ꝑcipis D. ꝑcipis E. ꝑcipis J

CLEAERETA

Hócineſt pietátē colere, mátri imperium mínuere?
 Án decorumſt áduorsari meís te praeceptís?

PHILAENIVM

Quid eſt?

Néque quae recte fáciunt culpo, néque quae delinquónt amo. 510

CLEAERETA

Égo te uolui cáſtigare, tú mi accuſatríx ades.

PHILAENIVM

Néque edepol te accíſo, neque id me fácere fas exíſtumo.
 Vérum ego meas querór fortunas, quóm illo quem amo pró-
 hibeor.

CLEAERETA

Écqua pars orátionis dé die dabitúr mihi?

PHILAENIVM

Ét meam partém loquendi ét tuam tradó tibi: 515
 Ád loquendum atque ád tacendum túte habeas portíſculum.

515. 516. *Nonius p. 151, 18*: portisculus proprie hortator est remigum, id est qui quandam perticam (*sic scripsimus Placido duce: idem qui eandem perticam libri; id est iam olim emendatum est*) tenet

508. *Versus in libris post 509 exstat: corr. Fleckeisenus*]ine est *J*
Pers. om. libri hoc loco Hoccine est *libri* colere *ex colore*
BD³ *matri Bentleius: matris libri (r s. v. E)* imperium *libri*
imperium matris Pylades 509. *Versum del. Ussingius: eum post*
v. 504 magis placere quam h. l. idem dicit]um est *J* *Pers. prae-*
figunt libri decorum est *BDEFZ*. decorūest *ex decoraest (est e*
corr.) D adūsari *B*. aduersari *DEJ* p̄ceptis *BDE*. p̄ceptis *J*
 Phil. Quid est *Camerarius: quid est libri. quidem Gulielmius*
 510.] que *J* que *E*. que *BD* rectae *J* fatiunt *E* que
BEJ delinquunt *libri* 511—520. *Ordinem librorum (517. 518.*
511. 516. 519. 520) turbatum esse sensit Fleckeisenus, qui hunc insti-
tuit: 517—520. 511—516. Ordinem invertimus 511. *Ante h. v. libri*
exhibent 517. 518] nolui *J* mihi *BD*. m̄ *E*. michi *J* 512.
]e edepol *J* nequē *J* me id *F, Reizius. Idem vel facere id Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 327 existimo *libri* 513.]um *J* cum *BDEJ*
 prohibeor, o *poster. s. v. B* 514. *Ecqua Brixius Emend. Pl. p. 5,*
Fleckeisenus: Egoua B. Ego ua DE(uapars).]go una J. Ergo una FZ.
Ergon Acidalius. Ergo Bentleius, Reizius dedie *BDJ* michi *EJ*
V. 515. 516 Bothius interrogandi signis positus Cleaeretam dicentem
facit 515.] meam *J* ego et tuam *Reizius. et autem tuam Muellereus*
Pros. Pl. p. 59 tum tardo *Nonius* 516. Adloquendum *BD*. A[] lo-
 quendum *J* adtacendum *BDE*. ad iacendum *Nonius* tute habes *Isi-*
dorus. tu ut habes Nonius. tu ut habeas Ussingius cum Mercero tu te

CLEAERETA

Sátis dicaculá's amatrix.

PHILAEIVM

Máter, is quaestúst mihi:

Língua poscit, córpus quaerit, ánimus hortat, rés monet.

Quín pol si reposúni remum, sóla ego in castéria

Vbi quiesco, omnís familiae caúsa consistít tibi. 520

CLEAERETA

Quíd ais tu, quam ego únám uidi múlierem audacíssimam?

quae portisculus dicitur, qua et cursum et hortamenta moderatur. Plautus Asinaria: 'et meam partem ... portisculum'. — *Isidorus Originum XIX 2, 13*: porticulus: malleus in manu portatus, quo modus signumque datur remigantibus. De quo Plautus: 'ad loquendum ... porticulum'. *Ex Isidoro hauserunt Papias, Hugutio, Iohannes de Ianua, Osbernus, quorum ultimus p. 429 haec habet*: hic porticulus ... id est paruus baculus ad portandum habilis et hic portisculus ... malleolus in naui, cum quo gubernator dat signum nautis uel in una uel in gemina percussione; unde Plautus in Asinaria: 'ad loquendum uel ad taceendum tute habes portusculum'

517. *Osbernus p. 158*: dicaculus ... id est aliquantulum facundus; unde Plautus 'dicacula' inquit 'est et haec meretrix'
519. 520. *Nonius p. 85, 23*: casteria locus ubi cum nauigatio conquiescit, remi et gubernacula conquiescunt. Plautus Asinaria: 'quin pol ... tibi'. — *Placidus ad Statii Theb. VI 797*: et signo de puppe dato] 'de puppe' a gubernatore. Nam pertica est quaedam in naui, quam hortator remigum tenet. Quam si incusserit, remiges non desinunt: si deposuerit, quiescunt a labore. Hanc casteriam Plautus nominauit in Asinaria: 'quin pol ... casteria'

DE portisculum, *r ex s E.* porticulum *Isidorus, quam formam etiam Paulus p. 235, 11 et Philoxenus p. 165, 12* porticulus: *κελευστής exhibet, Festus contra p. 234^b 4 et glossa Amploniana¹ p. 361, 168 (cf. Prodrum p. 135, 5) recte portisculus V. 517. 518 in libris post 510 positi sunt 517.] dicitula J. acula E es libri mater isquestus ē ex materis questus ē B². mater is questus D. mater es questus E(materes et alt. u dubia) JZ(questus). mater est quesitus F: corr. Angelius mihi est DZ. m̄ est E. michi est J: mihist Angelius 518.]gua J querit J. querit BDE hortat Acidalius: orat libri 519. quin pulsi Nonii codd. ut vid. reposui BJ: repulsiui vel repulsui Nonius ut vid. reposui DE(bis exhibet) FZ, Placidus incasteria DEJ schasteria Turnebus Adr. IV 13 collata Hesychii glossa: *σχαστηρία ... μέρος τι ἐν τῇ νηϊ* 520. quiesco E om̄is B(i s. v. m.²)J. om̄s DE familię J. familie E cassa Acidalius constitit E. consistit tibi Nonianorum solus fere H: reliqui c. ibi vel c. cibi 521. ego om. Z audacissimam BDE*

Quótiens te uotui Árgyrippum fílium Demaéneti
 Cónpellare aut cóntractare cónloquie aut cóntui?
 Quíd dedit? quid déportari iússit ad nos? án tibi
 Vérba blanda esse aúrum rere, dícta docta pró datís? 525
 Últro amas, ultro éxpetessis, últro ad te accésí iubes.
 Íllos qui dant, eós derides: quí deludunt déperis.
 Án te id exspectáre oportet, sí quis promittát tibi,
 Té facturum díuitem, si móriatur matér sua?
 Écastor nobís periclum et fámiliae porténditur, 530
 Dum éius exspectámus mortem, né nos moriamúr fame.
 Núnc adeo nisi mi húc argenti défert uigintí minas,
 Né ille ecastor hínc trudetur lárghus lacrumarúm foras.
 Haéc dies summást quom apud me inópiast excusátio.

522. Quotiens te, te s. v. B uotui, e s. o m.²B. netui J argirip-
 pum B(g ex r) DJ². agrippum EJ¹ filiūm, ut ultima litt. videatur
 m esse ad finem non perducta D demeneti D(í ex um)EJ. deme-
 neti B 523. Compellare libri contractare D conloqui ue BE.
 colloqui ue J 524. adnos BE an tibi Reizius, Fleckeisenus: an
 tu (vel antu) tibi libri. tu tibi Bentleius, Weisius 525. rerere E.
 rere in lacuna undecim fere litt. add. m.²D 526.]tro J expetessis
 ex expetes sis B². expetes sis E adte BD accersi BDE. acersi
 J 527. illas, o s. a E. illi Scaliger dant eos, eos s. v. et dant
 in ras. B² deperis Camerarius: dederis libri. nisi quod derideris
 Z 528.] id J Ante BDE expectare DEJ Post oportet
 m.² inser. ? B siquis BDE 529.]facturum J diuitem esse
 Aldina moriatur Pylades: moritur libri mater moriatur Bothius,
 Ritschelius sua E³F, Saracenus: tua BDEJ 530. nobis E
 nobis simul cum et del. Bothius periclum Pylades, Bentleius: peri-
 clum (ex periculum ras. J) magnum libri familię J. familie E
 531. Demetrius E. Demeneti si JE³FZ expectamus EJ(ex expecta-
 nimus) neos J moriamur ex moriamus E fame ex fama D
 532. mihi BDE(m)J(michi) nisi huc argenti mi Fleckeisenus Phi-
 lologi t. 2 (a. 1847) p. 71, Muellerus Pros. Pl. p. 545. nisi mihi uiginti
 huc Fleckeisenus ibid. dubitanter defert LG frequenti apud Plautum
 usu ducti: adfert BD. affert E(cum parrula post r ras.)J 533.] ille J
 largos B lacrimarum BE 534. Versum del. Guyetus]c J
 Haec Fleckeisenus, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 45 (cf. Pseud. v. 374, Per-
 sae 34): Hic libri summast Fleckeisenus. sūme ē E³ ex sunn st, pro
 quo fuerit sumust, E. summe est JFZ(summę) quom apud me
 inopiast LG: apud (ex apud J) me inopiae (inopię D. inopie E) libri
 med Bothius, Ritschelius l. s. s. me ei Muellerus Pros. Pl. p. 545
 apud me summast Reizius apud Hermannum Elem. d. m. p. 88 med:
 inopia exclusast domo vel foras Schoellius Anal. Pl. p. 32 adn. 64, me
 inopiast exclusa (vel excussa) ilico idem nunc Ussingius versum pu-
 tat intercidisse

PHILAENIVM

Pátiar, si cibó carere mé iubes, matér mea. 535

CLEAERETA

Nón noto ted amáre qui dant quoía amentur grátia.

PHILAENIVM

Quíd si hic animus óccupatus, máter, quid faciám? mone.

CLEAERETA

Em 537. 538

Meúm caput contémples, si quidem éx re consultás tua.

PHILAENIVM

Étiam opilió qui pascit, máter, alienás ouis, 540

Áliquam habet pecúliarem, quí spem soletúr suam.

Síne med animi caúsa amare unum Árgyrippum, quém nolo.

CLEAERETA

Íntro abi: nam té quidem edepol níhil est inpudéntius.

PHILAENIVM

Aúdientem dícto, mater, próduxisti fíliam.

539. *Gellius XVIII 12, 1*: Id quoque habitum est in oratione faciendae elegantiae genus, ut pro verbis habentibus patiendi figuram agentia ponerent ac deinde haec uice inter sese mutua uerterent. Inuentius . . . Plautus . . . in *Asinaria* quoque contemples dicit pro 'contempleris': 'mecum . . . tua'. — *Nonius p. 469, 33* 'de contrariis generibus uerborum' *agens*: contempla. Accius . . . Plautus *Asinaria*: 'meum caput contemples'

535. me *m.*² s. v. *J* iubeas *Z.* iubes iubes *J* 536. Non uoto (neto *m.*²) ted amare (*ex* tedamare *m.*²) *B.* Non uoto te damare *E.* Non uotote damare *D.* Non ueto te amare *JFZ, Acidalius, Geppertus Stud. Pl. I p. 128* danunt *Fleckeisenus* quoía *Bergkius Symb. ad gramm. lat. p. 63*: *q̄ m.*² *ex* quí *B.* qua *DEJFZ.* quad *Acidalius, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 62.* qua mage *Muellerus Pros. Pl. p. 223.* quam *Koehlerus l. s. s. p. 68* amentur *ex* amantur *J* 537. Set si *Fleckeisenus, fort. recte* occupatus, s *post a er. E.* occupatus est *J* qđ *ex* qđ *B.*² quod *E* fatiam *E* *Interpungunt alii post* occupatus *vel post* mater 538. hem libri 539. mecum *Gellius* capud *DEJ* (*in caput corr.*) siquidem *BDEJ* exre *J.* e re *vel aere Gellius* 540. ó mater, ó *m.*² s. v. *ut significaretur uocativus addito B*

oues *J* 541. quia *ut vid. J* []am *J* 542. Sine med animi causa amare u. A. *LG*: Sine me amare u. a. animi causa libri argirippum, *g ex al. litt. B.* argirippum, *priore p s. v. D.* agrippum *E.* Argyrippum hunc *Muellerus Pros. Pl. p. 545* uolo *uocis l tantum legi potest J* 543. abinamte *D* nichil *EJ* impudentius *DEJ* 544. dicco *D*

LIBANVS. LEONIDA

LIBANVS

Perfidiae laudes grátiasque habémus merito mágnas, 545

Quom nóstris sycophántiis, dolís astutiisque,

Scapulárum confidéntia, uirtúte ulmorum fréti,

* * * * *

Qui aduórsum stimulos, lámminas, crucésque conpedésque,

Neruós, catenas, cárceres, numéllas, pedicas, bóias 550

Indúctoresque acérrumos gnarósque nostri térgi

[Qui saepe ante in nostras scapulas cicatrices indiderunt]

* * * * *

547. *Nonius p. 262, 3*: confidentia duritia, patientia. Plautus in *Asinaria*: 'scapularum . . . freti' 550. *Nonius p. 144, 22*: numellae machinae genus ligneum ad discrucianos noxios paratum, quo et collum et pedes immittunt. Plautus *Aulularia*: 'neruus . . . boias'. — *Osbernus p. 377*: numella . . . quoddam genus catenarum innumeris maculis contextum; unde Plautus in *Asinaria*: 'catenas carcères numellas boias ibo aduersum': cf. *ad r. 295* 551. *Collatis bilinguibus glossis hisce: Cyrilli p. 444, 15 εἰσακτής*: inductor et *Labbaei p. 91^b 'e': inductor: *ἐμβιβαστής nihil omnino ad explicandum vel emendandum h. l. proficimus**

Act. III Sc. 2 LIBANVS · LEONIDA SERVI DVO · in ead. qua praecedens v. linea B. LIBANVS LEONIDA DVO SERVI J. SERVI DVĀ E. Spat. vac. D 545. *erfidiae c. spat. in it. D. Perfidie B. Perfidie E gratiasque, q post que er. E. graciasque J* 546. *Quom BD. Cum EJ nostris, i ex a D sicophantiis B. si cophantiis J. sichophantus ut vid. E astutiisque ras. ex astutusque B. astutusque E. astutiisque m.² ex astutusque J. astutusque D* 547. *confidentia B humerorum vel armorum Saracenus: illud etiam Lambinus freci BD sprete vel in uirtutem Ussingius uirtute freti, ulmorum Ad uorsum Goellerus ad Trinumnum p. 60 Post h. v. aliquid intercidisse vidit Fleckeisenus* 549. *Qui del. Pylades, Scaliger. Quom Lambinus aduersum, r ex s E stetimus Ussingius iam minas E: cf. Lachmannus in Lucr. p. 205 conpedesque DE(ē-)J* 550. *neruus Nonius praeter O cod. carceris B(a ex e vel o)DE. carcerem Nonius, Ussingius bonas D, quod si vel in B vel in omnibus codd. legeretur, non deesset qui boias scriberet* 551. *Inductoresque Langiani, Palmerius, Acidalius: Inductoresque (do ex cer ut vid. D) libri, Hildebrandus ad Appuleium I p. 386. Inpactoresque Pareus, Ussingius acerrimos E. acerrimos m.² ex acerrimos J* 552. *V. damnat Bothius sepe BDEJ innostras DE uibices Guyetus Post h. v. lacunam esse statuit Fleckeisenus*

Eae nunc legiones, copiae exercitusque eorum
 Vi pugnando, periuriis nostris fugae potiti. 555
 Id uirtute huius conlegae meaque comitate factumst.
 Qui mest uir alter fortior ad sufferundas plagas?

LEONIDA

Edepol uirtutes qui tuas non potis es conlaudare
 Sicut ego possum, quae domi duellique male fecisti.
 Ne illa edepol pro merito tuo memorari multa possunt: 560
 Vbi fidentem fraudaueris, ubi ero infidelis fueris,
 Vbi uerbis conceptis sciens lubenter periuraris,
 Vbi parietes perfoderis, in furto ubi sis praehensus,
 Vbi saepe causam dixeris pendens aduersus octo
 Artutos, audaces uiros, ualentis uirgatores. 565

554. Hae J nunc nē J copiae ex copias D. copie E(ex proprie)J
 eorum Camerarius: forum libri. furum E³, Scutarius. lorum Pon-
 tanus 555. Vbi J Pugnando ui Fleckeisenus in ed., quam sententiam
 retractavit Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 502. Vi pugnando et
 Mohrius de sept. iamb. p. 21 per iuriis B fugae Buechelerus Nov.
 ann. vol. 87 (a. 1863) p. 772: eugae BD. euge EJ 556. collegae
 BD. college J. college E. collegaeque Muellerus Pros. Pl. p. 614 adn.
 collegaest miro modo Hermannus Elem. d. m. p. 152 Virtute id
 conlegae huius mei meaque comitate Factumst Hermannus de metris
 p. 178. Virtute id conlegae huius est meaque comitate Factum Bothius
 comittate J factum st B. Factum est J 557. mest uir alter
 fortior LG(cf. Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 358): me uir fortior
 est libri (est om. Z) qui mest uir fortior Weisius, Fleckeisenus
 sufferandas B. sufferendas D(n ex u)EJ 558. Fortasse qui uirtutes:
 cf. Ussingius non potis es LG(non iam Gertzius): nunc possis libri.
 nunc possit Scutarius, quem fere omnes secuti sunt, qui relativum esse
 rati cōlaudare E. collaudare J 559. ergo J possum F, Py-
 lades: possim BDEJZ que BDEJ domx E 560. V. ditto-
 graphia esse videtur: cf. praefatio Neilla D. Ne ille Lambinus, ut
 inde apodosis incipiat promerito BDE tuo Guyetus, Reizius:
 nunc tuo libri memorari ex memora m.² vel m.³ J possu et liga-
 tura post u, quae ns potius quam nt esse vid. D memorare multa
 possit Lambinus 561. fidem tem ex fidem m.² vel m.³ J fidum
 defraudaueris Ritschelius ap. Mohrium l. s. s. p. 21. Fuit qui confiden-
 tem frauser sis coniceret. Traditam scripturam recte def. Fleckeisenus
 Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 501 sq. hero ex ero m.² vel m.³ J
 562. libenter libri 563. parietis BDE infurto DE phensus B.
 phensus DE. prehensus J 564. sepe BDEJ aduersus libri
 565. Artutos Fleckeisenus: Astutos libri. Artitos Turnebus Adv. XXIV
 31 audaces et ualentes J iurgatores JFZ, quod etiam in B
 legi potest, corr. Pius

LIBANVS

Fateór profecto ut praédicas, Leónida, esse uéra:
 Verum édepol ne etiam túa quoque malefácta iterari múlta
 Et uéro possunt: úbi sciens fidéli infidus fúeris,
 Vbi praénsus in furtó sies manifésto et uerberátus,
 Vbi périuraris, úbi sacro manús sis admolítus, 570
 Vbi erís damno et moléstiae et dedécori saepe fúeris,
 Vbi créditum quod sít tibi datum ésse pernegáris,
 Vbi amícae quam amicó tuo fuerís magis fidélis,
 Vbi saepe ad languorém tua durítia dederis ócto
 Validós lictores, úlmeis adféctos lentis uírgis. 575
 Num mále relatast grátia, ut conlégam conlaudáui?

LEONIDA

Vt méque teque máxume atque ingénio nostro décuit.

LIBANVS

Iam omítte istaec: hoc quód rogo respónde.

LEONIDA

Rogita quód uis.

566. p̄dicas *B.* predicas *EJ.* predicis *D* Ante uera *ras. J*
 567. ne etiam tua *Camerarius*: ni etiam (nietiam *D*) tua (tuo *B*) libri.
 ne tua etiam *Lambinus*. etiam tua *Guyetus, Fleckisemus Philologi t. 2*
 (*a. 1847*) *p. 96.* Fortasse qui etiam male facta *J.* malefacta *D*
 568. uera *Weisius* fideli *m.² vel m.³ ex uideli J* inuidus *D* 568
 —570. Suspicionem movent uerba ubi sciens — periuraris, quae uersu
 non laeso eici possunt: eadem ibi habes quae uel supra uel infra eisdem
 fere uerbis dicta sunt 569. p̄nsus *E.* p̄nsus *DJ* infurto *DE.*
 infuturo *J* manifesto et *Scaliger*: et manifesto (manifestos, o ut *uid.*
ex u D) libri. manifesto *Reizius* 570. periuraris *ex* periurabis *D*
 571. damno et *Bothius, Mohrius l. s. s. p. 18*: dampno libri damno
 eris *Lachmannus* molestię *B.* molestie *E* sepe *BDEJ(m.² vel*
m.³ e corr.) 572. Post creditum *ras. J* tibi quod sit tibi *Z: corr.*
Hermolaus 573. amicę *J.* amice, a *m.³ in ras. E* 574. sepe
BDEJ adlanguorem *BDJ.* adlangorem, *alt. a ex o E.* ad langorem
FZ tua duricia *B.* tu aduritia *E* 575. Validos *ex* Validus *D*
 lictoris *B.* littoris *corr. in* lictoris *D.* littoris *E* affectos *J.*
 adfectus *Bosius.* adfectis *Acidalius* 576. Num, u *ex a B* relata
 est libri ut collegam collaudaui *BD(collaudaui).* collegam collau-
 daui *E(collagam add. m.²)FZ.* collaudaui collegam *J* 577. te que
J maxime *BDE* atque *J* ingenium nostrum *Lambinus*
 578. istaec *Schmidtus de pron. dem. form. p. 79*: ista atque libri (*ras.*
post ista J) quid uis *DF*(quiduis) Rogita q[*J*

LIBANVS

Argénti uigintí minas habés nunc?

LEONIDA

Arioláre.

Edepól senem Demaénetum lepidúm fuisse nóbis: 580

Vt ádsimulabat Saúream med ésse quam facéte.

Nimis aégre risu mé continui, ubi hóspitem inclamáuit,

Quod sése absente míhi fidem habére nolúisset.

[Ut mémoriter me Saúream uocábat atriénsem]

LIBANVS

Manedúm.

LEONIDA

Quid est?

LIBANVS

Philaénium estne haec quae íntus exit átque 585

Vna Argyrippus?

LEONIDA

Opprime os: is ést. subauscultémus.

579. habes nunc *Muellerus Pros. Pl. p. 642 (cf. Add. p. 103)*: habesne libri (habes ne *EJ*), habesne tu *Rylades* hariolare *BDE* 580. demenetum *D*. demenetum *B* demenetum *E*. de menetum *J* 581.]auream [] esse *J* adsimilabat *E* med esse *Camerarius, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 35*: me esse libri. me is esse *Umpfenbachius Mel. p. 27* quem *BDE* facete *ex* facerete *E*. facere *Z: corr. Hermannus De structura cf. Fudmannus Nov. ann. vol. 97 (a. 1868) p. 845 et Brixius ibid. vol. 101 (a. 1870) p. 778* 582.] egre risu [] contiui *J* egre *E* risu me *Hermannus Elem. d. m. p. 154*: risum libri. *De caesura cf. Mohrius p. 13* Post hospitem *ras. J* 583.] absente [] hi *J* sese *Gruterus, Reizius: se libri. sepe Muellerus Add. ad Pros. Plaut. p. 114 adn. sed Ritschelius Nov. exc. p. 51* ^m *E* habere *ex* habuisse *E* noluisse, *ss e corr. D* 584. *Hunc v., quem Fleckeisenus post 581 ponit, parallelum esse versus 581 vidit R. Muellerus de Plauti Epidico thes. III*] mem[] sauream *J* memoriter *E* locabat *J* 585. Mane dum *BEJ* quod est *E* philenium libri (philenium *E*) est ne *BEJ* hec *B*. ñ *E*. hec *ex* hic-*m.*¹ *ut vid. D*. hec *J*. illaec *Ussingius*. istaec *Muellerus Pros. Pl. p. 303 (Phileniumne est haec huc idem ibid.)* que *BD*. q̄ *J*. que *E* exit atque *Bothius: exit libri* 586. Una Argyrippus *Bothius: Atque (Atque J) argirippus (argyrippus m.² ex agyrippus J. arrgirippus B. agirippus E) una libri. Atque Argyrippus Reizius, Weisius opprime D* os opprime *Camerarius, Muellerus l. s. s.* sub auscultemus *E*. subauscultemus *B*. sub auscultemus *D*

LIBANVS

Lacrumántem laciniá tenet lacrumáns. quidnam esse dícam?
Tacite aúscultemus.

LEONIDA

Áttatae: modo hércle in mentem uénit:
Nimis uéllem habere pérticam.

LIBANVS

Quoi rei?

LEONIDA

Qui uerberárem

Asinós, si forte occéperint clamáre hinc ex crumína. 590

ARGYRIPPVS. PHILAENIVM. LIBANVS. LEONIDA

ARGYRIPPVS

Quor mé retentas?

PHILAENIVM

Quía tui amáns abeuntis égeo:

Mane sís.

ARGYRIPPVS

Vale.

592. *Nonius p. 349, 35 de manere verbi significationibus variis agens affert etiam: Plautus in Asinaria: 'uale. — aliquanto ... maneres'*

587.]erumantem *J* *Pers. om. EFZ* Lacrimantem *E* lacrumans
J lacrimans *E* quid nam *BE*. q id nam *D*. Qđ nam *J* 588.
Versum del. Guyetus Leon. pers. initio add. BD, Acidalius]te J.
tace tu *Bozhornius Leon. atat F. Li. Attate BD. Li. At tate E.*
Lib. at at JZ(atat): corr. Angelius inmentem E 589.]mis *J*
Lib. Quoi F, Angelius: Leon. Quo cui B. Leon. cui quoi E. Leon. quoi
Z. Leon. cui DJ Leon. Qui F, Angelius: Liban. Qui BDEJZ

590.]sinos *J* hinc *om. J* excrumina *E*

Act. III Sc. 3 ADVLESCENS · MERETRIX SERVI DVO · in
ead. qua praecedens v. linea B. ADVLESCENS · MERETRIX · SERVI ·
E. ARGYRIPPVS · PHILENVM · LEON · LIB · SERVI DVO J. Om
D spat. relicto Scaenam multo breviorē fuisse suspicatur Muellerus
Pros. Pl. p. 319 591. *Cur libri (ur c. spat. D) amantis pro abeuntis*
Seyffertus Stud. Pl. p. 1 *égeo m.² ex ego J* 592. *Mane sis ad-*
didimus: om. libri, Nonius

PHILAEIVM

Aliquanto ámplius ualérem, si hic manéres.

ARGYRIPPVS

Salué.

PHILAEIVM

Saluere mé iubes, quoi tu ábiens adfers mórbum.

ARGYRIPPVS

Matér supremam míhi tua dixít, domum ire iússit.

PHILAEIVM

Acérbum funus fíliae faciét, si te caréndumst.

595

LIBANVS

Homo hércle hinc exclusíst foras.

LEONIDA

Ita rés est.

ARGYRIPPVS

Mitte quaéso.

PHILAEIVM

Quo nunc abis? quin tu híc manes?

ARGYRIPPVS

Nox sí uoles manébo.

LIBANVS

Audín hunc opera ut lárghus est noctúrna? nunc enim ésse
Negótiosum intérdius uidélicet Solónem,

ah quanto *Pylades*. aliquantod *Bothius*. pol aliquanto *Fleckeisenus*. at aliquanto *Quicheratius ad Nonium*. aliquanto ego *Ussingius* maneres *ex egeres E* 593. salue re *B* quoi (s. v. cui) *B*. quoi cui *E*. cui *D*(cuiu)*J* affers *FZ*: offers *BDE*, *Ussingius*. effers *J* 594. Mater, *M ex S D* supremam *Turnebus Adv. III 12*, *Scaliger*: supremum libri (suppreum *D*. suppmum *BJ* (] s.), quod def. *I. Schegkius* 'Observationum et emendat. praemissa' *Francof. a. 1590 p. 23 sq.* michi tua *EJ*. tua mihi *Lomanus Spec. cr. p. 18* Ante iussit *er. d B* 595. funus *ex fumus m.² J* filie *E* 'faciet' 'filiae, ili *ex aci D* site *BD* carendum est libri 596.]mo *J* exclusus est *BDEJ*(e.). extrusust *Lambinus*, sed cf. *Langenus p. 251* mitte *ex* mitto *D* queso *BE*. queso *DJ* 597. Quo []c *J* mane *F*. nox *Lipsius Ant. lect. II 7*, *Scaliger*: mox libri 598. Audin tu hunc *Beckerus in Studemundi Studiis p. 271 itemque cditt. veteres* hunc, n s. v. *D* esse *Muellerus Pros. Pl. p. 280*: est libri. hic est *Cammerarius* 599. Negotiosum *Muellerus l. s. s.*: Negotiosus libri. *Muellerum secuti sumus, quamquam uidelicet facit ut dubitemus* inter dius *E*. interdus *BJ* interdus negotiosus *Bothius, Fleckeisenus* Le. Videlicet *Weisius* solon est *JE³FZ*

Legés ut conscribát, quibus se pópulus teneat. gérrae: 600
 Qui sése parere ádparent huius légibus, profécto,
 Numquám bonae frugí sient, diés noctesque pótent.

LEONIDA

Ne iste hércle ab ista nón pedem discédát, si licéssit,
 Qui núnc festinat átque ab hac minátur sese abíre.

LIBANVS

Sermóni iam finém face tuo: huíus sermonem accípiam. 605

ARGYRIPPVS

Valé.

PHILAEIVM

Quo properas?

ARGYRIPPVS

Béne uale: apud Órcum te uidébo:

Nam equidém me iam quantúm potest a uíta abiudicábo.

PHILAEIVM

Quor tu, óbsecro, inmeritó meo me mórti dedere óptas?

ARGYRIPPVS

Egon té? quam si ego intéllegam defícere uita, iam ípse
 Vitám meam tibi lárgiar et dé mea ad tuam áddam. 610

600. 601. *Nonius p. 118, 24*: gerrae nugae, ineptiae; et sunt gerrae fascini, qui sic in Naxo insula Veneris ab incolis appellantur. *Plautus Asinaria*: 'gerrae! . . . profecto'. — *Osbernus p. 261^b sq.*: gerra nuga uel nugator. *Plautus*: 'gerrae, qui sese apparere parent huius legibus' 603. *Osbernus p. 328^b*: licescit licet. *Plautus*: 'discedat ergo, si licescit'

600.]es J gerre EJ. Li. Gerrae Weisius 601. se esperare vel se sperare vel sesperare Nonius se se E parere ex aparere ras. E. parere, ultima e pallido atr. scripta J apparent BDE, Nonius. aparent J 602. bonę BJ. bone E. bone, o ex e D fruge DE 603. Neiste D discedat m.² ex discat J silices sit BD licescit Osbernus 604. atque atque J se se E 605. iam, i in lit. B tuo face Lomanus Spec. cr. p. 18 excipiam Guyetus 606. Pers. Phil. et Arg. intra v. om. BDE orchum BDEJ uidebo, b ex al. litt. DJ 607. potis Fleckeisenus auita BDEJ 608. Cur libri immerito DJ 609. Egón te Richterus, Lomanus Spec. cr. p. 19: Ego te libri si ego Fleckeisenus: si libri. si umquam Guyetus. si te Bentleius, qui pro quam cum Pareo scribens intelligam EJ 610. lagiar J demea BJ adtua E

PHILAEIVM

Quor érgo minitarís mihi te útam esse amissúrum?
 Nam quíd me facturám putas, si istúe quod dicis fáxis?
 Certúmst efficére in me ómnia eadém quae tu in te fáxis.

ARGYRIPPVS

O melle dolci dúlcior tu's.

PHILAEIVM

Cérte enim tu mihi úta's:

Compléctere.

ARGYRIPPVS

Fació lubens.

PHILAEIVM

Vtinám sic efferámur. 615

LEONIDA

O Líbane, ut misere miser homost qui amát!

LIBANVS

Immo hercle uéro

Qui péndet multost míserior.

LEONIDA

Scio quí periculum féci.

Circúmsistamus: álter hinc, hinc álter adpellémus.

LIBANVS

Ere, sálue: sed num fímus est haec múlier quam amplexáre?

611. Cur *libri* ergo, r s. v. B mihi *Lomanus* p. 18: tibi *libri* .
 amissuram corr. in amissurum D 613. Certumst *Lachmannus*: Mihi
 (Michi *EJ*) certum est *libri*. mi est certum *Bentleius* est del. *Bothius*,
 contra usum in me omnia *DE*. omnia in me *Fleckeisenus*, *Reizius*
 tandem *EJFZ* quæ *BEJ* inte *BDEJ* 614. Oh *BDJ* dolci
B² ut vid., *Z*: dulce *B¹DEJF'* dulcior *E* tu's *Fleckeisenus*: mihi
 tu es *BDFZ*. tu mihi tu es *E(m)J*(tues). Phil. mihi *Ussingius*
 certæ *D* mihi uita's *Fleckeisenus*: uita es (est *J*) mihi (in *E*) *libri*.
 uita's *Bothius*, *Ussingius* 615. Compléctere *BDJ* fatio *E* offeramur
J 616. Libane, Libane *Camerarius*. mi Libane vel Libane mi
Muellerus Pros. Pl. p. 679 inter alia ut misere miser homost *LG*: ut
 miser est homo *libri*. ut miser is est homo *Fleckeisenus*. miser ut est
 homo *Bothius* *Versum ut corrígat Hermannus in fine add.* potius
 617. multo est *libri* *Integrum v. Libano dat Fleckeisenus* quia *E*
 618. *Lib. pers. praem. Acidalius* Circum sistamus *BDJ*
 appellemus *BDE*. apellemus *J* 619. Lib. Here salue sed *F*. Lib.
 Here saluete sed *Z*. Here salue. Sed *J*. Ere (Here *BD*. Tere *E*) salue.
 Lib. Sed (set *E*) *BDE* ñ *E* sumus *J* *S.* est 3—4 *litt. er.*
D: conici potest haec ibi scriptum fuisse hæc mulier *E*. hec mulier *J*.

ARGYRIPPVS

Quidúm?

LIBANVS

Quia oculi súnť tibi lacrumántes, eo rogáui. 620

ARGYRIPPVS

Patrónus qui uobís fuit futúrus, perdidístis.

LIBANVS

Equidem hércle nullum pérdidi, ideó quia numquam ullum
hábuí.

LEONIDA

Philaénium, salué.

PHILAENIVM

Dabunt di quae uelitís uobís.

LEONIDA

Noctém tuam et uiní cadum uelím, si optata fíant.

ARGYRIPPVS

Verbúm caue faxis, uérbero.

LEONIDA

Tibi équidem, nõn mihi ópto. 625

ARGYRIPPVS

Tum tu ígitur loquere quód lubet.

LEONIDA

Hunc hércle uerberáre.

LIBANVS

Quisnam ístuc adcredát tibi, cinaéde calamistráte?

Tun uérberes, qui pró cibo habeás te uerberári?

mulier haec *D* quam [*J* 620. Qui dum *BEJ* tibi sunt *JF* lacrumantis *BD*(ex lacrumantes)*E*. lacrimantes, u s. i *J* eo *DB*(ex ego), *Scaliger*: ego *EJFZ* 621. fuit om. *D* 622. horele *E* id eo *E* nullū ūquā *D* 623. Philenium libri oabunt *E* dii *J* que *BDEJ* 624. Leon. *praem. Acidalius*: Lib. libri 625. Leon. *pers. restituit Acidalius*: Libani exhibent libri tibi equidem non m¹ opto in ras., ubi hunc hercle uerberare scriptum fuerat *E* michi *J* 626. loquere *E* t quid qđ *D* iubet *E* Leon. *pers. restituit Acidalius*: Lib. exhibent libri ercle *B* 627. Lib. *pers. rest. Acidalius*: Leon. exhibent libri Quis nam *B*. Quis nam *D* accredit *J* cinede *BDEJ* calamistra te *E*. calamistrate, la s. v. *D* 628. cibod *Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 78*

ARGYRIPPVS

Vt uóstrae fortunaé meis praecedunt, Libane, lónge,
Hodié qui numquam ad uésperum uiuám.

LIBANVS

Quapropter, quaéso? 630

ARGYRIPPVS

Quia ego hánc amo et med haéc amat: huic quód dem nus-
quam quícquamst:

Hinc méd amantem ex aédibus eiécit huius máter.

Argénti uigintí minae med ad mortem adpulérunt,

Quas hódie adulescens Díabolus ipsí daturus díxit,

Vt hánc ne quoquam mítteret nisi ad se hunc annum tótum. 635

Vidétin uigintí minae quid póllent quidue póssunt?

Ille quí illas perdit sáluos est: ego quí non perdo péreo.

LIBANVS

Iam dédit argentum?

629. ρ quā *supra* Vt D urāe D. urē BJ. urē E fortune J. fortune DE precedunt BDE. precedunt J 630. Hodie qui *Camerarius*: Qui hodie *libri*. Qui hoc die *Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 93* hodie usque ad Z. numquam hodie usque ad *Pylades*. hodie numquam usque *vel* numquam hodie usque *Muellerus Pros. Pl. p. 753* ad uesperum EJ qua propter EJ quēso BDEJ 631. et med haec *Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 41*: et haec (hęc EJ) me *libri*. et haec med *Guyetus*. et itidem haec me *Fleckeisenus*. et haec me contra *Muellerus Pros. Plaut. p. 319*. et me autem haec *vel* et me haec autem *Ritschelius l. s. s.: cf. v. 632* quid J nusquam FZ: numquam BDE (nunquam) J quicquam est *libri* (est m. recentiore add. J) 632. Quia hinc me amantem *Muellerus Pros. Pl. p. 766*, quia *ex v. 631* *adscito ceterisque eiectis* Hinc me damantem EZ. Hinc me clamantem JF. Hinc modo me amantem *Umpfenbachius Mcl. p. 38* ex aedibus BJ. ex edibus E eiecit *Fleckeisenus*: delegit *libri*. deiecit *Camerarius*. abegit *Aldina. Cogitari potest etiam de* exegit 633. uiginti s. v. B². uigintē J minē EJ med 'ex *Palatinis*' *Pareus*: me *libri*. Cf. *Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 35* ad mortem DEJ. ad mortem B ad mortem me *Fleckeisenus*: unae me ad mortem *Muellerus Pros. Plaut. p. 728* appulerunt *libri* 634. *Fortasse* ipsi adulescens *Diabolus* hodie. *Mohrius de septenario iamb. p. 29* hoc die adulescens *Diabolus* ei adolescens DJ (ex adulescens). adulescens, sc post o del. E daturum F, *Kienitzius Nov. ann. t. 117 (a. 1878) p. 848*. daturus def. praeter alios *Lipsius Ant. lect. II 7* 635. hanc ex hanc E nequoquam D. nequo quam E. nequoquam, i s. v. B nis adse E 636. Videt in BE minē EJ quid ue B. quid ne J 637. quid D illas ex ille sal D perdidit J salus *libri* perdor, alt. r er. B

ARGYRIPPVS

Nón dedit.

LIBANVS

Bono ánimo es, ne formída.

LEONIDA

Secéde huc, Libane: té uolo.

LIBANVS

Si quíd uis.

ARGYRIPPVS

Obsecró uos,

Eadem ístac opera suáuiust compléxos fabulári. 640

LIBANVS

Non ómnia eadem aeque ómnibus, ere, suáuia esse scíto.

Vobís est suaue amántibus compléxos fabulári:

Ego cónplexum huius níl moror, meum autem hic aspernátur.

Proinde ístuc facias ípse, quod faciámus nobis suádes.

ARGYRIPPVS

Ego uéro et quidem edepól lubens: intérea, si uidétur, 645

Concéditte istuc.

LEONIDA

Vín erum delúdi?

LIBANVS

Dignust sáne.

LEONIDA

Vin faciám ut te Philaénium praesénte hoc amplexétur?

639. Se cede *J* siquid *BDE* Ar. Si quid uis, obsecro *Acidalius*
 640. suauius est *libri* complexos *BDJ* 641. 642. *desunt in EJJ*:
cf. Goetzius Anal. Plaut. p. 73 641. eadem omnia *Z*: *corr. Pylades*
aeque Angelius: atque *BDZ* here *BZ* scito, t s. v. *D* 642. com-
 plexos *BDZ* 643. *Versum obelo notat Guyetus Arg. pers. praem.*
BDE complexum *BDJ* nihil *BD*. nichil *EJ* meum *Z*:
Leou. Meum BDEJ (Meum ex Mecum) F hic *Pylades*: haec (*hec*
E. hec J) *libri* 644. Proin tu *Fuhrmannus Nov. annal. t. 97 (a.*
1868) p. 854. Pro inde *J* istuc *Saracenus*: istud *libri. Cf. Schmidtius*
de pronom. dem. form. p. 84 facias *ex* facies *D* ipse, s *ex al.*
litt. D 645. edepol, *alt. e ex o D* iubens *E* *Post* lubens *pers.*
spat. sex fere litterarum D 646. Vin erum *B²*. Vinerum *B¹DE*.
 Vin herum *J* dignust *Pius*: dignum est *libri* 647. Vin *ex* *Vim*
ras. E fatiam *E* ut te *Lomanus Spec. crit. p. 19*: ut me *libri*
 philenium *libri* psente *BD*. presente *EJ*

LIBANVS

Cupio hèrele.

LEONIDA

Sequere hac.

ARGYRIPPVS

Écquid est salutis? satis locuti.

LEONIDA

Auscultate atque operám date et mea dicta deuorate.

Primum ómnium seruós tuos nos ésse non negámus: 650

Sed sí tibi uiginti minae argénti proferéntur,

Quo nós uocabis nómine?

ARGYRIPPVS

Libértos.

LEONIDA

Non patrónos?

ARGYRIPPVS

Id pótius.

LEONIDA

Viginti minae hic insunt in erumína:

Hasce égo si uis nunc tibi dabo.

ARGYRIPPVS

Di té seruassint sémper,

Custós erilis, decus popli, thesaurus copiárum, 655

Salus ínterioris córporis amórisque inperátor:

649. *Nonius p. 454, 13*: deuorari non solum cibus gutture, sed et uox auribus potest. Plautus in *Asinaria*: 'auscultate ... deuorate'

648. ec quid est *BD*. ec quidem *E*. ec quidem *J*. ecquid *FZ* satis *om. EZ* satis locuti? *editorum plerique* 649. Ausculta te *D* iam oscultate *Beutleius* ei mea *E* 651. Sed si tibi *Z*: Sed tibi si, si *m.² s. v. B*. Sed tibi *DEJ*. si tibi *F* minç *EJ* 652. *Leon. add. B²E³: om. B¹DE¹J* 653. *Arg. pers. add. B²E³: om. B¹DE¹J* minç *DEJ* insunt, in *s. v. E*. sunt *F* incrumina *BDE*. incrimina *J* 654. Hasce *Schmidtius de form. pron. dem. p. 36*: Hac *D*. Has *BEJFZ* ergo *D* nunc tibi *Fleckeisenus*: tibi libri dii *J* seruas sint *BE* 655. herilis *BDJ*. herilis *ex hericlis E* decus *m.² ex decum ut vid. J* pti *D*. popli *J* thesaurus, n *s. v. m.²B*. thesaurus *J* 656. interioris corporis *DEJFZ*. interioris hominis *B*. *Utrumque quin corruptum sit non dubitamus: fortasse uitae cordis corporis scribendum. interior corporis Bothius. uitae, rex cupidinis Goetzius*

Hic póne, hic istam cónloca crumínam in collo pláne.

LEONIDA

Nolo égo te, qui erus sís mihi, onus ístuc sustinére.

ARGYRIPPVS

Quin tú labore líberas te atque ístam inponis ín me?

LEONIDA

Ego báulabo, tu út decet dominum ánte me ito inánis. 660

ARGYRIPPVS

Quid núnc?

LEONIDA

Quid est?

ARGYRIPPVS

Quin trádis huc crumínam erum pressátum?

LEONIDA

Hanc quóí daturu's hánc iube petere átque orare mécum:
Nam ístuc procliuést quó iubes me pláne conlocáre.

PHILAEIVM

Da, méus ocellus, méa rosa, mi ánime, mea uohúptas,
Leónida, argentúm mihi: ne nós diiunge amántis. 665

LEONIDA

Dic ígitur me passérculum, gallínám, coturnícem,

660. *Nonius* p. 79, 10: baiulare ferre. Plautus *Asinaria*: 'ego . . . inanis'

Nov. annal. vol. 113 (a. 1876) p. 360 dubitanter. interioris mominis
Ussingius imperator libri 657. colloca *DEJ* in collo *DEJ*
658. ergo *D* herus *DEJ* in *E*. michi *J* honus ex bonus *J*
659. laboræ *D* imponis *EJ* in me *E* 660. tu ut (tutu *P*) decet
dolonum *Nonius* meito *E*. te ito *Z*: corr. *Hermolaus* 661. *V. obelo*
notat Guyetus Le. Quid est? Arg. Quin *Scaliger, Pareus*: quid est
quin libri hac *JF* crumina *J* erum pressatum *Pylades* (impres-
satum), *Camerarius*: p̄ssatum erum *BDE*. impressatum herum *JF*
662.]be *J* *Pers. om. BDE*, add. *E³FZ* cui *BDE* daturus libri
Post daturus una litt. (fort. p litterae caput) er. D 663. *V. obelo*
notat Guyetus istuc ex istac ut vid. *J* procliu est libri quo *Us-*
singius: quod libri me om. *Z*: add. *Hermolaus* clocare *D*. collo-
care *J* 664. animę *E*. animæ *D*. animae *B* meus animus *Pylades*,
Lomanus Spec. crit. p. 19. da mi anime *Camerarius*. mi animule *Bent-*
leius ad Eun. III 5, 12 665. michi *EJ* nenos *J* diiunge *Fleck-*
eisenus: deiunge libri (de iunge *J*) 666. Dic me igitur tuum *Bothius*,
Lachmannus ad Lucr. p. 251, Muellerus Nov. ann. vol. 83 (a. 1861) p. 271
me *Guyetus, Bentleius ad Hor. Serm. II 3, 259 et in ep. ad Kuste-*

Agnéllum, haedillum mé tuom dic ésse uel uitéllum:
Praehénde auriculis, cómpara labélla cum labéllis.

ARGYRIPPVS

Ten aúsculetur, uérbero?

LEONIDA

Quam uéro indignum uísumst?

Atquí pol hodie nó n ferēs, ní gēna confricántur. 670

ARGYRIPPVS

Quiduí egestas íperat: fricéntur. dan quod óro?

PHILAEIVM

Age, mí Leonida, óbsecro, fer amánti ero salútem:

Redime ístoc benefició te ab hoc et tibi eme hunc isto argéto.

LEONIDA

Nimis bélla's atque amábilis: et si hóc meum esset, hódie
Numquám me orares quín darem. illúm te orare méliust: 675
Illíc hánc mihi seruandám dedit: ei sáne, bella, bélle.
Cape hóc sis, Libane.

667. *Osbernus p. 183*: haedillus . . . unde Plautus in *Asinaria*: 'agnellum me tuum dic esse haedillum et uitellum' 668. *Nonius p. 255, 29*: comparare est sociare, coniungere . . . Plautus in *Asinaria*: 'prehende . . . labellis'

rum p. 29 additamentorum ad Bentl. et doctorum virorum epp. a Friedemann Lipsiae a. 1825 ed.: me tuum libri 667. hedillum B. hedillum DE. (de ut vid. er.) he dillum J tuum libri, *Osbernus* (metuum D) 668. Prehende BDE, *Nonius*. Prende J auriculas FZ, *Nonii Aldina* compara B, *Nonius*. cópara ED (priore a ex o). at collabra in marg. E³ 669. osculetur libri in dignum D uisum est libri 670. At qui BEJ confricantur E³FZ: confringantur, alt. n s. v. J. confringantur at. confricantur B. confringantur at. confringantur E. confringantur ADOŁ confringantur D 671. Quid uis BDEJ egestas D imperat libri dan *Sauppius Ind. lectt. Gott. a. 1858/59 p. 11*, *Ussingius* (qui mavult modo des vel modo det): dant BDE. da nunc JFZ. dane *Gruterus*, *Bothius*, *Fleckeisenus* 672. feramanti E hero J 673. beneficio *Ritschelius Opusc. phil. vol. 2 p. 718*: beneficio DJFZ. beneficio BE. benefacto *Bothius* abhoc EJ 674. bella es (es ex ē B²) libri esset meum EJJFZ 675. me orares, b post a er. D. meo rares B. me orarē E. morarem J (e corr.) E³F, *Fleckeisenus*. remorarem Z. Cf. *Langenus p. 64* .i. libanum supra illum BD orarest *Fleckeisenus* meli ust E. melius est J 676. p ille supra Illic D .i. cruminā supra hanc BD Ille hanc *Bothius* m E. michi J ei *Pareus*: i ex et B. et reliqui belle fort. ex belle ras. B 677. Capie ut vid. J

ARGYRIPPVS

Fúrcifer, etiám me delusísti?

LEONIDA

Numquam hércle facerem, génua ni tam néquiter fricáres.
Age sís tuam partem núnciam hunc delúde atque amplexáre
hanc.

LIBANVS

Taceás, me spectes.

ARGYRIPPVS

Quím ad hunc, Philaénium, adgredímur, 680
Virúm quidem pol óptimum et non símitem furis húius?

LIBANVS

Inámbulandumst: núnc mihi uicíssim supplicábunt.

ARGYRIPPVS

Quaeso hércle, Libane, sís erum tuis fáctis sospitári,
Da míhi istas uigintí minas: uidés me amantem egére.

LIBANVS

Vidébitur: factúm uolo: redíto huc conticínio. 685

685. *Varro de lingua lat. VI 53 (p. 190 ed. Speng.):* 'Intepestam' Aelius dicebat cum tempus agendi est nullum, quod alii 'concupium' appellarunt quod omnes fere tunc cubarent; alii ab eo quod sileretur 'silentium noctis', quod ... Plautus tempus 'conticinium'; scribit enim: 'uidebimus ... conticinio'. — *Idem 'de temporibus' agens VII 95 (p. 356 sq.):* Apud Plautum ... in Asinaria 'uidebitur ... conticinno'. Putem (conticinno putem *ex conticiunoputem cod.*) a

678. *Pers. om. BDE* genuanitam E ni tam *ex* uitam J 679. tuam partem *Fleckeisenus*: tu in partem libri (in partem EFZ) nunc iam libri 680. Taceas, ace *ex* eu., *incerta tertia littera E* Post Taceas *duae litt. dubiae, fort. te J* ad hunc E³, *Camerarius*, adhuc B: adhuc DEFZ. ad huc J philenium libri 681.]rum J optimum BDEJ simile E 682. Inambulandum est libri (In ambulandum est B. est *ut vid. ante est er. J*) m E. michi J 683. *Leon. pers. praem. BDE* Queso BJ. Queso DE Libane E, quasi nota *pers. esset, sed er. postea lin.* herum J sospitare imperatice *Scaliger* 684. m E. michi J ui des E meam ante megere B. me ante me gere D. meam ante mergere EJFZ: *corr. Saracenus* 685. uidebimus *priore loco apographa, velut cod. Laur. 51, 5, et Victorii collatio unici Varronis libri; ipse enim cod. Laurentianus ibi nunc mutilatus est* ad reditum Varro altero loco huc *om. Varro utrobique conticinio J (ti s. v.) FZ, Osbernus, Placidus. conticinno BD (alt. e e corr.) E, Varronis altero loco codex, Ussingius. conticinno priore Varronis loco cod. Laur. 51, 5: cf. praefatio*

Nunc ístanc tantispér iube petere átque orare mécum.

PHILAEIVM

Amádone exorárier uis téd an ausculádo?

LIBANVS

Enimuéro utrumque.

PHILAEIVM

Ego óbsecro te, utrúmque nostrum sérua.

ARGYRIPPVS

O Líbane, mi patróne, mihi trade ístuc: magis decórumst
Libértum potius quám patronum onus ín uia portáre. 690

PHILAEIVM

Mi Líbane, ocellus aúreus, donúm decusque amóris,
Amábo, faciam quód uoles, da ístuc argentum nóbis.

LIBANVS

Dic ígitur med anáticulam, colúmbam uel catéllum,

conticescendo conticinnum (*conticinnam eod.*) siue ut Opilius scribit, ab eo, cum conticuerunt homines. — *Osbernus p. 149^a*: conticinium: hora qua omnes conticescunt. Plautus: 'factum uolo redire huc conticiniu'. *Ad hunc locum magna cum probabilitate Deuerlingius rettulit Placidi p. 28, 17 glossam conticiniu*: tempore noctis post galli cantum, quando cecinit et conticuit 686. *Tantisper hinc excerptum in glossario Plautino Ritschelii Opusc. phil. t. 2 p. 234: cf. p. 239* 693. 694. *Osbernus p. 352*: monedula .ae id est auis quaedam, quae alio modo causa (*Maius Itolorum 'gazza' confert*) dicitur; unde Plautus: 'dic me anaticulam ... hirundinem uel monedulam'

686. Quidem *pro nunc ut vid. J* istanc, n s. v. B. istam nunc *EZ*: *corr. Hermolaus* tantisper (*sic glossar. Plautinum*) iube *Pylades*: tantis periube *ex* tantis periubes *ras. B.* tantis periubes *DE.* tantisque iubes *J.* tantisper iubes *Z.* tantisper iubas *F* meum *Z*: *corr. Pius*
687. Amádone ne *BDEJ* uis téd *Reizius, Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 35*: uis te *B* (*ex iuste*) *JFZ.* iuste *DE.* te uis *Pylades, Fleckeisenus.* uis te a me *Muellerus Pros. Pl. p. 740* osculando libri (*anosculando J*) 688. Innumero *EJ.* immo uero *FZ* ergo *D* ergo obsecro te et utrumque *Lambinus* te *Bothius*: te et tu *B.* et tu *DEJFZ* utrumque, r *ex c ut vid. D* 689. mi *Camerarius*: mihi libri (*m^l E. michi J*) michi *EJ* Li. Magis *JE³FZ* decorū st *B.* decorū est *J* 690. honus *J* inuia *BDEJ* 691. O Libane *Z* ocellus *ex* ocellus *J* donum *ex* docnum *E* 692. fatiam *E* *De interpungendi ratione cf. Seyffertus Stud. Plaut. p. 14* 693. med *Guyetus, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 35*: me libri praeter *FZ*, qui mihi te, et *Osbernus, unde* me mihi *Camerarius.* mepte *Meursius.* me tuam

Hirúndinem, monéculam, passérculum, putillum.

Fac próserpentem béstiam me, dúplicem ut habeam lí-
guam: 695

Circúmdato me bráchiis, meum cóllum circumplécte.

ARGYRIPPVS

Ten cónplectatur, cárnufex?

LIBANVS

Quam uéro indignus uídeor?

Ne istúc nequiquam díxeris in mé tam indignum díctum:
Vehés pol me hodie, sí quidem hoc argéntum ferre spéras.

ARGYRIPPVS

Ten égo ueham?

LIBANVS

Tun hóc feras argéntum hinc aliter á me? 700

ARGYRIPPVS

Perii hércle uero: sí quidemst decórum erum uehere séruom,
Inscénde.

Bothius ex Langianis (me tuā niticulam) aneticulam *ex* aniticulam
B. aniticulam *D*(mea niticulam)*EJF.* anaticulam *Z,* *Osbernus:* cf.
Lachmannus in Lucr. p. 16 694. monerulā *B*(n ex r)*DEJ.* † mon-
nedulā s. v. *BD*(d ex t). monedulam *Osbernus, E³FZ.* *Tuentur r litt.*
Lipsius Ant. lectt. V 13 et Lachmannus in Lucr. p. 205 passerculum,
putillum *Scaliger in Catalect. p. 245 ed. Lugd. a. 1617:* putillum pas-
serculum *libri.* passerculum pusillum *Camerarius.* columbulam catel-
lum *vel* putillum passerillum *Bentleius in epist. ad Kusterum p. 29*
695. Face *Fleckeisenus* proserpente *BD.* pro serpente *J* me
duplicem *J* (pl e corr.) *E³FZ:* eduplicem *BDE* linguam, u *ex*
a *D* 696. Circumdato me *Pylades:* circumdatoque *F, Langiani,*
Saracenus. Circumdatorque me *B.* Circumdatorque me *DE* (Circum-
datorque). Circumdatorque *JZ* brachiis *libri* meum, u *ex* o *D*
collū *ex collo ut vid. E³.* colle *J* circumplectere *J* (*sec. e*
s. v. m.²) *F* 697. cōplectatur, u *ex* o *D* carnifex *B* indignus
D. indignos *J* 698. ne quiquam *E.* nequicquam *J* in me tam
indignum dictum *Bothius:* tam indignum dictum in me (inme *BE*)
libri. tam indignum dictum tu in me *Camerarius* 699. Ve hes *E*
me hodie *Guyetus:* hodie me *libri* siquidem *BDEJ* speras
Muellerus Add. ad Pros. Plaut. p. 121: speres *libri* 700. Ten ego
rubricator ex Te nego *E* ueham *B* feras *om. D.* feceras, ce *del.*
m.¹ E hinc aliter *Camerarius:* aliter *libri* ame *BDEJ* 701.
Peri *DEZ* uero: si *LG:* si uerum *libri.* uerum si *Lambinus, Fleck-*
eisenus. siue erum *Bothius.* sin erum *Ussingius altero erum deleto.* etsi
uero hau *Langenus Symb. p. 100* quidem est *libri* herum *E.*
/// herum (est er.) *J* seruam *J* 702. Inscénde, *m.³ n inserta et c*
e corr. E

LIBANVS

Sic istí solent supérbi subdomári.

Adsta ígitur, ut consuétus es puer ólim: scin ut dícam?
Em síc. abi, laudo: né te equo magis ést equos nullus sápiens.

ARGYRIPIVS

Inscénde actutum.

LIBANVS

Ego féccero. em, quid istúc est? ut tu incédís? 705
Demam hércle iam tibi de hórdeo, tolútím ni badízás.

ARGYRIPIVS

Amábo, Libane, iám sat est.

LIBANVS

Numquam hércle hodie exorábís.
Nam iám calcari quádrupedo agitábo aduorsum cliuom,

706. *Nonius p. 4, 1*: tolutum dicitur quasi uolutim uel uolubiliter. Plautus *Asinaria*: 'demam ... badizas'. — *Osbernus p. 275^b*: hymnibalizare: hymnire. Plautus: 'demam de hordeo tuo hodie ut hymnibalizes' 708. *Osbernus p. 412*: quadrupedius ... unde Plautus in *Amphitrione*: 'cursu quadrupedio agitabo aduersum clium'. — *Hoc sine dubio versu usus Fronto duos epistularum locos antiquae orationis luminibus ornavit. Ad M. Antoninum de orationibus p. 156 ed. Nab. de Seneca verba faciens*: ... neque ignoro copiosum sententiis et redundantem hominem esse: uerum sententias eius tolutare uideo, nusquam (*sic scripsimus pro tolutares*

sic ex si J. si E isti *Lambinus*: istuc libri. istic *Pylades Versuum* 703. 704 ordo mutatus in B a manu *Camerarii* numeris 2. 1. appositis 703. Asta libri espuerolim B. es puerolim D. es puer olim, l ex b ras. E scin ex stin B. stin DE. scin [J 704. *Phil. pers. praem. B* Hem libri ne *Fleckeisenus*: nec libri est [J equus libri nullus *Fleckeisenus*: ullus libri 705. ac tutum EJ hem libri quod E est om. F. est [J uidebis E. idem is F. uide is Z: corr. *Hermolaus* 706. Demam hercle in ras. E tibi de hordeo *Camerarius Pylade duce*: de hordeo libri cum *Nonio* tolutum ni badizas *Nonius*: tolut im nibadizas B. tolutimnibadizas D. tolut imnibadizas, l m.³ in ras. E. tuo ut hinnibadizas J, cui scripturae debentur *Osberni nugae* 707. *Philaenio dat h. v. Seyffertus Stud. Plaut. p. 1 sq.*: quod quamvis gravi argumento usus sit hoc loco non potest non falsum esse Amabo ex Ambo J 708. iam eum *Seyffertus l. s. s.* quadrupedo libri omnes (quadrupedo bis palimpsestus *Frontonis*), quod recte defendunt *Ussingius et Seyffertus*: quadrupedem inde a *Saraceno* editores fere omnes te agitabo *Ussingius* aduorsom, u s. alt. o E diuom E

Pos téd ad pistores dabo, ut íbi cruciere cúrens.

Adsta, út descendam núnciam in proclúi, quamquam né-
quam es. 710

ARGYRIPPVS

Quid núnc?

LIBANVS

Quid est?

ARGYRIPPVS

Quoniam ámbo, ut est lubitúm, nos delusístis,

Datísne argentum?

LIBANVS

Sí quidem mihi státuam et aram státuis

Atque út deo mi hic ímolas bouém: nam ego tibi Salús sum.

LEONIDA

Etiám tu, ere, istunc ámones abs te átque ipse ad me adgrédere
Atque ílla sibi quae hic ússerat mihi státuis supplicásque? 715

ARGYRIPPVS

Quem té deum autem nóminem?

uideo nusquam) quadripedo concitas cursum tenere (sic R. Klusmannus
Emendatt. Fronton. p. 62 coll. p. 79 pro concito cursu tenere correxit:
quamquam etiam eici potest concito tamquam glossema) et ad M. Caesa-
rem 1, 8 p. 22: aequae pernitas equorum exercetur, siue quadripedo
currant atque exerceantur, seu tolutim. De tolutim vocabulo cf. 'Ar-
chaeol. Zeitung' t. 38 (a. 1880) p. 180

709. Pos ted *anonymus in Leutschii Ind. phil. t. 2 (a. 1870) p. 239:*
Postea libri. Postidea Pareus. Postilla Taubmannus, Bentleius ad-
pistores J crutiere E 710. Asta libri descendam ex discen-
dam D nunc iam libri inproclui J. inprodiui E nequam ex
niquam D 711. Argyrippi notam posuit Camerarius, Philaenii ex-
libent libri Lib. Quid est? LG: om. libri. Cf. Seyffertus Stud.
Plaut. p. 18. Lacunam ut compleant Seyffertus Philol. t. 27 (a. 1868)
p. 440 ambos ante ambo, Ussingius satis post idem vocabulum inserunt
amabo BDEJ (alt. a s. v. m.²) ambo nos ut est conlubitum
Fleckeisenus libitum libri (ibi tū D) de lusistis E. delus istis J
712. Datis ne BDEJ siquidem BDEJ m̄ E. michi J statu-
tis J aram et statuam statuis Fleckeisenus, fort. recte 713. mihi
libri (m̄ E. michi J) immolas libri 714. here J istum abs te amoues
Bentleius amoues abste BD. ama ue sabste E. amoue abste JF
ipse ad me Muellerus Pros. Pl. p. 740: ipse me libri. me ipse Pylades,
Fleckeisenus. ipsum me Ussingius cum Acidalio me adgredire Bent-
leius. ad med adgredere vel ad me adgredire Langenus p. 84. 100
adgredere ex adgredire D 715. que DEJ m̄ E. michi J 716. Que
E deum autem nominem Bothius: autem deum nominem libri. autem

LEONIDA

Fortúnam atque Obsequéntem.

ARGYRIPPVS

Iam istóc es melior.

LIBANVS

An quid est hominí Salute mélius?

ARGYRIPPVS

Licet laúdem Fortunám, tamen ut né Salutem cúlpe.

PHILAENIVM

Ecástor ambae súnt bonae.

ARGYRIPPVS

Sciam, úbi boni quid déderint.

LEONIDA

Opta íd quod ut contíngat tibi uis.

ARGYRIPPVS

Quíd si optaro?

LEONIDA

Euéniet. 720

ARGYRIPPVS

Opto ánnum hunc perpetuóm mihi huius óperas.

LEONIDA

Impetrásti.

ARGYRIPPVS

Ain uéro?

LEONIDA

Certe inquam.

nominem deum mendose *Pylades*. autem dium nominem *Kochius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 284*. autem deorum nominem *Bentleius 717*. melior, or *ex us E* anquid est *J*. an quidē *E* est *JF*, *Pylades*: est olim *BDEZ*. Cf. *Seyffertus Stud. Plaut. p. 23, Ussingius. Def. olim locis huc non pertinentibus Lindemannus ad Mil. I 1, 2 salute olim homini Reizius homini salutē ex hominisalutē D salute ex salutē ras. E 718*. Fortunam laudem *Fleckeisenus: cf. Mohrius de sept. iamb. p. 10* nesalutem *J 719*. ambe *D*. ambe *E* bone *D*. bone *E 720*. De caes. cf. *Mohrius de sept. p. 11* utcontingat *E* optabo *Luebbertus Stud. gramm. vol. 1 p. 78 coll. Merc. v. 506 721*. perpetuum libri in *E*. michi *J* operam *Langenus p. 105* impetrasti *DE*. impestrasti, priore s m.² *J 722*. Ain, i a rubricatore inserta *E* inqua *J*

LIBANVS

Ád me adi uicíssim atque experíre.

Éxópta id quod uis máxume tibi éuenire: fíet.

ARGYRIPPVS

Quid ego áliud exoptem ámplius nisi íllud quouis inópiast?
Vigínti argenti cómmodas mínás, huius quas dem mátri. 725

LIBANVS

Dabúntur: animo síis bono face: éxoptata obtíngent.

ARGYRIPPVS

Vt cónsueuere, homínis Salus frustrátur et Fortúna.

LEONIDA

Ego cáput huic argentó fui tibi hódie reperiúndo.

LIBANVS

Ego pés fui.

ARGYRIPPVS

Quin néc caput nec pés sermoni adpáret.

Nec quíd dicatis scíre nec me quór ludatis póssum. 730

725. *Nonius p. 266, 21: commodum: integrum, totum ... Plautus in Asinaria: 'uiginti ... matri'* 728. *Seruius ad Vergilium Aen. XI 361: o Latio caput horum et causa malorum] caput: principium, et est antiquum, quia quibus auctor et princeps rei gestae 'caput' a ueteribus dicebatur ... Plautus in Asinaria: 'ego caput huic fui argento inueniendo'*

adiuicissim, *prima i s. v. m.² B. ad uicissim D. aduicissim J. at (ut vid.) nicissim E experire, priore r e corr. D* 723. maxime *BDEJ* 724. cuius *BDEJ* inopia est *J* 725. commoda *Nonius* eius *Nonius*. huius *m.² ex eius J* quidem *EJFZ: corr. Hermolaus*. qui dem *Valla* 726. animosois *E* facie *J. fatie E. facile FZ* optingent *BDEJ*. obtigent *Z: corr. Pylades* 727. *Hunc v. Scaliger post 718 ponit* consueuere *Pylades: consuere libri* homines *J* & bis scriptum, *prius er. D* 728. capud *DE* huic, *i s. v. B* fui argento *Seruius* tibi hodie *Fleckisenus: hodie libri (om. Seruius)*. hocedie *Ritschelus Nov. exc. Plaut. p. 93. An ere, hodie? Possis etiam* Ego caput argento fui huic hodie repperiundo *BDE*. inueniendo *Seruius* 729. necaput *B* capud *E* necpes, *c s. v. D* sermoni *Seyffertus Philol. t. 27 (a. 1868) p. 440, Bentleyus: sermonis libri (ex sermones B)*. sermonum *Camerarius* apparet *libri*. paret *qui cum Pylade scriberet ex Plauto simile quidquam vix afferre posset* 730. Ne quid *Z: corr. Hermolaus* scire nec *Hermannus Elem. doctr. met. p. 155: nec libri (c s. v. m.¹ ut vid. J)*. meue *Reizius* me cur *DEJ*. mecur *B* possum *Hermannus l. s. s.: scire possum libri*

LEONIDA

Satis iam delusum censeo: nunc rem ut est eloquamur.
Animum, Argyrippe, aduerte sis: pater nos ferre hoc iussit
Argentum ad ted.

ARGYRIPPVS

Vt tempore opportuneque attulistis.

LEONIDA

Hic inerunt uiginti minae bonaee, mala opera partae:
Has tibi nos pactis legibus dare iussit.

ARGYRIPPVS

Quid id est, quaeeso? 735

LEONIDA

Noctem huius et cenam sibi ut daras.

ARGYRIPPVS

Iube aduenire:

Meritissimo eius quae uolet faciemus, qui hosce amores
Nostris dispulsos compulit.

LIBANVS

Patierin, Argyrippe,

Patrem hanc amplexari tuom?

731. *Leon. tribuit Fleckeisenus, Libano libri* rem ut est nunc
Camerarius 732. argirippe *D(e ex ū)E* hoc initio proximi v. po-
suerunt *Pylades, Acidalius* 733. Argente *D* ad ted *Guyetus*: ad te
libri (adte *BDE*) oportuneque *BDEJ* Ante attulistis del. ob *E*
De hiatu removendo cf. Muellerus Pros. Plaut. p. 636 734. *Hunc v.*
post 744 scriptum huc transferendum esse punctis appositis indicat D
Leon. tribuit Fleckeisenus, Libano libri: cf. 731 inerunt, in ex m *B*
mine *DEJ*. minae *B* bone *BDEJ* parte *E*. parate *J*
735. *Lib. praem. D* idē *E*. id *F* queso *BEJ*. queso *D* 736.
Leon. tribuit Fleckeisenus, Libano libri praeter D qui Argyrippe con-
tinuat: cf. v. 732, 734 ut sibi *Reizius, Fleckeisenus* aduenire
Bothius: aduenire queso (queso *J*) libri 737. Meritissimo *BDEJ*
que *EJ* fatiemus *E* q. ras. ex q̄. *E* 738. et (er.) dispulsos *E*.
discipulos *DJFZ*: corr. *Scutarius* cpulit *D*. cpulit *E*. compulit *J*
Li. Patierin Argyrippe *Fleckeisenus*: om. libri, nisi quod *Leonidae*
notam post compulit exhibent, ita ut haec faciet . . . Leonidam faciant
loquentem: cf. v. 739. Le. Patieris Argyrippe *addiderat Angelius*
739. Verba patrem — tuom hoc loco om. libri: exstant post 760, ubi
simul cetera huius versus verba iterantur, adulescentis nota ante haec
posita. Turbae quae non fugrant *Saracenum et Pium*, correctae sunt
u *Pylade Angelioque et a Camerario in ipso B # signo adscripto*
tuum *BDEJ*

ARGYRIPPVS

Haec faciet facile ut patiar.

Leónida, curre óbseero: patrem húc orato ut uéniat. 740

LEONIDA

Iamdúdumst intus.

ARGYRIPPVS

Hác quidem non uénit.

LEONIDA

Angipórto

Illác per hortum tránsiit clam, né quis se uidéret

Huc íre familiárium: ne uxór resciscat métuít.

De argénto si matér tua sciát ut sit factum ...

ARGYRIPPVS

Heía,

Benedícite.

LIBANVS

Ite intró cito.

ARGYRIPPVS

Valéte.

LEONIDA

Et uos amáte.

745

hec BDE(K infra) facile faciet B infra patiar ex paciar D
 740. Cf. *Muellerus Pros. Plaut. p. 9 Arg. pers. praem. BDEJ*
 huc ex hic m.² B 741. *Lib. praem. E³ iam dudum est BDEJ*
 Arg. Hac *Acidalius: hac libri, nisi quod* hec D *Pers. Leon*
om. libri: corr. Acidalius angi porto DE 742. *Illac perhortum*
m.² ex Illic perortum J(perortum etiam E) transiit Fleckeisenus Nov.
ann. vol. 61 (a. 1851) p. 25: circum it libri (circumit B) nequis se
ex nequisse B. nequisse DJ uideret Pyludes: uiderit libri 743.
familiarum J Li. Ne Pareus, Fleckeisenus resciscat, priore s s.
v. D. resuscate ut vid. E 744. *De argento D tua sciat ut sciat*
ut sit J sit hoc vel sit id Muellerus Pros. Plaut. p. 60 cia J
Sequitur in D v. 734: cf. supra 745. *Li. Ite Pareus, Bothius:*
ite libri (nisi quod omisum est in D): turbatas esse personas senserat
iam Scaliger Ar. Valet Pareus, Bothius: ualet BD(ec analet)E
 J(]o ualet)FZ

ACTVS IV

DIABOLVS. PARASITVS

DIABOLVS

Agedum ístum ostende quém conscripsti sýngraphum
Intér me et amicam et lénam, leges péllege:
Nam tú poeta's prórsus ad eam rem únicus.

PARASITVS

Horréscet faxo léna, leges quom aúdiét.

DIABOLVS

Age quaéso mi hercle tránslege.

PARASITVS

Audin?

DIABOLVS

Aúdio. 750

746—748. *Priscianus Inst. gramm. II 10 (p. 50, 5 ed. Hertz.):* in compositis . . . quibusdam inuenio r in l conuerti, ut . . . 'pellego' pro 'perlego' . . . Plautus in *Asinaria*: 'agedum . . . unicus'. — 746. *Nonius p. 225, 11:* syngraphas feminino genere M. Tullio auctore dicimus . . . masculino Plautus *Asinaria*: 'agedum . . . syngraphum'

Act. IV Sc. 1 DIABOLVS ADOLESCENS · PARASITVS *in cad. qua subsequens v. linea B.* DIABOLVS ADVLESCENS PARASITVS · E.]DOLESCENS PARASITVS · J. *Unius v. spat. D* 746.]stum J Age dum BE. ge dum c. *spatio init. D* conscripsti Aldina: conscripsisti libri cum Nonio et Prisciano singraphum B(h s. v. et ph ex n ut vid.) DE, multi codd. Prisciani 747. et leges F, Prisciani B cod. s. v. pellege F ex Prisciano: perlege BD. per lege E. p alege J 748.]am J poeta es libri cum Prisciano (cuius duo libri post es inserunt istum) 749. Horescet J leno D cum libri 750. Pers. om. D quešo DE. queso BJ mihi B ercle B

PARASITVS

‘Diábolus, Glauci fílius, Cleaéretae
Lenaé dedit dono argénti uigintí minas,
Philaénium ut secum ésset noctes ét dies
Hunc ánnum totum’.

DIABOLVS

Néque cum quiquam alió quidem.

PARASITVS

Addóne id?

DIABOLVS

Adde et scríbas uide plane ét probe. 755

PARASITVS

‘Aliénium hominem intro míttat ad se néminem:
Quod illa aút amicum suom aút patronum nóminet
Aut quód illa amicae súae amatorem praédicet,
Forés oclusae usque ómnibus sint nísi tibi:
In fóribus occupátam scribat ésse se. 760
Aut quód illa dicat péregre adlatam epístulam,
Ne epístula quidem úlla sit in aédibus

751. clauci *BDEJ* Cleaeretae *Camerarius*: claearate *B*. cleaeratae *D* (a med. ex æ). claeerate *E*. clerete *J*. clerete *F*. claretæ *Z*
752. Lænae *B*. Lenę *D*. Lenę *E*. Laene *J* dat dono *Guyetus*. dedit *om.* dono *Bothius*, sed cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 96*, qui *Mostell. v. 648 confert: aliter Ritschelius Prol. p. 325*. Cf. *praeterea Fleckeisenus Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 22* uinginti *J* 753. Philenium libri 755. Addone id *Muellerus Pros. Plaut. p. 512*: Addone libri (Ad done *J*) Fortasse scribendum est: Addone? Diab. Adde istuc: scribas *Diab. pers. om. J* age adde *Muellerus l. s. s.* adde, priore d s. v. *B* ut scribas uide *FZ* Versus 756—760 miro modo hiatibus foedati sunt 756. hominē//// *D* hominem *Spengelius T. M. Plautus p. 233* intromittat libri ad se *add. Pylades: om. libri V. 757 et 758 cohaerere cum v. 761 dicit Muellerus Pros. Plaut. p. 497* 757. amicum suom *Lambinus*: amicum libri patronu *D* nominet *Pylades*: neminem libri 758. quod illa, illa s. v. *D* amicae suae *Gulielmius*: amica libri p̄dicet *B*. p̄dicet *D*. p̄dicet *J*. predicet *E* 759. ocluse *BDJ*. ocluse *E*. oclusas *Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 118* usque *adl. Muellerus Pros. Plaut. p. 497: om. libri. eius add. Fleckeisenus* 760. Inforibus *E* occupatam scribat esse se *Pylades*: scribat occupatam esse se libri (occupatam esse *D*. occupata mes sese *E*) iam *add. Fleckeisenus* Hunc v. in libris sequitur omnibus 739 761. Paras. pers. praem. libri preretre *D* allatam libri epistolam *DEJ* 762. epistola *EJ* ulla quidem *EJ* illi ulla *Ritschelius Proleg. p. 182*. usquam ulla *Muellerus Pros. Plaut. p. 9* inaedibus *B*. inedibus *E*

Nec cérata adeo tábula: et siqua inútilis
 Pictúra sit, eam uéndat. ni in quadríduo
 Abálienarit, quo éx argentum accéperit, 765
 Tuos árbitratus sít: comburas, sí uelis,
 Ne illí sit cera, ubi fácere possit lítteras.
 Vocét conuiuam uéminem illa: tú uoces.
 Ad eórum ne quemquam óculos adiciát suos:
 Siquem álium adspexit, caéca continuó siet. 770
 Tecum úno postea aéque poclo pótitet,
 Abs téd accipiat, tíbi propímet, tú bibas,
 Ne illá minus aut plus quám tu sapiat’.

DIABOLVS

Sátis placet.

PARASITVS

‘Suspíciones ómnis ab se ségreget,
 Neque íllaec ulli péde pedem usquam homíní premat, 775

764—767. *Nonius* p. 190, 14: arbitrium generis neutri, sicut saepe. Masculini Plautus *Asinaria*: ‘in quadriduo . . . litteras’
 771. *Osbernus* p. 456: potito .as id est frequenter potare; unde Plautus: ‘tecum aequae postea una pocula potitet’

763. ne Z: corr. *Pylades* si qua *DEJ*. si quae *Reizius* 764. eandem *J* in quadriduo *Nonius*. inquadrivua *EJF* (in quadridua) *omni*: cf. *Ritschélius Op. phil. t. 2 p. 265* 765. quo ex *Acidalius*, *Hermannus Jahnií ann. t. 35 (a. 1842) p. 193*. quo exte *EJ*. quod ex te *E³FZ*. quo abste *BD*, *Kampmannus de ‘ab’ praep. p. 14*. quod abs te *Nonius* 766. Tuus libri. tum is fere *Nonius* comburas *DEJ* comburat si uelit *Nonius* 767. nulli sit *Nonius* illa *E*. ulla *Z* (*Neulla*): corr. *Pylades* 768. conuiuia *E* illa tu, non illatu legendum esse signo add. *planius reddidit B* illam *JFZ* 769. eorum *Camerarius*: forum libri ne quemquam *Bothius*: nequem libri (ne quem *E*. ne qua *F*). ne quem illa *Pylades* aditiat *BD* 770. Si quem *EJ* aspexit *BDEJ* ceca *BDEJ* *Versuum* 771. 772 ordinem inuertit *Acidalius* 771. uno postea aequae poclo *Scaliger*, *Muellerus Addend. p. 121*: una postea aequae poda (unã *J*. equæ *E*. in marg. pocla *B*. poda e corr. *J*) libri. Cf. *Langenus p. 21* 772. Absted *B*. Abstet *DE*. Adstet *J³FZ* accipiat, at ex aet *D* 773. minus, apice vel litterula ante m er. *E* minus illa *Fleckeisenus*. illa aut minus *Muellerus Pros. Plaut. p. 5*, qui etiam illaec conieit plusquam *EJ* 774. *Pers. om. BDE* Suspitiones *BDE* om̄s *BDE*. omnes *J* abse *BDE* 775. illa ec *E*. illec *J* pede///, fort. m er. *J* suo pede *Camerarius* pedem usquam *Ritschélius Proleg. p. 173*: pedem libri. homini pedem *Guyetus*, quod improbat *Luchsius Studem. Stud. vol. 1 p. 22*, hiatum defendens. pedem clam *Muellerus Pros. Plaut. p. 537* p̄mat *E*.

Quom súrgat: neque quom in léctum inscendat próximum,
Neque quóm descendat ín-de, det quoiquám manum.

Spectándum ne quoiquam ánulum det néque roget.

Talós ne quoiquam admóueat homini nísi tibi.

Quom iáciat, „Te“ ne dícat: nomen nóminet. 780

Deam ínuocet sibi quám lubebit própítiam,

Deum nállum: si magis réligiosa fúerit,

Tibi dícat: tu pro illa óres ut sit própítius.

Neque illa ulli homini nútet, nictet, ádnuat.

Post sí lucerna exstíncta sit, nequíd sui 785

Membrí commoueat quícquam in tenebris?.

DIABOLVS

Óptumumst:

778. *Nonius p. 382, 46*: rogare poscere . . . Plautus in *Asinaria*: 'spectandum . . . roget'. — *Idem p. 402, 18*: spectare inspicere, cauere. Plautus in *Asinaria*: 'spectandum . . . roget' 784. *Nonius p. 438, 14*: annuere pro innuere. Plautus *Asinaria*: 'neque . . . annuat'. — *Idem p. 439, 25*: inter nutare, annuere, nictare ueteres hoc interesse uoluerunt, ut nutare capitis, annuere uel innuere narium uel laborum, nictare oculorum significantiam esse decreuerint Plautus *Asinaria*: 'neque . . . annuat' Cf. *versus in E m.³ adscripti*: 'Annuit' atque 'nuit' si labro aut nare notat quid, Ast 'nutat' capite tremulo, sed 'nictat' oculo (nictet oculo *cod.*)

premat B *Versum recte interpunxit Muellerus Pros. Plaut. p. 537 adn.*

776. Cum surgat BD. Quom surget F. Consurgat EJZ: *corr. Saracenus* neque quom *Muellerus Pros. Plaut. p. 537 adn.*: neque libri. non *Camerarius*. neque illa *Ritschelius Proleg. p. 173* inlectum DEJ proximum BDEJ 777. cum BDEJ descendat ex descendet D cuiquam BDEJ manum det, det *postea addito J*

778. ne quoiquam *Pylades, Ritschelius Proleg. p. 173*: necui libri (ne cui E). *Fortasse* ne quoi necuia ullum *fere Nonius priore loco*, ne cui nullum *idem altero* neque J 779. talos suos *Muellerus Pros. Plaut. p. 501* necuiquam BD. ne cuiquam EJ admoueat homini *Pylades, Ritschelius Proleg. p. 173*: homini admoueat libri (ad moueat J) 780. Cum BDEJ iaciat E³Z: iaceat *reliqui*

781. Beam E libebit BDEJ propiciam BDJ 783. propicius B 784. Neque ulla ulli *Nonius p. 439* ulli illa *Fleckeisenus* hominum *Nonius p. 439* annuat BDE, *Nonius utroque loco*. annua[J 785. Post si B: Post id si DEJ. Id nisi B *omitteret, scribendum uideretur* Postid . . . sist: *itemque Bothius, nisi quod* si extincta est extincta sit Z: extincta est BD (ē ///, e er.)EJF. extincta erit *Ussingius* nequid: cf. *Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 779*

786. Membri BE. Membri sui Z: *corr. Hermolaus* commoueat BD E(ē-)J intenebris BDE optum est DE. optūst B. optum[J

Ita sc̄ilicet factúram: uerum in cúbiculo . . .
 Deme ístuc: equidem illám moueri géstio.
 Nolo íllam habere caúsam et uotitam dícere.

PARASITVS

Scio, cáptiones métuis.

DIABOLVS

Verum.

PARASITVS

Ergo út iubes

790

Tollám.

DIABOLVS

Quid ni?

PARASITVS

Audi rélicua.

DIABOLVS

Eloquere: aúdio.

PARASITVS

‘Neque úllum uerbum fáciat perplexábile,
 Neque úlla lingua sc̄iat loqui nisi Áttica.
 Fors sí tussire occépsit, ne sic tússiat,
 Vt quóiquam linguam in tússiendo próserat.

795

789. *Nonius p. 45, 3*: uotitum ueteres religione aliqua prohibitum uel interdictum dici uoluerunt. Plautus in *Asinaria*: ‘nolo . . . dicere’ 792. *Nonius p. 151, 29*: perpexabile figuratum: quod aliud audiatur, aliud sentiatur. Plautus *Asinaria*: ‘nec . . . perpexabile’

788. De me *J* Deme istuc *pro parentesi habet Ussingius* Deme: istic quidem illam commoueri *vel* Deme istinc: equidem illam ibi moueri *Muellerus Pros. Plaut. p. 340* 789. *V. obelo notat Guyetus* illam habere *Acidalius*: habere illam *libri* illam causam habere *Nonius*. causam illam habere *Reizius* uotitam, *alt. t e corr. B.* uotitam *D.* uotitum *Nonius in lemmae.* notitiam *E.* uetitam *J* 790. me tuis *E* ergo ut *in ras. E* 791. quidni *DE* reliqua *libri* eloquere *Bothius*: loquere *libri* (*loq̄re E*), quod *Langenus p. 188 def.*, *nimis is quidem subtiliter* 792. Nec *Nonius* perplexabile *Pius*: perpexabile *Nonius*. per plexibile *D-J.* per ple xibile *E.* perplexibile *F-Z.* perpexibile *B* 793. linqua *D* attica///, e *ut vid. er. D* 794. Fors *Bothius, Reizius*: Forte *libri*. Cf. *Bentleius ad Ter. Haut. v. 715* occepssit, p s. v. *add. E* nec *EJZ*: *corr. Saracenus* sic *ex sit ras. B* 795. cuiquam *libri*. quiquam *Camerarius* intussiando *BEJ* proserat *BDEJ, Scioppius*: proferat *FZ*

Quod illa autem simulet, quasi grauedo profluat,
 Hoc ne sic faciat: tu labellum abstergas
 Potius quam quouquam sanium faciat palam.
 Nec mater lena ad unum accedat interim,
 Neque ulli uerbo male dicat: si dixerit, 800
 Haec multa ei esto, uno uiginti dies
 Ut careat'.

DIABOLVS

Pulcre scripsi: scitum syngraphum.

PARASITVS

'Tum si coronas, serua, unguenta iusserit
 Ancillam ferre Veneri uel Cupidini,
 Tuos seruos seruet, Venerine eas det an uiro. 805
 Si forte pure uelle habere dixerit,
 Tot noctes reddat spurcas, quot pure habuerit'.
 Haec sunt non nugae: non enim mortuaria.

796. *Osbernus p. 253*: haec grauedo . . . unde Plautus: 'quare illa aut simulet quasi grauedo profluat' 797. 798. *Osbernus p. 527*: haec salua . . . unde hoc sanium . . . osculum cum salua mixtum; unde Plautus: 'tu labellum abstergas potius . . . palam': cf. *E³FZ codd. Plautinorum discrepantia* 805. *Nonius p. 387, 35*: seruare sollicite et suspiciose obseruare . . . Plautus in *Asinaria*: 'tuus . . . uiro' 807. *Nonius p. 394, 9*: spurcum significat obscenum et impurum et lutulentum . . . Plautus *Asinaria*: 'tot . . . habuerit'

796. similet *E* profuat *EJ* 797. abstergeas *ex* absterguas *B*
 798. Potius *D* qua s. v. *D* cuiquam *EJ*, *Osbernus*. cui quam *BD*
 salium *E³FZ*: corr. *Aldina* fatia *E*. facias *Osbernus* 799.
 materlena *B* aduinum *BE* 800. Nec *BDJ*. Nec *ex* Neu *E* male,
 a *ex* e *D*. malo *Z*: corr. *Pylades* maledicat *BJ* 801. Hec *BE*.
 Hec *D* 802. pulchre *BDEJ* scripsi *Pius*: scriptis libri sin-
 graphum *BEJ* *V. 803—809 obelo notat Guyetus* 803. ungenta *J*
 804. Veneri deferre *Fleckeisenus*. Hiatum def. *Hermannus Elem.*
doct. m. p. 190 ad Venerem aut ad Cupidinem vel deferre aut Veneri
 aut *Muellerus Pros. Plaut. p. 695* uel *Reisigius*: aut libri 805.
 Tuus seruus *BDEJ* (fort. seruos *ex* seruus *m.²*), *Nonius* ueneri ne
DJ an uero *Nonius* 807. spurtas *J* pure *Scaliger, Bothius*:
 puras libri cum *Nonio* habuerit, t *ex* nt *D* 808. Hic v. num a
Plauto scriptus sit dubitat Langenus p. 268 Hec *BDE* nuge
BDJ. nuge *E* noenum *Buechelerus Nov. ann. t. 87 (a. 1863) p. 774*
 mortuaria *Pius*

DIABOLVS

Placént profecto léges. sequere intró.

PARASITVS

Sequor.

DIABOLVS. PARASITVS

DIABOLVS

Sequere hác: egon haec ut pátiar aut taceam? émori 810
 Me málim, quam haec non éius uxori índicem.
 Ain tu? ápuđ amicam múnus adulescéntuli
 Fungáre, uxori excúses te et dicás senem?
 Praerípias scortum amánti atque argentum óbicias
 Lenaé? suppeiles clám domi uxorém tuam? 815
 Suspéndam potius mé, quam tacita haec tu aúferas.
 Iam quídem herele ad illam hinc íbo, quam tu própe diem,
 Nisi quídem illa ante occupássit te, effligés scio,
 Luxúriæ sumptus súppeditare ut póssies.

PARASITVS

Ego síc faciundum cénseo: me honéstiust 820
 Quam té palam hanc rem fácere, ne illa exístumet

Act. IV Sc. 2 ADOL ARGIRIPVS. & PARASITVS DVO. *in ead. qua praecedens v. linea B.* ADOLESCENS · ARGIRIPPVS · 7 PARASIT⁹ · DVO · *E.* ADOLESCENS. DIABOLVS PARASITVS *J.* *Spatium D* 810. equere *spat. relicto DE* ego ne haec *J.* ego ne hęc *E.* ego ne/// haec *B.* ego nehaec *D* ut patiar *Fleckeisenus: patiar libri* 811. quem *E* hęc *DEJ* 812. An tu *Pius, Ussingius, idem def. Langenus p. 119* adulescentuli, c s. v. *E.* ad///olescentuli, h *ut vid. er. J* 813. Fungari *D* 814. Pręripias *BDEJ* obitias *E* 815. Lenę *BJ.* Lene *D.* Lenę *E* suppeiles *Pareus: suppelles BDEJ.* suppilles *Z.* suppiles *F* 816. Suspendam *Bothius: Suspendas JF.* Suspendas *BDEZ* haec tu *Weisius: tu haec libri* (hęc *B. h E*). haec *Pylades* 817. adillam *E* propediem *B(ex probe diem) D* 818. quidem *del. Ussingius* occupas site *BD.* occupas si te *E.* occupassit *m.² ex occupass& J* æfliges *D.* effliges *E* 819. Luxurię *E* possi es *BD* 820. fatiundum *E* at me *dubitanter Ussingius* honestius est *libri.* honestius *Fleckeisenus* 821. Quan *E* facerest *Fleckeisenus* existimet *BDEJ*

Amóris causa pércitum id fecísse te
Magis quám sua causa.

DIABOLVS

At pól qui dixi réctius.

Tu ergó fac ut illi túrbas lites cóncias,
Cum suó sibi gnato únam ad amicam dé die 825
Potáre, illam expiláre clam.

PARASITVS

Ne mé mone:

Ego ístuc curabo.

DIABOLVS

Át ego te opperiár domi.

822. id ex it ut vid. E 823. quin JFZ. Cf. Fleckeisenus Misc. crit. p. 31 dixti Pylades: dixisti libri 824.]s li[]ias J fac libri ut om. Fleckeisenus lites om. D 825.]ato [] ad J gnatod Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 72: cf. Opusc. phil. vol. 3 p. 126 una Z. una unam Fleckeisenus. enim una Lorenzius: cf. 'Jahresbericht' a. 1876 p. 61 dedie BD(ex dedit) 826.]illum expilare []iam emone J Portare E Post expilare fort. spatium 1—2 litt. D clam Gulielmius: iam libri Par. Ne me mone Camerarius: emone libri iam pridem mone Ussingius 827. Par. pers. praef. libri]stuc J istud BEJ at pol Muellerus 'Nachtraege' p. 100 adn.: cf. Pro-sod. p. 642 ego ted Weisius operiar D. operias E. opiar J, i m.² s. v.

ACTVS V

ARGYRIPPVS. DEMAENETVS

ARGYRIPPVS

[Age dēcumbamus sīs, pater.

DEMAENETVS

Vt iússeris,

Mi gnáte, ita fiet.

ARGYRIPPVS

Púeri, mensam adpónite.]

DEMAENETVS

Numquídnam tibi moléstumst, gnate mí, si haec nunc mecum
 ádcubat? 830

ARGYRIPPVS

Pietás, pater, oculís dolorem próhibet. quamquam ego istánc
 amo,

Act. V Sc. 1 ADOLESCENS . SENEX . in ead. qua praecedens v. linea B. ADVLESCENS SENEX . E. ADOLESCENS . ARGYRIPPVS DEMENETVS SENEX J. Spat. D V. 828. 829 ex altera recensione huc illatos esse vidit Weisius 'Die Komoedien des Plautus' p. 34: cf. Geppertus Stud. Plaut. vol. 1 p. 81 828. ge spat. init. relicto D. gede (cum spat. in.) ex gedū E. Agedum JFZ cumbamus E. cubamus JFZ. discumbamus Lambinus dubitanter Agedum sis decumbamus p. Reizius ut tu vel mi pater Muellerus Pros. Pl. p. 633: cf. Ritschelius Proleg. p. 177 829. Mignate D fiet ex fiat D. fiat Langiani, Bothius adponite SENEX DE. apponite J 830. Pers. om. hoc loco DE Nūquid nam BE. Num quid nam D molestum est J. molestus est BDE mi gnate Z: corr. Pylades hęc B. hī E nunc om. JFZ: add. Hermolaus accubat libri 831. Pietas c. Pletas B. Pletas D. Pleta E ego quamquam istam Fleckeisenus quaq J ego ex ege J istanc ex istā ut vid. E

Possūm équidem inducere ánimū, ne aegre pátiar, quia
tecum ádeubat.

DEMAENETVS

Decét uerecundū esse adulescentem, Árgyrippe.

ARGYRIPPVS

Edepól, pater,

Meritó tuo facere póssūm.

DEMAENETVS

Age ergo, hoc ágitemus comúniū
Vino ét sermone suáui. nolo ego métui, amari máuolo, 835
Mi gnáte, me abs te.

ARGYRIPPVS

Pól ego utrumque fácio, ut aequomst fíliū.

DEMAENETVS

Credam ístuc, si esse te hílarū uidero.

ARGYRIPPVS

Án tu me tristém putas?

DEMAENETVS

Putem égo quem uideam aeque ésse maestū, ut quási dies
si dícta sit?

ARGYRIPPVS

Ne díxis istuc.

DEMAENETVS

Né sic fueris: ílico ego non díxero.

ARGYRIPPVS

Em adspécta: rideo.

832. egre *BE*. aegere *J* paciari *D* quod *Weisius* accubat
libri 833. uerecundum *m.*² ex uerecundiam *J* adolescentem *J*
argrippe *BD*. agyrippe *E* edepol *B* 834. agitemus hoc *Bothius*
835. et *Pius*: ut libri sermone, o ex u *E* 836. Migrate *E*
mi *EJZ* abste *BDEJ* ut aequum est *J*. ut equum est *B*.
ut equum est *E*. utequum est *D* 837. esse ex esset *B*. te esse
Fleckeisenus hilarem *FZ* uideo *Z*: corr. *Hermolaus* antu *J*
an esse *parum probabiliter conieci dicit Muellerus Pros. Plaut.* p. 300
me *Bothius*: esse me libri 838. eque esse mestum ex esse me-
stum eque *E* eque *B* mestum *BDJ* utquasi///, s er. *D*. quasi
Lambinus, Lindemannus ad Amph. V 1, 26: ut quasi defendunt *Aeida-*
lius, Fuhrmannus Nov. ann. vol. 97 (a. 1868) p. 844 si dicta sit,
dic in lit. *B*. sid acta sit *D* 839. dixeris *FZ*: corr. *Angeli* nec
JF illuc ego *Scaliger* 840. 841. *Pers. om. D* Hem libri
aspecta *BDJ*. aspecta ex aspectar ras. *E*

DEMAENETVS

Vtinam male qui míhi uolunt sic rídeant. 840. 841

ARGYRIPPVS

Scio équidem quam ob rem mé, pater, tu trístem credas
núnce tibi:Quia istaée est tecum: atque égo quidem herele ut uérum
tibi dicám, pater,Ea rés me male habet: át non eo, quia tíbi non cupiam
quaé uelis:Verum ístam amo: aliam técum esse equidem fáciie possum
pérpeti. 845

DEMAENETVS

At ego hánc uolo.

ARGYRIPPVS

At ego núnce ne exoptes míhi quae ego exoptó uolo.

DEMAENETVS

Vnum húnce diem perpétere, quoniam tíbi potestatém dedi
Cum hac ánnum ut esses átque amanti argénti feci cópiam.

ARGYRIPPVS

Em istóe me facto tíbi deuinxti.

DEMAENETVS

Quín te ergo hilarum dás mihi? 849. 850

m̄ E Post mihi er. mihi D 842. Pers. om. E quam obrem B
 D(obrem)E parens J²(1 p. s. v.)F. par EJ¹ tu om. Z: add.
 Pylades tibi in ras., ubi mihi scriptum fuerat D 843. Qui E
 istec BDE tecum est J 844. Eares, supra quod scriptum esse
 vid. nescio quid J. Fares E me om. Camerarius at JF, Lambinus:
 ac BDEZ quia tibi Acidalius: quin tibi libri (quintibi D) que
 BDE. que ex quem J 845. possim Camerarius 846. ego, e ex
 o D at ego nunc ne exoptes LG: ergo sunt quae exoptas libri (que
 BDEJ) m̄ que E. mihiq̄ ex mihi que B. michiq̄: J. mihi que D
 exopto LG: exoptem libri. exopto ea Ussingius 847. Ante dedi
 fort. tibi er. J 848. hec J ut om. JF 849. 850. Hem libri
 deuinxti Camerarius, Bentleius: deuinxisti libri (deuinxisti, prima i
 manu Camerarii expuncta B. di uinxisti J) Quinte BJ ergo ex
 ego J hilarem FZ m̄ E

ARTEMONA. PARASITVS. DEMAENETVS.
ARGYRIPPVVS. PHILAENIVM

ARTEMONA

Áin tu meum uirúm potare hic, óbsecro, cum filio
Ét ad amicam détulisse argénti uigintí minas
Meóque filió sciente id fácere flagitiúm patrem?

PARASITVS

Néque diuini néque mi humani pósthac quiequam aderéduas,
Ártemona, si huius rei me méndacem esse inuéneris. 855

ARTEMONA

Át scelesta ego praéter alios meúm uirum rata súm probum,
Síccum, frugi, cóntinentem, amántem uxoris máxume.

PARASITVS

Át nunc dehinc scito íllum ante omnes mínumi mortalém
preti,

857. *Nonius p. 394, 34*: siccum dicitur et sobrium, modicum (modicum *scripsimus pro eo quod codd. exhibent madidum: alii comierunt non madidum, immadidum*). Plautus *Asinaria*: 'siccum ... maxime'

Act. V Sc. 2 MVLIER · PARASITVS · SENEX. ADOLESCENS. MERETRIX *in spat. unius vers. BJ.* MVLIER PARASITVS · SENEX · ADOLSCENS · (S *priore ex C*) MERETRIX *E. Spat. D* 851. *in c. spat. inít. DE* meum *ex metam vel mecum ras. B.* meum *ex mecum J.* mecum *E* potare hic *Reizius, Fleckeisenus*: hic potare *libri* potare una *vel uirumne Muellerus Pros. Plaut. p. 546* filie *E* 852. adamicam *E* detullisse *J* 853. Meo q: *J* sciente *ex scienti m.¹ ut vid. B* flagicium *DJ* 854. *Pers. om. Z: corr. Scutarius* diuini *ex diuina D* neque *J* mihi *libri (in EJ)* post hac *BDJ* accreduas *BD.* ac crednas *EJ* 855. *Artemonia E* me mendacem esse *Acidalius*: me esse mendacem *libri.* mendacem me esse *idem Acidalius* 856. *At legi nequit J* *Ante scelesta ras. J* p̄ter *BDJ (ex pater m.²).* preter *E* alias *J* rata sum probum *LG: frugirata BD.* frugi rata *EJFZ.* fui rata *Pylades.* egregium rata *Ussingius.* antehac rata probum *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 43* 857. Sic cum *E* maxumę *D.* maxime *B(e fort. ex e ras.) EJ cum Nonio V. 858—860 postea videntur esse additi: v. 860 trita exhibet, v. 861 aptissime continuat versum 857* 858. *Ad E* de hinc *J* om̄s *BDEJ* minimi *libri* mortales *Z* p̄tii *BE.* precii *DJ*

Mádidum, nihili, incóntinentem atque ósorem uxoris suae.

ARTEMONA

Pól mi istaec uera éssent, numquam fáceret ea quae núnc
facit. 860

PARASITVS

Égo quoque herele illum ántehac hominem sémper sum frugí
ratus:

Vérum hoc facto sése ostendit, quí quidem cum filio
Pótet una atque úna amicam dúctet decrepítus senex.

ARTEMONA

Hóc ecastor ést quod ille it ád cenam cotídie.

Áit sese ire ad Árchidemum, Chaéream, Chaeréstratum, 865
Clíniam, Chreném, Cratinum, Díniam, Demóstenem.
Ís apud scortum córruptelaest líberis, lustrís studet.

859. 860. *Osbernus p. 388*: odiosus: unde Plautus in *Amphitrione* ... et hic osor ... id est ille qui aliquid odit; unde idem Plautus in eodem: 'scito illum madidum, incontinentem ... suae'. — *Priscianus Inst. gramm. XI 19 (p. 560. 16 ed. H.)*: 'odi' .. 'osus', ex quo 'perosus' et 'exosus' .. Plautus in *Amphitrione* .. et uerbale tamen nomen ex eo protulit idem Plautus in *Asinaria*: 'madidum ... suae' 862. 863. *Nonius p. 13, 12*: crepera res proprie dicitur dubia: unde et crepusculum dicitur lux dubia et senes decrepiti dicti in dubio uitae constituti ... Plautus in *Asinaria*: 'qui quidem ... senex' 867. *Nonius p. 333, 9*: lustra dicuntur ferarum habitacula ... lustra etiam lupanaria dicuntur. Plautus in *Asinaria* ...: 'is ... studet'

859. nihili *m.*² ex nichili *J.* nichili *E.* nihil *Priscianus* osorē ex osorū *D* suę *BEJ* 860. *Pers. om. Z*: add. *Saracenus* istaec uera *Schmidtus de form. pron. dem. p. 78*: ista uera *B.* uera ista reliqui que *BE* 861. *Pers. om. Z*: add. *Saracenus* ante hac *BDEJ* frugiratus *B* 862. *Vtrum D* facto ex factū *D* se se *E* 863. potest unam atque unam *Nonius* unā *D* atque *om. JF* unam *EJZ*, *Fleckeisenus* ductitet *Nonius ut vid.* 864. *Pers. om. BDE*: cf. v. 865 illic *Bothius* adcenam *BDJ* cottidie *BD* (e ex æ) illic it ad cenam quot dies *Goetzius Act. soc. philol. Lips. vol. 6 p. 326* ad cenam it cotidie *Fleckeisenus Philol. t. 2 (a. 1847) p. 77* 865. *Huic versui Art. pers. praem. BDE* se se *E* adarchidemum *BD* chęream *B.* cheream *EJ.* chęretam *D* chęrestratum *BD.* cherestratum *E.* chereest[*J* 866. cremem ex chere-mem *J.* chremen *E* cratinum, r s. v. *E* cliniam *EZ.* dinian *BD* demostenen *BDE.* demonstenem *J* 867. corruptelaest *Heinsius, Scaliger*: corruptelae et libri cum *Nonio*, nisi quod corruptelę *B,* idem ex corruptelę *D,* corruptele *E* libertis *E*

PARASITVS

Quin tu illum iubés ancillas rápere sublimén domum?

ARTEMONA

Táce modo: ne ego íllum ecastor míserum habebó.

PARASITVS

Ego istúe scio

Íta fore illi, dúm quidem cum illo núpta eris.

ARTEMONA

Ego eéenseo 870

Éum etiam hominem aut ín senatu dáre operam aut eluéntibus:

Íbi labore délassatum nóctem totam stértere.

Ílle opere forís faciundo lássus noctu ad me áduenit:

Fúndum alienum arát, incultum fámiiliarem déserit.

Ís etiam conrúptus porro suóm corrupit fílium. 875

PARASITVS

Séquere hac me modó: iam faxo ípsum hóminem manifesto
ópprimas.

ARTEMONA

Níhil ecastor ést quod fácere máuelim.

PARASITVS

Manedúm.

V. 868—875 *obelo notat Guyctus* 868. Quinti *D* illum, il *ce*
u *D* sublimen *F*, *Ritschelius Opusc. phil. vol. 2 p. 462*: sublimem
libri 869. ne ego illum *Fleckeisenus* (*cf. Philol. t. 2 (a. 1847) p. 77*):
ne illum *libri* (neillum *D*) e castor *E* habeo *J* istue [*J* 870.
dum quidem cum quidem cum illo *J* cens[*J. censui Bricius Nov.*
annal. vol. 101 (a. 1870) p. 763, probabiliter 871. De etiam ita col-
locato non deerunt qui dubitabunt aut in senatu *Camerarius*: in-
senatu *libri* De maiore corruptela cogitat *Ussingius velut in hunc*
modum: Totum diem hominem senatu dare operam e. q. s. clientibus
BDJ. dientibus E 872. stetera *J* Ille operi *Ritschelius Nov. exc.*
Plaut. p. 85. Opere illic Fleckeisenus. Ille opere def. Koehlerus l. s. s.
p. 53 opis E faciundo *BDJ. fatiundo E* Ante lassus er. s *D*
noctu ad me *Fleckeisenus*: noctu *libri. noctud Bothius, Ritschelius Nov.*
exc. Plaut. p. 85. An noctu ad me nenit? 874. arat alienum *Bo-*
thius 875. corruptus *libri* (corruptus *J*). corruptus *Fleckeisenus*
suum *BDEJ* corrumpit *DEJFZ. corrumpit B, Fleckeisenus* Post
hunc v. Gulielmius inserendum iudicavit (idemque Osannus probarit) ver-
sum a Nonio p. 305, 30 ex Asinaria allatum, cum Casinae potius sit:
cf. praefatio 876. *Pers. om. E* me s. v. *B²* memodo *J* iam
iam *Reizius* faxo, x *ex c D* manifesto *BD(o ex a ut vid.) EJ*
opp[*J* 877. *Pers. om. E* Nichil *EJ* e castor *E* mane
dum *BEJ*

ARTEMONA

Quid est?

PARASITVS

Póssis, si forte ádcubantem tuóm uirum conspéxeris
Cúm corona ampléxum amicam, sí uideas, cognóscere?

ARTEMONA

Póssum ecastor.

PARASITVS

Ém tibi hominem.

ARTEMONA

Périi.

PARASITVS

Paulispér mane: 880

Aúcupemus éx insidiis clánculum quam rém gerant.

ARGYRIPPVS

Quíd modi, pater, áplexando fácies?

DEMAENETVS

Fateor, guáte mi ...

ARGYRIPPVS

Quíd fatere?

DEMAENETVS

Me éx amore huius ésse corruptum óppido.

PARASITVS

Aúdin quid ait?

ARTEMONA

Aúdio.

DEMAENETVS

Egon ut nóñ domo uxóri meae

880. 'Paulisper' hinc excerptum ab eo qui aduerbia Plautina collegit: cf. Ritschelii Opuse. phil. t. 2 p. 234. 239

878. Post forte una litt. cr. B accubantem libri (occubantem D) tuum libri 879. ARTE praef. et del. rubr. E corona ex coronā ras. E si uidens J. si uideris F 880. hem libri. en Lambinus 881. Accupemus J ex, x in ras. ut vid. B gerant, n s. v. D 882. pat[]facies J amplexando Acidalius: amplexandi libri mi ex mihi E 883. facere J examore B E. esse amored Brandtius de gen. form. p. 66 huius esse Fleckeisenus duce Pylade: huius libri. Cf. Ritschelius Nov. exc. Plaut. p. 76 corruptum libri. correptum D, Lipsius opido [] Art. audio J 884. Cf. Darnmannus de hiatu p. 15 meq E. mee J

Súbrupiam in delíciis pallam quam hábet atque ad te dé-
feram? 885

Nón edepol condúci possum uíta uxoris ánnua.

PARASITVS

Cénsen tu illunc hódie primum ire ádsuetum esse in gáneum?

ARTEMONA

Ílle ecastor súppilabat mé, quod ancillás meas
Súspicabar átque insontis míseras eruciabám.

ARGYRIPPVS

Pater,

Iúbe dari uinúm: iam dudum fáctumst quom primúm bibi. 890

DEMAENETVS

Dá, puere, ab summo. áge, tu interibi ab ínfumo da sáuium.

ARTEMONA

Périi misera: ut aúsculatur eárnufex, capulí decus.

DEMAENETVS

Édepol animam suáuiorem aliquánto quam uxoris meae.

887. *Osbernus p. 256*: hoc ganeum .nei id est theatrum, locus scilicet in terra defossus, ubi ad ludendum et ad scortandum confluebant; unde Plautus in *Aularia*: 'censen . . . ganeum' 888. 889. *Osbernus p. 418*: sup pilo .as id est compilare (*sic Muius: cod. compellere*); unde Plautus: 'ille profecto sup pilabat . . . suspicabar'

892. *Nonius p. 4, 19*: capulum dicitur quicquid aliam rem intra se capit. Nam sarcophagum, id est sepulchrum, capulum ueteres dici uolunt quod corpora capiat. Plautus *Asinaria* dicens de sene: 'peri . . . decus'. *Kochius Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 551 huc refert Placidi p. 29, 16 glossam*: capuli: lecti funebris uel rogi in modum arcae structi. Est autem capulus masculini generis

885. *Subripiam libri* indelicis *DJ.* indelitiis *E* habet [*J*
adte *BE* feram *Lachmannus* 886. possim *Camerarius* 887.
Censē *E.* Censem *J* illunc *Camerarius*: illum *libri cum Osberno*
hodie primum et adsuetum non convenire dicit *Muellerus Pros.*
Plaut. p. 573 assuetum *J* assuetum ire in *Osbernus* esse *om.*
FZ inganeum *BEJ* 888. et castor *DE* sup pilabat, i *ex l B.*
sup pillabat *E* Post meas *er.* suspica *D* 889. insontes *ex* insontis
D. insontes *J* crutiabam *E.* cruciebam *B* 890. dari *Acidalius*:
dare *libri* factum est *libri* cum *libri* 891. Arg. Age *Z: corr.*
Pylades. at age *F* inter ibi *BJ* ab infimo *BDJ.* ab infimo *E*
saium *m.² ex sanium ut vid. J* 892. peri *Nonius* osculatur
libri cum Nonio (obsculatur *J*) carnifex *Nonius* capuli *ex capilli*
E. capilli *J* 893. suauí orem *E* meç *E.* mee *J* *In fine versus*
manu rec. ut vid. additum habet D: <

PHILAEIVM

Díc amabo, an foétet anima uxóris?

DEMAENETVS

Fufae: náuteam

Bíbere malim, sí necessum sít, quam illam ausculárier. 895

ARTEMONA

Né illa ecastor fénerato fúnditat: nam sí domum
Rédierit hodie, ausculando ego úlciscar potíssimum.

PHILAEIVM

Míser ecastor és.

ARTEMONA

Ecastor dígnus est.

894. 895. *Nonius p. 233, 1*: anima . . . halitus oris et odor . . .
Plautus Asinaria: 'an foetet anima tuae uxori'. — *Idem p. 8, 4*:
nautea est aqua de coriis, uel, quod est uerius, aqua de sentina:
dicta a nautis (*cf. Loewii Prodr. p. 284 sq.*). *Plautus . . . Asinaria*: 'nau-
team . . . oscularier' 896. *Nonius p. 312, 43*: fundere dicere
. . . *Plautus Asinaria*: 'ne ille castor fenerato fundit'

Mire turbatus est in libris hic locus. V. 894—903 hoc ordine ex-
hibent BDEJ: 895. 898. 901. 902. 903. 894. 899. 900. 896. 897, hoc
autem F: 894. 895. 898. 901. 902. 903. 899. 900. 896. 897. *In Z om.*
sunt v. 896. 897. 898—906, quos add. Hermolaus eo ordine qui est in
F. V. 899 et 900 coniungendos esse vidit Acidalius, ibi non subsisten-
dum Fleckeisenus, cuius ordinem supra exhibuimus. Ussingius praef.
vol. 2 p. XVI: 901. 902. 903. 894. 895. 898. 899. 900. 896. 897.
Langenus p. 121 Fleckeiseno assentitur, sed ut v. 901—903 ex altera
recensione repetendos esse dicat Versibus 893. 894. 895 numeros 1.
2. 3 in fine addidit Camerarius in B 894. amabo *m.*² *ex ambò J*
fetet BE. fetet D an anima foetet *Fleckeisenus* uxoris? *Dem.*
Fufae: nauteam LG: uxoris tuae (tuę BEJ) Dem. (om. D) Nauteam
(Nauseam J) libri, ubi Dem. Nauteam v. 899 initio praefixum, non in
exitu cersus 894 scriptum est. uxoris tuae? Dem. Fu nauteam Bent-
lius. tuae uxori? Dem. Nauteam ex Nonio Lachmannus in Lucretium
p. 200, idem nisi quod uxori Kochius Nov. um. vol. 101 (a. 1870) p.
285. uxoris tuae? Dem. Atque nauteam Muellerus Pros. Plaut. p. 546
895. 898. Cf. infra post v. 906 adnotata 895. bibere *om. Z*
necessum, um ex e E sit *Pylades ex Nonio, qui necesse sit: est*
libri, quod def. illanc scribens Camerarius oscularier *libri cum Nonio,*
nisi quod J oscularier, *Nonii CD* osculari 896. illa *Bothius Dou-*
sam (illaec) secutus: ille libri (Neille J) castor *Nonius* foenerato
libri (fenerato J) fundit *Nonius* funditat haec *Acidalius. fundit*
haec Lambinus 897. osculando *libri (osculando J)* potissimum
libri 898. *Obelo notat Guyetus Phil. praem. Acidalius: Artem.*
BDEJF e castor *E* *Art. pers. restit. Acidalius: parasiti prae-*
bent libri

ARGYRIPPVS

Quid aís, pater?

Écquid matrem amás?

DEMAENETVS

Egone illam? núne amo, quia nón adest.

ARGYRIPPVS

Quíd, quom adest?

DEMAENETVS

Periísse cupio.

PARASITVS

Amát homo hic te, ut praédicat. 900

ARTEMONA

Ain tandem? edepol né tu hodie istuc cúm malo magnó tuo
Díxisti in me. síne reuenias módo domum: faxó scias
Quíd pericli sít dotatae uxóri uitium dícere.

ARGYRIPPVS

Iáce, pater, talós, ut porro nós iaciamus.

DEMAENETVS

Máxume.

Té, Philaeniúm, mihi atque uxóri mortem. hoc Véneriumst: 905
Púeri, plaudite ét mi ob iactum cántharo mulsúm date.

904. *Porphyrio ad Hor. Odarum I 4, 28 (p. 8, 28 ed. M.): nec regna uini sortiere talis] hoc ad magisteria conuiuarum pertinet, quae talorum iactibus sortiri solitos et Plautus significat in Captiuis. Item in Asinaria, ubi Meyerus adnotavit Asin. V 2, 54: cf. Act. soc. phil. Lips. t. 5 p. 334*

Quis *J* 899. *Cf. v. 894 Arg. pers. praem. libri* Ec quid libri
ego ne *EJ* egone illam? *primus interpunxit Pareus* adest, a *e*
corr. D 900. cum libri perisse libri p̄dicat libri 901. Ain
tu tandem *Fleckeisenus Philologi t. 2 (a. 1847) p. 84* tamdem *B.* tan-
tum *D* ne tu hodie *Muellerus Pros. Plaut. p. 763:* ne tu libri (netu
D) istac *E* magno malo *EJF* 902. inme *BDE* reuenias
modo domum *LG:* uenias modo domum libri. modo uenias domum
Camerarius, Fleckeisenus. domum modo uenias iam *Muellerus 'Nach-*
traege' p. 56. tu uenias modo domum *Koehlerus l. s. s. p. 69* faxo
scias *Fleckeisenus:* faxo ut scias libri. faxo scies *Madvigius Opusc. ac.*
vol. 2 p. 77 903. dotatae *BEJ* uicium *DJ* 904. iaceamus *BDE.*
iacemus *J* Maxume *ex* Maxime *J.* maxime *BDE* 905. philenium
libri *m* *E* michi *J* uxori *Pylades:* uxoris libri uenerium est
B(i s. v.)DEJ 906. mihi *BD.* michi *EJ* obiactum *B*

ARTEMONA

Nón queo duráre.

PARASITVS

Si non dídicisti fullóniam,

Nón mirandumst. núnc in oculos éius inuadi óptumumst.

ARTEMONA

Égo pol uiuam et tú istaec hodie cúm tuo magnó malo
Ínuocauisti.

PARASITVS

Équis currit póllinctorem arcéssere? 910

ARGYRIPPVS

Máter, salue.

ARTEMONA'

Sát salutist.

PARASITVS

Mórtuost Demaénetus.

Témpus est subducere hinc me: púlcre hoc gliscit proélium.

910. *Nonius* p. 157, 21: pollinctores sunt qui mortuos curant
... Plautus *Asinaria*: 'et quis ... accersere' 912. *Nonius* p.
22, 10: gliscit est congelascit et colligitur, uel crescit, uel ignescit
... Plautus *Asinaria*: 'tempus ... proelium'

Post hunc v. in margine adscriptos B (lineolis delevit Camerarius; verba Dign^o ē — pat^o non in fine, sed in principio versus 907 scripta sunt) D, in ipsum contextum receptos EJ exhibent versus 895. 898, eadem qua supra scripturae varietate, nisi quod v. 898 D om. Argyrippi notam, J sic habet:] malim; ecastor es[] quid 907. 908. Verba si — non mirandum est interpolata putat esse Weisius 907. Nomqueo D. Nā queo E.]ō queo, priore o e corr. ut vid. J didiscisti D fulloniam Dousa: fullonicam (follonicam J) libri 908. mirandum est libri (ē s. v. B).] mirand[] est J nunc in oculos eius LG: in oculos BD (os ex is) JFZ. in oculos E optimum est DE. optimum est BJ in oculos cuculo inuadist optimum Fleckcisenus. in oculos inuadi nunc est optimum Camerarius, non libri. Fort. nunc cuculo in oc. i. o. e. 909.]go pol & []is J at tu Mullerus Pros. Plaut. p. 595 tu istaec Camerarius: tuis haec libri (haec BEJ), tu istanc Acidalius 910.] arē & quis J Inuocauisti Camerarius: Inuocasti libri. Dubitat de inuocauisti forma Mullerus Pros. Plaut. p. 597, ubi simul de num- quis cogitari posse dicit et quis B (etquis) DEJ, Nonius pollincto- rem Nonius: pol lictorem B (pollictorem m.² ut vid.) DJ. pollicto- re E accersere libri cum Nonio 911.]ter J sat salutist Camerarius: sat salutis BD. sit salutis EJ. sic salutas J² (1 s. s.) E³ FZ mor- tuus est libri demenetus BDEJ 912. Tempus est Aldina ex Nonio: Tempus libri subducere E hinc, n s. v. B pulchre libri

Íbo ad Diabolúm: mandata dícam facta ut uóluerit.
 Átque interea ut decumbamus suádebo, hi dum lítigant.
 Póste demum huc crás adducam ad lénam, ut uigintí minas 915
 Eí det, in partem hác amanti ut líceat ei poteírier.
 Árgyrippus éxorari spéro poterit út sinat
 Sése alternas cum íllo noctes hác frui: nam ni ínpetro,
 Régem perdidí: éx amore tántumst homini incéndium.

ARTEMONA

Quíd tibi hunc recéptio ad test meúm uirum?

PHILLAENIVM

Pol mé quidem 920

Énecauit ódio miseram.

ARTEMONA

Súrge amator, í domum.

DEMAENETVS

Núllus sum.

ARTEMONA

Immo es, né nega, omnium hóminum pol nequíssimus.
 Át etiam cubát cuculus: súrge amator, í domum.

DEMAENETVS

Vaé mihi.

ARTEMONA

Vera áriolare: súrge amator, í domum.

cum Nonio p̄lium BDE. p̄lium J 913. addiabolum B 914.
]terea J decubamus J. discumbamus Lambinus dubitanter: cf. v. 828
 litigant, ti s. v. J 915. Poste libri praeter J. Cf. Ritschellius Op.
 phil. vol. 2 p. 543. Post eum J, Parcus ex Palat. VI adlenam B
 916. in partem Lambinus: in parte (in parte D) libri ei om. JF'
 poteírier LG: potiérier, dubio puncto B. potierier DE. potirier JFZ
 917. Argirippus, g ex r B. Argiripus, u e corr. D exoraris p
 opoterit D sper opoterit E 918. Se se E nāni E impetro
 libri 919. ex amore EJ tantum est libri 920. huc EJFZ
 ad te est, d ex t D. adte est BEJ meçum J 921. Enecauit (sic
 iam E³F, Pylades) odio miseram Guyetus: Miseram (miserum Z) odio
 (hodie E) enicabit (enecabit JZ) libri miseram istie o. e. Fleckeisenus.
 miseram suo o. e. Bentleius amator idomum J. idem ex amatori
 domum B (item v. 923—925). amatori domum DE 922. nenega B
 omnium hominum Fleckeisenus: omnium DEJFZ. omium B ne nega
 pol omnium Reizius, Bothius nequissimus BD(us ex is)E 923. ama-
 tor, alt. a ex o E amatori domum D idomum J 924. Ve mihi
 BE(¹/_m)J(michi). Vemihi D hariolare BDJ surge surge D
 amatori domum D. amator idomum J

DEMAENETVS

Abscede ergo paululum istuc.

ARTEMONA

Súrge amator, í domum. 925

DEMAENETVS

Iam óbsecro, uxor . . .

ARTEMONA

Núnc uxorem me ésse meministí tuam?
Módo, quom dicta in me íngerebas, ódium, non uxór eram.

DEMAENETVS

Tótus perii.

ARTEMONA

Quíd tandem? anima foéttetne uxoris tuae?

DEMAENETVS

Múrram olet.

ARTEMONA

Iam súbrupuisti pállam, quam scortó dares?

PHILAEIVM

Écastor qui súbrupturum pállam promisít tibi. 930

DEMAENETVS

Nón taces?

ARGYRIPPVS

Ego díssuadebam, máter.

ARTEMONA

Bellum fílium.

Ístoscín patrem aéquomst mores líberis largírier?

Nílne te pudét?

925. Abscede, c s. r. *E* ego *E* paulum *BD* Ante istuc *parva*
ras. D idomum *D* 926. Iam *corruptum esse putat Ussingius*
 uxor . . . *primus Bothius* meministi *J*². miuisti *DJ*¹ 927. cum
libri in me, in *ex* im *ras. D.* inme *B* 928.]tus *J* Ante Quid
ras. J tandem, d *ex t D* fetet ne *B(fetet)DEJ(fetet)* tuę
EJ 929. Mirram, *fort. alt. r ex h J* suprupuisti *E.* subripuisti
B. sub ripuisti *J* scorte *D* 930. *Pers. Phil. restituit Pareus:*
Argyrippi exhibent BDE³FZ, om. E qui: *cf. Fleckeisenus Misc.*
crit. p. 31 suprupturum, *priore p m.³ ex b ut vid. E.* surrupturum
B promisi *E* 932. Istoscín *Fleckeisenus:* Istoscine *BJ.* Isto sci
 ne *D.* Isto scine *ex* Isto scino *E* aequomst mores *Pylades:* aequum
 (equum *E*) mores est *libri.* aequom mores *Guyetus.* aeqnom mostest
 duce *Lambino Ussingius* liberes *J* 933. Nihilne te *B.* Nihil nete
D. Nichil ne te *EJ*

DEMAENETVS

Pol si aliud níl sit, tui me, uxór, pudet.

ARTEMONA

Cáno capite té cuculum hinc úxor ex lustris rapit.

DEMAENETVS

Nón licet manére (cena cóquitur) dum ceném modo? 935

ARTEMONA

Écastor cenábis hodie, ut dígnum es, magnúm malum.

DEMAENETVS

Mále cubandumst: iúdicatum me úxor abducít domum.

ARGYRIPPVS

Dícebam, patér, tibi ne mátri consulerés male.

PHILAENIVM

Dé palla meménto, amabo.

DEMAENETVS

Iúben hanc hinc abscédere?

ARTEMONA

Í domum.

PHILAENIVM

Da sáuium etiam priús quam abitis.

DEMAENETVS

I ín erucem. 940

934. *Nonius p. 333, 15*: lustra etiam lupanaria dicuntur. Plautus in *Asinaria*: ‘... [lacuna est] lustris rapit’. — *Hoc versu usus est argumenti scriptor*: cf. v. 8 937. *Nonius p. 128, 23*: iudicatum: ad uindictam (*sic nos scripsimus: libri iudicatum atque indictum*). Plautus *Asinaria*: ‘male ... domum’

nihil libri (nichil E) tui me, i s. v. B. tui me m.² ex tai me J
 934. cuculum hinc LG: cuculum libri. cuculumne *Muellerus Pros. Pl. p. 546* uxor *Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 286* exlustris E 935. cena DEJ cenem BJ 936. cenabis BJ uti ut vid., i s. v. D dignus es *Gruterus*: dignum est libri (n e corr. D). te dignum est *Camerarius* 937. cubandum est libri eum *Nonio* abducit *Dousa*: adducit libri (ad ducit J). ducit *Nonius* 938. Post ne ras. ut vid. J male, e ex is mo ut vid. D 939. Depalla B DJ hinc, c s. v. E ascedere E 940. 941. *Hoc ordine Fleckeisenus, inverso libri. Ussingius v. 941 delet, Guyetus v. 938—941* 940. I domum in spat. vacuo B² *Supra Philaeni notam et Da duo puncta (·) et ante Da in nori versus principio nota pers., quam rubricator scripsit, cr. B* priusquam J. pius quam E abitis *Bothius, Seyffertus Stud. Plaut. p. 4*: abis BD. abis EJJZ I m.² s. v. J. abi *Fleckeisenus* iucrucem EJ crucem ss B

PHILAEINIUM

Intro eamus pótius: sequere hac mé, mi anime.

ARGYRIPPVS

Ego ueró sequor.

G R E X

Híc senex siquíd clam uxorem sío animo fecít uolup,
 Néque nouom neque mírum fecit néc secus quam alií solent.
 Néc quisquamst tam ingénio duro néc tam firmo péctore,
 Quín, ubi quicque occasíonis sít, sibi faciát bene. 945
 Núnc si deprecári uoltis huíc seni ne uápulet,
 Rémur inpetrári posse, plaúsum si clarúm datis.

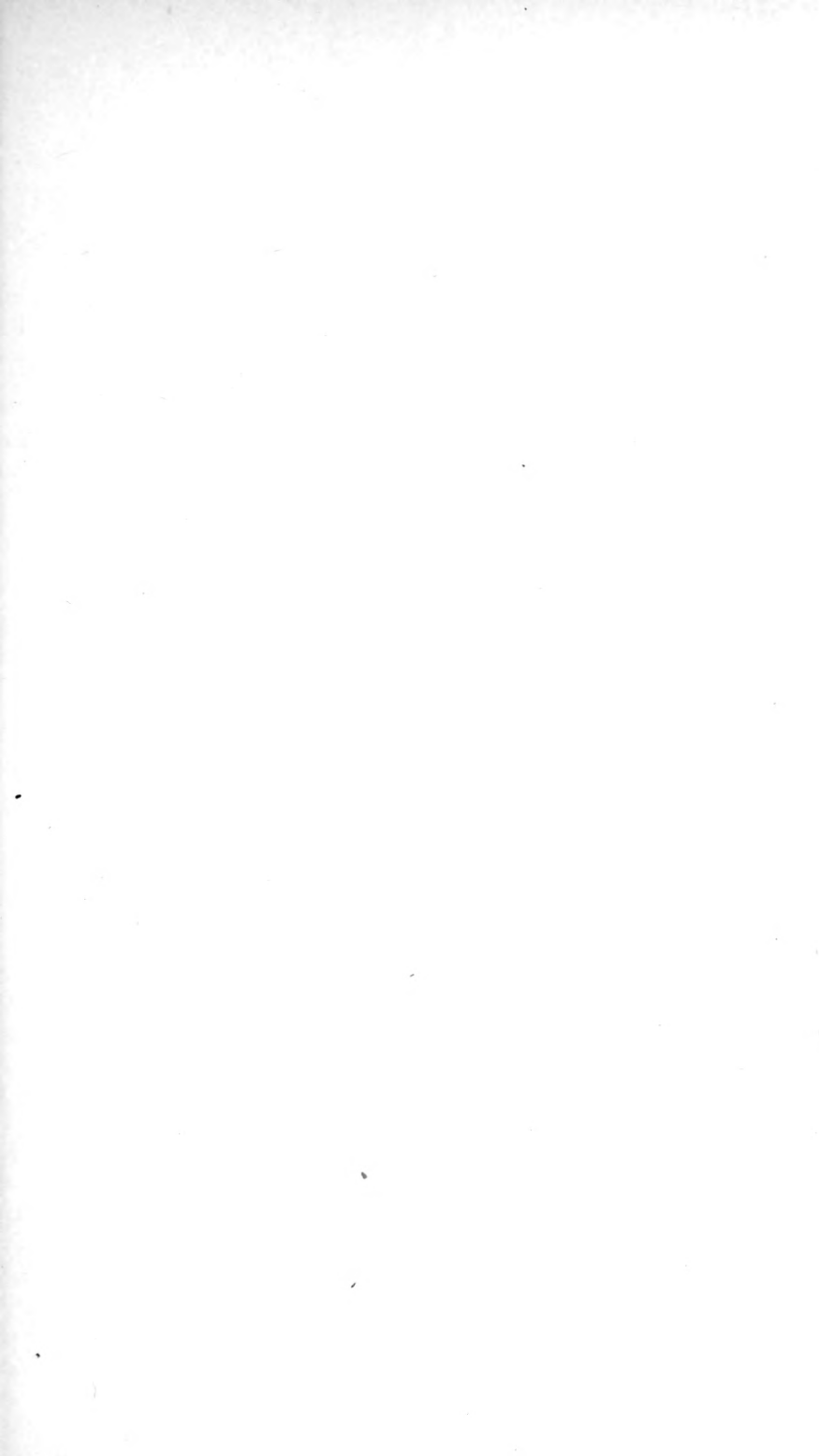
942. *Nonius p. 187, 5*: uolup pro uoluptate. *Plautus Asinaria*: 'hic senex . . . uolup'

941. *Artem. pers. praem. Z* Intro eamus potius *LG*: Immo intus potius *libri*. Immo potius intro *Fleckeisenus*. Immo cubitum eamus *Seyffertus Stud. Pl. p. 4*, qui etiam Immo tu ibis potius proponit. Possis etiam *Quin* intro imus potius seque *E*. sequere, apice supra primam e scripto, in accentus modum *B* me hac *Z* hanc *JF* me mi ex memi *B*. memini *EJ* animę *DEJ* . ego uero sequor om. *Z*: add. *Hermolaus Personam corr. Bothius: Demaeneto adsignant libri*

942. *Grex hic libri praeter J, ubi Grex in marg. scriptum videtur esse* si quid *Nonius* uxore *B*. uxore *JF* suam *Nonius*. suo ex suã *E* uolup *E³* et *Hermolaus ex Nonio*: uoluptatis libri 943. nouum libri 944. quisquam est libri firmo, fi ex p *D* 945. tibi *J* quicque *DEJ*, *Fleckeisenus*. quaque *B*. quicquam *FZ* tibi *J* fatiat *E* 946. deprecari uoltis *Muellerus Pros. Plaut. p. 546*, qui ibidem etiam huic nos proposuit: uoltis (uultis *B*) deprecari (deprecari *BDE*) libri sem *D* 947. Remor *J* impetrari *DEJFZ*. impetrari, *ras. unius litt. post a B* plausum si *Bentleius* (pote si plausum sic clarum *idem*), *Bothius, Reizius*: si plausum (si plasum *J*) sic *DEJFZ*. si plausum si, *alt. si ex sic ut vid. B*. si plausum *Pylades*. si plausum hic *Weisius* clar[*J* PLAVTI ASINARIA EXPLICIT. in ead. qua praecedens v. linea *B*. PLAVTI ASINARIA EXPLIC̄ *EJ* (EXPLICIT). *Vers. vacuum reliquit D*

Addendum.

V. 534 in *adn. adde* summust *BD*.

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS

AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCHS OPERAE ADSVMPTIS

GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI I FASCICVLVS V
TRVCVLENTVM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXXI

T. MACCI PLAVTI

TRUCVLENTVS

RECENSUIT

FRIDERICVS SCHOELL

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI I FASCICVLVS V

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXI

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.

CURTIO · WACHSMUTH

PRAECEPTORI · CONLEGAE · AMICO

D · D · L · M

FRIDERICVS · SCHOELL

PRAEFATIO

Quod iam Truculentum emitto fabulamque omnium corruptissimam primam mihi recensendam sumpsi, non modo meo studio ductus institui, sed etiam eius voluntate, qui omnino huius operae nostrae auctor suasorque extitit, FRIDERICI RITSCHELII.

Id cur hoc loco praemittam, duplex mihi causa est: nam cum vir nobis coniunctissimus, cuius plurimum apud me auctoritas pollet, eas potius desiderari fabulas innuit, quas nemedum apparatu critico instructas edidisset, tum vero fuit qui publice pronuntiaret Ritschelium improbatum fuisse studia mea in Truculento posita.¹⁾ Quem dignum non haberem cui responderem²⁾, nisi Ritschelii nomine abusus et

1) Fridericus Schmidtius 'Götting. gel. Anz.' a. 1877 p. 959 sq.: 'Wohl niemand verurtheilte ein solches Verfahren schärfer als der, dem diese Schrift gewidmet ist, der grosse Meister um dessen Tod wir jetzt alle trauern, Friedrich Ritschl, der in seiner letzten Abhandlung in seinem Rheinischen Museum sich über den dänischen Kritiker Sophus Bugge so äussert . . . Ritschl kannte als er dies schrieb die Schrift seines Schülers nicht.' Hoc contra veritatem dixit Schmidtius: nam mense Septembri — quo illam dedit epistulam Ritschellius — dissertationem Lipsiensem, quae eodem tempore iam imprimeretur, dudum novisse universitatis Lipsiensis philologum primarium et scire poterat et sciscere debebat, antequam summi viri personam indueret. Ritschelii autem iudicium de opusculo meo quale fuerit, non meum est praedicare.

2) Et inscitiam et incuriam censoris paucis statim exemplis probem. Itaque p. 950 dixit 'zur Erklärung sagt Schöll, *si qui* entsprechen dem griech. *εἴ πως*. Freilich wird das dadurch nicht bewiesen, dass noch an einer zweiten Stelle ein solches *si qui* (oder genauer *nisi qui*) IV, 4, 1 conjiectiert wird': ubi si adnotationes inspexisset tironum in usum conscriptas (velut Brixii ad Trin. v. 14), cavisset ne, qui de pronomine demonstrativo scripsit, pronominis indefiniti usum

huius editionis consilium et ipsam Truculenti recensendae rationem attigisset.

Nam quod Schmidtius coniecturam improbabiliorem, ex qua e. g. prol. v. 21 conclamatum et olim et nunc non tam restituere quam constituere volui, cum Buggii coniectura composuit a Ritschelio improbata idemque de utraque valere dixit, prorsus neglexit externam speciem similem esse, rationem plane diversam. Buggius enim a litteris traditis profectus, easdem vero audacissime inter se permutans eam effecit sententiam, quae nequaquam in locum quadret.¹⁾ Contra ego a sententia profectus sum eamque ante omnia ratiocinatione recuperare studui²⁾: quod quamvis et disertis verbis saepius inculcaverim et ipsa 'divinationum' inscriptione significaverim, prorsus reticere atque neglegere maluit censor. Hanc autem viam in locis desperatis non spernendam esse Ritschelius et exemplis sat multis probavit in fabulis a se editis scriptisque suis et non semel aperte pronuntiavit³⁾; id quod praeter Schmidtium nemo nescit.

foede ignoraret. Deinde vituperat tanquam perversum ('unmethodisch und unkritisch') quod eosdem versus et corruptos et interpolatos aut loco motos esse posse sumpserim: quasi tales versiculi semel iniuriam passi iam sacrosancti per saecula perhibeantur. Improbius egit velut p. 959, ubi arguit 'hier herrscht bei Schöll arge Verwirrung'. Nam cum versus Menandri ex corrupta librorum memoria exhibuerim — quae vel contra linguam peccet — adiciens me in re enucleanda subsistere, 'coniectando hariolari in fragmento abrupto nolle', Schmidtius disputat quasi verba tradita et tolerari possint et a me tolerantur. Haec hic sufficiant, ut et de illo iudices et de eo qui censuram 'solidam' ('gediegen') laudaverit.

1) Nam per verba *Quid multa?* cum abrumpat sermonem prologista, ex Buggii opinione meram adnectit repetitionem, quae clausulam non efficiat.

2) Cum verba in fine prologi extent, quocum concinit quae fere sola sana est *Quid multa* formula, sententiam constitui qualis ex more scaenicorum finem facere possit, praesertim cum extrema vox (*ceteri* = *ceterum*) cum aliis reliquiis iterum attingat sollemnem in prologis claudendis formulam (cf. Poen. prol. v. 122 sq.).

3) Adprime huc faciunt et rationem in Truculento tractanda ineundam optime illustrent verba, quibus lubricas incertasque de Varronis imaginibus suspitiones defendens dicit (in Opusc. phil. III p. 577): 'Für unfruchtbar oder verdienstlos halte ich sie demungeachtet darum so wenig wie den Versuch, aus geringen und zerstückelten Resten eines Handschriftentextes oder einer Inschrift oder selbst ohne solche

Quae ratio cur inprimis cadat in Truculentum, in proptulo est et magis etiam patebit ex eis, quae postea componam: neque quemquam quicquam aut profecisse¹⁾ aut profecturum esse puto, nisi incertiorum suspitionum periculum iterum iterumque subierit.

Idem valet de ea coniectura, qua Sicyonium Menandri a Plauto Truculento expressam esse posui ex vestigiis sane dubiis, quae tamen apte inter se conciliari posse visa sint. Quam opinionem cum aliis probavit Guilelmus Wagnerus²⁾ neque prorsus abicere videtur Ludovicus Schwabius. Contra acerbissime exagitavit atque adeo irrisit Schmidtus. Quaestionem intricatam lubricamque nunc retractare nolim, praesertim cum 'solidus' ille censor etiam in hac re rudiores se praeberit.³⁾

Reste nach den blossen Anhaltspunkten innerer Argumentation mittels rein productiver Conjectur ein Ganzes aufzustellen, das man als das Aechte weder verbürgen kann noch will. Wer es vorzieht sich mit der einfachen Anerkennung der Lücke zu begnügen (ob einer Lücke in der Ueberlieferung von Worten oder Thatsachen, kommt auf eins hinaus), wählt allerdings das Ungefährlichere, muss aber auch auf die Freude verzichten, auf dem Wege anschaulicher Exemplification gerade durch das Unvollkommene seines positiven Versuchs andere zum Ueberbieten desselben zu reizen, und so indirect dem Ziele näher zu führen, das nun einmal ohne die Umwege des Irrrens nicht erreichbar zu sein pflegt. Von dem anfänglich weiten Kreise allgemeiner Möglichkeiten fällt denn doch, zumal wenn neue Augen mit frischer Schärfe hinzutreten, durch vergleichende Abschätzung allmählich eine nach der andern, indem sie entweder als in sich unwahrscheinlich erkannt wird oder, wenn an sich zulässig, gegen die noch berechtigtere zurücktritt; und so bleibt am Ende, während sich der Kreis immer mehr und mehr verengt, doch in der Regel das eine Wahrscheinliche selbst übrig, wenn der Process nur lange genug und unbefangen genug fortgeführt wird; wenigstens sind Ausnahmen von der Regel (da es ja natürlich auch absolute desperanda gibt) weniger häufig als Einige zu meinen scheinen.[?]

1) Non sine voluptate ex hac editione cognosces quas Ambrosiano debeamus emendationes plerasque non modo leviores sed ipsas graviores praeoccupasse priorum criticorum sollertiam. At magnam disputationum molem congerere possum, quibus homines docti indoctive tales coniecturas certissimas, quas iam ex Ambrosiano omnes probant, 'dubias temerarias improbables perversas dixerint: scilicet nunquam non existunt 'critici', quales hodie vel maxime caput extollunt, qui rationi quam traditioni diffidere malint.

2) 'Litterar. Centralbl.' a. 1878 p. 1045.

3) Dicit enim p. 956 'eine genaue oder gar wörtliche Uebereinstimmung ist nicht nöthig, ein ungefährer Anklang genügt ihm, die

Nam vel apertissima obscuravit¹⁾ et simplicissima pro inauditis habuit.²⁾

Denique apud Alciphronem Lucianumque (vel potius Pseudo-Lucianum) quae cum Truculento consentire i. e. ex graeco eius exemplari expressa esse indicavi, solido non persuasi censori.³⁾ Quae tamen cum inter alios et Ritschelio placuerint et Lehrsio 'addubitari non posse' visa sint, hoc loco iteranda duco, quippe cum vel in emendanda fabula non inutilia esse ratus sim.

Itaque in Simalionis Petalaeque mutuis epistulis (I 35. 36) non modo Simalioni eadem cum Dimiarcho condicio est τὸ πολλάκις ἐπὶ τὰς θύρας φοιτᾶν καὶ τοῖς πεμπόμενοις πρὸς

meisten Fragmente finden sich auch im Truculentus selbst nicht wieder, aber es genügt ihm, wenn sich die Möglichkeit angeben lässt, dass im Originale des Truc. eine solche Stelle hätte vorkommen können.' Quodsi, antequam iudicium sibi adrogaret, eas fabulas pertractasset, quorum novimus exemplaria, intellexisset quam saepe in his verba ipsa nequaquam conveniant, quin immo interdum ne locum quidem fragmentis ex fabulis versis adsignari posse.

1) Velut negavit et 'par pari respondet' idem esse atque ὁμοίος ὁμοίῳ proverbium (p. 955) et truculentum, qui principio 'examen mali' cogere minatus meretriculis mox earundem expectet obsequentiam 'Sicyoniorum' similem esse i. e. τῶν τοληρῶν μὲν τι ποιούντων, οὐδὲν δὲ ἀνυούτων (p. 952 sq.).

2) Maxime vituperat quod fragmentum quoddam de commercio maritimo desumptum translato sensu adhiberi putaverim (p. 955 sq. 957): 'Endlich zeigt sich bei dem letzten Fragmente noch einmal, wie ein scharfsinniger Mann alles in ein Fragment hineindeuten kann... geht es mit dem gewöhnlichen Sinne nicht, so wird ein übertragener angenommen.' Quod quam inconsiderate iecerit, ipse Plauti locus cui adhibui illud fragmentum demonstrare poterat. Nam fac nobis servatam non esse Truculentum et inter 'fragmenta' legi versus a Charisio excitatum '(nam aduersum legem meam) ob meam scripturam pcedem cepit': iam si quis haec translata dicta esse sive coniceret sive colligeret, nugatorem dicerent Schmidtii ac re vera in Truculento publicanum egisse sobrie ac solide efficerent.

3) l. s. s. p. 957 sq.: 'wozu brauchen wir denn die Annahme, dass dieselben aus dem Originale des Truculentus entlehnt seien, da es doch viel natürlicher ist, dass sie ebenfalls aus dem Leben geschöpft sind?' Iam ut mittam ita disputare Schmidtium quasi non constet saepe ab Alciphrone atque Luciano Menandrum expressum esse, nisi probaverit etiam alias tales rerum verborumque similitudines non hic illic dispersas — quod facile invenies — sed continuo ac frequenter extare, iterum dicendus erit de eis rebus iudicasse, quas non noverit ac vix attigerit.

τοὺς εὐτυχεστέρους θεραπαινιδίοις ἀποδύρεσθαι (I 35, 1 cf. 3): sed in Petalae epistula tam multa cum Truculenti de Diniarcho locis concipiunt, ut casui attribuere nequeas. Itaque cum v. 165sq. cf. ἐγὼ δὲ ἡ τάλαινα θρηνηδόν, οὐκ ἐραστὴν ἔχω, cum v. 51 sqq. cf. νῦν δὲ δεῖ χρυσίων ἡμῖν, ἱματίων, κόσμου, θεραπαινιδίων, ἡ τοῦ βίου διοίκησις ἅπαντα ἐντεῦθεν, cum v. 181 priore parte — nam altera plane corrupta est — ἐγὼ δὲ ἂν μὴ τις ὁ διδούς ἦ, πεινήσω τὸ καλόν, *denique cum v. 710: ἕτερος ἂν λοιδορούμενος ἔγραφε καὶ ἀπειλῶν, ἀλλ' ἐγὼ δεόμενος¹⁾ καὶ ἀντιβολῶν.

Accedit libri III epist. 50: οὐκ ἀνέχομαι ὄρων Ζευξίπην τὴν ἱππόπορον ἀπηνῶς τῷ μειρακίῳ χρωμένην. οὐ γὰρ δαπανᾶται εἰς αὐτὴν χρυσίον μόνον καὶ ἀργύριον, ἀλλ' ἤδη καὶ συνοικίας καὶ ἀγρούς. ἡ δὲ ἐπὶ πλέον ἐκτύφεσθαι τὸν ἔρωτα τούτῳ μηχανωμένη τοῦ Εὐβοέως ἐρᾶν προσποιεῖται τοῦ νεανίσκου, ἵνα καὶ τούτου κατασπαθήσασα οὕτως ἐπ' ἄλλον τρέψῃ τὸν ἔρωτα κτέ.²⁾ Hoc loco cum condicio uniuersa ad Phronesium Diniarchumque quadrat — quod parum est — tum quae ad nimia amantium dona describenda adhibetur locutio συνοικίας καὶ ἀγρούς non potest non in memoriam reuocare illud 'fundi et aedis' quater repetitum (v. 174. 177. 187. 214).

Eandem vero locutionem in simili sententia cum 'Lucianus' usurpet in Toxar. c. 15 (τὰ μὲν γὰρ δῶρα οὐ κατὰ μῆλα καὶ στεφάνους ἀντεδίδοτο αὐτῇ, ἀλλὰ συνοικίαι ὄλαι καὶ ἀγροὶ καὶ θεράπειαι καὶ ἐσθῆτες εὐανθεῖς καὶ χρυσὸν ὀπόνιον ἐθελήσειε. καὶ τί γάρ; ἐν βραχεῖ ὁ Λύκωνος οἶκος [Lucias pater est apud Alciphronem III 50] ὀνομαστότατος τῶν ἐν Ἰωνίᾳ γενόμενος ἐξήντητο ἤδη καὶ ἐξεκεκένωτο), et eodem capite de puerperio a meretrice adsimulato agitur (ἄλλο ἐπὶ

1) Hinc cum δεόμενος 'precario' sit, cui 'vis' opponi soleat (ἀπειλῶν) in corrupta v. 710 parte huius notionem intuli, quam olim in *unū* (*animos*) quaesivi; quod cum iam ex v. 525. 543 satius visum sit *bono* (*animo*) interpretari, (*μοῦ* adhibui: videtur autem ex versu sic constituto aliquo modo defendi posse, de quo dubitant, *uis est experiri* v. 753.

2) Praeterea haec epistula vel senarium continet a Meinekio detectum καλῆς καλῶς ἀπολαύομεν τῆς πλημμονῆς, qui item non alienus est a Truculenti argumento (velut v. 344—348).

τούτοις ἐπενόει καὶ τὸν ἄθλιον ἀπώλλυε· κύειν τε γὰρ ἐξ αὐτοῦ κήπτεται et antea cap. 13 haec extant simillima v. 26—30: δεινὴ δὲ καὶ τὰ ἄλλα τεχνίτις, πᾶρ' ἦν τινα βούλει τῶν ἑταιρῶν ἐπισπάσασθαι ἑραστήν, καὶ ἀμφίβολον ἔτι ὄντα ὄλον ὑποποιήσασθαι, καὶ ἐνεχόμενον ἤδη ἐπιτείνειν καὶ προσεκαῦσαι ἄρτι μὲν ὀργῇ ἄρτι δὲ κολακείᾳ καὶ μετὰ μικρὸν ὑπεροψία¹⁾ καὶ τῷ πρὸς ἕτερον ἀποκλίνειν δοκεῖν καὶ ὄλη συνεκεκρότητὸ ἀπανταχόθεν ἢ γυνὴ καὶ πολλὰ μηχανήματα παρεσκεύαστο κατὰ τῶν ἑραστῶν.

Haec data occasione partim refutanda partim repetenda duxi non mei, sed rei gratia. Iam vero accedam ad id, quod cum maxime agendum est hac praefatione, ut rei criticae subsidia quaenam adsint et quomodo habita sint, paulo accuratius explanem.

A palimpsesti dolendum est quod nil fere nisi unus quaternio LX ac ne is quidem integer servatus est. Nam et quaternio LIX Trinummi exitum inde a v. 1078 cum Truculenti initio usque ad v. 110 complectens totus periit et quaterniones LXI et LXII desunt, qui olim versus 391—946 continuisse videntur. Eius autem folii quaternionis LXIII, quod 22 qui restant versus (947—968) olim exhibuit, perpaucas lacinias Studemundi acumen agnovit de quibus ad v. 949 monui. Hoc loco unum addam — nam singularum litterarum memoria, nisi ignoti aliquid inde discimus, ad apographum pertinet, non ad editionem — duplicem fabulae clausulam et v. 967 et v. 968 in A quoque extitisse, ut omnino — quoad versuum computatio institui potest ratione habita et versuum bipartitorum et inscriptionum — aut

1) Hinc aliorum suspicionem stabilivi v. 29 post blanditias atque iracundias (ἄρτι μὲν ὀργῇ ἄρτι δὲ κολακείᾳ) olim ὑπεροψίας extitisse notionem, quo ducunt *supercl(amanda)* litterae. Ante omnia autem teneo neque hic inferri debere neque deim (*quid perierandum est*) ferri posse gerundivum, sed *quid perierant dum* scribendum esse (atque *perieran dum* ex B testatus est Loewius). Nam et quae antecedunt et quae secuntur cum demonstrent verba *quot illic blanditiae cet.* agere de meretricis blanditiis iracundiis exorabulis, locum non habet forma quae quid amanti sit exprimat: sed etiam superbiae et perieratiunculae meretricis sunt. Praeterea 'praeter munera perierare' nego sine artificis explicari posse (cf. Act. soc. phil. Lips. t. II p. 428): immo praeter eadem ratione corruptum est qua v. 28 *blanditer*.

eundem aut fere eundem fabulae ambitum in *A* atque in Palatinis fuisse conicere possumus. Iam quaternionis LX sex hodie membranae reperiuntur, cum eius quoque alterum folium cum septimo perierint. Servata autem haec sunt:

Vulgatae num. Mai.:	Truculenti versus:
3. 4	111—125. 126—144
0. 0	—
225. 226	178—196. 197—212
(21. 22	213—230. 231—248
(27. 28	248—265. 266—282
(235. 236	283—301. 302—318
0. 0	—
13. 14	353—371. 372—390

Has duodecim paginas, ex quibus una p. 28 (v. 266—282) maiorem vel perito legendi difficultatem parat, nitidissime descriptas et accuratissime enarratas habeo Loewii mei diligentia. Qui, quod consentaneum erat, plerumque confirmavit Studemundi lectionem, nonnunquam ab eo discessit¹⁾, paucissimis tamen locis Geppertum codicem post Studemundum relegentem aliquid vidisse curiosa disquisitione effecit.²⁾ Litteris quae dubiae sint punctum subscripsi, quod ad I vel E adpictum significat dubium esse utra extet, ut tamen paulo probabilior videatur, quae posita sit. Etiam ligaturas et litterarum cum formas tum deminutionem cum diligenter designatas dederit Loewius, has res ne hoc quidem loco exprimendas, sed apographo reservandas esse censui.

1) V. 264 cum *ut decepisti* (sic Studemundus apud Spengelium) quadrare in spatium negavit valde dubitans de ipsa lectione, non respexit antea Spengelium *dixis* pro *dixi* ex *A* enotasse.

2) 'Stud. Plaut.' II (ed. Berol. a. 1871) p. 95 sqq. Recte v. 122 et 220 ADQ. (non ATQ.) legit et v. 312 EXUNGIMINI (non EXUNGIMINI), ubi non tam Studemundum quam Spengelium errasse putaverim. Praeterea cf. ad v. 270 et 276. V. 259 vix de MIRIST cogitari posse Loewius dicit, sed MIRIEST probabilius esse, quod eo libentius commemoro, quia EST male in adnotatione mea omissum esse sero animadverti. Contra nihil egisse Geppertum certissime affirmavit Loewius ad v. 115. 130. 132. 134. 196. 218. 248. 262. 266. 271. 380, ut in his non respiciendus sit ille.

B veterem codicem et antequam Studemundus collationem Spengelio traderet Ritschelius cum codicis *C* apographo Schneideriano contulerat et postea ab Hinckio conferri iuserat: denique Loewius excussit atque exhaust (vide infra).

C codicem Palatinum decurtatum etsi summa qua eminebat fide descripserat ac fere depinxerat¹⁾ C. E. Chr. Schneider (Vratisl. a. 1834), tamen non sine omni fructu iterum contuli.²⁾ Ceterum cum in hac re nonnullos in ipsa Truculento (v. e. g. ad v. 571) errare videam, moneo quam *C*² dicunt correctoris manum recentissimam esse, id quod et litterae et scripturae ipsae³⁾ satis ostendunt.

D codicem Vrsinianum post Ritschelium ac Studemundum item curiose lecticavit Loewius, qui potiores quasdam et huius et *B* codicis discrepantias a Spengelio aut omissas aut obscuratas in 'Anal. Plaut.' p. 186 sqq. indicavit.⁴⁾ Vbi cum testimonia sua 'Studemundianis' opponeret, verius 'Spengeliana' dixisset; nam in editorem, non in collatorem omnes illi errores cadunt: id quod hoc loco libere profitendum esse censuimus.

1) Et Schneiderus expressit et Spengelius non raro enotavit *v* etiam pro minuscula *u* littera tam in principio quam in mediis vocabulis usurpatam. Quod respiciendum non erat. Atque idem in *D* cadit (cf. Loewius l. i. s. p. 191 adn.). Ceterum cf. p. XXXVI adn. 3.

2) Nam (ut mittam Schneiderum in compendiis describendis parum sibi constitisse, unde saepissime molestius Spengelius eius scripturam discrevit a *D* vel *B* ubi consentiunt) interdum vel Schneiderum aliquid fugit: velut v. 619 *teus*, non *reus* etiam *C* exhibet, v. 819 non habet miram scripturam *coptia* neque v. 836. 847 *ei* insolenter pro *ē* positam; sed illic *coptia* incohaverat, *coitia* correxit librarius, hic *e* ex *u* emendavit. Denique quaedam, quae recte Schneiderus dederat, Spengelius corrupit, cui e. g. Bergkii, Loewius, alii credidimus v. 266 *proptuer* formam etiam in *C* servatam esse.

3) Prorsus geminae sunt scripturae eis, quas in *B* Camerarii manus vindicare solemus, dubito an recte.

4) Ibidem Loewius exposuit (p. 186 adn.) quam difficile saepe sit diversas huius codicis manus inter se discernere; atque p. 194 narravit folio 305^v quae contineantur v. 820 (*tinco*) usque ad v. 845, manu 1 in rasura esse, erasosque fabulae v. 872—898 (*ecastor*). Quos cum f. 306^v exhibeat, apparet librarium errore duas archetypi paginas omisisse neque prius errorem animadvertisse, quam integram paginam scripsisset. Versum folii 305^v vigesimum primum, ubi f. 306^v *D*³ titulum adiecit, scriptura carere consentaneum est.

L codicem Lipsiensem¹⁾ et *Z* editionem principem adieci, quibus Itolorum recensioem satis cognoscimus. Qui ut multa egregie emendarunt, ita ne in eis quidem, quae parum recte mutarunt²⁾, prorsus praetereundi sunt vel maxime in tanta huius fabulae depravatione, ubi vel errores criticorum usui esse possunt.

Eorum autem codicum, quibus quasi fundamento utimur, quam plenissimam volui imaginem extare, quoniam quo corruptiora verba perhibentur, eo curiosius vel in rebus minutis memoriam perscrutari solemus. Quamquam parum nos iuvare his rebus neque ex talibus salutem peti posse quis est qui nesciat?

Iam vero adeo depravata et inquinata librorum *BCD* memoria non aliunde repetenda esse videbatur, quam quod eorum archetypus ut in fine mutilatus erat *Vidularia* abscissa, ita iam antea sive situ sive umore sive aliis rebus labem passus fuerit.³⁾ Neque negaverim hanc veram esse coniecturam. Attamen nequaquam sufficit haec ratio: immo alia in promptu est, quae maioris momenti videatur tam ad explananda quam ad expellenda vitia.

1) Quod *L* codicem, non *F* signavi, casu factum est, quo corrigendo operae pretium non erat operas exercere. Nam cum nemo errare poterit tum hic liber non tam personam ut ita dicam codicis sustinet, sed *LZ* vel *FZ* 'Itolorum' brevis significatio est. Itaque etiam quae Geppertus protulit de Parisino codice et in editione sua et in 'Stud. Plant.' I p. 87—111 ('die sogenannte [sic] italienische Recension im Truculentus') ad verbum consentire cum Lipsiensi non est quod moneam.

2) Quod vero nonnunquam lectiones inutiles relictæ sunt, ideo exhibueram, ut essent quibus amicorum adnotationes inter corrigendum allatas substituerem: quod ubi minus processit, typothetarum labori parcens toleravi, quae ut neminem iuvant nemini nocent.

3) Cf. inter alios Kiesslingius cens. p. 609: 'freilich wird uns aber auch die ruhige und unbefangene lectüre des Truculentus durch eine verderbtheit des textes erschwert, welche ihres gleichen suchen darf. der umstand, dass das stück die vorletzte stelle in dem corpus der Plautinischen comödien einnahm, mag wohl die ursache gewesen sein, dass dieselbe äusserliche verletzung, welche die *Vidularia* bis auf den titel vernichtete, ihre zerstörenden wirkungen auch auf den vorhergehenden *Truculentus* ansdehnte. wenigstens sind die lücken in der mitte und am ende der verse, sowie die sinnlosen corruptelen so zahllos, dass man notwendig annehmen muss, die schreiber der *Palatini* haben ein durch löcher, nässe, moder und gott weiss was alles im höchsten grade zerstörtes original vor sich gehabt.'

Etenim quam explicationem mendorum et in ceteris fabulis et in ipsa Truculento cum alii homines docti tum Muellerus saepius adhibuerunt, eam latissime patere in Truculento magis magisque intellexi: alienis enim locis litterae, syllabae, voces illatae sunt, quae olim sive in margine sive intra versus adscriptae fuerant. Quod cum adprime valeat ad librorum memoriam recte et diudicandam et emendandam, facere non possum quin accuratius illustrem.

Itaque praemittam locos iam sic explicatos, plerosque a Muellero.¹⁾ Qui et v. 195 pronomeñ in Palatinis excurrens inde repetivit, quod idem ab isdem v. 194 omittitur²⁾, et v. 238 recte huc rettulit (vide infra) et ex v. 330 *tui* sensu cassum ad versum praecedentem retraxit³⁾ et v. 696 *iamne* prave usurpatum esse vidit, cum antea *anne* ex *iamne* corruptum esset, et v. 803 *inquā* ad *loquere* adscriptum perspexit proprie ad *inquē* v. 802 corrigendum spectare. Huc accedit quod Bergk⁴⁾ lenem v. 358 corruptelam sic expedit et Seyffertus⁵⁾ v. 454, ubi *dico* pro *dicito* reponendum erat, simul autem versus initio *id ego* pro *ego* et linguae usus et metrum commendabat, *id* ex ipso *dicito* exprompsit. Denique ego⁶⁾ v. 74 *id magno populo in* (vel *in populo*) nil nisi *in m. p.* esse sumpsi et, 'versum' I, 1, 43 ubi expulsi, quo loco verba *lenonum et scortorum plus est* libri ex I, 1, 45 (v. 64) simpliciter repetunt (*damnosorum hominum* v. 63 explicandorum causa) praemisso *faxim*, suspicatus sum

1) 'Pros. Plant.' p. 524 sq. 674. 'Add.' p. 86.

2) *peperisse audiui* et *tu eam me amare A*, Reizii Bothique coniecturas stabiliens: *tu me amare* et *peperisse eam audiui BCD*; atqui *eam* v. 195 non modo Fleckeisenus olim defenderat in ann. phil. t. LXI p. 47, sed etiam Ritschelius in Opusc. phil. III p. 343, ubi servato *eam* delevit *Ah*.

3) ubi *intro* pro *i intro* traditum est, praemissum *tu* hiatus removit; neque recte aliquis obiecit solum *i intro*, non *tu i intro* respondere usui: nam illud etsi plerumque extat, tamen hoc loco *tu i* unice verum est, quoniam antea (v. 197. 206) *Astaphium Diniarchum intro ire* inusserat, iam ut ipsa potius introcat flagitat amator.

4) 'Beitr.' p. 138: *auortisti — salua sis A*, *auortist'is — salua sim BCD*. Idem Bergk⁴⁾ quod p. 95 cogitavit de hoc ex v. 687 in v. 688 transferendo, recte statim reiecit.

5) 'Stud. Plaut.' p. 30.

6) 'Anal. Plaut.' p. 54. 62.

faxim' pertinere ad v. 61 *facimus* (sic libri, *faximus* Camerarius).

Iam priusquam magnum locorum numerum enarro, qui eadem ratione mihi videantur iudicandi esse, paucis recurrendum est ad v. 238, qui gravissimi ponderis est in hac quaestione et omnino crisin in Truculento factitandam tanquam illuminat. Hoc loco ex codicis *B* memoria *qui si nunquã alenos agimus* vix lenior eademque aptior coniectura potuit effici, quam qualem Camerarius excogitavit: *quaeso numqui male nos agimus*. Quam tamen pravo niti fundamento Ambrosiani ope intelleximus *qui sumus? quid est quod male agimus* praestantis. Eiusdem vero *A* virtute mirae corruptelae viam persequi possumus: qui cum v. 240 *pol nos* praebeat, ubi *pol* habent Palatini, et *neque umquam ulla*, ubi *neque ulla* tantum illi servarunt, quid certius esse potest, quam quae haec v. 240 detrimenta sarcire debebant voces, ex margine in v. 238 irrepsisse et *us quid est quod*¹⁾ oppressisse?

Quod si quis de mera coniectura protulisset, non deessent qui hariolari, non via ac ratione procedere criticum clamarent: iam cum antiquioris codicis testimonio confirmetur, nemo non credit. At vero via ac ratione si volumus procedere, ex talibus locis desumendum nobis est, quid suspicari liceat de locis corruptis, ubi antiquiore testimonio destituti sumus.²⁾ Singulare autem non esse illud vitium ipso palimpsesto duce firmare possumus: nam non modo v. 195 accedit, quem supra ex Muellerei sententia commemoravi, sed hi praeterea loci:

V. 138 *quid iam BCD, qui A* (quod postulante metro

1) Non recte Muellerus l. s. s. dicit *qua ex quid est quod* remansisse nos tantum (non *umquam*) expediens ex v. 240.

2) Similiter in canticis restituendis qui nimis anxie librorum vestigia premunt, *A* ubi adest, libenter deserunt ceteros libros, quorum 'auctoritatem' ac 'fidem' saepe non minus praedicant, ubi ille deficit. Itaque v. 111 nemo non adsciscit *ecastor* ex *A*, quod deleverunt ceteri: num igitur temerarium est, quod eosdem v. 105, ubi palimpsesti nondum incipit memoria, *servum* omisisse sumpsit? quod et versum restituit et sententiam — neque enim de 'quopiam' agi, sed de servo quopiam v. 195 sq. demonstrant — itemque inter *sin ui* facile intercidere potuit, denique cum *adseruare* lusum efficit vere Plautinum. Atque eiusdem medi exempla haud pauca afferre possum.

iam Beckerus reposuerat): v. 134 *monē mulier factast iam ex uiro A* (quod bene defendit Buggius), ubi *iam om. BCD*.¹⁾

V. 188 *quiduis A* (cum *LZ*), *ut quid uis BCD*, ubi *ut* inde prognatum est, quod v. 189 *ut ut aliis deest*²⁾ (atque *aliis* fortasse pro *at* habuit librarius ideoque *ut* solum transcripsit).

V. 203 *tum pol isti puero quid est pater (quid om. A)* et antiquiores *quis* correxerunt (quod ut servaret *pol* deleri voluit Reizius) et cognito palimpsesti testimonio nonnulli reconditius aliquid scrutati sunt.³⁾ Sed reputandum est v. 207 *A* servasse *tu quidem edepol (tu edepol BCD)*, unde patet *quidē* ad *pol . . . est (ē)* olim rettulisse librarium, cum ad *edepol* pertineat.⁴⁾

V. 265 *truculentust A, truculentus (om. est) BCD*; sed iidem *mihī es* pro *mihī (A)* habent, unde hausi quod in annotatione suasi *truculentu's* (omisso *hic*, in quo ponendo libri ipsi variant): quod ideo praestare puto, quia *Pergin male lo-*

1) Levius est quod in versu antecedente *quia — non A* (cum Camerario), *qua — inon BCD* habent, itemque quod v. 197 *mamabom B* pro *amabo* praebet, ubi aut de *sentio* v. 196 ex *mentio* corrupto cogites aut de *opperire ibi* pro *opperimino* tradito (*m-m = min*).

2) Omni caret analogia, quod ex personae nota male intellecta *ut* explicarunt Brixius 'emend. Capt.' p. 21 et Geppertus 'Stud. Plaut.' I p. 104. Sic etiam v. 502 *ut uolo* explicare voluerunt, ubi *ut* potius ad *uin adeam* adscriptum esse censuerim. Aperte sic interpolatus est v. 742, unde plane apparet non posse in talibus de personae nota cogitari: cf. p. XIX adu. 4. Ceterum v. 126 quod *tute quid BCD (A quid)* male inculcarunt, dubito an ex v. 122 mendo pendeat, ubi *ituli* pro *et tu BCD* tradunt. Erraret certe, qui ad v. 127 explendum *tutē (peregre quoniam aduenis)* adscisceret, ubi constans usus *saluos* postulat.

3) Cf. Seyffertus in Philol. t. XXIX p. 410 et Dziatzko Mus. Rhen. t. XXIX p. 60.

4) V. 208 *recipisti* pro *huc recipis* et v. 209 *te apud* pro *hic apud* nescio an *ti* ex *h'* corruptum sit, praesertim cum v. 504 item *isti BCD, is hoc* Priscianus offerant. Addo v. 234, ubi quod Palatini praebent *quodam(odo cum)* vel *quodom(odo cum)* pro [*quoi*] *modo cum* fortasse cohaeret cum v. 232 corruptela, cum pro *dum amet* libri *tum amet*, Nonius *quod amet* testentur. Initio autem versus 254 cum *Is* excurrat in Palatinis (recte *om. A* cum Bothio), fortasse valet ad firmandam Gepperti coniecturam, qui v. 248 *Is* scripsit (*Sedis* libri cum *A, Sed* ex v. 251 repetentes).

qui mulier mihi melius quadrat, si servum increpat, non secum loquitur Astaphium.¹⁾

V. 266 pro *male (dico) traditum aut me (dico)* qui quaeso simpliciter ex litteris potuit corrumpi? Sed v. 267 *aut dicis A* (cum Bothio Goelleroque, ut *maledico* cum Acidalio), *ac dicis* ceteri exhibent, unde *aut* ad *dico* pro *dicis* adscriptum esse perspicimus.

V. 286 *ni properas grandi gradu A* (Camerarius); *ni propera grandi gras BCD*, unde elucet (*r*)*as* ad *propera* spectans ad *gra(du)* relatum esse.²⁾

Paulo aliter comparati sunt v. 306 et 312, de quibus antequam dico, hos interponam:

V. 368 *dic A*, Camerarius, *dicat BCD* et v. 370 *uidendi (copia est) AZ*, *uidendum est (copia) BCD*: iam si *atum est* coniungimus, has syllabas versum qui intercedit attingere cognoscimus, ubi *ambulasti BCD*, *ambulatumst A* habet.

V. 373 *em istoc A*, Brixius: *utem istoc BCD*; sed v. 371 *heia hoc est A*, *ad hoc est BCD*, quod cum *ut hoc est* recte iam Bergkii interpretatus sit³⁾, patet *ut* correcturam⁴⁾ *male* ad *istoc* pro *hoc* adplicatam esse.

Iam v. 306 pro *tu uero (A)* Palatini *tu male* obiecerunt, quod ex litterarum permutatione nemo enucleare poterat. Quodsi dixero inde *male* repetendum esse, quod v. 308 verbum *facta* extet *malefacta* significans, fortasse me nugari censebis. Sed idem concedes veram hanc esse explicationem,

1) Ceterum hac data occasione adiungam eis, qui hoc loco *truncum lentum* amplectantur, interim accessisse doctum iuvenem Minton Warren ('American Journ. of Philol.' Vol. II, No. 5 p. 26 exemplaris separatim expressi): quem ut servet *quian me* pro *quia enim me* antea infert; meliore saltem quam ceterorum criticorum medela, sed sensu non minus perverso.

2) V. 272 *armillas* etsi non conservavit, tamen confirmavit *A*: *arme B* (*arma CD*); sed v. 273 *me illi uelim mentiri* scriptura *me . . . iuelimmentiri* syllabis explet *me . . . inclementer (A)*, at *illi* post *me* extans ad *armillas* potius in *arme* decurtatas quam ad *mih* revocaverim.

3) 'Beitr.' p. 138, ubi ceteroqui valde errat de *lib(en)s* pronuntiatione cogitans, quasi coniuncta utriusque fontis memoria *heia*, *ut hoc est* scribendum sit.

4) Male iterum *ut* personae notam esse voluerunt (cf. p. XVIII adn. 2).

si animadverteris idem post paucos versus recurrere. Nam v. 312 *A* emendate dedit *exunguimini (exhibitis)* pro *exungulamaie (uinitis)*, cum v. 315 *haec facta* (= *haec malefacta*) iteretur¹⁾: contra ex ipsis *mini ex* syllabis hoc loco per *male* deiectis declarandum est, quod eodem v. 315 pro (*iam*) *quidem (ercle)* substitutum est (*iam*) *enim ex(erere)*.

Iam cum in paucis foliis, ubi Palatinis lux affulsit ex Ambrosiani testimoniis, tot loci demonstrent hoc maxime depravationis genus grassatum esse, quisnam negabit etiam sine libri antiquioris face similia per corruptelarum tenebras indaganda esse? Quare ubi ubi commodum erit, ex hac ratione licebit proficisci. Velut statim post v. 318, quem extremum in illa scaena habemus ab Ambrosiano testatum, has invenimus verborum lacinias: *vidi equidem exinem intum domito fieri atque alias beluas*. Vbi postquam *umentum, iuuenicum, equum* frustra temptarunt homines docti, quasi hae 'beluae' sint, iam plerique omnes deleverunt disertam beluae alicuius mentionem cum Bothio *aeque* pro *atque* scribentes prioribus varie satque libere constitutis. Quod plane perversum est. Nam cum antecedit *illum spero immutari pote*, sequi potest *vidi etiam alias domitas fieri*, non potest *aeque domitas uidi* (scil. 'atque ille domitus est', non 'atque spero domari'). Quare *atque alias beluas* utique relinquendum est et ex monstro scripturae *exinem intum* elicienda belua. Iam ipsum *intum* i. e. *Indum* epitheton ducit ad *elephantum*, quo vix facetius aliud animal cum truculento conferri potuit: neque dubium est quin iam tum temporis Romae elephantum domiti ostendi potuerint, quo alludit Astaphium. At vero *exinem* cum non possit simpliciter ex *elephantum* corruptum esse, apparet *ex in* pertinere ad *domito* ex *domitum* depravatum, ut quae syllabae *ex indomito* de interpolatoris sententia efficere debuissent, librarii culpa *elephant* (vel *eleph*, si forte *antum* ante *intum* iam interciderat) obruerint.

1) Hinc profectus v. 822, ubi libri habent *propter mala facta*, neque *malefacta* neque *malfacta* reposui, sed *mala* deleui, quo deleto pro *Vidco ego te* emendare possem *Vidco eccum reum*: nam *eccum* tam versus quam linguae usus commendat, *reum* autem tantum non necessarium est, ut acumen accipiat illud *propter [mala] facta quist patronus parieti*.

Atque statim ab initio fabulae tale monstrum tanquam *τηλαυγῆς πρόσωπον* nos aduertit. Minus enim in forma *arcuspletis* pro *architectis* v. 3 tradita haesissent homines docti, si perspexissent *us p* litteras pertinere ad v. 1, ubi *plaudi* pro *Plautus* et *artem* extat pro *partem*.¹⁾

Subiungam locos, ubi singulae litterae illatae²⁾ ita explicandae sunt, qui etsi plerumque minoris sunt momenti, praetereundi tamen non sunt, et quia valent ad archetypi imaginem redintegrandam et quia sic saepius quae coniectura nitantur ipsa codicum scriptura recte digesta firmantur.

V. 163 *quiescas* ex *quiescat* corruptum est: v. 164 *at*³⁾ pro *an* extat.

V. 169 *similis oppidist* versu commendatur pro *similest oppidi*: itaque non neglegendum est *B* habere *loppidi*, ubi *l* ex pristino *similif* remansit.

V. 170 *amicaet* pro *amicae* ad *am* pro *tam* traditum referri potest (vide infra p. XXXV adn. 1).

V. 252 *haesi adgredias* pro *hasc adgredi* ex *haec adgredi* adscriptis *as ri* correcturis repetas.⁴⁾

1) Nam quod praeterea *B* scribit *Prerparuam* alterum *P* non ad (*p*)*artem* spectat, sed eodem modo iterata initialis est quo arg. v. 2 *R Rure*.

2) Non moror locos simpliciores, ubi cum ipso vocabulo quo pertinet correctura conglutinata est, velut v. 393 *annoum* ex *annum*;

v. 404 *qui so upponantur* (*B*) ex *quis opponantur*;

v. 425 *munusciuliu)m* ex *munusculum*;

v. 426 *mehica uoluptas mea* ex *mea uoluptas mea*;

v. 448 *amamā* (*B*) ex *anam*;

v. 556 *abdibo* (sic *B*, *adibo* *CD*) ex *adibo*;

v. 767 *uerui sirem* pro *uerbis i urem*;

v. 885 *amicibidem* (*B*, *amici ibidem* ceteri) ex *amicibidem*;

v. 935 *dedixisti* ex *dixisti*, sim. Paulo memorabilis est, quod v. 106 *obludeant* legitur nequaquam ex *obludunt* corruptum, sed ex *obludent*, quippe cum terminatio olim ex *oblectent* corrupta esset, a quo postea demum male diuolsum est verbum.

3) Similiter fortasse v. 429, ubi *iuuerit* ex *ait uierit* effeci — nam *attulerit* quo litterae ducunt versus respuit — litterae *at* excurrentes pertinent ad corruptum v. 431 verbum *mitta* pro *mittat*.

V. autem 680 ubi *peculium* pro *parasitum* (*et*) certam habeo emendationem, cum *et* neque ferri possit neque in *te* mutari cum *Z*, aut ad *habent* referri

potest aut ad ipsum *parasitum* corrigendum (ut olim velut *pacalium* exstiterit).

4) Hoc igitur loco versum per *nostrarum* (pro *nostrum*) et *uidet*

Similiter v. 458 *adgrediar* pro *adgrediri* corruptum est ex correctura v. 462, ubi *exsequere* pro *exsequare* extat, cum v. 461 item *adgrediri* usurpetur.

V. 477 *apponitch B*, quia deinde *e(o)* pro *eho* habet.

V. 489 *aulitas* pro *audita*: eo qui in libris sequitur versu *curre* pro *scurrae*.

V. 499 *Vibet... iam* est *Vide... tam*.

V. 527 *ex medio maria*: v. 530 *exuri* pro *ex Suria*.¹⁾

V. 615 *cubilina* scriptura (*B*) ad ^b*uell[egi]one* trahi possit.

V. 654 *perpera* pro *pera*: v. 656 *piratus* pro *periratus*.

V. 660 vulgatam *eradicarest certum* recte correxit Ritschelus atque ipsa scriptura *eradicarem si* monstrare potest ad *certum* olim *mst* adscriptum fuisse. Similiter v. 898, ubi requirimus cum Acidalio *egone isti? atqui* pro *egon atque ne isti*, ipsa *ne* particula repetita demonstrat olim *egon* ^{ne isti} *atque* scriptum extitisse.

V. 685 *differt a* revocavi ad *differt* ^ā*te*.²⁾

V. 696 *dulor* pro *ducor*, ubi *l = i* spectavit ad *nihil* antea pro *nihili* expressum.

V. 738 *ididem* et *dentidem* cohaerent corruptelae.

V. 754 *dicam* pro *dic me* possis explicare ex *ubi* pro *abi* sequente: sed multo probabilior existit ratio, si deinde

prope (pro *prope uidet*) corruptum *hasce* male omisso restituit *A*, cum codicum *BCD* corruptelae veram scripturam demonstrant. Ceterum ut hoc loco *haesi adgredias* ad *hasce* ducit, supra *propera grandigras* ad *properas*, ita nequaquam veri simile est v. 713 *secundas* simpliciter ex *secundumst* corruptum esse. Iam v. 714 plane corruptum cum aliter antea constituissem, Fleckeisenns anapaesticum suasit ad hoc exemplum (*Pr. u. t. a.*) *tua ut gaudia, quom perit, percipiat*. Cui in summare obsecutus malui scribere *ut tu* (cf. ad v. 711) *gaudia quom paris perdas*, et quia sic *das* illud adhibere potui et quia magis sententiae convenire videtur, ut 'gaudeat cum pereat' quam ut 'pereat cum gaudeat'. Aliter hoc exemplum huc pertinet ex Buecheleri coniectura (v. infra).

1) V. 527 quod *sih (plame)* habent *BCD*, dubito utrum *h* ex *si hercle me* remanserit, an ad *sis ab* v. 525 pro *sis ah* traditum spectet (ut v. 366 *abhaspersisti* ex ^h*abaspersisti*).

2) Non dubito quin recte et hoc instituerim et totum locum in adnot. explicaverim. At male me habuit habetque *caulibus* pluralis, qui acumen sententiae fere tollit. Vnde nescio an ex *cauillibus* extricandum tale quid sit velut *caule*. Ast. *Eho*, (*Sequere*).

pro *resistatet* recte aut *tres ista amet ego* aut *si resistam* Buechelerus¹⁾ coniecit.

V. 764 *fiō* pro *fu*: v. 765 *adest* pro *adeost*; v. 920 *adest* pro *adesto*: v. 921 *ībo* pro *ībam*.

V. 757 *alebat stri(di)a ex·alebat tria*.²⁾

V. 762 *quadrupus* pro *quadrupuli*, v. 763 *edepol ituu* illata *li* correctura.

V. 775 ad *neli B* adicit *t*, quia infra v. 776 *similes* pro *sim mitis* legitur.

V. 777 *uerberantas bas* ex *uerberat^{am} bas* prodiit.

V. 781 *ne... ibilinguis* et v. 782 *nesci si*.

V. 816 *diceret* pro *diceres*: v. 817 *nec[es]se*.

V. 852 ante *Sed B* ponit *s*, cum sequatur *ab se (eapse* Bothius): unde nescio an *sapse* recipiendum fuerit.³⁾

V. 856 *intonstricem* pro *tonstricem*: v. 857 *cum* pro *meum*.

V. 859 *mans tutorem mead* pro *amans... med*.⁴⁾

V. 897 *sies quid* pro *sis equid*.

V. 911 *adabitur* (sic *B*) pro *dabitur*: v. 913 *moris* pro *amoris*.

V. 921 *ad me delicia* pro *mea d. ex me^{ad} delicia*.⁵⁾

V. 925 *Meos* habet *B* (*Mecos CD*), cum v. 926 *satius* extet pro *satiust (satius ē)*.

V. 933 *amplexarest am* pro *amplexari tam*: at v. 934 desideratur *est ad (s)citus*.

1) Buechelerus enim Astaphium iam abeuntem coniecit ad *abi, occupatast* addere: *si resistam, frustra sim*.

2) *di* excurrrens tam ex *dixti* praecepto derivari potest quam ex defectus insequentis aliquo supplemento, ubi *odi* extitisse puto: cf. v. 965, ubi sic *de* ex *uideo* remansit (cf. v. 770).

3) Eodem v. *opportuna* pro *opportune*: v. 853 *longe(m)* pro *longum*. Similiter v. 587 *esseai^{i a}psa (B)* ad *ess(e)ap^{i a}se* ducit, etsi possis etiam ad *as* antea pro *ais* scriptum litteras *ai* referre. Cf. v. 851, ubi Seyffertus *eapse* pro *ipsu et* scripsit (*ipsa id* Buechelerus).

4) V. 858 *Vidi* scripsi pro *Vbi id i. e. Vbi*; v. 338 corruptum *quodie(ss)uri* derivari poterit ex *quodⁱcessuri*.

5) At non recte v. 421 ex *Postida ego* (sic *B*, *Postid ego CD*) cum Guyeto aliisque efficeret *Postidea (Postid ego)*: nam simpliciter *aego* scriptum erat, ut eodem versu *aero* pro *ero*.

V. 938 *debe isi B* pro *debes*: v. 940 *delictis* pro *deliciis*.

V. 945 *iam* pro *cum* extat, *B* autem *tut uapula* habet, unde patet *cu* ad *uapula* male tractum esse.

Iam ad corruptelas paulo graviore ut transeam, iterum statim ab initio fabulae exemplum desumi potest. Nam v. 5 quin sententiam poetae recte recuperaverim non dubito, verba ipsa non spondeam: neque tamen id scrupulum movit, quod *uobis* pronomen hoc versu excurrens simpliciter eieci: hoc enim aperte ad v. 7 pertinet, ubi *inuodiis* vel *in odiis* legitur pro *in uobis*.

Idem valet de v. 710, quem restituens *mih* (vel *mi hic B*) non respexi: nam v. 709 insanum exstat *miles quid fortunis fuat*, quo illud referri potest tanquam correctura.

Similiter v. 333 quod *Quem iam* restitui pro *Quid iam* simul *Que* (sic *B*, *que CD*) initio versus insequentis delens, non tam duobus locis mutavi, quam alterum ex altero¹⁾ emaculavi.

Eodem pertinet, quod v. 587 *Tunc* cum Gepperto delevi; nam v. 586 *tu* extat, ubi dudum Lambinus *tun(e)* reposuit.²⁾

Item v. 558 nolui cum vulgata ex *uoltas dis* efficere *uolt aedis*, sed *uolt suas aedis*, quod cum metrum commendat — sic enim transpositis *esse sibi* supersedere possumus — tum v. 556 memoria confirmat, ubi *bona sua* extat, *bona* versus requirit.

Similiter v. 596 *milit(ẽ hic apud me erat* ^{qui} procreavit *qui ilitic apud me erat*.

Porro v. 617 et *quorum mih* et *tuaque* (pro *atque* vel *atquẽ*) linguam versum sententiam inquinant, unde *tu mih* in versus antecedentis apertam lacunam praemisso *hau* trans tuli, quo facto omnia sana sunt.

V. 759 *ted* melius quadrat quam *tibi*, v. autem 762 *tibi* pro *te* desideratur, unde si uno loco olim peccatum erat facile ex correctura alter depravari potuit.

1) *Quid* corrupto neque ex *Quẽ* correcto insuper *me* intulit codicis *B* librarius verbi constructionem restituens, loci sententiam magis etiam corrumpens.

2) Versu autem 726, ubi *nouistin tun* legitur pro *no(ui)stin tu*, quod male accedit *hunc*, prava videtur *tun* formae correctura esse.

V. 539 dudum Camerarius *iam mihi* pro *iam* reposuit assentientibus omnibus, qui tamen neglexerunt proximo versu (*iam*) *mim* (sic C, num BD) excurrere, quod inde declaratur.

Neque aliter v. 876 cum *tum* pro *tum mihi* Spengelium secutus restituerem, simul v. 874 (*dum*) *mili* hiatus causa inferendum, et ex ipso *tum mihi* inferendum esse intellexi.

Versu autem 801 ex *catu nisi quod te rogo nisi* effeci *caue mi nisi quod te rogo*, cum etiam v. 794 *nisi* et *mili* inter se permutaverit librarius et *caue mihi* ex Asinariae loco allato probetur.¹⁾

Valde corruptus perhibetur v. 863, quo cum inter alia *te amitti* novarem pro *et me te amare*, non nullius momenti visum est, quod *et me* voculae hic etiam ab aliis deletae v. 867 desiderantur, ubi dudum *et me* pro *et* Camerarius scripsit.²⁾

Denique v. 954 non fugit criticos *hic ego* pro *hic* requiri, sed illud fugisse videtur hoc ipsum latere in eiusdem versus corrupto exitu³⁾ *meos nego* (vel *non ego*) *ambulo*, ubi *ergo* ex *ego* Spengelius, alii alia effecerunt: itaque nil respiciendum est in hac parte emendanda nisi *meos n ambulo*, unde

ego
meo su(big)am (bu)bulo enucleavi.

1) Quod vero v. 82 *mili* ante *exinde* (*immouit*) traditum delevi, nescio an adhibere possim ad coniecturam, ex qua *inhiauit* pro *immouit* dedi, ut *mili* ex *inhi* adscripto natum sit. Similiter v. 619 *te us* syllabas in fine adiectas ita explicare possis, ut *te* ad v. 614 referas, ubi iam Itali pronomen addiderunt, *us* autem ipso v. 619 *odiosees* in *odiosus* mutandum poterat designare: sed incertior est huius versus

emendatio (vide infra). Denique v. 827 quod extat ut *istuc* (sic B, ut *tu istuc* CD), ubi *tu* nullo modo ferri potest, fortasse *te* potius valet: nam hoc versu *te genua* pro *genua* certa est Langeni emendatio.

2) Valde mirum est complures hoc loco voluisse *nec — uis nec — postulas* scribere, quasi cum praecedat *scio quid uelis, postules* addi possit *quid nolit, non postulet!*

3) Eodem modo fortasse v. 480 corruptus est: nam *tus* recte negans ferri posse Buechelerus ex *mi(hi)tus* fecit *intus*; sed non minus probabiliter cogitari potest de *ubi tu's* pro *ubi est* ineunte versu. V. autem 535 *tu* interpolatum ex v. 536 videtur repetendum esse, ubi *attolli* pro *attuli* exhibent; tum *istam* aut ad *eccam* pertinet aut ad *perulam* adscriptum est (ut v. 290 *istas* ad *bucculus* sim.): neque enim recte *istam* seruarunt homines docti deleta *puere*, quod vel allitteratio tuetur.

Tot versus congressi, quibus pronomina suis locis mota alienis illata sint. Accedant cetera huius interpolationis exempla.

Atque v. 62 quod *un(a) anteparta* protuli pro *unne* (sic *B*, *unde CD*), *ne* pro prava correctura *in* litterarum habeo, quae cum ad *unne* conflatae essent, crevit in *CD*, ut saepius, interpolatio.¹⁾

Eadem *ne* particula saepius turbas dedit. Velut v. 440 *ne uiuat* extat pro *dum uiuat*, quod qui oriri potuit nisi inde, quod *ne* v. 443 desideratum post *ego*²⁾ locum *dum* particulae occupavit?

V. 508 *iam magnust iamne le(c)lut legionem* particulam alteri membro adiunctam vix recte retinueris: quare aut pro interpolata habebis aut, si recte *letat* (*legionem*) verbum magnificentius militi glorioso tribui, ex *letat* derivare poteris, ut *necat* interpretamentum sit.³⁾

V. 547 plerique ex *adhuc cubitum* (sic *B*, *huc cubitum CD*) effecerunt *ad te huc*: sed cum antecedit *ire ad cenam*, consentaneum est *ad* praepositionem male in *B* ad *cubitum* additam esse, non intercuisse in *CD*.

V. 559 pro *Quandoquidem* ut *Quando equidem* inferrem, non solum ratio et Trinummi memoria v. 559 suasit, sed etiam huius ipsius versus memoria: nam praeter rem metrumque sequitur *hercle equidem*, ubi *hercle ego* requirimus.

1) Velut loco quem antea attuli 938 ex *debe isi illi debet nisi* effecerunt, v. 596 ex *ilitic illic*, v. 911 *addabitur*, sim.

2) Bis enim *egone* antecedit in quaestionibus parallelis cum *ut* coniunctum; iam v. 443 cum etiam *ut desit*, contra *isti* offendant — nam in quaestionibus parallelis *ille* pronomen adhibitum est — ex *isti* effeci *ut(i)*.

3) Talem certe interpolationem v. 402 in *B* locum habere puto, qui pro *iam decimus* praebet *non decimus* — quod nequaquam licet cum Bothio *nunc* interpretari: nam Gellii caput III, 16 si respexeris, non improbabile videbitur grammaticum aliquem *nonum* desiderasse mensum (*decimus*^{non}). Neque absimile est, ni fallor, quod v. 736 *argentari* pro *commentari* traditur; nam sequitur v. 738 *rem accipere identidem*, ubi *rem* per *argentū* interpretari poterant (sicut v. 734 satis inepte ad *qui dant* explicationis causa *operam* addiderunt). Atque eodem v. 738 quod *interim* excurrit, fortasse *ididem* deinde corruptum temptarunt corrigere. Denique v. 495 *pro(prae)fecta* non est simplex *praefica* nominis corruptela, sed illatum est grammaticorum veriloquium (cf. Varro et Paulus).

Similiter v. 815¹⁾ *Idem (De libri) istuc ipsa . . . reapse (rcab libri) experta intellego* magna est suspitio *ipsa* pertinere ad *reab* corrigendum: quo remoto si *Idem ego istuc* restitueris, quantopere augeatur color sermonis Plautini senties (cf. Ritschellii Opusc. phil. II p. 418). Ceterum cf. v. 891 corruptelam.

Item v. 876 quoniam longior est versus, delevi *puerum* ad v. 878 spectare ratus, ubi *puero* ex *puerum* depravatum est.

V. 579 *ad te ferre me haec iussit tibi* et ob v. 580 ferri nequit (*Dona quae uides illos ferre*) et ob *ad te — tibi* intolerabiter coniuncta: quare *aggerere* ex *atteme* (sic *B*) effeci et *ferre* ad v. 580 rettuli, ubi *fere* corruptum est.

V. 825 *dicis ponderas* ex *desponderas* factum est, cum praecedat *Dicin an non.*²⁾

Luculentius vero huius generis exemplum v. 551 extat. Frustra desudatum est in *muliereidamigeruli*: unus Acidalius perspexit nihil aliud latere quam *muneridamigeruli*; neque tamen hoc ipsum 'compositum' suadere debuit sive 'commixtum' rectius dixeris; quod tam lingua respuit quam versus: immo delendum est *mumeri* illud in *mulierci* corruptum, utpote quod ex synonymo *munerigeruli* (Pseud. v. 181) adscito repetendum sit: nam ipsum *damni-* hoc loco, ut saepius, 'mumeris' 'doni' notionem induit vel potius servavit. Non minus autem quod sequitur *foras gerronis* male habuit criticos, ubi iterum nihil valere puto quam *gerronis*: nam *damnigeruli gerronis* cum bacchiacos optime continuant tum verborum coniunctionem praebent allitteratione insignem: *foras* autem et versum et sonum deturbans interpolatum erit aut ad *bonorum exagoga* (*macagoce B, acagoce CD*) quod statim sequitur aut ad *ἐξω* v. 558.³⁾

1) Magna suspitio est etiam v. 813 corruptelam *adstuni* pro *abstulit* cohaerere cum versus insequentis lacuna, unde cogitare possis de *<ibi una> idem adtulit*.

2) Vnde nescio an v. 755 rectius altero *redin* deleto scripserim: *Redin an non?* ¶ *Si uocat me, qui in me plus potest quam tu potes.*

3) Similiter cum Buechelero v. 621 *offatim* delevi ex v. 613. 626 translatum, quod ut servarent alii *iam iam (iam)* particulas accommodatissimas expulerunt. Sed *offatim concipulabo* per se offendit, si quidem ipsum *concipulare* verbum secundum glossographos significat 'minutatim [i. e. offatim] concidere', quod ipsum olim *offatim (offigam, conficiam)* huc adscito significatum est.

Iterum verba intolerabiliter coniuncta extant v. 539 *mali pendit addit*, ubi plerique *addit* removerunt, alia Fleckeisenus temptavit: omnia perspicua sunt, si quidem recte *mali* interpretatus sum *malli* i. e. 'flocci'; nam *mali pendit* qui parum poterat explicare, *mali addit* correxit vel potius corrupit.¹⁾

Similis, sed minus simplex versus 880 condicio est, ubi *saltem amicus mi esto consiliarius* suadente sententia scripsi pro *s. a. m. c. manubinaris*: quod non adeo temerarium videbitur, si reputaveris proximo versu desiderari *me non* vel *me noenū*, unde *manu* illud defluxisse conicio.²⁾

Eodem referam v. 713: *dum habet* cum alii deleverint non sine sententiae detrimento, verius *iubet* vocem omitti arbitror: nam *dum iusti (iubet)* vix lenius aptiusque emendes quam per *dum instat* — *isti* enim (sic alii) abundat post *istum (cxinani)* —, ut *iubet* aut verbi *instat* interpretamentum aut pravum corrupti *iusti* supplementum sit.

Neque aliter versum 458 expedio: nam *tantundem (dolum)* quamvis possit aliquo modo ex *tandem* derivari, tamen malui ad *tant(ā fr)udem* delete *dolum* revocare, cum sic

1) Infelicis corruptus est v. 54 *aut uasum ahenum aliquod*, ubi et metrum et repetitionis molestia docent ex v. 53 *aliquod* irrepsisse: quare cum minus veri simile sit ex *empta (ancilla)* praecedente *emptum* iterum iterumque supplendum esse, de *raptum* cogitavi coll. Pseud. v. 655 sq.; poteram etiam *ablaturum* ponere coll. Anulul. v. 96 sq.

2) Item v. 833 nescio an sub corruptela manifesta lateat antiqua correctura. Nemo enim expedire potuit, unde ortum sit *timidus est improbus*; quare aut cum *temeto* vocabulo antea obscurato in libris cohaerere puto aut cum corrupto in versu antecedente *iam probus est*: cui cum et versu et sententia suadente *animi inpos* substituendum fuerit, nescio an *timidus* ex *impus* profluxerit ad *improbus* pro *iam probus* adscripto. Praeterea fieri potuit — quamquam non ausim contendere — ut v. 485 monstrum vocis *Ethomeronidam* — ex quo *Homeri* aliquam mentionem frustra extricasse criticos teneo — inde prognatum sit, quod *homo* in v. 487 margine suppletum irreperit. Neque illud reticendum est, cum in v. 88 corrupto *or* syllaba fluctuet, v. 85 desiderari *or(at)*. Deinde v. 21 omnium corruptissimo voces *cum anima* cum sensu cassae sint, cogitari potest de lacuna v. 20 male expleta: *Quid multa? (cum anima istic) superet mulieri*. Denique huc pertinet exemplum quod Buecheleri acumini debeo: qui cum v. 628 *si belligerandumst tamen* restitueret pro *siquidem belligerandumst tecum* — quod verum puto: nam vix ferri potest octonarius — *tamen* illud vidit et *tecum* et *quidem* parere potuisse.

melius numeri fluant, *dolum* autem inter v. 456 (*dolus*) et 461 (*dolose*) molestam exhibeat repetitionem.

Non minus moleste v. 594 *homost* ex v. 593 repetitur (*humost* libri): quare flagitante ipso versu *hercle hu-*
most revocavi ad *hercle* ^{*animo*} *humost*.¹⁾

Eadem ratione nolui v. 612 *eto* litteras (sic *B*, et *CD*) simpliciter delere, sed *tu ero improbe eto* derivavi ex *tu im-*
probe ^{*ero*} *eto*.²⁾

Similiter v. 726 *tacedum* pro *diu tacedo* (*taceto*) scripsi; v. autem 761 *nos* ex *nouos* depravato *omnis* prava correctura accessisse videtur.

V. 957 et *dedisti* pro *dedi* desiderari et *distinxi* vitiosum esse alii viderunt: non viderunt utrumque vitium explicari ex *dedi* ut ^{*disti*} *extinxi*, unde *dixtinxi* fortasse remansit in *B* (etsi *x* et *s* litterae saepissime inter se permutantur).

V. 718 (*ludin istos*) et *ludere* requiritur et *istos* sensu casum est neque ab aliis probabiliter correctum: quidni igitur utrumque vitium simul tollamus *ludere intus* scribentes i. e. *ludere* ^{*in*} *istos*?

V. 751 *Vin eam intro* certum puto: quod libri praebent *inea mitto intro*, patet per pravam distinctionem *ea mitto* corruptum ac dein adscripto *intro* correctum esse.³⁾ Atque etiam quod v. 750 *accipiamur* extat pro *accipitur* huc trahi potest ^{*am intro*} (*ea mitto*).

Confidentissime huc traho versus 656 et 658. Nam priore loco senarium fulciri potuisse *Mauors* forma in ad-

1) Etiam v. 501 corruptela ad syllabas male repetitas ducit.

2) Huius versus memoria simul stabilitur quod v. 584 *quaehera* interpretatus sum *hequaetā*. Quod vero v. 603 *iram ex pector et(niam)* revocavi ad *ex pectore iram*, valde dubium est, siquidem anapaesticos cum Buechelero efficere debebam (vide infra). Atque eadem ex ratione non teneo suspicionem, ex qua v. 607 *hoc homine* ex v. 606 [*hoc*] *non ego te* supplevi simul huc adsciscens *non* (*hercle*) *ego te* ex v. 611 (*quae hercles = quae res*).

3) Antea v. 747, ubi *obsoni* restitui pro *do obsoni*, in quo frustra antea laboravimus, fortasse *doni* librarius aut incohaverat aut adscripserat.

notatione monstravi: nihilo minus malui scribere *fuit hodie pol* (pro *edepol*), non modo quia *hodie* optime quadrat, verum etiam quia v. 661 *hoc deferam* corruptum est in *hodie* (sic *CD, hoc die B*) *fferam*, ut *hodie* correctura ad *deferam* pro *edepol* depulsa videatur.¹⁾

Versu autem 658 postquam *urbanos* vocis *mundulos* explanationem esse cum aliis intellexi, conieci *Nunc hercle ego istos m. a.* (nam saepius *hercle* ante *ego* omitti constat); at nuper cum ex eadem sententia Iordanus proponeret *nunc ego pol istos*, statim perspexi verum hoc esse²⁾ neque aliunde explicari, quod *B* ex *amasios* effecit *amaspos*. Quae corruptela ut aliqua indigebat causa, ita nequaquam veri simile visum est v. 706 *prit* simpliciter ex *crit* depravatam esse: quocirca *pruriet* (*prict*) praeeunte Bothio eo libentius intuli³⁾, quia cum exempla confirmant locutionem tum simul altera corruptela sic explicatur, quod proximus versus eodem pede *uriam* (vel *urient*) praebet sensu cassum.

Sed multo certius eius modi exemplum idem canticum praebet, ubi mirum est tam diu homines doctos tolerasse v. 700 sq.:

*Neque gnatus neque progignetur neque potest reperirier
Quoi ego nunc <aut> dictum aut factum:*

nam *ego nunc* plane pugnat cum *neque progignetur*. Recte igitur *nunc* (tacite) omisit Seyffertus, non recte Muellerus (tacite) reduxit ceteroqui faciens cum Seyfferto. Iam vero proximus versus mancus est⁴⁾, qui non modo bene *nunc* recipit — quin immo dudum Guyetus inseruerat idem v. 701 transponendo servans — sed item *ego nunc* locum habet, unde manifesta est rei ratio.⁵⁾

1) V. 958 *me eum* pro *me post* extat: v. 959 *posterior* pro *post ero te eum*.

2) Omnino moneo me rarissime ex talibus vitiis aliorum locorum emendationem petisse, sed potius ex emendationibus vitia explicata invenisse.

3) deleta *miles* quod facile ex versu antecedente cogitatione suppleri potest nec minus facile addi potuit a librario. Cur autem minus veri simile sit *p* litteram ex *prit* ad *uriam* illud corrigendum (velut *perierim*) pertinere, non est quod dicam.

4) Multorum plausum tulit Spengelii supplementum (*laete*) *lactus*, quod tamen fere nimium est, cum insuper addatur *et lactitia differor*.

5) Similiter quod v. 831 (*uir*) *uino* corruptum est in *uim non* fortasse cohaeret cum v. 829, cui *quod non quit* pro *quod vel quid*

Itemque v. 888 quod *Verum quom* reposui (*Que cum libri*) aliquid praesidii inde accipit quod proxime praecedit *aufferue* mire depravatam ex *auffero*.

Minus etiam audaciae crimen vereor, quod v. 927 syllabas *manu ui* (sic *C*, *manu ui in i. e. ui* *BD*) simpliciter eieci, cum frustra ceteri studuerint ita *mca manu* cum *machaera* coniungere, ut consuetudini respondeat locutio. Quid enim? proxime praecedit v. 926 *abstine hoc mulier manu*, ut in *manuui* lateat vel iam non lateat *manum* correctura.

Iterum coniuncta cum vera scriptura interpolatio extat v. 109, ubi cum *pars* vox (*et pars spectatorum*) ad alteram personam pluralis referenda aut esset aut videretur, aliquis adscripsit *et (ec B, haec CD) uos*¹).

Agmen claudant v. 74 et 172. Ac priore loco quod post *in magno populo* extat *mulierhominibus*, mirum est omnes *hominibus* servasse correcto (*in*) *multis*: quod languidissimum est ad *in magno populo* additamentum. Contra in *mulier* vocabuli memoria veri aliquid latere sententiarum conexus demonstrat: nam in verbis *amare oportet omnes qui quod dent habent* obiectum necessario *omnes* est, ut subiecti i. e. meretricis significatio desideretur. Iam cum proximus versus 75 terminetur verbis *uictis hostibus*, non dubito quin *hominibus* i. e. *omnibus* sive scriptura discrepans (*uictis omnibus*) sive additamen-

vere Luchsius reddidit. Versu autem 723 cum auctore Buechelero creticos affectans *mussem* temptarem pro *non musset*, particula negativa non minus bene addi potuisse videbatur ex interpolatione quam ex correctura: nam v. 721 *nobis usust nobis* corrigendum erat *non usust nobis is*; ipsum vero *mussem?* significat *non mussem*.

1) Omnino autem quod in hac parte ad spectatores se convertit Astaphium, sic demum acumen accipit, si inter ipsos spectatores illius modi gerronis congerronisque adsidere inuit ex 'aurea Romae urbis iuventute': quare ex *scistis poli* (*pol CD*) effeci *scis tis* (i. e. *tuis*) *spoliis*. Quamquam nescio an v. 109—112 omnes catalectici sint, quales in adnotatione proposui. Totam autem hanc particulam ad harpasti similitudinem spectare teneo, unde optime et cetera explicantur et *fartores* (*sectorum*) ad *factores* revocantur. Quod vocabulum scio nuper addubitasse Ribbeckium in egregiis ad Curculionem coniectaneis p. 88 illic v. 297 *captiores* suadens (ut Guyetus Trucul. v. 571 *captrici*). Sed alia ut mittam, revera illi 'faciunt' ludum, quem *datores* excitant, neque aliena est 'factionis' notio.

tum sit (*uictis hostibus omnibus*): quo reiecto ad *mulier(em)* supplevi *inclutam* coll. Pseud. v. 174: *uos qui in munditiis mollitiis deliciisque acetulam agitis Viris cum summis inclutae amicae*. Poteram etiam *bellam mulierem* vel tale quid.

Versu autem 172 (*certe hercle quam uterrimust*) *amomini optumus amicus* pro *amomini* Spengelius ac Studemundus *tam homini* dederunt: optime ad litteras, ad sententiam non item. Neque enim hoc loco de cuiusvis 'hominis' amico agitur (ut Bacch. v. 386), sed de meretricis amico disputant. Praeterea redditur haec Diniarchi sententia ad Astaphii verba v. 175 *quam primum expugnari potis, tam id optimumst amicae*: unde v. 172 unice accommodata est scriptura *tam is optumust*¹⁾.

Id ubi in contextum intuli, nequaquam scrupulum iniecit quod vix ac ne vix quidem (*tam is* transire potuit in (*t*)*amomini*. Namque cum mancus sit qui in libris insequitur versus *Non hercle * * occidi*, dudum ex locis parallelis (*ego*) *omnino* supplevit Brixius, unde patet *omnin(o)* ante *optumus* illatum esse, quod ad *occidi* spectaret.

En habes magnam locorum et copiam et varietatem: ex quibus etsi haud pauci suapte natura incertiores sunt, longe plurimi tamen dubitari nequit quin ea quam dixi ratione oblimati sint. Quare de singulis etsi scrupulus remaneat, de re universa nemo, ni fallor, litem movebit.

Itaque certum est codicum *BCD* archetypum transcriptum fuisse ex libro inquinatissimo, qui et in margine et inter versus omnis generis correcturas coniecturas supplementa interpretamenta adscripta habuit, quae cum saepissime non intellegeret librarius qui archetypum illud conficeret, male inseruit, alienis vocibus adhibuit, magis magisque corripuit.

Quae cum ita sint, quis non intellegit, quam importuna in hac potissimum fabula eorum ratio sit non ratio, qui fere unice litteras scrutentur ex eis que quid effici possit anqui-

1) Iam ad *tam is optumust* quoniam addi nequit *amicus*, eo confidentius correxi *amicae*, quia non solum v. 170 similitudo diserte affectata commendat, sed etiam gravior causa quam in adnotatione explanavi.

rant? Qui quam saepe correctorem pro Plauto amplexi sint litteras quae aliorum spectant versibus emendandis adhibentes, et supra nonnunquam significavi et multo magis ipse perspicies, si singulis locis observationes nostras cum apparatu critico contuleris. Ceterum ad id vitiorum genus, quod cum maxime enarravi, plus quam solitam accedere librorum negligentiam inscitiam temeritatem non est quod fusius exponam.

Saepissime igitur quae vel paululum vel multum a traditis litteris recedit aut recedere videtur coniectura, propius ad mentem manumque scriptoris accedere potest, quam quae externa specie lenior sit. Saepissime quem nugari ac ludere putant, cum nil nisi sententiam spectans aliquid quod Plautus scribere potuerit comminiscatur, is minus ludit, quam qui librorum 'fidem et auctoritatem' diligentissime servant: quam accurate observare, non anxie servare criticorum officium est. Quamquam nos periculosae plenum opus aleae sic tractare quis est quin videat? Quod tamen aut fortiter, aut omnino non subire debeas periculum.

Verum enim vero quo minor in tali librorum memoria singularum litterarum ductuumve fides est, eo maior cautio adhibenda est, ubi ex corruptelis de orthographia antiquiore aliquid haurire voluerunt homines docti, quamvis verum sit eius aut non pauciora aut plura vestigia quam ceteras hanc maxime fabulam reliquisse. Itaque fateor me in his rebus ne amicis quidem suadentibus interdum obtemperasse: pauca adhibui, pleraque ne commemorare quidem volui. Quod cur fecerim, paucis exemplis explanare mihi liceat. Itaque v. 508 cum pro *spolia rettulit* libri *spoliaret uelit* prodant, Fleckeisenus olim *retuleit* scripturam extricavit. Sed patet male coniunctis disiunctisque syllabis post *spoliaret* cum *ulit* verbum ortum esset, librarium demum *uelit* correxisse — neque enim Kochii inventum notum habuit —, ut *retuleit* ad pristinam memoriam nequaquam propius accedat, quamvis ipsum Plautum sic scripsisse credibile sit. V. 249 Loewius ex vitiosa *transiliuit* forma non tam *transiliuit* quam *transuluit* efficere voluit: sed haec corruptela nunquam differt a *salutis* pro *salutis* v. 249, *pal(l)iniam* pro *pallulam* v. 271, *sauivium* pro *sauium* v. 368 al.? Multi ubicunque

a littera pro *i* extat, de *ei* cogitant¹⁾: quamquam eiusmodi permutationes non minus reperies et in vocabulis quae respiciunt diphthongum (velut v. 752 *pati* pro *peti(s)*, v. 766 *mittiar* pro *mittier*, sim.) et in eorum scriptorum memoria, quibus talis omnino tribui nequit orthographia: apud quos si haud raro *satis* extat pro *sitis* vel *foras* pro *foris* sim. cum voces formasque inter se permutatas esse²⁾ intellegamus, quo iure apud Plautum, Catullum, alios ad *seitis*, *foreis* sim. trahimus? Item si *Vencrem*, *uirtutem* sim. legimus pro *Venere* vel *Veneri* sim., non est quod ad *Veneri*, *uirtutei* descendamus; nam non minus saepe *facerem* pro *facere*, *inuidere* pro *inuidere* similia extant, ubi de *ei* cogitari nequit. Itaque talia verius ad casus posteriore tempore permixtos et ad librariorum in transcribendis obscuris notis negligentiam quam ad orthographiam vetustiore referimus.³⁾ Denique (de *ě* et *ĩ* inter se confusis ut taceam) non recte Ritschelius Opusc. phil. III p. 141 v. 360 ex *cenabist ubi* Palatinorum memoria *cubi* formae vestigium elicit. Nam prorsus eodem modo v. 114 habemus *procurast* pro *procuras*, v. 860 *sum profectust*, v. 687 *uoluptast*, alia non pauca, ut *cenabist* illo non magis ad *cubi* quam ad *ubi tu*⁴⁾ abuti debeamus.

Sed tales sane quales postremo commemoravimus scripturae ad aliam rem nos deducunt. Admodum enim mirum est, quam saepe in Palatinis in ipsis sermonum interstitiis aut *i* aut *l* aut *t* littera excurrat. Nam ad quattuor quae modo exhibui exempla haec accedunt: v. 120 *mane(l)*, 123 *tu(li)*, 151 *trobcidem* (pro *probe ĩem*), 170 *amicac(t)*, 194 *ama-*

1) Cf. Loewius in 'Anal. Plant.' p. 213 sq., ubi inter alia v. 486 *pugnais* suasit, etsi *pugnais* aperte ex v. 482 illatum est: atque v. 489 *auditas* extat pro *audita*, ubi frustra circumspicias rationem orthographicam (cf. p. XXII). V. 574 *bones B*, *bonas CD* habent, al:

2) Similiter v. 19 quod *auferat* pro *auerrat* extat, nequaquam facilius ex *afuerat* explicatur quam sive ex notioris verbi cum reconditiore permutatione sive ex corruptelae alicuius correctura.

3) Facile patior, si quod Goetzio meo nuper accidit mihi quoque accidat, ut eiusmodi res praetermissas is opprobrio faciat, qui Plautum quam bene noverit velut *en* forma illata prodidit.

4) Hoc Bergkiius grammaticum efficere voluisse credidit 'Beitr.' p. 138. Ceterum *ubi cenabis ubi tu* ipso versu commendari Buechelerus monuit.

re(t), 204 *expetit(i)*, 208 *recipis(ti)*, 290 *habeost* (pro *habes*), 424 *(i)censeo*, 427 *abstuli(t)*, 531 *abisti* (pro *ubist* [?]), 585 *iube(t)*, 586 *cuames(t)*, 680 *haben(t)*, 690 *dicista* (pro *dicis* [a]), 726 *(t)eloquar*, 790 *dedi(t)*, 791 *accepi(t)*, 794 *(t)uae*, 805 *filio[lo(t)]on(i)*, 837 *(i)amabo*, 896 *appella(t)*, 898 *(l)egon*, 938 *debeis(i)* (pro *debes*: vide supra p. XXIV).

Haec exempla partim aliam explicationem¹⁾ excipiunt: attamen restant quae vix aliter expeditas, quam ut olim summas sermonum interstitia per lineolam significata esse, quam pro *i l t* litteris sumpsit librarius.

Ceteroqui de eiusmodi notationibus codicum non habeo quae Ritschelii commentis addam, nisi quod una res singularis restat. Etenim ad II, 1, 1 (v. 210) Spengelius adnotavit: \widetilde{VI} *Ha ha ha B*, cum \widetilde{VI} illud ad *ZASTRAPHI \widetilde{V} C* adscribendum fuerit: nam rubricator scripsit, qui *ZASTRAPHI \widetilde{V} C* adplicavit versui praecedenti (I, 2, 106 = 209). Iam quid sibi velit \widetilde{VI} nemo dixit neque dicere potuit, antequam Loewius agnosceret non tam *I* extare, quam lineolam, quae eodem iure pro *i* aut *l* haberi possit. Quod ubi audivi, statim in mentem venit in Trinummo eundem *B* codicem in fine scaenae II, 1 subscriptum habere *lx*²⁾, ubi Ritschelius (edit. II p. LXV) computationem stichometricam relictam esse coniecit, ex qua sexaginta versus canticum illud complexum sit: neque tamen reticuit Ritschelius, quid obstet huic coniecturae. Iam vero cum alterius cantici exemplum accedat, cui numerus cum *l* littera adscriptus sit, neque de *L* numero ex litterae collocatione altero loco cogitari possit, alia circumspicienda est ratio, ex qua utrumque explicetur. Quae sponte sese offert. Namque celeberrimum illud excerptum de notis, quod post alios Reifferscheidius edidit in Suetonii reliquiis p. 137 sqq., haec docet:

1) Nam talia velut *habent* pro *haben*, *abstulit* pro *abstuli*, sim. saepe simpliciter peccant librarii; dein *trobeidem*, *dicista* inde explicari possunt, quod pronomina male inculcaverit librarius; denique *recipisti*, *amicaet*, *debeisi* ex correcturis potuisse procreari supra indicavi: atque etiam *icenseo* eo versu extat, qui *fleri* pro *fieri* praebeat.

2) De hac subscriptione nemo cum Spengelio dubitabit post ea, quae Loewius in Fleckeiseni ann. t. CXI (a. 1875) p. 526 sq. communicavit.

> — diplex obelismene ad separandas in comoediis et tra-goediis periodos.¹⁾ — < auersa obelismene, quotiens strophe et antistrophos infertur.

Iam cum et *XI* illud et $\tilde{V}l$ ad mutati modi cantica adscripta sint, *l* illam ex diplex obelismenes nota derivandam puto. Itaque in Trinummi cantico decem, in Truculenti quinque periodos olim distinxerunt metrici: quae distinctio si utriusque cantici ambitum decursumque revolveris, satis videbitur consentanea²⁾, etsi ipsam periodorum distinctionem vix recuperare poterimus: cum neque verborum contextus ex illorum metricorum temporibus prorsus intactus ad nos pervenerit nec qualem illi doctrinam et rationem in versibus distribuendis professi sint nos sciamus.

In codicibus autem *A* et *B* quinam versiculi distinguuntur³⁾ in mutati modi canticis etsi in adnotatione critica indicavi, tamen quo commodius qui volent uno conspectu comprehendant, ex *B* terminationes hic repetam: nam ab *A* non discessi nisi in contrahendo v. 113, adhibendo *requievi* in versum 210, denique in describendis versibus 225—227 et 246—251, quibus quin in *A*, non in *B*, manum admoverit corrector, non negabit nisi qui careat iudicio.

1) Ex hac maxime nota apparet antea in verbis 'his solis in adnotationibus Ennii Lucilii et *historicorum* usi sunt' cct. — ubi quam importuna sit 'historicorum' mentio in propatulo est — recte de scaenicis inferendis cogitasse L. Muellerum. Qui cum *scaenicorum* scripserit ex corruptelae genere non prorsus improbabili, sed tamen intricatiore, nescio an synonymum potius scaenicorum olim extiterit *histrionicorum*, quod quam facile in *historicorum* corrumpi potuerit vides.

2) Exempli gratia talem fingas distinctionem: in Trinummo I v. 223—232; II 233—235; III 236—241; IV 242—243; V 244—251; VI 252—256; VII 257; VIII 258—263; IX 264—275; in Truculento: I 210—212; II 213—223; III 227—236; IV 237—245; V 246—255.

3) Versuum distributionem in *CD* expressam etsi per aliquam fabulae partem cum Spengelio indicavi, tamen prorsus facio cum eo, quod ista nihili esse iudicat. Item de dirimendis vocabulis sociandisque vel dissociandis syllabis Ritschelii verba mea facio (praef. Trin.² p. XLVII): 'etsi in apparatu critico saepe ac fortasse saepius quam opus erat commemoravi, tamen exhaustire nec volui nec potui.' Denique commemoro non solum illud distinctionis genus, ex quo codicis *C* (atque ut puto etiam *D*) librarius puncto adscripto modo recte modo prave metrum notavit, nequaquam constanter me indicasse, sed etiam plane omisisse alteram huius generis rationem, ex qua aut idem aut corrector aliquis antiquior lineola (pallidiore) idem efficere voluit.

B autem v. 95—130 sic claudit: *aedis — adueniat — ad nos — mores — quinei — congerones — aduenerunt — agant — [CLEPTAE] — oblectent — faciunt — mentiri — capere — nr̄is — bona loqui — ad nos — adcessi — ad-ducā — scies — quis est — respice — pessimā — odiosus es — manum — imperis — quid agis — dicis — ais — archinam.*

In altero cantico non discessi a *B*, nisi quod v. 250 clausulam separavi.

V. 448—464: *solliciteq; — male — perhibemur — dieito — capio — pueri — uite — causa — suppositui — aetate — accurateq; exsequere — puer perio — adsimulo.*

V. 551—630: *gerronis — maca goce — inprouisse — faċ — amator — metuit — mundissimum sit — exo — equidem — illū adiutabo — peribit — modo — Herculeam — sibi — mare — grām — capio — ut est — abundat — apparet — acceprie — suablanditia — intulit — amicis — loqui — puerum — geta — uales — ualeat — tuus (fero ... tuus in spatio versus praecedentis extant) — fere — minus — operare — tibi — introichiamē — auferant — mestegori — fide — flagitii — dona — miserit — honorē — ueniat — illicet — malis — nequid est — illie est — obseruabi — illie est — intimo — dentibus — ipsus — seuererat — proman — dicere — Iubido est — facio — lubitunt — causa — cinnatum — que hercles — uiti d; — iam hercle — agnum — at ego — ineuses — ingrataq; — peri — omnib; teus — modo — concipilabo — noctio est — uiceris — uicerim — optimum est — hec est — belligerandum — domum — sed ego — licet.*

V. 711—728: *— ut tutum — exinani — secundus — cū peis — faciat — ad uos — ludin istos — amabo — magis — molestus — uolom — intus — quispiam — te loquar — quidni — solus summan — nobis — ego idem.*

De personarum notatione sufficiunt quae in apparatu critico addidi. Sed de ipsis personarum nominibus quaedam paulo fusius exponenda sunt. Quamquam de Cuami nomine Spengelius et post eum Kiesslingius cum aliis satis dixerunt, item de (A)staphii nomine Fleckeisenus, neque est quod

Bergkii de Strabacis nomine errorem iterum refellam (cf. 'Anal. Plaut.' p. 16 adn. 32).

Iam Diniarchi nomen pro Dinarcho tralaticio Ritschelium restituisse notum est (cf. Opusc. phil. III p. 343), de cuius formae ratione 'parum sane expedita' cum alio loco quid sit statuendum dicere vellet, neque nactus est locum neque in schedis quicquam reliquit. Sed partem veri Bergkii dixit l. s. s. p. 120: ita Plautum nomen composuisse, ut Δεινίας cum Δείναρχος confunderet. Neque tamen Plautus hoc instituisset, nisi analogia nominis Καλλίαρχος menti observata esset: atque Callias et Dinias nomina etiam hac re continentur, quod utrumque 's' finalem retinet — in Vidularia hoc, illud in Trinummo —, cum Clinia, Demea, Hegea, Leonida, alia omittant.

Plura sunt quae de Strabacis servo dicam. Ac primum quidem Bothio vindicanda est laus nominis restituti, quam Bergkio tribuunt.¹⁾ Ille enim in editione qua a MDCCCXL Pseudolum Rudentem Truculentum complexus est²⁾ p. 133 haec adnotavit: 'STRATYLLAX. Libri: *Stratilax*, quod nomen inusitatum est. Cic. Epist. ad Att. 16, 15 de Antonio: *Leptae litterarum exemplum tibi misi, ex quo mihi videtur στρατύλλαξ ille deiectus de gradu*, ubi Bosius annotavit, στρατ. esse deminutivum, ut νέαξ, πλούταξ, et ex eodem fonte manasse mulieris nomen Στρατυλλίς apud Aristophanem Lysistrata. Scilicet a στρατός derivantur στρατύλος, κράτυλλος, στρατύλλαξ, sicut ab αἰσχός Αἰσχύλος, a μικρός (μικρός) Μικύλος, Μικύλλος, a βαθύς Βάθυλλος, a φάος Φάύλλος. Quo pertinent etiam deminutiva qualia sunt εἰδύλλιον, μεираκύλλιον. Est igitur στρατύλλαξ *pugnax, litigiosus*, qualem hunc servum facit Comicus.' Iam cum praeunte et Bothio et

1) Cf. Bergkii in Diurn. ant. a. 1848 p. 1126 et Ritschelii Opusc. phil. III p. 342 sq.

2) Hanc recensioem etiam aliis locis iniuria neglectam esse non una pagina editionis meae ostendit, etsi raro indicavi quid ex illa, quid ex aliis petiverim. Hoc loco lubet adnotationem de 'umbraticola' subicere, quam ad v. 611 indicavi (p. 148): 'MSS.: *Umbraticolum* i. e. Umbraticulum a primitivo Umbraticus, quod sonat hominem in umbra educatum ac viventem domi, non foris in sole et pulvere, ut viri strenui, praesertim militares. Talis est ille Sybaris apud Hor. Od. 1, 8. Analogia caret vulgatum *Umbraticolam*.'

Bergkio et Ritschelio omnes *Stratullax* probaverint, Ritscheli-
 lius tamen recte praemisit: 'cum in promptu sit aut *Στρα-
 τυλλος* aut *Στρατύλος*, unde comico hypocorismo aut *Στρα-
 τύλλαξ* fieret aut *Στρατύλαξ* *Stratullax* an *Stratulax* nomine
 Truculentum suum esse poeta voluerit, ex ipsa fabula non
 apparet, ut in qua proprium servoli nomen nusquam hodie
 legatur.' At vero id ipsum quod nusquam legitur nomen
 quoniam certam notamque legem violat (cf. Hauptii Opusc.
 II p. 139), recte Fleckeisenus circumspexit, ubinam potuisset
 intercideret, minus recte, ut puto, commendavit v. 251:

Sed unus uiolentiſſimus est huic *Stratullax* séruos
 pro:

Sed ést huic unus séruos uiolentiſſimus.

Ac primum quidem verisimile non est aliter hoc dixisse
 Plantum atque in *Most.* v. 983 'unus istie seruos est sacer-
 rumus', cum additum nomen notionem 'unus' vocis invertat.
 Deinde verum est senarium probabilem non esse inter sep-
 tenarios: at idem optime praecedit septenarios: quare
 cum nequaquam certum sit ante v. 251 illos iam incipere,
 non tam ex septenario antea constituto in suspicionem vo-
 candus est senarius, quam ex senario optime tradito conclu-
 dendum alios anteire versiculos. Idque codicis *B* descriptio
 confirmat, qui omnino per hanc partem Ambrosianum virtute
 atque integritate vincit. Vetus autem codex cum complec-
 tatur:

Sed is clam illac

Per hortum . . . ad nos eum uolo conuenire

non minus certum est extrema tria vocabula, proxima a senario
 illo iambica esse quam priora anapaestica, qui numerus
 unice et 'illac' (et 'ad nos') pedem extremum excipiat et
 ipsi rei narratae respondeat. Iam qui soli minus quadrant
 pedes feliciter accidit ut in ipsa librorum memoria corrup-
 telae vestigia praese ferant. Etenim pro 'patrem' iambico
 (sic *A*) in *BCD* extat 'pater (etiam)' quod ad 'laterè (etiam)'
 ducit¹⁾ — atque maceriae illius notionem coll. v. 304 sq. iam

1) Itaque 'clam' sine accusativo extat, sicut *Asin.* v. 741 sq.: 'an-
 giporto | Illac per hortum transiit clam' al.

Lambinus desideravit — tum 'Per hortum' neque versum explet neque cum 'laterem clam transiluit' coit: unde ex 'Por' codicis *B* scriptura effeci 'Porro', quod apte hortum lateri adiungens describendae viae inservit. Sed ad servum ut redeamus, quonam loco aptius ille appellari potuit, quam ubi primum in scaenam prodeuntem Astaphium salutat? Quod re vera factum esse aliunde probatur. Extat enim v. 259:

Salve ¶ Sat(is) mihi est tuae salutis

Aegrotare malim quam esse tua salute sanior, quod etsi omnes tolerarunt, ferri nullo modo potest. Nam cum nolit Astaphii 'salute' sanior esse, non habet eius salutis satis¹⁾, sed omnino salutis: unde patet non aliter quam in Asinariae v. 911²⁾ servum dixisse 'Sat salutist' ac 'mihi est tuae' verba in quibus *BCD* cum *A* consentiunt (cf. p. XIII adn. 2) ex versu insequente interpolata esse: qua ipsa interpolatione qui archetypum utriusque recensionis rededit versum explevisse censendus est per nomen servi interceptum deficientem. Atque *Stratulax* ante *Sat salutist* et ob litterarum similitudinem potuit intercidere et — id quod magis etiam probatur — pro personae significatione haberi. Quodsi recte restituimus:

Salve, *Stratulax*. ¶ *Sat salutist*, simul apparet eam ipsam nominis formam amplectendam esse, quam spreverunt homines docti.

Quae si recte disputavi, hic versus pariter in utraque recensione corruptus eis accedit, quibus olim demonstravi Ambrosianum et Palatinos ad unum eundemque archetypum redire³⁾ neque de diversis histrionum exemplaribus cum

1) Quod Spengelius scripsit 'sat mihi tuae salutis, h. e. non curo tuam salutationem neque ea indigeo' reddidit vim verborum 'nihil moror, sat salveo', ea quae cum maxime explicare voluit omnino non curavit.

2) In apparatu critico 'Asin. v. 511' operarum vitium est.

3) 'Anal. Plaut.' p. 1 sqq. Etiam ordinem verborum iam in archetypo illo saepius turbatum esse certis exemplis constat: inter quae certissimum est v. 213, ubi cum aliter *A* aliter *B* aliter *CD* verba collocant, unice versui satisfacit Muelleri transpositio; nam alii liberius mutarunt neque tamen satis bonum effecerunt septenarium. Eodem pertinet, quod supra p. XXII adn. 1 de v. 252 dixi. Itaque v. 258 et 300, ubi ita inter se differunt codices, ut neuter prorsus sufficiat ordo, ab utraque recensione recedendum esse putavi.

Bergkio cogitari posse. Idem vero versus 259 eos locos auget, quibus integriorem Palatinorum memoriam quam Ambrosiani esse eadem opera probare studui. Nam illi hoc loco *non saluo* servarunt cum Sacerdote: quod cum non intellexeret qui Ambrosianum redegit, *sat saluo* scripsit pingui interpolatione. Niemeyero sane haec potius scriptura 'egregia' videtur, etsi non explicat quid egregii insit in mera tautologia¹⁾: at negatione quod 'everti' sententiam dixit²⁾, eundem cum Ambrosiani correctore sensum et errorem prodidit. Nam parum percepit — id quod aperte vel Sacerdos innuit 'irridenter' verba dicta esse agnoscens — *non i. e. nonne* quaestionem efficere ironicam. Non melius Niemeyerus de aliis versibus iudicavit, de quibus tamen nolo longior esse, cum sententiam meam et olim exposuerim plerisque probantibus et nunc in adnotationibus significaverim.

Item quas interpolationes dittographias lacunas aut ipse indagasse mihi videor aut cum aliis statui, in adnotationibus paucis adumbrasse satis habeo.

•Neque is locus huic praefationi concedi potest, ut fusius agam de tot locis difficilioribus, de quibus amplissima sit disputandi materia.

Praeterea sunt res, de quibus ideo nihil dicam, quia non habeo quae apte proferam. Velut quod recte non plus quam quattuor actus constituere possumus, offendit sane, neque tamen offensio ita tollitur, ut cum Schmitzio statuamus quintum actum deesse integrum vel cum Spengelio aut ante tertium aut post tertium intercidissee totum actum. Nam illud

1) Similiter nuper Vahlenus in Ind. lect. Berol. aest. a. 1878 p. 8 'versum' I 1, 60 *phronesi[u]m: nam phronesis est sapientia* non modo tolerari posse, sed 'perutilem' esse contendit: cur vero 'perutilis' sit inanis nominis planissimi explanatio, non magis dixit quam qui *phronesim* scriptura ex Z recepta recte defendi possit: quam versu si quidem Plauti esset postulati, sententia respui quis non videt? Novo igitur exemplo Vahlenus ostendit audaciorem esse neminem quam criticum iusto timidiorem.

2) Niemeyerus 'de Pl. fab. rec. dupl.' p. 9: 'nam si Stratullax dicere voluisset: quamquam aegrotus sum, tamen tua salute sanior esse nolo, et orationem aliter formare debebat neque coniunctivus *malim* intellegi posset.' Deinde dicit negationem qui intulerit 'coniectura sat inepta' illam sententiam efficere voluisse, quam ipse antea recte negavit in verbis inesse posse.

quam perversum sit in oculos incurrit, hanc vero non minus inanem esse suspicionem ipsa quae datur optio demonstrat. Verius suspicati sunt critici tertium actum admodum contractum perhiberi.

Summas autem huius fabulae difficultates optime illustrant diversa et saepe inter se contraria hominum doctorum conamina. In quibus afferendis eo minus parcus esse volui, quia saepissime vel reiectanea commenta aut aliquid tamen veri continent aut aliis rationibus emendantem enarrantemque iuvant: ubi cuiam quid quando utile aut esse aut videri possit, saepe non facile dixeris. Neque tamen ab animo impetrare potui, ut omnia quae in promptu essent congregarem, maxime ubi plura verba afferenda erant. Illud vero studiosissime affectavi, ut suum cuique redderem, praesertim cum Spengelius in hac re neglegentior se praebuerit.¹⁾ Atque complures ubi eandem sententiam pronuntiaverunt — id quod saepissime accidit —, auctorem principem plerumque solum nominavi, nisi alter alterius sententiam aut novisse omnino non potuerit²⁾ aut aliqua ratione auxerit. Nam quod plerique dicunt quodque fere in proverbium abiit veritatis indicium esse, si ultro plures in eandem sententiam inciderint, id secus esse cum semper putavi tum hac editione cognovi. Nam dici nequit quot locis improbabilia atque adeo intolerabilia duorum vel etiam plurium criticorum consensu 'probentur'. Iam in afferendis sententiis hominum doctorum, si qui variis locis disputarunt (ut Seyffertus, quem honoris causa nomino, Buggius, alii), accuratius locum indicavi: contra ubi eadem saepius scriptio respicienda erat (ut Muellerei 'Pros. Plaut.', Bergkii 'Symb.', Boeckelii Brugmani Niemeyeri aliorum dissertationes), plerumque locos significavi potius quam indicavi. Kiesslingii 'censuram' quam simpliciter dixi editionis Spengeliana bo-

1) Exempli gratia v. 533 vel Hauptius parcissimus aliorum laudator 'perbene' emendasse Spengelium dixit: at emendatio, quam totam sibi tribuit ille, Gulielmii est et tanquam Gulielmiana laudatur cum ab aliis tum a Goellero, cuius editionem et adhibere debuit et aliis locis adhibuit Spengelius. Sed omnino non multa folia recensionis meae erunt, quin eius rei aut unum aut plura exempla invenias.

2) Nam alioqui etsi non vituperes quod non norint, tamen non laudes atque efferas.

nae frugis plenissimam satis notum est extare in Fleckeiseni ann. phil. t. XCVII (a. 1868) p. 609 sqq., itemque Brixii 'epistulam' appellavi, quam docte, ut solet, ille ad Spengelium dedit in progr. gymn. Liegnitz. a. 1868. § nota meas coniecturas signatas esse vix est quod moneam.

Iam vero praeter editionum commentationumque subsidia, quae omnibus patent, non defuerunt quae fautores operae meae vel amici conferrent.

Atque Loewio meo quid haec quoque fabula debeat in propatulo est; neque alterius socii benigna voluntas me deseruit.

Sed prae ceteris praedicanda est duumvirum liberalitas iam antea de Truculento optime meritorum, quorum monitis et adiumentis egregie auctus sum: ALFREDI FLECKEISENI atque FRANCISCI BVECHELERI: qui quod tot negotiis distenti tamen mihi meaeque operae opitulari non dedignati sunt, dicere nequeo quam grato animo grataque memoria prosequar.

FLECKEISENVS enim non modo ut purior et elegantior libellus prodiret effecit, sed etiam adnotationem criticam saepius emendavit, supplevit, denique inventis suis ornavit. Qui praeter ea, quae v. 709. 723. 797. 848 recepi, v. 276. 484. 565 et supra p. XXII adn. 1 ad v. 714 commemoravi, his locis sententiam adscripsit.

V. 749:

Nám item ut Accherúnti¹⁾ hic una (*vel* sola) rátio accepti scribitur,

scilicet: non item 'expensi' ratio (cf. v. 73). Quod si amplectaris — et admodum placet coniectura —, nescio an v. 750 molestius adnectatur.

V. 795 *falsus* (sic Angelius) dubitat an recte emendatum sit, cum *fassis* (sic libri) facile ex versu antecedenti [*fass(a)e*] inferri potuerit expulso *dubius* vel simili adiectivo.

Versum autem insequentem transposito *ego* sic emendat:

Nísi quia timeó tamen, ne quód ego peccauí sciat.

Denique v. 817 proponit:

quóm adest nec seipse índicat.

1) De hac scriptura quam recepi cf. Ritschelius praef. Trin.² p. LXII.

Iam BUECHELERVS summum splendorem huic editioni adiecit, cum tales mihi committeret observationes, quales in aureis eius coniectaneis admirari solemus. Quas v. 177. 585.¹⁾ 658sq.²⁾ 704.³⁾ 721. 723 sq. 737.⁴⁾ 752. 761.⁵⁾ 806.⁶⁾ 869. 875.⁷⁾ 893. 897. 920. 926. 927.⁸⁾ 928. 960 recepi (quarum nonnullas, velut v. 177. 928 al., plane palmares esse videbis), in adnotationibus autem⁹⁾ adscripsi v. 10. 29. 33.¹⁰⁾ 54. 56. 264. 266. 297. 330. 343. 402. 483. 508. 513. 519. 526. 580. 596sq. 628 (cf. supra p. XXVIII adn. 2). 676. 753; denique cf. quae supra p. XXII sq. ad v. 754 et p. XXIII adn. 3 ad v. 851 commemoravi.

Sed vel sic restant multae coniecturae aut verae aut probabiles aut memorabiles saltem, quae huic loco reservandae erant.

V. 224—226 ἐκ παραλλήλου adscripta esse ad v. 227sq. probans v. tamen 225 ex traditis *adridere ut quisque* (vel *quisquis*) *ueniat* elicuit *adripere* cet. ¹aptum dentibus hoc verbum,

1) Spretis ceterorum interpretum nugis sic locum explicavit: 'vasa, quibus esculenta potulentaque attulerat Cuamus, rursus secum domum recipere cupiens a Phronesii familia tantum vacuari ac desiccari vult.'

2) Cohaerent aperte v. 657 et 660, versus autem 658sq. alius recensione sunt, ubi olim parem aut posteriorem locum obtinuisse videntur illa sententia *nunc deferam argentum*.

3) Nam *mellinaest* (*melliniaest* ego scripseram) latet in *mellinie* (i. e. *mellinē*) et solum recte figuratum est.

4) Sic tamen distinxit: *Quid erit interea magistrae, dum tu commentabere?* Fortasse vere, si aliter constituas v. 738, velut *Illa itidem vult commentari*.

5) Pugnat enim cum v. 759 hic versus: ille modus antiquior est, recentioris recensione est in ius vocatio.

6) Cum scripsissem: *ut facilius alia quam alia eundem puerum nunc parit*, priora probavit, sed augendam vim antitheti per *unum* vidit (*ut nū libri*).

7) Coll. Trin. v. 1066 cogitavi de *Boni si quid in ea re habeo*.

8) Scripseram: *nisi simitu mea machaera ted et hunc uis emori*, ac nescio an praestet: *nisi si te mea machaera et hunc simitu uis mori* (*uis et hunc una mori* cum Buechelero dedi).

9) Etiam eorum commentorum, quae in adnotationes aut in praefationem selegi, non unum libenter ipsi recensionei adhibuissem, si res integra fuisset: sed quamvis eorum indulgentiam exercuerim, aliquid dandum erat typhothetarum ipsiusque redemptoris honestissimi commodis, praesertim si aliqua tamen dubitatio relicta esset.

10) Quam hoc loco extitisse conicit *lact* formam Plautinam, eandem v. 903 in libris esse observavit atque adeo in *CD* emendatam ad modum volgarem (*[l]actute* ex *[l]actūt^e*, attut B).

adridere factum, cum male proximus versus contaminatus est, commissuraque inserta *blandeque adloqui*: ergo *bonis — ueniat* Plautina, *male — loqui* item comicus versus, *blandeque adloqui* miseri interpolatoris.’

V. 314 interim servandum censet iocum fortasse de Graeco translatum:

Neque istuc in segesti tergo coget examen mali,
 nec senex istuc quod nuntio consequens erit examen verberum coget tergo nudo intecto, sed in publico, segestrica veste involutus qualis decet rusticos Plautinos, διφθέραν ἐνημμένον aut potius κίβραϊς ἐγκεκορδυλημένον, accedam ad illum tutus ab incommodo tergi: *insegestri* fictum ut ‘investi’ ‘imberbi’ ‘implumi’ al., forsitan ne *r* quidem necesse sit inseri.’

V. 531 sq. iniuria me deturbasse vidit, quae optime hac explicatione serventur¹⁾: ‘miles *is te dono*, sed illa tacet quasi nihili faciens, itaque miles adduci iubet, collaudat donum suum et praedicat; cum illa pergat tacere, iterum ingerit *his te dono*: iam illa etiam irascitur.’

V. 556 sq. proponit:

Quí bona sua pro stercore habet <et iám> foras ferrí iubet:
 Metuít pol ne apúd nos non múnđissumúm sit,
 in quibus incerta cetera, *apud nos* (pro *publicos*) certum habet.

V. 565²⁾ interpolatum esse iudicat (adscriptum ad v. 563).

V. 603 sqq. omnes anapaesticos habet (cf. supra p. XXIX adn. 2), unde v. 604 nihil nisi *lubitumst* mutat, insequenti versu tu inserit (*istúe ne tu mihi rêsponsis. † hoc: nón ego te f. f.*), v. 607 idem pronomen bis ponit (*quid tú? tu quor ausú's alium te dícere amare hominém? † lubitumst*), v. 611 ex *quæ hercles* non *quae res?* efficit, sed *néquam hercle's* Stratophani continuat, v. 612 sic scribit:

Eho tú, meon' audes, ímprobe, ero male dícere fons uiti et
 péiuri?

1) Item recte addidit nequaquam haerendum esse in *domi/Suae* sic separatis, cum pronominalia adiectiva sola a substantivis suis divellantur, alia adiectiva fere nulla (*filium/Meum* sim. sat saepe, *filium/Bonum* nusquam).

2) V. 578 mecum communicavit, fuisse qui *ualeas* pro *ualeat* coniceret: cuius coniecturae non malae auctorem non potui indagare. Fortasse ipse olim sic emendavit.

Inde a v. 618 catalecticos incipere statuit v. 619 coniciens:

Quid nunc ergo hic nobis odio's? confóssu's omnibus télis,
v. autem 620 exitum per (*accéde huc modo, adi huc*) *ád me*
efficiens.

V. 639 librorum scripturam abiecta priore sententia sic interpretatur:

Num quippiam aura¹⁾ (*i. e. πνεύμα*) mutat mores mulierum,
quae sententia quoniam minus bene coeat cum sequente versu,
sane turbasse diasceuastam videri.

V. 651 sq. de *cruminam* verbo pro glossemate habendo
cogitans sic versum contraxit:

Quid eúm uelit: homo síbi de collo détrahit

Minás uiginti, míhi dat, accipió lubens.

atque sic satis lepide narratur rusticus de collo argentum sibi
destringere.²⁾

V. 713 sqq. sic constituit:

Nunc dum ísti lubét, dum <rem> habét, tempus eí reist.

Venústatem amánti tuám prome cúncctam³⁾

Vtí gandeát quom per<ít. foribus nóstr>eis

Ego híc interím restitáns praesidébo,

Istíc dum sui fáciat domum á te exagógam,

quamquam v. 716 dubitat an praestet sibi, sed certam habet
sententiam: 'dum ille a te abeat'.

V. 719 baccheos sic continuat:

Quis ést iste, Astáphium, indicá, qui períbit?

Amábo, hicine uéro <nunc tú es, Diniárche>?

V. 743 *melius est, non mauelim*⁴⁾ latere in *meis* per-

1) In hanc coniecturam me quoque incidisse fateor, quam tamen
ob sententiarum conexum reieceram: quodsi pro interpolato versum
habeas, non intercedam, dummodo concedas simul alium versum hac
interpolatione depulsum esse: nam aliquid vinculi inter v. 638 et 640
desideramus.

2) Hac una ratione concedo 'clausulam' contrahendo sic removeri,
ut nihil detrimenti oratio capiat: quamquam quod coniunguntur 'crumi-
nam detrahit' et 'condo in cruminam' ut ineptum esset, si cruminam
tradiderat ille, ita ex liberiore narrandi genere ferri potest, si illius
cruminam a sua non diserte discernit Strabax.

3) Itaque *secundas* ad (*reist cunctam*) trahit: cf. supra p. XXII adn. 1.

4) Itaque hoc loco, etsi quam in 'Anal. Plaut.' proposueram con-
iecturam, postea in exemplari illo Reiziano ab ipso G. Hermanno

spexit, v. autem 744 coll. Ter. Andr. v. 427 *tibi malle esse miseriamst* peracute legit, denique v. 746, ut qui olim exceperit statim v. 742, sic constituit:

Stultus es: equidem perire pol quam inuideam mauelim.

V. 817 sic claudit: *quom necessest indicem.*

V. 821 nil mutandum censet, totum proscribendum verum: coniungendos esse v. 820 et 825, ceteros 822. 823. 824 item altera recensione illatos videri, certe inter 825 et 826 suum locum habere.¹⁾

V. 832 turbatum glossemate sic corrigit:

uerum nequam si uinum bibit.²⁾

V. 842:

Egon dem? pol te iudicasse pridem *cet.*

V. 856:

meam quae simulauī male,

Ea dixē et *cet.*

V. 863:

Me uidere uis, tuam rem a me postulas, p. p.

V. 866:

Ét tibi uxorém ducendam, iám animum esse alibí tuom, cetera ut Lambinus: nec enim opus esse *a me esse alienum animum tuom.*

V. 870:

Quia nisi, unum dum obsidetur, aliud perfugiumst, perit.

V. 880 *manubiarius* cum Camerario admittendum esse iudicat, cum sic continetur bellica imago (cf. *fugito ad me*) et captiva haec pecunia solita sit consumi in exornanda urbe: ceteri amatores quasi praeda, hic privatus amicus quasi manubiae Phronesii.

V. 886 *hodie tactum iri iterum militem* vehementer desiderat.

praeceptam vidi, ne tali quidem consensu probari veritatem puto (cf. supra p. XLII).

1) Sic hunc locum putavi explicari posse, ut ancilla iterum iterumque oculos ad Diniarchum adiciat expectans illum ipsum proditurum esse, ideoque sermonem diutius trahi.

2) De *nequam* optime cogitari concedo, sed *siue adeo caret temetone uinum* quidem antea admittere mihi videtur.

Post v. 887 unum versum intercidissee putat huius sententiae:

Nám quantumuis dént amantes, sémper id nobís parumst
(Quaé quom multum abstúlimus, tamen hau *cet.*)

V. 898 (cf. supra p. XXII) Phronesio dat: *Atque ego isti etiam p.*

V. 906, quem additiciam esse nescio an recte sumat, leniter ita supplet:

Óleo opust, opúst farina, pórro opus est totúm diem.

V. 910:

Ad omne mína istue plus satis ést. ¶ Parumst.

V. 921 cum v. 923 sic coniungit (versum 922 ut διπτόν ex altera recensione removens):

STRAB. At hércle uero sério:

Nám quamquam bellá's, malo *cet.*:

at hercle enim nullam offensionem habere, utpote propriam adseverationem flagitantis instantius.

V. 939 *nunc, salutem tuam si amas* emendat atque versu insequenti *unum quid pausillulum.*

Versus 941—944 sic constituit atque distribuit:

PHR. Quíd id amabost quód dem? STRAT. Dic tu té
meam sempér fore.

STRAB. Cáue, si dicat, ín tuam uitam sít consultum
istúe, mi homo.

STRAT. Cáue faxit uolnús tibi iam, quóí sunt dentis férrei.

STRAB. Vólgo ad se omnis útromittit. STRAT. Ábstine
istae tú manum.

V. 954 *ne meo nec ambulo* proponit, denique v. 965 ceteroqui mecum faciens *Rem bonam ex Romabo* efficit.

His Buecheleri commentis non habeo quibus melius et magnificentius finem imponam huic praefationi atque huic editioni: cui ut non licet subscribere EXPLICIT FELICITER, illud tamen subscribere possum EMENDAUI VT POTUI.

Scr. Heidelbergae m. Oct. a. MDCCCLXXXI.

F. S.

Tot loci cum per hanc praefationem tractati, non nulli etiam retractati sint, haud abs re visum est eorum indicem subicere, quo commodius legentes apparatus criticum ex hac praefatione suppleant.

V. 1	P. XXI	V. 174	P. XI
3	XXI	181	XI
5	XXIV	188 sq.	XVIII
19	XXXIV a. 2	194	XXXIV
20 sq.	VIII; XXVIII a. 2	194 sq.	XVI a. 2
26 sqq.	XII	197	XVIII a. 1
51 sqq.	XI	203	XVIII
54	XXVIII a. 1	204	XXXV
59 sq.	XLI a. 1	208	XXXV
61 sqq.	XVI sq.	208 sq.	XVIII a. 4
62	XXVI.	210	XXXV
74	XVI; XXXI sq.	213	XL a. 3
82	XXV a. 1	224 sqq.	XLIV sq.
85	XXVIII a. 2	225 sqq.	XXXVI
88	XXVIII a. 2	234	XVIII a. 4
105	XXVII a. 2	238	XVII
106	XXI a. 2	246 sqq.	XXXVI
107 sqq.	XXXI a. 1	248	XVIII a. 4
109	XXXI	248 sqq.	XXXIX sq.
114	XXXIV	249	XXXIII
120	XXXIV	251	XXXIX
123	XXXIV	252	XXI; XL a. 3
126	XVIII a. 2	258	XL a. 3
127	XVIII a. 2	259	XIII a. 2; XL sq.
133	XVIII a. 1	264	XIII a. 1
134	XVIII	265	XVIII sq.
138	XVII sq.	266	XIX a. 1
144	X a. 2	266 sq.	XIX
151	XXXIV	272 sq.	XIX a. 2
163 sq.	XXI	286	XIX
165 sq.	XI	290	XXXV
169	XXI; XXXIV	300	XL a. 3
170	XXI	306	XIX
172 sq.	XXXII	312	XX

V. 314	P. XLV	V. 551	P. XXVII
315	XX	556	XXI a. 2; XXIV
319	XX	556 sq.	XLV
329 sq.	XVI a. 3	558	XXIV
333 sq.	XXIV	559	XXV
338	XXIII a. 4	565	XLV
358	XVI	571	XIV; XXXI a. 1
360	XXXIV	578	XLV a. 2
368 sqq.	XIX	579 sq.	XXVII
371 sqq.	XIX	584	XXIX a. 2
393	XXI a. 2	585	XXXV; XLIV a. 3
402	XXVI a. 3	586	XXXV
404	XXI a. 2	586 sq.	XXIV
421	XXIII a. 5	587	XXIII a. 3
424	XXXV	594	XXIX
425	XXI a. 2	596	XXIV
426	XXI a. 2	603 sqq.	XLV
427	XXXV	603	XXIX a. 2
429	XXI a. 3	604	XLV
440	XXVI	606 sq.	XXIX a. 2
443	XXVI	607	XLV
448	XXI a. 2	611	XXIX a. 2; XXXVIII a. 2; XLV
454	XVI	612	XXIX; XLV
458	XXII; XXVIII sq.	614	XXV a. 1
462	XXII	615	XXII
477	XXII	616 sq.	XXIV
480	XXV a. 3	619	XXV a. 1; XLVI
485	XXVIII a. 2	620	XLVI
486	XXXIV a. 2	621	XXVII a. 3
489	XXII	628	XXVIII a. 2
491	XXII	639	XLVI
495	XXVI a. 3	651 sq.	XLVI
499	XXII	654	XXII
501	XXIX a. 1	656	XXII; XXIX sq.
502	XVIII a. 2	658	XXX
504	XVIII a. 4	658 sq.	XLIV a. 2
508	XXVI; XXXIII	660	XXII
527	XXII (a. 1)	680	XXI a. 3; XXXV
530	XXII	685	XXII
531	XXXV	687	XVI a. 4; XXXIV
531 sq.	XLV	690	XXXV
533	XLII a. 1	696	XVI; XXII
535 sq.	XXV a. 3	701 sq.	XXX
539 sq.	XXV; XXVIII		
547	XXV		

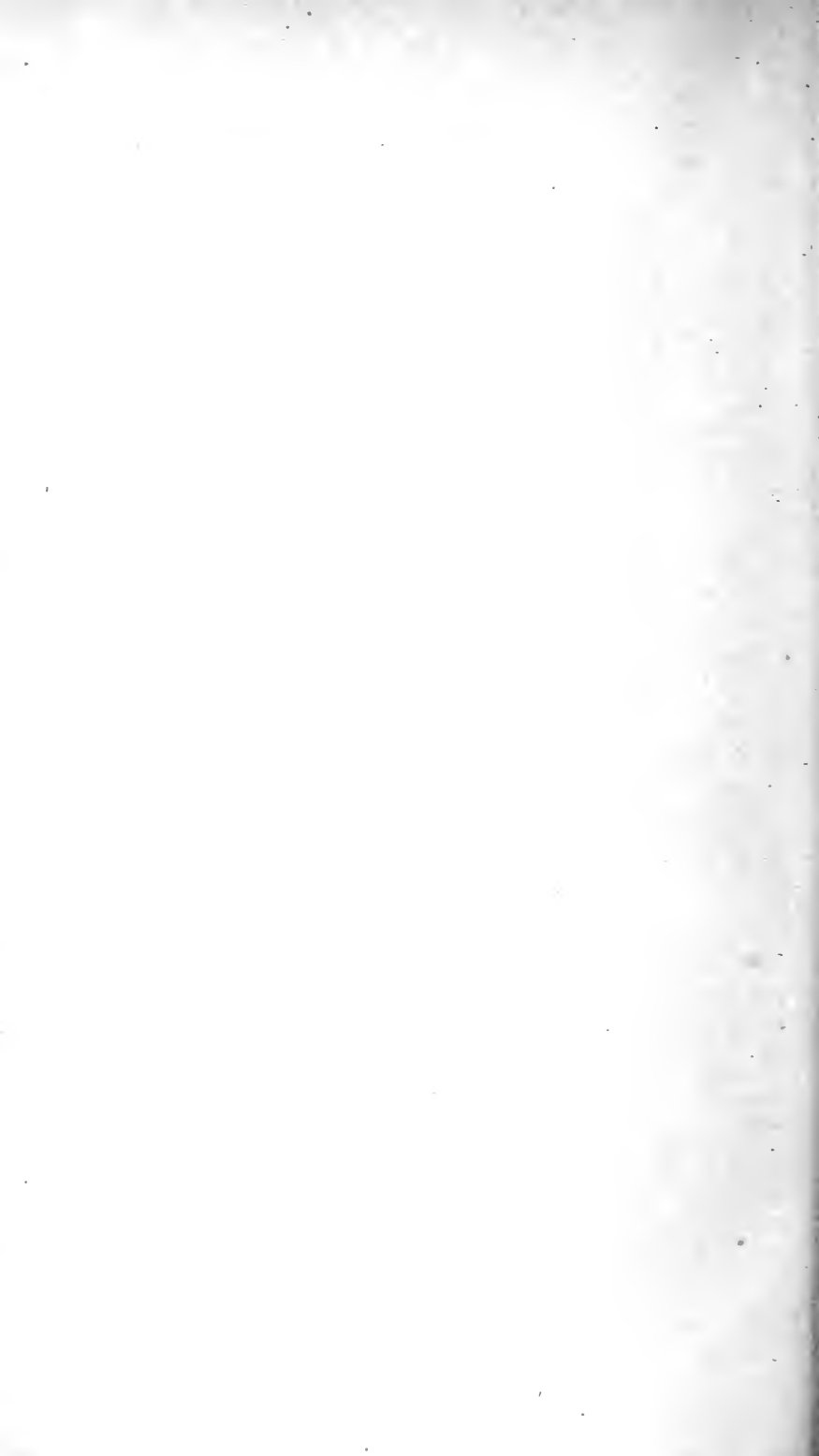
V. 704	P. XLIV a. 3	V. 816 sq.	P. XXIII
706	XXX	817	XLIII; XLVII
709 sq.	XXIV	820 sqq.	XLVII
710	XI a. 1	822	XX a.
713	XXVIII	825	XXVII
713 sqq.	XXII a.; XLVI	827	XXV a. 1
718	XXIX	829	XXX a. 5
719	XLVI	831	XXX a. 5
721	XXXI a.	832	XLVII
723	XXXI a.	833	XXVIII a. 2
726	XXIV a.; XXIX; XXXV	837	XXXV
734	XXVI a. 3	842	XLVII
736	XXVI a. 3	851	XXIII a. 3
737	XLIV a. 4	852 sq.	XXIII (a. 3)
738	XXII; XXVI a. 3	856	XLVII
743	XLVI sq.	856 sq.	XXIII
744	XLVII	858	XXIII a. 4
746	XLVII	859	XXIII
747	XXIX a. 3	860	XXXIV
749	XLIII	863	XXV; XLVII
750 sq.	XXIX	866	XLVII
753	XI a. 1	867	XXV
754	XXII sq.	870	XLVII
755	XXVII a. 2	874	XXV
757	XXIII	875	XLIV a. 7
759	XXIV	876	XXV; XXVII
761	XXIX; XLIV a. 5	878	XXVII
762	XXIV	880	XLVII
762 sq.	XXIII	880 sq.	XXVIII
764 sq.	XXIII	885	XXI a. 2
767	XXI a. 2	886	XLVII
775 sq.	XXIII	887 sq.	XXXI; XLVIII
777	XXIII	896	XXXV
781 sq.	XXIII	897	XXIII
790	XXXV	898	XXII; XXXV; XLVIII
791	XXXV	903	XLIV a. 10
794	XXXV	906	XLVIII
795	XLIII.	910	XLVIII
801	XXV	911	XXIII
802 sq.	XVI	913	XXIII
805	XXXV	920 sq.	XXIII
806	XLIV a. 6	921	XXIII
813 sq.	XXVII a. 2	921 sqq.	XLVIII
815	XXVII	925 sq.	XXIII

V. 927	P. XXXI; XLIV a. 8	V. 945	P. XXIV
933 sq.	XXIII	954	XXV; XLVIII
935	XXI a. 2;	957	XXIX
938	XXIV; XXXV	958 sq.	XXX a. 1
939	XLVIII	965	XXIII a. 2;
940	XXIV; XLVIII	966	XLVIII
941 sqq.	XLVIII	967 sq.	XII

T · MACCI · PLAVTI

TRVCLENTVS

Cicero Catonis maioris de senectute 14, 50:
quid in leuioribus studiis, sed tamen acutis?
quam gaudebat bello suo Punico Naenius,
quam Truculento Plautus, quam Pseudulo!

ARGUMENTVM

Tres únā pereunt ádulescentes múliērem,
 Rure únus, alter úrbe, peregre tértius;
 Vtque ísta ingenti mílitem tangát bolo,
 Clam súpposiuít síbi clandestino éditum. 5
 Vi mágna seruos ést ac trucibus móribus,
 Lupaé ni rapiant dómini parsimóniam:
 Et ís tamen mollítur. miles áduēnit
 Natíque causa dát propensa múnera.
 Tandém compressae páter cognoscit ómnia
 Vtque ístā ducat quí uitiatat cónuenit 10
 Suómque is repetit á meretrice súbditum.

PLAVTI TRINVMNVS (*sic*) EXPLICIT INCIPIT TRVCVLENTVS
 TRVCVLENTVS · | ARGVMENTVM · B. PLAUTI (LAVTI C) TRI-
 NVMMVS EXPLICIT INCIPIT TRVCVLENTVS ARGVMENTVM CD
 (INCIPIT TRVCVLENTVS ARGVMTV̄ *add. D*³). PLAVTI. POETE.
 CLARISSIMI. TRVCVLENTVS. INCIPIT. ARGVMENTVM. L
 1. res *D* cum spatio initiali perunt *B* 2. R Rure *B* 3. polo *C*
 4. supposiuit sibi *Scaliger, Lambinus*. sibi supposuit libri (sibi *Camerarius*
iam traiecit) 5. VI *B* ac trucibus *LZ*. at crucib; *B*. attrucibus
C. átrucib; *D* seruos restat trucibus *Scaliger* imorib; *B* 6. Lu-
 pae ne *Pylades*. Lut poeni *B*. I poeni *C*. It poeni *D*. It peni *Z*.
 Vt inopem *L*. Lenae ne *Saracenus* Lupaene parsimoniam?
Acidalius p. 530 domiparsimoniam *C* parsimonia *B*. patrimonium
Scaliger 7. Et (& *D*) is *CD*. Edis *B* mellitus *LZ* 8. Natimq;
B 9. Tandem *LZ*. Tamen *BCD* cõpresse *BL* pater *ras. ex*
 pater *B* cognoscit *ex* conncscit *B* omā *C* 10. istam *Œ*. litā
BD. litam *C*. natam *LZ*. illam *Camerarius* Vitiatam ut *Goellerus*
 uiciat *BCD* 11. Suumque libri is *del. Guyetus*

PERSONAE

DINIARCHVS ADVLESCENS
ASTAPHIVM ANCILLA
STRATVLAX SERVOS
PHRONESIVM MERETRIX
STRATOPHANES MILES
CVAMVS SERVOS
STRABAX ADVLESCENS
CALLICLES -SENEX
ARCHILIS TONSTRIX
ANCILLA

PROLOGVS

Perparuam partem póstulat Plautís loci
 De moéris magnis átque amoënis moénibus,
 Athénas quo sine árchitectis cónferat.
 Quid núnc? daturin éstis an non? — ádnuont!
 Meo óre aio equidem me ádlaturum síne mora.

5

1—3. *Priscianus de metris Terentii p. 421, 12 K.*: igitur in plerisque prologis et primis scenis trimetris utuntur. Plautus in Truculenti prologo: 'perparuam . . . conferat' — *Apuleius Florid. 18 p. 28 Kr.*: ut poetae solent hic ibidem varias ciuitates substituere, ut ille tragicus . . . item ille comicus 'perparuam . . . conferat': non secus et mihi liceat nullam longinquam et transmarinam ciuitatem hic, sed enim ipsius Carthaginis uel curiam uel bybliothecam substituere

4. 6. *Placidi glossae p. 1, 8 D.*: abnuere est recusare, abnegare. cui contrarium est adnuere id est dare uel concedere

PROLOCVS. B. EXPLICIT ARG. PROLOGVS. INCIPIT C. PROLOG' D³ (*quae manus omnes titulos addidit*). PROLOGVS. L

1. Prerparuã B (*altera p crasa*). erparuam cum spatio initiali D partem L, *Priscianus*. partim *Apuleius*. artem BCD Plautus loci *Priscianus*, *Apuleius*. plaudi locu BCD. Plautus loqui LZ

2. De moeris *Lipsius Ant. lect. V, 3: cf. 'Anal. Plaut.' (ed. Lipsiae u. 1877) p. 41 sq.* Deñ eris B. deum eris CD. de uestris LZ cum *Prisciano et Apuleio* menibus D 3. quos in *Apuleius*. quis sine *Scaliger* architectis *Priscianus*, *Apuleius*. arcus pletis BC. arcus-¹petis D (1 *suprascriptit D³*). arcu (arcus Z) peltis LZ. *hariolantur* *Petitus*, *Coluius*, *Lipsius*, *Vossius*, *Bothius*, *alii* conferam *Apuleius*

4. daturi nestis B estis ex ostis D ad^N D adnunt B et cum vacuo spatio C. ad nunc D. at nunc LZ. abnuunt *Guyetus delctis versibus 5. 6* 5. Meo ore aio equidem me S: *cf. 'Anal. Plaut.' p. 43 sq., ubi paulo uolentius sententiam recuperari.* Melior me quidē (melior me Quidem CD. meliorem quidem LZ) uobis me libri. initio versus Meditor equidem *Camerarius*, Minor equidem *Geppertus assentiente Buggio in Fleckeis. ann. phil. t. CVII (a. 1873) p. 401*, Credo

Quid sí de uostro quíppiam exorem? — ábnuont!

Heu hércle in uobis résident mores prístini,

Ad dénégandum ut céleri lingua utámini.

Sed hóc agamus quóia huc uentumst grátia.

Athénas traloco íta ut hoc est proscaénium —

10

Tantísper dum transígimus hanc comoédiam.

Hic hábitat mulier nómen quoist Phronésium;

Haec húius saeculi móres in se póssidet:

Nunquam áb amatore póstulat — id quód datumst,

Sed rélicuom dat óperam — ne sit rélicuom

15

12. *Pompeius comm. artis Don. p. 162, 14 K.*: enuntiatione neutra, intellectu feminina, ut 'Phronesium mulier' uel Glycerium et illa quae in comoediis legimus. *Cf. testim. ad v. 323*

equidem *Spengelius*, nec plus profecerunt neque *Kießlingius cens. p. 618* neque *Seyffertus Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 461* adlaturum **S** cum *Saraceno*. abiatuum **BCD**. oblaturum **L**. ablaturum **Z** *Dziatzko Mus. Rhen. t. XXIX (a. 1874) p. 60* *versum delet praeter rationem*
 6. uostro **B**. urō **CD** exorem **S**. orem **BLZ**. ore **CD**. oret *Muellerus 'Plaut. Pros.' p. 536*. aere orem *Buechelerus in Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 569* abnuunt *Camerarius*. abduunt **BCD**. abducunt **L**. abducere **Z** 7. Heu *Buechelerus l. s. s.* Eū **B**. eum **CD**. me(hercle) **L**. om. **Z**. en me(hercle) *Camerarius*. enim *Bothius*. eu *Spengelius* in uobis *Camerarius*. inuodiis **B**. in odiis **DLZ**. inodiis **C** more **B** 8. negandum **Z** ut animi **B** 9. quóia *Bergkiius 'Beitr. z. lat. Gramm.' I p. 62 sq.* quia **D**. qua **BCLZ**. quad *Ritscheliius Exc. n. Pl. I p. 65 sq.* huc qua *Camerarius* uentumst **CD**. uentum est **L**. uenst **B** 10. Athenas traloco **S**: *cf. l. s. s. p. 44, ubi trastuli proposui*. Athenis (Athinis **B**) tracto libri. Athenae istae (istaec *Studemundus Hermae t. I [a. 1866] p. 303*) sunt *Camerarius*. Athenae haec sunt *Spengelius*. Athenae haec urbs (vel hoc astu) est *Muellerus l. s. s. p. 510*. Athenae sunt haec *Buechelerus*. alia *Petitius, Palmcrius Spicil. p. 708*, *Bothius* hoc ubist pro ita ut hoc est **S** *l. s., fortasse recte* proscinium **B**. proschenium **C**. p̄schenium **D**. proscenium **LZ** 11. Tantisper dum **D**. Tantis per dum **C**. tantis perdunt **B** transicimus **B** comediam libri *Versus 10, 11 ítem temere proscipsit Dziatzko l. s. s.* 12. nomen cui est **Z**. nomine cui est (ē **B**) libri. nomine quae est *Camerarius* phonesium **B**. phro-senium **D**, *corr. D³* 13. hec **BDL**. Hec **C** secli **BC**. secti **D**. seculi **L**. seculi **Z** inse **C** 14. nūquā **B**. Numquā **C**. numquam **DL** amatore *Weisius*. amatore suo libri. ante id traiecit suo *Bothius* datumst **CDZ**. datum est **BL** 15. reliquum **Z**. reliquam libri reliquū **BCD**. reliquum **LZ**

[Poscéndo atque auferéndo, ut mos est múlterum;
Nam omnís id faciunt, quóm se amari intéllegunt].

* * * * *

* * * * *

Ea sé peperisse púerum simulat míliti,

Quo cítius rem ab eo auórrat cum puluísulo.

Quid múlta? si quid réstat super hae múltere,

20

His rúminandumst, qui ád eam aduenient, céterum.

* * * * *

16. mulierum · C 17. cum libri Intellegunt · C Versus
16. 17 damnavi l. s. s. p. 40, post quos maiorem extare lacunam
Kiesslingius perspexit cens. p. 618 itemque Dziatzko l. s. s. p. 61
19. cícius B auerrat Weisius. auerrat libri, unde cascam formam
afuerrat prologistae tribuit Loewius Act. soc. philol. Lips. t. IV p. 348.
aufert Bothius. Cf. G. Hermannus in ann. philol. t. XXXV a. 1842
p. 192 puluisulo · C 20. si quid restat (vel superest) super
hac muliere S: cf. l. s. s. p. 38 sq. Stuiç superet muliere B.
Super& mulierè C. Superè mulierè D. superest mulierem L. Supe-
rem mulierem Z. aetas huic si superet mulieri Camerarius. tris uicis-
sim pereunt mulierem Spengelius assentientibus Muellero 'Plaut. Pros.'
p. 510 adn. et Buggio in Fleckeis. ann. phil. t. CVII (a. 1873) p. 401,
nisi quod tris simul unam ille, hic tris ut dixi praetulit. si quid su-
perest de ista muliere W. W(agnerus) in 'Litter. Centralbl.' a. 1878
p. 1045 21. His ruminandumst qui ad eam aduenient ceterum S.
hiscum anima ad eum habenti erce teritur libri, nisi quod erceterit
D, erteterit C, euorterit LZ. is cum anima ad eam habentiam omnem
euerrerit Scaliger, neque probabiliora Palmerius Spicil. p. 700, Lam-
binus, Scriverius, Bothius, Rostius, alii conicerunt. His cum animo,
dum habent, res exenterabitur Spengelius. Hisce unam dum habent
minam eam amicae deferunt Buggius in 'Opusc. philol. ad I. N. Mad-
vigium a discipulis missis' (ed. Hauniae 1876) p. 186 (cf. Ritschelius
Opusc. phil. III p. 168). Hic qui amat argumentum ad narrandum
ecce adest W. W(agnerus) l. s. s.

Prologum in fine mutilum esse post G. A. B. Wolffium de prol.
Pl. p. 11 atque Osannum Anal. p. 180 multi dixerunt (cf. ad v. 17);
desideratur autem sine dubio sollemnis spectatorum allocutio velut

Tantunst. ualete, adeste cum silentio

vel tale quid

ACTVS I

DINIARCHVS

Non ómnis aetas ád perdiscendúm sat est
 [Amánti, dum id perdíscat, quot pereát modis]
 Neque eám rationem eáipse unquam educét Venus,
 Quam pénes amantum súmma summarúm redit, 25
 Quot amáns exemplis lúdicetur, quót modis 5
 Pereát quotque exorétur exorábulis:
 Quot illíc blanditiae, quót illie iracúndiae,

22. *Varro de l. l. VI § 11*: aenom ab aetate omnium annorum; hinc aeniternum quod factum est aeternum; quod Graeci αἰώνα; id ait Chrysippus esse αἰεὶ ὄν. ab eo Plautus 'non omnis satis'

22—24. *Priscianus de metris Terentii p. 421, 17 K.* (cf. ad prol. v. 1): in eiusdem prima scena 'non omnis . . . Venus'

Act. I Sc. 1. DIMARCHVS · DV · B. DINARCHVS · DV · CD,
nisi quod A (non λ) ante DV manu rec. add. est in D. DINARCHVS.
L 22. on cum spatío initiali D satest BC. sat est DL, Priscia-
uus. est sāt L. est satis Varro 23. amanti dum Priscianus. Nā
antidū B. nā anti dum D. nāantidum CZ. Nam antédum L
id BCD. is LZ. hic Priscianus quot LZ. quod Priscianus. ad
quod B. Ad quod D. Adquod C modis L, Priscianus. motus
BCD Versum interpolatum esse demonstravi in Act. soc. phil. Lips.
t. II p. 428 24. eam rationem ea ipsa Priscianus. ea ratione me
abse BL. earatione me absq̄se CDZ unquam CLZ. umquā BD
educet BDL. Educ& CZ, bene defensum a Luchsio in Stud-
mundi Stud. t. I p. 34 et a Buggio l. s. s. p. 401. edocuit Priscianus.
edocet Camerarius. ediscit Spengelius. subducat Muellerus 'Plaut.
Pros.' p. 237 adn. 488 uenus · C 25. penis B Amantem L
suū masum marum B 26. Quđ BD ludificur · C quod B 27.
Quotque CD. quoq; B exoretur LZ. exoritur BD. exoriter corr. ex
exoritur C exorabilis · C 28. utroque loco quot CDL, quod B
blanditiae Z. blandiciae L. blanditer BD. blanditer · C iracundie B

Supérbiae, laméntae — di vostrám fidem! hui,	
Quid périerant, dum elíciant pretia múnera!	30
Primúmdum merces ánnua: is primús bolust:	10
Ob eám — tres noctis dántur! intereá loci	
Auctárium orat, uínun aut oleum aut tríticum:	
Temptát benignusne án bonae frugí sies.	
Quasi ín piscinam réte qui iaculúm parat —	35
Quando ábiit rete péssum, adducit líneam,	15
Si iníerit rete píscis, ne effugiát cauet,	

29. Superbiae lamentae \mathfrak{S} (*seclusis* sunt quot *uocibus coll. Stichi v. 657—659*). sunt quot (quod *B*) sui (sunt *LZ*) perclamanda *libri*. sunt, quotque pericla uianda *Camerarius*, ac retentis sunt quot (*vel* quot sunt) pericla *uocibus* obeunda *Scaliger*, m(e)anda *Meursius*, amanda *post Gruterum Weisius et Maehlyus*, adeunda *Kampmannus* 'res militares *Pl.*' p. 25, amando *Goellerus* (*ad sequentia trahens*), damna *Brixius ad Trin. v. 302*. quot sunt periclamata *Handius Turis. III p. 109*. sunt quot superba facta *Spengelius*. quot sunt perfidiae amanti (amarae *W. W. l. s. s.*) *Kiesslingius cens. p. 619*. quot sunt sublectamenta *Buggius l. s. s. p. 401*. *olim* quot insuper lamenta et sunt quot superbimenta *proposui*. sunt, quot supplicia danda *Buechelerus hñi D (~ a manu rec.)* 30. perierant, dum \mathfrak{S} *l. s. s.* perieran dum *B*. per ierandum *C*. perierandum *D*. peierandum *Z*. perferendum *L*. proiectandum *Buggius l. s. s.* eliciant (*vel* exliciant) \mathfrak{S} . est etiam *libri* pretia \mathfrak{S} . preter *B*. preter *C*. praeter *DLZ* *Vnius versus lacunam post v. 30 statuit Brixius epist. p. 6* 31. merces *Gronovius*. miro *B*. miror *CD* (omī res in *C* margini adscr. m. rec.). meret *L*. moeret *Z*. domi res *Salmasius. ineptit et Palmerius et Petitus nec recte iudicavit Seyffertus Philol. t. XXV (a. 1867) p. 462 sq.* annua is *B*. annuus *CD*. animus *LZ* primos *B*. premii si *L*. premium si *Z* bolust *Camerarius*. ebolust *BCD*. obolust *Z*. obolus est *L* 32. obeunt *LZ* dantur *Bothius*. dutor *B*. Tutor *CDZ*. ducunt *L*. utor *Camerarius*. duco quom *Geppertus* 33. Auctarium orat \mathfrak{S} *l. s. s. p. 58*. aut ara (aera *LZ*) aut (ut *B*) *libri*. Aut aurum aut aera aut *Spengelius*. Oraudo (*vel* Poscendo) aut aera aut *Seyffertus l. s. s.* Aut orat aera aut *Brixius epist. p. 4 sq.* Lact orat aut *Buechelerus* oliuom *Bothius* meret *post triticum cum 'editione Basil.' Palmerius l. s. s.* 34. tentant *L* nean bone *CD*. neambo ne *B*. anne bone *L* sies. *C* 35. Rete *CD* recte qui iacit uim parat *Camerarius; cf. Turnebus Adv. XVIII, 26* datat *Palmerius l. s. s.* 36. persum *C*, quode dixi *l. s. s. p. 45* abducit *Z* lineam *Studemundus*. finfa *B*. infra *CDLZ* tum (atque *Palmerius l. s. s.*) adducit sinum *Lambinus* *Versum proseripsit Guyetus* 37. Si inierit *Buechelerus l. s. s. p. 569*. Siniecit *B*. sinietit *CD*. si non ierit *L*. si iniecit 'quidam' apud *Lambinum, Scaliger. inutilia protulerunt Palmerius Spicil. p. 620, Turnebus Adv. X, 25. XXI, 20, Bothius, Kiesslingius cens. p. 620, Maehlyus in 'Bl. f. bayr. Gymn.'*

[Dum huc dum illuc rete or impedit
Piscis usque adeo dolium foras eduxit,] —

Itidem ísti amator, si íd quod oratúr dedit	40
Atque ést benignus pótius quam frugí bonae.	20
Addúntur noctes: ínterim ille hamúm uorat;	
Si sémel amoris póculum accepít meri	
Eaque íntra pectus sé penetrauit pótio,	
Extémplo et ípsus períit et res ést fides.	45
Si irátumst scortum fórté amatorí suo,	25
Bis périt amator, áb re atque ab animó simul;	
Sin álter alteri ódiost, idem a fíde perit;	
Si ráras noctes dúcit, ab animó perit,	49
Sin crébras ducit, ípsus gaudet, rés perit.	29

t. IX (a. 1873) p. 114, ego l. s. s. p. 429, alii r&e D effugiant
Camerarius cauet. C 38. 39 Versus quamvis corruptos cur (post
Guyetum) subditicios habeam exposui l. s. s. et 'Anal. Plaut.' p. 57 sq.

38. tum hic tum (modo utroque loco Lambinus, tumque Bothius)
illic irretitos Scaliger. dum huc dum illuc rete uortit Spengelius. dum
huc illuc rete circumuortit Buechelerus ore Z. or om. L

39. Discis B doliũ BC. donicum Saracenus eduxit foras Camerarius

40. Itidem LZ. Ibidem BCD isti Buechelerus. est libri
si LZ (sei Gruterus). set B. sed CD 41. bone BL Hunc ver-
sum in suspicionem vocavit E. Boeckelius 'Exercit. Plaut.' (ed. Carlsr.
a. 1872) p. 28, quod refutavi l. s. s. p. 56 42. hamam B

43. simel D meri Bothius. mere libri 45. Extêplo B. extemplo
DLZ. exemplo C periit Camerarius. perit (Perit CD) libri

46. iratum scortum fortet libri, corr. Lambinus 47. perit Pareus,
Hermannus El. d. m. p. 132. periit libri re atque ab Lambinus.
re atque libri. red atque Guyetus, Ritschelus l. s. s. p. 65 sq.: cf.
Muellerus in 'Nachtr.' p. 78 ammo simul. C 48. alter alteri

odiosus S coll. v. 381. alter (alí C) alteri potius est BCD (cf. v. 41).
alter potior est L. alter alteri potior est Z, quod plerique defenderunt,
nisi alter autem cum Acidalio praetulerunt (debant saltem alter eius
scribere). alter altri propitiust Buechelerus l. s. s. idem a fide S.

idem libri. itidem Camerarius Si aliena re potitus est, perdit fidem
Ribbeckius in fragm. com. R.² p. XI simul v. 49. 50 subiungens ver-
sui 45 (sed sic cum 'amatoris' notio v. 46 sq. expressa non recte se ha-
beret, tum v. 51 sqq. minus bene sese adplicarent). 'fidei' notionem desi-
derari Kiesslingius primus animadvertit cens. p. 620 itemque Luchsus
sensit in Studem. Stud. t. I p. 55. 59, ubi etiam de altri syncopa a
plerisque admissa dubitationem movit 49. ratas L perit LZ.

periit BCD 50. Sin crebras ducit Spengelius cum Studemundo Hermæ
t. I p. 303. Sin crebrauit B. si increbrauit D¹L. si increpauit CD²Z

Gaud& C. gaudit B resperit BCD Secuntur in libris verba:

Priusquam unum dederis, centum quae poseat parat:	31
Aut aurum peritit aut conscissast pallula	
Aut empta ancilla aut aliquod uasum argenteum	
Aut uasum ahenum raptum aut cleptus lectulus	
Aut armariola Graeca aut — aliquid semper est,	55
Quod deferat dedatque amans scortó suo.	36
Atque haec celamus clam omnis summa industria,	
Quom rem fidemque nosque nosmet perdimus:	
Ne qui parentis neque cognati sentiant,	59
Qui nostra aetati intempestivae temperint;	41

52. *Porphyrio ad Horatii epist. I, 17, 55*: nota refert meretricis acumina] hic locus de Truculento est Plauti fabula, ubi adulescens dicit 'aut perit . . . pallula' et cetera *scholiasta Cruquianus l. s. s. (p. 572)*: acumina] astutias et meretricum impudentiam. sic & Plaut. in Truculento 'aut petit . . . argenteum' &c.

ita et (ita & *D. Itca B*) in aedibus (edib; *D*) lenosis (lenoniis *LZ*), unde ita est disciplina *Camerarius*, itast amica *Spengelius cum Brixio*, alii alia ad versum sensumque explendum coniecerunt. sed interpretamentum esse ita est in aedibus lenonis co rectius iudicavi *l. s. s. p. 59*, quia 'lenonis aedis' perperam *Diniarchus inferret*: cf. ad *v. 224 sqq.* 51. centum; *B*. centum que *L* 52. aurum peritit *Camerarius*. perit (petit *LZ cum schol. Cruq.*) aurum *libri* aut conscissa *Porphyrio*. quod conscissa *L cum schol. Cruq.* conscissa *BD*. conscissa *C*, *Spengelius* est pallula *Porphyrio*. pallula est *BL*, *schol. Cruq.* Pallulaest *CD* 53. Aut tempta *B* aliquod *ex* aliquot *D*. aliquid *L* 54. aenum *CD*. aeneum *LZ* raptum § *l. s. s. p. 31*. aliquod *BCDZ*. aliquid *L*. antiquom *Buechelerus* aliquod u. a. *Goellerus* cleptus lectulus § *l. s. s.* electus laptilis *B*. lectus laptilis *CD*. lectus dapsilis *LZ*, quod *Kiesslingius refutavit cens. p. 620*. electus lapis *Buechelerus* 55. aut *C cum spatio* aut armariola *D* greca vel Greca libri est om. libri, add. *Camerarius* 56. deferat dedatque § *l. s. s.* petra debeatque *BCD*. pereat debeat (debet *Z*) *LZ*. expetat ematque *Kiesslingius l. s. s.* dare delibeat usque (!) *Buggius l. s. s. p. 452*. praestet debeatque *Buechelerus scorta C¹* 57. haec (hec *L*) celamus *DL*. haec celamus *CZ*. heccelumus *B* clam omnis summa § *l. s. s. p. 60*. clamina *D*. nos clammina *BC* (nos *ex v. 58*). nos Damna *LZ*. nos damna una *Camerarius*. nos clam mira (vel summa) *Gronovius*. damna nos *Bothius*. nostra damna *Spengelius* 58. Quo *B*. quoniam *C*. quonia *D*. cum iam *LZ*. Qua *Buggius Philol. t. XXXI (a. 1872) p. 259* 59. Ne qui *Buggius 'Tidsskr. f. Philol. og Paedag.' t. VII (a. 1866) p. 30*. Neq; *B*. neq; *CD*. neque *LZ*. Ne quid *Camerarius* neu *B*. neque (neq; *CD*) ceteri cognatis *B* 60. 61 *inverso ordine praebent libri, quod correxi l. s. s.* 60. nostre etati *B* intempestivae *Spengelius in adnot.* tempestiuo *BCD*. tempestivae *LZ* temperent *Saracc-*

Quos quóm celamus sí faximus cóncscios, 40
 Vna ánteparta démus postpartóribus 42
 Et mínus damnosorum hómínium quam nunc súnť siet. 44
 Nam núne lenonum et scórtorum hic plus ést fere 45
 Quam olím muscarumst, quóm caletur máxume. 65
 Nam sí nusquam alibi súnť, circum argentárias
 Scorta ét lenones quí sedent cotídie,
 Ea nímiast ratio: quíppe qui certó scio
 Heri plús scortorum fuísse iam quam pónđerum. 50

nus. temperant LZ, G. Hermannus Opusc. t. VIII p. 424: cf. Luebertus 'Grammat. Stud.' I p. 40. 94 61. cum libri. ut Goellerus. nunc Seyffertus Philol. t. XXV (a. 1867) p. 464, Muellerus 'Plaut. Pros.' p. 486 et 'Nachtr.' p. 71 sq.: cf. Luebertus 'Grammat. Stud.' II p. 118 sq. 249 sq. sic LZ faximus Camerarius. facimus libri. faceremus Saracenus concios LZ. concias BCD 62. Vna S: cf. l. s. s. p. 62 (ubi Et scripsi). Vnde B. unde CDLZ. ut ne 'vetus codex Pistoris' apud Barthium Adv. XXXII, 11 anteparta Saracenus. anteparata libri ante parat ademus B postpartoribus Ritschelius Opusc. phil. II p. 550. postraptoribus Hermannus l. s. s. Post hunc versum secuntur in libris verba faxim lenonum et scortorum plus est, ubi faxim ad corrigendum facimus v. 61 pertinere, cetera ex v. 64 repetita ad damnosorum hominum esse docui l. s. s. Pro plus est Acidalius posthac minus, Camerarius praecunte Saraceno ut plus est minus, Meursius multo minus, alii alia coniecerunt 63. minos B dānos horum B. damnosorū CD Post sunt ras. in C est siet Lambinus. sunt sient Spengelius 64. hic inseruit Ritschelius Opusc. phil. II p. 386 lenonum est et scortorum p. f. Bothius. lenonum plus et scortorumst f. Goellerus ferre CD. foro Kiesslingius cens. p. 621: cf. Ribbeckius 'Beitr. z. L. v. d. lat. Part.' p. 7 65. 66 inverso ordine praebent libri, quod Camerarius correxit 65. quā CD. Quā nus B muscarū est B. Muscarum est CD cum libri maxime libri 66. quam L si nusquam alibi Ritschelius l. s. s. nusquam alibi si (sic Z) BCDZ. usquam alibi L. si alibi nusquam Goellerus argentarios L 67. Scorta et lenones Scaliger. scorti lenones libri qui sedent Buechelerus l. s. s. quasi sedent libri (nisi quod Quasi CD et sedens C ante corr.), quod post Scaligerum Bothiumque male defendit Fuhrmannus 'de partic. comparat. usu Plaut.' (ed. Gryphiswaldae a. 1869) p. 39 sq. Scortā lenonesque assident Wagnerus in Mus. Rhen. t. XXIII (a. 1868) p. 379 sq. Scorta ibi lenonesque ads. Muellerus 'Plaut. Pros.' p. 13. lenones scortaque ads. Spengelius. Quasi <muscae in lacte de>sident Ritschelius l. s. exempli causa. nihil egerunt Palmerius Spicil. p. 664, Osannus Anal. p. 188, alii cotidie CDZ. cottidie B. quotidie L 68. ea nimia est CDL. Fanimia est B natio Goellerus. cf. Barthium Adv. l. s. s. certe Z 69. Heri S cum L. Eri vel eri BCD. Aeri cum Z (aeris Saracenus) post alios Lipsius Ant. lect. V, 3. Triplo Camerarius. Triplo ibi Ritschelius. Ibi Seyffertus Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 408. Foro Spengelius.*

Quos equidem quam ad rem dicam in argentariis	70
Reférre habere nisi pro tabulis nescio,	
Vbi aéra perscribantur usuraria —	
Accepta dico, expensa ne qui censeat.	
Postrémo in magno populo mulierem inclutam	55
Re placida atque otiosa uictis hostibus	75
Amare oportet omnis qui quod dent habent.	
Nam mi hercle haec meretrix quae hic habet Phronesium	
Suom nomen omne ex pectore exmouit meo.	59
Nam me fuisse huic fateor summum atque intumum,	61
Quod amanti multo pessimumst pecuniae:	80

Fere *Kiesslingius cens. p. 621* fuisse §. esse libri iam *LZ.* eam *BCD* ponderunt *C* plus scortorum nescio an e glossemate sit, ut tale quid olim extiterit velut Heri maiorem fuisse eam (scil. rationem) Hunc versum cum antecedente *Bergkii delet l. s. s. p. 49 sq. ussentientibus Boeckelio Reinhardtoque* 70. Quas *Ritschelius* equidem *Brixius* *epist. p. 7.* quidem libri. cf. *Muellerus l. s. s. p. 752.* quam quidem *Guyetus.* quidem quamnam *Bothius, Ritschelius* 71. haberi *Bothius* Resides haerere *Guyetus* tabulis ex talibus *C* 72. aera *Camerarius.* ae *B.* he *CDZ.* he *L* 73. accepta *Acidalius.* Accipiat (vel accipiat) libri accipiat illico *Lambinus.* cf. *Turnebus Adv. X, 25* expensa priore e ex p correcte *B* ne qui *Acidalius.* neq; *B.* neq; *CD* Post hunc versum lacunam statuit *Brixius l. s. s.* 74. in magno (vel magno in) populo *Bothius.* id magno populo in *B.* id magno in populo *CDLZ.* in magno populo in *Camerarius* mulierem inclutam §. mulier hominibus (omnibus *L*) libri. multis hominibus *Camerarius.* innumeris hominibus *Bergkii l. s. s. p. 84* 75. placida *LZ.* plagida *BC.* plaída *D* ociosa *BLZ* 76. amare ex amore *D* om̄s *B.* Om̄s *CD* Cf. *Visseringius 'Quaest. Plaut.' I p. 23 et Goetzius in Mus. Rhen. t. XXX (a. 1876) p. 165* Post hunc quoque versum lacunam statuit *Brixius l. s. s.* Cf. *'Anal. Plaut.' p. 54 sq., ubi paulo liberius locum correxi* 77. mi hercle haec §. mihi haec *BL.* mihi haec *CD.* mi haec nunc *Muellerus l. s. s. p. 710.* mi istaec *Bothius* Nunc haec mihi *Guyetus* meretrixq; *B.* meretrix Quae *CD* pnesium *B* 78. Suū *B.* suum *CD* omne *Camerarius.* om̄s *BD.* omnes *C.* omnem *Z* suum nom̄ om̄s *D* in ras. emouit *DZ* *Secuntur in BCDZ verba, quibus in B glossa adser. man. rec. (Camerarii),* phronesium (phronesim *Z*) nam phronesis est sapientia, quae in *L* sic cum versu 78 in unum compressa sunt: omnem ex pectore euomit phronesim. *Glossema apertissimum Lambinus, Cunterus Nor. lect. VII c. 10, alii deleverunt. Etiam qui antecedunt v. 77. 78 cur rix Plantini sint exposui l. s. s. p. 51 sq.* 79. atq; ex adq; corr. *C* intumum *BCDZ.* intimum *L* 80. amanti (!) *Muchlyus l. s. s. p. 114 sq.* amanti est mulso *Scaliger* pessimum est libri pecunie *BL. hariolatur Palmerius Spicil. p. 716*

Eadém postquam alium répperit qui plús daret
 Damnósiozem, exínde inhiauit ílico,
 Quem antehác odiosum síbi esse memorabát mala, 65
 Babylóniensem mílitem: is nunc díctur
 Ventúrus peregre; eo húnce nunc comentást dolum: 85
 Peperísse simulat sésé, ut me extrudát foras
 Atque út cum solo pérgraecetur mílite. 69
 Mihi uérba retur dáre sese: an me cénsuit 72

81. aliud *L* repperit *LZ.* reperi *CD.* reperit *B* plus *LZ.* pius *B.* prius *CD* 82. Dā nosi orē *B.* dampnosiorē *C.* dampnosiozem *D.*
 Addunt mihi *BCD,* me *LZ,* quod cum danosiozem — sic enim voluit
 — *I. Brantius coniunxit, ceteri exinde particulae praemittunt repugnante
 usu linguae, ego deleri* exinde inhiauit ilico *§.* exine immouit loco
B. exinde (ex inde *C*) Immouit loco *CD.* exinde amouit loco *LZ.* exin
 exmouit loco *Spengelius.* exim demouit loco *Kiesslingius cens. p. 621.*
d. amantem, me mouit loco Kochius in Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872)
p. 832. d., illum exin summo habuit loco Buggius ibid. t. CVII
(a. 1873) p. 403. exinde amauit (vel exim deamauit) ilico (om. me) §
l. s. s. p. 55 Post hunc versum graviter distinxit Acidalius cum aliis
 83. Quem antehac odiosum *Buechelerus l. s. s.* Qui (qui *CD*)
 manifesta ac odiosum *BCD.* quem infestum ac odiosum *LZ.* quem
 infensum odiosum *Lambinus.* quem senium ac odium *Acidalius.*
 quem manifesto (vel manifestum) odium *Bothius.* quem impense
 odiosum *Fleckeisenus ann. t. CI (a. 1870) p. 710 sq.* quem ista
 antehac odio *Muellerus 'Nachtr.' p. 29 adn.* quem infeste odiosum
Seyffertus in 'Stud. Plaut.' (ed. a. 1874) p. 23 84. Babilonien-
 sem *BCD.* babilloniensem *L* Verba quem — militem *ab* is
 nunc dirimenda esse *Buechelerus vidit* 85. peregre *Ritscheliu l. s.*
s. p. 89 ea *L* hunc *add. Muellerus 'Plaut. Pros.' p. 486 adn.*
'Nachtr.' p. 108 con menta est *B.* cōmenta est *D.* commenta est
CL 86. Peperisse *Z.* Reperisse *B.* reperisse *CD.* repperisse *L* Post
 foras graviter distinxit *Acidalius itemque Dombartus Philol. t. XXVIII*
(a. 1869) p. 731 sq. Secuntur in libris verba cum (Cū B, eum LZ)
 esse simulant (simulat *L, Acidalius*) militem puero (puerū *B*) patrem,
 quae proximo versui subiecit *Dousa, subiunxit Acidalius cum Dombarto.*
Vide infra 87. Atq; *B.* Atq; *D.* Adq; *C* pergraecetur *Z.* pergrece-
 tur *L.* peregre getur *BCD* militi *BCDZ.* milite *L* Secuntur
 in libris verba eum (Eū *B.* eo *L, Bothius*) isti suppositum puerum
 (Puerum *CD*) opus pessime (pessum *C.* pessima *LZ*), quae varie corre-
 xerunt *Acidalius, Palmerius, Guyetus, Lomanus 'Spec. crit. in Plaut.*
et Ter.' p. 74, Spengelius, alii: velut opino(r) pro opus scribendo Bueche-
lerus Dombartusque. Sed neque hunc versum neque alterum illum illo
modo tolerari posse demonstravi l. s. s. p. 48 sqq. reicctis simul vanis
Dziatzkonis, Reinhardti, aliorum suspicionibus. Ceterum de versu priore
Guyetum, de altero Weisium dubitasse video 88. berba *B* uerba-
 retur *C* sese *Lambinus.* se libri. sed *Ritscheliu l. s. s. p. 51*
 au me *LZ.* ame *BCD.* nam me *Bergkius l. s. s. p. 42*

Celáre se potésse, grauida sí foret?
 Nam ego Lémno adueni Athénas nudius tértius, 90
 Legátus quo hinc cum público inperió fui. 75
 Sed écquid melius ést * * *
 * * * Ástaphiumst ancíllula:
 Cum eá quoque etiam míhi fuit commércium.

ASTAPHIVM. DINIARCHVS

ASTAPHIVM

Ad fóres auscultáte atque adséruate hasce aédis 95

92. *Camerarii scriptura decepti huc maxime rettulerunt Halmius verba [Iulii Rufiniani] de schematis lexicos § 43 (Rhet. lat. min. p. 58, 19):* Figura per pronomina, ut . . . 'quis mulier' itemque *Keilius Marii Plotii [M. Claudii] Sacerdotis p. 449, 24:* (solocismus per immutationem generum) *Plautus 'sed quis illaec mulier est' pro 'sed quae illaec': quae spectant ad Mil. glor. v. 361*

95-99. *Priscianus de metris Terentii p. 425, 27 K.:* (Terentius trochaico mixto uel confuso cum iambico utitur in sermone personarum, quibus maxime imperitior hic conuenit, quem puto ut imitetur

89. se om. L potesse CDLZ. potest. se B 90. adueni Geppertus. aduenio libri tercius B 91. quo hinc Bothius. hinc quod (quo LZ) libri, unde cum delet Spengelius, quod perperam defendit Bergkiius p. 74 sq. inperio B. Imperio CD 92. ecquid melius est S. hec (hęc C. haec D) quibus melius est BCDZ, nisi quod in D man. ręc. li lineola inducens mens efficere voluit. quibus melius est om. L. haec quis mulier est Camerarius, unde prius est del. Bothius, traiecit Fleckeisenus l. s. s. p. 184, alterum traiecit Spengelius, del. Goellerus. haec quidem eius est Astaphium ancillula Seyffertus l. s. s. p. 26 sq., vulgatam ferri non posse probans. alia temptavi l. s. s. p. 53 sq. Sed nunc non dubito quin recte (ecquid) melius est servaverim cum lacuna sic fere explenda: quam ut hoc pulstem ostium? Sed modo concrepuit: cf. Pseud. v. 1121 93. astaphium est libri 94. cum ea LZ. cum ergo BCD. quam erga Seyffertus Philol. t. XXV p. 465, quod non admittit quoque comertium B. commertium CZ. cōmertium D

Act. I Sc. 2. ASTAPIVM ANCILLA DIMARCVS IDEM . B.
 ASTAPHIVM ANCILLA . DINARCVS IDE . C itemque (nisi quod
 ASTAPHIV̄ et DINARCV̄ IDĒ) D³. Ascaphium ancilla. Dinarchus L
 Codicum B et A discriptio ubi discrepat a nostra adnotavi. Versibus huius cantici restituendis praeter editores peculiarem operam navarunt G. Hermannus de metris p. 96. 202, Studemundus in Act. gymn.

Ne qui áduentor gráuior abaéat quam aduéniat
 Neu, quí manus adtúlerit sterilís intero ád nos,

Gravidás foras expórtet. —

Nóui ego hominum móres: ita nunc ádulescentes súnť
 morati: 5

Quinei aut senei aduéniunt

100

Ad nós congerrónes consúlto consílio:

hanc confusionem rythmorum facit. sunt autem et trimetri et hoc plus minusque, et habent paenultimam uersus syllabam in quibusdam longam, in quibusdam breuem, ut in Andria . . .) similiter Plautus in Truculento eodem metro usus est in sermone ancillae Astaphii 'ad fores . . . noui ego hominum mores' 101. *Placidi glossae* p. 30, 1 D.: consulta consilia: placita (cf. *Buechelerus Mus. Rhen. t. XXXV [a. 1880] p. 403 sq.*), ubi *cod. C (Corsianus) praebebat: consulta concilio plena: vide infra*

Berolin. t. XVIII (a. 1864) p. 533 sqq. 544. 550, Brixius in Fleckeis. ann. t. XCI (a. 1865) p. 62. 68. 70, Muellerus in 'Plaut. Pros.' passim, Christiús in 'Metr. Bemerk. zu d. Cant. d. Pl.' et 'Metrik d. Gr. u. R.' passim, alii. Quorum commenta singillatim percensere infinitae operae esset, perparuae utilitatis. Saepius in solis pedibus dimetiendis occupati artem criticam ipsamque grammaticam atque omnino artem neglexerunt. Velut v. 96 qui abaetat spreverunt, vel v. 103 qui dum illi agunt tolerarunt, vel v. 99 qui noui hinc proposuit, alia eiusmodi. Quare Ritschelii exemplum et in constituendo cantico et in adnotando secutus sum 95. Ad *CL*, Priscianus. d cum spatio initiali *D. ð. Aut B. Apud Spengelius foras B auscultato LZ adq. CD adseruate hasce aedis S. adseruate aedes Priscianus. adseruas (seruas C) aedis BCD. asseruabis aedis L. adserna has aedis Z* 96. qui *Hermannus. quis libri cum Prisciano abaetat B. abeat (DLZ cum Prisciano Post quam spatium in C. qua B* 97. qui *BCDL. quis Priscianus attulerit libri cum Prisciano sterilis Priscianus. steriles libri intero S: cf. Buechelerus in Fleckeis. ann. t. XCIX (a. 1869) p. 486. intro libri (C cum spatio). ad nos intro Bothius* 98. foras^a *D exportet Priscianus, Z. ex ort& C. exportet BD. asportet L* 99. noui — mores *uersui 98 adplicat B, reliqua cum quinei versum faciunt Post ego spatium in C sunt morati Bothius. morati sunt libri* 100. Ante quinei spatium in *C quin ei DLZ aut senei Schneiderus in praef. 'Trucul. e cod. Heidelb. expressae' p. 4. Aut senec BC. Anse^t nec D. aut se, nec LZ. ut simitu Camerarius. ut semel Bothius* 101. ad nos *S: cf. v. 97. 107. 111. 112. 114 al. neque unquam se ipsa scorta dicunt scorta. ad scorta libri (cum spatio C). ad scortulum Brixius a senei novum bacchiorum ordinem incipiens. ad scortum congerrae Kiesslingius cens. p. 622*

Quando íntro aduenérunt,

Oenús eorum aliqui ióculum amicae usque óggerit, dum
illi hárpagant

9

* * *

Sin sérnom uidént quempiám se adseruáre,

105

Qui [cústodem] oblúdant obléctent,

11

Per ióculum et ludúm de nostró specimen édunt,

Quod fáctores fáciunt.

Fit pól hoc et pars spectátorum scis tís spoliis me hand
méntiri:

cum versu 100 tetrametrum efficiens congerones BCD consulto consilio Kiesslingius l. s. consulta concilio Placidi cod. C. consulta consilia ceteri codd. Placidi. Consulta sunt consilio BCD. consultasunt consilio LZ. consulta sunt consilia Camerarius. consultis consiliis Brixius 102. adueniunt LZ In B hic non est interstitium 103. Oenus B. Vnus CD aliqui ioculum S. aliquis oculum libri. aliquis osculum (osclum Brixius) Camerarius, quod ferri non posse Kiesslingius cens. p. 637 demonstravit amicae (amice L) usque LZ. amicensq; BCD aggerit L harpagant S. agant libri. tagant Gulichmius Verisim. II, 3. agunt quod agunt Lambinus. agunt rem suam Scaliger. varia temptavit Spengelius 104. lacunam unius versus significant BCD, in quo rubricator cod. B verbis SS CETERI CLEPTAE pronomen illi explicavit. sunt ceteri cleptae Camerarius. ceteri cleptae lurcantur vel harpagant Lambinus, Dousa. suam rem agunt ceteri cleptae Spengelius, cui tamen glossema suboluit. Et metricis rationibus et Plautinac consuetudini talis responderet versiculus: Clepúnt rapiunt fúgiunt 105. Sin seruom S. Sin BCD. cum LZ uideant Camerarius

adseruare CDZ. adseruare B. asseruare L 106. versui 105 adplicat B, ítem v. 108 versui 107 Qui obludant oblectent S. obluceant (obluunt L. obludunt Z) qui (dum Camerarius) custodem oblectent (Oblettent C) libri 107. denro BC specimen edunt S. sepe (sepe D. saepe Z) aedunt (edunt D. edunt LZ) libri. saepe rapiunt Spengelius. saepe clepunt Seyffertus Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 408. Improbabilia comminiscuntur Kiesslingius cens. p. 622 sq., Bergkius l. s. s. p. 59 adn., inepta Maehlyus l. s. s. p. 115 108. factores S coll. Curcul. v. 297: aperte enim tanquam sphaeromachia describitur v. 106-110, suppilatis nimirum (non pilis) instituta. Factores CD LZ. fectoī (i. e. fectorum) B. lepido ore Spengelius, furtum Buechelerus l. s. s. anapaesticum ex v. 107 cum 108 constituens. de furtum iam Seyffertus l. s. cogitaverat 109 sqq. Anapaesticos numeros Studemundus agnovit l. s. s. p. 535; ex parte alios constituit Seyffertus 'de bacchiue. vers. usu Plaut.' p. 29 assentiente Vsenero in Ind. schol. Grypliswald. a. 1866 p. 11. Cf. etiam Lachmannus in Lucr. p. 262 109. scis tis S. scistis BDZ et cum spatío C. scitis L, Camerarius spoliis S. poli B. pol CD. om. LZ an: scitis probe? Sequitur

Ibúst ibi pugna et uirtust de praedónibus praedam cá-
pere. 110

At ecástor nos rusúm lepide referímus gratiam furibus
nostris. 15

Nam ipsí uident quom eorum ádgredimur bona atque étiam
ultra ipsi adgerúnt ad nos.

DINIARCHVS

Me illís equidem haec uerberát uerbis: nam ego húc bona
mea degéssi.

ASTAPHIUM

Commémimi: iam pol eúmpse ad nos si dómi erit mecum
addúcam.

DINIARCHVS

Heus mánedum, Astaphium, príusquam abis! 115

in B ee uos *i. e.* et nos (*scil.* pars spectatorum scistis), *quod delevi:*
vulgo cum CD efficiunt haec uos (Haec *C.* Hęc *D.* hec *om.* nos *L.*),
quod ferri non posse Spengelius, Kiesslingius, alii monuerunt haud
CD. aut *B* 110. Ibust ibi pugna *S.* Ibi sib; pugne *B.* ibi usibus
(usib; *D.*) pugne *CD.* ubi usus pugnae (pugne *L.*) *LZ.* Ibi est ibus pugnae
Camerarius. Neque ibist opus pugna *Bucchelerus l. s. s. p. 570 hunc*
versum cum Goellero post eum qui sequitur collocans uirtust *S.* uir-
tuti libri 111. ATECCASTOR *A.* At *BCDLZ* rusú *B.* RVRSVM
A cum *CDL* grām *BD* n̄ris *B* Ceterum *vix dubito quin de*
horum anapaestorum asperitate recte suspitionem mouerit Brixius: ac
potuit Plautus dare redhostimus furibus n̄stris: cf. Festus p. 270 M.:
redhostire] referre gratiam 112. cum eorum *BCDLZ.* EORUMCUM
A adgredimur *S.* ACCERIMUS *A.* aggerimus *ceteri (et ipse for-*
tasse A). egerimus *Gesnerus.* auferimus *Spengelius.* auortimus *Fleck-*
eisenus ann. t. CI (a. 1870) p. 712 alios numeros constituens. abgerimus
Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 28 ATQ. *A.* loqui *BCDZ.* *om. L.* alioqui
Valla. quín *Camerarius* aggerunt libri cum *A* Forsitan praestet: ultra
adgerunt ad nos *Verba* etiam . . . nos *in B* *versum occupant* *Persona-*
rum significatio ubi extat in BCD adnotabitur 113. Dirimuntur cola
in A illis equidem *S.* illis quidem libri cum *A.* quidem illis *Bueche-*
lerus l. s. s. hec *BL* UERBERANT *A* KUCBONAMEADEGESSI *A.*
huc donec adcessi *B.* huc dona concessi *CD.* *cf. Studemundus Hermae t. I*
p. 303 sq. huc (huic *L.*) dona congeSSI *LZ.* huic dona accongessi *Ca-*
merarius 114. Cómemimi *B.* Commemini *ceteri cum A* POL *A.* pol
ego *ceteri* eumpse *Bothius.* EUMIPSUM *A,* *Camerarius.* um sum *BC.*
uñ sum *D* ante *ras.*, uñ sum post *ras.* uisam *LZ* ADNOS *A.* *om.*
ceteri ERIT *A* cum *LZ.* erat *BCD* MECŪ *A* 115. *In B intersti-*
tium est post scies (v. 116) ASTAPHIUM *A.* adstaphius *B.* asta-
phius *CD.* ascaphium *L* ABIS *A.* auis *BCD.* *om. LZ*

Quí reuocat?

ASTAPHIUM

DINIARCHVS

Scies: réspice huc!

ASTAPHIUM

Quis est?

20

DINIARCHVS

Vóbis qui bona multa ésse uolt.

ASTAPHIUM

Dato,

Si ésse uis!

DINIARCHVS

Fáxo erunt: réspice huc modo.

ASTAPHIUM

Ódio med énicas míseram quisquis es.

DINIARCHVS

Péssuma, mané!

120

ASTAPHIUM

Óptume, odió's! —

Díniarchúsne illic est? átque is est, is est!

120. *Priscianus de metris Terentii p. 422, 19 K.*: utitur etiam monometris ut in *Truculento* 'pessima — odio es'. Cf. *Studemundus in 'Festgruss d. philol. Ges. zu Würzburg'* (ed. a. 1867) p. 47

116. QUIREUCAT *A.* qui reuoca *B.* reuocat *CD.* quis reuocat *LZ.* 117. *In B interstitium post respice (v. 118)* qui bona multa *S.* qui multa bona libri cum *A.* qui multa dona *Spengelius cum Studemundo* (at cf. *Poen. V, 4, 46, al.*) qui omnia bona *Vsenerus l. s. s.* qui multa duona *Bergkius l. s. s. p. 134.* multa qui bona *Fleckeisenus l. s. s. p. 712* uolt *L.* uult ceteri cum *A.* 119. Ódio med énicas *Fleckeisenus l. s. ex parte secutus Kiesslingium cens. p. 623.* io tenicas me *BCD.* io énicas me *LZ.* OK (in fine versus antecessentis) ENICASME *A.* esi *B.* 120. PESSIMAMANE *A.* cum *LZ.* et *Prisciano.* pessimā *Anel B.* pessimam *anel CD.* cum spatio initiali ante *anel,* unde *maued Pareus,* mane. I (, optume) *Gruterus effecerunt*

121. optume *C.* optune *B.* OPTIME *A.* cum *Prisciano.* om. *DLZ.* odio es *Priscianus.* ODIŌEST *A.* odiosus es ceteri (inter spatia *C.* cum personae spatio post es *D.*) 122. DINIARCKUSNE *A.* Dinarchus ne *B.* dinarchus ne *CD.* Dinarchusne *LZ.* sed *Diniarchusne Fleckeisenus l. s. Interstitium in B post manum (v. 124)* ille *Vsenerus l. s. s.* ADQ. *A.* is est is est *S.*: cf. *Trin. v. 1071 sq.* *Iestis C.* is estis *D.* *isertis B.* Is est is *LZ.* IEST *A.* is est. it (ad nos) *Cammerarius*

DINIARCHVS

Sálua sis.

ASTAPHIVM

Ét tu.

DINIARCHVS

Fer cóntra manum et paritér gradere.

25

ASTAPHIVM

Tuis séruio atque audiens sum íperíis.

125

DINIARCHVS

Quid agís?

ASTAPHIVM

Valeo et validúm teneo.

Saluós peregre quóniam aduenís, cena détur.

DINIARCHVS

Benigne dicís, bene nocás, Staphium, —

ASTAPHIVM

Amábo

123. SALUASIS # . . . TU A, *ut paulo plus quam ET extitisse videatur.* ad uas lissi ituli (ittuli CDZ) BCDZ. ad nos lissi attuli L. adi ad nos si iturus Valla. Iluc adeas nisi molestumst Saracenus. (it) ad nos. DIN. Et tu (fer) Camerarius. (it) ad nos. ipsipsust. DIN. I tu! i, (fer) Pareus. adeas λουσιτελεῖ Bothius. alii alia 124. FER AZ.

fert BCD. ferunt L. ^{ma} contrañum B. Post manum spatium in C, interstitium in B 125. TUIS A. tibi ceteri. Atque audiens sum LZ. atque audies sum BCD. ADQ-AUDIENSSUM A. et ausculto Vsenerus imperis BCD. IMPERIIS A. imperii LZ. Post imperis spatium in C, in B (item ut post agis — dicis v. 128 — ais v. 129) interstitium

126. QUID A. tute quid ceteri. VALEOET A cum Z. ð Vade et B. Vale et CD. Valens L. nolidus (peregre) Vsenerus 127. Saluos peregre S cum Kiesslingio cens. p. 623, nisi quod ille peregre saluos scripsit (cf. Ribbeckius 'Beitr. z. L. v. d. lat. Part.' p. 2). peregre libri cum A. QUONIAM A cum ceteris (quñ B). quom Vsenerus cum Camerario. CENADETUR A, Camerarius. centur BCD. letor L. uiuus Z. cena datur Spengelius Muellerusque l. s. s. p. 423 vitiose

128. Benigne dicis bene nocas S coll. Merc. v. 949. Men. v. 387, itemque in trochaicis Spengelius in adn. Muellerusque. BENEDICISBENIGNEQ-UOCAS A. benigne dicis BDLZ. Benigne dicis C cum spatio. bene dicis benigneque. heus Brixius epist. p. 8 falsus Gepperti testimonio. bene dicis benigne uocas Fleckeisenus in ann. phil. t. CVII (a. 1873) p. 505

Staphium — Amabo Fleckeisenus. ASTAPHIVM # AMABO A. Astat eñ ambo B. astate ambo CD. asta te amabo LZ. at enim amabo Camerarius. sed dice, Astaphium, amabo Spengelius. Astaphium. AST. Nunc te amabo Muellerus. med. AST. Amabo Kiesslingius

Sine me íre, era quo iússit.

DINIARCHVS

Eas: séd quid ais?

ASTAPHIVM

Quíd uis?

DINIARCHVS

Dic quó iter inceptás? quis est, quem arcéssis?

ASTAPHIVM

Archilínem 130

Tonstrícem.

DINIARCHVS

Mala tu fémina's! oles éam unde es disciplínam:
Manufésto mendací, mala, te téneo.

ASTAPHIVM

Quid iam amábo? 30

DINIARCHVS

Quia te ádducturam huc díxeras eúmpse, non eámipse.

129. IREERA A. ire ceteri. aliis locis era inserucrant Geppertus ac Muellerus l. s. s. p. 6, (iussit) era pro eas (ea Camerarius) coniecerat Gruterus Post iussit spatium in C à Quid ius B In CD personae spatium ante quid uis, quod om. A 130. DIC A. istic ceteri quoiter C inceptas ex inceptas B QUISEST A cum LZ. qui es B. quies CD Quem CD arcessis BCD, quod hic vel allitteratio commendat. ACCERSIS A cum LZ. cf. Fleckeisenus in ann. phil. t. LX (a. 1850) p. 256 ARCKILINĒ A, quod vindicarunt Seyffertus in Philol. t. XXIX p. 409 atque Buechelerus l. s. s. p. 570. archinam ceteri. Archinam Camerarius. Achinam vel Arginam Bothius. Archilinen (!) Spengelius. Archilinam Kiesslingius. Archylinem Fleckeisenus cum Bentleio 131. Tonstricem Bergkiius l. s. s. p. 135. MERE-TRICEM A. Obstetricem B. obstetricem CDLZ Ante mala spatium est in CD TUFEMINAES A. femina es (feminaes C) ceteri oles eam unde es S (eam om. Spengelius cum Gepperto). OLES EAMUNDETUES A. soles (Soles CD) unies BCD. solens sū ea est in C superscr. m. rec., ut Camerarius dedit disciplina scribens (alii ea ex disciplina). soleo una est disciplina LZ Mala femina es et unde tu es oles eam disciplinam Buechelerus l. s. DISCIPLINĀ A Post disciplinam spatium in CD 132. MANIFESTO A : cf. Spengelius in Philol. t. XXIII (a. 1865) p. 560 sq. I. Schroeder 'de fragm. Amphitr. Plaut.' (ed. Argenter. a. 1879) p. 30 sq. à Manifesta B. manifesta cum spatio CD. manifestam LZ, quod defendit Fleckeisenus in ann. philol. t. CI (a. 1870) p. 710 MENDACI A. mendatii BD. mendacia (mendacia-mala) C. mendacii LZ te teneo BLZ. Te teneo D. Teteneo cum spatio C. TENEOTE A 133. QUIATEADDUCTURAM A. Quate

Nunc mulier factast iam ex uiro: mala's praestrigiatrix.
Sed tandem eloquere, quis is homost, Astaphium? an nouos
amator? 135

ASTAPHIUM

Nimis otiosum te arbitror hominem esse.

DINIARCHVS

Qui arbitrare?

ASTAPHIUM

Quia tuo uestimento et cibo alienis rebus curas. 35

DINIARCHVS

Vos mihi dedistis otium.

ASTAPHIUM

Qui, amabo?

137. *Nonius p. 499, 9 M.*: (Datiuus pro accusatio . . .) Plautus
Truculento 'quia tu . . . curas'

(quate *CD*) adducituram *BCD*. quia te adducituram *LZ*, quod defendit *Lipsius Ant. lect. V, 3* eumpse *Bothius*. eum ipsum libri cum *A*, nisi quod Eum *CD* et ipsu *B* non eampse *Camerarius* (atque in *C* n'eampse *superscr. m. rec.*). NONEAMPSA ~ *A* (non eam ipsa ~ *Studemundus apud Spengelium enotauit*). inonea ase (asae *B*) ceteri, unde mira effecerunt veteres editores 134. nunc *CD* FACTAESTIAM *A*: cf. *Buggius in Opusc. phil. ad Madvig. miss. p. 187*. facta est *BDL*. factaest *C* MALAESPRAESTRIGIATRIX *A* (cf. *Buechlerus in Fleckeis. ann. t. CV [a. 1872] p. 109 sq.*). mala e prestigiator *B*. malaest Prestigiator *CZ*. mala e Prestigiator *D*. mala prestigatrix *L*. vario modo et scripserunt et distribuerunt verba veteres: ceterum non inepte defendas mala's praestrigiator 135. sed *CD*
ELOQUERE *A*. loquere ceteri qui sis *BDZ*. quis *C*. quis *L*
KOMOST *A*. homo est ceteri ASTAPHIUMNOUUS *A*. astaphi unous *B* (unde nouus iam *Lipsius* effecerat coll. v. 724): asta phi (astaphi *D*) Vnus *CD*. astaphium unous *Z*. ascaphium *L*. an *Buechlerus inseruit l. s. s.*, nouusne alii cum *Palmerio Spicil. p. 715 Guyctoque scripserunt* (unusne *Camerarius*), cum *Spengelius* nouos amator male *Astaphio dederit. ceterum vide sis Boeckelium l. s. s. p. 6 sq.*
136. Nistus *B* ociosum *LZ* TEARBITROR *A*, *Bothius*. arbitror *BCDLZ* te esse *L*. esse te *Camerarius* qui *A*. quin *B*. q Nam *C* (quia na in *margin. m. rec.*). quia Nam *DZ*. Quid *L* Post arbitrare spatium in *CD* 137. d Quia *B*. quia *CD* (quiatuo *C*) tu *Nonius* cibod *Bothius* Rebus *CD* rebus alienis *Reizius* Cf. *Buechlerus in Mus. Rhen. t. XXXV (a. 1880) p. 403* 138. uos *CD* OTIUM *A*, *Bothius et Goellerus*. otiosu *B*. otiosum *CD*. ociosum *LZ*. me reddidistis otiosum *Camerarius* QUI *A*, *Beckerus 'de com. Rom. fab.'* (ed. *Lips. a. 1837*) p. 74. quid iam *BCDZ*. quidnam *L*.

DINIARCHVS

Ego expedíbo:

Rem pèrdidi apud uos: uós meum negótium abstulístis;
Si rém seruassem, fúit ubi negótiosus éssem. 140

ASTAPHVM

An tú te Veneris públicum aut Amóris alia lége
Habére posse póstulas, quin ótiosus fías? 40

DINIARCHVS

Illa, haúd ego, habuit públicum: peruórse interpretáris.
Nam aduórsum legem meam ób meam scriptúram pecudem
cépit.

ASTAPHVM

Pleríque idem quod tú facis faciúnt rei male geréntis: 145
Vbi nón est scripturam únde dent, incúsan publicános.

138 sq. *Nonius p. 476, 33 M.*: expedibo pro expediam. Plautus in Truculento 'Ego — apud uos'

144. *Charisius p. 140, 9 K.*: 'pecus' si neutri sit generis, 'pecoris' dicitur; 'pecudis' si feminini. 'pecudem' (pecudūN) Plautus in (Truculento *add. Fabricius*) 'ob meam . . . cepit': *vide infra*

EGOEXPEDIBO *A cum Nonio.* ego expediuo *B.* expedibo *CD LZ*

139. APUTUOSUOS *A.* apud uos *Z,* *Nonius. om. ceteri.* cum re *Camerarius* Post hunc versum *Goellcrus inseruit quem Priscianus III p. 100, 13 H. servavit: cf. ad versus 160. 162. 729* 140. Si

rē *B.* sirem *C.* si rem *D* seruas sem *C.* SERUAUISSEM *A* Fuit *CD*

141. ANTUTEUENERISPUBLICUM *A,* unde *corrucrun* quae post alios *Brixius epist. p. 7 disputavit.* An tute bene respublicū *B.* antute (at tute *L*) bene rem publicam *CD LZ* rem publicani *Camerarius* Aut *CD*

142. habere *CD* POSSE *A cum LZ.* posses *BCD.* se *Camerarius.* te *Acidalius (cum olim tute v. 141 extiterit, quod corr. Reizius et Beckerus l. s.)* QUINOTIOSUS *A.* quinto otiosius *CD.*

quintuosius *B.* quin (qui *L*) tu ociosus *LZ* 143. KAUD *A.* baut *B.* aut *CD LZ* pullicū *B* peruorse libri cum *A* (per uorse *C*)

INTERPRÆTARIS (*expuncta A priore*) *A teste Loewio.* interptaris *BD.* inter ptaris *C* 144. aduersum *L* meam § *ilque ipsum Charisii auctorem legisse apparet.* amem libri praeter *A,* qui ME HABET.

a me *Camerarius* obmeā *C.* ad meam *Brixius l. s.* CEPIT *A cum Charisio.* accipit (accip̄ *BC*) *ceteri.* accepit *Camerarius* 145. Plerique *Camerarius.* Fieri q; *BD.* Fieri que *CLZ.* Aeraque *Lipsius 'ex libro Roverii' Diniarcho continuans* idē *B.* idest *C* tufacis *CD*

rem *LZ,* quod recte *Goellerus respuit coll. v. 223* malegerentis *D* (m *ex iu facta*). malae gerentis *C.* malegerentes *BLZ*

146. ubinon *C.* ubi non ē *D (scd ē erasa)* Est *CD* scripturā *B.* scriptura *ceteri* incussant *L* pullicanos *B*

DINIARCHVS

Male uórtit res pecuária mi apúd uos: nunc uicíssim 45
Volo habére aratiúnculam pro cópia hic apúd uos.

ASTAPHIUM

Non áruos hic, sed páscuos ager ést: si aratiónes 150
Habitúru's, qui ararí solent, ad púeros ire méliust. 150
[Hunc nós habemus públicum, illi alií sunt publicáni.] 150^a

DINIARCHVS

Vtrósque pergnouí probe.

ASTAPHIUM

Em istóc pol tu otiósu's, 50
Quom et illi et hic peruólsus es: sed utrúscum rem esse
máuis?

148. *glossarium Salom. f. 11° b: aratiunculas: modicas fossas, quod huc rettulit Loewius Prodr. p. 284, nunc ad Regum lib. III 18, 32 spectare intellexit*

147. male *CD* uertit *libri* Res *CD* pecnaria (*priore a ex n facta*) *B* mihi *libri* ap *B* apuduos *C*. apud hos *Dousa Verba* nunc uicissim apud uos (*v. 148*) *om. L* 148. uolo *CD* aratiunculā *B*. Arati unculam *C*. Aratiunculam *D* copia hic *Camerarius*. copiae hic *B*. copię (*procopię C*) cum spatio *CD*. copia *Z* aput *B* uos cum spatio *CD* 149. Non aruus *B*. nonarius *C*. non aruus *DLZ* hic qui arari soleat *LZ* Sed *CD* pascuos ager est *S*. pascus est agere *BCD*, nisi quod in *D* ager|e alia manus distinguit. pascuus est ager *LZ* arationes *Valla, Saracenus*. rationes *libri* (*sirationes C*) 150. habiturus *LZ*. à Habituris *B*. habituris *D* et cum spatio *C*, unde non inepte de verbo habiturio cogitavit *Meursius cum aliis* (*ambituris Camerarius*) solent arari *Beckerus l. s.* qui arari solent hic *om. LZ* Adpueros *C*. Ad pueros *D* *Varie locum attemptarunt Camerarius, Bothius, alii* melius est *libri* 150^a. hunc *CD* pullicum *B* s *B*. Sunt *CD* illi alibi sunt publicani *Acidalius*. sine aliis publicanis *Spengelius*. illum alii publicani *Kiesslingius cens. p. 624: fortasse recte; sed ne sic quidem dubito quin insiticius sit versus* Post publicani spatium in *CD* 151. à Utrosque *B* pergnouí *Spengelius*. peognouit *B*. percognouit (*utrosquepercognouit C*) *CDL*. percognouit *Z*. cognouit alii probe *Z*, em *Geppertus*. trobe idē *B*. trobeidem *CDL*. utrobidem *Camerarius*. ceterum de trobed cogitare possis Istoc *D*. Estoc *C* tuotiosus cum spatio *C* 152. Cum *B*. cum *CDLZ* illi *Bothius*. illic *libri* peruolsus es *S*. peruorsus (*per uorsus C*) esse (*cē B*. es *LZ*) *libri*. denorteri *Spengelius in adnot.* perodiosus es *Maehlyus l. s. s. vitiato metro, in, sulta sententia* utris cū *BL*. utris Cum (*Cū D*) *CD* re *Z* nauis *L*

DINIARCHVS

Procáciores éstis uos, illí periurióres.

Illís perit quicquíd datur neque ipsís adparet quícquam:

Vos sáltem si quid quaéritis, ecbíbitis et coméstis. 155

Postrémo illi sunt ímprobi, uos néquam et gloriósae. 55

ASTAPHIVM

Male, quóí non uis, ea ómnia tibi dícis, Diniárche,

Et nóstram et illorúm uicem.

DINIARCHVS

Qui istíe?

ASTAPHIVM

Rationem dícam:

Quia qui álterum incusat próbri, sumpse éntere opórtet.

Tu a nóbis 'sapiens' níhil habes: nos 'néquam' abs te ha-
beámus. 160

153. à Procaciores *B.* procaciores (procacior es *C*) *CD* cum spatio sed illi libri, ubi sed male ex v. 152 iterari Lomanus vidit praecunte Bothio periuriores *Brixius* *epist. p. 8.* periuriosi (p iuriosi *C*) libri

154. apparet libri. paret *Bothius* 155. siquid *BCDZ* queritis libri ebibitis *Camerarius* (ecbibitis *Brixius*). & bibitis libri (cum spatio *C*) commestis *BC.* comestis *D* 156. à praemittit *B*

illisunt *C* inprobi *B.* improbi ceteri nequam *Z.* quam (uosquam *BC*) libri gloriosi libri, corr. *Valla* Cf. ad v. 160 157. Male quoi

non uis ea *Buechelerus.* Maleq; (maleq; *CD*) in nos (Innos *C.* In nos *D*) illis ea libri (cum spatio post illis *C*). (gloriosae) Malaeque. *AST.*

Quae in nos illosque, ea *Camerarius.* Malaeque in nos. *AST.* Illa *Bothius.* Male quae in nos dicitis, ea *Spengelius et Muellerus l. s. s. p. 238 adn.* Mala quae in nos iacis ea *Bergkii l. s. s. p. 50.* Quae in

nos illosque ea *Ritschelius Opusc. phil. III p. 343 et Male servans Brixius assentiente Kiesslingio cens. p. 624: at non magis verbum subaudiri potest, quam in nos ferri sine illosque*

eaomā *C.* ea omā *B* dinarche libri (cum spatio *C*) 158. nrām *B* Et *CD* qui *Camerarius.* quia *BCD.* Quid *LZ* 159. Quia qui *LZ.* Quia quia *B.*

quiaquia *C.* quia quia *D* sumpse enitere *Bergkii l. s. s., ubi tamen ipsum niterē praefert.* sumpsit seniteri (se niteri *D*) *BCD.*

se ipsum (se eumpse *Bothius*) intueri *LZ* (cf. *Rutgersius Var. lect. p. 386*). eumpse sapere *Spengelius. Egregiam Bergkii coniecturam ipsi auctori improbatam probavit Buechelerus l. s. s. p. 572, corruptit Maehlyus l. s. s. p. 117*

160. Tua nobis *BD.* Tuanobis *C* neque *LZ* abste (abste *B*) habeamus (abeamus *D*) *BCD.* abste habemus *LZ, unde ted Ritschelius Exc. n. Pl. p. 38 cum Bothio, tete Geppertus scripsit,* rem abs te *Brixius,* abs te tua *Kiesslingius cens. p. 625, omne abs te Muellerus in 'Nuchtr.' p. 146. Nihil agit Bergkiius p. 49 sq., qui coniunctivi causa quom ante nos inseruit, deinde indicativum restituit, postremo de nos abs te nequam habemus cogitavit.*

DINIARCHVS

O Ástaphium, haud istóc modo solitá's me ante ad-
pelláre, 60
Sed blánde, quom illuc quód apud uos nunc ést apud me
habébam.

ASTAPHIVM

Dum úuit, hominem nóueris: ubi mórtuost, quiéscat.
Te dúm uiuebas nóueram.

DINIARCHVS

An me mórtuom arbitráre?

ASTAPHIVM

Qui pótis, amabo, plánius? qui antehác amator súmms 165
Habitú's, nunc ad amicám uenis querimónias deférre. 65

DINIARCHVS

Vostra hércle factum ininúria, quae própéruauistis ólim:

Perperam idem inter versus 156 et 157 optime sibi respondentes maiorem lacunam statuit, quae versum a Prisciano excitatam (cf. ad v. 139. 162. 729) complectatur 161. O astaphiũ B. Ostaphium CD. O ascaphium L haud LZ. aut BCD solita es LZ. solita ẽ BD. solitaest C meaute C appellare LZ. appellari BCD 162. blande LZ. biande CD. bi ande B cum libri aþ B utroque loco apud uos et apud me C *Versum corrumpere quam apud nos admittere maluerunt Muellerus l. s. s. p. 615 adn. et Mohrius 'de iamb. ap. Pl. septen.' (ed. a. 1873) p. 9 habebam Luebbertus l. s. s. II p. 99 sq., cui cum aliis assentitur A. Krause 'de quom conu. usu ac forma' (ed. Berol. a. 1876) p. 4, frustra oblocuntur G. Autenrieth in Fleckeis. ann. suppl. t. VI p. 293 et E. Hoffmannus 'die Constr. d. lat. Zeitpart.'² p. 195 sq. haberem (haberẽ BC) libri Post hunc versum Dissaldeus inseri voluit quem Priscianus l. s. s. affert assentientibus cum Hertziõ tum Spengelio: cf. ad v. 729 163. ð Dum B. Dum CDL mortuus (ubimortuus C) est libri. mortuus es Goellerus quiescat Bothius. quiescas libri 164. noueram an LZ. noueras si at (siat B) BCD mortuum libri 165. Qui potis Bothius. ð Qui potis est B. Qui potis est DLZ. Qui potis est C. Qui potis es Camerarius ante hac BCD sũms B 166. Habitu's nunc Spengelius. Habitus si istunc B. Habitus est istunc ceteri. Habitu's si is iam Seyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 462 ad amicã B. adamicam C uenis Buechelerus in Ind. schol. Bonn. a. 1878/79 p. 24, unde iam conieciunt quae partim vere partim confuse Muellerus l. s. s. p. 615 adn. et 'Nachtr.' p. 99 disputavit itemque quae olim proposui l. s. s. p. 30 sq. uerius (ueruis B) libri. meras Camerarius querimomias Camerarius. uerimonia libri. querimomiam Buechelerus l. s. deferre L (cf. Kiesslingius cens. p. 625). referre BCDZ. referres Spengelius 167. ð Vestra B. Vrà CD in iuria C quae properauistis olim Camerarius. que (quẽ C) properauit isolim BCL. queperauit is olim D. quae properaueritis olim Z*

Rapere ótiose opórtuit, diu ut éssem incolomis uóbis.

ASTAPHIIVM

Amátor similis oppidist hostílis.

DINIARCHVS

Quo arguménto?

ASTAPHIIVM

Quam prínum expugnari potis, tam id óptimumst amícae. 170

DINIARCHVS

Egò fáteor, sed longe álter est amícus atque amátor: 70

Certe hércle quam uetérrumust, tam is óptumust amícae.

ASTAPHIIVM

* * * * *

DINIARCHVS

Non hércle ego omnino óccidi: sunt mi étiam fundi et aedis.

168. rapere *CD*, quod *Spengelius primus recte disiunxit a v. 167*

Otiose *CD*. Ocióse *LZ* incolomis *BC*. incolumis *DLZ*. an colomis?

uobis. *C* 169. similis oppidi est *Reizius, Bothius*. similest (cf. *Buech-*

lerus in Mus. Rhen. t. XXIX [a. 1874] p. 196 et quae ad v. 505 adnotaci)

loppidi *B*. similis est oppidi (opidi *L*) ceteri oppidi fostilis *Koehius*

in Mus. Rhen. t. XXV (a. 1870) p. 618 argumento *L*, *Scaliyer*.

argumentost *B*. argumento est *CDZ*: cf. *Langenus 'Beitr. z. Krit.*

u. Erkl. d. Pl.' p. 329 170. à Quã primũ *B*. quam Primum *CD*

cum spatío potis *Kiesslingius l. s. s.* potis (expugnari potis *C*) est

(è *D*) libri. potist *Camerarius* tam id *Spengelius*. amit *B*. amat

CD. amator *LZ* . optimũ è *B*. optimumest *C*. optimum est *DLZ*

amice *L*. amicae. et (ego fateor) *Z*. amica & *B*. amica & *CD*

amator, optumum amicae est *Reizius, Bothius* 171. ego *CD*.

om. *L*. (et) ego *Z* Sed *CD* alter *Acidalius*. aliĩ *B*. aliter *CDLZ*

172. certe *CD* hercle *supra versum add. D³* quam ueterr-

imus est *Saracenus*. quã uerrimus *B*. quam uerrimus *D*. quãuerrim'

C cum LZ. quam integerrumust *Kiesslingius cens. p. 626*

tam is *S*. a momini *B*. Amomini *CDZ*. amice *L*. homini *Sarace-*

nus. tam homini *Spengelius cum Studemundo in Hermae t. I (a. 1866)*

p. 303. tam homo *Fuhrmannus 'de partic. comparat. usu Plaut.'* (ed.

a. 1869) p. 16 optimus libri amicae *S*. amicus libri Non

dubito quin a fine huius versus (amicae) aberraverit librarius ad finem

eius (amicus), quem inter Certe hercle . . . et Non hercle . . . inter-

cidisse tam sententiarum quam sermonis ratio clamat, quamquam nemo-

dum desideravit. Fuit autem huius modi:

Sed númquì prodest óptumus, si mórtuost, amícus?

174. nonhercle *C*. non hercle *D* ego omnino (totus *Bergkiius l. s. s.*

p. 102. prosum ego vel ego oppido *Muellerus l. s. s. p. 681 adu.*) oc-

credi. sunt mi etiam *Brixius epist. p. 8*. occide sunt (occiderunt *LZ*)

ASTAPHIVM

Quor, óbsecro, ergo ante óstium pro ignóto alienoque
ádostas? 175

I intro: haúd alienus tú quidem es: nam ecástor neminem
hódie

Mage amát corde atque animó suo, si quídem habes fundum
atque aédis. 75

DINIARCHVS

In melle sunt linguaé sitae uostrae átque oratiónes,
Facta átque corda in felle sunt sita átque acerbo acéto.
[Eo língua dicta dúlcia datis, córde amara fértis.] 180

ASTAPHIVM

Amántis si qui nón danunt, non dídici † fabulari.

mihī etiam *libri*. occisa sunt mihī etiamdum *Spengelius* Fundi *CD*.
fundique *Camerarius* aedis *C*. ēdis *D*. edis *B*. aedes *LZ* 175. Cur
BLZ. cur *CD* ergo *LZ*. ego *BCD* hostium *DLZ* ignoto
LZ. ignato (proignato *C*) *BCD* alieno que *B*. alieno Quē *CD*
astās *libri* 176. I intro haud *LZ*. Intro (intro *CD*) aut *BCD*
es *LZ*. eē *BD*. esse *C* name castor *B*. namecastor *C* Hodie
CD 177. mage *CD* animosuosi quidē *C* siquidē *B* habes-
fundū *C* Atq; *CD* aedis *CZ*. ēdis *D*. edes *B*. edis *L*
178. INMELLE *A*, *Saracenus*. In melie *B*. in medie *C*. in medie *D*.
in medio *LZ* s (melieſ) *B* lingue site *BL*. lingue siteſ *C*
UOSTRAE *A*. urē *B*. urēſ *C*. urāe *D*. uestre *L* ATQ; *A*
179. FACTAATQ; *A*, *Bothius*. Fac atq; *B*. uacatq; *CD*. om. *LZ*.
lacteque *Camerarius* Corda *CD* INFELLEſSUNT *A*, *Saracenus*.
belleſ *B*. bella sunt *CDLZ* (Cordabellasunt *C*) corda felle sunt
lita *Gulielmius* ATQ; *A* ACERBO *A* cum *LZ*. aceruo *BCD*

180. EO *A*. om. *ceteri*. E *Camerarius* DICTALINGUA *A*.
Linguis (linguis *CD*) dicta *ceteri*: cf. *Buggius in Philol. t. XXXI (a. 1871) p. 259* dulci (erasa a finali) *B* Datis *CD* AMARA *A*,
Saracenus. amare *ceteri* fertis (vel agitatis) *S*. FACTIS *A*,
Camerarius cum *Meursio*. factis *ceteri* (amarefactis *C*). de amarefaci-
tis (coll. tabefacio, labefacio sim.) cogitavit *Lambinus*. Cf. 'Anal. *Plaut.*'
p. 11, ubi tamen paulo liberius rem gessi. *Seclusi versum cum Guyeto*
— qui male duos simul antecedentes dunnavit — atque *Machlyo l. s. s. p. 118*
181. Vario modo haec verba *Diniarcho* continuantur ab edito-
ribus, quae non potest non *Astaphium* dixisse Amantis si quit (qui
Sculiger) non danunt *B*. amantis siquidāmint *C*. amantis siquid
ū danunt *DZ*. amantes Si quid non danunt *L*. AMANTISICULſ-
QUODDAEONONEST pallidiore supra *N* (ut v. 179 supra *S*) puncto *A*,
unde patet librarium incolasse n(on danunt), deinde ex v. 242 locum
interpolasse: cf. *l. s. s. p. 9 sq.* Non recte iudicarunt *Kieslingius* cens.
p. 626, *Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 407*, quorum

DINIARCHVS

* * * * *

ASTAPHIVM

Non istaec, mea benignitas, decuit te fabulari, 80
Sed istos, qui cum genis suis belligerant parcepromi.

DINIARCHVS

Malá's atque eadem quae soles inlecebra!

ASTAPHIVM

Vt exspectatus 185

Peregre aduenisti: nam obsequens cupiebat te era uidere.

uterque linguam [quod dabo (dabit) = quod dem (det)], *Buggius metrum insuper violavit* ('Aman me' si quod dabo non est, *ut ante eum Dousa* Amantis si qui dent non habent scribens): *neque tamen satisfecerunt sententiae. Olim cum licentius et mutaverim et transposuerim post 184 versus, iam ex v. 183 sq. lacunam statuendam intellexi, de qua cum iam Bergkii l. s. s. p. 132 sq. itemque W. Wagnerus l. s. s. p. 1044 cogitarent, parum curarunt sententiarum rationem. Illud dudum perspexerunt critici fabulari [sic A, ut infra omnes. . . fabulare BLZ. Fabulare CD, quae ipsa formarum discrepantia nescio an olim locum perturbaverit] male ex v. 182 praeceptum esse: philosophari Goellerus proposuit sine sententiae emolumento, quidem adulari Maehlyus l. s. s. cum linguae detrimento. Sic fere locum refingas:*

AST. amantis, si qui non danunt, non didici sublectare.

DIN. amanti quae parcit parum, non didicit recte amare.

non didici C. didici D 183. non CD ISTAEC A. iste ceteri (nonistec C) DECUIT A. docuit ceteri (docuiste C), unde versus 183 sq. male intellectos Diniarchi esse ante Studemundum credebant 184. sed CD isti Camerarius Quicum C. Qui cum D GENIS A cum Z. genis ceteri parce promi B. parce promi CDLZ. PARCEPROMIS A, unde patet ipsum cod. A librarium praeter necessitatem istos pronomini formam accommodasse 185. MALAES A. Mala es BLZ. malaes C. mala es D ADQ. A EADEMQUAE A cum Z. eadēq; B. eadēq; C. eademque DL Soles CD INLECEBRA A cum LZ. inlecebru BD. inlecebrii C. elecebra Scaliger UTEXPECTATUS A. ut exspectatus BCLZ. ut expectat' ut expectat' D 186. peregre CD nā B. om. L obsequens S. obsecro libri cum A. Loci difficultatem primus sensit Acidalius, quam tamen non rectius removit quam qui eum secuti sunt Parcus, Gruterus, Guyetus, alii. Bothius Ain obsecro Diniarcho tribuit, Spengelius Num obsecro scribens cupiebat me era uidere adiunxit, quod cum ferri non posse Seyffertus apte demonstraret in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 409 quam obsecro coniecit: at ne sic quidem obsecro ferri potest, quia huic exclamationi non inest interpellatio. Non magis quadrant quibus exemplis Langenus defendi putat traditam scripturam l. s. s. p. 323 sq. Paulo melius Geppertus nam oppido scripserat Cupiebat CD hera LZ

DINIARCHVS

Quid tándem?

ASTAPHIVM

Te unum ex ómnibus amat.

DINIARCHVS

Eúge fundi et aedis,

Per témpus nenistís mihi! sed quíd ais, Staphium?

ASTAPHIVM

Quíd uis? 85

DINIARCHVS

Estne íntus nunc Phronésium?

ASTAPHIVM

Vtut áliis, tibi quidem íntust.

DINIARCHVS

Valétne?

ASTAPHIVM

Immo edepol mélius iam fore crédo, ubi te uidébit. 190

187. Quit tandē *B.* quid tandē *C.* quid tandē *D.* Quae tandem *Camerarius.* Qui tandem *Bothius.* teunum *D.* ex omnibus *C.* ENOMENIBUS *A.* A...T *A.* incertissimis tribus inter *A.* et *T.* litteris (ADDIT dubitanter *Studemundus.*) Euge *CD.* FUNDI *A.*, *Bothius.* funde ceteri (Euge funde *D.*) aedis *C.* edis *D.* edis *B.* aedes *LZ.* AEDES *A.* 188. nenistis mihi coll. *Bacch. v. 844* § cum *Fleckeiseno* in *ann. phil. t. CVII* (a. 1873) p. 504, qui tamen subuenstis mihi praetulit. subuenstis (subbenistis *B.*) mihi *BCDLZ.* SUBUENISTIS *A.*, *Camerarius, G. Hermannus* *El. d. metr. p. 156*, probantibus etiam *Kiesslingio* *cens. p. 615*, *Mohrio* *l. s. s. p. 8*, aliis, quod tamen scite refutavit *Fleckeisenus.* subuenstis formam non possum non vitiosam habere nec minus vitiosum esset — de quo item *Fleckeisenus* cogitavit — tempore subuenstis: cf. *Ritscheli* *Opusc. phil. III p. 244* sqq. quit ait *B.* Staphium *Fleckeisenus.* ASTAPKIUM *A.* astaphiū *B.* Astaphium *DZ* et cum spatio *C.* ascaphium *L.* QUIDUIS *A.* cum *LZ.* ut quid uis *BCD*, quae verba in *B.* sola, in *CD* cum *Astaphium* novum versum occupant 189. Estne *C.* Est ne *BDLZ.* ESTINE *A.* PKRONESIUM *A.* teste *Loewio.* pronesiū *B.* prunesium *CD*¹ (brunesium *D*²) UTUTALIIS *A.* om. ceteri quidē *BD*

intus est *Pflugiana* prima. intus libri cum *A.*, in quo ÍTUS, non ÍTUST extare *Loewius* testatur. (Tibi quidem) intus haud est *Scaliger*, illa est intus *Reizius* 190. VALETNE *A.* Valet ne *B.* ualet *CD.* Valet *LZ.* Edepol *CD.* EAM *A.*, quamquam potest etiam IAM (non potest secundum *Loewium* TAM) esse fore credo *Bothius.* FORESPERO *A.* credo fore ceteri. ceterum nescio an exquisitius verbum lateat, cuius spero credo interpretamenta vel supplementa sint ubi teuidebit *B.* ubite uidebit *CD.* TĒUBIUIDERET *A.*

DINIARCHVS

Hoc nobis uitium maximumst: quom amanius, tum perimus.
 Si illud quod uolimus dicitur, palam quom mentiuntur,
 Verum esse insciti credimus, ne ut astu utamur ira. 90

ASTAPHIVM

Heia! haud itast res.

DINIARCHVS

Ain tu eam me amare?

ASTAPHIVM

Immo unice unum!

DINIARCHVS

Peperisse audiui.

ASTAPHIVM

Ah, obsecro, tace Diniarche!

DINIARCHVS

Quid iam? 195

191. Hocnobis C uitium B. nium CD MAXIMUMSI A. maximum est B. maximumest C. maximum est DLZ cum libri cum A (cumamam' C) TUM A cum BC. tunc DLZ 192. Si illud C. Si illuc Bothius, fortasse recte UOLIMUS A. uolumus ceteri dicitur (it ex u facta) D quum B. cum ceteri cum A (commentinur C) 193. Verumesse C INSCITI (N ex L facta) A ne ut ... utamur ira ex vestigiis librorum Buchelerus effecit in Ind. schol. Bonn. a. 1878/9 p. 24 praecunte Buggio l. s. s. p. 403 sq. Initio ille dubitanter ne ut iusta, hic confidenter ne in eas proposuit: astu practuli, cum apte respondeat insciti verbo et proxime accedat ad libros. NEUIASUTAMURIRA A (quarta littera aut I aut E, vix T visa est Loewio, octava T potius quam I). ne uti nestu mutua murira B. ne ut inestumutuamur ira C. neut inestu (ne ut mestu L) mutuamur ira DL. ne ut in aestu motuamur ira Z. Prorsus improabilia coniecerunt Lambinus, Palmerius, Turnebus, Salmasius, Scriverius, Geppertus, Spengelius. Non inepte ne ut in aestuemus (antea aestuitemus) ira Bothius: ac similia neque tamen meliora Goellerus, Brixius epist. p. 8, Kiesslingius cens. p. 626 194. Eia Z aut BGD (ex aua B) ITAST A. ita est ceteri AINTUEAMMEAMARE A, Bothius (nisi quod med eam coniecit). an intume amaret B. anintute amar& C. anntute amar& D (N ex t ut videtur). Ain tu te (tute Z) amare LZ. Ain tute me amare Camerarius. Ain tu me amari Lambinus UNUM A 195. AUDIUI A, Reizius. eam audiui CDLZ. eam audire (audireah) B Au Bentleius, fortasse recte: cf. quae Ribbeckius composuit in fragm. com. lat.² p. LXII DINIARCKE A (nisi rectius DINIARKE Studemundus enotavit). dini arche B. diniarche C. dimarche D. Dinarche LZ IAM A cum LZ. eam (quideam) C. eam BD

ASTAPHIVM

Horrésco misera, méntio quotiéns fit partiónis.
Ita paéne nulla tíbi fuit Phronésium. i intro, amábo,
Vise illam: atque opperímino: iam exíbit, nam lauábat. 95

DINIARCHVS

Quid aís tu? quae nunquám fuit praegnás, qui parere
pótuít?
Nam equidem íllic uterum quód sciam nunquam éxtumere
sénsi. 200

ASTAPHIVM

Celábat metuebátque te, ne tú sibi persuadéres,

196. *Nonius p. 217, 36 M.*: (Partitudo et partio femini . . .)
Plautus Truculento 'horresco . . . partionis'. *Priscianus VI p. 256, 2 H.*: hic partus huius partus — quamvis haec partio huius partionis antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in Truculento 'horresco . . . partionis'

196. KORRESCO A cum L, Nónio, Prisciano. Horrisco BDZ: Horrisco C miseram Priscianus MENTIO A cum LZ et Nonio. mentionem Priscianus. sentio BCD QUOTIENS A cum LZ et Prisciano. qđ diis BD. quoddiis C. quod Nonius parationis BCD 197. ita CD PAENENULLA A. pene BCDL. poene Z tibi BLZ. Tibi CD. SIBI A: cf. *Muellerus l. s. s. p. 681 adn.* pronesiũ B. post phronesium spatium in C INTRO A cum LZ. intro BCD manabom B 198. Visse BCD illã BD ATQ. A. atqui *Seyffertus Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 410. Inter illam et atque lacunam statuit Goetzius in Act. soc. phil. Lips. t. VI p. 296: sed optime convenit atque opperimino cum v. 209 itemque cum v. 321. 326* OPPERIMINO-IAM A. operire ibi iam (ibiã B. ibi lã C) ceteri EXIBIT A cum LZ. exiuit BCD LAUABAT A cum Z. lauabit BC. laudabit D. non lauabit L. lauauit *Camerarius* 199. TUQUAENUNQUAM A cum LZ (tu que L). lique nũquã CD. liquenũ quã B (i. e. aís? si quae n. f. p. q. p. p.) PRAEGNAS A. pregnas B. quã pregnas CD. pregnans L. praegnans Z quiparere C 200. illic uterum *Muellerus l. s. s. p. 746: cf. Luchsius in Hermae t. VI (a. 1874) p. 276. ILLUTERUM A. ut erum (erum D. aerũ B) illi BCD. uterum illi LZ SCIAM A cum LZ. scias BCD (erumilli-quodscias C). quod sciam om. cum Camerario Lambiniana nũquã B. nunquam CD* 201. Celebat L METUEBATQ. TENETU A. metuebat queten aut B. metuebat que te (quete C) aut CD. metuebat-que te (te illa *Camerarius. te ut Gronovius*) ne LZ

Vt abórtioni operám daret puerúmque ut enicárgt.

DINIARCHVS

Tum pól istic est pueró pater Babylóniensis míles, 100
Quoius núnc ista aduentum éxpetit.

ASTAPHIVM

Immo áb eo ut nuntiátumst,
Iam hic ádfuturum aiúnt eum: nondum ádnenisse míror. 205

DINIARCHVS

Ibo ígitur intro?

ASTAPHIVM

Quíppini? tam audácter quam domum ád te.
Nam tú quidem edepol nóster es etiámnunc, Diniárche.

DINIARCHVS

Quam móx te huc recipis?

ASTAPHIVM

Iam híc ero: propést profecta quó sum. 105

202. ut *CD* Operam *CD* PUERUMQ. *A.* puerumue *Bothius* UTENI-
CARET *A.* *Camerarius.* litene caret *BD.* lite necaret *CZ.* abuecaret *L.*
rite necaret *Valla* 203. tumpol *D.* dumpol *C* ISTI (istic *Spengelius*
cum Studemundo) ESTPUERO *A.* isti (polisti *B*) puero quid (quidem
LZ) est (Est *CD*) ceteri. isti puero quis est pater? *reliqua Astaphio*
adplicans Camerarius. isti puero est pater *Seyffertus l. s. s.* pataer
C BABYLONIENSIS *A.* babiloniensis *BCD* (*vic A.*) babilloniensis *L*

204. QUIOUS *A.* cuius (*Cuius B*) ceteri illa *Bentleius ad Ter. Eun.*
IV, 6, 5 istaaduentum *C* EXPETIT *A cum LZ.* expetiti *BD.* expetiit
C. expectat *Camerarius* Immo *CD* abeo libri *cum A* (*ex abea B.*)
adeo Z, Camerarius, quod cum praeter Bentleium fere omnes retinuerint,
recte refutavit Kiesslingius cens. p. 627 probante Langeno l. s. s. p. 145

NUNTIATUMEST *A.* nuntatust *BC.* nunciatust *D.* nuntiatumst
L. nuntiatust *Z* 205. iam *D* iamhic *C* Aduenisse *CD* MIROR
A cum LZ. moror *BCD* 206. ibo *CD* (íboigitur *C*) quippin *L*
TAM *A cum LZ.* quã *BD.* quam *C* aut daeter *B* Domum *CD*
adte *C.* ATTE *A cum B.* at te *D* 207. nã *CD* TUQUI-

DEMEDEPOL *A.* tu edepol *B.* tuedepol *CDL.* tu aedepol *Z* ñr *B*
ESETIAMNUNC *A, Camerarius.* set iam nunc *B.* sed iamnunc *C.* sed iam
(iã *D*) nunc *DLZ.* alii alia, velut *Hermannus El. d. metr. p. 154* DINI-
ARCKE *A cum BC* (dini arche *B*). dimarche *D.* dinarche *LZ*

208. Quammox *C* TEKUCRECIPIA *A.* te recepisti ceteri (terece-
pisti *C*). te recipis tu *Pareus* iamhic *C* eras *Camerarius cum*
Lambino, quod refutavit Acidalius PROPEST *A. om. L.* prope(ero-
prope *C*) est ceteri profecta quosum *C* SÛ *A*

DINIARCHVS

Redi uero actutum: ego interim hic apud nos operibor.

ASTAPHIVM

Hahahe!

Requieni quia hinc intero abiit odiūm meum. 210

Tandem sola sum: nunc quidem meo arbitrātū

Loquar liberē quae uolam et quae lubebit.

Huic homini amanti neniā mea era apud nos dixit de
bonis. 3

213. *Festus p. 161 M. s. v. Naenia (cum Paulo p. 163: Naenia est carmen, quod in funere laudandi gratia cantatur ad tibiam. Sunt qui*

209. REDI A cum LZ. Rede B. Redde CD UERAQTUTUM A
(incertis ACT litteris, sed neque OACT neque FACT quadrat in spatium)
actutū B. ac tutum D KICAPUT A. te apud (ap B) ceteri
uos D² ex nos OPPERIBOR A. operibor LZ. apperibor BC (interim te
apud uos apperibor C). aperibor D

Act. II Sc. 1. Versui 209 post personae spatium KA adplicat A.
ZASTRAPHIVC · VU addidit rubricator in B. unius versus spatium re-
linquunt CD. Ascaphium ancilla L 210. Hahahe Pareus cum Ca-
merario, quod cum Bothio extra versum posui, cum A v. 209, ceteri
v. 210 adiungant. KA A. Ha · ha · ha · B. Hahaha C. aha ha cum
spatio initiali D. Ha ha ha LZ REQUIEUI A, Goellerus, quae
vox in A versum occupat. ercle (hercle DLZ) quieui (quieuit Z) ce-
teri. nunc requieni Brixius epist. p. 8 probante Bergkio l. s. s. p. 90
adn. hinc inserui coll. v. 758. Rud. 1189. Men. 603. Most. 294. 425.
Amph. 1039. Pseud. 571. Bacch. 571 intero abiit S: cf. v. 98.
INTROABIT A, Gruterus. intro auit B. intro iuit C cum spatium.
introiuit DLZ. an: intro abilit? hodiū B MEUM A. om. ceteri

Vitiosum senarium Spengelius constituit, neque sufficit intro
abit, quod Kiesslingius cens. p. 627 commendat; bacchiacos recte affecta-
runt Brixius Bergkiiusque, quamquam nec nunc inserere ante nunc qui-
dem v. 211 neque odium om. meum probare debebant, quod respuit
usus 211. Tandē B. tandem CD (odium tandemsolasū C) Nunc
CD quidē D meo equidem Geppertus 212. loquar CD
quae uolam (uolā D) CD. quae uolā B. quae uolebam L & BCD
quae CD. quae BL lubebit LZ. iubebit BCD (quae iubebit C).
LICEBIT A 213. hominē BD. hominem CLZ amanti neniā
mea era apud nos dixit Muellerus l. s. s. p. 462. amanti me era (hera
L) apud nos dixit neniā (neniā D. ueniā LZ) CD LZ. amanti
meer ap nos neniā dix B. APQTOSMEAERAAMANTINNEIAMDIXIT
A debonīs BCD cum A neniā dixit bonis Spengelius vitiose.

Nam fúndi et aedis óbligatae súnť ob Amoris praédium.

Verum ápud hunc mea era sía consilia súm̄ma eloquitur
 líbere, 215

Magisque ádeo ei consiliárius hic amícust̄ quam auxiliárius. 6
 Dum fúit dedit: nunc níhil habet; quod habébat nos ha-
 bémus,

Istic íd habet quod nos hábuimus — humánum facinus
 fáctumst̄.

Actútum fortunaé solent mutári, uaria uítast̄:

Nos díuitem istum méminimus atque íste pauperés nos: 220

eo uerbo finem significari putant) *post versum ex Pseud. 127S*: Idem
 'Huic hom **** dixit domi et ap**** niam esto' (mesto *Scaliger*
eum Vrsino), ubi primus *Antonius Augustinus huius versus mentionem*
latere dixit, quod plerique probarunt, ulii addubitarunt, nemo ad liqui-
dum perducat

dé bonis dixit néniam *Maehlyus l. s. s. p. 118.* neniám dixit
 domi *Buggius l. s. s. p. 405 Festi abusus 'testimonio'* 214. FUN-

DIETAEDES *A*, *Camerarius*. fundit̄ aedis *BC*. fundis (fundit̄ *D*³)
 hédis *D*. fundi sunt aedes *L*. fundi edes *Z* obligatē *B*. obligate
 sunt *CL*. obligatē sunt *D* AMORIS *A*, *Valla*. moris *ceteri* (obmoris
BC): cf. v. 141 PRAEDIUM *A*. prandium *ceteri* Cf. *Demelius in*

'Zschr. f. Rechtsgesch.' t. II (a. 1863) p. 233 Versus 215—223 a
Plauto abiudicavit Reinhardtus in Studem. Stud. t. I p. 102 sq. re-
fragante Goetzio in Act. soc. phil. Lips. t. VI p. 297: cf. 'Anal. Plaut.'
p. 49 adn. 215. uerum *CD* Apud *CD*. APUD *A* cum *B* meaera
B. me era *CD*. mea hera *L* SUACONSILIA *A*. consilia *ceteri*

SUMMAELOQUITUR *A* cum *B*. summe (summe *LZ*) loquitur *ceteri*

216. MAGISQ. *A*. magisq̄ *CD* Adeo ei *CD*. ADEO (*om. ei*)
A AMICUST *A*. amicus est (*ē B*) *ceteri* QUAM *A* eum *LZ*.

ⁱ*B*. quod *CD* auxiliarius *ex* auxiliarius *D* 217. nihil *ex* hihil
D habeat *L* 218. Istic *L* cum *Saraceno*. Istine *BCDZ*. ISTE

A, *Bothius*. Iste nunc *Camerarius* idhabet *C* facimus *B*

FACTUST *A*. factū ē *B*. factumest *C*. factum est *DLZ* 219. Ver-
sum ex tragoedia sumptum esse Spengelius suspicatus est, quod merito
explosit Ribbeckius in Scaen. poes. rell. I² p. CXXI At tutū *B*. Ac
 tutum *C* fortune *BCL* MUTARI *A*, *Bothius*. mutauit *BCD*.
 mutariē *LZ*, quod non solum ob numeros vitiosum esse primus *Kamp-*
mannus demonstravit 'de AB praepos. usu Plaut.' p. 19 UITAST *A*.

uita est (*ē D*) *ceteri* 220. Nos diuitē *B*. nosdiuitē *C*. nos (*ex*
noe ut videtur) diuitem *D* ISTUM *A*, quod *ex edit. vet. Bothius*

reducerat. eum *BL*. Eum *CDZ* me minimus *C* ADQ. *A*

ISTE *A* cum *L*. isti *ceteri* (istipauperes *CD*). isthic *Saracenus*

Vortérunt sese mémoriae — stultús sit qui id mirétur. 11
 Si egét, necessus ést pati: amáuit — aequom ei fáctumst.
 Piiáculumst miserére nos hominúm rei male geréntum.

[Bonis ésse oportet déntibus lenám probam: 14
 Adrídere ut quisque ádueniat, blande ádloqui, 225
 Male córde consultáre, bene linguá loqui.]
 Meretricem sentis ésse similem cóndecet: 16

221. UERTERUNT *A.* Verterunt *B.* uerteĩ *CD.* uertere *Z* sese
add. *D*³ MEMORIAESTULTUSSITQUIIDMIRETUR *A.* *Camerarius,*
nisi quod is admiretur scripsit (unde stultust Gulielmius voluit,
Bothius miretur reposuit). memoria est uitus (memoriam Vitus *CD*)
 sit quid ita miretur *BCD.* memoriam Vices sic. quid ita mire-
 tur *Z* uertit sese rota uicissim sic Quid ita miretur (si eget):
L. 222. sieg& *C.* si eget *D* necessus est *Bergkiius l. s. s. p. 135*
adn. NECESSESTNOS *A.* necesse est (nec esse est *L.* necesseest
C) NOS *ceteri* PATIAMAUITA EQUIMEIFACTUMEST *A.* quod omisso
 ei recuperaverat *Bothius;* ceterum *MEI* cum incertae sint litterae, certe
 non fuerunt *UU* vel *UM,* quod *Geppertus* voluit. patiam a uita equo me
 factum est *B.* patiar (nospatiar *C*) auita Aequum mefactum (me factum
D) est *CD.* pati in uita: aequum factum est *L.* patier a uita. Aequum
 factum est *Z.* aberrarunt versu delendo *Guyetus,* corrigendo *Saracenus,*
Camerarius, Palmerius, Gulielmius, Hermannus El. d. m. p. 154, alii
 223. PIACULUMST *A.* Pilaculum est *B,* quode recte iudicavit *Buggius l.*
s. s. piaculum (piaculum D) est ceteri miserere *Spengelius cum Stu-*
demundo. misereri (misererinos *D*) libri cum *A* Rei (Reimale *C*) *CD.*
rem Z. om. L: cf. v. 145 GERENTUM *A* cum *B.* gerentium *ceteri*
 misererier nos rei hominum male gerentum *G. Hermannus in ann.*
phil. t. XXXV (a. 1842) p. 194 Versus 224—226 ex alia comoedia,
 in qua lenae locus fuerit, illatos esse *Fleckeisenus intellexit in ann.*
phil. t. CI (a. 1870) p. 851. Senarios duce B Kiesslingius cens. p. 627
cum aliis agnovit: in A post v. 224 adridere consultare et bene
. . . . addecet comprehenduntur, unde improbabilia commentus est Spen-
gelius 224. bonis *CD* lenam *D* PROBAM *A* cum *LZ.* probam
 (cf. v. 832) *BCD,* quode inepta profert *Niemeyerus l. s. s. p. 35*
 225. ADRIDERE *A* cum *BCDZ.* aridire *L.* ridere *Fleckeisenus*
l. s. UTQUISQ. *A.* quisquis *BLZ.* quis quis *CD.* ut quis *Kiess-*
lingius cum Dombarto in Philol. t. XXVIII (a. 1869) p. 732 vim
linguae inferentes, ut metro Bergkiius l. s. s. p. 136 Adridere quisquis
 admittens adueniat *Buggius l. s. s. p. 406.* ueniat libri blande *Scaliger,*
Reizius, Goellerus. BLANDEQ. *A.* blande quē *B.* blandeq. *D.* blandeque
CLZ ADLOQUI *A* cum *B.* alloqui *CDLZ* 226. male *CD* con-
 sultare *Camerarius, fortasse cum A.* consultari libri (Consultari *CD*)
 consultare corde *Fleckeisenus* LINGUALOQUI *A.* loqui lingua
 ceteri (loquilingua *C*) 227. meretricem *C.* meretricē *D.* nam mére-
 tricem (esse s. s. c.) *Kiesslingius.* méretricem (autem si qua frugi est)
 (sentis s. e. addecet) *Dombartus* sentis esse similem *S.* SENTIS-

Quémquem hominem attigerít, profecto ei aut malum aut
damnum dare.

Núnquam amatorís meretricem opórtet causam nóscere:

Quín ubi nil det, pro ínfrequente eum míttat militiá
domum. 230

Neúnquam quisquam próbus erit uisi sí qui rei inimicúst
suae; 20

Dum hábeat, dum amet: úbi nil habeat, álium quaestum
coépiat;

232. *Nonius p. 89, 18 M.*: (Coepere, incipere . . . Plautus Me-
naechmis . . .) Idem Truculento 'dum abeam quod amet ubi nihil

SIMILEMESSE A. eē similē (esse om. L) sentis ceteri. similem sentis
esse *Fleckeisenus* condecet (condec& BC. c̄dec& D) BCDLZ.
ADDECET A 228. QUEMQUEM A. Quēquē B. Quē quē C. Quē
quem D. Quenque L ATTIGERIT A cum L. attingerit BCDZ
pro fecto B. profectod *Bothius* EI A. om. ceteri dampnum
BCD dare *Goellerus cum Bothio et ipso fortasse* A. dari (Dari
CD) libri *Extrema huius versus verba cum versu insequenti sic
commiscuit B:*

aut malū / aut / causā / noscere
dampnumdari

Nūquā amatoris amatoris meretricē oportet
*ubi aut lincolis B¹ saepsit, longiorem lineam manus recens (Camerarii?)
addidit: ceterum dampnum dari ob spatii angustias versum occupare
littera minuscule indicat* 229. NUNQUAM A. numquam C. nūq
D. nunque L 230. nihil libri cum A EUM A cum LZ. cum BCD

MITTAT A, *Parcus*. mittas ceteri malitia Z DOMŪ A 231.
*Neunquam Fleckeisenus in ann. phil. t. CIII (a. 1871) p. 818 nisus
Placidi glossa p. 69, 22 D.* NEQ-UMQUAM A. Nec umquam BCDZ. neque
unquam L. neque *Reizius* quisquā pbus B ERITPROBUSQUISQUAM
A. probus quisquam erit *Fleckeisenus* Nec erit probus quisquam
unquam *Muellerus l. s. s. p. 373* nisi si (vel nisi rei quist inimicus)
S. amator nisi libri cum A ex v. 229. 236; cf. 247 quirei C
IMIMICUST A. inimicust B. Inimicust CDZ. Inimicus est L sue
BL. suq CD *Versum proscripsit Guyctus; versum 236 huic sub-
iunxit Brixius epist. p. 9, deinde eum BCD 234 sq. ante 231 sq. collo-
cans. Sed rectius Fleckeisenus ex sententiarum emulacione et ex ipsa
librorum discrepantia interpolationis suspitionem derivavit: quae cum
latius patere possit, substiti tamen in eis damnauis, quae non solum ob
loquacitatem suspectu essent. Versum 236 etiam Buggius pro parallelo
habuit l. s. s. p. 407* 232. dum CD habet *Geppertus (ex A ut
falso putabat)*. abeam *Nonius* dum *Lambinus, quam emendationem
redintegrarunt Handius in Tursell. II p. 317, Muellerus in 'Nachtr.'
p. 141, Fleckeisenus in univ. phil. t. CI (a. 1870) p. 647 sq., denique*

Aéquo animo, ipse sí nil habeat, áliis qui habent dét locum.
[Núgae sunt, nisi módo quom dederit, dáre iam lubeat dénuo.
Ís hic amatur ápud nos, qui quod dédit id oblitúst datum. 235
Próbust amator quí relictis rébus rem perdit suam.] 25

At nós male agere praédicant uirí solere sécum
Nosque ésse auaras: quí sumus? quid est quód male agimus
tándem?

Nam ecástor nunquam sátis dedit suae quísqum amicae
amátor,

Neque pól nos satis accépinus neque unquam úlla satis
popóscit. 240

coepiam' quo pertinent etiam verba ad lemma calliscerunt p. 89, 25 de-
trusa habeat alium quaestum coepiat

Hauptius in Ind. schol. a. 1873 = Opusc. phil. t. II p. 473 sq: tum
libri cum A. quod Nonius nihil libri cum A (ubinihil C) KABET
A Alium CD questum BCL. questum D COEPIAT A cum
Nonio. cepiat BCD. capiat LZ coepiat Aequo animo ante *Acida-*
daliu coniugebant 233. aequo C. equo D. equo L nil BCDZ
(simil C). NIKIL A cum L Aliis CD quihabent C DET A
cum LZ. dent BCD LOCŪ A. locum cum spatio C 234. Nuge B.
nuge CL. nuge D sint *Langenus l. s. s. p. 50* modo quom *Bo-*
thius. QUEMODOCUM A. qui (quoi *Acidalius*) modo cum *Dousa*. quodo
modo cū B. quod (qđ D) amodo cum CD. quod modo cum LZ.
quom modo *Muellerus l. s. s. p. 373 adn.* An: Naucist nisi quoi modo
quom? DIDERIT (vel DIBERIT) A. de det (servatis quoi modo
quom) cogitare non debuit *Muellerus l. s.* Dare D Iam C. iam add.
in D qui titulos scripsit Lubeat L. LIBEAT A. iubeat BCDZ
235. is CD (denuois C) hic amatur *Brixius l. s. cum Muellero l.*
s. s. p. 49. amatur hic libri cum A APUT A QUIQUOTDEDIT
A cum LZ (nisi quod quod L. quo Z). quid quod edit (edit D.
quodedit C) ceteri IDOBLITUST A, *Camerarius*. iobi atus B.
Iobatus CD. Lōbatus (sic) L. Iocatus Z 236. PROBUSEST A.
Probus est B. probus est CD Relictis CD 237. at CD. AD A
p̄dicant BCD. predicant L Virisolere C. Viri solere D
238. NOSQ. A. Nosq; B. nosque CD esse om. L auarus Z
QUISUMUSQUIDESTQUODMALE A. qui si nunquā alenos B. qui sim
(quisim cum spatio C) umquam (umquam L. si nunquam Z) Ali-
enos ceteri. quaeso nunqui male nos *Camerarius* TADE A 239.
nam CD NUMQUAM A cum C. nūquā B. nūquam D. nostriquam
Z. nunquam L cum *Saraceno* sue BL: Sue CD quísqum D
amicæ libri praeter A, qui sic habet: DEDITAMICAËQUISQUIAMAT
TORSUAE
240. NEQ. A. neque CD POLNOS A, *Weisius*. pol ce-
teri NEQ-UMQUAM A. neq; B. Neque CDZ. neque L

[Nam quādo sterilis ést amator áb datis, 30
 Si négat habere quód det, soli hau crédimus,
 Nec sátis accipimus, sátis quom quod det nóu habet.]
 Sempér datores nóuos oportet quaérere,
 Qui dé thensauris íntegris demús danunt. 245
 Velut híc agrestis ést adulescens, qui híc habet, 35
 Nimis pól mortalis lépidus nimisque próbus dator:

246. *Placidi glossae p. 52, 6 D.*: Habeo: habito, quod nunc frequentatiue tantum dicitur. 'qui hic habet' pro habitat. *Recte huc rettulit Kochius in Mus. Rhen. t. XXVI (a. 1870) p. 550*

ullasatis *C* poposcit *cum spatio C* *Versus 241—243 non dubitari secludere, cum versus maxime 243 post versus 239 sq. intolerabilis sit: augetur molestia, si post ipsum versum 240 v. 243 collocaretur, quode Spengelius cogitavit* 241. nã *D* namquando *C* *ABDATIS A. adatis B. Datis CD. datis L. Satis Z* *Laenam post datis statuit Camerarius, ubi improbus est addidit Lambinus* 242. *sinestat CD* habere *Geppertus*. se habere libri *cum A* (sehabere *CD*) *QUODDET A cum LZ. qd & BD. quod& C* soli hau credimus *S. SOLICREDIMUS A. soli BDCZ (unde pernoctandum est addidit Lambinus, esse huic licet Bothius, cubitio est G. Hermannus in ann. phil. t. XXXV [a. 1842] p. 190). sin L. solae (vel solae ei) credimus Brixius epist. p. 9* 243. nec *CD* accepimus *C* *Satis CD cum libri cum A (cũ B) nonhab& C* 244. *Sēp B. semper CD* *Oportet CD* *QUAERERE A. querere ceteri* 245. *Qui dethen auris B. quindethensauris C. quin dethensauris D. qui de thesauris LZ. DETKENSURIS A* demus danunt (*Danunt CD*) *BCD, quod verbis, non argumentis impugnauit Niemeyerus l. s. s. p. 41 sq. dona danunt LZ. DEMUMOCERUNT A ex v. 103. 112* demunt danunt *Pistoris: cf. Langenus l. s. s. p. 305. domuis danunt Bothius. dempta vel dona oggerunt Brixius. plenis danunt Buggius l. s. s. p. 407, rectius tamen demus (vel demum), quod perperam explicauit Bergkiius l. s. s. p. 132 (cf. Fleckeisenus in ann. phil. t. CI [a. 1870] p. 843), cum Placido p. 32, 15 D. per tum, tum deinceps reddens, quocum concinit Festus Pauli p. 70 M. post adhibens: cf. Bacchi. v. 270 sq.* 246. *UELUT A, Camerarius. Vi ut B. ui ut CD. hui ut LZ* adulescens *DL* quihic *C* habet *LZ cum Placido. habit B. abit CD* *Versum glossematis dilatatum sic in A habemus: UELUTKICESTADULESCENSQUIKABITANTKICAGRESTISRUSTICUS, quod recto iudicio cum alii tum Studemundus in 'Festgr. d. philol. Ges.' p. 46 sq. Kiesslingiusque cens. p. 628 respuerunt, perverse defendit Niemeyerus l. s. s. p. 49 sq. Etiam in sequentibus versibus variis mutationibus tres septenarios effecit A: nimis . . . patrem, etiam . . . uolo, conuenire . . . uiolentissimus* 247. *pol om. A* *NIMISQ. A* *pb; B. probus cum spatio C* dator *LZ. datur BCD. AMATOR A ex v. 236*

Is clám laterem etiam hac nócte illac,

Porro hórtum transiluít ad nos:

Eúm uolo conueníre.

250

Sed ést huic unus séruos uiolentíssimus,

Qui ubi quámque nostrum própe uidet hasce aedis ad-
gredíri,

40

Item út de frumento ánseres clamóre absterret ábigit:

Itást agrestis. séd fores quidquést futurum fériam.

Ecqui huic tutelam iánuae gerit? écquis intus éxit?

255

Versibus 248 sq. aperte ad anapaesticos 'transilit' poeta, cum clausula iambica, unde senarius ad septenarios transitum parat. Violentius Muellerus l. s. s. p. 326 adn. post Bothium senarios continuauit itemque Fleckeisenus l. s. s. p. 850 septenarios antecedente dimetro 248. Is Geppertus. Sed is libri cum A (Sedis CD) ex v. 251. Satin Bothius. uel is Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 410

laterem S: cf. v. 304 sq. pater BC. pat D. patre LZ. PATREM A, Dousa hac nocte illac L. KACNOCTEILLA A. hac noctem (noctē D) illac BCD. hanc noctem illac Z. lacunam post illac statuit Camera-rius, ubi illam macriem addidit Lambinus 249. Porro S. Por B. Per ceteri cum A transiluit Bergkius l. s. s. p. 133. transiliuit BDLZ et cum spatio C. TRANSIT A (transiit [!] Spengelius), quod optime refutauit Fleckeisenus contra Muellerum aliosque adnos C eum BCD Satin etiam hac nocte clám patrem | per hórtum illac transiluit ad nos: eúm uolo conueníre Fleckeisenus legem violans quam postra ipse recte constituit in ann. phil. t. CVII (a. 1873) p. 504 250. conuenire del. Bothius 251. huic cum spatio C. KIC A seruus libri cum A UIOLENTISSIMUS A cum DLZ. uiolentis simus C. uiolentissimū B sed unus uiolentíssimus est huic Stratullax séruos Fleckeisenus 252. QUAMQ. A. quāq; B. quāque D. quenque L

nostrum prope uidet S. nostrarum (n̄rarū BC) uidet prope libri cum A aedis CL. edis D. edis B. AEBIS A hasce Z, quod ante aedis transposui. hac si BCD. ac si L. om. A ADGREDIRI A. adgredias B. agredias (hacsiagredias C) CD. aggrediens L. egrediens Z. adgredier Bergkius, quod cum et Fleckeisenus probauerit et ego l. s. s. p. 3 et Niemeyerus l. s. s. p. 51, refutauit Langenus l. s. s. p. 82 sq. 253. UTDE A cum Z. uide BC. ui de D. de L et abigit L 254. ITAEST A cum Bothio. Is item (itē B) est ceteri ex v. 253, unde ita iam Guyetus restituit quidquest S. QUID-QUIDEST A. quicquid est ceteri: cf. Mil. glor. v. 311 futurū BC quicquid futurum est Bothius 355. Ecqui Fleckeisenus. Ecquis libri cum A tutūlā B ianue BCD gerit (g ex r ut uidetur) D ce quis BCD In fine ancilla add. BCD

nostrum prope uidet S. nostrarum (n̄rarū BC) uidet prope libri cum A aedis CL. edis D. edis B. AEBIS A hasce Z, quod ante aedis transposui. hac si BCD. ac si L. om. A ADGREDIRI A. adgredias B. agredias (hacsiagredias C) CD. aggrediens L. egrediens Z. adgredier Bergkius, quod cum et Fleckeisenus probauerit et ego l. s. s. p. 3 et Niemeyerus l. s. s. p. 51, refutauit Langenus l. s. s. p. 82 sq. 253. UTDE A cum Z. uide BC. ui de D. de L et abigit L 254. ITAEST A cum Bothio. Is item (itē B) est ceteri ex v. 253, unde ita iam Guyetus restituit quidquest S. QUID-QUIDEST A. quicquid est ceteri: cf. Mil. glor. v. 311 futurū BC quicquid futurum est Bothius 355. Ecqui Fleckeisenus. Ecquis libri cum A tutūlā B ianue BCD gerit (g ex r ut uidetur) D ce quis BCD In fine ancilla add. BCD

nostrum prope uidet S. nostrarum (n̄rarū BC) uidet prope libri cum A aedis CL. edis D. edis B. AEBIS A hasce Z, quod ante aedis transposui. hac si BCD. ac si L. om. A ADGREDIRI A. adgredias B. agredias (hacsiagredias C) CD. aggrediens L. egrediens Z. adgredier Bergkius, quod cum et Fleckeisenus probauerit et ego l. s. s. p. 3 et Niemeyerus l. s. s. p. 51, refutauit Langenus l. s. s. p. 82 sq. 253. UTDE A cum Z. uide BC. ui de D. de L et abigit L 254. ITAEST A cum Bothio. Is item (itē B) est ceteri ex v. 253, unde ita iam Guyetus restituit quidquest S. QUID-QUIDEST A. quicquid est ceteri: cf. Mil. glor. v. 311 futurū BC quicquid futurum est Bothius 355. Ecqui Fleckeisenus. Ecquis libri cum A tutūlā B ianue BCD gerit (g ex r ut uidetur) D ce quis BCD In fine ancilla add. BCD

nostrum prope uidet S. nostrarum (n̄rarū BC) uidet prope libri cum A aedis CL. edis D. edis B. AEBIS A hasce Z, quod ante aedis transposui. hac si BCD. ac si L. om. A ADGREDIRI A. adgredias B. agredias (hacsiagredias C) CD. aggrediens L. egrediens Z. adgredier Bergkius, quod cum et Fleckeisenus probauerit et ego l. s. s. p. 3 et Niemeyerus l. s. s. p. 51, refutauit Langenus l. s. s. p. 82 sq. 253. UTDE A cum Z. uide BC. ui de D. de L et abigit L 254. ITAEST A cum Bothio. Is item (itē B) est ceteri ex v. 253, unde ita iam Guyetus restituit quidquest S. QUID-QUIDEST A. quicquid est ceteri: cf. Mil. glor. v. 311 futurū BC quicquid futurum est Bothius 355. Ecqui Fleckeisenus. Ecquis libri cum A tutūlā B ianue BCD gerit (g ex r ut uidetur) D ce quis BCD In fine ancilla add. BCD

STRATVLAX. ASTAPHIVM

STRATVLAX

Quis illic est qui tām propterue in nōstras aedis arietat?

ASTAPHIVM

Égo sum: respice ad me!

STRATVLAX

Quid 'ego'? nōn inuideo té tibi.

Quid tibi ad hasce accessiost prope aedis aut pultatiost?

ASTAPHIVM

Salue, Stratulax.

STRATVLAX

Sát salutist: níl moror! non salueo?

259. *Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos p. 433, 5 K.*: sunt verba quae et modis et omnibus temporibus et personis deficiant et haec tantum modo habeant 'salue saluete saluere', quamuis Plautus in Truculento posuerit 'non salueo', sed inridenter: nam de persona rustici dixit. *Idem p. 490, 20 K.* (= *Probus cathol. p. 38, 18 K.*): nam

Act. II Sc. 2. TRUCULENTVS AS . . . KIUM A. ASTAPHIVM
 TRUCULENTVS B. Stratilax seruus Ascaphium ancilla L. *om. CD*
 (nisi quod in C m. rec. in marg. add. Aetus 2 : 2) 256. quitā C
 PROPTERUE A: cf. *Bergkii in Fleckeis. ann. t. XCIX (a. 1869)*
p. 479 sq. et Loewius in Act. soc. phil. Lips. t. II p. 468. propterue
 BLZ. proter ue C. proterue D in nostras *Bentleius in Cic.*
Tusc. V c. 39 p. 298 Or. nostras libri cum A (nfas BC): cf. *Ac-*
cius pract. v. 24 R. AEDIS A cum BCLZ. edis D erietat
 C 257. Egosum C RESPICADME A cum pers. spatio adme C
 quidego C. Quid L non inuideo te tibi S. nonne ego uideor
 te tibi (tetibi CD) BCDZ. NONNEUIDEORTIBI A. Asca. Non ego
 uideor tibi L. nonne ego uideo? uae tibi *Camerarius.* AST. non
 nego. STR. Video: uae tibi *Acidalius.* Non minus *improbabilia Gep-*
pertus, Spengelius, Brixius epist. p. 5, Boeckelius l. s. s. p. 7 sq. con-
iecerunt, quos tamen omnes superavit artificiosa Buggii audacia nūm
 'ne - ego' uideor tibi serio tribuentis rustico 258. ADKASCE A cum
 LZ. abhasce C. ab hasce D. ab asce B accessiost prope aedis
 aut pultatiost S. accessio est aedis (edis D. edis B) prope aut pul-
 tatiost (pultatio st C. pultatio est L) BCD LZ. ACCESSIOAEDISEST-
 PROPEAUPULTATIO A, *Bothius* 259. Salue, Stratulax. STR. Sát salu-
 tist S: cf. *Asin. v. 511.* SALUE # SATMIKITUAESALUTIS A. Salue
 satis mihi est (mihiest C. est mihi Z) tuę (tue BL) salutis (salui-
 tis B) ceteri nihil libri cum A miror B non libri praeter A
 cum Sacerdote. SAT A, quod pcrperam post alios defendit *Niemcyerus*
l. s. s. p. 9 sq.

Aégrotare málim quam esse tuá salute sánior! 260

Séd uolo scire: quíd debetur híe tibi nostraé domi? 6

ASTAPHIVM

Cónprime sis eiram.

STRATVLAX

Éam quidem hercle tú, quae solita's,
cónprime!

Ínpudens ut pér ridiculum rústico suadét stuprum!

ASTAPHIVM

Eíram dixi: usú cepisti, démpsisti unam lítteram.

'cedo' quod significat 'da' sine uerbi totius substautia solum reperitur numero singulari 'cedo', numeri pluralis 'cette': sic Plautus et antiqui comoediographi, sicut est 'salue saluete saluere': nam quod Plautus in Truculento posuit 'non salueo' inridenter posuit pro persona rustici 262. *Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos p. 453, 19 K.*: aeschrologia est uerborum turpitudine, non intellectus: 'reprime sis iram' etc. *Idem p. 461, 25*: (astismus fit ...) per cacemphaton, ut est illud Plautinum 'reprime sis iram', nam rem turpem sonat utpote a meretricis ancilla dicta oratio, *ubi etsi codex utroque loco reprime praebet, grammaticum tamen conprime dedisse recte contendit Keilius, quoniam reprime 'turpitudinem' non habeat*

260. AEGROTAREMALIMQUAM A cum LZ. Egrotarē aliquā BD. Egrotarem aliquā cum spatio C ISSETUA A. esse tua L. cēm suā B. essem suam cum spatio C. eē suam D. esse tua in Z saluor post *Parcum defendit Doederlinus in 'Lat. Synon. u. Etym.' t. I p. 31*

261. SED A. Ad B. At DLZ. Aut C uoloscire C cum spatio quiddebetur C nre domi B. nre domi CZ. nrē (ex nra ut videtur) domi D. nostre domi L. INNOSTRADO A 262. Cenprime B. COMPRIME A cum LZ. cōprime CD. reprime cod. Bob. invito Sacerdote sis eiram Geppertus. SISIRAM A cum Sacerdote. spero (Spero CD) ceteri. istam eiram Spengelius coll. *Amph. v. 348 (ubi istam linguam habemus!)* EAM A. meam CDZ. meā B. me L. eram Spengelius

QUIDEMERCLE A TUQAESOLITAS-CONPRIME A. tuq; solitas cprimas B. tuq; solitas comprimas CD. tu solita es comprimi L. tu quem solitas comprimas Z. te qui solitust comprimat Lipsius *Lect. ant. IV, 6, quo meliora assequi frustra temptavit Rostius Opusc. p. 172 sq.* Eram? quin hercle te quae solita's comprimi Spengelius in *adn. An.*: Eram quidem hercle? tua era solitast comprimi! 253. INPUDENS A cum LZ, quod *reduxerunt Lambinus Bentleiusque.* Inprudens BCD ut per ridiculum S. per ridiculum ut DLZ. p ridiculū ut BC. QUAE-PERRIDICULUM A. per deridiculum ut Dousa rusticos uad& B

SUADES A Versum delevit Bothius 264. Eiram Geppertus. iram

Nimis quidem hic truculéntust.

STRATVLAX

Pergin mále loqui, muliér, mihi? 265

ASTAPHIVM

Quíd tibi ego maldíco?

STRATVLAX

Quia enim mé truculentum nóminas. 11

Núnc adeo nisi ábis actutum aut dícis quid quaerás cito,
Iam hérele ego hic te, múlíer, quasi sus cátulos pedibus
próteram.

268. *Nonius p. 457, 11 M.*: (Catuli non solum canum diminutivae, verum omnium animalium appellantur . . .) Plautus Truculento 'iam proteram' *Practerea perperam cum Burmanno huc traxerunt Plauti fragmentum a [Servio] ad Aen. II, 357 servatum* et ego te conculcabo ut sus catulos suos, qui plenus est senarius

libri cum A usu cepisti S coll. *Amph. v. 375. 845. Stich. 241. Bacch. 284 sq. al.* SUTDECEPISTI A (UTTEDECEPISTI *Loevius dubitunter enotavit*). ut esse cepisti (cepisti CD) ceteri. ut tu accepisti *Muellerus l. s. s. p. 26.* tu elepsisti *Christius.* 'i' tu excepisti *Buechelerus. alia Geppertus, Spengelius, Brixius epist. p. 5* DEMSISTUNAMLITTE-
RAM A. sidem sistun alteram B. fidem (fidè CD) si est (è D. siest C)
una altera CDLZ. *Vana temptarunt Palmerius, Lambinus, Pareus, Salmasius, Gronovius, Bothius, Goellerus, Geppertus 265.* NIMIS-
QUIDEMKIC A, *Bothius.* Nimis (nimis CD, in ex si factu in B)
hic quidem (Quidem CD) ceteri TRUCULENTUST A, *Brixius in*
progr. gymn. Hirschberg. a. 1854 p. 11. truculentus ceteri An: Ni-
mis quidem truculentu's? MIKI A cum LZ. mihi es BD.
mihies C 266. Quidtibi C MALEDICO A, *Acidalius.* aut me-
dico BCD. autem dico LZ qui^a D TRUNCULENTUM A,
quod ut servarent Spengelius enim particulam delevit Plautinissimam,
Dombartus l. s. s. p. 753 me pronomem prorsus necessarium, cum Fleck-
eisenus in ann. philol. t. CI (a. 1870) p. 782 adstipulante Boeckelio
l. s. s. p. 20 ego removens versum certe non meliorem reddat. Insulsam
scripturam, quam tam metrum respuit quam sententia, ex TRUCULENTUM
prognatam esse scite observavit Buechelerus, quod in cuiusvis folii fronte
exhibet A lineolis nomen proprium notans NOMINAS A. nomines
ceteri 267. AUT A, *Bothius Goellerusque.* ac ceteri (acdicis C)
DIC.S (DICAS ut videtur) A QUEM A QUASERAS A. q; ras
B. queras ceteri CITO A, *Camerarius.* scito ceteri 268. Iam-
hercle C ercle D (hercle D²) mulier quasi sus catulos (su sca-
pulos B) BCDLZ cum *Nonio.* QUASISUSCATULOSMULIER A
PEDIB-PROTERA A (quanquam evanuit). pede poteram *Leidensis Nonii*
Protera cum spatio C. Potera (Protera D³ ut videtur) cum spatio D

ASTAPHIVM

Rús merum hoc quidémst.

STRATVLAX

Pudendumst véro clurínúm pecus.

Áduenisti hue te óstentatum cum éxornatis óssibus: 270

Quía tibi insuaso íncicisti própudiosa pállulam, 16

Án eo bella's? quía clepis tibi ármillas, an eo's ferox?

269. [Servius] ad Aen. I, 435: Plautus 'clurinum pecus' simiam dixit. Arnobius p. 123, 17 Reiff.: . . . clurino cum pecore nescio quis auctor voluit esse commune Glossus quibus clura: simia explicatur post alios composuit Loewius in Act. soc. phil. Lips. t. VI p. 359 sq.

271. Festus p. 302, 12 M.: Suasum colos appellatur qui fit ex stillicidio fumoso in nestimento albo. Plautus 'Quia pallulam'. quidam autem legunt insuaso. nec desunt qui dicant omnem colorem qui fiat inficiendo suasum uocari, quod quasi persuadetur in alium ex albo transire. Cf. Paulus p. 111, 9 M.: Insuasum appellabant colorem similem luteo, qui fiebat ex fumoso stillicidio. Philoxenus

269. rus D rusmerũ C hic LZ QUIDEMST# PUDENDUMSTUEROCLURINÚPECUS A. quidem (quidẽ BD) est (ẽ D) pudendum et (& BD) véro cluriuũ (Clurinum CD). pecus (u litterae priore parte ex t facta D. pucus C) ceteri clurinum vanis suspitionibus temptarunt Saracenus, Anselmus, Turnebus, Matth. Klockius, Acidalius, Doederlinus, alii Versus 269—272 perperam tractavit Rostius Opusc. p. 204 sqq. 270. aduenisti CD TEOSTENTATUMCUM A, Acidalius Guyetusque. sistentatũ BCD, quod placuit Doederlino l. s. s. t. III p. 306. sustentatum LZ. nos tentatum cum Camerarius (quod ipsum A fortasse praebere Studemundus notaverat obloquentibus Gepperto Loewioque). os dentatum Dousa. sic tentatum Bothius. te extentatum coll. Most. v. 594 Kiesslingius cens. p. 628 (allitterationis gratia, quae tamen non minus elegans est in ostentatum exornatis ossibus). cf. Boeckelius l. s. s. p. 9 sqq. oribus (= auribus) Salmasius Praeter rationem Spengelium coniunxit aduenisti . . . ossibus, quia . . . pallulam 271. Quiatibi C insuaso 'quidam' apud Festum. SUASO A cum Festo. resuasu BCD. rei suasio L tibi suaso Acidalius cum Meursio Quiane (Quian Muellerus) tibi suaso Brixius epist. p. 9 PALLULAM A cum LZ et Festo. palí niã B. palliuuam CD 272. ANEOBELLAES A cum Z. Ane obella est B. aneo Della est C. an eo Bella ẽ D. eo bella es L QUIACLEPISTIBI A (quia clepsisti coni. Bothius). quiaccepisti BC. qui accepisti DL. quia cepisti Z. quia accepisti Camerarius armillas Salmasius. ARMILLIA A (de MI, non de AR et de A extrema dubitat Loewius; armiliã Studemundus apud Spengelium dedit). arme B. arma CDLZ an eo's ferox S: cf. l. s. s. p. 4 sq.

E ANEAS A, in marg. add. AENEAS, quod non recte recepisse Spengelium cum Studemundo Kiesslingius monuit cens p. 614. aduenias BDLZ

ASTAPHIVM

Núnc places, quom mi inclementer dícis.

STRATVLAX

Quid hoc quod té rogo:

Máncupion qui accípias gestas técum ahenos ánnulos?

Pígnus da, ni lígneae haec sint quás habes Victóriás. 275

ASTAPHIVM

Ne áttigas me!

STRATVLAX

Téne ego tangam? íta me amabit sárculúm, 21

p. 122, 2 insuasum: εἶδος δοκαρίων κεκαπνισμένων V. Loewii Prodr.
 p. 277 sq. et G. Curtius in 'Stud. z. lat. u. griech. Gramm.' vol. V
 p. 243 sqq.

et cum spatío C, unde ar me aduenias = ad me aduenias haud pauci
 cum Scaligero defenderunt repugnante loci sententia sanaque ratione.
 ac uirias Salmasius. argenteas Kiesslingius temptavit, desperavit Muel-
 lerus l. s. s. p. 283 adn. 589 adn. Partem veri Buggius ridit in Fleckeis.
 ann. t. CVII (a. 1873) p. 408, artificiosius tamen an eo Venu's (vel
 Helena's) proponens, post quem Kochius ibid. p. 772 an eo te amas
 suasit. nec metro nec sententiae satisfacit Loewii transpositio in 'Anal.
 Plaut.' p. 214 quia clepisti ahenas armillas tibi, ubi etiam clepisti
 forma perdubia est. Quid Geppertus sibi velit in 'Plautin. Stud.' I p.
 72 nemo facile perspiciet Versus 272—275 proscripsit Guyetus cum
 Lambino 273. nunc CD CUMMIKIHNCLEMENTER A. cū me illi uel
 inmentiri B. Cum me (Cūme C) illi uelim mentiri CD LZ. nihil effe-
 runt Scaliger, Palmerius, Lipsius, alii dices Z Personae spatium

om. A ⁱ qd B ^c KOQUODTE A, Scaliger. qd te BD. quodte CLZ

274. MANCIPION A. Mancupiū B. Mancupium CDZ. Mancipium L.
 Mancupio Lambinus qui om. L GESTAS A. gesta ceteri

AENOSANULOS A, Turnebus Adv. X, 25 Lambinusque. henos

anos B. ^h enos anos D. he nos (henos L. he nos Z) an uos CLZ

275. Pignus da ni lignae hae (haec Buggius l. s. s. et Schmidtius
 'de pron. demonstr. formis Plaut.' [Berol. a. 1875] p. 44 sqq.) Studemundus.

^{NI}
 PIGNUSDAL..NEAEKAE A (inter L et N Loewio IR potius quam IG locum
 habere visum est). Dignus dant lauiniē (laniniē D. lauimē C) hic BCD.
 Dignos dant Lauiniāe Sic LZ. an Lau(e)riāe latet? Incredibilia
 olim excogitauerunt Turnebus, Alciatus, Bosius, Passeratius, Pal-
 merius, Meursius, Bothius, Goellerus, Geppertus alii SINT A. sunt
 ceteri nictorias libri cum A 276. Ne atticas (Neatticas B) me
 BCD. NEATTINGASM. A. Ne attingas (actingas L) me LZ

Tene ego tangam S. tangam (tangā B) libri cum A, sed in A ante
 TANGAM nova lacuna, in quam EGONTE (Tangamne ego te Camera-

Vt ego me ruri amplexari mauelim patulam bouem
 Cumque ea noctem in stramentis pernoctare perpetim,
 Quam tuas centum cenatas noctes mihi dono dari.
 [Rus tu mi opprobras: ut nactus hominem quem pudeat
 probri! 280
 Sed quid apud nostras negoti, mulier, est aedis tibi? 26

277. *Paulus Festi p. 221 M.*: Patulum bouem Plantus appellat, cuius cornua diuersa ac late pateant (cf. *Festus p. 229, 4 M.*: Propatulum late patens atque apertum, et patuli boues, quorum cornua in diuersum super [supra *Paulus*] modum patent) Cf. *Philargyrius ad Verg. Georg. III, 55*

ruius scripserat, Tene tangam alii) sine personae spatio quadrare olim visum est Studemundo: cf. ann. phil. t. XCIII (a. 1866) p. 51, improbantibus et Gepperto et Loewio. quare cum Ne attigas med. ¶ Egon te tangam *Ritschelius l. s. s. p. 50*, Ne attigas me. ¶ Egon te tangam *Muellerus l. s. s. probaverint, ita locum emendavi, ut simul et detrimenti causa in Palatinis appareat et hiatus in caesura evanescat. De Ne attigas. ¶ Ego tene ut (vel Tene ut ne) tangam nemo malit cogitare cum Spengelio nec de utine te tangam cum Muellero l. s. s. p. 589. at perbene Fleckeisenus commendat ... med. ¶ Egone te tangam? itame C med Bothius amassit Guyetus 277. UTEGOMERURIAMPLEXARIMAUELIM A, Seyffertus in *Philol. t. XXV (a. 1867) p. 466*. meruriã exarma ueu cum parva rasura post ã B. me ruriã exama uelim C. me ruriã examaueum D. me ruri iam examauerim LZ. me ruri hamaxari mauelim *Camerarius PATULAMBOUEM A*. patulum (patalem *Sealiger*) bouem *Festus*. patulũ uouerit BC. patulũ moueri DZ. sarculum mouere L 278. CUMQ. A. Cũq; B. Cumq; CD. Tuquod L EA A. ita ceteri. eo ita *Camerarius*. eo *Goellerus* instrumentis CD PERNOCTARI A perpetim BCD. perpetem LZ. PERPETIMTOTA A (PERPETEM *Studemundus dedit*) 279. mihidono C DARI A, *Camerarius*. patri BCD. pati LZ. parari *Saracenus* 280. Hunc versum post v. 269 collocavit *Bothius*, ad amissum post v. 279 *Astaphii* responsum *Spengelius* pertinere putavit: sed *Buechelerus* intellexit in *Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 572* inde ab hoc versu dittographiam extare, qua versibus 272—279 obsoletis ac sordis plenis urbaniores mollioresque versiculos substitutum iuerit noricius poeta (porro cf. v. 286 cum v. 267, 281 cum 267 et 258). terminum cum non amplius quam ad v. 295 proferendum esse *Buechelerus* statuat, mihi v. 291 optius v. 276—279 respondere posse visus est, quam v. 290. praeterea moneo versum 284 sq. pugnare cum v. 694 280. RUSTUMIKIOPPROBRAS A, *Camerarius*. Rustum (Rustũ B) iodbras (iod bras C) BCD. Rus tu improbas LZ NANCTAEST A. naecta ee (esse C) BCD. naecta es LZ hominẽ quẽ pudeat pbf BCD 281. AD A (cf. v. 304) nãas BD NEGOTI A. negotii BCD. negotii LZ mulierest B qdis D*

Quíd tu hoc occursás, in urbem quótiens quomque aduénimus?

ASTAPHIVM

Múlieres uolo cónuenire uóstras.

STRATVLAX

Quas tu múlieres

Míhi narras, ubi músea nulla féminast in aédibus?

ASTAPHIVM

Núllan istie múlier habitat?

STRATVLAX

Rús abierunt, ínquam: abi! 285

ASTAPHIVM

Quíd clamas, insáne?

STRATVLAX

Abire hinc ní properas grandí gradu, 31

Iam hércle ego istos fíctos comptos críspos cincinnós tuos
Únguentatos úsque ex cerebro exuélam!

ASTAPHIVM

Quanam grátia?

282. hoc occursas *Camerarius*. KUCOCCURSAS A. hoc (huc LZ. Quidtu hoc C) occurras *ceteri* inurbem C QUOTIENSCUMQ. A. quotienseñq; B. quotiens cumque CD. quotienseñque LZ 283. UOLOCONUENIRE A, *Gruterus*. conuenire uolo *ceteri* uostras libri cum A quastu B. quos tu C Post mulieres ras. in D, ubi olím mihi narras bis scriptum erat 284. ubimusca B ubimusca- nulla C FEMINAST A. femina est (è BD) *ceteri* inedibus B. inedib; C. in edib; D. in edibus L 285. Nullane istie mulier *Camerarius*. NULLANMULIERISTIC A. Nullã istinc mulier B. nulla istinc Mulier CDLZ habitatrus B ABIERUNTINQUAM A. in quã abier B. inquam abierunt CDLZ ABI A cum LZ. pabi BCD. papae *Bothius* 286. quid CD Abire CD NIPROPERAS A, *Camerarius*. ni propera BZ. mippera C. mi propera D. ni properes L GRANDIGRADU A, *Camerarius*. grandi gras BC. grandigras DLZ 287. Iã B. iam CD KERCLEEGO A. ego *ceteri* probante *Fleckeiseno* in *ann. phil. t. CIII (a. 1871) p. 811* ISTOS A cum L. istoc BCDZ comptos *Buechelerus* l. s. s. p. 570. COMPOSITOS A. coupositos (ex conpositus) B. Compositos CDLZ cinnos CDLZ 288. UNGUENTATOS A cum D³LZ. Vni (uni C) uentatos BC. unuentatos D usq. A ex cerebro LZ. excerebro BCD². excerbro D¹. ECEREBRO A exuellam *Scaliger*. EUEL- LAM A, *Saraccus*. expellam (Expellã CD) *ceteri* qua nã B. quanã CD GRATIA A cum LZ. grat B. gratias C. grãs D

STRATVLAX

Quia ad foris nostras unguentis uncta's ausa accedere
Quiaque bucculas tam belle purporissatas habes.] 290

ASTAPHIVM

Erubui mecastor misera propter clamorem tuum. 36

STRATVLAX

Itane? erubuisti? quasi uero corpori reliqueris
Tuo potestatem coloris ulli capiendi, mala.
Buccas rubricas, creta omne corpus intinxisti tibi.
Pessumae estis!

ASTAPHIVM

Quid est quod uobis pessumae haec
malefecerint? 295

293. *Priscianus VI p. 227, 17' = 266, 13 H.*: ('ulli' pro 'ullius')
Plautus in *Truculento* 'quasi nero . . . capiendi mala'

289. quia *CD* ADFORES *A*. adeo foras *BCD*. adeo fores *LZ*,
unde fores *om*. *Goellerus*, nostras *Bothius* nras *B* UNGUENTIS-
VNCTAESAUSA *A*, *Camerarius*. unguant uncta (*Iuncta CD*) ee
(esse *C*) audes *BCD*. iunctas audes *LZ* 290. QUIAQ-BUCCULAS
A. Quia que (quia que *CD*. que *L*) istas buccas ceteri ta *B*
Belle *CD* PURPURISSATASKABES *A cum LZ* (*porporissatas*
Fleckeisenus in ann. phil. t. XCIII [a. 1866] p. 11). purporis satis
habeost (satis habeost *C*) *BCD* 291. Erubuime castor *B*. erubuime-
castor *C*. erubu (erubui *D*²) me castor *D* ppter *B*. Propter *C*.
Ppter *D* olamorē *B* tuum libri cum *A* 292. itane *CD* (*t ex*
corr. D) Ita ne erubuit sti *B* *De distinctione cf. Langenus l. s. s.*
p. 330 sq. quasi uero corpori *C* (uere ante *corr.*) Reliqueris *CD*
293. tuo *CD. om. Priscianus* potestatem *B*. potestatis *D*¹ (potesta-
tem *D*²) capiendam *B* 294. An: Bucculas rubrica creta corpus?
(*cf. v. 290*). de Nam buccas *Buechelerus l. s. s. cogitarit, nisi rubrica*
quoque mensura ad retractatorem pertineat (cf. ad v. 280), quam Ritsche-
lius in Opusc. phil. t. II p. 587 ex ipsa antiquitate repetere non dubi-
taverat RUBRICACRETA *A*, *Pareus in Lexico Plautino*. rubricae
creta *B*. rubriceta *CDLZ*. rubricae cera *Camerarius*. rubrica cera
Scaliger intinxisti tibi *Scaliger*. intinxit tibi *BDZ et sic cum pro-*
ximo vocabulo iunctum intinxistitibipessumae *C*. intinxisti tibi *L*. IN-
TEAITIBI *A*, ubi *IE. pro TE extare potest, vix probabile est extare*
INT pro EAI 295. PESSIMAE *A*. Pessume *B*. pessumae *C*. pes-
sumae *DL* Quid *D* Quidest *C* nobis *L* PESSIMAE *A*.
pessume *BDLZ*. pessumae *C* KAEMALEFECERINT *A*. hec ma *B*.
haec cum spatio *C*. hec *DZ*. est *L*. *cf. ad v. 275* Operam in
versu supplendo perdiderant Lambinus, Acidalius, Bothius, alii

STRATVLAX

Scío ego plus quam tu árbitrare scíre me.

ASTAPHIVM

Quid id óbsecrost, 41

Quód scias?

STRATVLAX

Erílis noster fílius apud uós Strabax

Vt pereat, ut eum ínleciatis ín malam fraudem ét probrum.

ASTAPHIVM

Sánus si nideáre, dicam: 'dícis contuméliam'.

Némo homo hic apud uós solet períre: res perdúnt suas; 300

Vbi res perdidére, abire hinc sí uolunt salúis licet. 46

Égo istunc non noui ádulescentem uóstrum.

STRATVLAX

Veron?

ASTAPHIVM

Sério.

296. ego o B TUARBITRARESCIREME A. me arbitrarier scire
BCD, unde arbitreris L, arbitraris Z, arbitrare *Camerarius corre-*
runt QUIDIDOBSECROST A. quid id est (id è D. idè B) obsecro

ceteri 297. ERILIS A, *Camerarius*. heriis B. erus D. heras CL
ñr B APUT A UOSSTRABAX A, *Camerarius*. nostrā pax B. uostram

pax CD. uostram perit LZ Str. er. n. a. u. f. *transponit Buechelerus* 298.
UTPEREATUT A, *Camerarius*. Vt p ex tut (tute CD) BCD. ut per-

astute LZ cum Z INLECIATIS (corr. ILLECIATIS) A. illiciatis *Ca-*
merarius. iniciatis BCD. iniiciatis LZ inmalam C PROBRU A.

premium BLZ. p̄m̄ium CD in damnum et fraudem malam *Guye-*
tus 299. si nideare dicam *Camerarius*. si nidear edicam (edicā

D) BDLZ. siuidear edicam *spatio interposito C*. SIUIDEARISDICAM
A. *aberrarunt Scaliger, Lambinus, alii: cf. Spengelius TMP. p. 19*

300. NEMOKOMO A. Nemo (nemo D) hominem BD. nemohominē
C. nemo hominum LZ KIC A cum LZ. hec B. Hęc D. Haec C

apud nos solet perire S. SOLETPERIREAPUTNOS A. perire solet apud
nos (apudnos C) *ceteri. de solet perbitere apud nos cogitarit Mucl-*

lerus l. s. s. p. 589 rēpdunt B 301. ubi CD RESPERDIDERE
A, *Goellerus*. p dider̄ res B. perdiderunt Res CDLZ. periere res *Scal-*

iger ABIERE A siuolunt C SALUIS A. ut uis BC. utⁱ uis C. uti uis
L. uti ius Z. tum illis *Camerarius*. nudis *Pareus*. niuis *Bothius*

302. EGOISTUNCNONNOUIADULESCENTEM A, *Brivius epist. p. 10*. Ego
(ego D) nunc noui adulescentē BDZ. egonunc noniadulescentē C.
ego hunc noui adulescentem L, unde non ante hunc *Camerarius*, ante
nouī *Lambinus inseruit* UOSTRUM A. uŕm B. Vestrum CDLZ

VERONSERIO A (etiam ante VERON nullum aut perparuum extat
spatium) serion B et cum spatío CD, corr. LZ cum A

STRATVLAX

Quin maceria illa aít in horto quaést, quae in noctes
súngulas

Láttere fit minor, quá is hoc ad uos dánni permensúst uiam.

ASTAPHIVM

Níl mirum — uetus ést maceria — látteres si ueterés
ruont. 305

STRATVLAX

Aín tu uero? uéteres lateres rúere? nunquam edepól mihi 51
Quísquam homo mortális post hac duárum nucerum créduit,

304—306. *Priscianus V p. 189 II.*: . . . alia in quibus unus (*scil.* obliquus inuenitur), ut 'sponte', 'laterem', quamuis et ablatius eius et nominatiuus et accusatiuus plurales inueniuntur. Plautus in *Truculento* 'Quid maceria . . . lateres ruere'

303. Quin *Camerarius*. Qui in *BL.* qui in *CD.* QUID *A* cum *Prisciano* et *Z* AIT *A* cum *CZ* et *Prisciano.* aut *BD.* om. *L* in horto *C* QUAEESTQUAE *A* cum *Prisciano* et *Z.* queē que *B.* Que est (ē *D*) que *CDL* in noctes *CD* 304. LATERE *A* cum *LZ* et *Prisciano.* Lateri *B.* lateri *CD* minor *D* (*sed me vel mo vel me incolauerat*) qua is hoc ad nos *Priscianus.* QUAISAPUTUOS *A.* qua isti uos (nos *L*) *BDD.* qua istiuos *C.* qua is ad uos *Z.* qua isto ad uos *Seyffertus* in '*Stud. Plaut.*' (*ed. Berol. a. 1874*) p. 28 dánni *Priscianus* cum *LZ.* dáni *B.* Dāpni *D.* Dampni *C.* DAMNIS *A:* cf. *Boeckelius l. s. s. p. 11 sq.* PERMENSUSTUICIA *A,* *Camerarius.* p mensus tuum *B.* permensus tuam *CDL.* permensus uiam est *Z* cum *Prisciano*

305. NIKILMIRUM *A* cum *Prisciano.* Non (non *D*) mirum *BDD.* nomirū *C* ETUSEST *A* macere *BCD* ueteres si lateres *Priscianus* Si *D* Siue te res *C* ruunt libri cum *A* et *Prisciano*

306. AINTUERO *A.* Aintu male *BL.* ain tu male *D.* antumale *C.* antu *Prisciani* RADH (ainitu *L.* aintus *K.* Nam tu *B*). Ain tu *Z.* Ain tu, mala, *Camerarius* UETERESLATERES *A* cum *Prisciano.* lateres ueteres ceteri ruere *Priscianus* cum *LZ.* RURE *A.* uere *BCD* NUMQUAM *A.* nūquā *BCD.* nunquam *L* Edepol *D.*

Ede pol *C* 307. quisquam *CD* (*in D* quisq; principio scripserat librarius) tomo *BCD* post hac *B.* phac *C.* posthac *DLZ.* POSTQUAM *A* duarum nucerum § coll. *Charisio* p. 54, 25 *K.* *Desideratur autem talis omnino locutio, quales olim permultas exitisse consentaneum est, eaque rustico conueniens, ut vix sufficiat duorum nummum (cf. Men. v. 541) vel tale quid. duarum rerum libri cum A. suarum rerum Camerarius, quod mireris iterum protulisse et Bergkium l. s. s. p. 36 adn. et Muellerum l. s. s. p. 270* duarū rē creduit *C*

Ní ego ero maióri uoſtra fácta denarránero.

ASTAPHIVM

Éſtne item uioléntus ut tu?

STRATVLAX

Nón enim illic meretrículis

Moéniendis rém coegit, uérum parsimónia 310

Dúritiaque, quae nunc ad uos clam éxportatur, péſſumae. 56

Vós eam exestis éxunguimini exhibitis: egone haec múſſitem?

Iám quidem hercle ibo ád forum atque haec fácta narrabó
ſeni;

Néque is duci ſe géſtit: ergo cóget examén mali.

308. NIEGOEROMAIORIUOSTRAFACTA *A*. Ni ée ego uŕa ero amari
facta *BD*. Ni eſſe ego ueſtraero amarifacta *C*. Ni ego ueſtro ero
amata facta *L*. Ni ego uoſtra hero amara facta *Z*. Ni iſta ego ueſtra
(noſtro *Goellerus*) hero maiori facta *Camerarius* 309. ESTNEITEM *A*.
Eſt ne ille *BLZ*. eſt neille *D*. eſt ne il le *C*. Eſtne illic *Bothius*
Violentus *CD* UTTU *A*. ſuñ *B*. ſuum *CD*. om. *L*. Strat.

ſuam *Z* nonenì *C*. noenum *Fleckeisenus in ann. phil. t. CI (a.*
1870) p. 618 illic *Bothius*. ille libri cum *A* meretriculus *C*

310. Moeniendis *Pareus cum Palmerio et Scioppio*. Moniendis *B*. mo-
niendis *CD*. muniendis *LZ*. MUNERANDIS *A*. moenerandis *Spenge-*
lius. molliendis *Camerarius*, ineptiora alii REMCOEGIT *A*,

Camerarius. re cogi *B*. rem Cogi (Cogit *Z*) ceteri PARSIMONIA *A*,

Lambinus. parsimonie *BL*. parsimonie *CDZ* 311. DURITIAQ-
QUAE *A*, *Lambinus*. Duri e queque *B*. durieque que *C*. duri eque

que *D*. ruri eque que *L*. duritię eque que *Z* ADUOSCLAM *A*, *Bo-*
thius. duo ſciam ceteri. ad uos iam *Camerarius* EXPORTATUR *CD*.

EXPORTANTUR *A*, *Saracenus* peſſumae *Camerarius*. PESSI-
MAE *A*. peſſumũ *BCD* 312. Vos eam exestis *Kochius in*

Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 366. EAUOSĘSTIS *A*. Em (^hem
D. hem *CLZ*) tuos ceteri. Eam uos eſtis *Kicſſingius cens.*

p. 629 EXUNGUIMINIEBIBITIS *A*. exungula (ex ungula *B*) male
uinitis ceteri. nihil extorquere poterant *Scaliger, Palmerius, Guyctus,*

alii EGONEKAECMUSSITE *A*. ego ne hic (Egone hic *D*. Ego
nehic [e ex s] *C*) muſitem ceteri 313. IAMQUIDEMERCLE *A*.

Iã enĩ (iamenim *C*. iam enim *D*) exercere ceteri. Iam enim ecce
Camerarius, alii alia IBOADFORUM *A* cum *Z* (ibo in forum *Cu-*

merarius). ibi forũ *B*. ibi forum *CD*. forum *L* atq; *B*. ADQ; *A*
hec *BL*. hec *C* Facta *CD* 314. Neque is duci ſe geſtit

ergo coget *S coll. Mostell. v. 715. 832 al.* NEQ;ISTUCINSEGESTIT-
ERGOCOGET *A* cum ceteris (Neque *B*. neque *CD* inſe *BCD* cog& *B*).

Ne qua iſtuc in ſegastro cogat *Scaliger*. neque ego iſtuc meo ge-
ſtio tergo cogere (et ſimilia) *Acidalius*. Namque iſtuc ipſe geſtit, ergo
coget *Lipsius Lect. ant. IV, 5. Improbabiliora etiam Palmerius Spicil.*

ASTAPHIVM

Si écastor hic hómo senapi uíctitet, non cénseam 315
 Tám esse tristem pósse: at pol ero béneuolens uisúst suo. 61
 Vérum ego illum, quamquám uiolentust, spéro inmutarí pote
 Blándimentis, óramentis, céteris meretríciis:
 Vídi equidem elephantum Índum domitum fieri atque alias
 béluas.

p. 613, Boxhornius, Gronovius, denique nuper Inowroclauer 'de metaph. ap. Pl. usu' (ed. Rostoch. 1876) p. 65 sq. Neque istuc in se gestit tergum cogere Goellerus. Neque istuc in se gestat, tergo coget vel neque is tuo repercet t., c. Spengelius. Ne iste tuo, scelestá, tergo coget Kiesslingius l. s. s. Ne istuc, quod (Ne istuc qui Buggius Philol. t. XXXI [a. 1871] p. 259) in te gestit, tergo coget Dombartus l. s. s. p. 734. Namque is tuo ipse gestit tergo cogere Kochius in 'Emend. Plant.' ed. Numb. a. 1872 p. 18. Haec omnia cur displicant non est quod dicam: nam Dombarti Buggiique commenta vel contra linguam peccant, Lipsii Kochiique aperte pugnant cum sententiarum conexu. Ceterum vix dubito quin Plautus scripserit corgo coget: cf. Fleckeisenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 783 sq.

EXAMEN A, Scalliger. exanimen B. exanimem CLZ. exanimē D MALI A. Mali CD
 315. Si e castor B. si ecastor D. siecastor C hichomo C
 senapi BCD. SINAPI A cum LZ: cf. Pseud. v. 817 noncenseam C. non

ceseam B 316. tam CD Tristem CD posse at (atq' ante ras.) D.
 posseat B. posse ad CLZ. POSSEAD A polerro B bene uolens BD

UISUSTUO A. ut is (utis CD) est suos BCD. Uti estis nos LZ. ut is
 est suo Camerarius. uinit suo Acidalius 317. uerum CD Illum

CD QUAMQUAM A. quam quam C. quāquam BD. quanquam L
 uiolentust BCDZ. uiolentus est L. UIOLENTUMEST A SPERO

A cum LZ. pero BCD INMUTARI A. imutari CD. imitari B.
 immutari LZ. mutari Camerarius pote Kampmannus 'de AB prae-

pos. usu Plaut.' (Vratisl. ed. a. 1842) p. 11 adn. potest libri cum A
 (in D prius t ex s), quod post alios inepte defendit Boecksius 'de cas.

attract. apud Pl. et Ter.' (Vratisl. ed. a. 1865) p. 35 sq. 318. blandi-

dimentis D et sic iuncto imutaripotestblandimentis C oramentis
 Meursius cum Goldasto. ornamentis BLZ. Ornamentis CD. KORTA-

MENTIS A: cf. 'Anal. Plaut.' p. 6 sq. ceteres B. ceteris DZ.
 illecebris Kiesslingius cens. p. 629 (cf. Boecksius l. s. s. p. 12 sqq.).

de centeris (cf. κέντροις ἔρωτος) et cantharis (cf. v. 43. Pers. 775. Pseud.
 1262) vel creterris cogitari; sed certa est corruptela, incerta emendatio.

dubito an aliquis usus sit glossae Osberni in Maii Class. auct. t. VIII
 (Nov. Thes. Latin.) p. 150: centrices meretrices, lupae multiuirae, dio-

bolares, nonariae MERETRICIIS A cum LZ. meretrices BCD
 319. nidiequidē CL. nidē (uidi D²) equidē D. nidi equidem Z
 elephantum Indum domitum S: cf. Mil. glor. v. 25. Ter. Eun. v.

413. Orid. Trist. IV 6, 7. exinemintu domito B. exinē intum
 (intū D) Domito CD. ex indomito L. iumentum (iuuencum Aldina)

Núnc ad eram reuidébo — sed odium éccum progreditúr
meum: 320

Trístis exit — haúd conuenit étiam hic dum Phronésium. 66

DINIARCHVS. ASTAPHIVM

DINIARCHVS

Piscís ego credo, qui úsque dum uiuónt lauánt,

322 sq. *Varro de l. l. IX § 105 sqq.*: Item reprehendunt quidam, quod putant idem esse 'sacrificio' et 'sacrificor', 'lauat' et 'lauatur', quod sit an non nihil commouet analogian, dum 'sacrificio' qui dicat, seruet 'sacrificabo' et sic per totam formam, nec dicat 'sacrificatur' aut 'sacrificatus sum': haec enim inter se non conueniunt. apud Plautum cum dicit 'piscís ego (*Flor. corr. ex dicit ego*) . . . lauari quam haec lauát Phrouesium', ad 'lauant' 'lauari' non conuenit, ut l (T *Flor.*) sit postremum, sed E: ad 'lauantur' analogia 'lauari' reddit. quod Plauti aut librarii mendum si est, non ideo aualogia, sed qui scripsit est reprehendendus. omnino et 'lauant' et 'lauantur' (lauatur *Flor.*, unde antea lauát A. *Groth scripsit*) dicitur separatim recte in rebus certis, quod puerum nutrix lauát, puer a nutrice lauatur, nos in balneis et lauamus et lauamur. sed consuetudo alterum utrum cum satis haberet, in toto corpore potius utitur 'lauamur', in partibus 'lauamus', quod dicimus lauo manus, sic pedes et cetera; quare e balneis non recte dicunt: laui; laui manus recte. sed quoniam in balneis 'lauor lauatus sum', sequitur *cet. Cf. Ritschelius Exc. n. Pl. p. 111*

ex indomito domitum Z. ex iumentis (iumenta *Lambinus*) domita *Camerarius*. ex indomitis domitas *Goellerus* Vidi equum ex indomito domitum *Weisius*, alii alia atq; B. aequé *Bothius* uelbas B 320. nunc CD ad eram (a e corr.) D. aderam C et fortasse B. ad heram LZ re nidebo C. renibebo D. re iubebo B. ire iubeo L. ire uidebo Z sed odium cecum *Bothius*. & cū (cecum LZ) odium (Odium CD) libri. sed cecum odium *Camerarius*. sed cecum huc odium *Muellerus l. s. s. p. 569*, quod non respondet usui procreditur BCD 321. tristis CD haud *Camerarius*. ad libri. auct *Colvius cum Pio* conuenit *Gulielmius*. conuenire libri hic dum LZ. hicbū B. Hic bum CD. hic uelim *Camerarius* prone-sium B

Act. II Sc. 3. DIMARCVS ANCILLA ASTAPNIVM (sic) DV · B. DIMARCVS ANCILLA ASTAPHIVM · C. ASTA PHIV̄ AN CILA (sic) add. D³. Dinarchus Ascaphium L 322. iscis D (in marg. interiore neque in eadem prorsus linea PD D³, initialem P praefixit alia manus) qui usque LZ cum *Varrone*. quit usq; B. quidusq; C. quid usq; D uiuont CDZ. uiuunt BL cum *Varrone*

Minus diu lauare quam haec lauat Phronesium.
Si proinde ametur mulieres diu quam lauant,
Omnés amantes balneatorés sient.

325

ASTAPHIVM

Non quis parumper durare opperirier?

5

DINIARCHVS

Quin herele lassus iam sum durandó miser.
Mihi quóque prae lassitudine opus est ut lauem.
Sed obsecro herele, Astaphium, tu i intro ac nuntia
Me adesse: properet naue, iam ut satis lauerit.

330

323. *Charisius p. 104, 2 K.*: Leontion et ChrySION et PhANION ex neutris Graecis feminina nostri fecere, ut (et *cod.*, quod *correx*) Plautus quod dixit 'haec Phronesium' (fronesium *cod.*)

323. Minus (minus *CD*) diu *libri*. Diu minus *Varro* Lauare *C*, casu (cf. *ad v. 577*) cum *LZ* cum formam sercans, quam post *Turnebum* aliosque vindicarunt *Seyffertus* 'Stud. Plaut.' p. 6 sq. et *Langenus l. s. s. p. 297*. Lauere *D*. lauere *B*. lauari *Varro*. quid lauarei scriptura iuvenur a *Mueller* *Pros. Plaut.* p. 171 prolata non expedit hec *BL*. hec *D* phronesium *LZ* cum *Varrone*. pnesium *B*. prones chium *C*. pneschium *D* 324. si *D* siproinde *C* ametur *S*. amentur *libri*. de ament nos cogitavit *Langenus*. post amentur distingui iussit *Brixius epist. p. 10*, quod non satis tollit vitiosam ambiguitatem *Mulieres CD* lauant *LZ*. iuuant *B*. uiuant *CD* 325. om̄s *CD* amantes *B*. amatores ceteri *Ceterum de balneatores forma cf. Ritscheli* *Opuse. phil. IV p. 176* Sient *C* cum *LZ*. Stent *D*. stent *B* 326. non *D* nonquis *C* parumper durare *Camerarius*. parum perdurare *L*. parum perdurari *BCDZ* (per durari *D*). parumper durans *Guyetus* opperirier *C*. operirier *DL*. opperimer *B* 327. Quinercle *B*. quinherele *C*. quin herele *D* Lassus *CD* iamsū *C* *Versum 328* cum aliis *Astaphio* tribuit *Meursius p. 252*, *Diniarcho Goclerus reddidit itemque Bothius ceteroqui satis violenter verba immutans. pro spurio habet Boeckelius l. s. s. p. 29. cf. Beckerus 'de com. Rom. fab.' (ed. Lips. a. 1837) p. 9* 328. mihi *D* mihiquoq; *C* prelassitudine *BL*. p lassitudine *CD* Opus *CD* ut lauem *Camerarius*. laue *BCD*. lauere *Z*. lauare *L*. ipsi opus est lauem *Muellerus l. s. s. p. 539. cf. Boeckelius l. s. s. p. 29* 329. sed *CD* astaphium *BCD*. ascaphium *L* tu i intro *Muellerus l. s. p. 524 sq. coll. v. 330. intro BCDZ. i intro L* haec *Z*. huic *Saracenus* acnuntia *C* nuncia *D* 330. properet *Fleckeisenus ann. philol. t. CI (a. 1870) p. 617*. tui pperet *BD*. tuiproperet *C*. cui properet *LZ*. tu i prae et *Acidalius p. 539. i propere et Guyetus. propera et Spengelius. ut properet Kicsslingius cens. p. 629* naue iam *S* (cf. *Festus s. v.*) snaue iam *CD*. su a ueiam *B*. suauium *LZ*.

Licet.

ASTAPHIVM

DINIARCHVS

Aúdin etiam?

ASTAPHIVM

Quíd uis?

DINIARCHVS

Di me pérduint,

10

Si té reuocauí! nóñ tibi dicebam; í modo.

ASTAPHIVM

Quem íám reuocabas, íprobe nihilíque homo?

Tibi mílle passum péperísti moré moram.

DINIARCHVS

Sed quíd hic haec autem tám diu ante aedrs stetit? 335

Nescío quem praestolátast: credo mílitem. 15

Illúm student iam; quási uolturii trídúo

suade iam *Camerarius*. si lauet (!) iam *Buggius in Philol. t. XXXI (a. 1871) p. 260.* (ut pr.) saltem iam *Buechelerus 331.* audin etiã *D.* audi netiã *B.* aítđ metiam *C* quiduis dime *C* per duint. (sic) *C.* perdiunt *L.* perdunt *Z* Post perduint pers. spatium *D* 332. Si te reuocauí *Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 391 cum Bothio.* Qui te renocabi *B.* quite Reuocauí *C.* qui Tereuocauí *D* nontibi *C.* tibi non *Kiesslingius l. s.: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 126 sq.* imodo *BCD* 333. quem iam *S.* quid iam *CD.* Quidiam me *B.* quid me *Spengelius.* quid? me *Seyffertus l. s.* quid iam reuocabas me *Bothius* inprobe *B.* Inprobe *CD.* improbus *LZ* prave haec verba cum versu 334 *Diniarcho attribuentes; de improbus uocativo cogitavit Spengelius et Luchsius in Studem. Stud. t. I p. 17: at cf. Brinius ad Mil. glor. v. 27* 334. Tibi *S.* Que tibi *B.* quę tibi *CD.* qui tibi *LZ.* quae nox tibi *Geppertus.* qui tibimet *Spengelius in adn.* millepassum *C* passũ *BD.* passum *Z.* passuum male *Camerarius.* peperisti *Spengelius in adnot.* peperit *BCD.* peperi *LZ* more moram *S* cum *Bochoruio,* nisi quod ille perperam more uocativum uoluit. more libri. morae (moras uel moram aliĩ) mora *Camerarius.* moram *Geppertus Spengeliusque* Versum proscrispsit *Guyetus 335.* hec (hec *BL*) hic libri, transposuit *Muellerus l. s. s. p. 392. 394* tã diu *B.* tamdiu *CD* edis *CD* 336. nescio *CD* p̄stolata est *LZ.* presto ita lata est *B.* p̄sto ltalataest *C.* p̄sto Id alata ē *D.* ea praestolatast *Buggius in Opusc. phil. ad Madvig. a disc. missis p. 187* credomilitē *D* 337. Illũ *B.* illũ *CD* Illud est (Illud *Acidalius p. 540.* illuc sis *Goellerus*) uide ut iam *Camerarius* student: iam *Z* In quasi prima litt. ex u uel i *D* uulturii triduo *Z.* uolo turiceri duo *B.* uolturi heri Duo *CD.* uolturi duo *L*

Prius praédiuinant quíd comessurí sient.
 Illum ínhiant omnes, íllist animus ómnibus:
 Me némo magis respíciet, ubi iste huc uénerit, 340
 Quasi abhínc ducentos ánnos fuerim mórtuos. 20
 Ut rém seruare suáuest! uae miseró mihi!
 Post fáctum adffictor, qui ántepertum pérdidi.
 Verúm nunc si qua mi óbtigerit heréditas
 Magna átque luculénta, nunc postquám scio 345
 Dulce átque amarum quíd sit ex pecúnia: 25
 Ita ego édepol seruem illam ítaque parce uíctitem,
 Ut — mília faxim cís dies paucós siet.
 Ego istós qui nunc me cúlpanť confutáuērim.

338. prius *CD* pre diuinant *B*. p̄diuinant *C* quid comessuri *S*.
 quo die (quodie *BC*) euri (esuri *Z*) libri. de quoio (quo loco *Locuius*)
 essuri *Bergkiius* l. s. s. p. 60 eurisient *B* 339. illum *CD*
 iniant libri om̄s *D* illi est *BLZ*. Illi est *D*. Illiest *C*. ille est
Camerarius cum Italis, merito improbatum Kicslingio cens. p. 630
 340. me *CD* nemo *Pylades*. nimo *B*. nimio *CDZ*. nihilo *L*, quod
redintegravit Buggius in Fleckeis. ann. phil. t. CVII p. 40. noenu
 (magis respicient) *Fleckeisenus in ann. philol. t. CI (a. 1870) p. 617, quod*
reiecit Vahlenus in act. gymn. Austr. t. XXII (a. 1871) p. 27
 ubi is (iste *Camerarius*) huc *LZ*. ubiisē huc *B*. ubi is est huc *C*.
 ubi is ē huc *D*. ubi istie *Bothius* 341. Quasi abhinc *Fleckeisenus*
l. s. Quam si hinc (Quā sihinc *C*) libri mortuus libri 342. Ut rem
 seruare *Studemundus*. Vtrū seure *B*. Vtrum seruire *CDL*. Verum
 seruire *Z*. Ut rei seruire *Camerarius* suaue est *Camerarius*. salue
 est (ē *D*) libri Rusum rem saluam ut uellem *Buggius l. s. s. p. 187,*
quod versibus 344 sqq. refellitur uae *Z*. ue ue *BL*. ueue *CD*
 miseromihī *C* 343. Post factū *B*. post factum *CD*: cf. *Lach-*
mannus in Lucret. p. 63 sq. Postpartum *Spengelius cum Muellero l. s.*
s. p. 289 ex v. 62 prorsus alieno adffictor *S*. flector *B*. Flector
CD. plector *LZ*. flictor *Scaliger*. spectro *Spengelius*. sector *Muellerus*
l. s. adfector *Buechlerus: cf. Diom. p. 382 K.* qui *Bothius*. quia libri
 antepertum *Kicslingius l. s. conl. Trin. v. 643.* ante partum
 libri per didi *C* 344. uerum *CD* siqua *C* mihi libri
 obtigerit *LZ*. obtegerit *B*. Obtegerit *CD* 345. magna *CD*
 culenta prioris l pede corr., altera l ex i *D* post quam *BC*. postq̄ *D*
 Scio *CD* 346. dulce *CD* (Seiodulce *C*) quidsit *C*. quid fit
L expecunia *C* 347. Ante hunc v. *Goellerus v. 349 collocavit pro-*
bante Brixio ad Trin. v. 723 ita *CD* edepol seruem illam *Geppertus*.
 illam edepol (Edepol *CD*. aedepol *L*) seruem libri. illam pol seruem
Spengelius assentiente Brugmano l. s. s. p. 37 itaq̄ *D*. ita que *B*
 348. ut *CD* faximeis *B*. faxiniceis *D* Dies *CD*
 fiet *L* 349. cf. ad v. 347 ego *D* egoistos *C*. Eo istos *Guyetus*

Sed aestuosas sentio aperiri fores, 350
 Quae obsorbent quicquid uenit intra pessulos. 30

PHRONESIUM. DINIARCHVS

PHRONESIUM

Num tibi nam amabo ianuam mordax mea,
 Quo intro ire metuas, mea uoluptas?

DINIARCHVS

Vér uide:

Vt tota floret, ut olet, ut nitidé nitet!

PHRONESIUM

Qui tam infacetu's, Lemno adueniens qui tuae 355
 Non des amicae, Diniarche, sauium? 5

quinunc me *C*. quinuncine *B* confutauerim *Camerarius*. confutauerunt (confutauerunt *CD*) *BCD*. confutauero *LZ* 350. aestuosas sentio *Bothius*. est uos adsentio *BCD*. adsentio *Z*. assentio *L*. est uocis sat. sentio *Camerarius* 351. Que *BL*. que *CD* obsorbent *C*. absorbent *Z* ex *Bacch. v. 471* quid quid *B*. quicquid *ceteri*
 Venit *CD* infra libri, sed in *D* ab altera manu ex intra pessulos *C*

Act. II Sc. 4. PRONESTVM DINARCVS DV · B. PRO NES TVM DINARCVS C. amicus versus spatium relictum est in D, FronESIUM DINARCUM in fine versus praecedentis add. D³. Phronesium Dinar-chus L 352. um cum spatium initiali D Numtibi C nam CD ianuam est libri 353. quo D quointroire C Metuas CD UOLUPTAS A cum LZ. uoluntas BCD UERUDE A cum B. feruide CDL. ferude Z. uer cum floret coniungit coll. Cist. uersa in 'emend. Plaut.' (ed. Gryphisc. a. 1871) p. 13 restituto Studemundus apud Beckerum in Stud. v. I p. 290 adn. 354 ut D uttota C

^T
 FLORE A (T ab alia manu ut uidetur) UTOLETUT A, *Camera-rius*. utole in *B*. ut ole in *C*. ut oleum *D*. ut oleum *LZ* Nitide *CD* 355. Qui tam *B*. qui tam *D*. quitam *C*. QUIDTAM A cum *Z* infacetus *LZ*. infectus *BCD*. FACETUS A leno *L*. leno *ceteri* QUITUAE A, *Camerarius*. quid ue *BZ*. quidae *CD*. que tue *L* 356. Nondes *C* AMICAE A cum *Z*. amice *BCD*³ *L*. amices *D*¹

DINIARCKESAUIUM A. dinarche sauium (sauium *L*) *LZ*. dini archis auium *B*. dini archis auium *C*. dinarchis (dinarchis ante *ras*) auium *D*. Dinarchi saliuum *Gruterus*

DINIARCHVS

Vah, uápulo herele egó nunc atque adeó male.

PHRONESIVM

Quor te áuortisti?

DINIARCHVS

Sálua sis, Phronésium.

PHRONESIVM

Salue! hícine hodie cénas, saluos quom áduenis?

DINIARCHVS

Promísi.

PHRONESIVM

Vbi cenábis?

DINIARCHVS

Vbi tu iússeris.

360

PHRONESIVM

Hic: mé lubente fácies.

DINIARCHVS

Edepol mé magis.

10

Nempe tú eris hodie mécum, mea Phronésium?

357. uah *D* uahuapulo *C* uapulabo *Weisius* *KERCULE A*
 ego nunc *D*. Egonunc *C*. nunc ego *Bothius*. nunc herele ego *Guyet-*
us. an ego nunciam? *ATQ. A* 358. Quor te *Geppertus probante*
Kießlingio cens. p. 630. QUOTE *A*. quote *BC*. quo te *DLZ* AUOR-
 TISTI *A cum LZ*. auortistis *BCD* SALUASIS *cum pers. spat. A*,
Camerarius. salua sim *B*. sim salua *CD*. Salue *LZ* *Ante Phrone-*
sium in marg. exte. D add. D³ idemque eandem litteram v. 357 post
herele additam del. Phronesium *CD*. pronesium *B* 359. salue
CD KICINE *A*, *Bothius*. hic ne *BCLZ*. hícine *D* hodie
 cenás *BL*. hodie cenás *CD*. CENASKODIE *A*, *Goellerus* sal-
 nus cum (cū *CD*) libri cum *A*, in quo ante hæc verba parvum est spa-
 tium, quod i capere possit 360. PROMISI # UBI *A*, *Camerarius* (de
 PROMISIT cogitari non posse *Ritschlius Loewiusque testantur*). Pro-
 mis iube *BCDL*. promisi iube *Z* cubi utroque loco restituit *Ritsche-*
lius Opuse. phil. III p. 141 cenabist *BCD*. CÍNAS *A*. cenabo *L*.
 cenabo *Z*. cenabis tu *Camerarius* UBITIUSSERIS *post pers. spat.*
A cum LZ. ubi tuleris *B*. ubituluseris *C*. ubi tu luseris *D*
 361. hic *CD*, quod male *Diniarcho* continuavit *Camerarius*, *Phronesio*
A restituit. Hoc *LZ* LUBENTE *A cum L*. iubente *B (viz A)*.
 libente *CDZ* Edepol *D*. Ede pol *C* memagis *D* 362. Nēpe
B. nempe *CD* tueris *BCD* mecū *CD* MEAPHRONESIUM
A cum LZ. me apromestum *B*. mea p̄mestū *C*. mea p̄mestum *D*

PHRONESIVM

Velím, si fieri póssit.

DINIARCHVS

Soleas cédo mihi,

Properáte, auferte ménsam!

PHRONESIVM

Amabo sánun es?

DINIARCHVS

Non édepol bibere póssum iam: ita animó malest.

365

PHRONESIVM

Mane, áliquíd fiet: né abi!

DINIARCHVS

Ah, aspersísti aquam!

15

Iam rédiit animus: déme soleas, cédo bibam.

PHRONESIVM

Idem és mecastor quí soles. — Sed díe mihi,

Benene ámbulatúst?

DINIARCHVS

Húic quídem hercle ad té bene,

363. UELLEM et POSSET A. Velim et possit ceteri: cf. si tanti est Rotheimer 'de enunt. condition. Plaut.' (ed. Gottingae a. 1876) p. 39 soleas cedo Goellerus. CEDOS. LEAS (o ante L non apparuit Locutio ac fere littera maior visa est) A. cedo soleas LZ. credo soleas BCD
PUER A pro mihi, quode cum iudicio iudicavit Muellerus in 'Nachtr.' p. 139, sine iudicio Niemeyerus l. s. s. p. 39 sq. 364. properate CD afferte LZ, corr. Saracenus. auferre Dousu Mensam C. Mensā D sanunes BC 365. n̄ D nonedepol C çdepol Z Ita CD animo (a ex i vel n vel m) D male est L. malest ceteri cum A 366. mane CD. Male B ALIQUIDFIETNE A, Camerarius. aliquid fine BD (f ex s D¹). aliquid fine C. aliquid fiet LZ ABI # KAASPERSISTI A, Camerarius (ah restituens). abi ab (abiab B) has persisti BCD. cibi. Aspersisti L. cibi persisti Z Aquam CD 367. iam D iamrediit C soleas deme Goellerus çdo D BIBAM A, Gruterus. uiuam B. uiuum CDZ. ninum L, Pius. nihil egit Lipsius Ant. lect. III, 1 368. Idem es D MECASTOR A. ecastor ceteri quisoles C DIC A, Camerarius. dicat (seddicat C) BCD. dicas LZ 369. BENENE-AMBULATUMST A. Bene n̄bulasti B. benenā ambulasti CZ. bene nā ambulasti D. bene num ambulasti L. Huc CD. huc B. nunc L ad te bene Camerarius. ATTEBENE A. attibent BCD. attibene L. bene Z

Quia tu uidendi cōpiast.

PHRONESIVM
Compléctere.

370

DINIARCHVS

Lubéns! heia hoc est melle dulci dúlcius:
Hoc tuís fortunis, Iúppiter, praestánt meae.

20

PHRONESIVM

Dan sáuium?

DINIARCHVS

Immo uél decem.

PHRONESIVM

Em, istoc paúper es:

Plus póllicere quam ábs te posco aut póstulo.

DINIARCHVS

Vtinam á principio rei repersissés meae,

375

370. QUIA A. Quã B. quã CD. quando LZ. quoniam *Camerarius*. quom *Bothius* TU A. tui *ceteri* UIDENDI A cum Z. uidendū BD. uidendum CL COPIAEST A, *Bothius*. est copia BLZ. est Copia CD complectere B. complectere *ceteri cum A* 371. LUBENS A. Libens BL. libens CDZ KEIA # KOCEST A. ad hoc est (c D) BD. adhocest C. At hoc est LZ. ah hoc est mel *Camerarius* MELLE A cum LZ. me illi BCD dulciduleius C 372. iuppiter BCD cum A. iupiter L præstant D. præstant BCL meę BD. mee L 373. Dane suauium? *Camerarius*. Dant suauium (suauiu BC) BCD. da nunc suauium LZ. DASAUUM A. dane *imperaticum voluit Dousa cum Lambino (cf. Asin. v. 671): at vide Schultziū 'de obsoletis coniugat. Plaut. formis' (ed. Konitziae a. 1864) p. 5 et Ritschelium Opusc. phil. IV p. 134 ueldecem C EMISTOC A, Brixius 'emend. in Pl. Capt.' (ed. Lign. a. 1862) p. 21. utc mistoc B. ut em istoc C. utem istoc DL. utinam istoc Z. haud istoc *Cumerarius* ES A, *Camerarius*. eē BD. esse CL. essem Z *Personus primus recte Acidalius p. 540 sq. distribuit, cum antea immo uel decem Phronesio darent, cetera Diniarcho continuarent* 374. policere L QUAMABSTEPOSCOU (supra scripta fortasse T ad AU) A. quam ego a te *ceteri* (ate C). tu quam ego a te *Camerarius*. de quamde post *Bothium perperam cogitavit Bergkius l. s. s. p. 134. uerbu facit de hoc versu Niemeyerus l. s. s. p. 10—13* 375. utinam CD a principio rei S. ITEMAPRINCIPIOREI A. aprincipio (sic BCD) rei item (reiitē B. Rei item C. Rei itē D) *ceteri* repersissés meae *Spengelius in adn. PEPERCISSESMEAE A. parsissi meę B. parsis (par sis D) simeę CD. parsissem meae (mee L) LZ: cf. Seyffertus 'Stud. Plaut.' p. 25 et Niemeyerus l. s. s. p. 52**

Vt nūc repercis sáuiis.

PIRONESIVM

Si quíd tibi

25

Compéndi facere póssim, factum edepól uelim.

DINIARCHVS

Iam laúta's?

PIRONESIVM

Iam pol míhi quidem atque oculís meis.

Num tíbi sordere uídeor?

DINIARCHVS

Non pol míhi quidem.

Verúm tempestas, uíta mea, quondám fuit,

380

Quom inté nos sordebámus alter álteri.

30

Sed quód ego facinus aúdiui adueniéns tuom?

* * * * *

376. ut *CD* REPERCIS *A*. reparcis *BDZ*. re parcis *CL*. reparco *Bothius* SAUIIS *A* cum *Z*. sauis *BCD*. suauis *L* siquid *BCD*

377. Compendi *B*. COMPENDI *A* cum *DLZ*. Com pendí *C*

FACTUM *A*, *Camerarius*. factam *BCDZ*. faciam *L* 378. IAM-LAUTAES *A*. Iam iauiaisse *B*. iamiauiasse *C*. iam iani (iam *L*) aisse *DL*. iam auertisse *Z*. iam lauisti *Camerarius* iam (iam *CD*) pol míhi *BCDLZ*. LAUTA MIKI *A* (LAUTA *inter pers. spatia*) quidē *CD*. ADQ. *A* oculis *D* 379. num *CD* SORBERE

A Non *CD* pol *om. Z* 380. uerum *CD* uita mea

quondam *S*. QUONDAMDUMIUIXI *A*. memini quondā ceteri. memini enim quondam *Camerarius*. (memini enim) quondam *Bothius*. (meministi?) quondam *Bergkii*. memini quom dudam *Fleckeisenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 711*. commemori quondam *Niemeyerus l. s. s. p. 20*. commemori dudum *Iul. Lange 'de sentent. temp. ap. prisc. script. Lat. synt.' (ed. Vratisl. a. 1878) p. 14 sq.* dum uixi miror non modo *Spengelio* uerum etiam *Kiesslingio* atque *Langeno l. s. s. p. 40 placere potuisse, qui tamen dudum recte reiecit. neutra scriptura cum satisfaciat neque altera ex altera derivari possit, iam utramque pro pravo aut interpretamento aut supplemento habeo: neque ab omni probabilitate abhorret uita mea, siquidem pro ablativo habitum sit, per dum uixi, memini explicatum esse: quod tamen exempli gratia a. me repositum esse non est quod moneam* 381. CUM *A*. Cum *CD*.

Cū *B* int nos *CD* SORBERAMUS (quarta littera aut *D* aut *B* fuit) *A*. sorderemus ceteri: cf. *Luebbertus in 'Stud. gramm.' II p. 89* alter alteri *Gruterus (cf. Fleckeisenus l. s.)*. ALTERDEALTERO *A*. alteri ceteri. unus alteri *Camerarius* 382. SEDQUOD

A, ut inter veteres *Gulielmius p. 453* atque *Acidalius p. 541 ceteroqui valde hos versus perturbantes*. Sed quid *B*. sedquid *C*. sed quid *DL*

ADUDIUI *A*, ubi punctum *al. man. additum videtur* Adueniens *CD* tuum libri cum *A*

Quid tu híc me absente nóui negoti gésseris. 32

PHRONESIVM

Quid id ést?

DINIARCHVS

Primumdum quóm tu's aucta líberis, 384

Quomqué bene prouenísti salua, gaúdeo. 33

PHRONESIVM

Concédite hinc uos íntro atque operite óstium. — 386

Tu mínc superstes sólus sermoní meo's,
Tibi méa consilia súmma semper crédidi. 34

Equidém neque peperí púerum neque praegnás fui, 35

Verum ádsimulasse me ésse praegnatem haúd nego. 390

383. Quid S. Quod (quod CD) libri cum A. Nimis enim patienter omnes tolerarunt verba sic coniuncta: quod... facinus, quod... noui negoti gesseris; quae cum defenli nullo modo possint, et Quid reseribendum esse dixi et lacunam stutuendam talis fere versus:

PHR. Quid ais? DIN. Astaphium ancilla modo dixit mihi,
Quid cet.

tu hic (hinc Bothius) me absente Lambinus: TUMEKICABSENTE A.
tu hic (tuhic C) absente me ceteri. cf. Bombe 'de ablat. absol. ap.
antiquiss. Rom. script. usu' (ed. Gryphisw. a. 1877) p. 32. an fuit tu
hoc absente, ut me interpretamentum sit pronominis? NEGOTI A.

negocii LZ. negotiis BUD (menouinegotiis C) gesseras Bothius
olim quod tu — gesseras, quomque — gaudeo coniungens 384. Hunc
versum uni A debemus, quem quod una cum insequenti damnauit Dziatzko
in Mus. Rhen. t. XXIX (a. 1874) p. 55 adn., vindicavi in 'Anal.
Plaut.' p. 8 sq. CUMTUES A. Ceterum Mai lectionem Primum

cum tuis es sic ut Ritschelius Opusc. phil. t. II p. 175 cum Stude-
mundo Loewioque legit correxerat Goellerus, aliter Bothius 385.

CUMQ. A. Cūq; B. Cūq? CDZ. Cunque L PROUENISTI A,
Camerarius. prouenisti BL. puenisti CD. pruenisti Z

sane LZ GRATULOR A ex v. 517. gaude D¹ (o add. D²).
cf. Fleckeisenus in ann. phil. t. CIII (a. 1871) p. 810 et 'Anal. Plaut.'

l. s. s. saluagaudeo C 386. 387 item unus A scriavit 386.
ADQ. A OPERIT A 387. MEOES A 388. tibi D tibimea C

summa semper L. sūmas semp B. summas Semper CDZ. SEM-

PERSUMMA A CREDIDI A cum LZ. crebri BC. crebi D², ut vid.,
ex creui. credui Kochius in ann. phil. t. CV (a. 1872) p. 366

389. equidem CD NEQ. A. nec ceteri perperi B NEQ-PRAE-
GNAS A. nā pregnā B. nec pregnant C. nec pregnāus D³ (nec
pregna, vix pregnā, ut vid., D¹) LZ Fui CD 390. uerum CD

ADSIMULASSEMEESSE A. adsimulaui (assimulaui L) meis se (me
esse LZ) ceteri PRAEGNATEM A. pregnatē B. pregnantem CDLZ

DINIARCHVS

Quemprópter, ó mea uíta?

PHRONESIUM

Propter mílitem

Babylóniensem, quí quasi uxorém sibi

Me habébat anno, dum híc fuit.

DINIARCHVS

Ego sénseram! —

Sed quíd istuc? quoi rei te ádsimulare rétulit? 40

PHRONESIUM

Vt ésset aliqui láqueus et redimículum, 395

Reuórsionem ut ád me faceret dénuo.

Nunc húc remisit núper ad me epístulam:

Sese éxperturum quánti sese pénderem;

Si quód peperissem id nóñ necarem, at tóllerem, 45

(sepregnantem D) KAUDNEGO A, *Gruterus*. haud ego BCD. om. LZ. haud eram *Angelius*, alii 391. Quempropter *Buggius in ann. phil. t. CVII (a. 1873) p. 409*. Que propter B. Que propter CDZ. Quapropter L o mea uíta B. meam uítã C. meã uítã D. mea uíta LZ 392. Babiloniensẽ B. babiloniensem CD. babilioniensem L Qui CD sibi: cf. *Mahlerus de pron. pers. ap. Pl. colloc. (ed. Cussal. a. 1876) p. 45* 393. me CD Babebat L anno dum *Lipsius Ant. lect. I, 3 (cf. Dombartus in Philol. t. XXVIII p. 735, Bergkius l. s. p. 60)*. anno um dũ BD¹. annum dum C. anno uuo dum D² LZ. annum dum *Camerarius ego B. Ego CD 394. sed CD istuc B. istic CD LZ cui rei te L. cui reitẽ B. cuireitẽ D. cuirei itẽ CZ. cui rei id te Dousa assimilare L 395. aliquis (aliqui Bothius) laqueus Camerarius. aliqui si aqueust B. aliqui si aque usq' è D. aliqui siaque usq' est CZ. aliquis utque usque est L laqueusque Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 28, quod cum per se ferri possit, dissuadet sincerior cod. B memoria reticulum Lambinus. retinaculum Bothius. cf. *Turnebus Adv. XXIV, 17* 396. Reuersionẽ B. reuersionem ceteri Vt CD adme C 397. nunc CD praemisit *Muellerus l. s. s. p. 518 adn.: at cf. v. 848* adme C epístulã B. Epístulam CD 398. Se se B. sese CD. an se esse? penderem LZ. perderem C. pderem BD 399. Si qđ BD (cf. *Kießlingius cens. p. 631*). Siquid CLZ peperissem id non necarem at tollerem S. peperissem ide carẽ ac tollerem B. peperisse mi (peperissemi D) decarem attollerem CD. peperissem attollerem L. peperissem educarem tollerem Z. peperissem id educarem ac tollerem *Camerarius, quod tam diu tolerans criticos miror. non necarem confirmatur v. 202. Ceterum nescio an Plautus scripsit ast tollerem: cf. quae doctissime exposuit Iordanius 'krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.' (ed. Berol. a. 1879) p. 290 sqq., quamquam de exemplis Plantinis dubitatur**

Bona sua med habiturum omnia.

DINIARCHVS

Auscultó lubens.

400

Quid denique agitis?

PHRONESIVM

Máter ancillás iubet,

Quoniam iam decumus mensis aduentat prope,

Aliam aliorum ire, praemandare et quaerere

Puerum aut puellam qui supponatur mihi.

50

Quid multa uerba faciam? tonstricem Suram

405

Nouistin nostram, quae mergi aciem in sese habet?

400. Bona sua me (med *Buechelerus in ann. phil. t. CV [1872] p. 571*) habiturum omnia *Camerarius*. Bona summe habiturum omnia eē *B.* bonasumme Habiturū omnia esse *C.* bona summe Habiturum omnia eē *D.* bona sua me habiturum omnia esse *LZ. transpositiones temptarunt Bothius, Muellerus l. s. s. p. 302 (cf. 518), alii: Gepperti Spengelii Muelleri insecitiam—habituram corrigentium Buechelerus l. s. s. itemque Hertzius castigavit in 'Vind. Gell. alt.' p. 13 adn. 24 lubens L. libens ceteri* 401. quid *D* quiddeniq; *C* Mater *CD.* mather *B* 402. Quoniam *B.* quoniam *D.* quā *C* iam *CLZ.* iā *D.* non *B.* nunc *Bothius.* mihi *Buechelerus* decimus libri Prope *CD* 403. Aliam aliorum *LZ.* Alia maiorsū *B.* alia maior sum *C.* alia maiorsum *D* ire *D* premandare *D.* pre mandare *B.* premandare *CL.* peruenari *Gulielmii,* perconctari *Acidalius* iecit errorem mox intellegens uterque querere libri 404. aut supra versum *B* qui supponatur *Acidalius.* qui supponantur *LZ.* qui so upponantur *B.* quis opponantur *CD* (*C* cum interstitio) 405. Quid *LZ.* qui *D* (*d* add. *D*²). qui *C.* Qui *B* Verba *CD* facimus *Camerarius* tronstricē surā *B.* tonstricem (*o ex i*) surā *D.* tonstricem surā cum spatio *C.* tonstricem syram *LZ* 406. Nouistin *Spengelius,* eum iam *Bothius* interrogationem agnovisset. Nouisti *LZ.* Noui si *B.* noui si *D.* nouisi (nouisinostram) *C* nram *B* quae mergi aciem in sese habet *S* (vel mergae coll. *Festo Pauli p. 124, 1 M.; cf. etiam 'feles uirginaria'*). quem (quē *D.* que *L.* quē *Z*) erga (*Erga CD*) aedem (aedē *B.* edem *D*) sese habet (sesehabet *C*) libri. quae modo erga cum *Camerarius* inuixerit, aedem hanc habet *Lambinus,* aedis habet *Lipsius* scripsit, quem secuti nostras *Dousa,* med (pro modo) *Handius Turs. II p. 438,* nostram nostras (om. modo) *Spengelius* voluit. Quae erga aedem † sese (*Spes?*) habet? *Diniareho Bergkii* tribuit *l. s. s. p. 135. Neque erga hac notione usurpari neque serram aedem habere quamvis recte Muellerus l. s. s. p. 525* monuerit, *Spengelianam* scripturam per se satis violentam post *Brixium Kiesslingiumque* laudavit ac defendere studuit *Ottius in ann. phil. t. CIX (a. 1874) p. 854 sq.* quae me erga animatast bene *Fleckeisenus* temptavit in *ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 616 sq.* quae

DINIARCHVS

Noui.

PHRONESIUM

Haéc, ut operast, círcuit per fámilias,
Puerúm uestigat, clánculum ad me détulit:
Datúm sibi esse díxit.

DINIARCHVS

O mercís malas!

55

Eum núnc non illa péperit quae peperít prior,
Sed tú posterior.

410

PHRONESIUM

Órdine omnem rém tenes.

Nunc út praemisit núnctium milés mihi,
Non múlto post hic áderit.

DINIARCHVS

Nunc tu te ínterim

Quasi pró puerpera híc procuras!

PHRONESIUM

Quíppini,

60

mercede sese alit *mira et sententia et locutione Buggius ibid. t. CVII (a. 1873) p. 409 nec melius Kochius ibid. p. 420 quam era (!) fidam erga se habet. quae med erga bene se habet Bombius l. s. s. p. 44 (sent. controu.)* 407. Noui hec *BL.* nouihaec *C.* noui hec *D* ut operast *S.* ut opera *BCDL.* una opera *Z.* dat operam *Geppertus, in quo refellendo longus est Bocckelius l. s. s. p. 21 sqq.* data opera *Kochius l. s. s.* ad operam *Buggius l. s. s.* uinopera *Bergkii l. s. s.* círcū it *BD.* círcum it *C.* círcumit *Z* Per *CD* 408. puerū *CD* clanculū *B* cum *D*². clanculit *D*¹*C* adme *CD* 409. omercis *B.* mercis *ceteri* malas *Seuffertus in 'Stud. Plaut.'* p. 31. male libri (male-*C.*) malae cum *Angelio plerique.* mala *Rit-schelii Opusc. phil. t. II p. 654 (at cf. ibid. p. 777)* *Personas recte distinxit Acidalius p. 541, Phronesio cum mercis malae Z, Camerarius versum insequentem tribuerit* 410. Eumnunc *C* que *C.* que *B* quae peperit *om. L* prior *Z.* patior *BCDL* 411. sed *D* sedtuposterior *C* tu *om. Z* Ordine *CD,* quam rocem cum omiserit *Camerarius, Lipsius et Gulielmius recuperarunt* tenis *B* 412. nunc *CD* p̄misit *C.* p̄misit *D.* pre misit *BL.* an remisit? *cf. ad v. 397* nuncium *D* milles *BCD* 413. hic *Camerarius.* hec *BL.* hec *CD.* haec *Z* aderet *D*¹, corr. *D*³ num *Bo-thius* tute *BCD* 414. quasi *CD* pro *om. LZ* puerpera *LZ.* puera *BCD* Hic *CD* procurast *BCD,* corr. *Camerarius.* procura *LZ* quipini *D.* quippin *L*

Vbi sine labore res geri pulchre potest? 415
 Ad suum quemque hominem quaestum esse aequomst callidum.

DINIARCHVS

Quid me futurumst, quando miles uenerit?
 Relictusne abs te uiuam?

PHRONESIUM

Vbi illud quod uolo
 Habebō ab illo, facile inuenio quō modo 65
 Discordiam et diuortium inter nos parem. 420
 Postid ego tecum, mea uoluptas, usque ero
 Adsiduō.

DINIARCHVS

Immo hercle uero ad cubuo mauelim.

PHRONESIUM

Quinice! — hodie sacrificare pro puero uolo,

415. ubi *CD* labore *B* pulchre *LZ*. pulchri *B*. pulchri *CD*
 potest? *Acidalius p. 551*, ante quem post *Quippini? coniungebant ubi*
 . . . potest, ad . . . callidum 416. *Hunc versum deleuit Spengelius as-*
sentiente Kiesslingio Bergkioque, ut ex Asin. v. 186 desumptum: quem
tamen illic ferri non posse, hoc loco melius quadrare apte exposuit
Boeckelius l. s. s. p. 30 sq. Adsū *BD*. Adsum *CZ*. Ad suum *L*
 quēq; *BD*. quemq; *C*. quenque *L* hominem quaestum esse ae-
 quomst *S coll. Asin. l. s. s.* aequum (equum *D*. aequū *C*. equū *B*) est
 (ē *D*) questum (questum *D*) esse libri. aequomst esse quaestum *Acidalius*
collocatione uerborum intolerabili Ad quaestum quemque suum ae-
 quomst esse *c. Guyetus*. Ad qu. qu. callidum esse aequom est suum *Bothius*
 callidum cum spatio *C* 417. quid me *D*. quidme *C* futurum
 est *B*. Futurum (futurum *LZ*) est ceteri 418. Relictus ne abste *B*.
 relictus neabste *C*. relictus ne abste *DLZ* uiuā *BD* Vbi
CD. Immo ubi *Buggius l. s. s. p. 409. an Cubi?* 419. habebō
CD inuenio *B*. inueniam ceteri quo modo *BZ*. quomodo *CDL*
 420. Diuortium et discordia (discordiam *LZ*) libri, quae traieci
 parē *CD* 421. Post ida ego *B*. postid ego *C*. post id ego *DLZ*.
 Postidea ego *Camerarius*. Postidea *Guyetus* tecum *Bothius*. totū
 tecum (tecu *BD*) *BCDZ*. tota tecum *L* mea uoluptas *LZ*. mea
 uoluntas *B*. Mea uoluntas *C*. Me auoluntas *D* ero *DZ*. aro *BC*
 422. Adsiduō *B*. assiduō ceteri immo hercle *C* accubuo Mauelim
CDZ. accubu oma uelim *B* (ubi oma *ex orna factum esse Loewius,*
contrarium Hinckius testatur). Accubio mauelim *L*, quod mirere item
coniecisse Lachmannum in Lucr. V, 679 p. 307 423. Quinice (*i. e.*
Cynice: cf. Loewius Prodr. p. 376) *S coll. Stichi v. 699 et Persae v.*
123. Quin his *B*. quinhis *C*. quin his *D*. quin dis *LZ*, unde sa-

Quintó die quod fieri oportet.

DINIARCHVS

Cénseo.

70

PHRONESIVM

Non áudes aliquid, mi ánime, dare munúsculi?

425

DINIARCHVS

Lucri hércle uideor fácere mi, uoluptás mea,

Vbi quíppiam me póscis.

PHRONESIVM

At ego ubi ábstuli.

DINIARCHVS

Iam fáxo hic aderit: séruolum huc mittám meum.

PHRONESIVM

Sic fácito: quiduis iúuerit.

DINIARCHVS

Boni cónsulas.

75

crucificare hodie *transposuit Camerarius*. Dis *Spengelius*. Quinni? *Seyffer-*
tus in 'Stud. Plaut.' p. 29 sacrificare *BCDZ*. sacrificare *L*
 propuero *C* Post uolo in *B* ut uorus uersus repetuntur Adsido immo
 hercle nero, in *CD* adsido Immo hercle (Immohercle *C*) uero, in *L*
 Immo hercle nero, in *Z* adscititio. Ph. Imo hercle uero 424. quinto
CD quo *Bothius* fieri *LZ*. fieri *BCD* (quod fieri *C*) oportet
Z. optet *BCDL* icenseo *B* 425. aliquid *BZ*. aliquid *CD*.
 mihi aliquid *L* mi anime dare *S*. mihi dare *BD*,
 quod defendit *Wagnerus in Mus. Rhen. t. XXII (a. 1865) p. 424*.
 dare *L*. dare mihi *Camerarius: sed aegre caremus in tali sententia ali-*
qua blanditia munusculi *Brixius epist. p. 10*. munusculum *B*. mu-
 nus ciuiliu *CDLZ*. munusculum *Camerarius*. munus cimelium (*om.*
 mihi) *Palmerius Spicil. p. 715 ex Alciati ut putat coniectura* 426.
Kiesslingius cens. p. 631. Lucrum *B cum LZ*. lucrū *CD*
 Videor *CD* facere *L*. facerē *BCD*. facerem *Z* mihi libri uo-
 luptas *LZ*. uoluntas *BCD* mea *L*. meheia *B*. meheia *CDZ*
 427. ubi *CD* poscis *Camerarius*. posces *B*. Posces *CDLZ*. Poscas
Angeliu abstulit *L*. abstulit *CDZ*: astulit *B* 428. iam *D*
 iam faxohic *C* hio *B*, ut uidetur Mittam *CD* 429. sic *CD*. Sit
B quiduis iuerit *S*. quicquid ait uerit *BCD*. quicquid autem
 id erit *L*. quicquid autem erit *Z*. Quicquid attulerit *Brixius epist.*
p. 11 cum Kiesslingio cens. p. 632 et Hauptio Opusc. t. III p. 433
 (Quicquid adferet praetulerit *Brugmanus l. s. s. p. 51 sq.*), Quicquid
 uenerit *Maehlyus l. s. s. p. 119*, Tu quicquid erit *Boeckelius l. s. s.*
p. 16, qui omnes cum boni consulas uerba coniunxerunt. Pessimam
Spengelii scripturam etiam Muellerus reiecit l. s. s. p. 159 boni con-
 sulas *Z*. bona consulas *BCD*. bene consulas *L*

PHRONESIVM

Ecástor munus té curaturúm scio, 430
Vt, quoíus me non paeníteat mittatúr mihi.

DINIARCHVS

Num quíppiam aliud mé uis?

PHRONESIVM

Vt, quando ótium.

Tibi sít, ad me reuísas: nunc ualeás.

DINIARCHVS

Vale. —

Pro di ínmortalis! nón amantis múlieris, 80
Sed únanimantis, sólíde fidentís fuit 435
Offícium facere quód modo haec fecít mihi:
Suppósitionem púeri quae mihi crédídit,

431. ut *CD*, quod ante mittas transposuit *Bothius* cuius *BCD*. eius *L* menon *C* peniteat *BCL*. penite at *D*. de poenitet *Spengelius* cogitavit: at cf. *Muellerus* 'Nachtr.' p. 141 adn. mittatur *Buechelerus* in *ann. phil. t. CV* (a. 1872) p. 571. mitta *B*. Mitte *CDLZ*. mittas *Camerarius* 432. num *C*. nū *D* quirpíam *B*. quid nunc *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 463 coll. *Mil. glor. v.* 575 aliud me uis *Geppertus*. meuis aliū *B*. me uis (meuis *C*) alium *CD*. me uis aliud *LZ*. uis aliud et uis me aliud *Bothius* otíhūm *B*. ocíum *L*
433. Tibisit *C* adme *C*. me *LZ* reuísas, nunc *Buggius* in 'Opusc. phil. ad *Madv. missis*' (ed. a. 1876) p. 187 sq. coll. *Cas. II, 2, 39* sq. reuísast *BCD*. reuísas *LZ*. reuísas tu *Camerarius*. interuísas *Dousa*. reuísas tum et reuísas. *Dix*. Fac *Bothius*. reuísas et *Geppertus*, ut 'quando otíum sit' valere iubeat *Diniarchum* 434. Pro di *B*. prodii *C*. pro dii *DL*. proh *Di Z* ímmortalis *B*. ímmortales *ceteri* Amantis *CD* 435. sed *D* sedsoctie *C* unánimantis, solíde *S*. soctie (soctie *Z*. soctie *L*) unánimantis libri: sed soctie ex solíe corr. *B*. soctiae ima animantis *Camerarius*. unánimantis soctiae vel soctiennae un. *Goellerus*. soctiae unánimae et mentis *Bothius*. soctienni un. *Kieslingius* cens. p. 632, *Ussingius* ad *Aul. v.* 651: at vero qui soctiennus credet 'quod sorori non credit soror, suppositionem pueri'? sed verum est non magis soctiam quadrare (alioqui soctias un. sufficeret): quare cod. *B* vestigium secutus restitui quod ad unánimantis (scil. mulieris) melius adplicaretur solíde fidentis. cogitari etiam de soli et uni animantis fidentisfuit *B* 436. quomodo *C* hęc *CD*. hęc *BL* fecit *L*. ficit *B*. facit *CDZ* 437. suppositiōnē *CD* puerim *B* Que (Quam *Z*) mihi credidit *LZ*, quem híc redidit *B*. Quem (Quē *D*) hinc redidit *CD*

Germánae quod soróri non credít soror.

Osténdit sese iám mihi medúllitus, 85

Sensi ínfidelem núnquam, dum uiuát, fore. 440

Egone íllam ut non amem? égone illi ut non béne
uelim?

[Me pótius non amábo quam huic desít amor.]

Egone út non munus mítam? iam ibo ex hóc loco,

Iubébo ad istam quínque deferrí minas, 90

Praetérea una obsonári duntaxát mina. 445

Multo ílli potius béne sit quae bene uólt mihi,

439 sq. *Nonius p. 139, 11 M.*: (Medullitus a medullis . . .) Plautus Truculento 'ostendisse . . . fore'

438. Germane *B.* germane *CDL* soróri *B* noncredit *C* 439. Ostendisse sciam mihi *Nonius*, unde correxit *versum Lambinus*. Ostendit mihi iam sese (iamsese *C*) *libri*. an fuit Ostendit mihi iam sampse se? 440. Sensi *S*. Se mihi *BL*. semihi *CD*. se *Z. om. Nonius*. Scio mi *Buechelerus l. s. s.* nūquã *B.* numquam *CD*. nunquam *LZ* dum uiuat *LZ*: *vide sis Bombium l. s. s. p. 39.* dum uiuam *Nonius*. ne uiuat *B.* Neuiuat *C.* Ne uiuat *D.* se uiua *Camerarius*. si uiuat *Bothius* Numquam infidelem dum uiuam credam fore *Guyetus* 441. ego ne *C* egone illud *D* illi ut *Camerarius*. illud *BCDZ*. illi *L* ñ *BCD* 442. *Versum inclusi non modo ob nimiam cum versibus 446 sq. similitudinem, sed etiam quia tres quaestiones* egone . . amem, egone . . . uelim, egone . . mittam *molestissime eo divelluntur* Mepotius *D* nonamabo *C* de sit *C* 443. Egone ut *S*. Ego (ego *CD*) isti *libri*. Ego isti ut *Kicsslingius cens. p. 632, etiam de nunc pro non cogitans* iam ibo *S*. iammo *B.* iam modo *ceteri*. iam domo *Gulielmus Verisim. p. 289.* immo *Muellerus l. s. s. p. 312. 525* (mittam munus *traiciens*) ex hoc lo co *C.* eloco *Gulielmus. de iam ilico Muellerus cogitavit. aut hoc aut ego ilico aut extempulo Boeckelius l. s. s. p. 17 sq. voluit: sed iam . . . ex hoc loco firmatur Asin. v. 139, modo ibo pro mo (iuo) reposueris* 444. iubebo *CD* deferri *Studemundus. perferri libri* (Perferri *CD*) Perferriminas *C* 445. Praeterea una *S* cum *Bergkio l. s. s. p. 77 sq., qui una post obsonari inseruit.* Praeterea *BLZ.* preter ea *C.* p̄trea *D.* Praeterea ei *Kicsslingius l. s. s.* Praeteread *Ritschelus in Opusc. phil. III p. 127. Cf. Fleckeisenus in ann. phil. t. CIII (a. 1871) p. 461 adn.* opsonari hic *Bothius* dum taxat (*dūtataxat C. dū taxat D*) at mina *BCD.* duntaxat (*duntaxat L*) hac mina *LZ.* duntaxat ad minam *Camerarius* Pr. obsonium obsonari una mina *Spengelius* 446. sit quae *Spengelius.* eritq; *B.* erit q; *C.* eritq; *D.* erit quae (que *L*) *LZ* bene erit bene quae *Camerarius* uult *libri*

Quam mīhi qui mihimet ómnia faciό mala.

447. Quam mihi qui mihimet omnia *Fleckeisenus l. s. s. cum Muelero 'Nachtr.' p. 146.* Quam (quam *CD*) mihimet (mihi *m& B*) omnia (Omnia *CD*) qui (*sic B et e corr. C. que DZ. que L*) mihi libri omnia . . . facio mala *Camerarius (male Geppertus).* omnia . . . factio mala libri. factio mala omnia *Kochius in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 66.* omnia adfecto mala *Fleckeisenus l. s. s.: at cf. Lange-nus l. s. s. p. 165 et Brixius ad Mil. glor. v. 27.* Quam mihimet qui mala ipse mihi facio omnia *Guyetus*

ACTVS II

PHRONESIVM

Puero ísti date mámmam.

Vt míserae matrís sollicitaéque ex animó sunt,

Vt se úrunt cruciántque!

450

Edepol commentúm male: quomque eám rem in corde ágito,

Nimió minus perhibémur

Malaé quam sumus ingénio.

4

*Act. II Sc. 5. PRONESIVM MERETRIX · B. PHRO NESIVM · MERETRIX C. versus vacuum reliquit D atque in versu 447 PHRO NESIV̄ MERET̄ add. D³. Phronesium meretrix L. Versus 448—464 pro suppositis habet Weisius: rectius n̄ fallor in 'Anal. Plaut.' p. 35 adn. 69 de versibus 465—475 suspicionem movi, qui locus plenus est dittographiis Versus 448—451 ne cum Studemundo in Act. gymn. Berol. t. XVIII (a. 1864) p. 540 sq. pro duobus tetrametris anapaesticis habeam neve cum Brixio in Fleckeis. ann. t. XCI (a. 1865) p. 62 mixtos cum baccheis iambo statuam nere cum Spengelio baccheis trochaicum octonarium cum dimetro trochaico catalectico interponam neve ionicis Maehlyanis Plautum vitium, vel hoc impedit, quod omnis cum Camerario crucianturque adnectentes verbis Vt . . . sunt structuram plane contortam atque intolerabilem effecerunt, quo mendo sublato bacchiacos continuari 448. vero cum spat. init. D amam mā B 449. ut misere D. ut misere BL. ut misere C matris C. matres ceteri sollicitęque D. solliciteque BC. sollicitaeque Z. solliciteque L Ex animo sunt Z. Ex animos uni BD. Exanimos uni C. exanimos L 450. Vt se urunt *alibi exempli causa* cruciant que (quae B. que D) BCD. cruciant L. crucianturque *Camerarius* 451. edepol *libri* commentū B. commentum CLZ. cōmentum D male commentum *Brixius* Cūq; B. Cumq; CD. cunque I eamrem in corde C agit onimio BCD 452 sq. *Dimetros iambicos catalecticos Studemundus agnovit: tetrum. bacchiacum Spengelius olim in 'T. Macc. Plaut.'* p. 170, quem genio pro ingenio scripto probabiliorem reddere possis 453. Male BCD. malo LZ*

Id ego prime de me domo docta dico:

Quantast cura in animo, quantum corde capio 455

Dolorem, dolus ne occidat morte pueri! 6

Mater dicta quod sum, eo magis studeo uitae:

Quae nunc ausa sum tantam frudem adgredi;

Lucri causa auare probrum sum exsecuta,

Alienos dolores mihi supposui. 460

Necullam rem oportet dolose adgredi,

Nisi astu docte adcurateque exsequare. 10

454. *Nescio an huc faciat testimonium Charisii p. 211, 7 K. obscuratum ab editoribus, ubi cum extet 'Prime' Plautus in Acontizomeno 'Acontizomenus fabula est prime proba' corrigitur Naeuius in Acontizomeno; sed multo probabilius scribemus Plautus in < item Naeuius in > Acontizomeno, ut post Plautus in intercideret potuerit Truculento 'ego prime de me domo docta dico': nam Mil. glor. v. 794 rectius adprime Brixius cum Scaligero, quam prime Ritschelius cum Salmasio restituit*

454. Id ego Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 29. ego libri prime Seyffertus, quod ex Charisio stabilivi. prima (1^a B¹) libri. primum Bothius. pro matre (!) Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII p. 410. pridem Fleckeisenus. Cf. Muellerus p. 34. 195 sq. deme BCD domo Goellerus. modo libri. domei (om. de me) Palmerius Spicil. p. 717 docta Palmerius. dicta libri dico Spengelius. dicito BCD. dictito LZ dictadicto C 455. Quanta est (e B) BDL. Quantaest C inanimo CD 456. dolorem Dolus CD 457. Mater B. mater C. mat D eo magistudeo B. eomagis Studeo CD. ego magis studeo L nite CD. uite BL V. 458 sqq. improbabiliter constituit Seyffertus 'de bacch. vers.' p. 33. 26 458. Que B. que D. que CL nunc Muellerus l. s. s. p. 749 adn. inter alia conamina. huc BD (lineolam in R. Camerarius ut videtur suprascriptit). hunc L. hoc Z. om. C ausasum C tantam frudem S. tantundem dolu BDZ. tantum dem dolum C. tantum dolum L. tantum clam dolum Camerarius. varie transposuerunt mutaruntque Bothius Geppertus Spengelius (de me corrigens) Muellerus Christius, qui 'Metr. Bemerk.' p. 79 malum versum elaboravit adgredi Camerarius (quod in ipso B correxisse videtur). adgrediar B¹ CDZ. aggredi L 459. Lucri CD. lucri B auare Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 29. auara libri (Auara B) eum probe (et v. 458 quem) Muellerus l. s. s. ex secuta BD. exsecuta CLZ 460. alienos BCD Mibi CD. mih B suppositui B. suppositui ceteri 461. Necullam S. Nullam B. nullam CDL. Sed (!) Geppertus, Nam Spengelius praemisit, qui praeterea de rem te cogitat aggredi L 462. nisi BCD. nisi si Bothius astu docte S. astute BL. Astute C. Astute DZ. astute eam Geppertus accurateq; B. accurateq; CL. accurateq; DZ. accurateque usque Muellerus l. s. s. p. 622 exsequare Z. exequare L. exsequere B. exsequere CD cum spatio uterque An: astute docte adcurate exs.?

Vosmēt iam uidētis me ut ōrnata incēdo:

Puérperio egō nunc med ēsse aegram adsímulo.

(Mále quod mulier fácere incepit, nísi id efcicere pér-
petrat, 465

Íd illi morbost, íd illi seniost, éa illi misera míseriast.

Béne si facere incépit, eampse nímis cito odium pércipit.

[Nímis quam paucae súnť defessae, mále quae facere occé-
perunt.] 15

[Nímis quam paucae efcíiunt, si quíd fácere oceperúnt
bene.]

[Múlieri nimió male facere mélius opus est quám bene.] 470

463. Vos m& B. uos m& C. uosmet D uidetis me *Muellerus*
l. s. s. p. 52 cum *Fleckeiseno* in *ann. phil. t. CV (a. 1872) p. 367 adn.*
uidetis libri. uidetis ego *Bothius* ex proximo versu pronomen adsci-
scens Incedo D. Incedo C ut — incedo eum versu 464

coniunxit *Studemundus* l. s. s. (minus felieiter etiam numeros constituens)
asscientie *Beckero* in 'Stud.' v. I p. 246 464. puer perio BC. puer-
perio D, quam vocem primus *Acidalius* p. 542 ab incedo dicellit

Ego B. ego CD med *Bothius*. me libri essē B. essem C. esse D
(erasa m ut vid.) cum LZ egrā D (e ex e D³). egrā B. egratia C. egram
L. aegrotam *Muellerus* l. s. s. p. 34. 250. 731 cum *Brixio* l. s. s. ae-
gram me esse *Spengelius* 465—475. vide supra ad v. 448 sqq.

465. mulier incoepit (om. facere) Z nisi id *Camerarius*. nisi libri.
nisi si *Bothius* efcicere libri properat L 466. morbost *Spen-*
gelius cum *Muellero* l. s. s. p. 569. morbo libri senio est CDLZ.
senio B misera *Kochius* in *Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 366.*
misere BCL. misere D. miserae Z miseriast BCDZ. miseria est

L 467. Bene si B. si Bene CDZ. Bene L incoepit Z eampse
nimis cito S. eius enī scito B. eius enim (enī CD) cito ceteri.
eius eam cito *Camerarius*. eius eam nimis cito *Muellerus* l. s. s. eius
rei nimis cito *Spengelius* 468. Hunc versum B omittit, unde

pro spurio habet *Kiesslingius* cens. p. 632 assentientibus *Fleckeiseno* l.
s. s. et *Boeckelio* l. s. s. p. 29: sed minus etiam eleganter versus 469
adiungitur neque versus 470 coit cum antecedentibus: licet *Spengelius*
cum aliis 'Plautinam' habeat copiam ineqyruam, quae sane codicum
est *Plautinorum* 468. Nimis quam *Camerarius*. Nimis que CD.

nimisque LZ pauce DZ. pauce CL defesse LZ. defece^{sse} D
(corr. D²) maleque (maleq? CD) libri oceperunt L. oceperent
CDZ 469. Nimis quam *Guyetus*. Nimis que B. Nimis que CDZ.

nimisque L pauce DZ. pauce BCL efficiunt libri siquid
libri facere oceperunt bene *Bothius*. oceperē bene facere B. oc-
ceperint benefacere (bene facere C) ceteri 470. mulierio. Nimsique
L male facere BCD melius opus est *Scaliger*, *Bothius* (etiam
Gruterus commemorat scripturam). melius onus ē B. melius est onus

CD. leuius est onus LZ. molliust onus *Bentleius* quambene C

Égo quod mala sum, mátris opera mála sum et meapte
málitia:

Quaé me grauidam esse ádsimulaui míliti Babylónio.

[Eám nunc malitiam ádeuratam míles inueniát uolo.] 20

Crédo istie haud multópost aderit: núnce prius praeca-
ueó sciens

Eóque ornatu núnce sacrufico, quási puerperió cubem.) 475

Dáte mi huc stactam atque ígnem in aram, ut uénerem Lu-
cinám meam.

Híc adponite átque abite ab óculis. — eho, Pithécium,

471. opera mala sũ & meapte *B.* operamalussũ&me apte *C.* opera
malus (mala *D*³) sum et me apte apte *D* me apte *Z* malicia
C 472. Que *C.* Que *B.* que *L* Queme *D* adsimula ui *C.*
assimulaui *L* militibabilonio *C* babilonio *BD.* babillonio *L*
473. *Versum inelusí: cf. 'Anal. Plaut.' p. 25 adn. 69* eam *D* eã-
nunc *C* malitiã *B.* Malitiam *D.* Maliciã *C* accuratam *BL.*
accuratã *D.* acuratã *C* 474. *Transposui* credo (Credo *CD*) quod
in libris ante aderit *ectat* Istie *B.* istie *ceteri.* Iste hic *Camerarius.*
Is hic *Weisius* haud *LZ.* aut *BCD* praecaneo *Camerarius.*
Prece caueo *B* (*ubi cum* sciens *versum occupat*). prece caueo *C.* p̄ce
caueo *D.* precauero *L.* p̄cauero *Z* sciens *ca sriens D* 475. Eo-
que ornatu nunc sacrufico *S* ob v. 423 sq. *eosque qui statim secuntur,*
unde corrúit simul Beckeri lenis offensio in 'quaest. de com. Rom. fab.'
p. 87. Eumque (eumq; *C.* eumque *D.* eumq; *Z*) ornatum ut (Ornatũ
ut *CD.* ornatu *L*) grauida *libri.* eumque gero (gesto *Guyetus*) orna-
tum *Camerarius,* eumque ornata ornatum *Gruterus,* eumque ornaui
ornatum *Bothius,* eumque induta ornatum *Geppertus,* eumque ego orna-
tum ut *Scyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 462,* meumque
ornatum muto *Kochius l. s. s. proposuerunt insanum* (ut) grauida *relin-*
quentes, in quo dudum Lambinus offenderat ut aegra proponens. Eo
ut sim ornatu ornata, aegrotã *vel* Eoque ornatu ornata sum, aegra
vel Eumque ornatum adsimulaui aegra *Muellerus l. s. s. p. 396 adn.*
Sumque ornata ita ut aegra uidear *Buechclerus l. s. s. p. 571 sq. Cf.*
'Anal. Plaut.' l. s. s., ubi cum aliis Fleckeiseni sententiam reicci versum
delentis, ipse Eumque ornatum mi adeuraui *coniectans* puerperio cubem
Z. puer plocubem *B.* puer (quasipuer) per locubem *C.* puer
plocibẽ *D.* puerperio accubem *L* 476. date *CD* mihi *libri*
Huc *CD* stactam *Camerarius.* ciectam *libri* igne minarã
BCD uenerem *L* (*cf. Guil. Canterus Nov. lect. VI, 24*). bene-
rem *C.* benerẽ *BD.* nenerer *Z* Lueinam *Saracenus.* iucinã *B.*
iueinã *ceteri* meã *C.* deam *Saracenus: at cf. Muellerus l. s. s.*
477. apponitẽ *B.* apponite *ceteri* ab ite *C* o (eho *Grono-*
uius) Pithecium *Camerarius.* e (oculi se) opi hecium *B.* opihetium
cum spatio C. o pietium *D.* opietium *Z.* opictium *L.* operae pretium
Angelius

Fáce ut adcumbam, accéde, adiuta: em síc decet puér-
peram. 25

Sóleas mihi dedúce, pallium ínice in me huc, Árchilis.
Vbí's, Astaphium? fér uerbenam huc íntus et bellária. 480
Dáte aquam manibus. núnc ecastor míles huc ueniát uelim.

STRATOPHANES. PHRONESIUM. ASTAPHIUM

STRATOPHANES

Ne éxspectetis, spéctatores, meás dum pugnas praédicem:
Mánibus duella praédicare sóleo ego, haud sermónibus.

478. *Versui 479 hunc subiecit Acidulius* face *CD* accúbã *B*. Accumbam
C. Accúbam *D* agedum *Bothius* adiuta em *Scyffertus* l. s. s. p.
22. adiutare *CLZ*. aduitare *D*. in *B* *dubium est utrum extet*. adiuta
Pareus puerperam *LZ*. pueri eram *BCD* 479. Solias *B*. solias
CDL Mihi *CD* deduce *Geppertus*. duce *BCD*. date *LZ*. deme
Pistoris. educe (antea indue) *Bothius* palliũ *B*. p ex s corr. *D*
ínice *Z*. ínice *L*. minice *BCD* in me om. *C*. med *Guyetus*
archilis libri. Archylis *Bentleius ad Ter. Andr. III, 2, 1* (cf. ad *I, 4, 1*)
480. ubi est (es *Parcus*) Astaphium (*Ascaphium L*) *LZ*. Vbi (ubi
CD) saphilim *BCD* (staphilum *D*³) fer *B*. Fer *CD*³. Fec *D*¹
uerbenam huc intus *Buechelerus* l. s. s. p. 572. huc uerbenam (uerbenã
D. uerbanã *B*) mihi tus (thus *DZ*. mihithus *C*) libri An: ubi
tu's, Astaphium? fer huc mihi uerbenam? etbellaria *C* 481.
Date aquam *LZ*. Data (data *CD*) quã *BCD* Nunc *CD*
ecastor miles huc ueniat *Fleckeisenus in ann. phil. t. CV p. 488*.
ecastorũ (ecastor ut *LZ*) neniret miles (mles *B*) libri. ecastor ueniret
miles *Camerarius*. ecastor ut ueniat miles *Guyetus atque Bentleius*.
ecastor ueniat militem *Goellerus*. ecastor militem ueniat *Naekius in*
Mus. Rhen. t. III (a. 1829) p. 378 itemque Brixius epist. p. 10 sq.
ecastor adueniat (vel ueniat huc) miles *Muellerus* l. s. s. p. 389 adu.

Act. II Sc. 6. Post versum 481 in B hic sequitur atramento
nigro scriptus: Statopimones (St ex Sa). Fronetium Astaphium, qui-
bus nominibus patet olim accurare subscripta fuisse MILES MERETRIX
ANCILLA, quae rubricator ita addidit, ut Astaphium iusto magis sini-
strorum positum sit. MILES · MERETRIX · ANCILLA · C. versum va-
caum reliquit D, MILES MERET̃ STRATOPHANES (ex STATOPHANES)
*ANCILLA add. D*³. Miles Stratophaeles. Phronesium meretrix. Asca-
phium ancilla *L* 482. e cum spat. init. *D* expectens *C*. expecte-
tis ceteri dum pugnas *Bothius*. pugnas dum libri praedicem *D*.
predicem *C*. predicẽ *B* 483. duella *Gronovius*. duellis libri. duelli
Palmerius cum Dousa Magna in duellis *Buechelerus* praedicarẽ *D*.
predicarẽ *BC. corr. LZ* soleo ego *S*. soleo libri sermonibus *S*.
insermonibus *BCD*. in sermonibus *LZ*. possis etiam (soleo,) non ser-
monibus, unde in sermonibus *de_ravatam sit*, haud in s. correctum

Scío ego multos mémorauisse mílites mendácium:	
Ét Thrasonidam ét postilla mille memorarí potis,	485
Qui ét conuicti et cóndemnati fális de pugnís sient.	5
[Nón laudandust quoí plus credit qui aúdit homo quam quí uidet.]	
[Nón placet quem illí plus laudant qui aúdiunt quam quí uident:	7
Qui aúdiunt audíta dicunt, quí uident plané sciunt.]	9
Plúris est oculátus testis únus quam aurítí decem.	490

490. *Apuleius Florid.* 2 p. 2 Kr.: Socrates tacentem hominem non uidebat: etenim arbitrabatur homines non oculorum sed mentis

484. memorauisse *LZ*. memora iussē *B*. memorauis sē *D*. memorauis sem *C* mendatiū *B* 485. Et Thrasonidam *S*: cf. '*Anal. Plaut.*' p. 18 sq. adn. 39. Et homero nidā *B*. Ethomeronidam *C*. & homerodam *D* (ni add. *D*²). Et homeronidam *LZ*. Et Homeri Atridam *Goellerus*. Ex Homero iam *Spengelius*. Et Homeri aetate *Muellerus l. s. s. p. 389 adn.* Ait Homerida *Bergkius l. s. s. p. 139*. Et Homeri Iliadam (*Oiliadam Fleckeisenus*) *Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 410* (cf. in '*Opusc. phil. ad Madvig. missis*' p. 188), alii alia postilla *Saracenus*, mille *Camerarius*. post illam (illā *BD*) illi libri. post illum (sic iam *Salmasius*) multi *Spengelius* Et Homeronidae poetillae mille *Pistoris, quod post alios infeliciter defendit Vissering* '*Quaest. Plaut.*' (ed. *Amstelol. a. 1842*) I p. 43 sq. potis *Bothius*. potest libri *Versum temere proseripsit Brixius epist. p. 11* 486. condēnati *B*. condempnati *C*. cōdēpnati *D* falsi *LZ* pugnīs *Camerarius*. pugnas *BCD*. pugna *LZ* si ent *C* Cf. *Bergkius l. s. s. et Goetzius in 'Act. soc. phil. Lips.' t. VI p. 292 adn.* 487. Nonlaudandū est *C*. Non laudandū est (ē *D*) *BD*. Non laudandus est *LZ* cui *BCD* (cuiplus *C*). qui *LZ* quē (que *L*) audit *LZ* homo addidi quā *BD* qui uid& *B*. Qui uid& *D*. Quiuid& *C*. qui uideat *L*. quē uidet *Z* Non laudandus est qui credit quae audit plus quam quae *Bothius, itemque Goellerus, nisi quod* quoi et qui seruavit. *Per credunt — audiunt — uident Spengelius versum restituit Acidalio per errorem hoc vindicans* *Hunc versum recte damnauit Brixius assentiente Kiesslingio, insequentem Gujetus assentiente Spengelio non minus recte: quocum qui in libris post versum cecat eandem sententiam exquisite atque Plautine declarantem adeo cohaeret, ut idem mihi transponendus delendusque fuerit* 488. nonplac& *C* quem *Acidalius p. 543. cum libri* (cū *BD*. cūllipulus/// *C*): quod cum defenderit *Luebertus in 'Stud. Gramm.' II p. 45, recte oblocutus est Brixius in Fleckeis. ann. t. CI (a. 1870) p. 428* quae bis *Z* quiaudiunt *C* quam *LZ*. q *B*. Quia *CD* 489. qui *CD* audita *LZ*. auditas *BCD* quiuident *C* sciunt *BLZ*. scient *C*. sient *D* 490. pluris *CD* unus *LZ* cum *Apuleio et Festo. om. BCD*

Nón placet quem scúrrea laudant, mánipularis mússitant, 10
Néque ille quouis língua gládiorum áciem praestringít domi.
Strénui nimíó plus prosunt pópulo quam arguté cati:

Fácile sibi facúnditatem uírtus argutam ínuenit;

Síne uirtute argútum ciuem míhi habeam pro praéfica 495

[Quae álios conlaudáre, eapse sése uero nón potest]. 15

acie et animi obtutu considerandos. nec ista re cum Plautino milite congruebat, qui ita ait 'pluris . . . decem', immo enim uero hunc uersum ille ad examinandos homines conuerteret 'pluris est auritus testis unus quam exam oculati decem'. *Festus cum Paulo p. 178 et 179 M.*: Plautus . . . o[s]culatum pro praesenti ponit . . . idem 'pluris . . . decem' i. e. qui se uidisse dicat. (ductam autem ait Verrius hanc) formam ab oculi ap(partitione) 495. *Varro de l. l. VII, 70 p. 147 M. (350 Sp.)*: In Truculento 'Sine . . . praefica': (praefica) dicta, ut Aurelius scribit, mulier ad luctum quae conduceretur, quae ante domum mortui landis eius caueret . . . quibus testimonium est quod † fretum est Naeuii 'haec quidem hercle opinor praefica est; nam mortuum collaudat'. Claudius scribit: quae praeficeretur ancillis quemadmodum lamentarentur praefica est dicta. Utrumque ostendit a praefectione praeficam dictam (*cf. Pauli Festus p. 223 M.*) 495 sq. *Nonius p. 67, 2 M.*: (Praeficae dicebantur apud ueteres quae adhiberi solent funeri mercede conductae, ut et flerent et fortia facta laudarent. Plautus in Friuolaria . . .) idem Truculento 'praeficas . . . potest'

auriti *Z cum Apuleio et Festo*. aurite *B DL*. aurite *C* decem
LZ cum Apuleio et Festo. dec& *B*. Dec& *CD* 491. Nonplac& *C*
surre *CDL*. curre *B* manipularis libri mus sitant *C*. mus-
sitan *B*. musitan *D*¹. musitant *D*² *LZ* 492. ille quouis *S*. illi quo-
rum libri (quoŕ *B*. quorũ *C*) gládioŕ *B* pstringit *C*. prestringit
BL. pstringit *D*. praestinguit *Lambinus* 493. argute cati *Seyffertus*
in 'Stud. Plaut.' p. 24. argute rati *L*. argutecati *D*. arguit eccati
(ec cati *C*) *BC*. arguti et cati *Z* 494. facunditatē *D* (add. *D*²)
argutam *Turnebus Adv. XXIV, 17*. arguta libri 495. uirtuti
BCD mihihabeam *C* pro praefica *Varro, Z*. praeficas (*ex versu*
Friuolariae praecedente) *Nonius*. pfecta *BD*. profecta *C*. profecto *L*
496. *Hunc versum qui hic acumen sententiae aliena interpretatione*
tollit aliunde illatum esse puto: neque Varronem eum hic legisse appa-
ret, quippe cum ex Naeuio, non ex Plauti loco praemisso praeficarum
officium illustret Que *D*. Que *BC*. qui *L* alios *Z cum Nonio*.
alias *BCDL* conlaudate apsa se *B*. conlaudate abse se *CZ*. clau-
date abse se (seuero) *D*. conlaudari ab se *L*. conlaudare a se *Nonius*.
eapse (vel sapsa) se *Scioppius restituit Susp. lect. IV, 11 p. 204* (eampse
Mercerus, absentes sese *Camerarius scripserunt*). conlaudare non con-
laudat praefendum esse post alios monuit *Kießlingius cens. p. 633*,
unde concidunt inania *Muelleri commenta l. s. s. p. 58*

Nūnc ad amicam dēcimo mense pōst Athenas Átticas
Vīso, quam grauidam hīc reliqui meō compressu, quīd ea agat.

PHRONESIVM

Vīde quis loquitur tām propinque.

ASTAPHIVM

Mīles, mea Phronēsium,
Tibi adest Stratophanēs: nunc opust tibi aegram ut te ad-
simulēs.

PHRONESIVM

Tace! 500

STRATOPHANES

Quīd hoc negotist?

PHRONESIVM

Málam monerulam égo malicio uincerem? 20

497. *Nonius p. 457, 19 M.*: Compressus cum uirgine admissus dicitur. Plautus in *Truculento* etiam coitum cum meretrice compressum dici nult 'Nunc . . . agat'

497. nunc *CD* ad amicam *Nonius*. amicā *B* cum *LZ*. Amicā *D*. Amicam *C* decimo libri cum *Nonio* posta thenas *B*. post at henas *C*. p̄ athenas *D*. athenas *Nonius* attiseas *Nonius*. atticas libri
498. uiso Quam *CD* hic *Nonius*. om. *BCDLZ* relinqui *Nonius* compressu *Nonius*. compressū *B*. compressu *CLZ*. cō pressu *D* quit *B*. quod *Nonius* 499. Vide quis *LZ*. Vīb& quis (qus *B*) *BCD*. lbi ecquis *Geppertus* tam propinque *Acidalius simul Phronesio* haec verba tribuens vulgo cum proximis coniuncta. iam propinque *B*. iam propinqua *CD*¹. iam propinquat *D*³*LZ* Phronesium *CD*. phronesiū *B* 500. tibi *CD* ades strato phones *BD*. ad es stratophones *C*. corr. *LZ* opust tibi *S*. tibi opus est (ē *B*. om. *CDZ*) libri nunc opus est (om. tibi) *Fleckeiscenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 782* aegrā *B*. Egrā *D*. Egram *C*. egram *LZ* utte *C*. mitte *B* Adsimules (quod cum tace verum occupat) *B*. adsimules *D*. assimules *C* tace. *Cum spatio* 501. Cui adhuc ego tu mala meam emon& ruria me mal ficio uincer est *B* (Quid adhuc egeo tui malum ammonitricis? ruri an me malificio uincere est *ibid. manus Camerarii ut videtur*). Cui adhuc ego tumala meam emon& ruri amemafficio Vincerest *C* (*suprascriptis man. rec. et malificio correxit*). Cui adhuc ego tu malam eam emon& ruri ame maficio Vincerest *DLZ*, nisi quod mala in eam et uincere est *L*, malam e monet (om. eam) *Z* habet. *Versum om. Camerarius, reduxit Lipsius Ant. lect. I, 3 ita scribens ut B³ et C². Post vana Saraceni Meursii aliorum cōamina* Scio ego hoc. tu malum me monitura's *Spengelius*, hui, || Quam ego — tu, mala, me monitura's *Fleckeiscenus l. s. s.*, Quoi adhuc ego eram monetrix,

STRATOPHANES

Péperit mulier, út ego opinor.

ASTAPHIVM

Vín adeam ad hominém?

PHRONESIVM

Volo.

STRATOPHANES

Eúge Astaphium: eccam ít mi aduorsum.

ASTAPHIVM

Sálué ecastor, Strátophanes.

STRATOPHANES

Sálué.

ASTAPHIVM

Saluom —

STRATOPHANES

Scío: sed peperitne, óbsecro, Phronésium?

tu iam *Buechelerus l. s. s. p. 572*, Quid ego adsimulem me monitura's *Maehlyus l. s. s. p. 120* *Phronesio continuarunt* me maleficio (maleficio *Fleckeisenus*) uinceret *cum Parco corrigentes* (an me maleficio uinceret *male defendit Votschius 'de infin. usu Plaut.' [ed. Hal. a. 1874] p. 13 sq. de initio versus desperans*). *Quae cur displiceant dici in 'Anal. Plaut.' p. 22 adn. 46, ubi quae conieci coll. Pers. v. 59. Poen. III, 1, 27 al. paulo aliter nunc conformari* 502. Peperit *Camerarius*. Reperit *B.* reperit *C.* repperit *DLZ*, unde *inepta molitus est Saracenus* uin adeam ad hominem? *PHR.* Volo *Pius*. uinadea aut hominē (*Hominē D. Hominem C*) ut uolo *libri*. uin adeam (adeas *Camerarius*) hominem *inscite defendit Darmannus 'observat. in c. XIV Ritschel. proleg. Plaut.' (ed. Regim. a. 1865) p. 23 adn. Pers. spat. post uolo CD* 503. Euge Astaphium (*Ascaphium L*) eccam *LZ*. Eugastha *phin* maccam *B.* euge staphin maccam (maccā *D¹*. m, eccā *D²*) *CD* id mihi *BD*. idinihi *C.* mihi *LZ*. it *corr. D²* Aduorsū *CD* salue *cum spatio C* Ecastror (ecastror *C*) stratio panes *BC* (*in B* *versum hoc occupat*). ecastor statio panes *D¹*, *corr. D³* *eum LZ* 504. STR. Salue. AST. Saluom *§.* uenire (*Venire B*) saluum *libri*. uenire *ab interprete profectum esse Kampmannus intellexit 'de AB praep. usu Plaut.' (ed. Vratisl. a. 1842) p. 23 adn.* Saluom te *propo-nens*. Quom te saluom *Spengelius*. Vbi te saluom *Maehlyus l. s. s. Sed inter Salue et saluom* (te uenire gaudeo) *salutem reddi usus efflagitat, unde certa est emendatio* scios & *B.* Sciosed *C.* Scio sed *D.* cui *SRA* *suprascrisit D³* peperit ne *BCD* opsecro *B* phronesium *CD*. pronesiū *B*

ASTAPHIVM

Péperit puerum nímium lepidum.

STRATOPHANES

Ehem, écquid mei similést?

ASTAPHIVM

Rogas? 505

Quíne ubi natust má-ma-machaeram et clúpeum posebát
sibi? 25

STRATOPHANES

Méus est: scio iam de árgumentis.

ASTAPHIVM

Nímis quam tui similést.

STRATOPHANES

Papae.

Iám magnust? iam létat legionem? écquae spolia réttulit?

505. peperit CD, A pers. notam supra versum add. D³ puerū C
Nimium CD Ehem ecquid Fleckeisenus in ann. phil. t. CIII
(a. 1871) p. 809 praecunte Muellero l. s. s. p. 672. ehec quit B, haec
quit cum interstitio C. ec quid D, cui SRA add. D³. Ecquid LZ mei
Ritschelius Opusc. phil. II p. 572. mihi libri si mille ē BD¹.
simille est C. simillis ē D³. similis est LZ. simil est Fleckeisenus,
quod non minus quam simillist (cf. Ritschelius l. s. s. p. 516) reiecit
Buechelerus in Mus. Rhen. t. XXIX (a. 1874) p. 196 similest vel
simile est cum Nonio probans Ad rogas add. A D³ 506. Quine
Fleckeisenus ex Acidalii sententia. Quin libri natust BCDZ. natus
est L. ma-ma-machaeram S. machaeram Z. macheram CL. ma-
cherā D. macerā B. iam machaeram Camerarius. et machaeram
Spengelius. Vix casui tribuas, quod prima vocis syllaba et quem pri-
mum fere infans sonum edit et quod primum 'poseit' (mamam) attingit:
unde in versu deficiente de simili vel facciorum etiam lusu cogitavi,
quam Mostell. v. 319 (ma-ma-madere) libri seruarunt clipeū B.
clippeum C. clipeum DLZ 507. SRA ad Meus add. D³ nimis
quam tui Spengelius cum Muellero l. s. s. p. 24 adn. nimium quidui
(quid ui D) BD. nimiumquidui C. nimium quidem LZ. nimium
quantum Pareus. nimium quam Bothius. nimis quidem Geppertus.
cf. Scyffertus in Philol. t. XXV (a. 1866) p. 467 similest BCD.
similis est LZ: cf. ad v. 505 pape B. Pape DLZ. Papa C
Aute Bothium male totum v. militi tribuebant 508. magnus est L.
manust Z (immanist Saraecenus, maiust Meursius) iam letat S. iam
neletat B. iam ne (iamne DL) lectat ceteri. iamne electat Camerarius.
iam leto dat Geppertus. iam it ad Spengelius. iamne eit ad Kiesslin-
gius cens. p. 633. iam itat ad Maehlyus. iamne iit ad Buechelerus.
iam inhiat (Kochius?) 'Litt. Centralbl.' a. 1869 p. 179 sq. legionē
BC. legiones Camerarius

ASTAPHIVM

Éia, nudiusquintus natus quídem illic est.

STRATOPHANES

Quid póstea?

Íntra tot diés quídem herele iam áliquíd actum opórtuit. 510
Quíd illi ex utero exítios prius quam póterat ire in
proélíum? 30

ASTAPHIVM

Cónsequere atque illám saluta et grátulare illíc.

STRATOPHANES

Sequor.

PHRONESIVM

Úbi illic obsecróst, qui me hic relíquit? eapse fáuea ubist?

ecquae *Kiesslingius*, spolia rettulit *Spengelius*. $\bar{q}s$ poliaret uelit *B*.
 \bar{q} s poliaret Velit *CD*² (\bar{q} spoliariet *D*¹). quam (quas *Camerarius*. quem
Guyetus) spoliare uelit (uult *Guyetus*. peruelit *Kochius* [?] l. s. s.) *LZ*.
quae iam *Spengelius*, iam quae *Machlyus temptabant*, *Ritschelius commen-*
dabat Prolegom. p. CL: iamue magnust? iam legionem electat, quam
spoliare uolt? 509. Eia \mathfrak{S} . Ere *B*. ere *CD*. here *LZ*. Hodie
Kampmannus l. s. s. Hercle *Ritschelius Opusc. phil. II p. 255 adn.*
immemor testimonii Gelliani XI, 6 (cf. *Buggius in Philol. t. XXX*
[a. 1871] p. 646). Perii *Fleckeisenus* l. s. s. Loquere *Seyffertus in 'Stud.*
Plaut.' p. 15 parum apte vocem militi aliungens nudius quintus *B*
(cf. *Bergkius* l. s. s. p. 151 adn. et *Loewius in Fleckeis. ann. t. CXI*
[a. 1875] p. 536). nudius quintus *ceteri* quídem illic est *Spen-*
gelius. quídem ille est (ille \bar{e} *BC*. ille \bar{e} *D*) *libri*. natus est quídem
ille *Bothius*. equídem illest *Kampmannus*. ille quídemst *Ritschelius*.
quídem ille natus est *Spengelius in adnot.* quit *B*. quid tum *Bo-*
thius cum Goellero quídpóstea *C* Here quídem ille est nudius quin-
tus natus. ¶ Quid tum póstea *Roeperus in Philol. t. XVIII (a. 1862)*
p. 236 510. Intra *Buechelerus in Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872)*
p. 572. Inter *libri* (ex *Intet D*) aliquid actum *Bothius*. actum
(actū *BCD*) aliquid (aliquit *B et C ante corr.*) *libri* 511. Quit *B*
exutero *BDZ* exitios *BCD*. exiciost *Z*. exitio est *L* priusq
D in proelium *BZ*. inplíu *C*. in plium *D*. inprelium *L*
512. gratulare *LZ*. gratulari *BCD* (in *D* gr ex gl) illic \mathfrak{S} . illi
libri (illisequor *C*) 513. illic \mathfrak{S} coll. v. 497 et 514. illa *libri*. illa
nam *Acidalius*. illaec *Spengelius* obsecro est *libri*. est obsecro
Bothius qui \mathfrak{S} . q; *B*. que *CD*. que *L*. quae *Z* me *add. D*³
reliquit *D* (r ex l). reliquit cum spatio *C* eapse fauea ubist
 \mathfrak{S} . eabse (abse *CDLZ*) abisti *libri*. atque a (abs *Spengelius*) me ab-
stitit *Acidalius*. absque me abstinit *Machlyus* l. s. s. p. 121. abs me
abest ea (!) *Buggius in 'Opusc. phil. ad Madvig. missis' p. 188*: cf.
Langenus l. s. s. p. 331 sqq., ubi post *Kampmannum* abs me ferri non

ASTAPHIVM

Adsum, adduco tibi exoptatum Stratóphanem.

PHRONESIVM

Vbi is est, óbsécro?

STRATOPHANES

Márs peregre adueniéns salutát Nérienem uxorém suam. 515

515. *Gellius N. A. XIII, 23 (22)*: 'Nerienem Martis' . . . sic ple-rosque dicere audio, ut primam in eo syllabam producant, quo Graeci modo dicunt Νηρέϊδαι. sed qui proprie locuti sunt, primam correptam dixerunt, tertiam produxerunt. est enim rectus casus vocabuli sicut in libris ueterum scriptum est 'Nerio' . . . sed Nerio a ueteribus sic declinabatur, quasi 'Anio': nam perinde ut 'Anienem' sic 'Nerienem' dixerunt tertia syllaba. id autem, siue 'Nerio' siue 'Nerienes' est, Sabinum uerbum est eoque significatur uirtus et fortitudo. itaque ex Claudiis, quos a Sabinis orimdos accepimus, quis erat egregia atque praestanti fortitudine 'Nero' appellatus est . . . 'Nerio' igitur Martis uis et potentia et maiestas quaedam esse Martis demonstratur. Plautus autem in Truculento coniugem esse Nerienem Martis dicit atque id sub persona militis in hoc uersu 'Mars . . . suam'. super ea re audiui non incelebrem hominem dicere nimis comice Plautum inperito et incondito militi falsam nonamque opinionem tribuisse, ut Nerienem coniugem esse Martis putaret. sed id perite magis quam comice dictum intelletget, qui leget Cn. Gellii annalem tertium, in quo scriptum est Hersiliam, cum apud T. Tatium uerba faceret pacemque oraret, ita precatam esse: 'Neria Martis . . . de tui' inquit 'coniugis consilio' Martem scilicet significans; per quod apparet non esse id poetice a Plauto dictum, sed eam quoque traditionem fuisse, ut Nerio a quibusdam uxor esse Martis diceretur. inibi autem animaduertendum est quod Gellius 'Neria' dicit per 'a' litteram, non 'Nerio' neque 'Nerienes'. praeter Plautum etiam praeterque Gellium Licinius Imbrex uetus co-moediarum scriptor in fabula quae Neaera scripta est, ita scripsit 'Nolo ego Neaeram te uocent, sed Nerienem' . . . ita autem se numerus huiusce uersus habet, ut tertia in eo nomine syllaba contra quam supra dictum est corripienda sit . . . Ennius autem in primo annali . . . si, quod minime solet, numerum seruauit, primam syllabam intendit, tertiam corripuit

*posse exposuit. Bothii Goellerique hariolationes idem Kampmannus ex-
plosit p. 22 sq. adn. ubi illast obsecro, quae me hic reliquit? quid ea
a me abstinit? Buechelerus 514. Adsū B. Assum L adduco LZ.
adduce BCD strato pane B. stratopanem C. stratopanē D¹, corr. D³
cum LZ ubi is est Z. nubilus ē BD. nubilisest C. ubi ille est L
Obsecro CD 515. mars CD nerienem C. nerienē D. neriene
B. nenerem L Vxorē CD. uoxorē B, unde de Neriam uoxorem
cogitavit Kochius in Fleckeis. ann. t. CI (a. 1870) p. 283*

Quóm tu recte próuenisti quómque es aucta líberis, 35
Grátulor, quom míhi tibi que mágnum peperistí decus.

PHRONESIVM

Sálue, qui me intérfecisti paéne uita et lúmíne,
Quíque mihi magní doloris ónus per uoluptatém tuam
Cóndidisti in córpus, quo nunc étiam morbo mísera sum. 520

STRATOPHANES

Éia, adeo ob rem, méa uoluptas, tíbi istic obuénit labos: 40
Fílium peperísti, qui aedis spóliis opplebít tuas.

PHRONESIVM

Múlto ecastor mágis oppletis ópus est nunc granáriis,
Ne, ille priusquam spólia capiat, híc nos extinxít fames.

STRATOPHANES

Hábe bonum animum!

516. Cum B. cum ceteri (cumturecte C) cumque LZ. quâ qua
BCD esaucta C Liberis CD 517. gratulor CD
cū BCD (cūmihī C). qui Bothius pepereristi Z. deristi BCD.
dedisti L. decisti Gruterus. donasti Bothius. neseio an praestet de-
custi decus (cf. Epid. v. 306 sqq.) Ceterum cf. Fleckeisenus in ann.
phil. t. CIII (a. 1871) p. 810 518. Sal ue B pene BCD, uide
obscaenum sensum intulit cum Acidalius tum Scioppius interuertisti
Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1866) p. 467: at cf. Fleckeisenus
l. s. s. p. 811 uita Camerarius. ut ultra BD. ut ultra C. ut uita
L. et uita Z 519. quique mihi LZ. Quiquē ibi B. quiquē Ibi
CD. Quique uim Camerarius. uinque mihi Buechelerus magni doloris
onus S. magni doloris BCD. magnos dolores LZ. magni doloris
uim Acidalius p. 544 peruoluptatem tuā cum spatio C 520.
condidisti C. edidisti D. complenisti (unde pendeat magni doloris) Bug-
gius 'Tidsskr. for. Philol.' t. VII (a. 1866) p. 30 et in Fleckeis.
ann. t. CVII (a. 1873) p. 411 In corpus D. Incorpus C mise-
rasū cum spatio C 521. Eia adeo ob rem S. Cela adobrē B.
celaad (cela ad D) Obrem CD. quam ob rem LZ. Eia haud ab re
Camerarius istic obuénit labos Goellerus praeuente Bothio (iste tibi
o. l. scribente). obuénit labos istec (iste LZ) libri. obuénit istic labos
Camerarius 522. filium D filiūpeperisti C Qui CD aedis
CLZ. edis D. edis B opplebit LZ. oppleuit BCD tuas ex
tuis B 523. multo CD ecastor delet Fleckeisenus l. s. s., quod
cum iuet versum sonumque, sermonis tenori officit opus est nunc
S. opus (Opus CD) est (ē B) tritici libri. tritici opust Bothius
granareis B. granarii CDL, corr. Z 524. Neille B. ne ille C.
neille D. ne ille Z prius quā (quam C) BCD hinc BLZ.
Hinc CD, corr. Angelius extinxit B (ex ex ct) et D. extinxit C
525. Habe bonum animum LZ. Habebo unu manunt B. habebo

PHRONESIVM

Sáuium pete hinc sis. ah, nequeó caput 525
Tóllere: ita dolét itaque aegrest dórso neque etiám queo 45
Pédibus mea sponte ámbulare.

STRATOPHANES

Si hércle me ex medió mari
Sáuium tuom pétere iubeas, pétere hau pigeat, mé! meum.
Íd ita esse expertá's: experiere ém nunc, mea Phronésium,
Mé te amare. addúxi ancillas tíbi ecas ex Suriá duas: 530
Ís te dono. [adduce hoc tu istas: sed reginae domi suae 50

unū anunt *CD* sauium *BL*. suauium *CDZ* pete hinc sis *Bothius*.
sispete hinc *B*. Sis pete (*Sispæte C*) hinc *CDZ*. pete hinc *L*. sis
hinc pete *Kampmannus l. s. s. p. 9* (at *cf. Fleckeisenus l. s. s.*) ah
Bothius. ab *BCD* (abnequeo *C*). ab me *LZ* caput cum spatio *C*
526. ita dolet *Spengelius cum Studemundo*. ita do (itado *C*) ut *BCD*. ita
dolui *Camerarius* aegrest dorso *S* (*cf. 'Anal. Plaut.' p. 36 adn.*).
ego medolo *CD*. ego medulo *B*. ego me (me ego *Z*. ego nunc *Came-*
rarius) doleo *LZ*. egomet dolui *Spengelius* (ego me crucio *idem in adn.*).
ego med uro *Fleckeisenus l. s. s. aegre moueo Seyffertus in 'Stud. Plaut.'*
p. 30. ego me ludo *Buechelerus* etiam *Camerarius*. eliā *B*. iam
CDLZ 527. pedibus *CD* Mea *CD* meas ponite *B* si hercle
me *Luchsius in Hermae t. VIII (a. 1874) p. 109*. sih plame *D*. sih
plane *BC*. si me *LZ*. si pol me *Buggius in Fleckeis. ann. t. CIII*
(a. 1873) p. 411 idemque Luchsius protulit exmediomaria C maria
D 528. sauium *CD* (ui ex pi *D*) tuum petere *Bothius*. petere
(Petere *CD*) tuum (tuū *B*) libri hau *B*. haud *ceteri* me mel
meum *Camerarius* (me *del. Bothius*). me imme inmeum *B* (imme inmeum
versum occupant). me imme inmeum *CD*. me *LZ* 529. Idita *BC*
esse experta's: experiere em nunc *Fleckeisenus l. s. s. p. 811 sq.*
esse (eē *BD*) experta es (eē *B*. expertas *C*) nunc experiere *BCDZ*.
esse experta *Stra*. Nunc experire *L*. esse experta es nunque experiere
Camerarius (cf. Madrigius ad Cic. de fin. V, 14, 40; Hauptius in Opusc.
t. III p. 508 sq.; Schoemannus in Opusc. t. IV p. 288 adn. et p. 360).
experta's et nunc experiere *Spengelius cum Studemundo*. es experta,
experiere etiam nunc *Kochlerus 'de uerb. acc. cum numer. ration. in*
troch. sept. Plaut. consoc.' (ed. Halae a. 1877) p. 14 me aphōnesium
B. mea phronesium *CD* 530. ecas *Fleckeisenus ex Ribbeckii sen-*
tentia (fragm. trag.² p. LI). cecas *B*. eccas *ceteri* ex (e *L*) syria
LZ. exuri *BCD*. 531. Iste *B*. Iestas *ceteri* adduce hoc tu istas
et is te dono *molesto repeti Vsenerus vidit (cf. Fleckeis. ann. t. CIII*
p. 814 adn.), qui cum priorem versus 531 partem pro supplemento ve-
teris lacunae habuerit, mihi (*cf. 'Anal. Plaut.' p. 20*) satius visum est
de panno aliunde assuto cogitare; confirmavit sententiam quod verba
tradita cum septenarios non expleant, duos senarios efficiunt, dum ne
domi suae cum editionibus separemus:

Fuere ambae; uerum patriam ego excidi manu.
Is te dono].

PHRONESIVM

Paénitetne té quot ancillás alam,
Quíne etiam insupér deducas, quae mihi comedínt cibum?

STRATOPHANES

Hóc quidem si hercle ingrátumst donum, cédo mi, puere,
pérulam. 535

533. *Donatus ad Terentii Eun. V, 6, 12* (An paenitebat flagiti te auctore quod fecisset Adulescens, ni miserum insuper etiam patri indicares?): an paenitebat flagitii] parum uidebatur. ipse alibi . . . Plautus in Truculento 'paenitetne . . . solam'

Addúce hoc tu istas: séd reginae dómi suae

Fuere ámbae: uerum pátriam ego excidí manu.

sed] em *Seiffertus in 'Stud. Plaut.' p. 22* regine *CDLZ.* iste regine *B* suę *CD* (domisue *C*). Sue *B*, quocum Suae vulgo ad sequentem versum trahunt 532. fuerunt *Bothius* ambe *BL*. Ambae *C*. Ambę *D* uerum earum *Seiffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) cum Muellero l. s. s. p. 600* excida *B*. excidi *Lambinus (at cf. Fleckeisenus l. s. s. p. 813)*. excidi hac (vel mea) *Seiffertus* 533. Iste *B*. iste *CD*. his te *Z. om. L* penitet nete *B*. penitetne (ne ex me corr.) Te *C*. penitet ne Te *DL*. poenitetne *Z* quot *Gulielmius in Trucul. c. 2 p. 453*. quod libri cum *Donato* ancillas olas (olas recte *om. Brixius ad Trin. v. 321 et post eum Spengelius in 'T. M. Pl.' p. 20*) alam *Gulielmius Verisim. II, 3 p. 251 Phronesio vindicans*, quae antea militi continuerant. ancilla siam *B*. ancillast iam *CD*. ancillę sunt. *PHR.* Iam *Z*. ancille *L*. ancillam solam *Donatus*

534. Quine etiam insuper deducas *S*. Quin (quin *CD*) etiã (& iã *B*. & iam *C*) men super (sup *C*) adducas *BCD*. Quin etiam superadducis *L*. Quin etiam superducas *Z*. Quin etiamne (etiam nunc *Gulielmius*. Qui nunc etiam *Bothius*. Qui mihi etiam *Maehlyus l. s. s. p. 121*) insuper adducas *Camerarius*. Quin etiam insuper tu (mi *Muellerus l. s. s. p. 40; at cf. p. 600 adn.*) adducas *Geppertus*. Qui etiam alienas *Spengelius*, Ni (sic iam *Gulielmius altero loco*) etiam exameu *Kiesslingius cens. p. 634*, Quine examen *Hauptius Opusc. t. III p. 433 in superadducas consentientes* que *CD*. que *BL* Mihi *CD* comedant (comedint *Camerarius*) cibum *LZ*. com& incibum *B*. com& (Mihicom&) incibũ *C*. cometin cibum *D* 535. hoc *D* hocquidem *C* si hercle *Bothius*. hercle si *CDLZ*. hercles *B*. hercle *Geppertus* Si hoc quidem hercle *Bothius a. 1840* ingrátũ st *C cum spatio*. ingrátumst *D*. ingrátust *B*. ingrátũst *Z* Donum *C*. Donũ *D. om. Bothius* cedo ex tedo *D* mi, puere *S*. tu mihi (tumihi *C*) istam puere libri. tu mihi istam *Spengelius* cistam *Dousa* perulam *Gruterus*. per uiam *C cum spatio*. p uiã *B (ubi cum puere versum occupat) et D*. pallulam *LZ*. purpuram *Buechelerus l. s. s. p. 572*

Méa uoluptas, ádtuli eccam pállulam ex Phrygiá tibi: 55
Téne tibi.

PHRONESIVM

Hocin mi ób labores tántos tantillúm dari!

STRATOPHANES

Périi hercle ego misér: iam mi auro cóntra constat fílius,
Et iam malli péndit purpuram! éccum ex Arabiá tibi
Ádtuli tus, Pónto amomum: téne tibi, uoluptás mea. 540

PHRONESIVM

Áccipe hoc, abdúce, Astaphium, hasce hínc e conspectú
Suras. 60

STRATOPHANES

Équid amas me?

536. Mea LZ. Imea CD. Immea B. hem (em Geppertus) Mea
Camerarius attuli LZ. attolli BCD pallulam LZ. palliuia D
paluuá B. palauiam C ex Phrygia Gronovius. ex pari gra B. ex
pari grā (gratia LZ) DLZ. exparigrā C. ex parua Graecia Palmerius
Spicil. p. 703 (unde pallam scr., tibi om. Bothius alias Panchaia pro-
ponens). pallam exoticam Scaliger 537. tene C tenet (ex tenel)
ibi D hocine B. Hocine DLZ. Hoc cine C mihi libri
(cinemihi C) lauo res B tantillum LZ. tantillis BCD 538.
Perii BZ. peri DL. per C hercle om. Z ego add. Bothius
(minus bene Muellerus l. s. s. p. 744: cf. Fleckeisenus 'exerc. Plaut.' p.
18 et l. s. s. p. 814) mihi auro Camerarius. auro BLZ. Auro
CD. aurichalco Spengelius Auro ctra constat in ras. D contra
stat L 539. Et iam L. Etiamnum B. & iam mim C. & iā num
D cum Z. Et etiamnunc Spengelius malli (i. e. flocci: cf. Cato r.
r. 157) S. mali BCD. nihili LZ malipendit C. me uilipendit
Camerarius. male perdit me Bothius Post pendit libri addit habent,
del. Goellerus (ad id Scaliger. addo Geppertus) Etiam num mala
uerba reddit temptavit Fleckeisenus l. s. s. p. 815 eecum ex Arabia
Buechelerus, qui simul post purpuram (non post pendit) primus recte
distinguit l. s. s. p. 572. exarat B. Exarat CD. Exorat LZ. ex Sarra
Scaliger. ex Arabia eecum Brugmanus l. s. s. p. 21 540. Attuli B.
attuli CDLZ tus, Ponto amomum Buechelerus. tuas ponto (ponto
L. tua sponte B) amoenas (amenas L) libri. duos (duas iam Sara-
cenus) Ponto amictus Bothius. tus Ponto amoenum Spengelius. tibi ex
Ponto amomum Muellerus l. s. s. p. 215. uuas Ponto amomi Fleck-
eisenus l. s. s. p. 816 541. Accipe LZ. Acepi BCD (Accepihoc C)
abduce Astaphium hasce S. abduce hasce libri. abducite istasce
Bothius. atque abduce hasce (istasce Fleckeisenus) Kiesslingius cens.
p. 634. nihil agit Muellerus l. s. s. p. 569 hinc e Gruterus. ince
B. in ceteri conspectus uras B. conspectus (c̄spectus D) urās CD.
conspectus uestros Z. conspectu uestro L. uestitas Suras Scaliger (Suras
cum Camerario) 542. Ecquid (Equid Ribbeckius in fragm. trag. 2 p. LI

PHRONESIVM

Nihil ecastor, néque meres.

STRATOPHANES

Nilne huic sat est?

Né bonum uerbúm quidem unum díxít: uígintí minis

Vénire illaec pósse credo dóna quae ei donó dedi.

Véhementer nunc míst irata: séntio atque intéllego. 545

Vérum abibo. quíd ais? num tu nón neuis, uoluptás mea, 65

Quó uocatus sum íre ad cenam? móx huc cubitum uénero?

Quíd taces? planíssume edepol périi. sed quid illúc nouíst?

Quís hic homost, qui dúcit pompam tántam? certumst quo
ferant

Obseruare: huc crédo fertur; uérum iam scibó magis. 550

nisus sane falso Spengelii testimonio) amas me Camerarius. Ec quidē asme B. & quidem (quidē D) has Me CDZ. equidem has L ecastor L. castor ceteri nequemeres D. neque me res Z. nihil moror L nihil nec B. nihilne ceteri satest B 543. Ne bonum Buechelerus l. s. s. Nemonū B (Ne unū man. Camerarii ut videtur). ne unum (unū CD) ceteri. Ne mihi unum Camerarius. de oenum cogitavit Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1867) p. 467 Quidem C. Quidē D unum D ante ras., num in ras. cum C. nū B. om. LZ. benignum Spengelius, quod mercantis esset, non agentis gratiam Ne mi nunc uerum quidem unum Bothius. Ne mi unum uerbum quidem bonum Seyffertus proxime ad uerum accedens díx B 544. uenire CD illec libri que BL quei CD Dono CD dedit B 545. uehementē C. uehementer D nunc mihi est BC. mihi nunc est DLZ 546. abibo Bothius (cf. Seyffertus in Philol. t. XXIX [a. 1870] p. 411). abdibo B. adibo ceteri Post ais, non post nunc tu primus recte distinxit Seyffertus num tu non neuis S. nunc tu nūneuis (vel ius) D. nunc tu nunēuis mea B. nunc tu num (nū in ras. longiore C) neuis me CLZ. nunc tu? num me uis Bothius, Ritschelius in Opusc. philol. II p. 248 adu. (uis me Goellerus). num tu nunc me uis Fleckeisenus uoluptasmea C 547. uocatus CLZ. uocat D. uocatū B adcenā B. adcenā C. ad cenam D adhuc B. huc ceteri ad te huc cubitum Camerarius. cubitum ad te huc Buggius in 'Opusc. phil. ad Madvig. missis' p. 188 uenero Buggius. inero BCD. iero L. iuero Z. rediero Fleckeisenus 548. Quidtaces C planis (planes B) sume BCD edepol Z. aedepol L. hercle suadere usum exposuit Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 25 perii & quid B. perii sedquid C nouist Spengelius in adnot., Kiesslingius. boni est (ē BD) libri 549. hic add. Seyffertus in Philol. t. XXIX p. 412 (is Bothius) ducit Bothius. inducit libri certumst C. certūst DZ. cercū sit B. certum est L quoferant C 550. huc Fleckeisenus. huic libri

CVAMVS. PHRONESIVM. STRATOPHANES.

CVAMVS

Ite, íte hac simúl, damnigéruli gerrónis,
Bonórum exagógae.

Satin sí quis amat nequit quín nihili sit, quín probe parta
ipse éxspoliet?

Nam ego hóc qui sciám ne quis íd quaerat éx me,
Domíst qui facít tam improbé furta amátor: 555

Act. II Sc. 7. GETA PHRONESIVM (R ex H) ASTARC · B. GETA · PHRO NESIVM · ASTAPHIVM · C · C. versum vacuum reliquit D¹, GETA PHRONESIV STAPHIV C add. D³. Geta servus. Stratophanes miles. Phronesium meretrix L Astaphium tacitam adesse minus recte Spengelius contendit, si quidem post v. 540 abiit 551. te cum spat. inít. D simul, damnigeruli S. simul muliere (mulieri Z) idamnigeruli (idam nigeruli B. damnigeruli LZ) libri. pro muliere i scripserunt muli aeris Scaliger ad Fest. v. 'Brutiani'. (h)eri Scioppius cum Kiesslingio cens. p. 635 (simitur praemittente). muli heri Palmerius p. 726 sq. itemque (erei) Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 411. maliferi Geppertus. muniferi Spengelius. compositum muneridamnigeruli suasit Acidalius p. 544 gerron s S. foras gerronis (gerrones LZ) libri. forasgerones Scaliger probante Brandtio in Fleckeis. ann. t. CXV (a. 1878) p. 384. forasgestatores Spengelius. foras egerrones Kiesslingius (egerones Buggius in 'Opusc. phil. ad Madvig. missis' p. 188 sq. degerones Schwabius in Fleckeis. ann. t. CV [a. 1872] p. 407) 552. bonorù B. Bonorù CD (altera o ex u C) exagoçe Z. axagoçe CDL. maca goçe B. hamaxagogae Camerarius 553. Satin si quis Bothius. Satin se quis BZ. satinsequis C. satinse quis D. satis est qui L. Satinne (Satin Spengelius cum Muellero l. s. s. p. 70) qui Camerarius nequit BL. nequid CDZ nihili sit, quin probe parta ipse S. nihilis (nihil is C) itaq' inprouise (inpuise C) partibus CDZ. nihilis itaq; inpuisse (om. partibus) B. nihil sit quod improuise Patribus L. nihil sit atque (sic Saracenus) improbis sese (sed Palmerius. se Spengelius). artibus (a. se Geppertus) Camerarius, quod quasi traditum sit inter alia monstra defendit Christius cum alibi tum 'Metr. Bemerk.' p. 80 sq. exspoliet Saracenus. exspoliat D. expoliat CLZ. om. B 554. Nam ego Muellerus l. s. s. p. 746 optime defensum a Seyfferto in 'Stud. Plaut.' p. 20. Nam libri. Verum Geppertus qui sciam L. quis ci eã B. quis cieam C. quis cieã D. qui scitam Z nequis libri id querat CDLZ. itq; rat B. quaerat id Seyffertus olim 'de vers. bacch.' p. 42 Iambicam penthem. cum dim. bacch. Studemundus statuit in 'Act. gymn. Berol.' t. XVIII (a. 1864) p. 547 (item antea forás gerrónes bonórum exagógae) 555. Domi est Camerarius. qui Saracenus. domis itq; (idq' CD) BCD. domi sit que Z. domi Scit q' L facit tam improbe furta S. facta Inproba facta C.

Quí bona pro stércore habet, fóras iubet dégeri; 5

Métuit puluísculos: únus mundíssumust.

Púras sibi esse uólt suas aedis: dómi quidquid habet uéhi-
tur ěw.

Quándo equidem ipse pérditum se it, sécreto hercle ego
illum ádiutabo

Néque mea quidem ópera propere unquam hílo minus quam
póte peribit. 560

Nám damnum hoc obsóni de mina úna deminuí modo: 10

faē inproba facta *B.* facit Inproba (improba *LZ*) facta *DLZ.* facit cum probro facta *Spengelius in adnot.* (Domi sunt quae facta inprobe facit *recepit*). factat inproba facta *Seuffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 462 ad speciem versuum quos supra statuit Studemundus, qui hoc loco cum Bothio duas tripod. iam b. catal. in ipsa commissura vocis inproba dirimit l. s. s. p. 536. nihil egerunt Geppertus, Boeckelius l. s. s. p. 24, Machlyus l. s. s. p. 221 amator cum spat. C 556.* Qui *B.* qui *CD* bona *Bothius cum aliis.* bona (quibona *C*) sua libri degeri *S coll. v. 113 al. feri BD. fieri C. ferri LZ. uerri Guyetus. eicier Seuffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 413 557.* Metuit puluisculos *S coll. v. 19. Rud. v. 845. fragm. apud Gellium XVIII, 12, 4. metuit publicos libri (publicanos Saracenus. publicios Lambinus). Mittit in publicum Spengelius. incredibiliu extogitarunt Geppertus, Seuffertus l. s. s., Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 412 unus mundissumust S. mundissimū sit BC. mundissimum sit D. mundissimust Z. mundissimis est L. mundissimum fit Lambinus. iam intus mundissumust Spengelius, alii alia 558.* Puras *B.* puras *CD* sibiē. *C.* esse sibi *Bothius* uolt suas aedis *S.* uoltas dis *B.* uolt as Dis *CD.* uolt aedis *LZ* quidquid *B.* quicquid *ceteri (d ex l ut vid. D)* uehitur *S.* neitur *BCD (nettitur fort. B).* perditur *LZ.* uerritur *Camerarius.* eicit *Buggius in Philol. t. XXXI (a. 1872) p. 260. an nitidat? ěw Camerarius. exo B. exeo CD. ex eo LZ 559.* Quando equidem *S coll. Trin. v. 352.* Quando (quando *CD*) quidem (quidē *B*) libri perditum se it *Camerarius.* pditū (Perditū *D*) sit *BD.* Perditū fit *C.* perditust *Z.* perditus est *L* hercle ego *Spengelius in adnot.* hercle equidem (equidē *B*) libri ad uitabo *C.* adiuto *Spengelius in contextu Pro trochaicis quos Bothius agnovit anapaesticos suasit Studemundus l. s. s. p. 536 atque persuasit Muellero l. s. s. p. 132 560. Neq; B. neq; C. neque D* Opera *CD* propere traieci, quod ante quam libri exhibent unquā *B cum LZ. unquā CD* hilo minus *Lambinus.* nihili omnib; (omnib; *C. omib; D) BCD.* nihilominus *LZ.* minus *Muellerus l. s. s. praeter alia improbabilia* quando *L* potest libri 561. damnum hoc obsoni *S.* iam de hoc obsonio libri. de hoc obsonatu *Geppertus.* etiam dum hoc obsono *Muellerus l. s. s. p. 403 una om. DLZ, post obsonio transposuit Kampmannus 'de DE et EX praepos. usu Plaut.' (ed. Vratisl. a. 1850) p. 3 adn. Post modo recte distinxit Spengelius*

Quínque nummos míbi detraxi, páx, partem Herculáneam.
 Nam hóc adsimilest quási de fluuio quí aquam deriuát sibi;
 Nísi deriuetúr, tamen omnis aéque aqua abeat ín mare:

Tam hóc in mare abít mísereque perit síne bona omni grátia. 565

Haec quóm uideo fíeri, susfúror subpílo, 15

De praéda praedam cápío.

Meretrícem ego ítem esse reór mare ut est:

Quod dés deuorát nec datís unquam abúndat;

562. [Aur. Victor] or. g. Rom. VI, 6: ... ut Herculi decimam profanari mos esset, secundum quod Plautus 'in (?) partem' inquit 'Herculaneam': cf. Jordanus in *Hermæ t. III (a. 1869) p. 401*

566. Nonius p. 12, 23 M.: Suppilare est inuolare uel rapere: a pilorum raptu: unde et furtum passi compilati dicuntur. Plautus Truculento 'Haec quum . . . capio'

562. Quinque B. quinq? C. quinque D nūmos B (m ex n ut vid.).
 Nūmos D. Nummos C pax (uel tax) partem S coll. Hautontim.
 v. 717. Trin. v. 891. Naev. com. v. 6 R. partem libri. partem ego
 Kampmannus. partem inde Geppertus probante Muellero l. s. s. p. 695,
 refragante collocatione verborum Herculaneam Camerarius: cf. Tur-
 nebus Adv. XXIV, 17 563. nā D namhoc C adsimileē B.

adsimileest C. adsimile ē D Quasi CD fluio C qui aquā
 D. quia quā BC 564. nisidiriū&ur C. nisi diriuetur D

Omnis CD aequae aqua Spengelius: cf. Mil. glor. v. 552. ea qua
 BCD. aqua LZ. ea aqua Camerarius, quod per trisyllabam acna
 formam Lachmannus ad Lucr. VI, 552 p. 378 defendit: neque per Rit-
 schelii argumenta (cf. Opusc. phil. II p. 604 sqq.) unum hoc 'certum'
 exemplum sibi eripi passus est Bergkius in Philol. t. XXXIII (a. 1874)
 p. 278 abitat Bothius probantibus Ritschelio, Muellero l. s. s. p. 604,
 Luc. Muellero ad Lucil. p. 225. recte oblocutus est Bergkius, cum sta-
 tim sequatur abít, neque tamen vidit eadem rutione acna improbari ex

aquam praecedente in mari BCD. in mari LZ 565. Tam hoc S.
 Nahoc B. nā hoc D cum LZ. nāhoc C mari Z abít Camerarius.
 abiit libri misereq? D Perit CD omni gratia LZ. omnia gra-
 tiam C. om̄a grām BD omne Fleckeisenus 566. Hec B. hec D. haec C
 cum C. cū BD fieri LZ cum Nonio. si fieri BD. siferi C. sic fieri
 Pareus susfuror BD. sus furror C. suffuror LZ cum Nonio

suppilo LZ cum Nonio. supplicio B. Supplicio C. Supplicio D Ali-
 ter locum constituit Muellerus 'Nachtr.' p. 146 sq. immemor testimo-
 niū Noniani a Spengelio omissi 567. de praeda praedam (preda
 predam L) LZ cum Nonio. dep̄dā BD. depredam C (Supplicio depre-
 dam)

568. Meretricē B. meretricem CD itego D
 itemesse C. itē cē D. itē B Mare CD 569. Quod B. quod D

quoddes C deuorát nec datís unquam Buechelerus in Ind. schol.
 Bonn. 1878/79 p. 24. deuoratis umquā BCD. deuorát nunquam LZ
 (nec unquam Camerarius) habundat CDZ

Hoc sáltem seruát: moecho súblesta appáret. 570
 [Dés quantumuis núsquam apparet néque datori néque
 factrici.]

Velut haéc meretrix méum erum

Miserúm sua blandítia intudít in paupériem,

Priuáuit bonís luce honóre atque amícis. 20

Áttat eccam adést! propinque crédo audisse haec mé loqui. 575
 Pállidast, ut péperit puerum. cónloquar quasi nésciam. —
 Iúbeo uos saluére.

PHRONESIVM

O noster Cúame! quid agis? út uales?

570. Hoc B. hoc D. hoc ^{at} C (suprascr. man. rec.). at hoc Camerarius
 Seruat CD moecho sublesta apparet S. mecū (me cum C. mecum
 LZ) sub este (subeste CD. subest LZ) apparet libri. (seruat)ur cum
 nil subito apparet Buechelerus. Spengelii commenta reiecit Muellerus p.
 147. 230 nec magis afferenda sunt quae olim Scaliger, Palmerius, Aci-
 dalius, Salmasius, Lipsius, Pistoris, alii, nuper Maehlyus atque Bug-
 gius sive coniecerunt sive somniarunt 571. Des B. des D. des C ^{huic}
 (suprascr. man. rec.). huic des Camerarius quantū uis BC.
 quantum us ⁱ D. quantum huic uis ritiose Buggius in Fleckeis. ann. t.
 CVII (a. 1873) p. 412 apparet B. Apparet CD dotari C
 factrici S. acceptrice libri. acceptrici Camerarius. acceptricae inepte non-
 nulli defenderunt cum Meursio. captrici Guyetus. cur factricis vocis
 interpretamentum esse putem e.e eis apparet quae ad v. 108 adnotari
 neque quemquam latebit quam argute 'factrix' dicatur meretrix: sed
 tamen hoc loco alienus est versus atque aliunde illatus. Ceterum Bue-
 chelerus l. s. s. anapaesticum esse voluit admissa dātori mensura
 572 sq. Bacchiacos continuari; trochaicum octonarium plane vitiosum
 Spengelius constituit sua omittens, paulo meliorem deletis et sua et in
 Buggius l. s. s., anapaesticum variis mutationibus adfectavit Muellerus
 l. s. s. p. 77. 109 572. Velut B. uelut CD hec B. om. ceteri
 herum L 573. Miserum CD. miserum B suablanditia B. suablan-
 dicia C intudit S. intulit libri (cf. Most. v. 221). impulit Lipsius
 Ant. lect. V, 21 in cum spatio C. uī D Pauperiē B. Pauperiem
 CD 574. priuabit BCD. priuant L. corr. Z bonis LZ. bones B.
 bonas CD 575. Atta tecā B. At tate cā C. Attatecā D (diastole-
 len add. D³). at at eccam LZ adest: propinque L, Bothius:
 vulgo post propinque distinguunt cre C pro credo audiuisse libri
 (nisi audiuisse D habet) hec D. hec BL 576. Pallida est (ē D)
 CD. pallida ē B colloquar (vel eam adloquar) Muellerus l. s. s.
 p. 569, quod non modo versus commendat. alloquar CDZ. Adloquar
 B. alloquatur L 577. iubeo BCD Vos CD saluare C. ualere
 Camerarius O noster Cuame S: cf. 'Anal. Plaut.' p. 16 adn. 35.
 nostergeta B. noster (ūr D) geta ceteri. noster esto Spengelius. noster

CVAMVS

Váleo et uenio ad mínus ualentem et mélius qui ualeát fero:
 Ém erus meus, océllus tuos, adgérere me haec iussít tibi 25
 Dóna quae uides íllos ferre et hás quinque argentí minas. 580

PHRONESIUM

Pol haúd perit, quod illum tántum amo.

CVAMVS

Iússit oráre ut haec gráta haberés tibi.

PHRONESIUM

Gráta amata ecástor habeo. iúbeo auferri intro ád me,
 Cuame.

CVAMVS

Equi aúditis quae era íperat? —

Cuamust *Berghius* 'Beitr.' p. 129. Et nos te Cuame *Seyffertus* in 'Stud. Plaut.' p. 13 cum *Buggio* l. s. s. p. 413 ais Z uti *Bothius* 578. ualeo CD ad minus LZ. ad minu B. Adminu CD (u in lit. C) Adminuualentē (l ex r) C 579. Em erus S. erus BCD (verba fero — tuus in vacuo spatio versus praecedentis habet B). herus LZ tuus BL. Tuus CD adgerere me S. atte (ad te LZ) ferre me (ferreme C) CDLZ. Atte me ferreme B. ab se deferre *Seyffertus* in 'Stud. Plaut.' p. 31 non rectius ab se inferens quam meus delens; peius etiam *Geppertus* cum *Spengelio* tuos oculus immutans servaverat quod ferri non potest ad te ferre . . . tibi, neque feliciter res cessit *Mahlero* 'de pron. pers. ap. Plaut. colloc.' (ed. *Cussalini* 1876) p. 33 sq. hec D. hec BL 580. dona; B. dona; CD nos *Buechelerus* ferre LZ. fere BCD. gerere *Buggius* in 'Opusc. phil. ad Madv. missis' p. 189 & B. Et CD quinq C 581. Pol B. pol ceteri. Edepol *Spengelius* (cum *Gepperto* plus etiam mutante) duas tripod. troch. catal. constituens polhaud C Tantum CD 581 sq. amolus sit BCD, corr. LZ 582. orare *Camerarius*. operare libri. opere orare *Palmerius* p. 708 hec D. hec BL 583. Grata amata S coll. v. 704. Grata acaq; B. Grataque (Grataq; CD) ceteri. Grata acceptaque *Camerarius*, quod iterans *Buggius* in *Fleckeis. ann. t. CVII* (a. 1873) p. 413 habeo ecastor traiecit. improbabiliora *Gruterus*, *Bothius*, *Spengelius*, alii temptarunt iubeo S. iube libri. i. ea *Spengelius* intro ad me Cuame S. introichi ame B. intro ichiame (ichi ame D) CD. intro haec (hec L) ad me LZ. intro i (mi *Spengelius*) Cyame *Camerarius* Minus recte personas distribuit *Acidalius* p. 548 584. Equi S. Equid LZ. Hec (Hec D. Haec C) quid BCD quae era S. heq; tâ B. heq; tam C. he quę tâ D. ecquę tam Z. ecque tam L. haec quae *Camerarius*. aberrarunt cum *Spengelius* tum *Buggius* l. s. s. inperat B cum C (taminperat). imperat DLZ. imperata *Camerarius*

Vása nolo auferant, désiccarí iube.

585

PHRONESIVM

Inpudens mecástor, Cuame's!

CVAMVS

Égone? Tun boná fide

30

Mé ais inpudentem esse, eapse quae sis stabulum flágití?

PHRONESIVM

Díc amabó te, ubist Díníarchús?

CVAMVS

Domi.

PHRONESIVM

Díc ob haec dóna donó quae ad me míserit,

Me íllum amare ómnium plúrumum hominum érum tuom 590

585. *Totum versum Cuamo dedit Buechelerus, cum vulgo priora Phronesio, Desiccari lubet? seruo tribuant uasa Gruterus. suasa BCD. suis LZ. (imperata) sunt. Ah Camerarius Cf. Turnebus Adv. XXIV 12 Desiccari BCD. defricari 'nonnulli' apud Lambinum, Acidalius p. 544 sq. iube Buechelerus. iubet libri. lubet Camerarius* 586. *impudens Z, quod Lambinus reduxit. immo pudet libri me castor BD Cuame's Kiesslingius cens. p. 618 cum Seyfferto in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 463. egone Bothius. cua me-stegori B. cuamest (cuam e D. quam est L) egori CDL. quantist negocii Z Tun Lambinus. Tu libri (tu B. Tubona C) Verba Tu bona fide non recte Phronesio multi tribuerunt usum notionemque verborum neglegentes, neque rectius Bothius hunc versum inter ancillam seruumque distribuit* 587. *Me ais inpudentem Geppertus. Tune asin pudentē me B. Tune ansin pudentem me CD. tune ais impudentem me LZ. (Tun me Spengelius transposuit, esse me Seyffertus l. s. s., nisi cretici constituendi sint, quales Muellerus quoque l. s. s. p. 731 sq. concinnavit) esse eapse S. ēē aipsa B. esse ipsa ceteri. ipsa om. Camerarius quaesistabulū B. que sistabulū. C. que si stabulum D. que sit stabulum L. corr. Z flagitii BL. Flagitii CDZ* 588. *dic CD ubiest BC. ubi e D diniarcus B. dinarchus ceteri* 589. *dicob B. dic ob CD hec D. hec BL dono supplevit Spengelius que BL. Que CD ad me miserit B. ad miserit D. admiserit CL. abmiserit Z* 590. *Me B. me CD omnium plurimum hominum Spengelius. plurimū omniū hominū B. plurimum omnium (omni um C. omium D) hominum ceteri erum tuom S coll. Mil. glor. v. 127. ergo B. Ergo CD. Erga LZ egregie (!) Maehlyus l. s. s. p. 123 omnium corgo hominum plurimum Fleck-eisenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 783 etiam de in terra cogitans, quod item proposuit Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 413 sq. Nihil egit Palmerius p. 717 Cf. Ritschelius Opusc. phil. III p. 343*

Méque honorem ílli habere ómnium máximum.
Átque ut huc uéniat ad me óbsecrare.

CVAMVS

Ílicet.

35

Séd quisnam illic homóst, qui ípsus se comést,
Trístis oculís malis? hércle animost suó miser,
Quísquis est.

PHRONESIUM

Dignúst mecastor: néquamst. non nosti, óbsecro, 595
Mílitem hic apúd me qui erat? huíus pater pueri íllic est.
Vsq̄ adiecit óculos ad me, mússitauit mánsitans,

591. Meque honorem illi *Bothius*. meūq; honorē Illū *B*. meumq; honorē illū *C*. meumq; honorē meumq; *D*. eumque honorem eumque *LZ*. Vnique honorem illi me *Camerarius* maxumū *B*. maximum *CD*. maximum *L*. *Mira enucleavit Muellerus l. s. s. p. 732 adn.* 592. atq; *B*. Atq; *D*. Adq; *C* ad me *suppleri* uti ueniat huc *Bothius*, ut huc reueniat *Spengelius*. ueniat illum *Machlyus* obsecrare. Geta. Ilicet *LZ*. obsecrat ilicet *BCD*. obsecra (*hoc etiam Camerarius*). ¶ Scilicet (*hoc etiam Guyetus*) *Seyffertus l. s. s. p. 414*. obsecrato. ¶ Licet (licet iam *Acidalius p. 545*) *Spengelius* 593. Sed *B*. sed *CD* quis nā *B* homost *BCDZ*. homo est *L* Qui *CD* secō est *B*. se cūest *C*. se cū ē *D*. secum est *LZ* quis illic nam et sese scribens *creticos* continuauit *Bothius*, quod cum de suo iterum protulisset *Buggius l. s. s. p. 715 sq.*, *Fleckeisenus ibid. in adn. duas trip. troch. catal. agnovit. et Spengelii creticos et Muelleri trochaicum l. s. s. p. 118 vitium continere Luchsius eicit in Hermae t. VI (a. 1872) p. 279 (cf. eiusd. 'zur Lehre v. d. Genet. d. lat. Pron.' p. 47)* 594. oculis malis *B*. om. *CDLZ* hercle animost *S*. animo (*Animo B*) hercle humost (homost *Z*. homo est *L*) libri *Ceterum in C marg. adscr. man. rec.* qui ipsus se comest tristis oculis malis me hercle hō suo est miser 595. quis quis *B*. Quis quis *C*. Quisquis *D* Quisquis est *Spengelius male Phronesii verbis adplicavit, ineptius etiam dignus — est Cuamo Machlyus l. s. s. p. 122* dignus est libri me castor *BCDZ* nequamst *S*. nequid est *BCD*. ecquid *LZ*. ille. ¶ Quid est? *Camerarius*. qui sit *Spengelius (at cf. Asin. v. 898)*. nequam is est *Seyffertus l. s. s. creticos constituens* Non *B*. non *D*. n̄ *C* nouisti libri (inouisti *C*) 596. Militem hic *S*. qui ilitic *B*. Qui illic *ceteri*. Qui hic *Spengelius*. Qui anno *Seyffertus l. s. s.* ap̄ *B* qui erat *S*. erat libri pater pueri illicest *B*. pater *ceteri* 597. Vsq; *B*. usq; *CD* adiecit oculos ad me *S*: *cf. Asin. v. 769*. adecta culem *B*. ad iectaculē *D*. adiectaculem *L*. ad iectaculum *C*. ad ientaculum *Z* forma vitiosa sententia nulla (*cf. etiam Geppertus in 'Stud. Plaut.' I p. 110*), quod tamen seruarunt plerique aut mutationes non minus vitiosas substituerunt, velut olim *Palmerius Brantiusque, nuper Machlyus atque Buggius* mussitauit mansitans *S*.

Aúscultauit óbseruauit, quémnam amore inpértiam.

CVAMVS

Nóui hominem nihili: íllicinest?

PHRONESIVM

Illic ést.

CVAMVS

Med intuitúr gemens. 40

Tráxit ex íntumo uéntre suspíritum. 600

Hóc uide: déntibus fréndit, ícit femur.

Num óbsecro nam áriolust, qui ípsus se uérberat?

STRATOPHANES

Núnc ego meos animós uiolentos meámque ex pectore íram
promam.

601. *Nonius p. 123, 31 M.*: Icit significat percutit, ab ictu. Plautus Truculento 'frendit icit femur'

iussit (Iussit *CD*) alii (ali *LZ*) mansi (aliimansi *C*) *libri*. Visit abiit *Spengelius*. Isse simulans *Kochius in Fleekeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 832* 598. auscultauit obseruauit *Spengelius*. auscultauit obseruauit (obseruabi *B*) *libri* quemnam amore (*vel* quem salnte) inpertiam *S*. Quép nã *B*. quem pnã *D*. quẽ per nam (namnou) *C*. quem pernam *LZ*. *inepta Palmerii, Rodeuboschii, aliorum commenta ut taceam* quem pernimis (Noui) *Lambinus*, Quin perquam (noui) *Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1867) p. 468*, quam rem agas (agam *Kochius*) *Spengelius proposuerunt Ad sententiam suppl. Buechelerus: Vsque ad noctem ego illum iussi abire, non abiit tamen, Mansit: an istine auscultauit, obseruauit quempiam? Ceterum hos versus me exempli gratia sic constituisse non est quod moneam* 599. noui *BCD*. Non noui *Kiesslingius cens. p. 635* Hominem *CD* nihili *L*. nihil *BCDZ* illicinest *Kiesslingius cum Muellero l. s. s. p. 273 adn. (cf. 238) cre-*
^q
ticos ab hac voce incipiente. illic queò B. illicest C. illicq; è DZ. Hicque est L. illic quaeso est Camerarius illic est BDZ. illicest C. illic L, Bothius. illest Spengelius. illic'st Luchsius 'z. Lehre v. d. Genet. d. lat. Pron.' p. 47 adn. Ante me pers. spat. in D me in-
ⁱⁿ
tuitur *Guyetus (med S)*. Metuetur *B*. me intuetur *CDLZ* 600. Traxit *CD*. traxit *B* intimo *libri* Ventre *B* suspíritum *in C* *suprascr. man. rec.* suspírium *LZ*. suspensum *C'D*. suspensus *B* 601. hoc *BCD* Frenditicit *B*. Frendidicit *CD* fremur *B* 602. nũ *B*. num *C*. nunc *D* nam ariolus (nã *B*. namariolus *C*) *libri*, est *add. Camerarius: cf. Turnebus Adc. XXIV, 17* Se uerberat *CLZ*. seuerberat *D*. seueruerat *B* 603. Nunc *B*. nunc *CD* uiolentus *B* ex pectore iram *S*. iram ex pector eiam *B*. irã Expector

Loquere únde's? quoinus és? quor ausu's mi inclementer
dicere?

CVAMVS

Lubídost.

605

STRATOPHANES

Istuc ne mihí responsis!

CVAMVS

Nón herecle ego te flócci facio.

45

STRATOPHANES

Quid tú? quor ausa's álium ted amáre hoc homine dicere?

PHRONESIVM

Lubídost.

STRATOPHANES

Ain tándem? istuc primum éxperiar: tun tántilli doní causa

609. *Priscianus VI p. 204, 11 H.*: in i Latina siue Graeca inveniuntur et neutra sunt uel omnis generis et aptota 'hic' et 'haec'

Amiam *CD*. iram ex pectore iam *LZ*, unde pectore admisit *Spengelius*, iam ex pectore non rectius *Bothius* transposuerat, *Kießlingius cens. p. 635 anapaesticum constituit* 604. Loqueri *B*. loquere *CDLZ* unde es *L*. unde (u e corr. *D*³) est (ē *B*) *BCD*. unde es tu *Z* cuius es *BL*. Cuius es *CDZ* cura usus *B*. cur ausus *ceteri* mihi in clementer *B*. inclementer mihi *ceteri* (inclement mihidicere *C*) dice *D*¹, corr. *D*³ 605. Lubido est *B*. lubidoest *C*. lubido est (ē *D*) *DLZ*. lubitum *Bothius*, lubitumst *Spengelius per dicere lubitumst vitiosum octonarium concludentes, quem tamen probavit Muellereus l. s. s. p. 273* 606. Istuc ne *Z*. istuc nec *B*. Istuc nec *C cum interstitio et DL*. istucine *Camerarius, unde Istucine Spengelius admisit, Istucine Muellereus voluit p. 442 adn. (cf. 273), iterum anapaesticum constituit Kießlingius* (mihi tu scribens). hoccine *Bothius* istuc — hoc sibi respondere non posse intellegens responsis *BCDL* (*CD cum spatío*). responsas *Z*, respondes *Camerarius pingui uterque interpolatione, quam mirere tam diu omnes egregiae librorum memoriae practulisse* non herecle ego te *S*. hoc (h· *D*) non ego te (nonego *C*. egote *B*) libri floccifacio *CDLZ*. flacci facio *B* 607. cur ausa es (ē *D*) libri ted amare hoc homine dicere *S*. te dicere amare (amarē *B*) homine (hominē *C*. hominem *DLZ*) libri 608. Lubidost *S*: cf. v. 605. lubitunt *B*. lubitunst *CD*. Lubitumst *LZ, qua voce Bothius antea hominem amare traiciens octonarium concludit itemque Spengelius, qui olim hominem vitiato metro suaserat 'T. M. P.' p. 123* 609. *Anapaesticum constituit Buechelerus, trochaicum alii* tun *Camerarius. tū BD*. tum *CLZ* tantilli *L*. tantuli *Z*. pertilli *B*. pentilli *D*. pent illi *C*. pusilli vel putilli *Bothius. petili Geppertus de pro-*

Holerum átque escarum et póscarum moechúm malacum cin-
cinnatum 610

Vmbráticolum tympanotribam amas hominém non nauci?

CVANVS

Quaé res?

Meóne tu, inprobe, éro maldicere aúdes, fons uiti ét
peiuri? 50

et 'hoc frugi' 'nihili' 'mancipi' 'huiusmodi'; 'nauci' quoque quod putamen nucis significat et pro nihilo accipitur. Plautus in *Mustellaria* . . . idem in *Truculento* 'tympanotribam . . . nauci' *Festus* p. 166 M.: Naucum . . . Plautus . . . in *Truculento* 'amas hominem non nauci' *Osbernus* (*Thes. nov. Lat. Mai Cl. auct. t. VIII*) p. 578 sq.: 'Tinnio' . . . inde 'tinnitus' . . . et 'hoc tympanum, ni', unde 'haec tympanistra, ae', quae canit in tympano et 'tympanizo, as', et haec 'tympanotria, ae', quae notat (saltat *Loewius. an: nota est?*) et canit in tympano, unde Plautus 'tympanotriam' inquit 'amas'

sodia errans cum *Ritschelio* (cf. *L. Muellerus ad Lucil. p. 244*). tam petili *Buechelerus* l. s. s. p. 24, etsi tantilli (vel pauxilli) praefert. possit perpetili, si certius esset donum dici posse petilum. ceterum dubito an pertilli ipsum glossematicum potius quam corruptum sit vocabulum cloni D¹, corr. D³ 610. Holerũ CD cum B (in B h non H interdum est maiuscula) atq; escarũ B. atq; escarum C. atque escarum DZ meçhum Z. mecum CDL. mecũ B malacum CL. mala cũ B. malachum Z Cincinnatum CD Hunc et insequentem versum anapaesticos reddidit *Kiesslingius*: trochaicos alii voluerunt 611. Vmbraticolũ B. umbraticolum CDL. umbraticolum Z. umbraticolam *Camerarius*, quod ferri non posse *Bothius* in edit. a. 1840 monuit itemque *Buechelerus* l. s. s. *Nugatur Besta* 'de verb. composit. *Plaut.*' (ed. *Vratisl. a. 1876*) p. 33 tympanotribam *Priscianus*. lymphanotribam (ã B) BC. lymphanotribam (ã D) DL. ympanotribam Z. cf. *testimonia* Hominem CD hominem amas *Bothius* repugnantibus libris testibusque. ámas hominem *Spengelius* proposuit cum hiato in caesura et cum procelusmatico non om. L Quaeres *Ritschelius* in *Opusc. phil. III* p. 129 sq. quę (que BL) hercles (hercle es L) libri (nonnaucique C). quae haec res *Saracenus* (rest *Spengelius*) 612. meone CD tu inprobe ero maldicere §. ero (hero LZ) tu inprobe (improbe BD) & omale (sic B. Et male CLZ. & male D) dicere libri. et (& o) om. *Camerarius*, post quem inprobe tu traiecit *Bothius* (quod ne *Kiesslingii* quidem argumentatio p. 636 satis defendit), tu inprobe *Spengelius* admisit, tu inprobe hic *Buggius* proposuit l. s. s. p. 414 uiti et BC. uici& D Pei iuri B (cf. *Studemundus* in *Mus. Rhen. t. XXI* [a. 1866] p. 588 et *Fleckeisenus* apud *Buggium* l. s. s. p. 406 adn.). peiuri CDZ. periurii L

STRATOPHANES

Vérbum adde istoc únun: iam hercle ego téd hic hac offá-
tim offigam.

CYAMVS

Tánge modo: iam hic égo ted agnum fáciam et medium
dístruncabo.

Sí tu Bellonaé bellator clúes, at ego Culináe clueo. 615

PHRONESIVM

Si aéquom facias, áduentores haú tu mihi meós incuses, 55
Quórum dona accépta et grata habeo: átqui ingrata quae
ábs te accepi.

613. *Glossae Plautinae (Ritschelii Opuse. phil. II p. 235, 11):*
In Truculento: 'offatim' (ubi pars codicum affatim cum deteriori-
bus libris Plautinis praebet)

613. uerbū *B.* nerbum *CD* adde istoc unum *Ritschelii Opuse. phil. II p. 253 adn.* unum adde (Adde *CD*) istoc libri Ego *B* ted *Ritschelii l. s. s.*, qui tamen aut hoc aut illam transpositionem suavit. te libri hac om. *L* offati *B* (cf. testim.). affati *D.* affatim *CLZ* offigam *S*: cf. *Most. v. 360.* officiam *CZ.* officiā *BD.* efficiam *L.* offutiam *Camerarius.* conficiam *Lipsius Ant. lect. V, 21 (ex v. 627).* de concipilabo inferendo non magis cogitare debuit *Muellerus l. s. s. p. 610,* quam de ego hercle 614. tange *BCD* (officiamtange *C*) Modo *CD* hic ego ted *S.* ego hic *BCD.* ego te *L.* ego te hic *Z.* ego hic ted *Bothius.* ego hic hac *Spengelius,* quod in *adn.* sensit saltem transponendum esse. possis hercle ego ted (vel te hic) 615. Si tu *LZ.* Sit *CD.* sit *B.* Tu si *Muellerus p. 347* Bellonae *S.* nellegionē *B.* uellegionem *C.* nel legionē *D.* legionem *L.* in legione *Z.* ad legionem *Camerarius sine exemplo,* quamquam omnes probarunt clues *Camerarius.* cuius libri. cluis *Pareus* Culināe *S.* inculina *CDLZ.* In cubilina *B* clueo *Camerarius.* cine *BCDL.* aues *Z.* Ares *Lipsius l. s. s.* Anapaestieum admissa cūlina mensura *Buechelerus constituit l. s. s. p. 24* 616. si *BCD* equum *CD.* equū *B* haud * *Camerarius.* haud datores *Dousa* hau tu mihi meos incuses *S.* meos incuses *BCD.* meos non incuses *LZ.* meos non incurse *Palmerius.* meos non inconcilies *Brixius adsentiente Kiesslingio,* nisi quod anapaestieum hic, trochaicum ille constituit *adscito* quorum in exitu: quod non magis ferri posse quam ipsam locutionem dona mihi accepta habeo apte monuit *Boeckelius l. s. s. p. 26 sq.* meos non tam proterue incuses proponens 617. Quorum *Boeckelius.* Quoŕ mihi *B.* quorum mihi ceteri Dona *CD* habeo male *Spengelius* atqui *S.* tuaque libri. delet *Boeckelius cum hiatu et versus et sermonis,* etsi tuaque recte negavit ferri posse ingrataq; *B.* ingrataq; *CD.* ingrata que *L.* ingrataque que *Z* Abste *B.* abste ceteri

STRATOPHANES

Túm pol ego et donís priuatus sum ét perii.

PHRONESIVM

Plane ístuc est.

CVAMVS

Quíd nunc ergo hic ódio senio's? rés confessast ómnibus.

STRATOPHANES

Périi hercle hodie, ni húnc a te abigo.

CVAMVS

Áccede huc modo, adi
húc modo! 620

STRATOPHANES

Étiam, scelus uirí, minitare, quem égo iam iam iam cón-
cipulabo: 60

Quíd tibi huc uéntiost? quíd tibi hanc áditiost?

621. *Glossae cod. Vatic. 3321 (Mai t. VI) p. 517 a: concipulabo: concidam minutatim. Cf. Loewius Prodr. p. 278*

ingrata abs te quae *Kiesslingius* mihi . . . accepi *anapaestice constituens* 618. tum *B* peri libri (ex piri *B*) Plane *B*. plane *CD*. *Extrema verba recte Phronesio Spengelius cum L, non seruo tribuit* 619. quid *B* ergohic *C* odio senio's? res confessast omnibus *S*. odies sees (vel sees) confessus omnib; teus *B*. odiosees confessus omnibus teus *C*. odiose es c̄fessus omib; te us *D*. odiose es confessus omnibus te iis *LZ*. odio's * busteus *Camerarius*. odiose es confessis omnibus reus *Scioppius Susp. lect. IV, 11*. odio's confectis omnibus rebus tuis *Spengelius* hic male eiciens. es odiossus nobis, confessus reus *Brixius epist. p. 11*. Quid núnc ergo odiossú's nobis, confectis omnibus tuis rebus *Kiesslingius cens. p. 636* 620. Peri *L* ni *Bothius*. nisi libri (nisi hunc *C*) nisi te hinc *Brixius l. s. s., ubi totum versum seruo tribuit* abico *B* huc *LZ*. hunc *BCD* accede huc modo *militi continuavit Bothius* Adi *CD* Cf. *Muellerus p. 672* (antea p. 321 non recte transposuit) 621. Etiã *B*. etiam ceteri (etiã *D*. etiam scelus *C*). Etiamne *Buechelerus l. s. s. p. 24 sq. anapaesticum constituens* ueri *BC¹D*, corr. *C²*, om. *LZ* mimitare *B* quē *D*. que *B* ego *Buechelerus*. ego offatī *B*. ego Affatim *CDLZ: cf. v. 613* iam (iã *B*) iam iam *BCD*. iam iam *LZ*, *Buechelerus*. om. *Spengelius cum Gepperto* concipilabo *BCDZ*. compilabo *L*. cf. *testim.* 622 sqq. *tetram. cret. et Bothius agnovit et Bentleius dudum descripserat* 622. Quid *B*. quid *CD* uentio est libri Quid *D* Quid tibi *C* aditio est *CDLZ*. adito est *B*

Quíd tibi hanc nótiost, ínquam, amicám meam?
Émoriere ócius, ní manu úiceris.

CVAMVS

Quíd? manu úicerim?

STRATOPHANES

Fác quod iussí: mane. 625

Iam égo te hic offatím conficiam, íam te hac occidi
óptumumst. 65

CVAMVS

Cáptiost istaéc: machaeram lóngiorem habes quam haéc
meast:

Séd uerum sine mé dum petere, síquidem belligerándumst
tecum:

623. quit *B*. quid *C* (quid tibi) et *D* notioest *C*. notio est *DLZ*.
noctio est *B* inquam *CDLZ*. Vmquã *B* Amicam *CD* meam?
CD 624. emoriere *BCD* ocus *L*. otius *BCDZ* ni *Spengelius*
cum Studemundo. si libri (simanu *BC*) *Pro* (si manu) uiceris
et uicerim v. 625 *incredibilia olim excogitarunt, velut inieceris Valla*
commemorat cum Meursio, iceris Bozhornius, si uiam inbiteris (et quid
uiam inbiterim) Scaliger 'Coniect. in Varr.' p. 161, si manceris (= man-
seris) Acidalius; maxime placuit Camerarii niceris, quod post Spenge-
lium non debet sine dubitationis nota afferre G. Curtius 'Grundz. d.
gr. Et.' p. 597: recte iam dubitauerat *Fr. Schultzius* (cf. ad v. 323) p. 9

625. quid *B*. Quid *CD* (Quidmanu *C*) uicerim? *CD*. cf. v. 624

Fác *B* 626. iam *BCD*. Iam iam iam *Spengelius* offatí *B*.
Affatim ceteri: cf. v. 613 *An iam ego te hic offatim offigam?* offu-
tiam *Lambinus* iam te hac occidi *S*. occidit *BCD*. Occidi *LZ*,
serri orationem inde incipientes, unde Lipsius Elect. I, 21 occidi pro
occedi sumpsit, hoc ipsum intulit Goellerus, concedi Gronovius voluit,
occidi post ictum acceptum (!) Cuamum exclamare Spengelius credidit.
recte militi continuauit Bothius itemque Buechelerus l. s. s. p. 25 nam-
*que occidi te corrigens optumum (optimum *L*) est libri 627.*
Captio est *B*. captioest *C*. captio est *DLZ* istaéc: machaeram
S: cf. *Epid. v. 701. Most. v. 1144*. istam (istã *B*. istanc *Bothius*) ma-
cherã (Macheram *CD*) libri. nam tu machaeram *Buechelerus* tu
habes *Spengelius* quam haec meast *S*. quam (quã *BC*. q fort.
e corr. *D*) haec (hec *BL*. hęc *D*. quãhaec *C*) est libri. quamde
haec est *Bothius, Bergkius l. s. s. p. 134 adn.* quam ego *Bueche-*
lerus 628. Sed *B*. sed *CD* uerum (uerũ *B*) libri. ueru *An-*
gelius, Benteius in Ter. Hee. V, 1, 18, quo non opus est. nerutum
Lambinus. ueruecinam Scaliger Sine *CD*. me sine *Goellerus*
me dum *Spengelius*. dum libri. domo cum *Scaligero et Gronovio Bo-*
thius. dum me idem a 1840 siquidem (siquidẽ *B*) libri belli-
gerandum est *BCDZ*. belligerandẽst *D* (ũ add. *D*²) si belligeran-
dumst tamen *Buechelerus*

Abdomen seco, ní, bellator, árbítrum aequom céperis.
Séd ego cesso hinc me ámoliri, uéntre dum saluó licet? 630

PHRONESIVM. STRATOPHANES

PHRONESIVM

Datin sóleas atque me íntro actutum dúcitis?
Nam míhi de uento mísere condoluít caput.

STRATOPHANES

Quid míhi futurumst, quóí duae ancillaé dolent,
Quibus té donauí? iámne abísti? em síc datur!
Quo pácto excludi quaéso potuí plánius, 635

629. Abdomen seco, ní^S (cf. *Mil. glor. v. 1398. 1406*). abo (sic B. Ibo ceteri) domum ego (Ego B) tecum libri. initio Ibi demum cum Gronovio Bothius itemque nuper Langius 'de sentent. temp. ap. priscos script. Lat. synt.' (ed. Vratisl. a. 1878) p. 33 adn., Abi domum Spengelius, Abeo dum Geppertus scripserunt nullo nec sententiae nec structurae emolumento belator C (l ca r) aecum B. aequū C. equum D ceperis S. ceperim (ceperim CDZ) libri: cf. *Madrigius Opusc. acad. alt. (ed. Haun. a. 1842) p. 100 adn.* 630. Sed CD. sed B Cesso B me hinc (hinc me Bothius) amolire Camerarius. mi hinc amo (hincamo B) sire BCD. mi hinc amouere LZ uentrē BD. uentrem CL. uenire Z, corr. Angelius

Act. II Sc. 8. MERETRIX MILES·B. MERE TRIX·MILES·DV·C. MERETRIX MILES add. D³. Phronesium meretrix. Miles strato-phanes L 631. Dat insoleas BC. atin (ate D³) soleas D cum spat. init. Dite (dat Z) iam soleas LZ. Date soleas cum Camerario Bothius et Muellerus l. s. s. p. 94 íntro me L ducitis Seyffertus in 'Stud.

Plaut.' p. 31. ducite BCLZ. ^udecite D (u add. D³) 632. nāmíhi C deuento BDLZ misere B. Misere CD LZ. miserae Camerarius 633. futurum (futura BC) est libri cui libri duę ancillę D. due ancille BL 634. iamne abísti D. iam (iā B) ne abísti ceteri hem sic datur LZ. em sicoatur C. emsicoatur BD. haec Phronesio Bothius dedit, perverse explicavit Rostius Opusc. I p. 129 635. excludi Spengelius cum Studemundo Brixioque. excludis libri quaeso Z. queso L. quā eso BD. quameso C (excludis quaeso? Camerarius, excludis? quaeso Acidalius p. 546). quisquam Bricius epist. p. 11 sq. potui Buchelerus l. s. s. p. 25. potius B. pitius ceteri (quamesopitius C). potine Lambinus. potis est Spengelius cum Studemundo Brixioque. aberrarunt Saracenus Meursius alii planus D¹ corr. D³

Quam exclúsus nunc sum? púlere ludificór, sine! 6
 Quantíllo mi opere núnce persuaderí potest,
 Vt ego híscce effringam tálos totis aédibus!
 Num quíppiam animum uórtam ad mores múlierum?
 Postquám filiolum péperit, animos sústulit. 640
 Nunc quási mi dicat: néque te iubeo néque uoto 11
 Intro íre in aedis: át ego nolo, nón eo.
 Ego fáxo dicat me ín diebus paúculis
 ('rudúm uirum esse. séquere hac me: uerbúm sat est.

636. exolusus *D* pulere *B*. pulchre *CDL*. pulchrę *Z*
 ludificor (l *ce* corr.) *D* 637. Quantillo mi *B*. quantillo mi *C*.
 quanti lomi *D*. quantillo *L*. quantulo *Z* 638. hisce effringam *F*.
Schmidtus 'de pron. demonstrat. form. *Plaut.*' (ed. *Berol.* a. 1875) p. 22
inter alia prorsus improbabilia. hisce (egohis *ce C*) suffringam *libri*.
 his suffringam *Camerarius*. non recte transposuit *Fleckeisenus* in *ann.*
phil. t. CV (a. 1872) p. 71 edib; *D*. edibus *B* 639. Nū *B* cum
LZ. Nunc *CD* quippiam *libri* animum uortam *S*: auarum
 (auarū *D*) ut *libri* admores *D*. at mores *B* Pro ut at (ad) *Ca-*
merarius mutat scripsit, post quem pro auarum *Lambinus* (inter alia
improbabiliora) aurum, *Acidalius* aliarum (et more), *Brixius* *epist.* p. 6
 harum proposuit. varia temptavit *Muellerus* l. s. s. p. 463, vitiosa *Maeh-*
lyus l. s. s. p. 122, de lacuna cogitavit *Buggius* l. s. s. p. 414
 num quippiamst ita uarium ut mores *Buechelerus* l. s. s., cui obtem-
 perarem, nisi et sententiarum concors et locutio similis in *Poen. V, 2,*
24 commendarent qualem proposui scripturam 640. Post quam
BC (quā) filiolum *Camerarius*. filioī *B*. Filiorū *D*. Filiorum
C. filium *LZ* 641. mihi *libri* neque te *Spengelius*. necte *B*.
 Necte *C*. Hęc te *DZ*. nec te *L* Nunc si mihi dicat: ego te *per-*
mirare Brixius *epist.* p. 12 neque uoto *Parcus*. neque (neq; *B*. neq;
D e corr. et *C*) nolo *libri*. nec neto *Camerarius* 642. Introire *B*. in-
 troire *ceteri* edis *D*. edis *B* ad *B* 643. indiebus *B*. indieb;
D. inedib; *C* 644 hac me *Muellerus* 'Nachtr.' p. 50: cf. *Lang-*
genus l. s. s. p. 66. me hac (hanc *C*) *libri* uerbū sat est *CD*.
 uerbu satest *B*

ACTVS III

STRABAX

Rus máne dudum hinc íre me iussít pater, 645
 Vt búbus glandem prándio deprómerem.
 Post ílloc quam ueni, áduenit si deís placet
 Ad uíllam argentum meó qui debebát patri,
 Qui ouís Taretinas érat mercatus dé patre. 5
 Quaerít patrem: dico ésse in urbe, intérogo 650
 Quid eúm uelit. * * * *

Act. III Sc. 1. Stratilax. RVSTICVS ANCILLA · B. STRATILAX

SERVVS ANCILLA · C. STRATI LAX SERVÚ ANCILLA *add. D³. Strabax* adolescens. *Ascaphium ancilla L* 645. *us (s D² ex i) cum spat. init. D* 646. *subus Dousa glandē B. Clandem CD, sed Glandem corr. D¹ ut vid.* 647. *illoc quam ueni Spengelius cum Muellero Pros. Pl. p. 511 adn., ut iam coniunxerat, non collocaverat Acidalius p. 547. illoc ueni quam (quā BD) BCDZ. quam illuc ueni L* Postilla uenio: quom *Bothius* aduenit si dis placet Z. aduenis ideis placet & B. aduenis Ideis (Id eis D) placet CD. sidis placet L sic dis placet *Dousa, in quo refellendo multus est Rostius Opusc. I p. 271 sqq.* 648. *ad uillam Z. Ad billā B. adbillam CD¹, corr. D⁴. ad bullam L* debeat L 649. *Qui ouis Tarentinas erat Z. Quo uistaret inaserant B. Quo uis staret in aserant (inaserat C) CD. qui frumentum serat L* Tarenti *Guyctus, etsi versum delet. Taretinas probavit Bergkius in Fleckeis. ann. t. XCIX (a. 1869) p. 478. improbatit Muellerus 'Nachtr.' p. 37: idem 'Pros. Pl.' p. 106. 259 vix recte graviolem esse huius versus corruptelam suspicatur; perverse autem Buggius l. s. s. p. 414 Qui pro instrumentali habet depatre BD* 650. *Querit B. querit CDD* intelligo L 651. *uelit LD⁴Z. uellit BCD¹* *Varie contrahendo orationis colorem atque ipsum ex parte sermonem foedarunt Bothius, Goellerus, Weisius, Kämpmannus 'de DE et EX praepos. usu Plaut.' (ed. Vratisl. a. 1850) p. 1 adn., Spengelius; paulo melius Ritschelius Prolegom. p. CL proposuit: quid uelit Rogo*

Homó eruminam síbi de collo détrahit,
 Minás uiginti míhi dat, accipió lubens;
 Condo ín eruminam: ille ábiit, ego perá minas
 Ouis ín erumina hac húc in urbem détuli. 655
 Fuit hódie pol Mars meó periratús patri, 11
 Nam ouís illius haú longe absunt á lupis.
 (Nunc égo pol istos múnulos amásios
 Hoc íctu exponam atque ómnis eiciám foras.)

658. *Diomedes p. 343, 11 K.*: . . . item 'amo' ueteres inchoatiuo modo 'amasco' dixerunt, unde et 'amasios' amatores dicebant, ut Plantus Truculento 'stos mundulos amasios' (*sic A. in truculentos mundolos amasios B. mundulos istos amasios Putschius*). Cf. *Scioppius Susp. lect. IV, 11*

pro interrogo Quid eum uelit; sed multo probabilius est versus partem intercèdisse ad hoc exemplum:

Quid eúm <uelit: conerédāt mihi si quíd> uelit.

minus recte Kiesslingius cens. p. 636 supplevit argentum ut mihi det suadeo. 'clausulam' post Spengelium inscite defendit Christianus 'Metri. Bemerk.' p. 55 (cf. 'Metrik' p. 364). cf. *Muellerus l. s. s. 652. homo B crumenam LZ. erumenam C. erumenā BD¹, corr. D³ ibi Scriuerius detrahit Camerarius. detraxit libri 653. mihi dat Camerarius. middat B. midat CD. mi dat C²D⁴LZ libens BCDL. liberis Z 654. in cruminā B. incruminam CD¹Z. incrumenam D⁴L ille abiit . . . in crumina om. B pera Spengelius. perpera CD. perpera Z. propera L cum Saraceno Muretoque Var. lect. IX, 15. perperas Scaliger 'Coniect. in Varr.' p. 217, alii alia 655. Onis Z. Quis CD Quis in crumina hac om. L cruminad Ritschelius 'Nov. cxc. Pl.' I p. 73 cum Doussa et Pareo hac huc Geppertus cum Muellero p. 205. hac CDZ in urbem detuli Z. inurbe medetuli B. in urbe (inurbe D. in urbem L) me detuli CDL 656. hodie pol S. edepol libri (aedepol L) Edepol fuit Brugmanus l. s. s. p. 11 (qui quod de Manors cogitari posse negavit, neglexit Mü. glor. v. 1414 quomodo Studemundus eruit) periratus Camerarius. piratus BCD¹. iratus D⁴LZ 657. oues libri au B. aut CD¹. haud D⁴LZ alupis BD 658. ego pol Iordanus 'krit. Beitr. z. Gesch. d. lat. Spr.' (ed. Berol. a. 1879) p. 115. ego libri. ergo ego (vel ego omnis) Muellerus p. 477 adn. stos Diomedes mundulos Diomedes. mundulos urbanos libri ex interpretamento, quod Muellerus l. s. s. agnovit praeceunte Bothio: quo seruato Ego nunc (del. istos) Guyetus, mundos Geppertus, iam ego istós Brivius epist. p. 12, Ne ego stós Kiesslingius cens. p. 617 iecerant amas pos B. amas C cum spat. et D 659. Hoc ictu Z. Hoc (cf. ad v. 610) itu BD. Hocitu C. Ocius L omīs B. omīs CD. omnes L eiciā D. ieciā B. ieciam C V. 658 sq. alius recensiois esse Buchelerus vidit*

Erádicare cértumst cumprimís patrem, 660
 Postíd locorum mátrém. nunc hoc déferam 16
 Argéntum ad hanc quam máge amo quam matrém meam.
 Tataé! quasi nullast * * * *
 * * * * équis hoc aperit óstium?

ASTAPHIVM

Quid istúe? alienun és amabo, mí Strabax, 665
 Qui nón extemplo intro íeris?

STRABAX

Anne opórtuit? 20

660. *Huc referenda erit Placidi glossa p. 27, 2 D.: cumprimis: imprimis, quamquam potest etiam ad Lucilii fragm. I, 8 M. spectare. Ceterum cf. Charisius p. 268, 30 K. et Gellius XVII, 2, 14 (Hertzius 'Vindic. Gell. alt.' p. 23). Errat Woelfflinius 'Lat. u. Roman. Comparation' (ed. Erlangae a. 1879) p. 18. 25*

660. Eradicare certumst *Ritschelius Opusc. phil. II p. 269. Eradicarensi certum B. eradicarensi (eradicare si D) certum CD. eradicare est certum LZ cum primis BCDZ. inprimis L. quam primum Spengelius: cf. testim. 661. Post id. libri locorum Z. locorum CL. locarū BD hoc deferam Spengelius. hoc die efferā B. Hodie efferam ceteri. hodie feram Aeidalius p. 547 662. Argentum ad hanc Bothius. Ad hanc argentū B. ad (ab D¹, corr. D³) hanc (adhanc C) argentum ceteri. dubito an argentum glossema sit neque improbabile est Plautum scripsisse Ad hanc pecus: cf. v. 955 mageā o quā BD (oquā D). mageam oquam (q ex p) C 663. Tatae quasi nullast S cum lacuna sic fere explenda:*

mulier alia quam haec mihi.

At etiam hic adsto (vel Nunc ad eam inuiso). Heus, equis cet. Tatec (tatec D. tatet C) qui si (quasi C) nulla est (ē D) BCD. Tatecquis nulla est Z. ecquis nulla est L. Tat ecquis est? nulla est? (nullust Bothius) Camerarius. At equi in uilla est Geppertus. At ecquis intust Spengelius. cf. Muellerus p: 426 et 'Nachtr.' p. 157. Minus recte hunc locum tractavi in 'Anal. Plaut.' p. 53 sq. adn. Lacuna vel eo probabilis fit, quod non respondet mori Plautino verba pultantis abrupte adiungi narrationi vel sententiae 664. ecquis LZ. & quis BCD. equi Bothius. cf. ad v. 642 hoc aperit ostium Bothius (alias minus recte hoc delens). aperit hoc ostium ('ostium D incohata h littera. hostium L) libri 665. alienun BD. alienum CLZ. alienus Lambinus. alienusne Palmerius p. 702 es Lambinus. est (ē D) libri mistrabax BCDZ 666. extēplo B intro íeris Studemundus cum Brixio epist. p. 4. ire (Ire CD) si BCD. intres LZ, quo servato extempulo suasit Gruterus (at cf. Brixius l. s. s.

ASTAPHIVM

Ita té quidem, qui's fáiliaris.

STRABAX

Íbitur.

ASTAPHIVM

Ne mé morari cénseas.

STRABAX

Lepidé facis.

STRATVLAX. ASTAPHIVM

STRATVLAX

Mirúm uidetur rúre erilem fílium

Strabácem non redísse: nisi si clánculum

670

Conlápsus est hic ín corruptelám suam.

ASTAPHIVM

Iam pól illic inclamábit me si adspéxerit.

et Studemundus in Fleckeis. ann. t. CXIII [a. 1876] p. 64). inieris Palmerius. intro ires Weisius sian ne B anne... familiaris ante Spengelium Astaphio continuabant idque tuetur Brixius, quamquam non declarat qui iam ita te quidem defendi possit . 667. ita D itate C quidē supra versum add. D³ quies C. qui es ceteri 668. Ne memorari B. Nememorari CD Priora verba vulgo cum Ibitur Strabaci adiungunt, cui Lepide facis Astaphium respondeat: sed illud sedulae ancillae est, cuius sedulitatem laudat amator: quod cum per se veri similis sit, firmatur verbi morari usu Plautino; nam neque de mōrari cogitari posse cum Palmerio neque mōrari significare 'cunctari' optime nuper exposuit Langenus l. s. p. 169 sqq., non intellegens omnem difficultatem singularitatemque huius loci tolli sublata prava distributione facis. Truculentus. Astaphiū B

Act. III Sc. 2. SERVVS ANCILLA · DV · B (cf. ad v. 668). ASTAPHIVM · SERVVS · ANCILLA · DV · C. STRaTILAX (in fine v. 668) STAPHIV̄ add. D³. Stratilax seruus. Ascaphium L 669. irum cum spat. init. D ruri erilem D⁴. rurier item BCD¹. rure (ruere Z) herilem LZ 670. Strabaccē B. strabacem CD nisi (om. si) L Clanculum CD. clauculum B 671. Con lapsus B. coulapsus ceteri in corruptelā B. incorruptelam CD cum LZ 672. hic Z inclamabit Bothius. me inclamavit (imclamavit B) BCDZ. me inclamabit L, Saracenus. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 539 sq. me si Bothius. se BCD¹. si D⁴ LZ. si me Goellerus aspexerit BDLZ. asspexit (seasspexit) C

STRATVLAX

Nimió minus saeuos iám sum, Astaphium, quám fui. 5

Iam noénu sum truculéntus: noli métuere.

Quid ais?

ASTAPHIVM

Quid uis?

STRATVLAX

Quin tuam éxspecto obsequéntiam. 675

ASTAPHIVM

Die ímpera mihi, quíd uis et quo uís modo?

STRATVLAX

Nouos ómnis mores hábeo, ueteres pérdididi:

673 sq. *Donatus ad Terenti Adelph. V, 9, 29*: Bene in postremo dignitas personae huius seruata est, ut non perpetuo commutata uideatur, ut Truculenti apud Plautum *Cicero epist. ad Att. XVI, 15, 3*: Leptae litterarum exemplum tibi misi, ex quo mihi uidetur Stratulax (stratillax *M. τρατύλλαξ Bosius*) ille deiectus de gradu: sed tu cum legeris existumabis

673. minus seuos *LZ.* inisse nos *C.* inisse nos *B.* in his seuos (seuus *D*⁴) *D* iam sumas (sum *corr. D*⁴) astaphium (astaphiũ *B*) *BD.* iamsumas astaphium *C* (iu *ex u*) 674. Iam n(o)enu *Bothius.* Iam non *B.* iam (iã *D*) non *ceteri.* Tam non *Acidalius.* Nam iam non *Spengelius* metuere *D*⁴*LZ.* metueris *BCD*¹ *An* nolo metueris? 675. Quid ais ¶ Quid uis ¶ Quin tuam *§.* Quid uis qui tuã *B.* quid uis (quiduis *C*) Qui tuam *CD.* quid uis *Asc.* Quid tuam *LZ.* Sed quid ais? *AST.* quid uis? tuam *Fleckeisenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 618, ubi hunc versum cum Acidalio ita ante v. 674 collocavit, ut v. 674. 676—678 uno tenore seruus loquatur* exspecto *Z.* expector *BCD.* expeto *L* obsequentiam *§.* osculentiam *BD.* osculentiam *C.* truculentum *Z.* truculentiam *L,* quod plerique retinuerunt (rusculentiam *Taubmannus finxit.* *De versibus 674 sq. vitiosa protulerunt Spengelius (cf. Luchsius in Studem. Stud. I p. 46), Kiesslingius (cf. Muellerus p. 706), Maehlyus l. s. s. p. 122 sq., insulsa Muellerus 'Nachtr.' p. 147 atque Buggius in Philol. t. XXXI (a. 1872) p. 260 sq. truncum lentum (cf. v. 266) vel hic intorquentes, neque Seyffertus quicquam profecit in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 388; cautius iudicavit Goetzius in Act. soc. phil. Lips. t. VI p. 288 sqq.*

676. *Rectissime hunc versum Astaphio tribuit Spengelius, quamquam improbarunt fere omnes* dic *CD* impera *LZ.* incipera *BCD* (incipere *D*⁴. inciperamihi *C*) quid *D* (*d e corr.*) uis *Lambinus.* tibi libri quid lubet quo u. m. *Buechelerus* 677. omís *BD*

Vel amare possum uel iam scortum ducere. 10

ASTAPHIVM

Lepidé mecastor nuntias: sed dic mihi

Habén —

STRATVLAX

Peculiúm fortasse dicere? 680

ASTAPHIVM

Intéllexisti lépide, quid ego dicerem.

STRATVLAX

Heus tú, iam postquam in úrbem crebro cómmeo,
Dicax sum factus: iam sum caulatór probus. 15

ASTAPHIVM

Quid id est amabo? siste ridiculária:
Cauíllatorem uís opinor dicere. 685

STRATVLAX

Ita út pauxillum dífferam te — caúlibus.

678. uel iam *Camerarius*. uellam *C* (uellamscortum). uellâ *BD*¹ (uellâ *D*³). uel etiam *LZ*. iam uel *Muellerus p. 539 adn.* dicere *B* 679. me castor *BDZ* nuncias *B*. Nuncias *D*. Nunrias *C* 680. Habén *Lipsius Ant. lect. V, 21.* Habent *B*. habent *CD*. ane *L*. an et *Z*. Ain *Meursius*. Auen *Gruterus* peculium *S coll. Pseud. v. 1189. Pers. 192 sqq. 201. Merc. 524 sq. Most. 864. 875 sqq.* parasitū *B*. parasitum *ceteri*, in quo aut explicando aut emendando operam et oleum perdidere homines docti, uelut περὶ cíτου *Lipsius* uoluit, paratam *Gruterus*, paratum ¶ *Aes Spengelii*, tu ¶ *Pretium Seyffertus in Philol. t. XXVII p. 465, alii alia, quae recte reieci in 'Anal. Plaut.' p. 25 adn., ubi tamen artificiosiore ratione ipse usus sum* fortasse *S coll. Poen. V, 2, 44. & (et L) fortasse BCDL.* te fortasse *Z* ducere *LZ* 681. Intellixisti *D*. intellexi *L* 682. Heustu *B* post quā *B* commeo *Camerarius*. cômobeo *B*. cômoueo *D*. commoueo *C*. conuenio *LZ* 683. Dicax sum *Camerarius*. Hic axsū *B*. hic axum *CD. om. L.* hic *Z* factus *LZ*. factū *BD*. factum *C* iam *om. L.* caullator *Weisius* (caulator *Kampmannus l. s. s. p. 27 adn.*) caullator libri. uillator *Muretus cum Scioppio*. cauliator *Lipsius Ant. lect. V, 8* 684. siste *S*. istec libri. istaecce *Camerarius*. mitte *Spengelii cum Muellero p. 234 coll. Asin. v. 330: sed aliud uerbum (aufer) cum Trin. v. 66 cæstet ne siste quidem spernendum erit, quo ducunt libri* 685. Cauillatorem *Seyffertus Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 414 sq.* Cauillationes libri. Cauillatores *Scioppius Susp. lect. I, 5* suis opinor *B*. uis fortasse *Camerarius* 686. pauxillū *BC* differam te *S*. differt a libri. differat a *plerique cum Valla*. differant

ASTAPHIVM

Sequere íntro amabo, méa uoluptas.

STRATVLAX

Téne tibi:

Rabónem habeto, mécum ut hanc noctém sies.

20

ASTAPHIVM

Perí, 'rabonem'. quam ésse dicam hanc béluam?

Quin tu árrabonem dícis?

STRATVLAX

'A' fació lucri,

690

Vt Praénestinis 'cónea' est cicónia.

691. [*Probus*] *de ult. syll. p. 263, S K.*: (Aphaeresis est metaplasmius cum principio uerbi syllaba subtrahitur, ut 'et non temnere diuos' pro contemnere) et in nominibus inuenitur, ut Plautus dixit a Praenestinis 'conneas' pro ciconeas appellari

a *Goellerus*. differunt a *Bothius* caulibus *Bothius*. cauillibus *libri* (acauillibus *C*. acauillib; *D*). cauillulis *Camerarius*. caululis *Lipsius*

Ita: ut pauillum differt caulae a caulibus *Seyffertus l. s. s.* At omnino quam omnes admiserunt locutio differt a — *Plauto ignota est, praeterquam quod sic plane inepta existit sententia: necessario scribendum erat differam te (cf. differam te pipulo, dictis sim.), ut iocus sit παρὰ προδοκίαν; namque caulatorem se, non cauillatorem, dixit, ut qui non cauillis sed caule (i. e. pene) 'differre' veit Astaphium*

687. íntro *Bothius*. in tro me *B*. Introme *CD* cum *LZ* uoluptas *LZ*. uolupta si *B*. uoluptast *CD* (cum spatio *C*) tene tibi *Bothius*. tene hoc tibi *libri*. an em hoc tibi? tene tibi hoc non debuit suadere *Muellerus p. 325*

688. habetod *Ritschelus 'Nov. exc. Plaut.' I p. 102 repugnante Bergkio l. s. s. p. 95* mecum ut *Camerarius*. ut (Vt *CD*) mecum (mecū *B*) *libri* hanc noctem *Camerarius*. hac nocte *DLZ*. a nocte *C*. a nocte *B* noctesies *D*

689. Peri *BL*. peri *CDZ* (perirabonem *C*) esse dicās *D*. dicam esse *L* esse hanc dicam *Beckerus 'de com. Rom. fab.' p. 75* Hanc *CD*. banc *B* belluam *LZ*. uelbam *BC*. uelbā *D* hanc beluam ante *Camerarium Strabaci tribuebant*

690. Quin tu arabonē *B*. quintu arrabonē *D*. quintuarabonem *C* dícis? ¶ ar (a *Spengelius*) *Lambinus*. dicista *B*. dic ista *CD*. dícis *STR*. Eo *L*. dícis ita *Z*. dícis? ¶ at *Camerarius* facio lucri *Z*. facto lucri *BCD*. pacto ut dixi *L*

691. Vt p̄nestinis *D*. Vt prenestinis *BC* conea *BCDL* atque e etiam 'Probus' tuetur. coena *Z* ciconea *L* Ceterum cf. *Ritschelus Opusc. phil. IV p. 484 et Bergkio in Ind. schol. Hal. a. 1866 p. VII*

ASTAPHIVM

Sequere óbsecro.

STRATVLAX

Strabácem hic opperiár modo,

Si rúre ueniat.

ASTAPHIVM

Ís quidem hic apud nos ést Strabax: 25

Modo rúre uenit.

STRATVLAX

Príusne quam ad matrém suam?

Heu édepol hominem níhili.

ASTAPHIVM

Iamne autem út soles? 695

STRATVLAX

Quian 'níhili' dico?

ASTAPHIVM

I íntro amabo: cédo manum.

STRATVLAX

Tene: ín tabernam dúcor deuorsóriam,

Vbí male accipiar meá mihi pecúnia. 30

692. obsecro strauacê *BD*. obsecrostrauacem *C* operiar *libri*
 693. Si rure *LZ*. Seruri *B*. seruri *D*. se ruri *C* ueniat *ASCA*. Is *L*.
 ueniat *CD*. uenietis *B*. uenit *AST*. Is *Z*. ueniat *Guyetus* quidem
 hic *S*. quidem *libri*. hic quidem *Guyetus* Strabax *Guyetus*. hic
 strabax *B cum LZ*. hicstrapax *C*. hic strabrax *D* Cf. *Luchsius*
in Hermae t. VIII (a. 1874) p. 111 694. prius nequam (nequã *B*)
BCL. prius (priusne *D*²) quam *D*¹ 695. heu *LZ*. eu *CD*. Eu
 (Euedepol) *B*: cf. *Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p.*
414 sq. atque Langenus l. s. s. p. 197 sqq. nihili *LZ*. nihilli
B. nihil *cum spat. C*, *cum ras. (a erasa) D* Iamne *Acidalius*
p. 547 cum Scioppio Susp. lect. IV, 11. aune BCD. An ne *LZ*
 696. Quian nihili *Spengelius*. Iamne (iamne *C*. iam ne *D*) nihil *libri*.
 Immo nihil *Camerarius, quod restitui vult Boeckelius l. s. s. p. 19 sq.*
an: Nihil nihili dico? i intro *LZ*. lintro *B*. Lintro *CD* 697.
 Te ne *Z*. Tene *L* ducor *LZ*. dulcor *BCD* deuorsoriam *B*. de
 uorsoriã *C*. deuorsoriã *D*. diuorsoriam *L* 698. melle accipiar *Gep-*
pertus, malace accipiar *Muellerus p. 540. 649 adn. acumen sententiae*
tollentes mea mea mihi *B*. mea nunc *L* pronominis usum non ca-
 piens *iuxta cum Spengelio* pecunia dimiarens *B*

ACTVS IV

DINIARCHVS

Néque gnatust neque prógignetur néque potest reperírier,
 Quoí ego dictum aut factum melius quám bouae meae Ve-
 nerí uelim. 700

Díui magni! ut égo nunc laetus sum ét laetitia differor!

Íta ad me magna núnctiauit Cúamus hodie gaúdia:

Méa deamata dóna acceptaque hábita esse apud Phro-
 nésium. 5

Quom hóc iam uolupést, tum ístuc nimium mágnae melli-
 naést mihi,

Act. IV Sc. 1. ADVLESCENS C B (cf. ad v. 698). ADVLESCENS C.
C. ADOLESCENS add. D³. Dinarchus adolescens L 699. Neq^r
(eq^r cum spat. in it. D) gnatus est CD. Neq; egnatus est B
pcignetur B potes BCDZ. potis L cum Saraceno 700. Cui
libri dictum Seyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 466. nunc
dictum libri (dictū B). dictum nunc Guyetus. nunc aut dictum Bo-
thius bonae meae Veneri S coll. Curc. r. 192. Rud. v. 305. bene
rem (rè B) BD. benerè C. mihi esse LZ. Veneri Camerarius
quam Veneri meae (meae Veneri Muellerus p. 470) mauelim Seyffertus
 701. Dini Bothius (cf. Aul. r. 50). Dii BCD (Diiuragni C).
 Di LZ ego nunc S. ego libri letus (egol&us C) sum (letussū B)
 libri laetus nunc sum Guyetus. sum laetus Bothius. laete laetus
 sum Spengelius cum Muellero p. 284. 690 sq. ut Bothius, fortasse
 recte letitia CD. leticia BL 702. ita CD Magna CD

nunciauit BC. nunciam^{uit} (t e corr., videtur n̄ = mus fuisse) D. om. L
 chyamus BC. chiamus DZ. ciamus L. frustra laborarunt Meursius.
 Acidalius, alii 703. mea CD deamata dona Muellerus p. 13.
 453. dona (meadona C) deamata libri, praeterquam quod deamat B,
 de Amat CD habent (corr. LZ) acceptaque LZ. accepta qui B.
 accepta que D. accepta q̄ (q̄habita) C aḡ B phronesium BCDL
 704. Quū B. cum ceteri. uolupést tum LZ. uolupéstū B. Vo-
 lupestum CD istuc Bothius. hoc libri nimium Langenus l. s. s.

Militis odiósa ingrataque hábita: totus gaúdeo! 705

Méa pilast: si répudiatur, múlier mecum prúriet.

Sáluos sum, quia péreo: si non péream, plane périerim.

Núne specularor, quíd ibi agatur, quís eat intro, quí
foras 10

Véniat; procul hinc óbseruabo, mieís quid fortunís fuat.

Quía nil habeo, bóno animo sine ui ómni-agam precáριο. 710

p. 333 sq. nimio libri magne BCDI mellinaest Buechelerus.
mellinie B. mellinię C. melinię D. melinie L. mellinię Z. de mellit-
ties vel mellitia forma cogitavit Guyetus mihi est Geppertus

705. habita totus gaudeo LZ. habitato tuca audeo BCD (u in
audeo ex corr. C) 706. pila est libri. illa est Camerarius (cf. Pal-
merius p. 707) mulier S. milex (Milex CD. miles LZ) mulier
libri pruriet S (prurit Bothius) coll. Stichi v. 756. Catulli c. 88,
1 sq. al. prit B et cum 16 fere litterarum spatio CD. erit LZ. perit
Saracenus 707. Saluus B. saluus ceteri plane LZ. pane BCD

perierim Goellerus. uriem B. urient (cum 2 litt. spat.) D (cum
paulo ampliore) C. inteream L. esuriam Z (esurierim non inepte defendas
coll. Cas. IV, 2, 16. Merc. v. 744). interierim Weisius. Luserunt Aci-
dalius, Palmerius, Barthius, Pareus, Gruterus, Bothius, alii 708. spe-
culabor (e ex p corr.) D. specularor procul L quid ibi L, Sa-
racenus. quitibi B. Quitibi CD

q foras B 709. De Veniunt
cogitavit Spengelius: rectius suspicere ueniat ad qui foras adscriptum
removisse e. g. Placide procul BCD, corr. Z, hic om. L hinc LZ
hunc B. Hunc CD meis Acidalius (mieis Fleckeisenus coll. Men. v. 202
et Ritschelii Opusc. phil. IV p. 466). miles libri. mi illi si (quid
fortuna fuat) conicci in 'Anal. Plaut.' p. 54 adn. delens Veniat

710. nihil libri bono animo sine ui omni S (cf. ad v. 525. 543).
unū (unum C) animos moui mihi (mouimih C) omnia (om̄a D. comnia
B) BCD. unus animus monuit omnia L. unum animos monuit mihi
omnia Z. Nihil quod sententiae sermonique satisfacere elicuerunt
neque antiquiores neque Spengelius, Machlyus, Buggius, Koehlerus (in
sentent. controv. dissert. add.). Cf. 'Anal. Plaut.' p. 33 sq., ubi uim
iam amou, hinc proposui, omnia agam non recte cum aliis relin-
quens p̄cario CD

ASTAPHIVM. DINIARCHVS

ASTAPHIVM

Lepide éfficiam meum ego ófficium: uide intús modo tu tuom
item éfficias!

Ama íd quod decét rem tuam: ístum exináni;

Nunc dum ínstat, dum habét, tempus eí rei secúndumst.

Promé uenustatem túam amanti, ut tu, gaúdia quom paris,
pérdas. 4

Ego íteribi hic praéstrigiís praesidébo, 715

Istíc dum sic fáciat bonum ád te exagógam,

Act. IV Sc. 2. ANCILLA ADVLESCENS · B. ANCILLA ADV-
LES CENS · C. ANCILLA ADOLESCEN^Y add. D³. Ascaphium an-
cilla. Dinarchus adulescens L 711. epide cum spat. inít. D · efficiã
D meum *Gulielmius. mea libri* ego F. Leo in sent. controv. 'Quaest.
Aristoph.' (ed. Bonnae a. 1873) *adnecis* p. 47. ero BCD. hera LZ
inde Z ut tu tuum Z. ut tutum (tutü D) BCD. ut Tute L.
ut tuom *Bothius, rectius ut delevit Muellerus 'Nachtr.'* p. 50 sq.
Item BCD. idem L 712—718. *improbabiliter hos versus discerpit*
Seyffertus 'de bacch.' p. 26. 33. 35 712. ama BCD (efficia sama B)
dece D¹, corr. D³ istum *Camerarius. ã um B. est um C.*
estun DZ. es tuu L ex in ani C. eximam L 713. Nunc dum
BCDZ. Hunc diem L instat S. iusti iubet BCD. isti lubet
LZ, quo servato dum habet *traiecit Geppertus, delevit Buggius l. s. s.*
p. 415. subest Spengelius. isti subest Kiesslingius cens. p. 637 item
dum habet delens. vitiosa protulerunt Saracenus et Muellerus 'Nachtr.'
p. 17 habes LZ rei om. LZ secundum est Geppertus. sec-
undas BCD. obsecundas LZ. secunda Camerarius. obsecunda Guliel-
mius. secundat Acidalius p. 549 714. Prome BCD. Exprome
Gulielmius cum Palmerio. Prome omnem Weisius uenustatê (ẽ fort.
ex i) D tuam amanti Geppertus. amanti tuam (tuã D) libri. aman-
tiam Scaliger. amanti tuo Spengelius tu addidi gaudeat Muellerus
p. 699 sq. quom paris, perdas S. cū p eis BD. cumper eis C. com-
pares LZ. quom perit s(ic tamen) Muellerus creticos affectans. (gau-
deat) tum quom pereit Buggius in 'Opusc. phil. ad Madv. missis' p. 189
tua uti gaudia inpetret Kiesslingius l. s. s. Aberrarunt Scaliger,
Lambinus, Pareus 715. interibi hic S. interim hic libri. hic interim
Bothius: cf. ad v. 716 praestrigiis S. restiti tricis B. restitricis CDL.
restricis Z, unde post vana aliorum ipsiusque Scaligeri (rei triticiae) cona-
mina restitrix his extricavit Turnebus Adv. XI, 21. vocabulum inauditum
deleto his cum Lambino (restitrix tricis Palmerius) retinuerunt omnes
p̄sidebo BC. presidebo L. residebo Lambinus 716. Istic Bo-
thius iste libri, quo servato iamb. penthem. ante bacch. constituit Stu-
demundus l. s. s. p. 545 [item v. 715 servato interim hic restitrix (sic)
p. 546] sic add D² bonum Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII

Nec quémquam interim ístoc ad nós qui sit ódio
Mittam íntro; tu pérge ut lubét ludere íntus.

DINIARCHVS

Quist ístic, Astaphium, índica, qui pérít?

ASTAPHIVM

Amabo hícin tu eras?

DINIARCHVS

Moléstusne súm?

ASTAPHIVM

Nunc magis és quam fuísti. 720

Nam sí qui non úsust nobís, is moléstust. 10

Sed óbsecro, da mi óperam, ut narem quae uolam.

p. 416 coll. v. 552. domum (Domũ B) libri. Donum *Palmerius*
atte B. Adte C. Ad te D 717. nec *Camerarius*. ec BD (exago-
gamec B). et C (ut vid.) cum LZ quẽquã (ẽ ex a corr. B) BD.
quemquam CZ. quamquam L interi mistoc B istuc LZ nos
S cum L. uos ceteri: cf. ad v. 101 Quisit BCD. quiqui sit L
hodie LZ 718. Mittam intro *Spengelius in adn. cum Muellero p. 121*.
intro mittã B. intromittam ceteri odio in-(tromittam) non recte *Bo-*
thius cum aliis coniunxit neque tamen rectius Studemundus p. 548 iamb.
trip. catal. esse voluit intromittam . . . ut tu perce B¹ (corr. man.
Camerarii). tuperce CD. corr. LZ lubet LZ. iubet BCD
ludere Dousa. ludin BCDZ. ludo L intus S. istos libri (ludi-
nistos B). istum Buggius l. s. s. Luserunt Acidalius, Palmerius, Box-
hornius, alii itemque Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 15 (sublinere isti os)
719. Quist istic S. Qui (Quis Z) est (Quiest C. Quiẽ D) iste ea
(ea om. LZ) libri. Qui est iste? DIN. Eia *Camerarius*. Quis is est
Spengelius. Quis is 'iste' est *Seyffertus l. s. s. p. 27* Ascaphium
dic qui L hicin tu eras Z. Hicin& uere B. hicinet Vere CD.

hicine nere modestus L 720. molestus nesum BCD nuẽ C
es add. *Fleckeisenus* Quã B 721. nam BCD si quid BCDL
(namsiquid C). nisi qui (quis *Spengelius*) Z. si qui haud *Camerarius*
non usust S. nobis (Nobis CD) usust libri. nobis usui est *Came-*
rarius (usui's *Seyffertus*) nobis (no ex corr.) D is add. *Bucchelerus*
molestust *Geppertus*. molestus libri. molestus's *Seyffertus in Philol.*
t. XXVII (a. 1868) p. 465 sq. versum non probabilius constituens quam
Studemundus l. s. s. p. 547 et Muellerus p. 700 adn. 722—725.
Bacchiacos continuauit Kiesslingius cens. p. 637 sq. nonnulla non recte
norans 722. Sed B. sed CD obsecro ex opecro D mihi
libri narẽ B. Narem CD: cf. *Vidul. fyg. II v. 15 St. et Bueche-*
lerus in Fleckeis. ann. t. CV (a. 1872) p. 118 sq. narrem LZ que
BL uolam Bothius: cf. v. 212. uolom B. uolti C. uolo D¹. uolo
D³ LZ. uolim Spengelius

DINIARCHVS

Nám quid est? án mea réfert?

ASTAPHIVM

Mussém bolos

Íntus quos dát —

DINIARCHVS

Quid? amatór nouos quíspiam?

ASTAPHIVM

Íntegrum et plénium adortást thensaurúm.

DINIARCHVS

Quis est? 725

ASTAPHIVM

. Éloquar, sed tácedum: nostin tú Strabacem?

DINIARCHVS

Quíppini?

ASTAPHIVM

Sólus summam habet híc apud nos: núnc is est fundús

nouos. 15

Animó bono male rém gerit.

723 sq. nam CD quid id *Bothius* an *Fleckeisenus*, *Buechelerus*. nã *BD*. nam *C*. non *L*. om. *Z*. num *Gulielmius* mea *LZ*. ea *libri* mussem *S* (num mussites *Geppertus*. non mussito *Spengelius* sic *tetr. cret. concludentes*). non muss& *B*. non mus s& (set *C*) *CDZ*. Non musset *cum spat. et cruce L*. non mu. sed *Gulielmius*. aberrarunt *Turnebus*, *Lambinus*, *alii* bolos Intus quos *Buechelerus*. intus (Intus *CD*) bolos quos *libri*. i. bolos qui *Lambinus*. i. bolos (om. quos) *Spengelius* *senarium adfectans* quid *BCD³Z*. quis *D¹*. Qui *L*. del. *Maehlyus* l. s. s. p. 123 *verba (cret. tetram.) Astaphio continuans* nouus *BDLZ*. (*D fort. nouiis*). nouis *C* 725. adortast *BCZ*. adhortast *D*. adorta est *L*. adeptast *Lambinus*. adortust *Spengelius* coll. v. 245 (at cf. v. 727 al.) thesaurum *LZ* 726. Eloquar *LZ*. te loquar *B*. te Loquar *CD* tacedum *S*. diu taceto *libri* (*seddiutac&o C*). tu taceto *Camerarius* nouistin *libri* tu *S*. tun hunc *BDZ* (nouistintun *B*, ~ *rubr. add.*). tum hunc *C*. tu hunc *L*. tu istunc *Brixius* *epist. p. 10*. tu hinc *vel* (nouisti) hinc *Muellerus* p. 475 *adn.* strabacem *LZ*. stabachê *B*. stabachem *CD* Quíppini *S*. quid ni *B*. quidni *ceteri* 727. solus *B* summa *B* Hiabet *B* (*vel potius* *Ha ex* Hic *ut vid.*) est fundus nouos *S*. est (ê *D*) fundus nobis *libri*. nobis fundus est *Bothius* Quidni . . . nobis *male deleto* is *octon. esse voluit Brixius* *epist. p. 12* 728. Animo *BCD* male rem gerit *Camerarius*. malê gerit *B*. malegerit *C*. male gerit *DZ*. male perit *L*, unde Bono animo *cum Bothio traiciens creticos incohavit*

DINIARCHVS

Perii hércle ego item * * * 16

Bona pérdidi, mala répperi: factús sum uobis éxtumus!

ASTAPHIVM

Stúltus es, qui fácta infecta fácere uerbis póstules: 17

Thétis quoque etiam lámentando lássa hau fecit fílium. 731

DINIARCHVS

Nón ego nunc intro ád uos mittar?

ASTAPHIVM

Quí tu quam milés magis?

DINIARCHVS

Quía enim plus dedí.

729. *Priscianus III p. 100, 19 H.*: (est quando una uincitur syllaba, ut quando in 'fimus' uel 'timus' uel 'remus' desinit, ut 'inferior infimus' 'ulterior ultimus' 'exterior extremus' uel 'extimus'. Varro . . .) Plautus in Truculento 'Bona . . . extimus a uobis'

Spengelius, troch. septen. male supplevit Maehlyus p. 124 perii L Z. perit BCD item *Bothius. idem libri (egoidem C). om. Camerarius detrimentum signans. quidem Gulielmius. itidem Geppertus Septenarii exitum (velut perit res fides) una cum proximo versu lacuna haustum esse in libris conicio* 729. *Versum ab uno Prisciano seruatam, quem alii male alibi inculcarunt (cf. ad v. 139. 158. 163), non modo huc 'melius quadrare' iudico cum Langeno l. s. s. p. 328 sq., sed hic plane necessarium esse dudum intellexi, quia sententiae versus 730 non satisfaciunt verba perii hercle ego item (a) uobis extimus Lange- nus. extimus a uobis Priscianus. extremus uobis Spengelius. exitimus uobis Bergkius l. s. s. p. 50 sq.* 730. *Sultus B (cf. Loewius 'Prodr.' p. 81). stultus CD es LZ. è BD. est C Qui D Quifacta C* 731. *Lamentando CD (n altera in ras. D³, ut vid.) in lamentando Gronovius lassa hau fecit filium S (quoque . . . haud ut Men. v. 768. Asin. v. 114). lausum (lausu B) fecit filio libri Pro lausum, de qua forma post Lipsium in 'Epistol. quaest.' IV, 12 hario- latus est Doederlinus 'Lat. Syn. u. Etym.' III p. 151 adn., nonnulli ante Saracenum plausum et lessum excogitarunt, pausam Valla et post cum Mercerius ad Non. p. 48: in quo mirere fere omnes pau- sam fecisse: nam contrariam infert sententiam quam quae verborum con- e-ru ipsisque 'quoque etiam' particulis indicatur, cum etiam 'fecit' clare ad 'facta infecta facere' respiciat; possis etiam lamentando hau rusum f. filium, sed praestare illud videtur: cf. v. 327. Asin. v. 873* 732. *à Non B. non cum pers. spat. CD mittar cum pers. spat. BCD qui tu quam Kiesslingius cens. p. 638. Quidum quã B. quid unquã CD. quid nunquid L. quid num Z* 733. *à quia B. quia cum. pers. spat. CD € plus B. plus cum pers. spat.*

ASTAPHIVM

Plus olim es íntro missus, quóm dabas: 20

Síne uicissim quí dant ob illud quód dant operis útier.

Líttaras didicísti: quando scís, sine alios díscere. 735

DINIARCHVS

Díscant, dum mihi cónmentari líceat, ni oblitús siem.

ASTAPHIVM

Quíd erit intereá magistrae? dúm tu commentábere,

Vólt illa itidem cónmentari.

DINIARCHVS

Quíd?

ASTAPHIVM

Rem accipere idéntidem. 25

DINIARCHVS

Dédi equidem hodie: quínque argenti iússi deferrí minas,

Praétereá unam in óbsonatum.

CD olim *Muellerus* p. 713. enim (enī *B*) *libri*. etiam *Guyetus*. enim tum *Muellerus* *ibid.* probante *Langeno* l. s. s. p. 265 es *L* cum *Saraceno*. se *libri* (enimse *C*). est *Z* intro missus *B* quum *Saracenus*. quam (quā *BCD*) *libri* 734. dant *Lambinus*. dant operam *libri* ob illud *Lomanus* 'Spec. in *Plaut.* et *Terent.*' (ed. *Amstelod.* a. 1845) p. 75 sq. oblit *B*. oblit *CD*. oblitos *Z*. ob id *Camerarius* operis *BCD*^s. operā *D*¹. operam *Z* qui dant operis utier *omissis ceteris* *L* An: operis oetier? 735. Litteras *BC*. Litteras *D* dicisti *C* scis *add.* *D*^s díscere *LZ*. dicere *BCD* 736. à *Discant* *B* commentari id (id *om.* *Acidalius*) liceat *Z*. argentarilliceam *B*. argentari (argentarii *L*) illic eam (eā *D*) *CDL*, unde argumentari *Camerarius*, argutari *Bothius* *voluit* ne *L* 737. Ast. Quid erit *Buechelerus*. Qui dedit *BCDL*. Quod dedi *Z*. Quod (Quae *Bothius*) didici *Acidalius* € interea *B*. *pers. spat.* in *CD* (ante quod in in *D* extat) magistrae *Buechelerus*. magister *BCDL*. magis *L* commentabere et commentari *libri* 738. à *praem.* *B* Volt *Bothius*. Volt interim *BCDZ*. uult itidem *L* illam *Z* ididē *B*. ididem *CD*². ibidem *D*¹. *corr.* *LZ* qui rem *Z*. quidem *L* Quid? *Diniarcho* *reddidit* *Turnebus* accipe re *B*. accipere *C*. acciperet *Z* dentidē *B*. Dentidem *CD*. indidem *Z*. *corr.* *L* 739. dedi *CD* (*altera* d *ex* i *D*). Dedit *B*. Iussi *Saracenus* hodie *superscr.* *D*² quinque *§*. ei quinque *libri*. et quinque *Spengelius*. iussi ei quinque *Brixius* *epist.* p. 1.² iussi hoc loco *inseruit* *Spengelius* cum *Muellero* p. 600 740. Pretereá *BL*. prætereá *C*. praeterea *D* unam *Z*. unum *CL*. unū *BD* inobsonatū *C*.

ASTAPHIVM

Idem égo istoc delatúm scio. 740

De eó nunc bene sunt tuá uirtute.

DINIARCHVS

Míhine ut inimicí mei

Bóna istic caedant? mórtuom hercle mé quam id patiar
máuelim.

ASTAPHIVM

[Míhi inimicos ínuidere quám me inimicis máuelim: 30

Nam ínuidere alií bene esse, tíbi male esse míseriast.]

Qui ínuident egént: illis quibus ínuidetur, í rem habent. 745
Stúltu's!

DINIARCHVS

Quid id est? áperi!

in obsonium *L* ego *add. Muellerns p. 672* istoc *BL*. istioc *C*.
istuc *DZ*. *cf. Bergkius l. s. s. p. 66* 741. Deeo *BD* sunt
Seyffertus in Philol. t. XXVIII (a. 1868) p. 467 cum Brixio epist. p.
13. sum libri. sumus Camerarius uirtutē *BD*. uirtutem *C. corr. LZ*
mihine *S*. ime me *B*. ime *C*. ime *D*. immo *LZ*. illine *Camerarius*.
minuma *Bothius*. meane *Spengelius cum Brixio epist. p. 13* et (ut
Camerarius) inimici mei *LZ*. utini (meutini) emci mei *B*. ut iniem
cimci *C*. utiniem cymeí *D* mea *Dousa* 742. istec *L* caedent
Kiesslingius cens. p. 622. 638 (caedant *Goetzius: cf. Act. soc. phil. Lips. t.*
IV p. 354 sq.). cedent *BCD*. edent *LZ*. edant *Camerarius*. edint
Bothius. comedant *Weisius*. comedint *Studemundus cum Seyfferto p.*
467 sq. mortuum (mortuñ *B*) libri herclae *D* hercleme *B*
id *L cum Bothio*. utid *B*. ut id *CDZ. cf. Muellerns p. 329*
743 sq. Versus parallellos inclusi (cf. 'Anal. Plaut.' p. 13 adn. 24): non
recte Muellerns p. 341. 733 adn. etiam v. 745 in suspicionem vocavit
743. Pers. spat. in D mihi *CD* inimicos *LZ*. inimicus
BC. inimicū *D* inuiderē *BD*. inuiderem *C. corr. LZ* mauelim
S cum *G. Hermanno*. meis libri ma(ue)lim initio versus *Camerarius*
repetiuit, unde inimicos mihi Bothius, etiam inimicis me Spengelius tra-
iecit, minus recte, praesertim cum meis per se offendat. Weisius v. 746
ante v. 743 traiciens ex illo mauehim asciverat med v. 744 inducens
codemque artificio Seyffertus usus est l. s. s. p. 468 sq. assentiente Bug-
gio in 'Opusc. philol. ad Madv. missis' p. 190: quamquam neque ille
neque hi probabilem huius versus scripturam sic potuerunt efficere
744. esse miseria est Camerarius. eem seria mesi B. esse inseriamesi.
C. eē inseria mesi D. miserum est LZ 745. Qui *L*. Quid *BCDZ*
illi *L* irē *B*. irem *CD* (*ex iram C*). rem *LZ. corr. Bothius*.
746. Stultus B (cf. v. 730). Stultus ceteri. Stultius (quid est) Seyffer-
tus cum Gepperto DIN. quid id est? aperi! AST. Quid iam? DIN. Quia
pol *S*. quid est (ē *D*) aperire quid iam (iā *D*) quia pol *BCD*. Qui

ASTAPHIVM

Quid iam?

DINIARCHIVS

Quía pol esse uná uelim.

ASTAPHIVM

Nón licet.

DINIARCHIVS

Non licet obsoni mé participem fieri?

ASTAPHIVM

Sí uolebas párticipari, auférrés dimidiúm domum: 35

Nám item ut Accherúnti hic apud nos rátió accepti scríbitur:

Íntro accipitur: quándo acceptumst, nón potest ferrí foras. 750

Béne uale.

DINIARCHIVS

Resíste.

ASTAPHIVM

Omitte.

DINIARCHIVS

Vín eam intro?

ASTAPHIVM

Ad té quidem.

des es aperire dina. Quid iam? asca. Quia pol L. quidem es: opperire Di. quid iam? As. quia pol Z. es equidem perire quam inuidere *Spengelius*. tu quidem perires. DIN. Quid iam? AST. Quia pol *Buggius*, quid est? DIN. Aperito, quid iam? AST. Quia pol *Seyffertus* (cf. ad v. 743) *contra linguam peccans uterque* esse una uelim S (cf. *Andr. v. 81 al.*). mauelim libri 747. nunc Z. Nou licet bis posui obsoni S. do obsoni B. Do obsonii CD. Da obsonii LZ. de obsonio saltem *Camerarius*. de obsonii mna *Gruterus*. de obsoni parte *Guyetus*. de obsonio meo *Bothius* (post quem me meo transposuit *Kampmannus* 'de EX et DE praepos.' p. 3). donati obsoni *Spengelius*. quod obsonatumst vel obsonauit *Buggius*, alii alia participhe B 749. item *Rittershusius* apud *Scioppium* *Susp. lect. IV, 13*. idem libri (idē D). itidem *Valla* acheronti CD LZ. ageonti B hic apud nos S. hic libri, quod post itidem inseruit *Gruterus* accepti LZ. accepit B. accipi CD 750. accipitur *Spengelius*. accipiamur BCD. acceptum LZ. accipimus *Camerarius* acceptumst C. acceptumst DZ. acceptum est B cum L ferri LZ. ferre B. Ferte CD foras (a ex e) B 751. Bene (bene CD) ualere siste BCD. corr. *Camerarius*. bene uale Di. Siste LZ. Omitte. † Vin eam intro S. omittes inea mitto intro BCD. omitte (omittes Z) me. Omitto intro LZ. amitte sine *Camerarius*, mitte (mittin *Dousa*) intro *Bothius* correxerat, post quos Sine,

DINIARCHVS

Immo istoc ad uós uolo ire.

ASTAPHIVM

Nón potest: nimum petis.

DINIARCHVS

Éxperiarne —

ASTAPHIVM

Immo ópperire: uís est experírier.

40

DINIARCHVS

Díc me adesse.

ASTAPHIVM

Abi, óccupatast.

DINIARCHVS

Trés ista amet?

ASTAPHIVM

Tu frústra sis!

DINIARCHVS

Rédin an non redis?

mitte i. *Diniarcho dedit Spengelius*, Sine me ire i. *paulo melius Boeckelius l. s. s. p. 33* Omittin? iam mitto intro — ad te quidem *satis artificiose Astaphio dedit Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 415* atte B. adte C 752. istuc LZ uos uolo ire *Buechelerus*. uos irem (irē B) BCD. uos. Iri LZ. sine ire *Spengelius*, quod cum recte *refelleret Boeckelius l. s. s. non debuit neque nugaris ludere neque* Non potest? *Diniarcho tribuere* nimum petis *Boeckelius itemque Buggius l. s. s. p. 190 sq.* nimum (nimiū B) pati BCD. Immo potest LZ 753. *Experiarne S.* Experiri (Expperiri *priore p fort. deleta D*) sine (sinē B) libri. Sine experire *Bothius*. Experiri sine modo *Boeckelius p. 35* immō B opperire Z. opperirē B. opperirem C. opperirē (i ex e) D. operire L uis est (ē D) CDZ. uisē B. ius est L. meliust *Camerarius*. si uis *Buechelerus* experirier *Camerarius*. experire BCD. experiri LZ. (meliust) opperirier *Boeckelius deleto* opperire 754. Dic me *Spengelius*. Dicam (Dicā D) libri abi *Gruterus*. ubi BCD. nisi LZ. ubi est? *Camerarius*. ni *Bothius*. si *Boeckelius ex loco Cas. III, 2, 14 dissimillimo* occupatast BD. occupata est C Tres ista amet? (cf. v. 760) ¶ Tu frustra sis S. resistat et (et cum spat. C. ex ex B. Siste hem LZ) frustra sit (fit LZ) libri. res itast ne (si restiteris *Kochius in Fleckeis. ann. t. CV p. 367*) frustra sis *Spengelius Astaphio continuans. Prorsus improbabilia et antiquiores temptarunt et Muellerus p. 13 adn. Boeckeliusque p. 37* 755. Annon C. Atonn DZ redis Camera-

ASTAPHIVM

Sí uocat, qui in mé plus pote quam
tú potes. 755

DINIARCHVS

Úno uerbo —

ASTAPHIVM

Elóquere.

DINIARCHVS

Mittin me íntro?

ASTAPHIVM

Mendax és, abi:

Únum aibas, tria díxti uerba: atque ódi male mendácia.

DINIARCHVS

Ábiit intro hinc: lúsit. egone ut haéc mihi patiar fíeri? 45

Iam hércle ego ted, inlécebra, ludos fáciam clamore
ín uia:

rius. redin BCDL. redeam Z siuocat C. sed uocat Camerarius. uocat Geppertus qui S: cf. 'Anal. Plaut.' p. 12 sq. me que (que D. quae CZ) libri pote S. potest libri. om. Goellerus plusq B. plus quã D tu potest Goellerus. potes Lambinus. potest libri 756. Vni uerbo Seyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 469 sq. Vnum uerbum Boeckelius p. 40: at cf. Langenus l. s. s. p. 185 eloquere Astaphio reddidit Gruterus, quod redintegravit Seyffertus l. s. s.; vulgo inepte Diniarcho continuant, unde eloquar saltem Lambinus uoluit mitti (mitto L) inme (me LZ) libri. corr. Angelius mendaxes B

757. aibas, tria Seyffertus l. s. s. alebat stridia BCD. aiebat sterilia L. aiebat stridia Z, quod inepte cum aliis defendit Meursius. aiebas, tria iam Camerarius dixti CDLZ. dixit B uerbe B atque odi male S: cf. Most. v. 181. atque libri (atq; B. atq; CD). atque ea Gulielmius, quod mirere plerisque satisfacisse: quamquam qui quaestio ipsa mittin me intro? mendacium dici possit, nemo explicavit explicabit: unde ferre haud quo Seyffertus uoluit mendatia BD

758. hinc: lusit S: cf. v. 210. Pers. v. 635. incluit B. induit CDZ. irrui L. hinc iuit Camerarius. exclusit Spengelius cum Muellero p. 243 adn. inlusit Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 415 egone Lomanus l. s. s. p. 76. ego libri ut (u e corr.) D hec D. hec BL patiat B 759. Ego CD. ego suprascr. B ted Mahlerus l. s. s. p. 17 adn. (quamquam 'librorum auctoritas' ei obstare videtur). tibi libri Male transposuit et Spengelius et Muellerus p. 343. 710, non bene Mahlerus (quasi non item 'obstet' librorum auctoritas). Cf. Ritschelius Parerg. p. 426 elecebra Lambinus clamorẽ B, unde hariolatur Spengelius (cf. Cist. II, 2, 1)

Quae áduorsum legem ácepisti a plúrumis pecúniam. 760
 (Iam hérele apud nouós magistratus fáxo erit nomén tuom.)
 Póstit ego tibi íniciam manum quádrupuli, uenéfica,
 Súppostrix puerúm: tum ego edepol túa probra aperibo
 ómnia. — 50

Nílne me pudet? pérdidí omne quód fuit, fu, ínpudens,
 Néce mi adeost tantillum pensi iám quo capiam cálceos. 765

760. Quē B. que L. aduersum L. aduersū B. Aduersum CDZ legem aduersum Goellerus accepisti LZ. accepistis BCD ad plurimis BD. ad plurimis C. corr. LZ. a pluribus Bothius 761. Hunc v. recentioris recensiois esse Buechelerus vidit. Iam C. ercle B. nouos Bergkius l. s. s. p. 140. nos omnis (omnes C. om̄s D) BCD. omnes LZ. hos omnes Spengelius nom̄ B. tuū BC. tuum D 762. Postid B. Post id ceteri. Postidea Camerarius tibi iniciam manum S. te (in te LZ. manum initiam (iniitiā BD. iniitiā Z. iniiciam L) libri. manum in te iniiciam Guyetus. manum te iniciam Bothius probantibus Kitzschelio Opusc. phil. t. II p. 270, Fleckeiseno 'krit. Misc.' (ed. Dresd. a. 1864) p. 34 adn., Muellero p. 707, Buggio l. s. s. p. 413. At praeter hunc locum fabulae corruptissimae aperte corruptum et structuras similes, sed alienas a tali formula, nil afferri potest, nisi Persae v. 70 quempiam iniecit manum, ubi cum v. 71 illi iniciat manum statim sequatur, insanum est respuere quoipiam Acidaliū quadrupli Camerarius (quadrupuli Fleckeisenus l. s. s. p. 35 sq.). quadrupliis BD. quadrupus CLZ uenefica LZ. beneficia BCD Ceterum de genetivo quadrupuli si iureconsultos adiisset neque Spengelius dubitasset neque Bergkius l. s. s. p. 140 adn. (cf. p. 97), ubi serio suasit Post indu ego manum iaciam, si calueris (cf. Loewius 'Prodr.' p. 367). Praeterea vide sis Romeyn 'Spec. iurid.' (ed. L. B. a. 1836) p. 5. 111 sq., Vissering 'Spec. iurid.' (ed. Amstelod. a. 1842) p. 47. 56, Demelius 'Zeitschr. f. Rechtsgesch.' t. I (a. 1861) p. 363 sqq.

763. Puerum suppostrix Bothius. Suppostrix puerorum Goellerus tum addidi tua LZ. itu a B. it ua CD. iam tua Camerarius, unde edepól defendit Koehlerus l. s. s. p. 23 probra LZ. proba BC. pba D om̄a BC. 764 sq. Duos versus spurios iudicavit Weisius recte observans haec ante v. 766 extare non posse, prave corruptelam pro interpolationis argumento adhibens. Cur v. 766 sq. potius noviciū mihi videantur facile intelleges 764. Nilne me pudet? S. Nihil (Nil L) me libri. Nihili me Camerarius, cui quia Acidalius, iam Goellerus adiecit. Nihili sum. meum Spengelius. Nihili pendit Dombartus in Philol. t. XXVIII (a. 1869) p. 736 sq., quod etiam minus quam Spengelianum supplementum conexui sermonis satisfacit omne C. om̄e D. omnē B. fu inpudens S. fio inpudens B. fio impudens DLZ. fio imprudens. C. facti pudet Spengelius. fio inpotens Dombartus 765. mihi libri adeost Acidalius p. 550 (cf. Langenus l. s. s. p. 143). adest (adē add. D³) libri tantillum Casaubonus 'Comm. in Theophr. Char.' ad illum (adillū B) libri. hillum Acidalius cum Palmerio, cui non recte ad praemisit Spengelius, id (!) Maehlyus l. s. s. p. 124 omnino

(Séd quid ego hic clamó? quid si me iúbeat intro
míttier?)

Cónceptis me nón facturum uérbis iurem sí uelit.)

Núgae sunt: si stímulos pugnīs caédis, manibús plús
dolet. 55

Dé nihilo nihil ést irasci, quae te non floccí facit.

Séd quid hoc est? pro di ínmortales: Cálliclem uideó
senem, 770

Meús qui adfinis fúit, ancillas duás constrictas dúcere,

Álteram eccam tónstricem huius, álteram ancillám suam.

Pértimui: postquam úna cura cór meum mouít modo, 60

Tímeo ne malefácta antiqna méa sint inuenta ómnia.

errans de hoc loco. satillum (!) Neilson 'four notes on Plautine words' (ed. Greenock a. 1876) p. 8. an: Neque adeo mist hilum? quo Palmerius p. 705 (ubi sequentia item ut Acidalius inaniter temptat). quos libri 766. intronmittier LZ. intro mittiar B. intromittiar D. intromittar cum spat. C 767. uerbis iurem Z. uerui sirem (sirē B) BCD. uerbis Si rem L si uelit Angelius. sileuit libri 768. Nuge BL. nuge D sistimulos B cedis BL. Cedis C. Cedis D 769. Denihilo BD nihil est libri. illi est Palmerius cum Dousa (unde nihilod Guyetus. est illi te Bothius). nihilist Spengelius. cf. Dombartus l. s. s. p. 737 que D quete BL flaccifacit L. Hoccifacit Z 770. hoc est CLZ. h' ē D. est B: cf. Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 28 dii L immortales libri callidem uideo senem Z. calictenui (calictenu D) desenē BCD. Callidem senem L 771. Hunc versum post insequentem exhibent libri, quos primus Gruterus in 'Suspicion.' libro ordinavit assentientibus Casaubono et Acidalio Meus qui Z. Meusq; B. meusq; CD. meus que L Fuit CD. om. B ancillas (ll ex n) D 772. Alteram C. Alterā BD eccam ego addidi, Suram Muellerus p. 147, illam Spengelius ancillam D (alia ut vid. litt. incohata) suūā C 773. plusquam Palmerius cura om. B: cf. Buechelerus in Ind. schol. Bonn. a. 1878/9 p. 25 Miro errore Acidalius huc traici uoluit v. 853 Ne ista — cor pugit meum 774. ne Camerarius. neme BD. ne me CLZ male facta B sint inuenta Acidalius p. 551. sine inuenia B. sine inueniam (inueniā D) ceteri. senex inueniat Suracenus (unde possis Timeo mea malfacta antiqna senex ne). nunc inueniam Camerarius omā B

CALLICLES. ARCHILIS. ANCILLA. DINIARCHVS

CALLICLES

Égon tibi maledícam aut tibipte máleuelim? ut animús
 meust, 775
 Própe modum expertae éstis, quam ego sim mítis tran-
 quillúsque homo.
 Rógitauí ego uos uérberatas ámbas pendentís simul;
 Cómmemini: quo quícque pacto sítis confessaé, scio.
 Núnc uolo scire eódem pacton síne malo fateámini. 5
 Quámquam uos colubrínó ingenio ambae éstis, edicó
 prius: 780
 Né duplicis habeátis linguas, ne égo bilinguis uós necem,
 Nísi sí ad tintinnáculos uos uóltis educí uiros.

Act. IV Sc. 3. SENEX ANCILLE .II. ADVLESCENS C. B. *ver-
 sum vacuum reliquit* C. SENEX (X ex S) AN CILLE .II. ADO LES

^E
 CNES C *add.* D³. Callides senex. Ancille due. Dinarchus adolescens
 L 775. Egon B. gon *cum spat. init.* CD male dicā B tibipte S.
 tibi adte BCD. tibi LZ. tibi adeo *Camerarius (de quo inscite agit Crainius
 in 'Stud. Plaut.' p. 8).* adeo *Bothius probante Muellero p. 104.* tibine *Spen-
 gelius.* tibi autem (*antca* Tibi egon) F. Schlee *'de vers. in cant. Ter. consec.'*
 (ed. Berol. a. 1879) p. 76 male uelim CD. male uel t B animu
 meust B. animo meost *ceteri* 776. Prope modum (u ex o B¹) BCD
 experte BZ. exparte C. expete D. ex parte L estis LZ. esse-
 tis BCD sim mitis *Camerarius.* similes BCD. sim LZ tran-
 quillus usque (usq² CD) CDLZ. tranquilusq; B. *corr. Camerarius*
 Homo CD. modo L 777. uerberatas *Spengelius.* uerberantis libri.
 uerberans *Lambinus cum Salmasio, quod transponendo servavit Bothius.*
 uapulantis *Guyetus.* uerberones *Goellerus.* uerberante his (*coll. 'prae-
 sente, absente' c. abl. plur.) Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1867) p. 468*
 ambas *Gruterus.* bas B. has *ceteri* pendentis CDLZ. pen-
 dentes B 778. Cómmemini B. Commemini *ceteri* quicque *Came-
 rarius.* quicquam (quā BD) libri confesse libri 779. Nunc S.
 Hic nunc libri. Haec nunc *Bothius* sere *ex* scrire *ut vid.* C
 pacton *Studemundus cum Spengelio.* pacto libri (c ex r C). si *Camera-
 rius, an Geppertus add.: possis etiam* eodemne pacto 780. colubrino
 LZ. colubri (Colubri CD) non (ñ D) BCD noningenio C ambe
 D. ambe BL 781. duplicesⁱ (d ex s) C habeas C linguas
 LZ. linguā B. Linguam C. Linguā D bilinguis LZ. ibi linguis
 BCD 782. Nesisi B. nesisi C. nesi si D. nisi LZ attintinna-
 culos CD. attintinaculos B nos uoltis *Gruterus cum aliis.* uoltis
 nos libri educi/// (s *erasa*) D

ARCHILIS

Vís subigit uerúm fateri, ita lóra laedunt bráechia.

CALLICLES

Át si uerum mi éritis fassae, uínclis exsoluémimi. 10

DINIARCHVS

Étiam num quid sít negoti fálsum incertúsque sum, 785
Nísi quia timeó tamen certo, né quod peccaui sciat.

CALLICLES

Ómnium primúm diuorsae státé: em sic, istúe uolo:
Níl inter uos sígnificetis: égo ero paries. loquere tu.

ANCILLA

Quíd loquar?

CALLICLES

Quid púero factumst, méa quem peperit fília, 15

783. ius *D* subegit *libri*. corr. *Bothius* ledunt *libri* brachia *B*. Brachia *CD* 784. *B* Ad *B*. ad cum pers. spat. *CD* (adsiuerum *C*) mihi *libri* fassae *libri* uinclis *Angelius*. uincis *BCDZ*. iuncis *L*. uinctas *Saracenus* exsoluemini *Camerarius* (simul *ancillae personam ante uinclis delens*). exsolue (exolue *LZ*) mihi *libri* 785. à Etiã *B* (*olim* mihi . . . tamen *Callieli tribuebant*) nunc (num *Buggius*) quid *Camerarius*. nūquã *B*. numquã *C*. numq. *D*. nunquam *LZ*. nunquid *Saracenus* negotiū *BCD*. negociū *LZ* falsus incertusque sum *Angelius*. fassi (fassis *Z*) sincertus (sin certus *CL*. incertus *Z*) que sum (quesum *D*) *libri* 786. certo (*vel senecem*) ne *S*: cf. *Poen. III, 5, 42*. ego nec (net *B*) *libri*. ego nam *Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1867) p. 469, ubi primus recte Diniarcho haec continuauit, cum vulgo nec . . . scio ancillae dedissent. negotium et Spengelius. egomet ne Kiesslingius cens. p. 639 (ne primus Brixius epist. p. 14). ego et Kochius in 'Emend. Plaut.' (ed. Numb. a. 1872) p. XVIII aliquid post quia add. quid peccaui *libri, ubi aut quod aut peccarim corrigendum esse Brixius uulit (cf. Fuhrmannus in Fleckeis. ann. t. CV [a. 1872] p. 815 adn. et Beckerus in Studem. Stud. v. I p. 262 de egomet quom cogitans) sciat Brixius cum Kiesslingio. scio *libri* 787. *B* Omnium *B*. omnium cum spat. *CD* diuersae state em *Camerarius*. diuersa (diūsa *C*) est (c̄ *CD*) ete em (Ete em *C*. Etecm *D*. etenim *Z*. hem *L*) *libri* istud *DZ*. istac *Bothius Rectius* em sic cum ceteris *Ribbeckius 'de part.' p. 31 quam sic istuc Brixius l. s. s. coniunxit* 788. Nil *S*. Ne *B*. ne ceteri. Neue *Camerarius*. Nunc ne *Bothius*. Ne qui *Geppertus* loquere tu *L*. loqueretur *BD*. loqrēf *C*. loqrē tu *Z* 789. *€* Quid *B* *B* quid *B*. quid cum spat. *CD* factum est *Camerarius*. datū sit *B*. datūst (st c corr.) *C*. datumst *D*. actum est *L*. actūst *Z* puerod actumst *Gruterus* (at cf. *Ritschelius Nov. exc. Pl. I p. 7*)**

Meó nepote? cápita rerum mi éxpedito.

ANCILLA

Istaé dedi. 790

CALLICLES

Iám tace: accepístin puerum tú ab hac?

ARCHILIS

Accepí.

CALLICLES

Tace.

Níl moror praetérea: satis es fássa.

ARCHILIS

Infítias nó n eo.

CALLICLES

Énim liuorem túte scapulis ístoc concinnés tuis. —
Cónueniunt adhúe utriusque uérba.

DINIARCHVS

Vae miseró mihi: 20

Méa nunc facinora áperiuntur, clám quae sperauí fore. 795.

CALLICLES

Lóquere tu: qui dáre te huic puerum iússit?

ANCILLA

Era maiór mea.

790. nepote *LZ.* nepoti *BCD* mihi *add. Camerarius (cf. Amph. v. 912)* expedito *Bothius.* expedite libri. expedi tu *Kiesslingius cens. p. 639 (at vide v. 788)* Θ iste *B.* iste *cum spat. CD.* isti *L* dedit *BCDL. corr. Z* 791. à iam *B.* iam *cum spat. CD* taceo *L* accepisti inpuerum *BCD. corr. LZ* ϵ accep̄ *B.* accepit *cum spat. CD.* accepit *L. corr. Z* B tace *B.* tace *cum spat. CD* 792. p̄tērea *D.* p̄tērea *BL* es *Z.* est *BL.* ē *CD* sassa *C* ϵ inficias *B.* inficias *cum spat. CD* 793. Enim \mathfrak{S} . B iam *B.* iam *ceteri.* Nam *Bothius* liuorē *D.* luore *B.* leuorem *Pistoris* tute *Camerarius.* mutē *B.* ut est *C.* ut ē *D. om. LZ* scapulis *LZ.* capulis *BCD* concinnes *Brixius epist. p. 14.* concinnas libri 794. adhunc *B.* Adhunc *CD. corr. LZ* utrique *pronuntiationem probavit Luchsius 'z. Lehre v. d. Genet. d. lat. Pron.' p. 45. 56. 63 (aliter Ritschelius Opusc. phil. II p. 694)* uae *Z.* à Tue *B.* tuę *cum spat. CD.* Ve *L* misē^r *C* mihi *LZ.* nisi *BCD* 795. mea *CD* quę *D.* que *BL* 796. B Loquere *B.* loquere *cum spat. CD* quidare *C.* qui clare *D¹, corr. D³* huic *Z.* huc *BCDL* hera *LZ.* Θ ira *B.* ira *cum spat. CD*

CALLICLES

Quíd nunc? quor eum ácepisti?

ANCILLA

Era méa me exorauít minor,

Púer ut auferrétur eaque ut célaurentur ómnia.

CALLICLES

Lóquere tu: quid eó fecisti púero?

ARCHILIS

Ad meam eram détuli. 25

CALLICLES

Quíd eo puero túa era fecit?

ARCHILIS

Éra erae mea extempló dedit. 800

CALLICLES

Quoí, malum, erae?

ANCILLA

Duaé sunt istae.

CALLICLES

Cáue mi, nisi quod té rogo.

797. B Quit B. quid cum spat. CD nunc S. tu libri (cf. v. 798) cur BLZ. Cur CD era mea me (sic Fleckeisenus) exorauit S. O Erā ero uít B. eram ero uít cum pers. spat. et ante eram et post ero CD. Hera me rogauit LZ (rogitauit Bothius, mea rogauit me Gronovius praeunte Pareo correxit), era med oranit Bothius 798. auferretur S. ferretur BL. Ferretur CDZ. afferretur Camerarius. eferretur Bothius. deferretur Brixius cum Spengelio Studemundoque, qui haec tonstrici tribuunt Phronesiumque putant 'eram minorem' inducti Quid tu formula v. 797 tradita. at cum haec verba melius quadrant de Calliclis filia tum v. 800 sq. demonstrant cogitari hoc loco nondum posse de duabus tonstricis eris, quod sensit ni fallor Berghius l. s. s. p. 135 ea que CD omniam B 799. B Loquere B. loquere cum spat. CD quit B. Quid CD ad meam heram LZ. admeam rem cum spat. C. ad meā rem cum spat D. E mea rē B 800. Quid eo puero Camerarius. Quiite opuro B. cui te Puero cum spat. CD. Quid de puero LZ tua LZ. tuo BCD fecit LZ. facit BCD Era erae mea S. Γ Aerae mea B. ere mea cum spat. CD. Here mee L. herae meae Z. Ea erae meae Kochlerus in sentent. controv. dissertat. add. Bis adeo peccavit Muellerus p. 180 exemplo B. 801. Quoí B. cui cum spat. CD Malum CD aere BC. ere ex are D. here L Θ Due B. due cum spat. CD istę D. iste B caue mi S praeunte Bothio (cf. Asin. v. 30). B Catu B. catu cum

Éx te exquiro.

ARCHILIS

Máter, inquam, fíliae donó dedit.

CALLICLES

Plús quam dudum lóquere.

ARCHILIS

Plus tu rógitas.

CALLICLES

Responde ócius:

Quíd illo quoi donátust fecit?

ARCHILIS

Súpposuit.

CALLICLES

Quoí?

ARCHILIS

Sibi.

30

CALLICLES

Pró filiolon?

ARCHILIS

Pró filiolo.

CALLICLES

Dei óbsecro uostrám fidem!

805

spat. CD. Caue tu Camerarius. tace tu Spengelius, qui praeterea saltem quid pro quod debebat scribere iste pro nisi B rogo Goellerus. rogo (r e corr. D) nisi libri. rogo mi Bothius 802. Ex te Bothius. Ea te BD. Eate C. ea que te L. Ea quae Z ex quiro B O Mater B. mater cum spat. CD filię (filie B) dono dedit inquē (inquem C. inquam LZ) libri: inquam traiecit Bothius 803. B Plus B. plus cum spat. CD dudū BD loquere Bothius. inqua (inquam LZ) loquere libri E Plus B. plus cum spat. CD B Responde B. responde cum spat. CD ocuus L. otius B. Otius CDZ 804. quid cum spat. CD illo S. illa libri cui libri donatust libri, cui fecit adieci. donatus est ¶ Quid? Guyetus. d. inque Bothius. dono donatust Kampmannus 'Res milit. Plauti' (ed. Vratisl. a. 1839) p. 18 supposiuit Camerarius. E Supposuit B. supposuit ceteri (cum spat. CD) B Cui B. cui cum spat. CD sibi LZ. O Tibi B. tibi cum spat. CD 805. B Pro B (olim Sibi pro filiolo ancillae continuabant) filiolon Seyffertus l. s. s. p. 469. filio lotoni BCD. filio LZ. filio Pylades. filiolo. Ain Bothius p filio (profilio C) lodel BCD. pro filio Dii L. pro filio. Di. (i. e. Dinarchus) Z, quod corr. Angelius et Lipsius Ant. lect. V, 21 uostram libri (uostrā BC)

Vt facilius alia quam alia eundem puerum unum parit!

[Haec labore alieno puerum peperit sine doloribus.]

Puer quidem beatus: matres duas habet et auas duas:

Iam metuo patres quot fuerint. uide sis facinus muliebri.

35

ANCILLA

Magis pol haec malitia adtingit ad uiros quam ad mulieres:

810

Vir illam, non mulier praegnatem fecit.

CALLICLES

Idem ego istuc scio;

Tu bona ei custos fuisti.

ANCILLA

Plus potest qui plus ualet:

Vir erat, plus ualebat, uicit, quod petebat abstulit.

CALLICLES

Est tibi quidem hercule, infida, idem attulit magnum malum.

40

806. alia eundem \mathfrak{S} . alie undē B . alię unde CDZ . aliqua alicunde L . alia (illa *Lambinus*) unde est *Camerarius* unum *Buechelerus*. ut nū B . utnū D . ut num C . natum LZ . alienum *Camerarius*. uterinum (!) *Geppertus* parit L . paret *ceteri* *Linguam sententiamque inquinavit Buggius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 416, logicam Kochius ibid. p. 772* 807. *Versum parallelum inclusi* Hec BL . hec CD lauare B 808. beatus libri. corr. *Brixius in 'Emend. Plaut.'* (ed. *Hirschberg. a. 1854*) p. 11 matres duas L , *Pylades*. mater ouas BC . mater ouas D . mater duas Z & BD . delet *Geppertus* 809. qđ fuerint B . quod fuerint C . qđ fuerit D . quot fuerunt L . quot fuere Z muliebri BCD . corr. LZ 810. Θ Magis B . magis cum spat. CD hec CD . hec BL malicia L . militia C adtingit \mathfrak{S} . pertinet (ptinet BCD) libri (cf. *Merc. v. 32. 252*) aduiros C quā B . Quā D . Quam C mulieres LZ . muliebri (admuliebri C) BCD *Versum per pertinet corruptum varie transponendo sanare studuerunt Bothius, Engerus (in progr. Ostrow. ed. a. 1852 p. IX sq.), Spengelius non sine orationis detrimento* 811. Vir illam *Camerarius*. Viri iam B . uiri iam cum pers. spat. C . uiri iā D . uir eam LZ praegnatē B . praegnantem *ceteri* idem *Camerarius*. & ide BD . Et idem CZ . Et quidem L . item *Bothius* 813. abstulit *Camerarius*. adstuni B . adest (adē CD) uni CDZ . adest uictum L quod poterat uim attulit *Saracenus* 814. B Etibi B . Abstulit et tibi *Bothius (antea hercule inferens)* infida idem \mathfrak{S} . idem libri. idem uir *Guyetus*. idem istic *Spengelius*. eadem opera *Dombartus l. s. s. p. 737* attulit libri

ANCILLA

Ídem istuc ipsa, etsí tu taceas, reapse experta intéllego. 815

CALLICLES

Núnquam te facere hódie quíui, ut ís quis esset díceres.

ANCILLA

Tácuí adhuc: nunc nón tacebo, quándo adest nec se ín-
dicat.

DINIARCHVS

Lápideus sum, cónmouere mé miser non aúdeo.

Rés palam omnis ést: meo illic núnc sunt capiti cómitia. 45

Méum illuc facinust, méa stultitias: tímeo quam mox

nóminer. 820

CALLICLES

Lóquere filiám mihi meam quis íntegram [stuprauerit.]

815. Idem istuc *Kießlingius cens. p. 639 cum Muellero p. 672.* Θ De istoc *B.* de istoc *ceteri (cum spat. CD).* Ne istuc *Geppertus* & si *BD.* et si (situtaceas) *C* An: Idem ego istuc etsi? reapse *Camerarius.* re ab (abexperta *C*) *BCDL.* re ab se *Z* 816. à Nū quā te *B.* numquāte *cum spat. C.* nūquam te *cum spat. D.* Numquam te *LZ* quíui ut is *Camerarius.* ut quíuis *BCD.* ut cuius *LZ* díceres *Saracenus.* dicere *B.* diceret *ceteri* 817. B Tacuí *B.* tacuí *cum spat. CD* adhuc: nunc non *Seuffertus* in 'Stud. Plaut.' p. 30. ad nunc nunc *B.* at nunc (ñ *C*) Nunc *CD.* at nunc non *LZ.* at noenum *Fleck-eisenus* in *ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 618* taceo *Acidalius p. 552* ad est (è *D*) *BD* nec se *Seuffertus.* necesse libri. necesse est *Camerarius* indicat *Seuffertus.* indice *BCD.* indicem *LZ* 818. à Lápideus *B.* lapideus *cum spat. CD* cōmouere *B.* Cōmouerē *D.* Commouerē *C* 819. meo *DZ.* neo *B.* inco *CL* fiunt (fñ) *C* comitia *Camerarius.* cōtia *B.* coitia (oi *ex op*) *C.* cāstia *D.* cestia *L.* oostia *Z* 820. illuc *LZ.* illac *BCD* facinus libri, *corr. Kießlingius cens. p. 639* mea stulticia est *LZ.* me astultā est *B.* mea stulticē *C.* mea stulta ē *D* nominer *Saracenus.* non miner *BDLZ.* nonminetur *C* 821. B Loquere *B.* loquere *cum spat. CD.* Loquere tu (*transponens* meam filiam) *Spengelius* in *adn., quasi ad alteram se conuerteret* mihi inserui stuprauerit *C.* quod verbum cum non modo coniunctivum praeter Plautinam consuetudinem exhibeat (*cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 178 ubi per Quin tu eloquere f. m. qui similiaque rem expedire vult, sed etiam notionem ceteroqui constantem non serret (cf. Langenus l. s. s. p. 194 sqq.), interpretamentum esse conicio, cum Plautus per apoclisin scripserit velut: quis integram — pudet eloqui (cf. fragm. com. inc. inc. v. 60 R.: egone illam — pudor est eloqui, quam comperi —).* Loquere actutum filiam meam quis compressit integram *Langenus temptavit: paulo probabilius cogitare possis de: L. f. m. m. q. deintegravit integram (cf. Caecil. v. 255 R.)*

ANCILLA

Vídeo eccum reum própter facta quíst patronus párieti.

DINIARCHVS

Néque uiuos neque mórtuos sum néque quid nunc faciám sció;

Néque ut hinc abeam néque ut hunc adeam sció: timore tórpeo.

50

CALLICLES

Dícin an non?

ANCILLA

Díniarchus, quóí illam prius despónderas. 825

CALLICLES

Úbi is homost quem dícis?

DINIARCHVS

Adsum, Cállicles: per tua óbseero

Té genua, ut istuc ínsipienter fáctum sapientér feras,
Míhique ignoseas, quód animi inpos uíni uitio fécerim.

822. Θ Video *B.* uideo *cum spat. CD* eccum \mathfrak{S} (*cf. v. 859 al.*).
ego *libri* reum \mathfrak{S} (*cf. v. 842. Cist. I, 3, 16.*) te *libri* Video te
Bothius facta \mathfrak{S} (*cf. v. 308. 313.*) mala facta *B.* mala Facta
CDZ. malefacta *L.* *Acidalius.* malfacta *Fleckeisenus l. s. s. p.*
782. *aberrarunt Lambinus cum Salmasio, Palmerius, Acidalius, alii*
qui est *BCD.* qui es *LZ* 823 *sq. ordinem invertit B idemque h bis*
addita verum significavit 823. δ Neque *B.* neque *cum spat. CD*
uiuos *BCD¹Z.* uiuus *D³L* mortuussū *B.* mortuus. Sum *C.* mor-
tuus \mathfrak{H} Sum (*su in fine vs. eraso*) *D* nec (*neque Camerarius*) quid
LZ. neq uid *B.* nequid *CD* 824. δ ut hinc *D* habeam *B* neque
ut *LZ.* ut neque (*neq; B. neq; C*) *BCD* hunc *BL.* Ad hunc *DZ.*

Adhuc ⁿ*C.* huc *Spengelius (at cf. Langenus l. s. s. p. 102)* ad eā *B*
torpeo (*eo ex or*) *D¹* 825. β Dici nan *B.* dicin (*dic in C*) an *cum*
spat. CD Diniarchus *CD.* dini arcus *B.* Diniarchust *Ritschelius Opusc.*
phil. III p. 343 cui *libri* despoponderas *Camerarius (corr. Bothius).*
dicis ponderas *BC.* dici (*dixi L*) sponderas *DLZ.* duci sponderas *Valla*
826. β Vbi his *B.* ubi is *eum spat. CD* homost *libri* (*st e*
corr. C) δ Adsum *B.* adsum *cum spat. CD* Assum *Callides L*
pertua *C.* ptua *D.* p tuo *B.* per te *Spengelius cum Muellero p.*
364 *sq.* 827. *Te add. Langenus l. s. s. p. 335 sq.* Genu aut *B.*

genua *Vt CD* istuc *L., Langenus.* istuc *B.* tu istuc *CDZ*
insipientĩ sipientĩ *B.* insapienter *Bothius* 828. inpos uini uitio *LZ.*
inposui niuitio *BCD* feceram *Bothius*

CALLICLES

Nón placet: in mútum culpam cónfers, quod non quít
loqui: 55

Nám uinum si fábulari pósset, se defénderet. 830

Nón uinum uirís moderari, séd uiri uinó solent,
Quí quidem probí sunt: uerum animi ínpos situlam sí bibit
Síue adeo carét temeto, támen ab ingenio ínprobust.

DINIARCHVS

Scío equidem quae nólo multa mi aúdienda ob nóxiam: 60

833. *Nonius p. 5, 7 M.*: (Temulenta est ebriosa: dicta a temeto quod est uinum quod attentet. Plautus Aulularia . . .) Idem Truculento 'siue adeo . . . improbus'

829. B Non B. non cum spat. CD qui culpam L (qui om. *Camerarius*). cui pã B. quippiam CZ. quippiã D confers *Camerarius*.

confer BCD. confert L. conferri Z quã D. quod C. quid B. quod Z. qui L, *Spengelius* non quit (*vel nescit*) loqui *Luchsius in Studem. Stud. I p. 38.* loqui BCD² (om. D¹). loqui non potest LZ. nequit loqui *Camerarius* 830. fabulari posset *Camerarius*. fabularẽ (Fabularem CD. fabulare LZ) possit libri possit . . . defenderet *temcre defendit Rothheimerus 'de enunt. condit. Pl.' (ed. Gotting. a. 1876) p. 48 sq.* defenderem BCD. corr. LZ

831. non cum unius litt. spat. D uinum uiris S. uinum libri. uinum hominibus *Camerarius* moderari (e ex a) B uiri uino S. uim non BCD. uim LZ. uino homines *Camerarius (traiecit Bothius)*

832. probi DLZ. p̄bri B. probri C Qui CD animi inpos S. iã p̄bus ã B. iam probus est C. iã probus (*incohata p̄ nota*) ã D. improbus est LZ situlam si bibit S. siquam si bibit CD. siquã sibibit B. siue bibit L. siue sub(b)ibit Z. si aquam bibit *Camerarius, quod etsi post alios Vahlenus contendit non 'mutandum' esse (cf. Koehlerus l. s. s. p. 32), vitiosum esse demonstrari in 'Anal. Plaut.' p. 28 (assentiente Langeno l. s. s. p. 144): atqui auerunt vitium olim Acidalius v. 833 scatet corrigens et nuper Buggius in 'Opusc. phil. ad Madv. missis' p. 191 haud (caret) inserens. similiter peccarunt Spengelius si urnas b. et Kiesslingius cens. p. 640 cupam si b. (admisso improbus), neque satisfecerunt Muellerus p. 344 (cf. 'de siue part.' ed. Berol. a. 1871 p. 5) et Kochius in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 420 si combibit coniciens. guttam si bibit olim suasi (quod etiam Pseud. v. 397 commendare possit) totum locum paulo aliter quam nunc constituens*

833. temet tota men B. te me Tu tamen (Tutam D) CD. corr. LZ improbus *Gruterus*. improbus *Nonius*. est improbus LZ. timidus est improbus BCD (inpus C. improbus D). is malus est *Bothius* tam ab ingenio improbus *Seyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 14* 834. à Scio B. scio cum spatio CD que CD. que BL mihi libri

Égo tibi me obnoxium esse fáteor culpae cónpotem. 835

ARCHILIS

Cállicles, uide quaéso magnam né facias iniúriam:

Réus solutus caúsam dicit, téstis uinctos áttines.

CALLICLES

Sóluite istas: ágite, abite tú domum et tu autém domum.

Éloquere haec eraé tu: puerum réddat, si quis eúm
petat. 65

Eáamus, tu, in ius.

DINIARCHVS

Quíd uis in ius me íre? tu's praetór
mihí. 840

Vérum te obsecro út tuam gnatam dés mi uxorem,
Cállicles.

CALLICLES

Eúndem pol reum iúdicasse té quidem istanc rem in-
téllego:

adeunda *Saraccnus* ob noxiam *Palmerius cum Casaubono*. obnoxia libri

835. tibi (ibi e corr.) me obnoxiam^u C (in D alt. o e corr.) eem B. essem CD. corr. LZ culpae compotem *Saraccnus*. culte cópotemi B. culte compote mi *ceteri* 836. Θ Callicies B. Callicies CD¹, corr. D³Z. Callides L *Quae et B et editores ancillae tribuunt, tonstrici aptiora puto* uidē B quaeso magnam (vel nimiam) ne S. quesomnē B. que somnem (e ex u) C. que somnē D. quaeso (queso L) ne LZ: cui homini *Camerarius*, insignem *Geppertus*, insonti *Kiesslingius cens. p. 640*, nobis *Vsenerus in Ind. schol. Gryphisw. a. 1866 p. 9* insercbant 837. tam (ta B. tâ D) estis uicto (iuero Z) sati ines (satiines D¹, n D² punctis, D³ lineola del. satin est L. sanun es Z) libri, unde nihil effecerunt nec *Saraccnus* nec *Camerarius*, vcrum restituit *Lipsius Ant. lect. IV, 2*

838. B Soluite B. soluite cum spat. CD (i supra v. add. C) abito *Bothius: sed est a-bite* tu aū domum B 839. Hęc CD. hec BL ere BCD. here L tupuerū D. ut puerum LZ 840. Eamus tu B. eamust C et cum pers. spat. D. eamus LZ in ius

Saraccnus. intus BLZ. Intus CD à Qui uis B. quiduis cum spat. CD in ius *Saraccnus*. intus libri meire BD tu es LZ. & (et C) nes BCD p̄tor (uesp̄tor D) BCD 841. mihí B. om. *ceteri* uxorem (x ex o) B. uxrorē C callides L 842. Eundem C. Eundē BD³. eum D¹. Eumpse *Seyffertus l. s. s. p. 23* pol reum S: cf. *Trin. v. 234*. pul te B. pulte CD. stulte D³LZ. pol te *Camerarius*. ultro te *Seyffertus* Eu edepol te *Spengelius (at cf. Langenus l. s. s. p. 200)*. varia temptavit *Muellerus p. 714* te quidem istanc S. quidem istam libri (quidē B). istanc quidem *Bothius prae-*

Nam haúd mansisti, dúm ego darem illam: túte sump-
sistí tibi.

Núnc habeas ut nánctu's: uerum hoc égo te multabó
bolo: 70

Séx talenta mágna dotis démam pro ista inscítia. 845

DINIARCHVS

Béne agis mecum.

CALLICLES

Fílium istinc tuóm te meliust répetere.

Céterum uxorém quam primum pótest abduce ex aédibus.

Égo abeo: iam illíc remittam núnctium adfiní meo:

Dícam ut aliam cóndicionem fílio inueniát suo. 75

DINIARCHVS

Át ego ab hac puerúm reposcam, né mox infitiás eat. 850
Níhil est: nam eapse últro, ut factumst, fécit omnem rém
palam.

Séd nimium pol ópportune eáipse eccam egreditúr foras —

eunte *Guyeto*. pridem istam *Spengelius*. ceterum dubito an istam rem
ex litem corruptum sit (cf. arg. v. 10) 843. húd *D* mans isti
B dum *Camerarius*. dē *B*. idem *CD*. ut *LZ* tute (tu e
corr.) *C* 844. nactus libri multa bobolo *B* 845. magna
Saracenus. malana libri. malaca *Bothius* dotis *LZ*. dotes *B*. de-
tes *CD*. a dote *Camerarius* (cf. *Kampmannus* l. s. s. p. 32) dē
amp *B*. dem an pro (p *D*) *CD*. corr. *LZ* istac (ista *Camerarius*)
inscítia *L*. istas cinscítia *B*. ista st incicidia *C*. istast inscítia *D*²*Z*
(inscítia *D*¹) 846. tuum te *Camerarius*. tum (tū *B*) te *BCD*. tute
LZ melius est (ē *BD*) libri 847. Ceterū *B*. Ceterum *CD* uxorū
B. uxorem (e *ex* u) *C* quā *B*. qua *CD* potes *B*. potis *Bothius*
(at cf. *Brixius ad Trin.* v. 80) abduce *LZ*. abduci *CD*. abdu *B*
ēdib; *D*. edibus *B* exēdibus *C* 848. adeo iam (iā *add. D*³) libri,
emend. Fleckeisenus illic *S*. illi libri nuncium *CD* affini meo
Camerarius. adi meo *B*. a dimeo *C*. adimeo *DLZ* 849. conditionē *B*.
Conditionem *C* 850. reposcam *ex* reposco *D* nemox *BD* inficias
libri eat *LZ*. & *BD* (inficias & *B*). et *C* 851. nihil est *CD*.
Nihilist *Spengelius* (at cf. v. 769 cum *Dombarti disputatione* l. s. s.),
quod pro parenthesis constituens quamquam pro nam voluit *Seyffertus* in
Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 415 eapse *Seyffertus* in 'Stud. Plaut.'
p. 23. ipsa et libri. ipsa haec *Camerarius* factūst *Z*. factus *BCD*.
factum est *L* Ceterum cf. quae post alios *Goetzius* exposuit in *Act.*
soe. phil. Lips. t. VI p. 311 sqq. 852. s Sed *B* oportune *L* cum
plerisque oportuna *BCDZ*, quod non debuit revocare *Spengelius* cum
Langeno (cf. *Seyffertus* l. s. s. p. 29) eapse eccam *Bothius* (cf. *Ritsche-*
lius in 'Nov. exc. Pl.' I p. 52). ecce ab se (abse *Z*) libri. ecce ab

Né ista stimulum lóngum habet, quae usque íllinc cor
pungit meum!

PHRONESIVM. DINIARCHVS. ASTAPHIVM

PHRONESIVM

Blítea et luteast méretrix nisi qui sápit in uino ad rém
suam:

Si ália membra úno madeant, cór sit saltem sóbriúm. 855
Nám mihi diuidiaést tonstricem méam sic malitiám male
Éxtinxe et meum Díniarchi púerum inuentum fílium.

854. *Nonius p. 80, 21 M.*: Blitea: inutilis a blito herba nullius
usus. Plautus Truculento 'bliteae clautea est meretrix' *Prae-*
terea glossam blitea: stulta recte huc rettulit Loewius Prodr. p. 279,
ubi vide testimonia

sese *Camerarius* (cf. *Kampmannus l. s. s. p. 3*). eeam eapse *Lange-*
nus l. s. s. p. 3. De apse forma cf. Ribbeckius fragm. trag.² p. XXXVIII
sq. Egreditur *CD*. gregit̄ *B* 853. longum *Camerarius*. longē *B*.
longe *ceteri* hab&q; *B* quē *D*. q̄ *C* usq; *B*. usq; *C* cor pungit *Z*. cor-
pugit *B*. Corpugit (g ex u) *C*. Cor pu//git *D* (n litt. et expuncta et
erasa). compugit *L* melim *CD*. me *L*. Nescio cui scribendum sit
servata forma egregia: quae cor pugit usque illinc meum *Versum*
non rectius transposuit *Acidalius* (cf. ad v. 773) quam pro interpolato
habuit *Weisius*

Act. IV Sc. 4. Versum vacuum relinquunt BC. MERETRIX
ADOLES (haec in fine v. 853) *CENS ANCILLA add. D³. Phronesium*
meretrix. Dinarchus adulescens. Ascaphium ancilla L 854. litea
C, littea *D cum spat. init.* lutea *om. L. cf. testim.* est *LZ cum*
Nonio. & BD. et C nisi quid *Scyffertus in 'Stud. Plaut.' p. 31*
(qui S). nisiq; *B*. nisiq; *CD*. nisique *L*. nisi quae *Z* sap̄ *B*
uno *B* 855. uinom adeant *CD* 856. diuidiae est *Lambinus*. di-
uidia est (diuidia *C. ē BD*) *libri* tonstricem *Camerarius*. in ton-
stricē *B*. intonstricem *ceteri* sic malitiam *S* (cf. v. 471. 473
al.). sicut multā *BCD*. sicut in ultam *Z*. sicut *L*. sic mulcatam
Camerarius, quod quamvis consentaneum non sit maxime diuidiae fuisse
meretrici, retinuerunt editores 857. Extinxe et *S*. Ea dixit
(dī *B*) *libri, quod sic ferri non posse unus Buggius vidit in Fleckeis.*
ann. t. CVII (a. 1873) p. 416, ubi Ea dixit et coniecit cum lacuna sic
fere explenda: sic mulcatam male <Callieli quae scire uellet de nepo-
tulo omnia> Ea d. cet. meum Bothius. eum libri. hunc Lambinus
esse inuentum *Camerarius*

DINIARCHVS

Vídi audiui quám penes est mea ómnis res et líberi. 5

PHRONESIVM

Vídeo eecum, qui amáns tutorem méd optauit suís bonis.

DINIARCHVS

Múlier, ad te súm profectus.

PHRONESIVM

Quíd agitur, uoluptás mea? 860

DINIARCHVS

Nón uoluptas: aúfer nugas; níl ego nunc de istác re ago.

PHRONESIVM

Scío mecastor quíd uelis et quid póstules et quíd petas:
Mé uitare uís, te amitti póstulas, puerúm petis. 10

858. *Recte hunc versum Diniarcho tribuit Acidalius, non recte post v. 864 idem transposuit, quod probarunt nonnulli* Vidi audiui §. Vbi id (Vbiit B) audiuit libri. Lubet adire Gruterus praeunte Pistori (Lubido adirest). Indaudiui Spengelius (cf. 'T. M. Pl.' p. 18 sq. et Muellerus p. 50. 273), quod ferri nequit cum personae, non rei obiecto quam penes Pistoris. quãquã penes B. quamquam penes CLZ. quãquã penes quãquam penes (priore q. p. linea del.) D me Z. me ea Pontanus om̄s B 859. amans tutorem Bothius. manstutorem libri (manstutorē BCD), quod inepte cum aliis defendit Turnebus. suis tutorem Saracenus probante Acidalio. iam tutorem Rostius Opusc. I p. 207 sq. me (med post Lambinum Fleckeisenus in ann. phil. t. CI [a. 1870] p. 544) optauit suis Rostius. mea doptauis B. me adoptauis CDLZ. me adoptauit suis Umpfenbachius in 'Melet. Plaut.' (ed. Giss. a. 1860) p. 33, quod contra Fleckeisenum frustra defendit Muellerus 'Nachtr.' p. 113 adn. 860. Mumilier C ad te sum profectus Acidalius. adsū pfectust B. adsum profectust CDLZ. inepta temptarunt Lipsius, Palmerius, Bothius, alii quid cum pers. spat. BCD igitur Acidalius 861. nihil libri nunc LZ. hunc BCD deistac re D. deista cre B 862. me castor BD uelis Camerarius. uis libri. ulis Kochius in Fleckeis. ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 686 assentiente Beckero l. s. s. p. 260 et del. Guyetus postulas Z petis Bothius Cf. Ritschilius Proleg. p. CL 863. uitare §. uidere libri te amitti § (cf. Capt. v. 336). et me te (& mete BD) amare libri. me amare et te amari Bothius. Male postulas Camerarius om., uis Goellerus. Traditã verba ferri non posse perspicuens mire nec me uis (med hand uis Buggius l. s. s. p. 417) nec me te amare postulas suasit Muellerus p. 217 adn. cum Buggio (nec amare iam Guyetus) neque rectius Machlyus l. s. s. p. 124 sq. mecum agere (postulas!) pro et me te amare admittit

DINIARCHVS

Di inmortales, út planiloquast, paúcis ut rempse ádtigit!

PHRONESIVM

Scío equidem sponsám tibi esse et filium ex sponsá tua, 865
Ét tibi uxorem ducendam iam ésse: abi, ama 'animúm
tuom'

Ét me quasi pro dérelicta sís habeto: séd tamen

Cógitato mús pusillus quám sit sapiens béstia, 15

Aétatem qui nón cubili uni únquam conmittít suam,

Quía, si unum obdit óbsidiator, áliud perfugiúm tegit. 870

870. *Glossam apud Maium Class. auct. VI p. 570: perfugium: locus refugii huc referri posse Buggius vidit in Fleckeis. ann. t. CVII (a. 1873) p. 417*

864. Dii imortales *B.* Di (Dii *C*) immortales *CDLZ* plani loqua ē *B.* planiloqua est (ē *D*) *CDLZ* rempse *Buggius in Philol. t. XXXI (a. 1872) p. 261.* rēpsā *B* (quod tenet *Kochius in Fleckeis. ann. t. CV [a. 1872] p. 832.* rem ipsam (ipsā *C*) *CDLZ* attigē *BC.* attigit *D* 865. tua (t ex s) *C* 866. abi ama *§.* alibi iam (iā *B*) libri. noui *Spengelius, quod amplectens Kiesslingius cens. p. 610* noui an. t. *pro exitu novi versus habet, hoc loco ex alibi iam extricans Calliclai filiam. nihil effecerunt Dousa, Guyetus, Bothius, Goellerus, Muellerus p. 379, Kochius l. s. s. p. 367* (ducendam eam, alibi iam esse an. t. *corrigenes*), *Maehlyus p. 125* tuum libri 867. Et me *Camerarius.* Et *BC.* E *D.* me *LZ.* Vt me *Lambinus (atque Vt rubro in ipsum B intulit man. Camer.)* prodelicta *C* habeto *§.* habiturus libri sed amen *B.* sedamen *C.* sed amem *D.* corr. *LZ* 868. Cogitat omus *B.* cogitat omus *CD.* corr. *LZ* bestia *LZ.* uestia *BCD* 869. etatē *D* qui non cubili uni unquam *Buechelerus.* qui uui cubili nunquam *Z.* quin ocubilium (ocubiliū *BC*) quam (Quam *C.* Quā *D*) *BCDL* cōmittit *B.* committit *ceteri* suam *Z.* suum *BCDL* 870. Quia si *B.* quasi *ceteri.* Quin si et Qua si *Bothius.* Qui, si *Seyffertus in 'Stud. Plaut.'* p. 23. Neque si *Buggius l. s. s.* unum obdit *§* (cf. *Cas. V, 2, 17*). unum odiū *B* (odiū ex v. 871). unum *CDZ.* unum *L.* unum ostium *Camerarius, quod quamvis importunum sit probarunt omnes* obsidiator *BCD,* cui vocabulo sine causa ius abrogarunt omnes. obsideatur *LZ.* obsidetur *Bothius* aliud *L.* aliū *BC.* alium *D.* aliunde *Z.* alid (vel alio) *Bergkius l. s. s. p. 54* profugium *L.* ec-fugium *Bergkius* tegit *§.* gerit libri (Gerit *CD*). erit *Lambinus.* (perfugium aliud) repperit *Guyetus.* quaeritet *Bergkius* (quaerit *Meursius cum Pio*). petat *Bothius.* patet *Spengelius in adn. paret Muellerus p. 226 adn. cum Dombarto l. s. s. p. 737 sq.* caret *Buggius* *Temere hunc versum et tractari et damnavi in 'Anal. Pl.' p. 18*

DINIARCHVS

Ótium ubi erit, de ístis rebus tum ámplius tecúm loquar.
Núnc puerum redde.

PHRONESIUM

Ímmo amabo ut hós dies aliquós sinas
Éum esse apud me.

DINIARCHVS

Mínime.

PHRONESIUM

Amabo.

DINIARCHVS

Quíd eo opust?

PHRONESIUM

In rém meamst. 20

Tríduom hoc saltém, dum mi aliqui míles circumducitur.

Síne me habere: síquidem habebó, tíbi quoque etiam pró-

derit: 875

Si aúferes, a mílite omnis túm spes animam effláuerit.

871. *Pers. spat. CD* Ocium *LZ*. Odiū *B*. odium *CD* deistis *BCD* 872. *Post redde pers. spat. BCD* Aliquos *B* (*quod cum sinas versum occupat*). aliquot *Bentleius* 873. apud me *B* minime (*Minime B*) *inter pers. spatia BCD* iam amabo *Camerarius* (*iam del. Bothius*). Iā abo *B*. iam abio *C*. iamabio *D*. nam eo *LZ* *Pers. spat. ante quid BCD* eo *add. Spengelius cum Studemundo et Muellero p. 227 adn. ceteroqui nihil agente (id Bothius)* opust *Camerarius. opus (op B) libri* in rem meam *Bothius. iure (Iure CD) mea BCD. In re mea LZ. e re mea Camerarius. est add. Lambinus* 874. Triduū *B*. triduum *ceteri* dum mi *S*. dum *libri. unum dum Muellerus l. s. s. aliqui Spengelius in adn. cum Muellero. aliquo libri. argento Bocckelius l. s. s. p. 42* milis *BCD*¹. *corr. D³LZ* miles aliquo *Bothius* circum ducitur *B* 875. Sine me habere *Buechelerus. In eā rem B. In eam (Ineam C) rem CDZ. In ea re L. In rem meam Gruterus (transpos. Spengelius cum Brixio p. 15), quod non suadet, sed dissuadet v. 873 similitudo. Nihil egerunt Acidalius p. 554, Geppertus, alii* síquidem habebó *Buechelerus. síquid habebó libri (habeo Spengelius in adn.)* 876. aufers *Bothius* a milite *S*. puerum a milite *libri. puerum olim Bothius praeunte Guyeto, quod iteravit Boeckelius l. s. s. p. 44* omnes *C* tum *Spengelius. tum (tū B) mihi libri. tum aut deleri aut iam scribi voluit Muellerus p. 226 adn. sine ratione. mihi varie transponendo seruarunt Bothius (spes tum mi) Goellerus (tum omnis mihi) Dombartus l. s. s. (tum spes mi) animam Z. anima BCD. animo L* efflauerit *versum occupat*

DINIARCHVS

Fáctum cupio: nám nefacere sí uelim, non ést locus.

Núnc puerum utere ét procura, quándo pro cura aés
habes. 25

PHRONESIUM

Múltum amo te ob istáne rem ecastor. úbi domi metués
malum,

Fúgito huc ad me: sáltem amicus mi ésto consiliárius. 880

DINIARCHVS

Béne uale, Phronésium.

PHRONESIUM

Iam mé tuom oculum nó n uocas?

DINIARCHVS

Íd quoque interím futatim nómen commemorábitur.

in B Ceterum v. 875 sq. deleuit Guyetus, olim inverterat Bothius, quod recoxit Boeckelius l. s. s. pessime etiam v. 877 explicans et constituens

877. nã B nefacere L cum Kiesslingio cens. p. 640 (cf. Pseud. v. 437). re facere BC. refacere DZ. secus (aliter Geppertus) facere Crainius 'Zeitschr. f. Gymn.' t. XX (a. 1866) p. 475 878. puerum Bothius. puero libri quando pro cura aés S. quando procures (peures BD) libri. quando quod procures (cures Spengelius) Saracenus. quia (om. Guyetus. quom Machlyus l. s. s.) unde procures Camerarius. quando unde ei cures G. Hermannus in Ann. phil. t. XXXV (a. 1842) p. 191

879. multum cum pers. spat. CD amo te Bothius. amabo te libri. amabo Goellerus (at cf. Dombartus l. s. s.) istam libri (obistã B). hanc Bothius ecastor Bothius. me castor libri 880. mihi libri consiliarius S (cf. v. 216). manubinarius BLZ. manu binarius CD. manubiaris Camerarius. manubriarius Alciatus. manipularis Geppertus, quod miror non modo Spengelio placuisse, sed etiam Loewio (manupularis suadenti in 'Anal. Pl.' p. 214): sensu enim cassum est 881. bene cum pers. spat. CD pronesiũ B iam cum pers. spat. BCD me add. Camerarius tuum L. tum BCDZ. non Saracenus oculũ D non add. Camerarius An: Iam tuom óculum me noenũm uocas? 882. interim futatim (Futatim CD) roces

admodum suspectas obscurare nolui, cum et prius quodam modo defendi possit, (quamvis non possit interdum significare) et futatim fortasse glossematicum potius quam corruptum sit; de futatum Lambini, fututum (!) Palmerii, furatim Lipsii cogitari nequit: paulo melius furtim Lipsius proposuit (quod servare possis sic: inter rem < nouam > furtim coll. Cist. II, 1, 29). etiam interduatim Ritschelius Opusc. phil. II p. 267 sq. praeunte Scioppio (induterduatim [!] Bergkii in Philol. t. XXXII p. 566), interdum furtiue Geppertus, unde etiam interdum furtim constavit Spengelius commemorabitur Camerarius. commemorauit B. com-

memorabiter C. cõmemorauit ter DLZ

Númquid uis?

PHRONESIVM

Fac úsas me.

DINIARCHVS

Operae mi úbi erit, ad te uénero. 30

PHRONESIVM

Ille equidem hinc abiit, abscessit. dicere hic quiduis licet.

Vérumst uerbum quód memoratur: úbi amici, ibi demum

esse opes; 885

Própter hunc spes étiamst hodie próbe tactum iri mílitem,

Quém ego ecastor máge amo quam me — dum íd quod cupio inde aúfero;

885. *Quintilianus inst. or. V, 11, 41*: ea quoque quae uolgo recepta sunt, hoc ipso quod incertum auctorem habent uelut omnium fiunt, quale est 'ubi amici, ibi opes'

883. Numquid (d ex s B. Nunquid LZ) uis BLZ. numquiduis CD *Perverse ad unum omnes haec uerba Phronesio tribuerunt (reliqua Diniarcho continuerunt), quasi formulam abeuntium restans mulier adhibere possit* Fac uisas me S. facultas libri. ualeas Gulielmius, cui Fac Acidalius cum Rittershusio, Meursio, Scioppio, Vt Spengelius praemisit opere libri mihi ubi Bothius. ubi (Vbi CD) mihi libri erit C in litura (fuit est erit) atte B 884. equidem S. quidem libri hinc abiit BC. abiit DLZ accessit B. accessit ceteri (accessit Bothius) quiduis licet Camerarius. quis uidelicet (lic& BD) libri 885. Verū est B. uerum est ceteri, D cum pers. spat. ubi ubi Ribbeckius in fragm. trag.¹ p. 352 amici ibi demum esse S. amicibildē B. amici Ibidem CDLZ. amici ibidem sunt Camerarius. amici esse ibidem Lambini 'libri ueteres' (probante Bentleio ad Terent. Eun. IV, 5, 6 et Schneidero 'de proverb. Pl. Ter.' [ed. Berol. a. 1878] p. 17 sq. coll. Merc. v. 771 sq.). amiceis ibi sunt Fleckeisenus in ann. phil. t. CI (a. 1870) p. 852 opes Pius (cf. testim.). opus libri 886. etiamst Palmerius p. 712 inter commenta ceteroqui plane improbabilia. etiam (& iā B) se BCDZ. etiam L hodie probe S (cf. Pseud. v. 1310). hodie (h ex s D) se hodie CD. hodie BLZ. hodie bolo Seyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 471 (coll. arg. v. 3) tactum iri militem Petitus. tantum rimlitem B. tantū rī (tantūrim D) Litem CD. tantum rim militem Z. tantum militem L (me taturam Spengelius, detonsum iri Geppertus, insaniora Lambinus, Pareus, Gruterus, alii) 887. ego B. om. ceteri amo L. ama BCDZ qua medū B. qua me dudum CD. quam dudum LZ. corr. Camerarius aufero Camerarius. auferue B (quod cum inde uersum occupat). Aufferre C. Auferre DLZ

Vérum quom multum ábstuli, mi hau múttum apparet quód
datumst: 35

Íta sunt gloriaé meretricum.

ASTAPHIVM

Váh tace.

PIRONESIVM

Quid est, óbsecro?

ASTAPHIVM

Páter adest puerí.

PIRONESIVM

Sine eumpse adíre huc: sine, si is ést
modo. 890

Líneam adduxi: íre ut coepit, ádimet rete sí tenet:

Né istum ecastor hódie hostissim cónfectum falláciis.

888. Verum quom \mathfrak{S} . Que cū *B*. que (que *L*) cum *CDLZ*: Quia quom *Bothius* (Quamquam quom *idem*). Quod cum *Machlyus l. s. s. p. 125* multum *LZ*. mutū *B*. mutum *CD* (cummutum *C*) abstuli, mi \mathfrak{S} . abstulimus *libri* haud *LZ*. an *B*. aut *CD*. haud id *Seyffertus l. s. s.* mox haud *Muellerus p. 514 adn.* haud ita *Maehlyus* muttum \mathfrak{S} . mutu *BCD*. multum *LZ* apparet *libri* (aumutuapparet *B*) adparet multum *Bothius* datū est *B*. Datum est *CD* *Intolerabilia conicit Spengelius, improbabilia Buggius l. s. s. p. 417. Lacunosum hunc locum esse arbitratur Muellerus p. 672 adn.* 889. *ge B. glorię D Pers. spat. C Vah Bothius. ahá B. aha CDL. ah Z. ah Bothius postea, minus recte (cf. Kiesslingius cens. p. 641)*

890. Pater *add. Guyetus* (Pueri patēr adest *Goellerus, Adest pater p. Spengelius*) puer *L* eumpse *Bothius. eum ipse BCDZ* (Eum *B, ubi adest pueri sine versum occupant*). eum ipsum *L cum Saraceno* sui est *L* 891. Lineam adduxi: ire \mathfrak{S} (*cf. v. 35 sqq. Most. v. 1070*). Sineum (Sin eum *CD*. Sine eum *LZ*) ipse (ipsum *L*) adire *libri* (*partim ex v. 890*) coepit *Geppertus. cupit BCD. cupio LZ* adimet rete \mathfrak{S} . ad me ad (ac *L. hac Z*) recta (adrecta *C*) *libri* si tenet *Pius. si tenent BLZ. sitenent CD Post vana Saraceni, Lambini, aliorum commenta meras tautologias corrigendo effecerunt Geppertus, Spengelius, Kiesslingius, Kochius (in Fleckeis. ann. t. CV p. 368), Buggius (in 'Opusc. phil. ad Madv. missis' p. 191) neque multum iuvat quod Langenus proposuit l. s. s. p. 336: Is est profecto; ut coepit ad me recta habet rectam uiam* 892. Neistū *B* hostissim \mathfrak{S} . hastis *libri. astutis Camerarius praeunte Saraceno* confectū *B. confexim Acidalius (confexo amicus quidam Buggii). conficiam Geppertus (confeciam Loevius in Act. soc. phil. Lips. t. V p. 317): sed confectum cum per se non offendat, rectius verbum quod desideratur, quod olim perverse v. 891 quaerebant, ex corrupto hastis efficimus*

STRATOPHANES. ASTAPHIVM. PHRONESIVM.
STRABAX

STRATOPHANES

Égo minam auri féro supplicium dámnas ad amicám
meam:

Út illud acceptúm sit prius quod pérdidi, hoc addam
ínsuper.

Séd quid uideo? eram átque ancillam ante aédis? adeunda
haéc mihist. 895

Quíd hic uos agitis?

PHRONESIVM

Né me adpella.

STRATOPHANES

Nímium saeuís.

PHRONESIVM

Ílicet.

Pótin ut mihi moléstus ne sis?

STRATOPHANES

Équid, Astaphium, lítiumst? 5

Act. V. Versum vacuum relinquunt BC. MILES ANCILLA MERETRIX RUSTIC³ add. D³. Miles. Ascaphium ancilla. Phronesium meretrix. Rusticens strabax adolescens L 893. Ego Buechelerus. Eo BLZ. o cum spat. init. CD. Hoc Buggius l. s. s. p. 418 minam auri Seyffertus in Philol. t. XXVII (a. 1868) p. 472 (ubi quod defendit Eo, fero redarguit Buggius). mihi amare libri Meo mihi more Lambinus. Nihil egerunt Mcursius, Lipsius, Palmerius, Pareus, denique Geppertus (Hocine amarest scribens, scilicet quod contrario sensu neque prava est vocis collocatione extet Merc. v. 366) damnas Dousa. dānis B. dampnis CD. damnis LZ. iam bis Lipsius Ant. lect. IV, 16 894. Ut ut Gruterus (unde illuc acceptumst Bothius) 895. Sed eccam Muellerus p. 601 uideo Z. uid& CD. uidet C. uideon L An: Sed uideo eccam eram? adq? C edis CD. edis B haec mihi est Bothius. est (ē BCD) hec (hec BL) mihi libri. est del. Guyetus An: adeundumst mihi? 896. ne (Ne B) cum pers. spat. BCD appella L cum Saraceno. appellat BCDZ nimium seuis LZ. nimius (Nimius B) cui BCD Ílicet S. sic BCDZ. om. L. Sic sine Camerarius; melius Sic ago Geppertus, Sic datur (vel placet, lubet cum Muellero p. 394) Spengelius, pessime Sicine Maehlyus l. s. s. p. 125 897. Potin Bothius. Potines B. Potin es CDLZ ne sis Bothius praeuente Guyeto. nesies B. ne sies CDLZ Equid Buechelerus.

ASTAPHIVM

Mérito ecastor tibi suscenset.

PHRONESIVM

Égone isti? atqui etiám parum

Mále uolo.

STRATOPHANES

Em ego, méa uoluptas, sí quid peccaui prius,
Súpplicium ad te hanc mínam fero auri: sí minus credis,
réspice. 900

PHRONESIVM

Mánus uetat prius quám penes sese hábeat quicquam
crédere.
Puérperae opus est cibo, opust matri uéste, quae puerúm
lauit, 10

quid libri. quid id *Bothius* Astaphium litiumst *Spengelius cum Stude-*
mundo. ast (quidast) apilitiū est *B.* ast apilitiumst *CD.* est *Ascaphium*
L. astaphiūst *Z.* Astaphylitium est *Camerarius* 898. tibi *LZ.* sibi
B. Sibi *CD* succenset libri egon *Camerarius.* legon *BCDZ.*
om. L isti? atqui *Acidalius p. 555.* atque (lego natq; *B*) ne isti
libri &ia *B.* etiam id *Acidalius* 899. Em ego *S.* ego (*Ego B*)
libri, cum pers. spat. BCD. ergo *Bothius* siquid libri 900. ad
te hanc *Camerarius.* archaue *B.* adhanc *C.* ad hanc *DZ.* est. Hanc
L Post fero *pers. spat. B* fero mínam auri *Bothius*
si minus *Buggius l. s. s. p. 418.* si mihi libri. nisi mihi *Acida-*
lius credis *Acidalius.* rides libri respice *Murctus Var. lect.*
IX, 13 (ceteroqui aberrans). pice (ri despice *B*) *BCD. om. LZ* (spice
Turnebus, spece *Lambinus,* espice *Palmerius,* redespice (!) *Lipsius*
temptauerant) 901. uetant *LZ* priusquā (r ex l) *B.* prius quam
CD pane sese *B* habeant *LZ* quicqua *B* 902. Puerperae
S (cf. v. 414). puero libri, cui tamen 'lacte' (v. 903), non 'cibo' opus
est (neque enim comparari potest v. 935) opus ē *D.* opusest *C.* opust
Camerarius cibo *Spengelius.* cibū *B,* cibum *CDLZ.* cibus *Lambinus*
opus est libri matri ueste quae *S.* matri autēq; *B.* matri autem-

que (autēq; *C.* atemq; *D*) *CDL.* matri quae *Z.* matri ei item quae
Bozhornius cum Casaubono (quod corruptit Maehlyus l. s. s. p. 125).
etiám matri quae *Guyctus.* autem matri quae *Bothius.* matri | anui
(aniae *Buggius in Philol. t. XXXI p. 261*) quae *Kiesslingius cens. p.*
641 Perverse cum Scaligero matrem nutricem dici putarunt, quae nec
per se intellegi nec bis commemorari potest, non rectius Kiesslingius cum
Buggio Muelleroque (versum vitiante p. 590) ipsam Phronesium intel-
lexerunt: cf. v. 401. 471. 802; unde et Puerperae confirmatur et ueste,
cum desideremus quod ad lavandi munus pertineat

Ópust nutrici, lácte ut habeat, uéteris uini lárqiter
 Vt dies noctésque potet; ópust ligno, opust carbónibus;
 Fásciis opus ést, puluinis, cúnis incunábulis; 905
 Óleo opust, farína: purum pútum opus est totúm diem;
 Núnquam hoc unum hodie éfciciatur ópus, quin opus sem-
 pér siet. 15
 Nón enim possunt mílitares púeri ut auis ecdúcier.

STRATOPHANES

Réspice ergo atque áccipe hoc sis, quí istuc efciciás opus.

PHRONESIVM

Cédo, quamquam parúmst.

STRATOPHANES

Ah, omnest máncum istic: poscít,
 ‘parumst’. — 910

903. Opus libri. corr. Spengelius lacte ut Seyffertus in Philol. t. XXV (a. 1867) p. 469 sq. attut B. actute CDL. utrem Z. nihil effecit Ritschelius Opusc. phil. II p. 251, nedum Geppertus, Crainius (‘Zeitschr. f. Gymn.’ t. XX [a. 1866] p. 476), alii abeat (attutabeat) B ueteri sui nilagiter B. ueteris uinil agiter C. ueterisui ni lagiter D. corr. LZ 904. Potet D. Potest C opust ligno Guyetus (lignis Saracenus). opustic no B. opus istic non ceteri. opust igne Camerarius opus est libri 905. Fasciis Z. Falcis B. faciliis CDL pul uinis B Cunnis Z in cunabulis L. in cunabilis Z. incunabilis C ante corr. carbonib; faciliis opus ē pu(luinis) in ras. D¹ addens .d., quo spectat quod in ultimo paginae versu adscr. .h. Cunis incunabulis oleum opus ē fāna purus ē totum diem: haec enim verba antea om. 906. Oleo Spengelius. Oleū B. oleum CDL opus est libri purum putum opus est S. purus est libri. opus est Saracenus. puero opus est opust Camerarius. opust pulmento, opust Spengelius, post quem pulte potius ‘totum diem’ opus visum Maehlyo l. s. s. p. 126 907. Nūquā B. Numquam CD hoc unum hodie S. hoc uno die libri. uno hoc (unum hoc Kiesslingius cens. p. 641) die Spengelius. hodie unum (opus eff.) Muellerus p. 297 efficiatur libri 908. possū B. posūm C. pōssum D. corr. LZ ut auis S (cf. Poen. I, 2, 143). et (& B) auio BC. etauio DLZ. ut alii Valla (quod quamvis debile sit iterarunt Goellerus atque Buggius l. s. s. p. 418). ut catuli Spengelius. dauco Seyffertus in Philol. t. XXIX (a. 1870) p. 416 (monstra protulerunt Saracenus cum Mureto Var. lect. IV, 12, Aleiatus cum Turnebo Adv. XI, 21, Lipsius Ant. lect. IV, 12, Palmerius p. 675. 728, Bothius, Geppertus) exducier libri 909. atque add. Bothius sis add. Spengelius. varia temptavit Muellerus p. 600 Quid istuc est? L efficias L, Gruterus. ex efficias BD. exefficias CZ 910. cedo cum pers. spat. CD quāquā B parum est cum pers. spat. post est BCD Ah, omnest mancum

Tuo árbitratu quód iubebis dábitur: dan nunc sáuium?

PHRONESIVM

Mítte me, inquam: odiósu's.

STRATOPHANES

Nil fit, nón amor, teritúr dies: 20

Plús decem pol póndo amoris paúillisper pérddidi.

PHRONESIVM

Áccipe hoc atque aúferto intro.

STRABAN

Heus! úbi mi amicast géntium?

Néque ruri neque híc hilum operis fácio: conrumpór situ. 915

Íta miser cubáudo in lecto hic éxspectando obdúru.

913. *Nonius p. 155, 34 M.*: Pauxillisper a pauxillo. Plautus Truculentus 'plus decem perdidit' id est 'per particulas'

istic: poscit \mathfrak{S} . Ad omnae manucistic poste B. ad omne manu^c (c add. D³) poste D. ad omne munus (manus Z) istic poste (posse Z) LZ. addam minam adhuc istic postea *Camerarius*. addam unam minam istuc postidea *Bothius probante Ritschelio Opusc. phil. II p. 544: non meliora Spengeliius, peiora Goellerus, Geppertus, Maehlyus, alii: sic enim nimis cum v. 911 hic consentit, cum personae militis non respondeat, quod non mussitans nova pollicetur* parust BCDZ. parum est L, quod vulgo *Phronesio tribuunt*

911. dabitur *Goellerus*. adabitur B. addabitur CDLZ. id dabitur *Camerarius* dan \mathfrak{S} . da libri 912. odiosus nihil libri amorteritur

BD. amorteritèr C (u suprascr. C²) 913. pol pondo \mathfrak{S} . pondo libri cum *Nonio*. iam pondo *Goellerus* amoris Z cum *Nonio*. moris BCDL. auri morus *Bothius*, *improbabilia etiam Geppertus cum Maehlyo Spengeliiusque cum Muellcro ('Nachtr.' p. 22), qui et conexum verborum neglexerunt et lusum sustulerunt, ex quo miles ipsius amoris detrimentum quasi ponderat (cf. v. 68)* pauxillisper (pauxillisper suprascr. x *Leid.*) perdidit *Nonius*. pausilli (pauxilli L. pausillis Z) per perdidi (perperdidi B. perdididi LZ) libri 914. introd

Ritscheliius in 'Nov. exc. Pl.' I p. 81 Heus, ubi \mathfrak{S} . ubi libri. Cubi *Ritscheliius in Opusc. phil. III p. 141* mi *Ritscheliius*. me BCD. mea LZ, unde varia temptavit *Muellerus p. 671 vitium vitio expellens*

gentium *Ángelius*. centium BDZ. centium C. certum L 915. hilum operis \mathfrak{S} (cf. *Pseud. v. 397. Placidus p. 51, 12 D. 'hilum: quicquam'*). operis quicquam (quequam C) libri. quicquam operis *Bothius praeceunte Guyeto* facio Z. facto BCDL corrumpor libri

916. ita cum pers. spat. CD inlecto B ac *Guyetus* expectando BCLZ

Séd ecam uideo amícam: heus, quid agis, múlier?

STRATOPHANES

Quis illic ést homo? 25

PHRONESIVM

Quém ego ecastor córde mage amo quám te.

STRATOPHANES

Quam me? quó modo?

PHRONESIVM

Hóc modo ut moléstus ne sis.

STRATOPHANES

Iámne abis, postquam aúrum habes?

PHRONESIVM

Cóndidi intro quód dedisti.

STRABAX

Adésto, amica, te ádloquor. 920

PHRONESIVM

Át ego ad te ibam, méa delicia.

917. Síd ecã B (cf. Ribbeckius in trag. fragm.² p. LI). sed ecã C. sed ecã DLZ amícam: heus quid agis mulier Brixius epist. p. 15. heus amícam (amíca BD. amíca LZ) quid (d ex s D²) agis mille (mille om. LZ) líbri. perverse plerique mille cum Taubmanno ex 'militis' persona derícarunt, vana temptarunt Bothius Geppertusque, vaníssima Muellerus p. 607 est add. Weisius (aliter Muellerus: at cf. Luchsíus in Hermae t. VI p. 279) 918. Pers. spat. CD ecastor corde §. ecastor BL. castor CDZ mage LZ. age BCD amo multo Guyetus quam me (quame B) cum pers. spat. BCD. quam me iteravit Bothius, paulo minus moleste PHR. Quam te inseruit ídem a. 1840 cum Seyfferto in Philol. t. XXVII p. 445 et Muellero p. 606 quomodo líbri (cum pers. spat. C) 919. Post nesis pers. spat. BCD íamne Guyetus. Iã B. íam CDLZ auru B habes DLZ. habens C. abis B 920. Quod dedisti condidi introd Guyetus Adesto Buechelerus. adest BLZ. adẽ D. abest C. ades Angelíus. Heus Spengelíus. Adsum heus Muellerus p. 601 (cf. p. 672). male audisti Kiesslingíus cens. p. 641 alloquor L 921. atte B íbam Angelíus. íbo líbri (at cf. íamne abis v. 919): aliter haec verba sine causa novant Geppertus Muellerusque p. 673 ad medelicia B. adme delicia CD. STR. ad me delicia? LZ. STR. ad me? PHR. mea delicia Acidalíus p. 555 rustico 'minus convenire delicatam delicia' íntellegens, post quem meae deliciae Phronesio continuavit Spengelíus (etiam Poen. I, 2, 153 plus credens líbris vulgaribus quam non solum

STRABAX

Ain hércle uero?

PHRONESIUM

Sério.

STRABAX

Quámquam ego tibi uídeor stultus, gáudere aliqui mé
uolo; 30
Quámquam es bella, málo tuo's, nisi núnc ego aliqui gaúdeo.

PHRONESIUM

Vín te amplectar, sáuium dem?

STRABAX

Quídus face ego ut gaúdeam.

STRATOPHANES

Meósne ante oculos égo illam patiar álios amplexárier? 925
Mórtuom herele me ádeo satiust. ábstine hoc, muliér, manum

Gellii testimonio, sed etiam loci naturae) Ain inserui et Serio Phronesio dēdi: vitiose et ante Camerarium et post eum herele uero serio mulieri tribuebant itemque Lipsius *Ant. lect. IV, 16* herele serio praemittens Veron?, neque tamen recte cum Camerario Spengelius haec verba Strabaci simpliciter reddidit, cum nihil sit quod adiuret ille herele B uero (e ex i) C Herculeuero L 922. Quāquā B. quāquā C. quamquā D. Quamquam L. Nam quamquam Spengelius cum ruini et versus et sententiae Malim: tibi ego stultus C (cf. ad v. 730) 923. Quamquam Acidalius p. 555. Nā (nam C) quāquā BC. nā quā quā D. Nam quamquam LZ. Nequaquam Saracenus. Nequiequam Lambinus. Quomque Spengelius in adn. es Saracenus. est (Est CD) libri (bella es Bothius) tuo es Acidalius. tuo BCDL. tu Z nisi nunc ego S. nisi tu ego libri. nisi tecum ego Saracenus (minus recte te Guyetus, tui Geppertus). metrum violavit et Lambinus (simitu) et Spengelius (actutum), linguam Buggius l. s. s. p. 418 ex te inserens (debebat saltem ni ego ex ted), hariolatur Pulmerius p. 712 (cf. Dousa Centur. Plaut. p. 341) 924. Vin te LZ. Vincte B. uincte C. iuncte D amplectar Goellerus. amplectaret B. Amplectaret C. Amplectar& D. amplectarier L. amplecter & Z. amplectam et Bothius (quod unice probavit Muellerus p. 99 adn.) suauium (suauīū B) libri quid uis BD facere Gronovius ego ut ego addidi, ego Bothius (olim Quin quiduis scribens), quod Geppertus, dum Muellerus p. 99 adn.

gaudeā B 925. Meos ne B. Meeos ne C. Me eos ne D. corr. LZ oculos D 926. Mortuā B. Mortuum CDLZ me adeo Buechelerus. medio BCD. me duco Z. om. L. me esse Turnebus Adv. XI, 21. me aio et me odio Bothius. me hodie Brixius in 'Emend. Plaut.' (ed. Hirschb. a. 1854) p. 4 (cf. Dombartus

Nísi si te meá machaera úis et hunc uná mori.

35

PHRONESIVM

Níl alapari sátiust, miles, sí te amari póstulas:

Aúro hau ferro déterreri póte, istum ne amem, Strátophanes.

STRATOPHANES

Quí, malum, bella aút faceta's, quae ames hominem istí
modi? 930

PHRONESIVM

Vénitne in mentem tíbi quod uerbum in cáuea dixit
hístrio?

Ómnes homines ád suom quaestum cálefiunt fastídiunt. 40

l. s. s. p. 738) satius libri. corr. *Brixius* apstine *B* manu libri, corr. *Valla* 927. Nisi site *BCDZ*. Nisi te *L*. Nisi si *Guyetus* mea machaera *S*. mea manu ui in (in *om. C*) macera *BCD*. mea manu in machaera *LZ*. peccarunt *Scaliger*, *Turnebus*, *Lambinus*, *Bothius*, *Geppertus*, alii neque linguae respondet quod *Spengelius* reposuit mea manu hac machaera. paulo melius mea manu machaeraque *Guyetus* uis et hunc una *Buechlerus*. et (& *BD*) hunc uis libri te (tete *Spengelius*) et *Goellerus* praeunte *Guyeto* emori *Acidalius* 928 sq. Hos versus *Phronesio* vindicavit *Acidalius*, olim *Strabacis* erant 928. Nil alapari *Buechlerus*. Nihilippiari *B*. Nihili ph'ari *C*. Nihilippiari *DLZ*. monstra protulerunt *Saracenus*, *Valla*, *Camerarius* (nihil φλυαρεῖν), *Geppertus*, alii. Philippiari *Spengelius* finxit. Nihil minari *Muellerus* p. 673 adn. Minis minari *Buggius* in *Philol. t. XXXI* (a. 1872) p. 262 male ex v. 946 repetivit: at cf. *Placidus* p. 3,11 *D*.: 'Alapari est alapas minari i. e. foedam et superbam caedem' satius est (ē *BD*) libri 929. haud ferro *Z*. aufero *BCDL* deterreri *Bothius* deterrere *CDLZ*. deterere *B* pote istum *S*. potest *BCD*. potes *LZ*. potes me *Camerarius* (et sane si reliqueris deterrere nullo modo abesse poterit me). potis est (es *Spengelius*) *Bothius*. potes hunc *Seyffertus* in 'Stud. Plaut.' p. 13 ne amem *Acidalius* p. 556. neā & *B*. neam et *CD*. ne amet *LZ*. ne ametur *Goellerus*. ne me amet *Weisius*. ne amem hunc *Buggius* l. s. s. p. 418 strato panes *BC*. státopaues (ph corr. *D*³) *D*. *om. LZ* 930. qui cum pers. spat. *CD* faceta es quae *Pius*. eaci &a estq; *B*. eatieta est que (que *Z*) *CDZ*. caieta est que *L* bella? haud enim bella es *Saracenus* hominem *LZ*. homini *BCD* isti modi *BC*. istimodi *DZ*. istiusmodi *L* 931. uenitne cum pers. spat. *CD*. Venit ne *B*. Venietne *L* incauea *CD* dixit *LZ*. dixi *BCD* istrio *B* 932. Om̄s *B* suum libri quēstum *CD*. quēstū *B*. quēstum *L* calefiunt *S*. calent et (& *BD*) libri. callent et *Valla*. callent nec *Bothius* cum *Lambino*, quod probarunt plerique decepti dissimili v. 416 (= *Asin. v. 186*) similitudine, quamquam callent et fastidiunt non minus inconcinne opponuntur quam coniunguntur: aliquid sensit *Passeratus* ad

STRATOPHANES

Húncine hominem te ámplexari tam hórridum ac tam
squálidum!

PHRONESIVM

Quámquam hic squalust, hórridus tibi, scítus est, bel-
lús mihi.

STRATOPHANES

Dédin ego aurum?

PHRONESIVM

Míhin? dedisti fílio cibária. 935

ASTAPHIVM

Núnc si istanc tecum ésse speras, ália opust aurí mina.

STRATOPHANES

Ín malam rem is magnám magno opere: sérua tibi uiá-
ticum. — 45

Propertii IV, 3, 62 ('*calent ad noua lucra*'): fastidiunt *inepte immuta-*
runt Lambinus (satis uident), *Palmerius p. 712* (sati(s) cluunt), *Acid-*
alíus p. 541 sq. (cati cluunt) *Ceterum cf. Ribbeckius in trag. fragm.*²
p. 269 933. Huncine *CL* amplexari tam *Saracenus*. amplexa-

restã *B*. amplexarest am *CD*. amplexarier tam *LZ* horⁱdum *C*.
horri *B* ac tam *Spengelius cum Studemundo et Seyfferto in Philol.*
t. XXVII p. 472 (et tam *Geppertus*). acta *B*. atque ceteri
actasq; alidũ *B*. atq' squalidũ *C* *An*: tam squalum atque tam
horridum? 934. squalust *Seyffertus l. s. s. p. 473* (*pruceunte Lipsio*
Ant. lect. IV, 16). quali est *B*. qualis est (ẽ *D*) *CDL*. squalidus
est *Z*. sqaulet *Spengelius* horridus tibi *S*. quã (quam *L*. quam-
quam *Z*) hic horridus *libri*. quamquam hic horret *Spengelius*. quam-
quam hic horriduseculust (*om. scitus*) *Seyffertus* scitus bellus st mihi
Lipsius (est bellus *Guyetus*. et bellust *Spengelius*). citus bellum (bellũ
B) hi *BCD*. citius bellum *L*. citus bellum in it *Z*. at est bellus mihi
Camerarius. *inscite post alios egit Geppertus in editione et in 'Stud.*
Plant.' I p. 142 935. Dedin *Camerarius*. Dedi u *B*. Dedi ceteri

Mihin *Muellerus p. 168*. mihi *libri*, quod ante *Spengelium omnes*
cum Camerario Mihi? *scribebunt*. Male auri minas *Buggius in 'Opusc.*
phil. ad Madv. missis' p. 191 sq. (*cf. v. 946*) dedisti *D'Z*. dedixisti
BCD²L cibariã *B*. cibariam *CD*. *corr. LZ* 936. istanc *Bothius*
(*cf. Brixius epist. p. 10*). hanc (*sihanc C*) *libri*, unde esse tecum *Goel-*
lerus, hanc si *Geppertus*, tecum hanc *Spengelius cum Muellero p. 601.*
759 traiecit (tecum una *idem 'Nuchtr.' p. 97*) *Ceterum versum Asta-*
phio dedi vulgo satis inepte Strabaei, non melius Phronesio a Goellero
adplicatum, cum praesertim etiam quae deinde miles minetur melius an-
cillae convenient 937. In malam *Acidalius p. 556*. Malã *B*. Malam
CDLZ rem is *libri* (remis *B*). rem agis *Saracenus* magnam
Guyetus. et (& *BD*) magna (magnam *Z*) *libri*. *vanu in adnot. cum*

Quíd isti debes?

PHRONESIVM

Tría.

STRATOPHANES

Quae tria nam?

PHRONESIVM

Vnguénta noctem saúium.

STRATOPHANES

Pár pari respóndet. — uerum míne saltem, hunc saltúm
si amas,

Dá tu mihi de tuís deliciis meúm quiequid pausíllulum. 940

PHRONESIVM

Quíd id amabost quód dem, dic?

STRABAX

Tu, sí superfit, ós — feri!

aliis temptavit Spengelius, sed recte militi continuavit sequentia olim Strabaci tributa serua (seruandum Saracenus. serua ibi Camerarius. serua tibi Lambinus) uaticum Z. seruat ibi aticū B. seruatib (: add. C¹, ; C²) atticum CD. seruatibatticum L 938. debes Goellerus. debe isi B. debet nisi ceteri (unde ista corr. Camerarius) que CD. q; (isitriaq;) B trianā B Et ante et post que tria pers. spat. CD noctem Camerarius. nocte B. noctes CDLZ Recte Phronesio Spengelius tribuit, quae olim Stratophanis, Stratophani quae Strabacis erant, simul proximos versus militi reddens, quos ineptissime Phronesio et veteres et recentiores post Lambinum tribuerant 939. par cum pers. spat. CD Parpari B hunc saltum addidi: omnino autem requiritur accusativus, ut non sufficiat nunciam saltem quod Spengelius induxit, ante quem non poterant non vana temptare, velut nunc tu saltem me Geppertus 940. Da tu Z. Dan tu B. dan tu D. dantu C. clam tu L. Dane tu Bothius (cf. ad v. 373) deliciis Z. delictis

BCDL. diuitiis Acidalius menm quicquid S. sū quicquid B. sum Quicquid CDZ. sum L (ubi insequentia desunt usque ad dictum). summis quicquid (quid Palmerius p. 622) Saracenus. quicquid est Geppertus. an praestat: si quid quis? Ceterum. cf. Lachmannus ad Lucr. p. 286 pausillulum C. pauxillulū D. pusillulū B 941. Quid id amabo est quod dem Palmerius. Quid ita alabo est quā idē B. quid ita ab ano (abauo D) est quod idem CDZ dic ¶ Tu S. dictū B. Dictum ceteri. dictum Palmerius eum Scioppio Susp. lect. I, 13. dice Spengelius: at cf. Beckerus in Studem. Stud. I p. 131 adn. Taedet aliorum commenta proferre plerumque absurdissima et hoc loco et versu insequenti; probabilissimum mihi est Strabacem pro Phronesio respondere, unde deinceps oriatur amatorum disputatio: aliter neque recte distribui neque probabiliter suppleri poterunt versus manci: quin etiam non-

STRATOPHANES

Cámpan's icit língua: caue uí cónsulam ístie, níhili homo. 50

STRABAX

Cáue faxis: uolnú's tibi ícam, quóí sunt dentis férrei.

STRATOPHANES

Vólgo ad se omnis íntromittit: ábstine ístac tú manum.

STRABAX

Iam hércle cum magnó malo tu uápula, uir strénuos. 945

STRATOPHANES

Dédi ego huic aurum.

STRABAX

At ego árgentuu.

STRATOPHANES

At ego ancíllas, tura, púrpuram.

STRABAX

Át ego oues et lánam et alia múlta quae poscét dabo. 55

nulli cum Acidalio transposuerunt versus 942 sq. ante v. 935, quo et illic et hic turbatur sententiarum conexus. Praeter editores videsis Maehlyum l. s. s. p. 126 et Buggium l. s. s. p. 418 sq., qui rix latina, nedum Plautina protulerunt si superfit, os feri \mathfrak{S} . super feri B . super fert *ceteri*. quicquid (si quid mihi Guyetus) superet feret *Palmerius*, alii alia 942. Campas icit (*vel* deicit) lingua: caue uí \mathfrak{S} . Capas dicit auauí B . campas dicit ab auí *ceteri*. Nemo vidit similem hoc loco Campanorum irrisiorem extare ac Trin. v. 545 (ubi vide Ritschellii adnotationem), unde alii 'campas' monstra vel quisquilias significare fuixerunt (in quam rem vel Festi testimonium euentus est Palmerius p. 622), alii omnia evertentes nihil effecerunt (*velut* Scaliger, Lambinus, Geppertus, Spengelius, Machlyus, Buggius), ubi lenissimae mutationes sufficeiunt consulam ístie \mathfrak{S} (*cf. Asin. v. 409*). consultam (*consultā BC*) ístuc libri níhili *Bothius*. mihi B . Mihi *CDLZ*. mí *Saracenus* 943. faxit *Lambinus* nomus B . uulnus *ceteri* ícam \mathfrak{S} . iam libri cui libri sũ B dentis B . dentes *ceteri* 944. Volgo B . Vulgo *ceteri* ístanc manum *LZ* 945. helele D cum *Bothius*. iam libri malo *add. Bothius* tut B uapulato Z . uapula tu L strenuus *CDLZ*. strenuis B 946. aurum Z . mirũ *BD*. mirum *CL* at ego ancillas tura purpuram \mathfrak{S} . eat apale puram (purã B) *BCDL*. at etiam pallulam Z . at ego pallam et purpuram *Camerarius cum duplici hiatu et inani inter pallam et purpuram discrimine (cf. v. 536 sqq.)*; solos hiatus respiciens rem sententiarumque negligens nihil effecit *Muellerus p. 168. 673* 947. et lanam *Camerarius*. etia (*&ia B*) nã (*nam C*) *BCD*. etiam nam Z . etiam L multa; B . multa que *CDL* poscet *LZ*. roscet *BCD* dolũ pro dabo B : an duim?

Méliust te minís certare mécum quam mináciis.

PHRONESIVM

Lépidus mecastór mortalis mí's, Strabax: perge óbsecro.

ASTAPHIVM

Stúltus atque insánus damnis cértant: nos saluaé sumus. 950

STRATOPHANES

Áge prior prompta áliquid.

STRABAX

Immo tú prior perde ét peri.

STRATOPHANES

Ém tibi: taléntum argenti Phílippi hic est: em téne tibi. 60

PHRONESIVM

Tánto melior: nóster esto, séd de nostro uúito.

STRATOPHANES

Vbist quod tu das? sólue sonam, prouocator: quíd times?

948. Melius te *libri. corr. Ritschelius Opusc. phil. II p. 650* minis *Camerarius. minister BCDL. munere Z certarè B minacus (vix minaciis) BCD. ceterum cf. de hoc vocabulo Ritschelius l. s. s. et Hauptius Opusc. II p. 110* 949. ecastor *BCDLZ: sed ad mecastor quadrat quod ex lacero Ambrosiani folio de hoc versu eruit Studemundus, quod cum alliteratio commenlet recepi. Quas praeterea ex hac parte agnovit litteras syllabasve perpaucas consentiunt cum Palatinis* mí's, Strabax *§. est (es L) strabax mi libri. mi strabax Guyctus (inde Lepidu's Bothius). est Strabax Spengelius* 950. *Astaphio dedi, quem vulgo Phronesio continuant, cui tamen non convenit nos s. s. Sultus B (cf. v. 739. 922) danuis BCD salue BCDL sumis B* 951. *prompta §. tirot B. tyro DLZ. tyranno C. tiro da Camerarius (da post aliquid traiecit Weisius). tere te et terito Bothius. tu da Spengelius. perde Muellerus p. 133 prio B* 952. *Em B. Hem CDLZ talentum LZ. tale actum (actū B) BCD Philippi hic est: em § simul ante talentum distinguens. philippices est B. philippi ces est C. philipices est D. philippeï est LZ. Philippicum est Camerarius, post quem aes est Brixius in 'Emend. in Pl. Capt.' (ed. Liegn. a. 1864) p. 18 adn., Philippenum Spengelius cum Muellero p. 215, Philippum hoc vel id Langenus l. s. s. p. 87 proposuerunt. hariolatur Darmmannus l. s. s. p. 16 adn. Ceterum cf. Christius in Fleckeis. ann. t. XCVII (a. 1868) p. 345 et Geppertus in 'Stud. Plaut.' I p. 56* 953. *Post Tanto parra litura in C de Camerarius. et (& B) libri (cf. Bergkiius l. s. s. p. 59) nostro L. ũro BD. uestro CZ* 954. *ubi est cum pers. spat. CD. Vbi est B zonam Bothius (cf. Kiesslingius cens. p. 641 sq.). zonas LZ. xonas BD. ///xonas C prouocator Acidalius p. 556. puocatur BD. pronocatur CLZ, quod Phronesio Camerarius tribuerat quit B*

STRABAX

Tú peregrinu's, híc ego habito: núnc meo subigam búbulo: 955
Péua ad hanc collo ín crumina ego óbligata défero.

STRATOPHANES

Quín dedisti?

STRABAX

Vt éxtinxi hominem.

STRATOPHANES

Immo égo te nero, quí dedi. 65

PHRONESIVM

I intro amabo; et tu érgo abi a me: póst tu eris mecúm
quidem.

956. *Priscianus VI p. 270, 13 H.*: (uetustissimi etiam 'hoc pecu'
unde 'haec pecua' plurale dicebant . . . Plautus in *Mercatore* . . .)
item in *Truculento* 'pecua defero'

955. peregrinus *libri* ego habito *Angelius atque Bothius*. habito
libri (Habito *CD*) meo subigam búbulo *S*. meos nego ambúlo *B*.
meos (timeo *Z*) non ego (nonego *C*) ambulo *CDLZ*. unde non multo
meliora quam ex antiquioribus Palmerius p. 715, Acidalius p. 556, alii
extricarunt Bothius, Spengelius (nunc meast, ergo ambula scribens),
Maehlyus l. s. s. p. 126, denique Buggius l. s. s. p. 419, qui nummos
non Babulonios *proculit* 956. pecunia *D ante ras.* collo nerumina
(et neruina, unde *hariolantur Lambinus et Palmerius p. 716*) ego *Priscianus*.
ego in crumina (*Crumina CD*) *libri*: cf. *Muellerus 'Nachtr.'*
p. 79 Nugatur Bergkius l. s. s. p. 69 sq. sprete Prisciani scriptura
deligata inducens 957. Quid (*Quin S*) dedisti *Bothius, recte hoc*
militi reddens, non recte eidem reliqua praeter immo ego te nero tri-
buens. quid (Quid B) dedi libri. aliorum commenta recte explosit Muel-
lerus p. 75. 674 neque melius cum Kochius in Fleckeis. ann. t. CV (a.
1872) p. 368 praeunte Kiesslingio Quae dabo iam continuavit Strabaei
tum Studemundus apud Luchsium in Stud. I p. 39 verba deleuit post
destrinxi velut intro mittar supplens ut extinxi S. ut dixtinxi B.
utdistinxi C cum Z. ut distincxi D. ut distrinxi L cum Valla. ut
disciuxi Pius (quod iterarit Buggius in Philol. t. XXXI p. 262 et au-
tea Goellerus Quod dedi ut discinxit scribens) te add. Bothius, quod
omitti tum demum posset, si de tertio aliquo 'homine' extincto certarent

958. I intro *Z*. In intro *B*. inintro *C*. in intro *D*. Intro *L*

tu ergo abi a me: post tu *S*. tu uergo a mecú tu *B*. uergo ame Cum
tu *CD*. ergo a (ad *Z*) me cum tu *LZ*. *Frustra olim laborarunt et*
alii et Acidalius p. 557; vitiosa Spengelius, debilia Dombartus p. 738 sq.
Maehlyusque p. 126 constituerunt; aliquid Studemundus perspexit l.
*s. s. I intro amabo tu ergo mecum: cras tu scribens mecu *B**

ⁱ
quidē *B*. quid est *L*

STRATOPHANES

Quíd tu, quíd ais? cum hócine? egone póst ero tecum,
quí dedi?

PHRONESIVM

Tú dedisti iam, híc daturust: ístuc habeo, hoc éxpeto; 960
Vérum utrique mós geratur ámborum ex senténtia.

STRATOPHANES

Fíat: ut rem gnátam uideo, hoc áccipiundumst quód
datur. 70

STRABAX

Meúm quidem te léctum certe ego ócupare nón sinam.

PHRONESIVM

Lépide ecastor aúcupaui atque éx mea senténtia,
Meámque ut uideo rém bene gestam, uóstram rursum béne
geram. 965

964. *Nonius p. 467, 7 M.*: Aucupauí actium positum pro passiuo
... Plautus *Truculento* 'lepide . . . sententia'

959. *Recte hunc versum militi dedit Spengelius, qui olim varie inter illum rusticumque dispescbatur* quit ais *B* cum hocine? egone post ero tecum, qui dedi *S*. cum hoc in ego (inego *C*. ine go *D*. ne ego *L*. au ego *Z*) posterior (Posterior *CD*) dedi *libri*. hocine? immo mecum, nam ego prior dedi *Spengelius*. hocine? egone dona posterior dedi? *Maehlyus p. 126*. hocine? ergo ego posterior ero, qui dedi (*vel* hocine hodie, cras mecum aut postridie)? *Studemundus 960*. iam hic *Buchelerus*. iam *libri*. hic (iste *Kiesslingius*) iam *Lambinus* daturus est (es *L*) *libri* 962. gratam *LZ* (*corr. Turnebus*) hoc accipiundumst *C*. hoc accipiundumst *D*. hoc accipiundumst *B* quo datur (dat *B*) *BCD*. *corr. LZ* 963. lectulum *Camerarius* certe ego *Geppertus*. certe *libri*. certed *Ritschelius* 'Nov. exc. Pl.' *I p. 88*. hercle hodie ego male *Muellerus p. 570* ocupare *C* sinam *Z*. sinem *BCDL*, quam formam ex dubio *Quintiliani de Catone testimonio defendit Bergkiius l. s. s. p. 97. 142 cum Loewio in Act. soc. phil. Lips. t. V p. 318 (cf. t. VI p. XI)*

964 sqq. *Non intellexerunt homines docti hos versus non ad duos amantes conuerti, sed ad spectatores (similis condicio est Rud. v. 1417 sqq.): unde et Acidalius p. 557 sqq. male sic ordinavit: v. 961. 965sq. 962 sqq. — quod probarunt nonnulli — et v. 966 expedire non potuerunt*

964. ecastor aucupauí atque *Nonius*. mecastor aucupabatq; *B*. me castor aucupabat q; *CD*. mecastor aucupabatque *LZ* ex *libri*. e *Nonius* (*cf. Kampmannus l. s. s. p. 20*) 965. Meãq; *B*. Aeque *CDLZ* ut rê debere negestã *B*. ut rem (utrem *C*) debere ne gestam *CD*. ut rem bene gestam *LZ*: post rem *Lambinus* uoluistis,

Rómae habeo: si quis animatust fácere, faciat út sciam.
Véneris causa plaúдите: eius haec ín tutelast fábula.

75

[CANTOR

Spéctatores béne ualete, plaúдите atque exsúrgite.]

Spengelius habeo, melius uideo *Bothius* inseruit, quod post gestam *Ritshelii* traiecit in *Opusc. phil. II p. 260*, post ut ego urám *B. ūram CD. uestram LZ* rursu *B*, quam formam defendit *Loeuius* in 'Anal. *Plaut.*' p. 207 (qui addere poterat aruorsu hac ex incluto titulo *Lucerino* in *Ephem. epigr. II p. 205 n. 298*) gera *BCD*
966. Romae habeo *S*. Romabo *BCD*. Amabo *LZ*, cui *Verum praem. Camerarius*. Reamabo et Remeabo *Bothius*. Intro abeo *Spengelius*. I intro amabo *Kiesslingius cens. p. 642* si quis *S* (cf. *Cas. prol. v. 84 sqq.*). si quid *BCDZ*. sicut *L*. quod *Kiesslingius* animatust libri. animatum est *Pius*. animatu's *Lambinus* cum plerisque facere, faciat *S*. facere faciam *CLZ*. facire (ex faciae) faciā *B*. 'faciam' facere *D*. facere fac iam *Camerarius* (unde uti *Bothius Kiesslingiusque prave scripserunt*) 967. Veneri *B* plaudite *Spengelius*. adplaudite *BDLZ*. adpladite *C* heius *B* hec *CD*. hec *BL* intutela. st *C*. in tutela est *L* 968. *Versum cantori dedi, quamquam via dubium est quin recte Geppertus proscripserit. Cf. Boltenstern 'de reb. scaen. Rom.'* (ed. *Stralesund. a. 1876*) p. 35 exurgite libri

PLAVTI · TRVCVLENTVS EXPLICIT INCIPIT VIDVLARIA |
VIDVLARIA · B. PLAVTI TRVCVLENTVS EXPLICIT CD. PLAVTI.
POETE. CLARISSIMI. | TRVCVLENTVS. EXPLICIT. | FELICI | TER L

B. Pt. II. (over)

PA
6568
A2
1884
t.1

Plautus, Titus Maccius
Comoediae

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 14 17 25 05 006 3